Bundel - Gemeenteraad van 5 juni 2025

1 Opening
2 Vaststellen agenda
3 ALGEMEEN DEBAT VOORJAARSNOTA 2025
3.1 Raadsvoorstel Voorjaarsnota en bestuursrapportage 2025
- Dossier 4687 voorblad
- Raadsvoorstel Voorjaarsnota en 1e Bestuursrapportage 2025
- Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025
- Bewonerssamenvatting Voorjaarsnota 2025
- Eerste Technische wijzigingen 2025
- Subsidiestaat 2025 BRONbestand (13 mei 2025) - DROP
- Subsidiestaat 2026 BRONbestand (13 mei 2025) - DROP

3.2 Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2025
- Dossier 4678 voorblad
- Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2025
- Meerjaren Perspectief Ruimte 2025
- Bijlage Projectenlijst 5e tranche maatregelen (openbare versie)
- Bijlage voortgang woningbouwprojecten 100+ MPR 2025
- Bijlage Lijst projecten sociale huur en middenhuur projecten 2025

3.3 Meerjaren Investeringsprogramma beheer openbare ruimte (MJIP) 2026-2035
- Dossier 4686 voorblad
- Raadsbrief Meerjaren Investeringsprogramma beheer openbare ruimte (MJIP) 2026-2035
- Meerjaren Investeringsprogramma beheer openbare ruimte (MJIP) 2026-2035

3.4 Programma Water en Riolering Utrecht 2026-2030
- Dossier 4664 voorblad
- Raadsbrief Programma Water en Riolering 2026-2030
- Programma Water en Riolering Utrecht 2026-2030

3.5 Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025
- Dossier 4621 voorblad
- Raadsbrief Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025
- Voortgangsrapportage Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025

3.6 Grondprijzenbrief 2025
- Dossier 4601 voorblad
- Raadsbrief Grondprijzenbrief 2025
- Tabel grondprijzen 2025

Gemeenteraad

Dossiernummer	4687
Vertrouwelijk	Ja
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	3.1
Titel	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en bestuursrapportage 2025
ID	4909
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	5 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Voorjaarsnota 2025 en Eerste bestuursrapportage 2025

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Thomas van Tiel en Jurjen Bakker
Kenmerk	30252302
Vergaderdatum Raad	10 juli 2025
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Voorjaarsnota 2025 vast te stellen overeenkomstig het voorliggende ontwerp, waarin de volgende onderdelen:
   a. Het financiële vertrekpunt, zoals opgenomen in paragraaf 2.1 (met daarin financiële mutatieoverzichten);
   b. Knelpunten en bijsturingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3;
   c. Wijziging in de groeikadersystematiek, zoals toegelicht in paragraaf 3.3;
   d. Toevoeging van de bijdragen die de gemeente ontvangt uit de door het Rijk aangekondigde ‘Realisatiestimulans woningbouw’ aan de reserve Grondexploitaties, zoals opgenomen paragraaf 3.3;
   e. De financiële strategie inclusief de kasschuif, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 (met daarin financiële mutatieoverzichten);
   f. Vrijval van reserves, zoals opgenomen in paragraaf 4.1;
   g. Hervormingen en bezuinigingen, zoals opgenomen in paragraaf 4.2;
   h. Inschattingen inkomsten Rijk, zoals opgenomen in paragraaf 4.3.

2. De Eerste bestuursrapportage 2025 vast te stellen waarmee de Programmabegroting 2025 wordt gewijzigd voor:
   a. De bijstellingsvoorstellen voor de baten en lasten van de verschillende programma's inclusief de bijbehorende reservemutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 7;
   b. De bijstellingsvoorstellen voor de investeringsprojecten zoals toegelicht in hoofdstuk 7.7. De investeringskredieten worden verhoogd met 41,9 miljoen euro exclusief de vertrouwelijke kredieten voor 12,974 miljoen euro, zoals toegelicht in de bijlage ‘GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en Wonen’;
   c. De aanpassing van de begroting met de corresponderende posten, zoals toegelicht in hoofdstuk 9.

3. Voor de locatie voor de uitvoering van de Koudweerregeling een afschrijvingstermijn van 5 jaar te hanteren.

4. De ‘Eerste technische wijziging 2025 Raad’ vast te stellen, waarmee technische mutaties en de administratieve verwerking van besluiten van de gemeenteraad worden opgenomen in de Programmabegroting 2025 en de meerjarenraming.

5. Hiermee de Voorjaarsnota 2025 en Eerste bestuursrapportage 2025 vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2026 en verder.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage ‘GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen’ op grond van artikel 87 van de Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b en i van de Wet open overheid totdat aanbestedingen zijn uitgevoerd en de onderhandelingen zijn afgerond. De bijlagen bevat financiële informatie voor de gemeentelijke inzet en de strategie per project. Deze informatie kunnen marktpartijen gebruiken bij aanbestedingen en onderhandelingen met de gemeente. Het is van belang dat marktpartijen geen inzage krijgen in onze financiële mogelijkheden, de inzet per project en strategische doelen die de gemeente daarmee wil bereiken. Daarom mag deze informatie niet openbaar worden.

Samenvatting

De Programmabegroting 2025 liet een sluitend financieel beeld zien. Recente ontwikkelingen zoals loon- en prijsontwikkelingen en compensatie daarvoor via het gemeentefonds maar ook andere onvermijdelijke ontwikkelingen die om bijsturing vragen, veranderen het beeld. Het financiële vertrekpunt van de Voorjaarsnota 2025 vraagt om keuzes om het structureel tekort op te lossen. De financiële strategie die we hebben uitgewerkt om tot een sluitend financieel beeld te komen, bestaat uit onderstaande onderdelen:

- Financieel-technisch beleid
- Hervormingen en bezuinigingen
- Inschattingen inkomsten Rijk

Hiermee is de begroting weer structureel sluitend.

Met de Eerste bestuursrapportage 2025 informeert het college de raad over het effect van actuele ontwikkelingen op de uitvoering van de Programmabegroting 2025 van de gemeente Utrecht, zowel beleidsmatig als financieel. In deze bestuursrapportage wordt specifiek ingegaan op:

- De ontwikkelingen na de programmabegroting
- De voortgang op de uitvoering van het coalitieakkoord

Context

Aanleiding

Onderdeel van de Utrechtse begrotingscyclus zijn de voorjaarsnota en de bestuursrapportages. In de voorjaarsnota wordt meerjarig vooruitgekeken en worden de ontwikkelingen geschetst, indien nodig wordt beleid aangepast of geïntensiveerd en wordt het financiële beeld geactualiseerd. De voorstellen in de Voorjaarsnota 2025 zijn de basis voor het opstellen van de Programmabegroting 2026.

Tegelijk met de Voorjaarsnota 2025 wordt u ook de Eerste bestuursrapportage 2025 over de eerste drie maanden van dit begrotingsjaar voorgelegd. In deze bestuursrapportage rapporteert het college over de uitvoering voor het jaar 2025 van de programma's en investeringsprojecten, over grote ontwikkelingen die de uitvoering mogelijk beïnvloeden en worden voorstellen gedaan om de begroting budgetneutraal bij te stellen.

Juridische context

De gemeenteraad heeft het budgetrecht, dit wil zeggen de bevoegdheid om financiële middelen toe te wijzen aan de verschillende gemeentelijke taken en ervoor te zorgen er geen financieel tekort is. Dit is opgenomen in artikel 189 en verder van de Gemeentewet.
Conform de Financiële Verordening van de gemeente Utrecht biedt het college aan de raad in het lopende jaar twee bestuursrapportages aan en ieder jaar vóór 1 juni een voorjaarsnota die de basis vormt voor de programmabegroting van het volgende jaar (jaar t+1).
Het instellen van reserves en het toevoegen en onttrekken van bedragen aan de reserves is een raadsbevoegdheid, dit overeenkomstig de nota Reserves.

Beslistermijn

Conform artikel 2 Beleidscyclus lid 2 van de Financiële Verordening stelt de raad de Voorjaarsnota 2025 en Eerste bestuursrapportage 2025 uiterlijk op 14 juli 2025 vast, net als de jaarstukken en het MPR.

Beoogd effect

De Voorjaarsnota 2025 geeft inzicht in de actuele financiële ontwikkelingen, zowel beleidsmatig als financieel, op basis waarvan de integrale afweging kan plaatsvinden van middelen en beleidsmaatregelen. De voorjaarsnota biedt een basis voor een reële en sluitende Programmabegroting 2026.
Met het vaststellen van de mutaties uit de Eerste bestuursrapportage 2025 wordt de Programmabegroting 2025 aangepast aan de actuele ontwikkeling en worden de uitgaven van het college voor deze ontwikkelingen rechtmatig.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Programmabegroting 2025; Gemeenteraad 7 november 2024

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De Voorjaarsnota 2025 vast te stellen overeenkomstig het voorliggende ontwerp, waarin de volgende onderdelen: a. Het financiële vertrekpunt, zoals opgenomen in paragraaf 2.1 (met daarin financiële mutatieoverzichten); b. Knelpunten en bijsturingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3; c. Wijziging in de groeikadersystematiek, zoals toegelicht in paragraaf 3.3; d. Toevoeging van de bijdragen die de gemeente ontvangt uit de door het Rijk aangekondigde ‘Realisatiestimulans woningbouw’ aan de reserve Grondexploitaties, zoals opgenomen paragraaf 3.3; e. De financiële strategie inclusief de kasschuif, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 (met daarin financiële mutatieoverzichten); f. Vrijval van reserves, zoals opgenomen in paragraaf 4.1; g. Hervormingen en bezuinigingen, zoals opgenomen in paragraaf 4.2; h. Inschattingen inkomsten Rijk, zoals opgenomen in paragraaf 4.3.
Argumenten	
1.1	Er zijn onvermijdelijke ontwikkelingen binnen en buiten Utrecht die het financieel beeld van de gemeente beïnvloeden
	Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2025 hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die het financiële beeld beïnvloeden. Deze zijn onvermijdelijk, zoals actualisatie van de inkomsten van het Rijk, inkomsten voor groei van de stad, stijgende prijzen en knelpunten. Op basis van deze ontwikkelingen wordt de financiële vertrekpositie bepaald, het financiële vertrekpunt van deze voorjaarsnota.
1.2	De inhoudelijke ontwikkelingen die aandacht en bijsturing vragen zijn onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar of zijn noodzakelijk
	De gemeentelijke begroting staat voortdurend onder spanning door ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen, zoals de consequenties van wettelijke verplichtingen. Als de kostenstijging niet langer kunnen worden uitgesteld en ook niet kunnen worden opgevangen binnen de programma’s of door bijsturen van beleid dan moeten ze worden geaccepteerd en moet de begroting hiermee worden aangepast. Zo blijft de begroting reëel sluitend. Knelpunten voldoen aan drie criteria: ze zijn onvermijdbaar (de activiteit is een wettelijke taak of verplichting), onuitstelbaar (de activiteit moet starten in 2025/2026) en onoplosbaar (niet binnen bestaande doelstelling- of programmabudgetten op te vangen). Een aantal bijsturingen is niet volledig onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar, maar heeft een dusdanige urgentie dat deze wel opgevolgd dienen te worden.
1.3	Het meerjarenbeeld voldoet aan de uitgangspunten van het financiële beleid
	Een meerjarenbegroting moet voldoen aan financiële randvoorwaarden. Ook onze toezichthouder, de provincie Utrecht, ziet daarop toe. Van belang is een begroting met een structureel evenwicht. Met de bijsturingen in deze voorjaarsnota is de begroting weer sluitend en structureel in evenwicht.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Bij het opstellen van de voorjaarsnota is uitgegaan van het voorlopige resultaat van de Jaarstukken 2024 en Bestedings- en dekkingsvoorstellen
	De controle van de accountant is nog niet afgerond en kunnen nog tot correcties leiden, waardoor het uiteindelijke rekeningresultaat kan wijzigen. De bestedings- en dekkingsvoorstellen worden gelijktijdig met de Jaarstukken 2024 ter

	besluitvorming aan uw raad voorgelegd. Bij afwijkende besluitvorming wijzigt ook het beschikbare bedrag uit het jaar 2024 voor integrale afweging.
1.2	Het later of niet geheel realiseren van de financieel begrote bedragen voor maatregelen leidt direct tot een tekort en noodzaak voor aanvullende maatregelen
	Het vertrekpunt van de Voorjaarsnota 2025 laat een structureel tekort zien. In deze voorjaarsnota worden de nodige voorstellen gedaan, zodat de begroting weer sluitend is. De voorgestelde maatregelen uit de financiële strategie (financieel-technisch beleid, bezuinigingen, inschattingen inkomsten Rijk en aanvullende taakstellingen) moeten tijdig en geheel gerealiseerd worden om de begroting sluitend te houden. Het later of niet geheel realiseren van de begrote bedragen leidt direct tot een tekort en noodzaak voor aanvullende maatregelen.
Beslispunt	
2	De Eerste bestuursrapportage 2025 vast te stellen waarmee de Programmabegroting 2025 wordt gewijzigd voor: a. De bijstellingsvoorstellen voor de baten en lasten van de verschillende programma's inclusief de bijbehorende reservemutaties zoals toegelicht in hoofdstuk 7; b. De bijstellingsvoorstellen voor de investeringsprojecten zoals toegelicht in hoofdstuk 7.7. De investeringskredieten worden verhoogd met 41,9 miljoen euro exclusief de vertrouwelijke kredieten voor 12,974 miljoen euro, zoals toegelicht in de bijlage ‘GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en Wonen’; c. De aanpassing van de begroting met de corresponderende posten, zoals toegelicht in hoofdstuk 9.
Argumenten	
2.1	Door de bijstellingsvoorstellen en corresponderende posten te verwerken in de Programmabegroting 2025 wordt deze geactualiseerd
	Met het aanpassen van de begroting aan de actuele verwachtingen voorkomen we ongewenste afwijkingen bij de Jaarstukken 2025. De bijstellingsvoorstellen zijn budgetneutraal. Tegenover de corresponderende posten staan verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen. Dekking voor de bijstellingsvoorstellen van investeringsprojecten vindt plaats binnen de programmabudgetten.
Beslispunt	
3	Voor de locatie voor de uitvoering van de Koudweerregeling een afschrijvingstermijn van 5 jaar te hanteren.
Argumenten	
3.1	De aangepaste afschrijvingstermijn komt overeen met de looptijd van de overeenkomst
	In (het erratum op) de Tweede bestuursrapportage 2024 is besloten tot het verstrekken van een krediet voor een locatie voor de uitvoering van de Koudweerregeling. Gezien de aard van de investeringen is de gebruikelijke afschrijvingstermijn 10 jaar. Omdat er voor dit pand een huurovereenkomst is afgesloten voor 5 jaar, wordt in bijlage 2 bij de Eerste bestuursrapportage voorgesteld om hiervoor een afwijkende afschrijvingstermijn te hanteren van 5 jaar. De kosten passen binnen de beschikbare middelen in het programma Gezonde en levendige stad.
Beslispunt	

4	De ‘Eerste technische wijziging 2025 Raad’ vast te stellen, waarmee technische mutaties en de administratieve verwerking van besluiten van de gemeenteraad worden opgenomen in de Programmabegroting 2025 en de meerjarenraming.
Argumenten	
4.1	Met dit besluit wordt de Programmabegroting 2025 en de meerjarenraming geactualiseerd
	De begrotingswijziging is opgebouwd uit technische mutaties zonder beleidsgevolgen (techniek) en waar nodig de administratieve verwerking van eerdere besluiten. De wijzigingen zijn opgenomen in de bijlage ‘Eerste technische wijzigingen 2025 Raad’.
Beslispunt	
5	Hiermee de Voorjaarsnota 2025 en Eerste bestuursrapportage 2025 vast te stellen en te verwerken in de Programmabegroting 2026 en verder.
Argumenten	
5.1	De Voorjaarsnota 2025 is de basis voor de Programmabegroting 2026
	In de zomer van 2025 wordt de Programmabegroting 2026 opgesteld die in het najaar van 2025 aan de raad wordt voorgelegd. Om de bestuurlijke wensen uit te kunnen werken in de begroting is vaststelling van de uitgangspunten, zoals opgenomen in de voorjaarsnota en eerste bestuursrapportage, nodig.
5.2	In het kader van begrotingsrechtmatigheid is het conform de BBV verplicht om van afwijkingen die tijdig bekend en gemeld te verwerken in de begroting
	Overschrijdingen die tijdig bekend zijn maar niet worden verwerkt in een begrotingswijziging zijn onrechtmatig. Door het vaststellen van deze bestuursrapportage worden de verwachte afwijkingen onderdeel van de begroting. Daarmee zijn deze uitgaven van het college rechtmatig
5.3	Directe verwerking in de begroting is de gebruikelijke werkwijze
	De Adviescommissie Controle & Financiën heeft geadviseerd raadsbesluiten waar nodig direct te vertalen in de begroting en deze niet meer in een aparte begrotingswijziging door de raad te laten bekrachtigen. Vanaf 2022 voeren wij dit advies uit voor de producten van de begrotingscyclus.

Financiën

De Programmabegroting 2025 liet een sluitend financieel beeld zien. Recente ontwikkelingen zoals loon- en prijsontwikkelingen en compensatie daarvoor via het gemeentefonds maar ook andere onvermijdelijke ontwikkelingen die om bijsturing vragen, veranderen het beeld. Het financiële vertrekpunt van de Voorjaarsnota 2025 vraagt om keuzes om het structureel tekort op te lossen. De financiële strategie die we hebben uitgewerkt om tot een sluitend financieel beeld te komen, bestaat uit onderstaande onderdelen:

1. Financieel-technisch beleid
2. Hervormingen en bezuinigingen
3. Inschattingen inkomsten Rijk
4. Kasschuif

Hiermee is de begroting weer structureel sluitend.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Autonome ontwikkelingen	12.675	-5.196	-7.883	-8.227	-7.024	-7.660

Groeikader - baten	0	2.514	2.731	2.279	2.184	2.184
Groeikader - lasten	-704	-2.661	-4.951	-8.376	-8.376	-8.376
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijsturingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	**-19.314**	**-38.682**	**-36.997**	**-35.431**	**-29.806**	**-27.942**
1. Financieel-technisch beleid	5.836	0	0	0	0	0
2. Hervormingen en bezuinigingen	858	3.168	6.629	8.822	9.062	8.820
3. Inschattingen inkomsten Rijk	25.094	31.501	30.952	19.186	19.122	19.122
4. Kasschuif	-12.474	4.013	-584	7.423	1.622	0
Financiële strategie	**19.314**	**38.682**	**36.997**	**35.431**	**29.806**	**27.942**
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Vervolg
Na de Eerste bestuursrapportage 2025 volgt in het najaar de Tweede bestuursrapportage 2025 en komend voorjaar de Jaarstukken 2025. De jaarstukken zijn het laatste verantwoordingsmoment over de Programmabegroting 2025. Na de Voorjaarsnota 2025 volgt in het najaar de Programmabegroting 2026. Vervolgens volgen in 2026 in het voorjaar de Eerste bestuursrapportage 2026, in het najaar de Tweede bestuursrapportage 2026 en in voorjaar van 2027 de Jaarstukken 2026.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel, met uitzondering van op een aantal hervormingen, zie paragraaf 4.2 onderdeel “Peilen” in de Voorjaarsnota 2025. De voorjaarsnota is een richtinggevend document. Participatie is (mogelijk) relevant op het moment dat er uitwerking plaatsvindt van de gemaakte keuzes. De eerste bestuursrapportage betreft een aanpassing van de programmabegroting op basis van onvermijdelijke ontwikkelingen. Hieruit volgen geen beleidsrelevante keuzes waarvoor participatie nodig is.

Communicatie
Communicatie verloopt via verschillende lijnen. We publiceren een bewonerssamenvatting van de voorjaarsnota in DUIC. De tekst van die bewonerssamenvatting publiceren we ook als webpagina op Utrecht.nl, met daarbij hyperlinks naar aanvullende informatie en documenten. Via de social-mediakanalen verspreiden we de highlights van de voorjaarsnota en linken die naar de informatie op Utrecht.nl. De lokale media nodigen we uit bij de presentatie van de voorjaarsnota en we plaatsen een nieuwsbericht (persbericht) op Utrecht.nl. We informeren inwoners en partners in de stad die te maken krijgen met de (bezuinigings)maatregelen uit de voorjaarsnota.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Voorjaarsnota 2025 en Eerste Bestuursrapportage 2025
- Eerste technische wijziging 2025 Raad

Bijlagen informatief
- Subsidiestaat 2025
- Subsidiestaat 2026
- GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2025

Gemeente Utrecht

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Deel 1 | Voorjaarsnota 2025 5

1. Grote uitdagingen, stevige maatregelen 6

1.1 Een andere wereld 6

1.2 Financiële ontwikkelingen 8

1.3 Uitdagingen in meerdere opgaven 10

2. Financieel vertrekpunt en toelichting 13

2.1 Inleiding 13

2.2 Toelichting op het startsaldo 13

2.3 Knelpunten en bijsturingen 16

2.4 Niet-ingepaste onderwerpen 24

3. Inhoudelijke ontwikkelingen die aandacht en bijsturing vragen 26

3.1 Hervormingen sociaal domein 26

3.2 Asiel en integratie 27

3.3 Investeringen in de groei van de stad 29

3.4 Netcongestie 36

4. Financiële strategie 38

4.1 Financieel-technisch beleid 38

4.2 Hervormingen en bezuinigingen 39

4.3 Inschattingen inkomsten Rijk 43

Bijlagen

Bijlage 1 | Hervormingen en bezuinigingen: totaallijst 47

Bijlage 2 | Hervormingen en bezuinigingen: per maatregel toegelicht 49

Bijlage 3 | Hervormingen en bezuinigingen: afgevallen maatregelen 61

Bijlage 4 | Eerste monitor hervormingen en bezuinigingen (voortgang t/m 2024) 67

Deel 2 | Eerste bestuursrapportage 2025 70

5. Inleiding 71

6. Majeure ontwikkelingen en bijstellingen 72

6.1 Majeure ontwikkelingen/ bijstellingen 72

6.2 Overige ontwikkelingen 72

7. Budgettair neutrale bijstellingen 73

7.1 Onttrekkingen en stortingen in (Bestemmings)reserves 73

7.2 Verhogen baten en lasten 74

7.3 Verlagen baten en lasten 77

7.4 Verschuiven gelden binnen een programma 78

7.5 Verschuiven gelden naar ander programma 79

7.6 Overhevelen via algemene dekkingsreserve 79

7.7 Bijstellingen investeringskredieten 80

8. Voortgang uitvoering coalitieakkoord 87

8.1 Mijlpalen in Q3 en Q4 2024 87

8.2 Wijzigingen in de planning 89

9. Corresponderende posten 91

10. Instellen reserves 95

Bijlagen

Bijlage 1 | Planning uitvoering coalitieakkoord 97

Bijlage 2 | Aanpassing afschrijvingstermijn 99

Bijlage 3 | Budgetneutrale bijstellingen 100

Bijlage 4 | Geheime bijlage 117

Voorwoord

Raadsvoorstel kenmerk: 30252302
Utrecht, 15 mei 2025

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2025 van de gemeente Utrecht, inclusief de Eerste bestuursrapportage 2025. De voorjaarsnota maken we jaarlijks ter voorbereiding op de programmabegroting voor het komende jaar. Met de voorjaarsnota actualiseren we het financiële beeld en leggen we waar nodig nieuwe keuzes voor.

De secretaris,
Michiel J. Ruis

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

Deel 1 | Voorjaarsnota 2025

1. Grote uitdagingen, stevige maatregelen

1.1 Een andere wereld

Een dag voor het sluiten van het coalitieakkoord, op 1 mei 2022, werden de allerlaatste coronamaatregelen afgeschaft. We konden weer naar het café en naar het museum. En nog belangrijker: we konden weer *normaal* bij en met elkaar zijn. Natuurlijk waren de meest ingrijpende maatregelen toen al enige tijd afgeschaft, maar nu was het echt: de wereld was weer open.

Hoe anders ziet de wereld er vandaag uit. Instabiel, meer gesloten en in zichzelf gekeerd dan in de voorbije decennia. Het is oorlog op ons continent en ook de oorlog in Gaza raakt onze stad. In eerste instantie de inwoners van Utrecht met familie en vrienden in oorlogs- en conflictsituaties. En de vele mensen die naar Utrecht komen om zich hier veilig te weten. Maar ook onze onderlinge verbondenheid wordt geraakt: waar we eens schouder-aan-schouder stonden voor Oekraïne zorgen andere conflicten en oorlogen er nu voor dat mensen tegenover elkaar komen te staan. Zachte waarden zijn in de verdrukking. Overal in de wereld. Ook in Utrecht.

Maatschappelijke en financiële ontwikkelingen
Dit is de laatste voorjaarsnota van dit college. We begonnen voortvarend, optimistisch en scherp aan wind zeilend: dit college wil investeren in de toekomst. Het einde van de coronaperiode en een zeer ambitieus coalitieakkoord gaven ook voldoende redenen voor optimisme. Het was Utrecht, in tegenstelling tot veel andere gemeenten, bovendien ook lang gelukt om de groeiende kosten van onder meer de zorg en de bezuinigingen van het Rijk het hoofd te bieden. Vanaf de Voorjaarsnota 2023 keerde de wal het schip en had ook Utrecht te maken met een stijgend tekort op de begroting.

Nieuwe ontwikkelingen en ook keuzes van het Rijk betekenden de afgelopen jaren nieuwe (financiële) uitdagingen voor inwoners en voor de gemeente. Denk aan de energiecrisis en netcongestie. En aan de onzekerheid over de kabinetsmaatregelen op het gebied van onder meer Jeugd, Asiel en Opvang en de Landelijke Vreemdelingen Voorziening. Feit is helaas ook, dat voor sommigen inwoners en ondernemers de coronacrisis nog lang, zelfs tot vandaag, door (heeft) (ge)werkt. En natuurlijk de dreiging van het ravijnjaar.

Drie bewogen jaren
In onze laatste voorjaarsnota kijken we dus terug op drie bewogen jaren en dat zien we ook terug in de financiële getallen. We hebben, inclusief het coalitieakkoord, structureel voor ruim 90 miljoen euro extra geïnvesteerd in de stad. Dat is bijvoorbeeld gegaan naar het tegengaan van ongelijkheid, bestrijden van de woningnood en maatregelen om te klimaatcrisis in de stad aan te pakken. In deze voorjaarsnota stellen we onder meer voor om te investeren in de LVV en in een gecoördineerde aanpak EU-arbeidsmigranten. Ook hebben we de afgelopen drie jaar voor ruim 80 miljoen euro aan structurele knelpunten opgelost, bijvoorbeeld voor de Jeugdzorg, om een aantrekkelijkere werkgever te worden voor BOA’s en om het programma Wervengebied goed uit te kunnen voeren.

Daarnaast zijn we geconfronteerd met 125 miljoen euro aan prijsstijgingen. Dit kwam onder andere door hoge inflatie, stijgende energiekosten en de gemeentelijke CAO. Om dit alles te kunnen dekken, hebben we ongeveer 80 miljoen euro aan concrete en structurele bezuinigingen en hervormingen doorgevoerd, waarbij we altijd oog hebben gehouden voor de gevolgen in de stad. We hebben onder andere zeer kritisch gekeken naar onze eigen gemeentelijke organisatie en naar de stapeling van ambities en de groei van de organisatie. Ook hebben we zo'n 20 procent van onze reserves aangesproken.

Dat was helaas niet voldoende. Daarom hebben we onze inkomsten met zo'n 50 miljoen euro structureel moeten verhogen. De keuze in de Voorjaarsnota 2024 om de lasten van inwoners en bezoekers te verzwaren, hebben we niet licht genomen. Dit hebben we gedaan volgens het principe van de zwaarste lasten voor de sterkste schouders.

Naast deze grote maatregelen, zijn we de afgelopen jaren fors blijven werken aan Utrecht. Jaarlijks besteden we 2 miljard euro om Utrecht duurzaam en leefbaar te ontwikkelen. Bovendien zetten we ook in financieel lastige tijden altijd een stap extra op thema's waarvan wij zelf willen bepalen wat de humanitaire ondergrens is, zoals bij de opvang van vluchtelingen. Kansengelijkheid, betaalbaar wonen en duurzaamheid zijn en blijven onze prioriteiten en worden altijd zoveel mogelijk ontzien.

Onzekerheid over structurele inkomsten Rijk
Ook deze Voorjaarsnota 2025 vraagt om stevige maatregelen om financieel gezond te blijven en om te kunnen blijven investeren in Utrecht en haar inwoners. In ons laatste jaar als stadsbestuur willen we de stad natuurlijk zo goed en stabiel mogelijk achterlaten voor inwoners en ondernemers. Daarom zorgen we voor een evenwichtig huishoudboekje voor de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college. Het creëren en bewaken van die financiële stabiliteit is een opgave op zichzelf, gelet op de onzekerheid die het Rijk creëert en de huidige ontwikkelingen in de wereld. Maar het is wel een opgave waarvoor we gesteld staan. We hebben, met de VNG en vele andere partijen, hard gelobbyd voor een demping van het ravijn in het gemeentefonds. We zijn voorzichtig optimistisch over het feit dat het kabinet zorgen van gemeenten serieus neemt, waardoor er nu meer geld voor gemeenten beschikbaar komt om jeugdzorguitgaven deels te dekken en om de terugval in het gemeentefonds deels te dempen. Maar hoewel de voorjaarsnota van het Rijk de meest urgente financiële problemen voor gemeenten de komende jaren verzacht, zijn zeker niet alle problemen opgelost. Het is helaas realiteit dat het financiële beeld voor alle gemeenten de komende jaren niet rooskleurig is, vooral als gevolg van het afvlakken van het gemeentefonds. Er blijft daardoor een gat in de gemeentefinanciën. Hier leggen we ons niet bij neer en we blijven ons onvermoeibaar inzetten voor een structurele oplossing door het Rijk.

Koersvast: vasthouden aan prioriteiten en uitgangspunten
Zolang deze structurele oplossing uitblijft, zullen gemeenten, gemeenteraden en inwoners hun verantwoordelijkheid moeten pakken. Wij zullen als gemeente onze ambities bij moeten stellen en dat geldt dus ook voor de verwachtingen die inwoners en ondernemers van de gemeente hebben; we kunnen als gemeente in deze financieel lastige tijden niet meer alles op dezelfde manier blijven doen.

De financiële tegenwind laat onverlet dat de belangrijkste prioriteiten en uitgangspunten nog steeds actueel zijn. We zijn daarom ook trots op de inzet van de afgelopen jaren: het coalitieakkoord is nagenoeg in uitvoering. Zoals we vanaf het begin hebben beloofd, voeren we steeds een duurzaam financieel beleid. Dat betekent dus ook dat we zorgen dat de volgende gemeenteraad niet met een achterstand begint. De stad groeit in balans, we blijven investeren in bijvoorbeeld groen en maatschappelijke voorzieningen. We investeren ongelijk voor gelijke kansen en we zijn er altijd voor diegenen die dit het hardste nodig hebben. We hebben bovendien extra aandacht voor het tegengaan van polarisatie in onze stad. Voor de vrijheid van meningsuiting en voor de vrijheid om van mening te verschillen.

Nu de gemeente een stap terug moet doen, vragen we aan de stad, aan inwoners en ondernemers, om een stap vooruit te doen. Utrechters zijn veelal creatief en initiatiefrijk en hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Samen vormen we een gemeenschap van gemeente, inwoners, ondernemers en partners die verantwoordelijkheid willen en durven nemen om de uitdagingen het hoofd te bieden.

Maar misschien wel het belangrijkste principe is dat we altijd besturen in de geest van Sint Maarten, de beschermheilige van onze gemeenschap en de voorvechter van zachte waarden: barmhartig, rechtvaardig, gelijkwaardig.

1.2 Financiële ontwikkelingen

In deze Voorjaarsnota 2025 laten we zien hoe de financiële situatie van de gemeente is veranderd sinds de Programmabegroting 2025. We brengen in kaart welke (autonome) ontwikkelingen de financiële situatie hebben beïnvloed. Een belangrijk onderdeel van deze Voorjaarsnota 2025 is de uitwerking van de eerder aankondigde hervormingsbezuinigingen. In deze voorjaarsnota staan ook de knelpunten die weggenomen moeten worden omdat ze onvermijdelijk, onoplosbaar en onuitstelbaar zijn.

Financieel beeld Voorjaarsnota 2025
In de Programmabegroting 2025 hebben we een sluitend financieel beeld gepresenteerd. Door autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen hebben we op dit moment een structureel tekort van 27,9 miljoen euro. Dit zijn ontwikkelingen zoals de september- en decembercirculaire 2024, loon- en prijsontwikkelingen, het achterblijven van de verwachte gemeentefondsuitkering voor de groei van de stad en het uitblijven van passende compensatie van het Rijk voor inburgering. Daarnaast gaat het ook om het brandveilig houden van onze gebouwen, de groei van de vraag naar en de kosten van jeugdhulp, de gevolgen van netcongestie en het opvangen van prijsstijgingen in contracten voor het beheer van onze stad. Hoofdstuk 2 geeft het financiële vertrekpunt van deze voorjaarsnota gedetailleerd weer.

Financiële strategie
Om op korte en op langere termijn het tekort op te lossen, is een financiële strategie uitgewerkt. Daarbij is het uitgangspunt dat Utrecht financieel stabiel beleid voert en dus een sluitende begroting presenteert, ook om te kunnen blijven investeren in de stad. De financiële strategie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Financieel-technisch beleid
- Hervormingen en bezuinigingen
- Inschattingen inkomsten Rijk en overig

Financieel-technisch beleid
Met dit onderdeel kijken we naar mogelijkheden van financieel-technische aard, zoals de inzet van het eigen vermogen (reserves) om met name het tekort voor de korte termijn op te lossen. Ook is inbegrepen de inzet van de beschikbare weerstandscapaciteit boven de norm van 1,0 voor het weerstandsvermogen conform motie 415.

Hervormingen en bezuinigingen
In de Voorjaarsnota 2024 was het tekort op de gemeentelijke begroting opgelopen tot 76 miljoen euro. Er is daarom een aantal stevige maatregelen genomen om dat tekort op te lossen, waaronder 25 miljoen euro hervormingsbezuinigingen. Bij de invulling van deze hervormingsbezuinigingen hebben we vooral kritisch naar de gemeente en de gemeentelijke organisatie gekeken: wat kan minder en wat kan beter? De hervormingsbezuinigingen hebben de volgende uitgangspunten: zo min mogelijk impact op de stad, de uitvoering zoveel mogelijk ontzien, prioriteren van beleid en werk, de vitale organisatie bewaken en hervormen vóór bezuinigen.

Als gevolg van de financiële situatie is het nodig om bovenop de 25 miljoen euro aan hervormingsbezuinigingen ook 8,8 miljoen euro extra bezuinigingsmaatregelen te nemen. Deze voorstellen voldoen in mindere mate aan de eerdergenoemde uitgangspunten. De lasten voor inwoners worden, naast de reguliere indexatie, niet verhoogd.
In deze Voorjaarsnota 2025 staan alle hervormingsbezuinigingsvoorstellen en extra bezuinigingen. Deze tellen op tot een structureel bedrag van 33,8 miljoen euro in 2029 (waarvan 25 miljoen euro reeds is verwerkt in de Programmabegroting 2025) en zullen vanaf 2026 in werking treden.

Inschattingen inkomsten Rijk
In deze voorjaarsnota worden aanvullende middelen vanuit het Rijk geraamd voor jeugd, inburgering en de landelijke vreemdelingenvoorziening. De aanvullende middelen voor jeugd zijn gebaseerd op de extra middelen die het Rijk aankondigt bij zijn voorjaarsnota. In diezelfde voorjaarsnota worden extra rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor de demping van de terugval van het gemeentefonds in 2026 (‘het ravijn'). Ook hiermee is rekening gehouden in deze voorjaarsnota.

Tabel 1: Overzicht financieel beeld en financiële strategie

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Autonome ontwikkelingen	12.675	-5.196	-7.883	-8.227	-7.024	-7.660
Groeikader - baten	0	2.514	2.731	2.279	2.184	2.184
Groeikader - lasten	-704	-2.661	-4.951	-8.376	-8.376	-8.376
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijsturingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	**-19.314**	**-38.682**	**-36.997**	**-35.431**	**-29.806**	**-27.942**
1. Financieel-technisch beleid	5.836	0	0	0	0	0
2. Hervormingen en bezuinigingen	858	3.168	6.629	8.822	9.062	8.820
3. Inschattingen inkomsten Rijk	25.094	31.501	30.952	19.186	19.122	19.122
4. Kasschuif	-12.474	4.013	-584	7.423	1.622	0
Financiële strategie	**19.314**	**38.682**	**36.997**	**35.431**	**29.806**	**27.942**
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Financiële positie
Utrecht is een gemeente met een grote investeringsambitie zodat we kunnen groeien in balans. De omvang van het investeringspakket heeft gevolgen voor de financiële kengetallen van de gemeente. Bij de Programmabegroting 2025 werd dit wederom zichtbaar omdat de signaalwaarde voor de solvabiliteit in zicht kwam. Om deze reden wordt vooruitlopend op de Programmabegroting 2026 nu al gekeken naar de impact van de keuzes op de ontwikkeling van de solvabiliteit en de netto-schuldquote in de komende jaren. Met het programma Grip op Investeringen maken we een zo adequaat mogelijke inschatting van de daadwerkelijke investeringsuitgaven in de komende jaren. In paragraaf 3.3 gaan wij hier nader op in. Bij de Programmabegroting 2026 zullen de financiële kengetallen en het weerstandsvermogen zoals gebruikelijk opnieuw geactualiseerd worden.

1.3 Uitdagingen in meerdere opgaven

In deze Voorjaarsnota 2025 staat een aantal grote opgaven die om bijsturing vragen en daarom om financiële en inhoudelijke keuzes. Financiën en inhoud voor deze opgaven in de Voorjaarsnota 2025 worden uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 3.

Hervormingen sociaal domein

Wij hebben de afgelopen jaren een stevige basis gelegd voor een Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen. Utrecht is een stad waarin het met veel mensen goed gaat. Er zijn ook mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben en die mensen kunnen op ons rekenen.

De afgelopen jaren zijn we geconfronteerd met de stijgende kosten van de zorg, een stijgende vraag naar zorg en met een personeelstekort, vooral in het kader van de Wmo en voor onze jeugd. Om te zorgen dat de zorg beschikbaar en betaalbaar blijft, is in 2023 besloten tot hervormingen in het sociaal domein. De afgelopen tijd hebben we voortgebouwd op de maatregelen die zijn ingezet in 2024. In een brief die u parallel aan deze voorjaarsnota wordt aangeboden informeren we u over de laatste stand van zaken met betrekking tot de hervormingen sociaal domein. Als gevolg van de genomen maatregelen verwachten we de bezuinigingstaakstelling voor het zorg- en ondersteuningsaanbod voor volwassenen te halen. Bij de zorg en ondersteuning van jeugdigen verwachten we een structureel tekort, ondanks onze hervormingen. Dit komt vooral doordat de duur en intensiteit van trajecten in de jeugdzorg stevig blijven stijgen.

Als gevolg van het kabinetsbeleid zijn er nog veel financiële onzekerheden. We gaan ervan uit dat het Rijk zijn financiële verplichtingen nakomt, zodat wij nu en in de toekomst jeugdzorg kunnen blijven bieden. Meer over de hervormingen sociaal domein leest u in hoofdstuk 3.1.

Asiel en integratie

De plannen en het beleid van dit kabinet op het gebied van asiel en integratie staan op onderdelen haaks op het Utrechtse beleid. Met de huidige plannen dreigt het kabinet zelfs door de humanitaire ondergrens te gaan en daarmee de universele rechten van de mens te schenden. Dat is voor Utrecht als mensenrechtenstad niet acceptabel.
Utrecht loopt dus niet weg van haar verantwoordelijkheid voor vluchtelingen, statushouders en EU-arbeidsmigranten. We blijven consequent barmhartig, humanitair en solidair beleid voeren. In een brief van 20 maart 2025 hebben we de gemeenteraad geïnformeerd over de impact van het huidige kabinetsbeleid op asiel en migratie voor Utrecht en hoe we daarmee omgaan.

Ook in deze Voorjaarsnota 2025 laten we zien, dat we alles doen wat we kunnen binnen de afnemende financiële mogelijkheden. Dit betekent concreet dat we ons hard blijven maken voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), Asiel & Integratie en Inburgering.

Utrecht neemt altijd haar verantwoordelijkheid en daarom blijven we het kabinet er stevig op aanspreken als het voor zijn verantwoordelijkheid weg blijft lopen. Het Rijk moet als stelselverantwoordelijke zorgen voor een reële compensatie voor de opvang, begeleiding en inburgering van vluchtelingen en statushouders. Gemeenten voelen zich hierin gesteund door veel politieke partijen. Meer over de maatregelen op het gebied asiel en migratie in deze Voorjaarsnota 2025 leest u in hoofdstuk 3.2.

Groei in balans

Utrecht is de afgelopen jaren hard gegroeid, vooral als gevolg van autonome ontwikkelingen: in Utrecht worden meer kinderen geboren, dan dat er Utrechters overlijden. Deze som is in Utrecht veel groter dan in andere gemeenten. Dit maakt dat we samen hard werken om te zorgen voor voldoende

betaalbare woningen. Met ons nieuwe volkshuisvestingsbeleid 2025 – 2030 willen we meer mensen de kans geven op betaalbare woonruimte. Ook willen we dat meer mensen gaan wonen in een woning die bij hun situatie past.

Dit college kiest vanaf het begin voor het principe Groeien in Balans. Dit betekent concreet dat de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen gepaard gaat met de groei van groen, duurzame mobiliteit en energie en maatschappelijke voorzieningen. De afgelopen jaren hebben we veel ambities waar kunnen maken: we willen dat Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad is en blijft, met oog voor de bestaande inwoners en met een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters. Zoals ook uit deze Voorjaarsnota 2025 blijkt: helaas staan onze ambities inmiddels onder druk, onder meer vanwege een tekort aan middelen, mensen en materialen en vanwege netcongestie.

Groei en groeien in balans zijn ook de komende jaren belangrijke vraagstukken die alle Utrechters raken: inwoners en ondernemers, de politiek en het stadsbestuur. Dit college houdt vast aan groei in balans en daarom doen we in deze Voorjaarsnota 2025 een aantal concrete bijsturingsvoorstellen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 3.3.

Netcongestie
In Utrecht werken we vol ambitie aan schone energie. Dat doen we door energie duurzaam op te wekken, door middel van de inzet van elektrisch vervoer, door gebouwen te verduurzamen, door te werken aan alternatieven voor aardgas en door het versterken van het elektriciteitsnet. Op dit moment hebben we te maken met een steeds grootschaliger uitdaging: er is te weinig capaciteit op het hoogspanningsnet in Nederland. Ook in Utrecht nadert de belasting van het elektriciteitsnet een kritische grens. Er is tekort aan capaciteit voor stroomtransport op piekmomenten. Ook is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootverbruikers en dreigt er een wachtlijst voor kleinverbruikers. Zonder snelle aanvullende maatregelen komen veel ontwikkelingen tot stilstand, zoals de bouw van woningen en voorzieningen, de vestiging van bedrijven en van verduurzaming. Ook neemt het risico op stroomuitval aanzienlijk toe. Dit alles heeft grote impact op het woon- en werkklimaat, de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Utrecht. Daarnaast heeft netcongestie hele grote financiële consequenties voor de gemeente.

In deze Voorjaarsnota 2025 stellen we daarom een pakket aan maatregelen voor. Alle maatregelen die we nemen in het kader van netcongestie helpen ons ook om beter voorbereid te zijn op mogelijke gevolgen van hybride oorlogsvoering op onze stroomvoorziening. De geopolitieke situatie vraagt daarnaast naar verwachting meer dan dat. We verkennen dan ook op korte termijn maatregelen om de weerbaarheid van de stad te versterken en maatschappelijke ontwrichting te voorkomen. Lees meer over de knelpunten die door netcongestie optreden in hoofdstuk 2.3 en over netcongestiemaatregelen in hoofdstuk 3.4.

Tot slot
Sinds de start van dit college ziet de wereld er totaal anders uit. Daarbij zijn ook financieel zware jaren voor Utrecht, voor inwoners en voor de organisatie. We hebben er desondanks voor gekozen om consequent stabiel financieel beleid te blijven voeren, zodat we kunnen blijven investeren in de stad. Als gevolg hiervan hebben we het grootste deel van het coalitieakkoord uitgevoerd en daar kunnen we ook het komende jaar mee doorgaan.

Ondanks alle maatschappelijk-, (geo)-politieke en financiële ontwikkelingen is het gelukt om ons nooit af te laten leiden van dat waar het echt om gaat: de inwoners en ondernemers van Utrecht. Voor hen werken we samen met alle collega's van de gemeente iedere dag aan een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad.

Ook in deze Voorjaarsnota 2025 nemen we verantwoordelijkheid en maken we lastige keuzes om de financiële huishouding van de gemeente netjes achter te laten. En dit doen we zoals Utrecht van ons mag verwachten: realistisch en optimistisch naar de toekomst.

2. Financieel vertrekpunt en toelichting

2.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is het vertrekpunt van deze voorjaarsnota, een structureel tekort van 27,9 miljoen euro, al kort aangeduid. Onderstaande tabel geeft nogmaals dit financiële vertrekpunt weer. In de volgende paragrafen geven we een specificatie en toelichting op het startsaldo van deze voorjaarsnota, waaronder de autonome ontwikkelingen, het groeikader en de knelpunten. In hoofdstuk 4 lichten we vervolgens onze oplossingsrichtingen toe, waarmee we voor 2026 een sluitend saldo realiseren en voor de periode daarna een structureel sluitende begroting.

Tabel 2: financiële vertrekpunt

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025	0	0	0	0	0	0
Autonome ontwikkelingen	12.675	-5.196	-7.883	-8.227	-7.024	-7.660
Groeikader - baten	0	2.514	2.731	2.279	2.184	2.184
Groeikader - lasten	-704	-2.661	-4.951	-8.376	-8.376	-8.376
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijsturingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	**-19.314**	**-38.682**	**-36.997**	**-35.431**	**-29.806**	**-27.942**

2.2 Toelichting op het startsaldo

Onderstaande tabel geeft het financiële vertrekpunt van deze voorjaarsnota meer gedetailleerd weer. Het vertrekpunt is de Programmabegroting 2025. Daarna volgen de autonome ontwikkelingen, het groeikader, de knelpunten en de bijsturingen. Deze onderdelen worden onder de tabel verder toegelicht.

Tabel 3: opbouw startsaldo

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Programmabegroting 2025 - Eindsaldo	0	0	0	0	0	0
Actualiseren inkomsten						
Gemeentefonds actualiseren circulaires	-8.007	-12.773	-11.380	-12.651	-12.362	-12.362
Gemeentefonds herijking laatste tranche			-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Doorwerking groeikader in gemeentefonds 2025	-5.414	-7.369	-7.369	-7.369	-7.369	-7.369
OZB woningen	1.276	1.276	1.276	1.276	1.276	1.276
OZB niet-woningen	2.760	2.760	2.760	2.760	2.760	2.760
OZB niet-woningen, obv trendanalyse	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900	3.900
Toeristenbelasting	600	850	850	850	850	850
Toeristenbelasting, obv trendanalyse	443	995	1.474	2.142	2.861	3.635

Overige autonome ontwikkelingen						
Resultaat 2024	32.614	0	0	0	0	0
Besteding & Dekkingsvoorstellen	-19.873	0	0	0	0	0
Indexatie begroting 2026 incl. dekking gemeentefonds en OZB	4.376	5.165	3.606	3.865	4.060	4.060
Nota Beheer openbare ruimte	0	0	0	0	0	-950
Uitvoeringsprogramma Werken aan de werf	0	0	0	0	0	-460
Subtotaal autonome ontwikkelingen	***12.675***	***-5.196***	***-7.883***	***-8.227***	***-7.024***	***-7.660***

Groeikader 2026 (nieuwe stijl)						
Referentiekader: inkomsten OZB	0	765	765	765	765	765
Referentiekader: bijstelling budget wettelijke taken	0	-723	-723	-723	-723	-723
Investeringsbudget: bijstelling investeringsbudget groei	-704	-1.938	-1.938	-1.938	-1.938	-1.938
Bijstelling investeringsbudget vanaf 2027			-2.290	-5.715	-5.715	-5.715
Investeringskader: groei gemeentefonds	0	1.749	1.966	1.514	1.419	1.419
Subtotaal groeikader 2026	***-704***	***-147***	***-2.220***	***-6.097***	***-6.192***	***-6.192***

Knelpunten en bijsturingen						
Knelpunten	-18.152	-30.089	-23.594	-18.857	-14.740	-12.240
Bijsturingen	-13.133	-3.250	-3.300	-2.250	-1.850	-1.850
Startsaldo Voorjaarsnota 2024	**-19.314**	**-38.682**	**-36.997**	**-35.431**	**-29.806**	**-27.942**

Eindsaldo begroting 2025

Het eindsaldo van de vastgestelde Programmabegroting 2025 is voor alle jaren 0, rekening houdend met ingeboekte taakstellingen (hervormingen sociaal domein en hervormingsbezuinigingen).

Gemeentefonds: circulaires

Het financiële effect van de september- en decembercirculaire 2024 is meegenomen in het financiële beeld. Het nadelige effect wordt veroorzaakt door een lagere uitkeringsfactor en actualisatie van de WOZ-waarden. De ontvangen prijscompensatie en 50% van de volumegroei worden gereserveerd voor (toekomstige) compensatie van de begroting voor het effect van inflatie (zie: indexeringen).

Herijking Gemeentefonds (laatste tranche 2022)

In 2022 is de verdeling van het gemeentefonds over gemeenten gewijzigd. Het financiële effect per gemeente is toen gemaximeerd. Inmiddels is al 13,5 miljoen euro aan nadelig herverdeeleffect voor Utrecht verwerkt (structureel). Eveneens in 2022 zijn aanvullende onderzoeken gestart naar onder andere grootstedelijke kosten en de centrumfunctie Sociaal domein om het nieuwe model beter passend te laten zijn bij de ontwikkeling van de kosten van gemeenten. In de Voorjaarsnota 2024 is melding gemaakt van een risico van een extra nadeel voor Utrecht van 3 miljoen euro vanaf 2027 als de oorspronkelijke herverdeling wordt voortgezet. In deze voorjaarsnota is dit nadeel verwerkt.

Doorwerking oude groeikader in gemeentefonds

Actualisatie van het gemeentefonds op basis van de verwachte groei in 2025 leidt tot een nadelig effect, onder andere door een lagere groei van het aantal inwoners en woningen dan verwacht. De groei voor het jaar 2026 wordt betrokken bij het groeikader nieuwe stijl. Zie paragraaf 3.3 voor een

integrale toelichting op het groeikader voor zowel het onderdeel autonome ontwikkelingen (doorwerking oude groeikader in het gemeentefonds) als het onderdeel als gevolg van de voorgestelde nieuwe systematiek.

OZB en Toeristenbelasting
Het voordeel op de OZB wordt voor een derde deel veroorzaakt door de toename van het aantal woningen en voor tweederde deel door een hogere toename van het aantal niet-woningen (kantoren, winkels etc.) dan volgens de prognose die is gebruikt voor het begroten van de OZB-inkomsten.
Uit een trendanalyse blijkt dat de BghU over de afgelopen jaren te voorzichtige ramingen afgeeft over nog te ontvangen OZB-inkomsten uit oude jaren. Deze hebben daarmee ook invloed op inkomsten in de daaropvolgende jaren. Het verschil tussen de voorzichtige ramingen en de realisatie in de afgelopen jaren gebruiken we voor de actueel verwachte OZB-inkomsten voor 2025 en verder.
In het belastingjaar 2024 is een voordeel behaald op toeristenbelasting. Dit voordeel is structureel en werkt daarmee autonoom door naar de volgende jaren in het financieel beeld. De raming voor de toeristenbelasting wordt in de begroting bijgesteld op basis van gerealiseerde resultaten.
Uit een trendanalyse blijkt dat het aantal overnachtingen de afgelopen jaren toeneemt. Deze opwaartse trend nemen we mee vanaf de begroting voor 2025 en verder, waarbij we kiezen voor een toename van 6%, waarbij de toename van hotelkamers en verkochte kamernachten in balans is.

Resultaat 2024
Het voorlopige resultaat over 2024 is, zoals gebruikelijk, betrokken bij de integrale afweging van de voorjaarsnota. Dit resultaat bestaat uit het voorlopige saldo van de jaarrekening (32,6 miljoen euro) verminderd met de voorstellen voor resultaatbestemming (19,9 miljoen euro). Het definitieve resultaat van de jaarrekening is later bekend, als de accountant de controle over 2024 geheel heeft afgerond. De voorstellen voor resultaatbestemming worden in een apart voorstel voorgelegd aan de raad voor besluitvorming.

Indexeringen
De begroting wordt gecompenseerd voor de verwachte effecten van prijsstijgingen (inflatie) van het jaar 2026. Vanaf de Voorjaarsnota 2024 is een gewijzigde systematiek ingevoerd en vindt indexatie plaats op basis van de indexatiepercentages van het gemeentefonds, zodat de indexatie van de uitgaven aansluit op de indexatie van de inkomsten. Omdat in 2026 de indexering van het gemeentefonds wijzigt, als gevolg van een overgangsregeling naar de nieuwe Bbp-systematiek, is het indexcijfer toegepast dat voor 2024 werd gebruikt: IMOC (index materiële overheidsconsumptie).
Omdat tijdens het opstellen van de doorrekeningen nog geen nieuwe cao-afspraken waren gemaakt met de vakbonden voor 2026, hebben we hiervoor een inschatting gemaakt op basis van de verwachte inflatie voor huishoudens (consumentenprijsindex, CPI). Inmiddels zijn de nieuwe cao-afspraken bekend en de effecten daarvan betrekken we bij de opstelling van de Programmabegroting 2026.
De indexatie wordt bepaald op de CPB ramingen van september zowel voor de inschatting van het jaar 2026 als voor de nacalculatie van 2025. Wij hebben de onderstaande percentages gehanteerd:

In schema:

Jaar	Omschrijving	Indexatie	Toelichting
2025	Nacalculatie loonkosten	PM	Nieuwe cao was nog niet bekend
2026	Loonkosten	3,2%	Inschatting o.b.v. CPI, nieuwe cao was nog niet bekend
2025	Nacalculatie materiële kosten	0,7%	IMOC
2026	Materiële kosten	2,7%	IMOC

2026	Subsidiebudget/verbonden partijen	4,1%	70% loonvoet sector overheid en 30% IMOC
2026	Belastingen en heffingen	4,1%	70% loonvoet sector overheid en 30% IMOC

Nota Beheer openbare ruimte en het Uitvoeringsprogramma Werk aan de werf
In het vastgestelde beleid voor beheer openbare ruimte en Werk aan de werf gaan we uit van een jaarlijkse stijging van lasten (1,41 miljoen euro, waarvan 0,95 miljoen euro voor beheer openbare ruimte en 0,46 miljoen euro aan kapitaallasten voor Werk aan de werf). Deze stijgende lijn is meegenomen in het financiële beeld door een verhoging van het structurele budget na 2029.

Rente
Ten opzichte van de eerdere aannames is er voor de rente geen aanleiding om de ramingen aan te passen. We blijven de renteontwikkelingen kritisch volgen, ook in relatie tot de kapitaallasten en het planningsoptimisme daarbinnen. Zo nodig actualiseren we de renteberekeningen bij de Programmabegroting 2026.

2.3 Knelpunten en bijsturingen

Op een aantal financiële ontwikkelingen hebben wij geen invloed. Deze onvermijdelijke kosten noemen we knelpunten. Dit zijn ontwikkelingen die voldoen aan drie criteria:

- Onvermijdbaar: de activiteit is een wettelijke taak of verplichting;
- Onoplosbaar: binnen doelstelling of programma;
- Onuitstelbaar: de activiteit moet starten in 2025/2026.

We hebben 25 knelpunten verwerkt, voor een totaalbedrag van structureel 12,2 miljoen euro.
De financiële effecten van deze knelpunten zijn onderdeel van het financiële startsaldo van deze voorjaarsnota, dat in de financiële strategie van dekking wordt voorzien.

Algemeen beeld van de knelpunten:

- Relatie met eerdere bezuinigingsmaatregelen: indexering, aanbesteding groen, jeugdzorg (deels);
- Ontoereikende of wegvallen bekostiging: Jeugd, Inburgering, opvang, begeleiding en activering ongedocumenteerde mensen, JGZ-zorg nieuwkomers;
- Lagere inkomsten: reclame-inkomsten, exploitatie zwembaden, leges vergunningen (netcongestie);
- Claims verbonden partijen (ondanks dat deze zijn ontzien bij bezuinigingen): Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf, VRU, RUD;
- ICT-investeringen: aanpassing op grond van regelgeving;
- Een aantal knelpunten is (meerjarig) incidenteel, bijvoorbeeld tekort Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf (het structurele beeld is nog onzeker);
- Een aantal knelpunten is incidenteel omdat er mogelijkheid tot bijsturen is, door het nemen van maatregelen (verbonden partijen, leges) of het nader uitwerken van scenario's voor handelingsperspectief (exploitatie zwembaden, aanpak essentaksterfte);
- Onzekerheid m.b.t. het structurele karakter van het knelpunt, omdat dit wordt beïnvloed door ontwikkelingen die voor een deel buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen (energiekosten, netcongestie).

Tabel 4: knelpunten

Nr.	*Bedragen x € 1.000*	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
1	Lagere productiviteitsnorm vanwege hoger verlof (cao) Publiekszaken	0					
2	Lagere productiviteitsnorm vanwege hoger verlof (cao) Volksgezondheid	0					
3	Verlaging reclame-inkomsten	500	500	500	500	500	500
4	Tekort Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf 2025 en 2026	500	600				
5	Borging brandveiligheid Gebouwen	2.000	4.000	3.000	2.500	2.500	
6	Gewijzigde systematiek indexering Vastgoedorganisatie	513	513	513	513	513	513
7	Jeugd	3.089	6.136	5.124	4.252	4.252	4.252
8	Kadernota VRU 2026		1.200				
9	Licentiekosten toekomstig CAD-systeem	739	739	739	739	739	739
10	Resultaat nieuwe aanbesteding groenwerkzaamheden	724	724	724	724	724	724
11	Aanpak essentaksterfte	417					
12	Exploitatie van de zwembaden		1.469				
13	Indexering Stadsbedrijven	3.118	3.118	3.118	3.118	3.118	3.118
14	Japanse duizendknoop verwijderen begraafplaatsen	523					
15	Uitvoering taken door RUD	510	310				
16	Inburgering	2.078	3.216	3.216			
17	Opvang, begeleiding en activering ongedocumenteerde mensen			1.300	1.300	1.300	1.300
18	Compensatie energie - stijging energielasten vanaf 2026		4.000	4.000	4.000		
19	Meevaller project staatsloosheid	-60	-60				
20	Gevolgen Netcongestie voor legesinkomsten	2.000	2.000				
21	Begroting VNG-bijdrage ophogen	290	290	290	290	290	290
22	Digitalisering Erfgoed		419	266	117		
23	Faciliteren demonstraties en preparatie op openbare ordeverstoringen	488					
24	JGZ-zorg aan nieuwkomers, niet zijnde Oekraïners of COA-kinderen	442					
25	Inrichten huidige zorgorganisatie naar zorgwetgeving en kwaliteitseisen	281	915	804	804	804	804
	Totaal	**18.152**	**30.089**	**23.594**	**18.857**	**14.740**	**12.240**

Daarnaast stellen we voor structureel 1,9 miljoen euro te bestemmen voor bijsturingen, die wij in aanvulling op de knelpunten als noodzakelijk beoordelen.

Tabel 5: bijsturingen

Nr.	*Bedragen x € 1.000*	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
26	Werven: aanpassing methodiek						
27	Aanpak voor verhogen vaccinatiegraad						
28	Asiel en opvang: LVV		200	1.500	1.500	1.500	1.500
29	Netcongestie	2.000	1.800				
30	Binnensport capaciteit		250	250	250	250	250

31	Jaarwisseling	500	500				
32	Asiel en opvang: EU-arbeidsmigranten	150	400	400	400		
33	ROM		100	100	100	100	100
34	Leegstand en opkoopregeling			1.050			
35	Parkeren	5.000					
36	Gebiedsontwikkeling: groei in balans	5.483					
	Totaal	**13.133**	**3.250**	**3.300**	**2.250**	**1.850**	**1.850**

Toelichting knelpunten en bijsturingen

Knelpunten:

1 en 2 Productiviteitsnorm organisatiebreed (cao)
In de cao is er een lager aantal productieve uren beschikbaar dan voorheen, wat met name uitvoerende organisatieonderdelen zoals Volksgezondheid en Publiekszaken raakt, omdat die beperkte prioriteringsmogelijkheden hebben voor de inzet van personeel. Het (structurele) effect en de consequenties daarvan worden nader uitgewerkt. Bij de Resultaatbestemming 2024 wordt voorgesteld het restant van een in de Voorjaarsnota 2024 toegekend incidenteel budget voor de lagere productiviteitsnorm in 2024 (in totaal 1,1 miljoen euro) beschikbaar te houden om de inzet in 2025 te continueren en nu nog niet vooruit te lopen op een nader uit te werken systematiek voor de toekomst.

3. Verlaging reclame-inkomsten
Dit structurele knelpunt is bij de Tweede Bestuursrapportage 2024 gemeld. Verwerking heeft incidenteel voor 2024 plaatsgevonden. De inkomsten zijn beperkt beïnvloedbaar, de lopende contracten kunnen niet worden verhoogd en voor nieuwe (aanvullende) contracten zijn geen of slechts beperkte mogelijkheden. Het tekort is onvermijdelijk niet elders binnen het programmabudget op te vangen.

4. Tekort Utrechts sociaal ontwikkelbedrijf UW 2025 en 2026
In 2023 en 2024 was sprake van forse tekorten bij het Utrechtse sociaal ontwikkelbedrijf UW. De gemeente heeft deze tekorten met aanvullende subsidies voor de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgedekt. UW voert in 2025 het herstelplan van de Galan Groep uit. Daarnaast werken we samen met de Galan Groep en UW toekomstscenario's uit. Ondanks deze inspanningen worden zeker voor 2025 en 2026 nog tekorten verwacht. Dit wordt o.a. verklaard door de voortschrijdende uitstroom uit de Wsw die financieel nadelig is.

5. Borging brandveiligheid gebouwen
Om de brandveiligheid van de gemeentelijke gebouwen te laten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, worden binnen het onderhoud t/m 2028 brandscans uitgevoerd. De resultaten van deze scans op brandveiligheid leiden tot aanvullende werkzaamheden/maatregelen in gebouwen om de brandveiligheid te borgen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Dit voorkomt dat panden moeten worden gesloten. Er is een aanvullende dotatie aan de onderhoudsreserve nodig om deze kosten af te dekken, totdat de inhaalslag is afgerond.

6. Gewijzigde systematiek indexeren Vastgoedorganisatie Utrecht
Bij de Voorjaarnota 2024 is besloten tot een andere manier van indexeren, waarbij de indexering is gemaximeerd op de prijscompensatie in het gemeentefonds. Een neveneffect van de andere manier van indexeren is dat de Vastgoedorganisatie een hoger indexeringspercentage zou moeten toepassen

op de huuropbrengsten dan is afgesproken in de huurcontracten. Dit is echter niet toegestaan. Hierdoor ontstaat een financieel knelpunt. Bij de Voorjaarsnota 2024 was het niet meer mogelijk om dit financiële neveneffect mee te nemen als knelpunt.

7. Jeugd
In de Voorjaarsnota 2023 is besloten tot hervormingen in het sociaal domein om de zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor de inwoners die dit nodig hebben. We constateren nu echter dat de financiële kaders voor Jeugd te krap zijn, zoals in heel Nederland het geval is. De vraag naar jeugdhulp blijft groeien (met name in intensiteit en duur), en de middelen zijn structureel niet voldoende om op een passende manier aan de vraag te voldoen. Niet bijsturen op de financiële taakstelling leidt tot het niet voldoen aan onze zorgplicht met juridische en ethische consequenties of het ondermijnen van de preventieve aanpak waardoor de kosten in de aanvullende zorg verder kunnen stijgen. Zie ook hoofdstuk 3.1.

8. Kadernota VRU
Bij de zienswijze op de Kadernota 2026 is geconstateerd dat de mutaties in de kadernota conform afspraak zijn en dat er geen geld voor nieuw beleid gevraagd wordt. Op basis van de kadernota van de VRU gaat onze bijdrage omhoog. Bijsturing voor het jaar 2026 is gezien de besluitvorming over de kadernota niet mogelijk. Voor de jaren 2027 en verder wordt een risico genomen om voor te sorteren op het verlagen van de kosten door de verbonden partij. Dit sluit aan op onze inzet om de verbonden partijen ook een besparing te laten realiseren als onderdeel van de hervormingsbezuinigingen. De VRU heeft hier nog geen invulling aan gegeven.

9. Licentiekosten toekomstig CAD-systeem
Er is op dit moment geen goed systeem waarin CAD-bestanden (technische tekeningen) opgeslagen en beheerd kunnen worden. Dit systeem is nodig om te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving omtrent informatiebeheer.

10. Resultaat nieuwe aanbesteding groenwerkzaamheden
De aanbestedingen van de groencontracten leiden tot structureel hogere contractwaarden. De gemeentebrede indexering op basis van een gehanteerde GWW-index van 2% biedt hiervoor onvoldoende dekking.

11. Aanpak essentaksterfte
In 2017 door de raad toegekende geld voor de uitvoering van het vastgestelde Plan van aanpak essentaksterfte is bijna volledig benut. Essentaksterfte is niet verdwenen. De maatregelen kunnen niet vanuit de reguliere begroting voor boomonderhoud worden gedekt. De incidentele middelen voor het monitoren van en behoud van de essen zijn uitgeput. Om behoud van de bomen te realiseren zijn extra middelen noodzakelijk. In elk geval voor een jaar om zo de tussenliggende periode te gebruiken voor onderzoek naar alternatieve scenario’s en/of aanpassen van het beleidskader.

12. Exploitatie van de zwembaden
Er is een tekort in financiële middelen om de programmering van de zwembaden op een verantwoorde manier te kunnen blijven draaien. Het knelpunt geldt voor 2026 en bestaat uit lagere inkomsten (van het Rijk), minder ruimte binnen andere budgetten en een tekort op de personeelsbegroting. Op de langere termijn is het mogelijk om maatregelen te nemen om te komen tot een sluitende exploitatie. Dit vraagt om aanpassing van huidige beleidskaders en/of tariefstelling. In de periode naar 2026 kunnen alternatieve scenario’s en bijsturingsmaatregelen worden uitgewerkt om tot een afgewogen keuze te komen. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met het effect van de renovatie van de zwembaden (bijvoorbeeld lagere energiekosten als gevolg van duurzaamheidsmaatregelen).

13. Indexering Stadsbedrijven
Bij de Voorjaarsnota 2024 is de keuze gemaakt om op een andere manier te indexeren. Dat bracht een risico met zich mee, dat de taakstellende budgetten voor specifieke contracten ontoereikend zijn. Voor de uitvoering van specifieke beheeractiviteiten, zoals groenonderhoud is dat het geval. Met de noodzakelijke extra middelen worden onveilige situaties, het niet volledig kunnen uitvoeren van de wettelijke taken, een teruglopend kwaliteitsbeeld en achterstallig onderhoud voorkomen.

14. Japanse duizendknoop verwijderen van begraafplaatsen
Op begraafplaats Kovelswade is in het depot grondopslag Japanse duizendknoop geconstateerd. Het is de wettelijke taak van de gemeente verspreiding van deze plant te voorkomen en de plant structureel en definitief te vernietigen, waar deze opkomt. De gemeente overtreedt de Omgevingsverordening, als de aangetroffen planten niet worden verwijderd.

15. Uitvoering taken door RUD
De gemeente is wettelijk verplicht om bepaalde vergunning-, toezicht en handhavingstaken uit te laten voeren door de RUD. Het pakket met verplicht over te dragen taken naar de omgevingsdienst is uitgebreid per 1 januari 2025 (Omgevingswet). Tegelijk zijn bestaande door de RUD uitgevoerde taken per 1 januari 2024 een beetje veranderd als gevolg van de komst van de omgevingswet. De RUD rekent een hogere prijs voor de uitvoering van deze taken, met name veroorzaakt door overhead en dit betekent in 2026 extra lasten voor onze gemeente. Deze meerkosten kunnen niet worden opgevangen binnen de begroting van de opgave Gezond Leefklimaat. Voor de jaren 2027 en verder wordt een risico genomen door voor te sorteren op het verlagen van de kosten door de verbonden partij. Dit sluit aan op onze inzet om de verbonden partijen ook een besparing te laten realiseren als onderdeel van de hervormingsbezuinigingen.

16. Inburgering
Het Rijk komt bestuurlijke afspraken over passende bekostiging van de Wet inburgering 2021 niet na. Hierover hebben wij met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een brandbrief gestuurd aan de verantwoordelijke bewindspersonen. Het uitvoeringsbudget voor 2025 en 2026 is gebaseerd op de verwachte instroom in 2022. In werkelijkheid is de instroom voor zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot. Hier komt bij dat de middelen voor begeleiding naar werk of participatie voor statushouders via de Participatiewet ook ontoereikend zijn. Voor 2025 en 2026 is er hiermee sprake van een knelpunt. Vanwege de grote risico's door onzekerheid vanuit het Rijk trekken we dit uitvoeringsbudget door naar 2027.

17. Opvang, begeleiding en activering ongedocumenteerde mensen
Het knelpunt betreft het bewaken van de humanitaire ondergrens voor ongedocumenteerde mensen in Utrecht vanaf 2026. Het knelpunt is het gevolg van een tekort dat is ontstaan door de beëindiging van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening per 31 december 2024 en heeft als gevolg dat er vanaf 2025 geen Rijksbijdrage aan de LVV-steden beschikbaar zal zijn. Er is een wettelijke verplichting voor een minimale opvang, dit is bevestigd in gerechtelijke uitspraken. De extra middelen zijn nodig om te voorkomen dat deelnemers in zo'n situatie terechtkomen dat hun grondrechten volgens Europese mensenrechtenverdragen en de Europese Terugkeerrichtlijn geschonden worden.

18. Compensatie energie - stijging energielasten vanaf 2026
Hoewel de termijnmarkt voor energie de aflopen jaren enigszins genormaliseerd is, zijn de energieprijzen nog steeds aanzienlijk hoger dan voor de inval in Oekraïne en de explosie aan de Nordstreampijplijn. Naast de termijnmarkt zijn er echter nog andere factoren die een blijvend

prijsverhogend effect hebben, met name netcongestie en onbalanskosten (vanwege de sterke toename van zon- en windenergie).
De stijgende prijzen voor energie zijn in de afgelopen periode opgevangen uit de tijdelijke compensatiemiddelen in de Voorjaarsnota 2023. We schatten in dat de prijzen niet structureel hoog blijven en nemen daarom een risico om de begroting t/m 2028 te verhogen en niet voor de periode daarna.

19. Meevaller project staatsloosheid
Door de afronding van het project Statenloosheid vallen de restende bedragen voor het project vrij.

20. *Gevolgen Netcongestie voor legesinkomsten*
Netwerkbeheerders kunnen op korte en middellange termijn niet voldoen aan de capaciteitsvraag en dus worden op dit moment geen grote projecten aangesloten op het elektriciteitsnet. Aanvragers voor grote bouwplannen stellen daarom de beslissing om een aanvraag in te dienen uit. Eind 2022 is in de Provincie Utrecht een wachtlijst ingesteld voor nieuwe grootverbruik-aansluitingen op het elektriciteitsnet. Dat heeft in het laatste kwartaal van 2024 geleid tot minder inkomsten bij de gemeente. Doordat grotere plannen niet langer aangesloten worden, worden er minder aanvragen voor een omgevingsvergunning ingediend voor grotere bouwplannen. Dit heeft vanwege de kruisbestuiving (de grote aanvragen bekostigen de werkelijke kosten van de behandeling van de vele kleine aanvragen) een direct effect op de bekostiging van de kleine aanvragen. De verwachting is dat de trend van 2024 doorzet. Die kwam pas eind 2024 in beeld doordat de eerder ingediende aanvragen allemaal al over een aansluiting beschikten voordat aanvragen bij ons ingediend werden. Het effect van de beslissing in 2022 werd daardoor pas eind 2024 zichtbaar.
De wachtlijst voor netcongestie resulteert in lagere vergunningsaanvragen en daarmee inkomsten uit vergunningen. Deze ontwikkeling is op de kortere termijn niet beïnvloedbaar. Voor de lange termijn is onzeker voor welke periode de netcongestie beperkingen geeft voor de Utrechtse grootverbruikers. Vooralsnog verlagen we de legesinkomsten voor 2 jaar.

21. Begroting VNG-bijdrage ophogen
Dit betreft de verhoging van de bijdrage aan het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Dit is besloten tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 26 juni 2024.

22. Digitalisering Erfgoed
We zijn sinds 2021 bezig met een monsteroperatie: het digitaliseren, ontsluiten en archiveren van 300 meter strekkende archief en vijf miljoen digitale bestanden. Deze Utrechtse erfgoeddata zijn het resultaat van meer dan 50 jaar onderzoek naar de archeologie, gebouwde monumenten en ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Dit materiaal vormt de basis voor uitvoering van de wettelijke taken in het kader van de monumentenzorg. Het dient ook als onderbouwing van publiekrechtelijke beperkingen ten aanzien van gebouwde monumenten en archeologische terreinen. Zeker met de nieuwe Omgevingswet moet dit materiaal kenbaar en toegankelijk zijn voor initiatiefnemers. Inmiddels zijn de meeste onderdelen conform planning en budget uitgevoerd dan wel ver gevorderd.
Al in 2021 zijn enkele risico's benoemd, zoals de verwerkingssnelheid van het papieren archief en vervanging van software en de afrondende module van implementatie van de kaartviewer-annex-documentenbibliotheek. Voor het afronden van dit project zijn daarom tot en met 2028 aanvullende middelen nodig.

23. Faciliteren demonstraties en preparatie op openbare ordeverstoringen
Het aantal demonstraties is het afgelopen jaar gestegen van 388 naar 522. De verwachting is dat het aantal demonstraties ook de komende jaren zal toenemen. Demonstreren is een grondrecht dat bescherming verdient. Het faciliteren van demonstraties is een wettelijke taak van de burgemeester.

Extra capaciteit en budget voor materiële kosten in 2025 is noodzakelijk om aan de vereisten van de invulling van onze wettelijke taak te kunnen blijven voldoen en adequaat te kunnen optreden bij mogelijke verstoringen van de openbare orde en crises.

24. JGZ-zorg aan nieuwkomers
We krijgen onvoldoende geld voor Jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor nieuwkomers, zowel voor kinderen die in Utrecht als in een van de regiogemeenten wonen.
De instroom op de Ithaka-school (VO-school waar nieuwkomers tussen 12 en 18 jaar heen gaan) is naar verwachting in 2025 ongeveer gelijk aan 2024. Landelijk is afgesproken dat de zorg van de Jeugdgezondheidzorg wordt geboden door de JGZ in de gemeente waar de kinderen op school zitten en wij volgen deze lijn.
We krijgen geld voor kinderen die van Oekraïense afkomst zijn, dan wel woonachtig zijn op een COA of een AMV (kleinschalige woonvoorziening). Voor de andere groep nieuwkomers krijgen we alleen bekostiging voor Utrechtse kinderen. Ruim de helft van de kinderen op de Ithaka-school komt niet uit Utrecht. Daarnaast is het tarief voor Utrechtse nieuwkomerskinderen te laag om deze groep de benodigde zorg te bieden.
Wij hebben inmiddels opties onderzocht voor andere dekkingsbronnen, namelijk of de andere gemeenten in de regio of de GGDrU kunnen bijdragen. Ook zij ontvangen een te laag bedrag om de zorg van de JGZ aan de groep nieuwkomers te bekostigen. Het bedrag dat we van de gemeenten moeten terugvorderen staat niet in verhouding tot de inspanningen, omdat het tarief dat zij ontvangen ook te laag is. Voor 2025 worden we geconfronteerd met extra lasten, maar we zetten verder in op dekking vanuit regiogemeenten en op mogelijkheden om de kosten meer in lijn te brengen met de vergoedingen op basis van het wettelijk minimum.

25. Inrichten huidige zorgorganisatie naar zorgwetgeving en kwaliteitseisen
De organisatorische en juridische randvoorwaarden voor de primaire zorgprocessen vanuit de gemeente (jeugdgezondheidszorg en sociaal medische zorg aan kwetsbare volwassenen) zijn onvoldoende ingericht om (blijvend) aan zorgwetgeving en zorgkwaliteitseisen te voldoen. Dit is opgenomen als beleidsrisico in de Programmabegroting 2025. De stapeling van veranderingen in de zorgwetgeving en kwaliteitseisen in de afgelopen jaren, geven nu het besef en de noodzaak om deze uitvoeringsorganisaties als zorgentiteit te versterken.

Bijsturingen

26. Werven: aanpassing methodiek
Bij het vaststellen van het programmaplan Werk aan de Werf in 2021 is aangegeven dat de jaarlijkse kosten voor herstel in de eerste jaren hoger zijn dan in de latere jaren van de looptijd van het programma. Dit komt doordat voor de veiligheid en het behoud van het erfgoed deze eerste jaren zowel de wal- en kluismuren als de kelders worden hersteld (de muren zijn over 10 jaar klaar) en omdat er gestart is met de slechtste muren en kelders met de meeste schade en daarmee ook de hoogste herstelkosten. Herstel van de schades is nu nodig voor behoud van het erfgoed en om onveilige situaties te voorkomen. In totaal blijft het programma binnen de financiële kaders.
In het Raadsvoorstel Regeling Risicovolle Projecten wordt u voorgesteld hoe wij de kosten en beschikbare middelen per jaar in evenwicht brengen. In het te actualiseren uitvoeringsprogramma 2025-2028 zullen we een en ander verder uitwerken.

27. Aanpak voor verhogen vaccinatiegraad
De vaccinatiegraad in Utrecht daalt (zie raadsbrief november 2024). We zien dat de verschillen tussen wijken toenemen. In Overvecht en Kanaleneiland ligt de vaccinatiegraad onder zuigelingen rond de 70%. Dit is veel lager dan de grens van 90% voor groepsimmuniteit. Ook zien we grote verschillen

naar land van herkomst, met name Marokkaanse en ook Turkse kinderen worden minder vaak gevaccineerd. Zij hebben hiermee grotere risico's op het oplopen van ernstige infectieziekten. Dit vraagt extra inzet en dus extra financiële middelen. Er loopt een actieve lobby richting het Rijk. Er is door de Tweede Kamer een amendement aangenomen voor extra middelen voor de G4 en voor 2025 verwachten we extra middelen via het gemeentefonds (decentralisatie uitkering). Voor 2026 en 2027 is dit onzeker, zetten we onze lobby voort, en gaan uit van een budgettair neutraal scenario.

28. Asiel en opvang: LVV
We stellen voor de voorziening voor opvang van ongedocumenteerden in sobere vorm voort te zetten, zie paragraaf 3.2. De vorm waar we voor kiezen gaat verder dan de absolute ondergrens, zoals beschreven in knelpunt 17. Deze extra middelen zorgen ervoor dat we een realistischer aantal mensen op sobere manier kunnen opvangen en die bovendien ook (iets) meer perspectief kunnen bieden.

29. Netcongestie
Vanwege de hoge mate van onzekerheid over de verdere ontwikkeling van netcongestie en het verwachte rijksbeleid om dit landelijke probleem aan te pakken, zetten we in deze voorjaarsnota een eerste stap voor de komende twee jaar. Deze bestaat in het kort uit het beschikbaar hebben van voldoende opwekgeneratoren voor zowel nieuwbouw als renovatie, het faciliteren van de realisatie van extra trafostations, de inrichting van een doorbraakteam om onorthodoxe veranderingen mogelijk te maken en het organiseren van een crisisteam ter voorbereiding op stroomuitval. Zie verder hoofdstuk 3.4.

30. Binnensportcapaciteit
We hebben te maken hebben met onvoldoende binnensportcapaciteit en het niet halen van het vastgestelde kengetal voor binnensport (1 sporthal op 15.000 inwoners). Door de groei van de stad komen we in 2030 een sporthal tekort en in 2040 vijf sporthallen. Een deel van de binnensportverenigingen kan nu al weinig of geen nieuwe leden meer aannemen, er zijn wachtlijsten en gewenste groei van de sport wordt beperkt. We zetten in op het verruimen van de capaciteit voor binnensport.

31. Jaarwisseling
Om recht te doen aan de uitkomst van het burgerberaad en in relatie tot het verwachte landelijke vuurwerkverbod, willen wij een vervolg geven aan de feestelijke jaarwisseling. Tradities veranderen kost tijd. Het voorstel is om de feestelijke jaarwisseling voor de komende twee jaren voort te zetten in een sobere variant. De nieuwe coalitie kan daarna opnieuw een keuze maken. We stellen hiervoor twee jaar 500.000 euro beschikbaar (2024: 1,3 miljoen euro) en zetten in op meer samenwerking met partners in de stad.

32. Asiel en opvang: EU-arbeidsmigranten
In lijn met het coalitieakkoord stellen we een coördinator aan voor de (preventieve) aanpak voor EU-(arbeids)migranten met een werkbudget. Zie ook paragraaf 3.2.

33. ROM
De (regionale) aandeelhouders van de ROM werken gezamenlijk toe naar een financieel stabiele ROM met een revolverend fondskapitaal. Dit om te kunnen blijven investeren in innovatieve startups en scale-ups in de regio, die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Deze afspraak is gemaakt bij oprichting van de ROM. Omdat het fonds nog niet revolverend is, wat gezien de korte looptijd ook niet de verwachting was, dreigt het fondskapitaal leeg te raken, waardoor geen

investeringen meer mogelijk zijn. Een aanvullende fondsstorting is noodzakelijk en gaat gepaard met rentelasten.

34. Leegstand en opkoopregeling
Op basis van de Leegstandswet is de Leegstandsverordening ingevoerd in oktober 2023, in de overtuiging dat dit bestaande woningen beter benut wat helpt om de druk op de bestaande woningvoorraad te verlichten. In de context van de huidige (schaarste op de) woningmarkt zien we dit als onmisbaar. Beleid en handhaving op leegstand is een onherroepelijk gevolg van de vastgestelde Leegstandsverordening. Dit betreft eigen Utrechts beleid, waarvan de incidenteel toegekende middelen uit het coalitieakkoord aflopen.
De gemeente Utrecht heeft op basis van de Wet opkoopbescherming de regeling voor opkoopbescherming ingevoerd in maart 2022. Door de opkoopbescherming worden woningen beschermd tegen het opkopen door ondernemingen of particulieren die dergelijke woningen willen omzetten in huurwoningen. Doel van de opkoopbescherming is de kansen voor met name starters en mensen met een middeninkomen op een koopwoning in Utrecht te vergroten.

35. Duurzame oplossing parkeren
Vanwege het belang om in het parkeerdossier de basis op orde te brengen, stellen wij voor incidenteel 1,5 miljoen euro vrij te maken, om op korte termijn de benodigde acties en maatregelen in gang te zetten, waaronder het functioneel krijgen van het parkeermanagementsysteem. En we reserveren incidenteel 3,5 miljoen euro om risico's in de parkeerexploitatie af te dekken. Zie voor meer toelichting paragraaf 3.3.1.

36. Gebiedsontwikkeling: groei in balans
In het MPR hebben we scherpe keuzes gemaakt om de uitvoerbaarheid te bewaken en om het financiële beeld sluitend te maken. Na een dip in de woningbouwproductie zien we een herstel in het aantal woningen dat in aanbouw wordt genomen. Tegelijkertijd zien we verschillende risico's urgenter worden, zoals netcongestie, de betaalbaarheid van maatschappelijke voorzieningen en businesscases die onder druk staan. Bovendien besluit u in deze voorjaarsnota over een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen. Vanwege de urgente opgaven die verband houden met gebiedsontwikkeling en de transitie naar een nieuwe bekostigingssystematiek voegen we incidenteel circa 5,5 miljoen euro toe aan de reserve grondexploitaties. Zie voor meer toelichting paragraaf 3.3.

2.4 Niet-ingepaste onderwerpen

Sinds de vaststelling van de Voorjaarsnota 2024 in juli 2024 is een aantal beleidsnota's en andere voorstellen door de raad vastgesteld of een motie aangenomen, waarin aan de raad is toegezegd om nadere benodigde middelen te betrekken bij de integrale afweging in de Voorjaarsnota 2025. Gelet op de financiële ontwikkelingen zijn alleen de noodzakelijke knelpunten en bijsturingen ingepast. De volgende wensen vanuit de raad zijn niet meegenomen in het financieel beeld:

- Ontzie plan Einstein (motie 360): "Terugdraaien bezuinigingen Plan Einstein en Samen stad maken", draagt op om de bezuiniging op Plan Einstein en Samen de stad maken zoveel als mogelijk terug te draaien en daarvoor dekking te zoeken binnen de concessievergoeding voor laadpalen vanaf 2028 of binnen hetzelfde programma. Op dit moment wordt de financiële dekking niet haalbaar geacht;
- Maatschappelijk en betaalbaar leegstandsbeheer (motie 125): "Leegstandsbeheer goed borgen" hieraan wordt uitvoering gegeven met uitzondering van het waar mogelijk bruikleen te gebruiken gedurende 6 tot 24 maanden;

- Wijkgerichte invoering verhuurvergunning (motie 48): “Een verhuurverordening met invoering van de verhuurvergunning te onderbouwen”, deze niet gelijk stadsbreed in te voeren en bij de invoering kostendekkende leges te hanteren. Hieraan wordt uitvoering gegeven, maar het is niet mogelijk een actieve handhavingsstrategie toe te passen;
- Beleidsnota Stadswater (vastgesteld 14 november 2024): wij zien voor de nog ongedekte kosten van uitvoering, toezicht en handhaving geen dekkingsmogelijkheden in de Voorjaarsnota 2025;
- Beleidsnota Utrecht circulair 2030 (vastgesteld 12 december 2024): voor de ongedekte kosten van activiteiten (structureel 1,4 miljoen euro vanaf 2025) zal de komende jaren nog dekking gevonden moeten worden. Pas wanneer dekking is gevonden, kunnen we de activiteiten ervoor starten of opschalen. Op dit moment zien we hiervoor geen mogelijkheden.

3. Inhoudelijke ontwikkelingen die aandacht en bijsturing vragen

We hebben de afgelopen jaren met name ingezet op de uitvoering van de belangrijkste ambities uit het coalitieakkoord: kansengelijkheid, oplossingen voor de woningnood en het tegengaan van de klimaatcrisis. Deze opgaven zijn onverminderd van belang en blijven leidraad voor onze voorstellen in ons laatste jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen 2026.
Tegelijkertijd zorgen politieke keuzes door het Rijk, maatschappelijke ontwikkelingen én de verslechtering van de financiële uitgangspositie voor een aantal urgente vraagstukken in het sociaal domein en de ruimtelijke investeringen. Daarom leggen wij onderstaande bijsturingen voor.

3.1 Hervormingen sociaal domein

In de Voorjaarsnota 2023 beschreven we de toenemende druk op het sociaal domein als gevolg van afnemende financiële middelen, arbeidsmarktkrapte in de zorg en gebrek aan zowel ruimte voor passende voorzieningen als woningen voor aandachtsgroepen. Destijds werd een structureel tekort van 21 miljoen euro vanaf 2026 voorzien, waarvan 16,1 miljoen euro als taakstelling werd gekoppeld aan hervormingen in het sociaal domein. Vorig jaar lichtten we toe dat we op schema zaten om de taakstelling te halen, met een onzekerheid op het gebied van jeugdzorg. In december 2024 hebben we u een nadere stand van zaken gestuurd. In de brief die parallel aan deze voorjaarsnota aan uw raad wordt verzonden, schetsen we de actuele stand van zaken en gaan we uitgebreid in op de hervormingen sociaal domein. Hieronder worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen uitgelicht.

Zorg en ondersteuning volwassenen
We verwachten de bezuinigingstaakstelling voor het zorg- en ondersteuningsaanbod voor volwassenen te halen. Dat doen we door voort te bouwen op voortzetting van de maatregelen die zijn ingezet in 2024, het uitrollen en opschalen van de hervormingen die zijn uitgewerkt en verdere versterking van het opdrachtgeverschap. Een belangrijke stap is de inkoop aanvullende zorg Wmo, waarmee we per 2027 de Wmo-begeleiding eenvoudig en wijkgericht gaan organiseren, met één aanbieder. Omdat de afschaffing van het abonnementstarief Wmo is vertraagd, kent het Rijk in 2025 incidentele compensatie toe aan gemeenten.

In onze verwachtingen zit nog wel een aantal onzekerheden. Zo is onzeker hoe de bekostiging vanuit het Rijk zich ontwikkelt, hoe de autonome groei eruitziet, hoeveel besparing we kunnen realiseren met de inkoop aanvullende zorg Wmo en wat de effecten van de hervormingen precies zullen zijn. In de begroting is een inschatting gemaakt van de compensatiemiddelen Wmo vergrijzing voor de komende jaren. Aangezien het prognoses zijn, kunnen de daadwerkelijke middelen daarvan afwijken. Daarom blijft het van belang daarop alert te zijn en waar nodig bij te sturen.

Zorg en ondersteuning jeugdigen
Bij de zorg en ondersteuning voor jeugdigen voorzien we een structureel tekort (zie paragraaf 2.3, Knelpunten) dat optreedt ondanks onze hervormingen en de verwachtingen dat het Rijk de financiële en inhoudelijke adviezen van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd opvolgt. De vraag naar jeugdhulp blijft groeien, met name in intensiteit en duur, met oplopende wachttijden en wachtlijsten tot gevolg. We zien dat de financiële kaders structureel te krap zijn, wat wordt bevestigd door de Deskundigencommissie.

Hoewel de voorjaarsnota van het Rijk voor 2026 en 2027 de grootste financiële druk voor gemeenten de eerstkomende jaren wegneemt, zijn zeker niet alle problemen opgelost en resteert er een gat in de

duurzame bekostiging van de jeugdzorg. We gaan ervan uit dat het Rijk zijn financiële en inhoudelijke verplichtingen ook langjarig nakomt, zodat de druk van het tekort op jeugd op onze middelen vermindert. In het hoofdstuk Financiële strategie (paragraaf 4.3) gaan we hier nader op in.

Transitiereserve
In de Programmabegroting 2025 heeft u besloten om een transitiereserve voor de hervormingen in te stellen, met een maximum van 4 miljoen euro. Bij het instellen van de reserve is deze met 2 miljoen euro gevoed. Momenteel worden de voorstellen voor voeding en inzet van de transitiereserve uitgewerkt. Zie voor nadere toelichting de brief over de hervormingen in het sociaal domein, die u parallel aan de voorjaarsnota wordt gestuurd. Bij de tweede bestuursrapportage zullen we de voorstellen aan uw raad voorleggen.

3.2 Asiel en integratie

Op het gebied van asiel en integratie staat het rijksbeleid op gespannen voet met het Utrechtse beleid, en op onderdelen ook met de uitgangspunten van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het kabinet heeft een ingrijpend asielprogramma, dat stevige gevolgen heeft voor de opgaven op het gebied van opvang van ongedocumenteerde mensen, EU-(arbeids)migranten en asielzoekers en op het gebied van inburgering. Omdat veel voornemens van het kabinet niet zijn omgezet in wet- en regelgeving is het onzeker wat de precieze gevolgen van het rijksprogramma zijn.

Hieronder treft u per deelopgave de actuele ontwikkelingen en indien nodig ons voorstel tot bijsturing.

LVV
Per 1 januari 2025 heeft het Rijk de financiering van de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) stopgezet. We vangen in de LVV 245 ongedocumenteerde mensen op en leiden hen naar perspectief. Met het stopzetten van deze voorziening verwachten we dat deze mensen op straat belanden. Dat is voor ons geen optie omdat dit grote gevolgen heeft voor zowel deze mensen als voor de veiligheid in de stad. Ook schatten we in dat de kosten van een toename van de onveiligheid en te laat behandelen van zieke mensen hoger zijn dan de kosten van de opvang.

In afwachting van de huidige juridische procedures, stellen we nu voor om naast de absolute ondergrens (knelpunt 17) ook een bedrag van 0,2 miljoen euro in 2026 en 1,5 miljoen euro structureel vanaf 2027 beschikbaar te stellen. Met deze middelen kunnen we de huidige voorziening in afgeslankte vorm voortzetten.

Opvang asielzoekers
De budgetten van het Rijk voor asiel en migratie worden vanaf 2027 sterk versoberd, met grote gevolgen voor het COA. Het is een risico dat het COA nieuwe of tijdelijke voorzieningen in Utrecht - op dit moment zes, waarvan twee specifiek voor alleenstaande minderjarigen - niet meer kan bekostigen. Daarnaast komen onze lokale beleidsuitgangspunten voor een kwalitatieve, duurzame en kleinschalige opvang, mede op basis van het Plan Einstein concept, onderdruk. We blijven inzetten op een opvang inclusief Plan Einstein. Dit is conform kaders van de raad en past bij Utrecht mensenrechtenstad.

De taakstelling voor huisvesting van statushouders is onverminderd hoog, maar de uitvoering ervan wordt bemoeilijkt door het landelijke verbod op urgentie voor deze doelgroep bij woningtoewijzing. Vanuit de Voorjaarsnota 2023 en het Rijk (via het Faciliteitenbesluit) zijn er middelen beschikbaar voor de extra inzet die dit vraagt.

Afschaffen van de Spreidingswet betekent dat de wettelijke taken van gemeenten om asiellocaties te vinden en beschikbaar te stellen vervallen. Dat geldt ook voor de bijbehorende budgetten. Dat heeft tot gevolg dat we de ambtelijke inzet voor de zoektocht naar nieuwe locaties niet meer kunnen dekken.

Inburgering
Het Rijk komt bestuurlijke afspraken over passende financiering van de Wet inburgering 2021 niet na. Hierover hebben wij met Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een brandbrief gestuurd aan de verantwoordelijke bewindspersonen. Het uitvoeringsbudget voor 2025 en 2026 is gebaseerd op de verwachte instroom in 2022. In werkelijkheid is de instroom voor zowel statushouders als gezinsmigranten op dit moment twee keer zo groot. Hier komt bij dat de middelen voor begeleiding naar werk of participatie voor statushouders via de Participatiewet ook ontoereikend zijn.
Voor 2025 en 2026 is er hiermee sprake van een knelpunt (16). Vanwege de grote risico's door onzekerheid vanuit het Rijk trekken we dit uitvoeringsbudget door naar 2027.

Het Rijk voert dit jaar een bekostigingsonderzoek uit naar de kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. We verwachten dat het Rijk op basis daarvan in 2026 een besluit neemt over structurele bekostiging: ofwel door aanpassing van de middelen of door het aanpassen van de wettelijke taken. Tegelijkertijd nemen we maatregelen om de kosten van onze dienstverlening te verminderen met 0,6 miljoen euro. Tijdige en passende ondersteuning blijft hierbij het uitgangspunt. Hierbij kijken we naar de duur en intensiteit van de begeleiding, meer differentiatie in de dienstverlening afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte én naar wat collectief kan.

(Dakloze) EU – (arbeids)migranten
Onze inzet is erop gericht een kleine, zeer kwetsbare, groep dakloze EU-arbeidsmigranten op te vangen vanuit het borgen van de humanitaire ondergrens op basis van internationale mensenrechten. Hiervoor zijn pilotmiddelen vanuit het Rijk tot en met eind 2025 beschikbaar en heeft uw raad in de Voorjaarsnota 2024 een aanvullend budget beschikbaar gesteld. Zeer recent hebben we vernomen dat het Rijk de middelen hiervoor voortzet, maar onzeker is of we als stad Utrecht extra middelen zullen ontvangen. De invulling door het Rijk wordt later bekend gemaakt.

In 2024 heeft het Rijk de *checklist gelijke behandeling EU-burgers* gepubliceerd. Deze checklist maakt vanuit Europees recht duidelijk, dat een groep EU-arbeidsmigranten onder specifieke voorwaarden recht heeft op de Wmo en daarbinnen een beroep kan doen op de maatschappelijke opvang. Het kabinet ziet dit niet als een taakverzwaring en biedt gemeenten geen compensatie. Voor ons betekent dit dat er onder meer 40 extra opvangplekken nodig zijn voor deze groep. In 2025 kunnen wij dit opvangen binnen de begroting. Doordat wij de checklist nader uitwerken dit jaar hebben we in de Voorjaarsnotabrief 2026 een beter zicht op eventuele knelpunten. In de tussentijd zetten wij onze lobby richting het Rijk voort.

Als uitwerking van het coalitieakkoord werken we aan de uitwerking van een gecoördineerde (preventieve) aanpak voor EU-(arbeids)migranten. Dit is in lijn met motie 416. We stellen voor een coördinator aan te stellen die verantwoordelijk is voor de afstemming tussen de organisatieonderdelen, voor extra inzet (onderzoek, beleidsontwikkeling, opzetten van aanvullende uitvoering / regelingen) en de integrale communicatie naar Raad en College. Bij aanvullende regelingen kan gedacht worden aan vergunningen, handhaving voor woonoplossingen, specifieke mentale hulpverlening en vroegsignalering. We stellen voor hiervoor 150.000 euro beschikbaar te stellen voor 2025 en 400.000 euro voor 2026-2028.

3.3 Investeringen in de groei van de stad

Utrecht is een snelgroeiende stad. Aan het begin van deze eeuw had Utrecht 250.000 inwoners. Inmiddels zijn dat er 375.000. We verwachten dat Utrecht in 2029 het aantal van 400.000 passeert. En ook in het volgende decennium voorzien we verdere groei. De afgelopen jaren stonden in het teken van groei in balans zodat de voorzieningen en dienstverlening meegroeien met het aantal inwoners. Die ambitie staat inmiddels onder druk vanwege een beperkte haalbaarheid van de uitvoering (door gebrek aan mensen en materialen, netcongestie, complexiteit en stapeling van ambities) en vanwege het feit dat we over minder geld beschikken dan eerder voorzien, met name vanwege bezuinigingen en aanpassing van de gemeentefondssystematiek door het Rijk. Hierdoor is de bekostiging vanuit het groeikader niet meer houdbaar**.** Ook de begrote parkeerinkomsten staan onder druk.

Voor nu doen we er alles aan om ervoor te zorgen dat de geplande gebiedsontwikkelingen door blijven gaan, zoals met de Utrechtse Aanpak, oplossingen voor netcongestie en een lobby op de cofinanciering van grote (gebieds)ontwikkelingen. In deze voorjaarsnota stellen we een aantal bijsturingen voor. Die hebben betrekking op achtereenvolgens het groeikader en de parkeerinkomsten, het Meerjarenprogramma Ruimte inclusief de bekostiging van de Merwedelijn en onze aanpak om meer grip te krijgen op de investeringen, in lijn met de motie grip op investeringen. Deze onderwerpen worden hieronder nader toegelicht.

3.3.1 Groeikader en parkeerinkomsten

De ambitie om Utrecht in balans te laten groeien werd de afgelopen jaren voor een belangrijk deel bekostigd uit ons groeikader. Uitgangspunt bij dat groeikader was dat we inkomsten door toename van het aantal inwoners en woningen bestemden voor het opvangen van de gevolgen van de groei van de stad. De verwachte baten door toename van de algemene uitkering en OZB-inkomsten als gevolg van de verwachte groei op basis van de Utrechtse bevolkingsprognose werden jaarlijks bij de voorjaarsnota beschikbaar gesteld voor lasten die samenhangen met deze groei van de stad.

Bij de Voorjaarsnota 2024 constateerden we al dat de manier van ramen geleidelijk steeds meer beslag is gaan leggen op de begrotingsruimte die de gemeente uit het gemeentefonds ontvangt. Daarom is voor de Programmabegroting 2025 een behoedzamere raming gehanteerd. Nu blijkt dat de huidige systematiek van het groeikader inderdaad niet langer houdbaar is.

Het groeikader heeft ons in de afgelopen jaren van snelle groei geholpen om de basiskwaliteit van de stad in stand te houden. Zo groeiden de uitgaven voor bijvoorbeeld beheer en onderhoud van de openbare ruimte en voor de bijzondere bijstand mee met het aantal inwoners. Het investeringspakket groeien in balans met onder andere extra groen en sportvoorzieningen, was mede mogelijk dankzij het investeringsdeel van het groeikader. We zetten daarom het groeikader in aangepaste vorm door. In deze paragraaf leggen we uit waarom het oude groeikader niet langer houdbaar is, welke aanpassingen noodzakelijk zijn en welke effecten dat heeft.

Parkeren op orde

Een andere belangrijke dekkingsbron voor de investeringen ten behoeve van groei in balans zijn de inkomsten uit de parkeerexploitatie. De Jaarstukken 2024 laten een hogere opbrengst van de parkeerexploitatie zien dan begroot, bestaande uit een tegenvaller bij het straatparkeren en een veel hogere meevaller op het parkeren in gemeentelijke garages. Dit voordeel is zoals gebruikelijk toegevoegd aan de reserve parkeren. In 2025 lijken de tegenvallende opbrengsten van het straatparkeren zich voort te zetten. Het beeld is zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant nog niet stabiel, mede doordat het parkeersysteem nog niet optimaal werkt. Wij werken aan verbetering van de ramingsfunctie en nemen de bredere parkeeropgave verder onder de loep, zoals toegelicht in

de Raadsbrief Stand van zaken uitvoering Parkeren. In samenhang daarmee zetten wij erop in het verdienpotentieel van de gemeentelijke parkeergarages te verbeteren. Mogelijkheden daartoe zijn onder andere het verbeteren van de bezettingsgraad, uitbreiding van het aantal parkeerproducten, meervoudig gebruik en aanpassing van de tarieven in relatie tot de straattarieven.
Vanwege het belang om in het parkeerdossier de basis op orde te brengen, zetten wij op korte termijn de benodigde acties en maatregelen in gang. Wij stellen voor hiervoor incidenteel 1,5 miljoen euro vrij te maken en toe te voegen aan de reserve parkeerexploitatie. Hiermee willen wij op korte termijn de basisfunctionaliteiten en 'bezoeker betaalt' in het parkeermanagementsysteem functioneel maken en intensief werken aan parkeerbeleid dat duurzaam en uitvoerbaar is. Voor de langere termijn blijft de parkeerexploitatie risicovol en daarom stellen we voor de reserve parkeerexploitatie aan te vullen met 3,5 miljoen euro.

Techniek van het groeikadermechanisme
De groei van de stad brengt met zich mee dat de gemeente voor steeds meer Utrechters diensten verleent en voorzieningen aanbiedt. Om dienstverlening op peil te houden is het nodig dat exploitatiebudgetten meebewegen met het aantal inwoners. Voor de ontwikkeling van nieuwe woningen, buurten en voorzieningen is investeringsbudget nodig. Tegelijkertijd levert de groei van de stad extra inkomsten op, uit het gemeentefonds en uit de OZB.

Verwerking van de kosten van de groei naar de begroting gebeurt volgens het uitgangspunt "groei voor groei". Inkomsten als gevolg van de groei van de stad worden bestemd voor uitgaven vanwege de groei van de stad. Dit uitgangspunt passen we niet alleen toe bij inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling (denk aan grondexploitaties, kostenverhaal en erfpacht), maar ook in het groeikader. Het groeikader is het financiële mechanisme voor raming van inkomsten uit OZB die voortkomen uit groei van de stad, en van extra inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds, voor zover deze voortkomen uit groei. Ook biedt dit mechanisme een raamwerk voor verdeling van budget over groei-gerelateerde uitgaven (hogere dienstverleningskosten en investeringsuitgaven vanwege het groeiende aantal inwoners) en overige gemeentelijke activiteiten. Op deze manier hebben we de groei financieel ingekaderd om te investeren in groei in balans en om het kwaliteitsniveau van de gemeentelijke dienstverlening op niveau te houden.

De laatste jaren zien we dat de uitkering uit het gemeentefonds fors achterblijft bij de groei van de stad. Dit heeft verscheidene redenen. Naast de algemene afname van het gemeentefonds is een van die redenen dat het gemeentefonds sinds 2024 is gekoppeld aan de Bbp-ontwikkeling. Die wijkt af van de landelijke inwonersontwikkeling. Wanneer het gemeentefonds in omvang toeneemt door de koppeling aan het Bbp, wordt deze toename verdeeld over alle gemeenten in Nederland, niet alleen over gemeenten met een groeiende bevolking. Voor Utrecht is dat relatief ongunstig.
"Bevolkingsgroei", waarop Utrecht goed scoort, is slechts een van de 49 maatstaven in de verdeling van het gemeentefonds. Andere verdeelmaatstaven werken voor Utrecht minder goed uit. Per saldo betekent dit dat de algemene uitkering achterblijft bij de groei van de stad, en dat herijking nodig is van het groeikader-mechanisme. Voortzetting van de huidige systematiek in de gewijzigde omstandigheden rondom het gemeentefonds zou ertoe leiden dat we in 2040 ongeveer een kwart van onze inkomsten inzetten voor het groeikader. Dit brengt de ontwikkeling van de gemeentelijke begroting uit balans.

Wijzigingen in groeikadersystematiek
Voor een mechanisme dat ook financieel toekomstbestendig is, stellen we de volgende aanpassingen voor:

A. Begrenzing van het referentiekader groei
- Taken die autonoom met de ontwikkelingen van de stad groeien, laten we nog steeds budgettair mee-ademen met de groei van stad. Zo voorkomen we uitholling van het kwaliteitsniveau van de dienstverlening.
- Nieuw is dat we de dekking voor het referentiekader we vanaf 2027 koppelen aan een deel (50%) van het accres voor reële groei in het gemeentefonds. Dit betekent dat we de middelen die beschikbaar worden gesteld voor het referentiekader jaarlijks maximeren. Hiermee sluiten we aan bij de nieuwe berekeningssystematiek van het Rijk met betrekking tot het gemeentefonds. De autonome groei van de OZB blijft beschikbaar voor het groeikader.
- We herijken de budgetaanpassing via het referentiekader, zodat het beroep op deze autonome ontwikkelingen in lijn is met de dekking die hiervoor gemiddeld over de jaren verwacht wordt (uiterlijk Voorjaarsnota 2026).

B. Bekostiging van groei-investeringen
- De omvang van het budget voor investeringen die verband houden met de groei van de stad, koppelen we los van het groeikader. Dat betekent dat de groei-investeringen een zelfstandig onderdeel worden van de integrale afweging bij de voorjaarsnota.
- In aanloop naar de volgende raadsperiode werken we een bestendige bekostigingssystematiek uit voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen. Deze kan vanaf 2027 en daarna worden toegepast bij de integrale afweging.
- De tot en met 2028 geprogrammeerde groei-investeringen blijven in stand.
- De bijdragen die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde ‘Realisatiestimulans woningbouw’ reserveren we binnen de reserve Grondexploitaties tot de raad over de bestendige bekostigingssystematiek heeft besloten.
- Ook voegen we een bedrag van 5,483 miljoen euro toe aan de reserve Grondexploitaties ten behoeve van de transitie naar de nieuwe bestendige bekostigingssystematiek en de urgente opgaven verbonden aan gebiedsontwikkeling.

Impact wijzigingen systematiek groeikader op Voorjaarsnota 2025

Tabel 6: Referentiekader groei

Tabel: Referentiekader groei

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Volumeaccres Gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
Groeikader OZB	0	765	765	765	765	765
Subtotaal baten groei	***0***	***765***	***765***	***765***	***765***	***765***

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Referentiekader Voorjaarsnota 2025	1.251	-723	-723	-723	-723	-723
Subtotaal lasten groei	***1.251***	***-723***	***-723***	***-723***	***-723***	***-723***
Totaal referentiekader groei	***1.251***	***42***	***42***	***42***	***42***	***42***

Toelichting tabel:

- Volumeaccres Gemeentefonds: De geprognotiseerde volumegroei van het gemeentefonds (op Bbp gebaseerd volumeaccres) is tot en met 2028 reeds verwerkt in het meerjarenbeeld bij de Voorjaarsnota 2023 en 2024. Vanaf 2029 wordt het volumeaccres gemeentefonds gereserveerd als inkomsten voor het groeikader nieuwe stijl.
- De berekende autonome groei OZB wordt in 2026 ingezet als dekking van het referentiekader.
- Het referentiekader omvat de kosten voor uitvoering van taken die meebewegen met groei (en krimp) van de stad. Voor de begrotingsprogramma's waarvan de omvang meebeweegt met het aantal inwoners betekent dit een aanpassing van de budgetten.
- In de berekening van het groeikader gemeentefonds bij de Voorjaarsnota 2024 is uitgegaan van een groei van het aantal inwoners van 7.325 voor 2025. Hierbij werd rekening gehouden met een geprognotiseerd aantal inwoners per 1-1-2025 van 377.938. De werkelijke stand per 1-1-2025, is met 376.735 inwoners 1.203 lager dan geprognotiseerd. Door deze bijstelling van de aantallen is het noodzakelijk het referentiekader groei 2025 aan te passen. Immers de verwachting is dat we de bij de Voorjaarsnota 2024 geprognotiseerde baten uit het gemeentefonds niet realiseren. Het budget voor het referentiekader wordt daarom voor 2025 eveneens neerwaarts bijgesteld met 1,251 miljoen euro.

Tabel 7: Verdeling referentiekader groei

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed	-488	516	516	516	516	516
Betrouwbare overheid	-52	52	52	52	52	52
Duurzame bereikbaarheid	-2	2	2	2	2	2
Kansrijk opgroeien	-234	-205	-205	-205	-205	-205
Levendige en gezonde stad	-49	-178	-178	-178	-178	-178
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-33	33	33	33	33	33
Passende ondersteuning en opvang	-281	405	405	405	405	405
Veilige stad	-10	-3	-3	-3	-3	-3
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-101	101	101	101	101	101
Totaal	**-1.251**	**723**	**723**	**723**	**723**	**723**

A. Investeringsagenda

De inzet van de middelen voor de investeringsagenda Groei worden toegelicht in het Meerjarenprogramma Ruimte (MPR). Bij het raadsbesluit over de RSU 2040 is bepaald dat het meerjarenbeeld van het investeringsdeel van het groeikader wordt betrokken bij afwegingen over de jaarlijkse investeringsopgave. Zoals hiervoor toegelicht stellen wij voor om het volume van het investeringskader los te koppelen van de ontwikkeling van het gemeentefonds. Daarmee ontstaat in principe vanaf 2025 een dekkingstekort in de geprogrammeerde groei-investeringen tot en met 2028. Het is niet mogelijk de programmering op korte termijn aan te passen. Niet alleen omdat dit ten koste zou gaan van groei in balans, maar ook omdat de programmering deel uitmaakt van lopende gebiedsontwikkelingen, zoals in de Merwedekanaalzone. Daarom blijft de dekking van deze investeringen in stand en wordt het financiële nadeel daarvan verwerkt in het financiële beeld, deels gedekt vanuit de verwachte toename van het gemeentefonds vanaf 2026. Voor de begrotingsjaren

vanaf 2027 zal een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek uitgewerkt worden voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen.

Tabel 8: Investeringen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029**	Structureel
Investeringsagenda 2025*	-704			-	-	-
Investeringsagenda 2026 -2028	-	-1.938	-4.228	-7.653	-7.653	-7.653
Actualisatie Gemeentefonds 2026	-	*1.749*	*1.966*	*1.514*	*1.419*	*1.419*
Totaal investeringen t.l.v. financieel beeld	**-704**	**-189**	**-2.262**	**-6.139**	**-6.234**	**-6.234**

*Neerwaartse bijstelling i.v.m. aanpassing in groei bevolkingsaantallen Utrecht voor 2025.

** Geen verhoging i.v.m. nieuwe jaarschijf 2029.

3.3.2 Meerjarenprogramma Ruimte (MPR)

In het MPR komen de verschillende ruimtelijke opgaven samen. Per opgave geven we in het MPR aan wat onze ambities en doelstellingen zijn, hoe ver we daarmee zijn en wat onze concrete plannen zijn voor de komende jaren. Zo worden in de opgaven duurzame mobiliteit en groen een aantal knelpunten in de uitvoering van projecten opgelost en nieuwe projecten ingepast. Naast de in de vorige paragraaf beschreven ontwikkelingen van het investeringsdeel van het groeikader en de parkeerinkomsten zijn relevant:

- Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling
- Verlaging structurele middelen voor investeringsprojecten Duurzame mobiliteit

Het investeringsdeel van het groeikader is nu met name de dekkingsbron voor nieuwe investeringen in maatschappelijke voorzieningen. De laatste jaren zijn er geen nieuwe financiële middelen beschikbaar gesteld voor het investeringsdeel, terwijl de kosten van het bestaande programma voor maatschappelijke voorzieningen toenamen. Dit betekent dat we om de geprogrammeerde maatschappelijke voorzieningen in stand te houden, voorstellen het budget “investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op de korte termijn” in te zetten. Zoals eerder beschreven, wordt gewerkt aan een nieuwe robuuste systematiek om de uitgaven verbonden aan de groei van de stad (inclusief bijbehorende noodzakelijke investeringen zoals die in de OV-schaalsprong en maatschappelijke voorzieningen) te kunnen betalen.

Wij houden nog geen rekening met extra inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling die nu ingezet kunnen worden voor ruimtelijke investeringen. Wel wordt door de rijksoverheid gewerkt aan de zogeheten realisatiestimulans woningbouw: met de realisatiestimulans ontvangen gemeenten straks een vast bedrag per betaalbare woning op het moment dat de woningen gerealiseerd zijn. De bijdragen die de gemeente hieruit ontvangt, reserveren we binnen de reserve Grondexploitaties tot de raad over de bestendige bekostigingssystematiek heeft besloten.

Vanuit het traject van de hervormingsbezuinigingen is bezuinigd op de investeringsmiddelen voor Duurzame mobiliteit. In dit MPR 2025 bedraagt de structurele bezuiniging jaarlijks 1,76 miljoen euro.

Merwedelijn

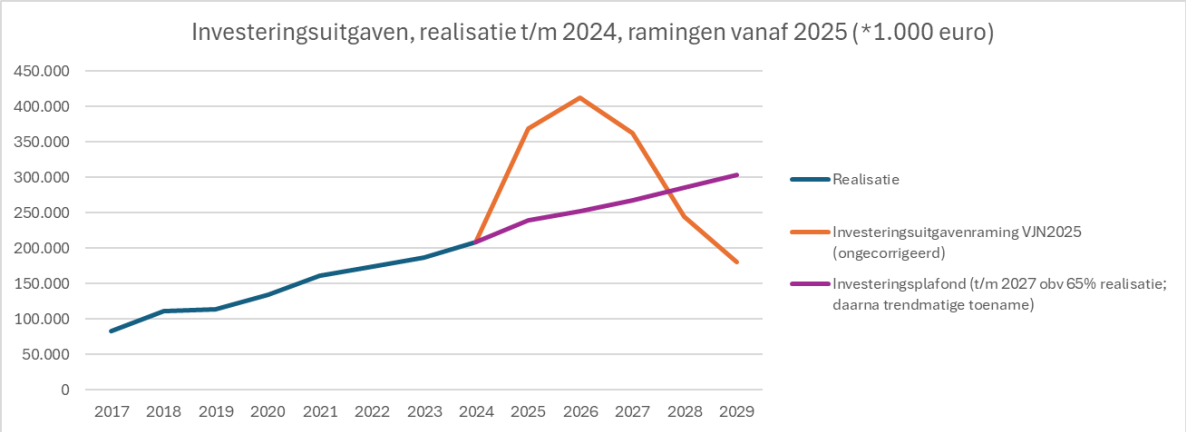
Groot-Merwede en Rijnenburg vormen samen de grootste woningbouwlocatie van Nederland met 75.000 nieuwe woningen. De aanleg van de Merwedelijn is nodig om deze woningbouw te kunnen realiseren. Bij het BO-MIRT in het najaar 2025 worden naar verwachting afspraken gemaakt over een voorkeurs-alternatief voor de Merwedelijn t/m Nieuwegein (onderdeel MIRT-verkenning ov en wonen). Daarvoor is méér budget nodig dan de 1,2 miljard euro die tot nu toe is toegezegd door de rijksoverheid, provincie en gemeenten. Daarvoor doen we een beroep op het Rijk, maar gaan we ook

zelf op zoek naar een verhoging van de gemeentelijke cofinanciering voor de Merwedelijn met 100 miljoen euro (raadsbrief van 12 november 2024), bovenop de eerder toegezegde 200 miljoen euro. Voor onze bijdrage aan de Merwedelijn kunnen we 10 miljoen euro per jaar beschikbaar stellen binnen het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (onderdeel van het MPR). Daarmee kunnen we de eerder toegezegde 200 miljoen euro bekostigen plus een gedeelte van de verhoging met 100 miljoen euro. Welk gedeelte van de 100 miljoen euro hiermee kan worden gedekt, kan nog niet worden bepaald. Dat is afhankelijk van externe factoren (zoals renteontwikkeling) en van afspraken over aanleg, toekomstig eigendom en financieringsconstructies, die nog moeten worden uitgewerkt. Per saldo is er nog geen volledig zekere dekking in beeld voor deze extra 100 miljoen euro. We nemen dit mee bij de uitwerking van een bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad.

3.3.3 Grip op investeringen

Utrecht is een gemeente met een grote investeringsambitie. We investeren veel in voorzieningen voor een groeiend aantal inwoners (denk aan onderwijshuisvesting, sport, cultuur, mobiliteitsinfrastructuur en groen). We doen in toenemende mate vervangingsinvesteringen, met name in de naoorlogse uitbreidingswijken. En we staan voor nieuwe investeringsopgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie en de ov-schaalsprong. De gemeentelijke investeringsprogrammering is opgesteld met een scherp oog voor betaalbaarheid en dekking, onder andere uit de parkeerexploitatie (zie ook paragraaf 3.3.1). We nemen alleen investeringen op in onze meerjaren-investeringsprogramma's als daarvoor voldoende budget beschikbaar is in de meerjarenbegroting, zoals voor rente en afschrijving van de investeringen. Daarmee komen we uit op een investeringsuitgavenraming van gemiddeld 380 miljoen euro per jaar in de periode 2025-2027 en daarna circa 200 miljoen euro per jaar. In de periode 2025-2029 heeft de actuele totale investeringsprogrammering een omvang van circa 1,6 miljard euro. Deze bedragen zijn niet gecorrigeerd voor beperkingen in uitvoerbaarheid.

De omvang van het investeringspakket is zo groot dat dit merkbare gevolgen heeft voor financiële kengetallen van de gemeente. Voor een goede raming van financiële kengetallen is een inschatting nodig van de daadwerkelijke investeringsuitgaven in de komende jaren. Dit vergt een inschatting van de uitvoerbaarheid van investeringen. In de ervaringscijfers zien we dat de gerealiseerde investeringsuitgaven van jaar op jaar gestaag toenemen. In de periode 2017-2024 nam het volume jaarlijks met gemiddeld 18 miljoen euro toe. We gaan ervan uit dat we deze lijn kunnen voorzetten. Deze stijging gebruiken we als uitgangspunt voor de berekening van financiële kengetallen. In vergelijking met de investeringsuitgavenraming voor 2025-2027 komt dit overeen met een realisatiepercentage van 65%. Dit komt overeen met het realisatiepercentage over 2024. In onderstaande grafiek is de realisatie tot en met 2024 weergegeven en vanaf 2025 de ongecorrigeerde actuele totale investeringsvolumes voor de komende jaren en de gecorrigeerde investeringsvolumes die in lijn zijn met de realistische verwachtingen.

Bij grote investeringsportefeuilles is een lagere gemiddelde realisatie dan 100% een bekend fenomeen. Dat geldt ook voor Utrecht. Een realisatiepercentage lager dan 100% wil zeggen dat de gemiddelde doorlooptijd van investeringen langer is dan in de programmering is opgenomen. Aan die langere doorlooptijden liggen veel verschillende redenen ten grondslag. Ze kunnen bijvoorbeeld ontstaan door externe factoren (capaciteitstekorten in de bouwsector), juridische procedures, scope-wijzigingen en beperkt beschikbare capaciteit in de eigen organisatie. Verder kan ook netcongestie leiden tot langere doorlooptijd. Van tevoren is niet goed in te schatten bij welke investeringsprojecten de langere doorlooptijden precies gaan optreden en in hoeverre dat veroorzaakt zal zijn door externe of interne factoren. De correctie voor langere doorlooptijden (passend bij een verwacht realisatiepercentage lager dan 100%) is niet direct reden om minder projecten te programmeren. De programmering van investeringsprojecten baseren we op inhoudelijke doelstellingen zoals vastgelegd in visiedocumenten en beleidsnota's en op de beschikbaarheid van budget in de betreffende begrotingsprogramma's. Pas gedurende het begrotingsjaar blijkt bij welke projecten vertraging optreedt.

Met de realistische verwachtingen voor daadwerkelijke investeringsuitgaven beweegt de solvabiliteitsratio de komende jaren richting de signaalwaarde van 20% (zie onderstaande tabel). De netto schuldquote ligt weliswaar nog niet in de buurt van de grenswaarde voor de meest risicovolle categorie (meer dan 130%), maar de schuldquote neemt in de komende jaren wel fors toe. Daarmee kan financierbaarheid van de investeringsopgave in de volgende raadsperiode een knellende factor gaan worden.

Tabel 9: Prognose solvabiliteitsratio en netto schuldenquote

	2025	2026	2027	2028	2029
Solvabiliteit	23,5%	21,5%	21,4%	20,5%	19,8%
Netto schuldquote	79,2%	92,1%	94,5%	104,3%	106,3%

Toepassing van realistische uitgangspunten voor ontwikkeling van investeringsuitgaven heeft ook gevolgen voor lasten in de programmabegroting. In sommige gevallen leidt vertraging van investeringsprojecten tot een besparing van de kapitaallasten. Vertraging kan ook leiden tot hogere kosten voor beheer en onderhoud of tot andere bijkomende kosten, zoals kosten voor het gebruik van noodlokalen bij vertraging van de bouw van een extra school. Bij de Voorjaarsnota 2024 is al een verlaging van de kapitaallasten ingeboekt in het kader van reëel ramen. Besparingen op kapitaallasten door grip op investeringen en in samenhang daarmee vermindering van planningsoptimisme zijn in deze voorjaarsnota meegenomen in de hervormingsbezuinigingen, oplopend naar 4,1 miljoen euro structureel (zie bijlage 2 - Hervormingen en bezuinigingen: per maatregel toegelicht; Thema 2: Scherper prioriteren in beleid en werk; 11. Algemene middelen en overhead).

Met bovenstaande inschattingen zetten we een stap in de richting van een hard investeringsplafond, om college en raad in staat te stellen om ook in de volgende raadsperiode scherp te sturen op duurzaam gezonde gemeentefinanciën. Implementatie van een hard investeringsplafond betekent dat de gemeentelijke investeringsprogrammering bestuurlijk wordt ingekaderd. Die kaders worden bepaald op basis van economische criteria als betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid en inhoudelijke criteria (gewenste ontwikkeling van onze stad). Binnen die kaders zal integraal moeten worden afgewogen welke (typen) investeringen de hoogste prioriteit verdienen.

3.4 Netcongestie

De belasting van het elektriciteitsnet in Utrecht nadert een kritische grens. Er is tekort aan capaciteit voor stroomtransport op piekmomenten. Daardoor is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootverbruikers en dreigt er een wachtlijst voor kleinverbruikers. Zonder onmiddellijke aanvullende maatregelen komen veel ontwikkelingen tot stilstand. En daarmee de ontwikkeling van woningen en voorzieningen, de vestiging van bedrijven, verduurzaming. Ook neemt het risico op frequente stroomuitval aanzienlijk toe.

Dit alles kan grote impact hebben op het woon- en werkklimaat, de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Utrecht. Daarnaast heeft de dreigende stilstand grote financiële consequenties voor de gemeente. Om verdere netcongestie en verlies aan inkomsten te voorkomen, ontwikkelingen mogelijk te maken en voorbereidingen te treffen voor geval van stroomuitval stellen we een pakket van maatregelen voor. Die maatregelen kosten geld, maar voorkomen hogere kosten of lagere inkomsten. Vanwege de hoge mate van onzekerheid over de verdere ontwikkeling van netcongestie en het verwachte rijksbeleid om dit landelijke probleem aan te pakken, zetten we in deze voorjaarsnota een eerste stap voor de komende twee jaar, waarbij wel structurele verplichtingen worden aangegaan terwijl de financiële dekking incidenteel van aard is. Dit betekent dat er een overwogen risico wordt genomen, dat deels verwerkt is in het weerstandsvermogen. Hieronder worden de voorgestelde maatregelen toegelicht.

- Fysieke maatregelen: maatregelen die nodig zijn om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken en de stroomvraag in de piek op te vangen. Bijvoorbeeld oplossingen die nodig zijn voor de nieuwbouw of renovatie van gemeentelijk vastgoed, voor gebiedsontwikkelingen en de inpassing van elektriciteitshuisjes. De kosten ramen we op 3,1 miljoen euro in 2025 en 4,1 miljoen euro in 2026,
- Doorbraakteam: noodzakelijke onorthodoxe veranderingen mogelijk maken, het organiseren van doorbraakdossiers en escaleren als noodzakelijke maatregelen stagneren. De kosten, vooral onderzoek en personeel, ramen we op 1,5 miljoen euro in 2025 en 1,8 miljoen euro in 2026.
- Voorbereiding op stroomuitval: voorbereiding van de gemeentelijke crisisorganisatie op frequente, langdurige en grootschalige uitval van stroom die kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting. De kosten hiervoor ramen we op 1 miljoen euro in 2025 en 0,8 miljoen euro in 2026.

Een deel van deze kosten wordt gedekt door het inzetten van middelen die in de vorige voorjaarsnota beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast is er binnen het programma Klimaatvriendelijke stad incidenteel 1 miljoen euro vrijgemaakt. Ook hevelen we middelen over vanuit het project Overvecht Noord Aardgasvrij. Door een andere aanpak van dit project, wordt het projectbudget van 8,5 miljoen euro voorlopig niet ingezet, waarvan 3,7 miljoen euro aan middelen van de gemeente zelf. Aanvullend maken we voor 2025 en 2026 incidenteel dekking vrij voor respectievelijk 2 en 1,8 miljoen euro. Vanaf 2026 nemen we een risico op, uitgaande van compensatie van de fysieke maatregelen door projectontwikkelaars of Rijk en compensatie van de personele kosten van het doorbraakteam door het Rijk. Onderdeel van dit risico zijn de verplichtingen die we na besluitvorming aangaan voor de fysieke maatregelen voor het gemeentelijke vastgoed. Deze leiden tot structurele (kapitaal) lasten, die na 2026 verder toenemen tot een bedrag van circa 1,6 miljoen euro in 2028.

Onderstaande twee tabellen zetten respectievelijk de kosten van de voorgestelde maatregelen en voorgestelde dekking op een rij.

Tabel 10 kosten van de voorgestelde maatregelen

Bedragen x € 1.000	2025	2026
Kosten van de maatregelen		
Fysieke maatregelen	3.100	4.100
Doorbraakteam	1.500	1.800
Voorbereiding op stroomuitval	1.000	800
Totaal kosten	**5.600**	**6.700**

Tabel 11 voorgestelde dekking

Bedragen x € 1.000	2025	2026
Dekking		
Middelen uit Voorjaarsnota 2024	-750	-750
Budget programma Klimaatvriendelijke stad / Energie	-1.000	
Vrijval warmtenet Overvecht Noord	-1.850	-1.850
Totaal dekking	**-3.600**	**-2.600**
Risico nemen op compensatie door Rijk en of projectontwikkelaars	0	-2.300
Resterende tekort (bijsturing)	**2.000**	**1.800**

4. Financiële strategie

Het financiële vertrekpunt van de voorjaarsnota vraagt om keuzes om het structureel tekort op te lossen. De financiële strategie die we hebben uitgewerkt om weer tot een sluitend financieel beeld te komen, bestaat uit onderstaande onderdelen:

1. Financieel-technisch beleid
2. Hervormingen en bezuinigingen
3. Inschattingen inkomsten Rijk
4. Kasschuif

Tabel 12: Financiële strategie

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Startsaldo Voorjaarsnota 2025	**-19.314**	**-38.682**	**-36.997**	**-35.431**	**-29.806**	**-27.942**
1. Financieel-technisch beleid	5.836	0	0	0	0	0
2. Hervormingen en bezuinigingen	858	3.168	6.629	8.822	9.062	8.820
3. Inschattingen inkomsten Rijk	25.094	31.501	30.952	19.186	19.122	19.122
4. Kasschuif	-12.474	4.013	-584	7.423	1.622	0
Financiële strategie	**19.314**	**38.682**	**36.997**	**35.431**	**29.806**	**27.942**
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Het verwachte overschot in 2025 wordt niet direct besteed voor wensen van dit college, maar gebruikt om de meerjarenbegroting op orde te brengen voor de volgende raadsperiode. Dit gebeurt door middel van de zogenaamde kasschuif. De kasschuif verrekent overschotten en tekorten in de afzonderlijke jaren en werkt neutraal over de jaren. Daarom lichten wij de kasschuif hieronder niet verder toe.

4.1 Financieel-technisch beleid

In het financieel-technische beleid kijken we naar financieel technische mogelijkheden, zoals inzet van het eigen vermogen (reserves), om met name het tekort voor de korte termijn op te lossen. Onderstaande tabel geeft een specificatie van de verschillende onderdelen.

Tabel 13: Financieel-technisch beleid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Beschikbare ruimte weerstandsvermogen	2.600	0	0	0	0	0
Vrijval reserves (4 jaar geen mutatie)	204	0	0	0	0	0
Reserve bouwleges > maximum: vrijval surplus	2.572	0	0	0	0	0
Overige vrijval reserves	460	0	0	0	0	0
Totaal Financieel-technisch beleid	**5.836**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4.1.1 Beschikbare ruimte weerstandsvermogen

Uit de actualisatie van het weerstandsvermogen voor de jaarrekening 2024 blijkt de beschikbare weerstandscapaciteit 2,6 miljoen euro boven de benodigde weerstandscapaciteit te liggen. Uitgaande van de norm van minimaal 1,0 is er ruimte om de beschikbare weerstandscapaciteit te verlagen. Voorgesteld wordt om het surplus in te zetten voor incidentele dekking van de opgaven in de stad. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de raad (motie 415).

4.1.2 Vrijval reserves

Op basis van de nota reserves vallen middelen uit bestemmingsreserves automatisch vrij als een bestemmingsreserve gedurende vier opeenvolgende jaren niet is gebruikt. Om deze reden kunnen de volgende reserves vrijvallen: reserve energiemaatregelen Utrechtse Scholen (185.000 euro) en de reserve geactiveerde investeringen vastgoed (19.000 euro). Daarnaast valt een bedrag van 2,572 miljoen euro vrij uit de egalisatiereserve bouwleges, aangezien deze boven het gestelde maximum uitkomt. Tot slot is de bestemming komen te vervallen van het revolverende fonds woningrenovatie en van het revolverende fonds jongerenschulden, waardoor een bedrag van in totaal 460.000 euro vrijvalt.

4.2 Hervormingen en bezuinigingen

In de Voorjaarsnota 2024 is besloten hervormingsbezuinigingen uit te werken met een ingroeipad van 20 miljoen euro in 2026 tot en met tenminste 25 miljoen euro structureel vanaf 2029. Bij de hervormingsbezuinigingen gaat het om bezuinigingen die tijd kosten om door te voeren en hervormingen van de gemeentelijke organisatie: wat kan minder en beter?
Van dit pakket aan hervormingsbezuinigingen van in totaal circa 25 miljoen euro kan worden gesteld dat het grotendeels voldoet aan de gekozen uitgangspunten die we hebben toegelicht in de raadsbrief over de hervormingsbezuinigingen:

- Zo min mogelijk impact op de stad
- Uitvoering zoveel mogelijk ontzien
- Prioriteren van werk
- Vitale organisatie bewaken
- Hervormen vóór bezuinigen

Naast de hervormingsbezuinigingen wordt nog eens 8,8 miljoen euro aan aanvullende bezuinigingsmaatregelen voorgesteld. Dit betreffen echte bezuinigingen waar de stad ook wat van gaat merken en die ook de uitvoering raken, zoals het sluiten van het klantcontactcentrum op woensdag- en vrijdagmiddag en het verminderen van het toekomstig budget Anders Reizen. Deze voorstellen doorkruisen grotendeels de uitgangspunten, maar vinden wij toch noodzakelijk om de financiën op orde te krijgen.
Onderstaande tabel laat zien hoe deze twee pakketten op totaalniveau optellen.

Tabel 14: hervormingen en bezuinigingen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Hervormingen	505	14.333	21.470	24.492	25.492	24.992
Aanvullende bezuinigingen	353	8.836	8.159	8.330	8.570	8.828
Subtotaal	*858*	*23.168*	*29.629*	*32.822*	*34.062*	*33.820*
AF: Verwerkt in begroting 2025		-20.000	-23.000	-24.000	-25.000	-25.000
Totaal extra VJN 2025	**858**	**3.168**	**6.629**	**8.822**	**9.062**	**8.820**

Deze twee pakketten zijn verdeeld over de afgesproken hoofdrichtingen en thema's. In de Programmabegroting 2025 hebben we u een tussenstand gegeven. We hebben daarbij kansrijke hervormingsthema's genoemd met een financiële bandbreedte, die in onderstaande tabel zijn weergegeven. Daarin is aangegeven welke voorstellen per thema worden gedaan. Daarbij moet worden opgemerkt dat er overlap tussen de thema's is. Sommige voorstellen gaan bijvoorbeeld zowel over efficiëntie als over prioriteren van beleid en werk.

Tabel 15: totaal hervormings- en bezuinigingsvoorstellen per thema

Totaal voorstellen (x € 1.000)	Begroting 2025	Netto besparing hervormingen (structureel)	Netto-besparing aanvullende bezuinigingen (structureel)
Hoofdrichting 1 - Aanpassen ambtelijke organisatie	**9.600 - 14.400**	**22.870**	**4.280**
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken		8.829	
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening		2.458	
Thema 2: Scherper prioriteren van beleid en werk		8.092	4.280
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties		2.111	
Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken		1.380	
Hoofdrichting 2 - Minder ambitie en kwaliteit	**400 - 600**	**52**	**336**
Thema 5: Versoberen vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners		52	103
Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies			233
Hoofdrichting 3 - Verdienvermogen benutten	**2.800 - 4.200**	**2.071**	**4.212**
Thema 7: Verdienvermogen benutten		2.071	4.212
PM	**7.200 - 10.800**		
Totaal	**20.000 - 30.000**	**24.992**	**8.828**

Thema 1: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken

De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren in omvang toegenomen om de groei van de stad en de groei van de gemeentelijke taken te kunnen faciliteren. Bij de hervormingsbezuinigingen zetten we in op een andere manier van werken en slimmer organiseren. Daarmee willen we een organisatie blijven die betrouwbaar, open, wendbaar en scherp is. Dat doen wij door processen te standaardiseren en te vereenvoudigen. Maar ook door, waar dat kan, scherpe keuzes te maken over de inzet van capaciteit, efficiënter te werken en taken te herverdelen. Daarnaast versoberen we de interne dienstverlening die de bedrijfsvoering levert aan de organisatie. Dit zal tot gevolg hebben dat onze overhead, die nu al in vergelijking met andere gemeenten relatief klein is, nog kleiner wordt. Dit is tevens ook de ondergrens voor een vitale organisatie. Hierop meer bezuinigen dan nu wordt gedaan vinden we daarom onverantwoord. Structureel wordt voorgesteld 11,3 miljoen euro aan efficiëntie- en interne dienstverleningsvoorstellen door te voeren. Daarnaast blijven we natuurlijk continu aandacht houden voor efficiënt en zakelijk werken en het verder beperken van de groei van de organisatie, verlagen van inhuur en het verminderen van het doen van externe onderzoeken.

Thema 2: Scherper prioriteren in beleid en werk

We hebben duidelijke keuzes gemaakt wat prioriteit heeft en wat getemporiseerd of gestopt moet worden. We kijken daarbij ook kritisch naar bestaande en nieuwe werkzaamheden en beleid. Daarmee willen we 12,3 miljoen euro besparen. Daarbij focussen we onze keuzes waar kan op

effectiviteit. Het prioriteren van werk vraagt ook iets van ons en van uw raad nu en in de toekomst: iets erbij is iets eraf. Prioriteren van beleid en werk raakt ook de uitvoering en soms de dienstverlening aan de stad. Als we ruimer in ons financiële jasje hadden gezeten hadden we de stad uiteraard willen ontzien, maar we hebben nu naast een aantal hervormingen ook een aantal aanvullende bezuinigingen moeten opvoeren onder dit thema.

Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties

We willen bedrijfsvoeringsfuncties centraliseren om daarmee niet alleen 2 miljoen euro te besparen maar ook beter te kunnen sturen op prioriteiten en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen en zo tevens de kwaliteit van de interne dienstverlening te kunnen verhogen. Het betreft hier in beginsel de functies IPM, Business Control en onderzoek.

Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken

Voor wat betreft “werkzaamheden overlaten aan de stad” staat hieronder een aparte tekst opgenomen. Daarnaast stellen we een bezuiniging voor door het differentiëren van de dienstverlening van wijkbureaus en slim ruimtegebruik van panden in de stad.

Thema 5: Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners

We hebben een klein aantal voorstellen om vastgoed te versoberen. We stellen voor het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone uit te stellen en te versoberen. En bij maatschappelijke vastgoedprojecten zullen we alleen aanvullende ambities meenemen als vóór de start van een project duidelijk is dat er extra geld voor ambities beschikbaar is. Hiermee voorkomen we dat er onnodig capaciteit wordt ingezet.

Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies

Naast onze eigen organisatie hebben we onderzocht of het mogelijk en haalbaar is om de verbonden partijen efficiënter te organiseren en zo de bijdrage van de gemeente te verlagen. Op dit moment is het niet gelukt overeenstemming binnen de regio of samenwerkingsverbanden te vinden op het korten van de verbonden partijen. Veelal omdat er ook al rijkskortingen neerdalen in deze organisaties (voor GGD en VRU). Wel is afgesproken met de regiopartners het overleg over verlaging van de bijdragen te blijven voeren of kostenstijgingen af te wenden.

Bij de Voorjaarsnota 2024 is al een forse korting gedaan op diverse subsidies. Omdat we de stad zo veel mogelijk willen ontzien hebben we nauwelijks voorstellen om te bezuinigen op subsidies. Dit betreffen ‘aanvullende bezuinigingen’.

Thema 7: Verdienvermogen benutten

In de Voorjaarsnota 2024 hebben we afgesproken in het kader van de hervormingsbezuinigingen ook aandacht te besteden aan opbrengstverhogingen. We hebben hierbij niet gekeken naar directe lastenverzwaring voor inwoners, maar stellen wel bezuinigingen (of eigenlijk inkomstenverhogingen) voor ten aanzien van: a) private financiering van de cultuursector, b) de expertise uitbreiden om externe subsidies aan te trekken c) commerciële verhuur van ons eigen vastgoed en d) de inkomsten verpakkingsafvalheffing (SUP) uit de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Ook gaan we het budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting ontkoppelen waardoor er meer ruimte ontstaat in de begroting.

Impact organisatie
Na een aanzienlijke krimp van de organisatie door bezuinigingen in de periode 2010 t/m 2015 is de omvang van de organisatie afgelopen jaren bewust toegenomen om de groei van de stad en de groei van de (verplichte) gemeentelijke taken te kunnen faciliteren. Deze groei vlakt af. Ondanks de groei zitten we op dit moment met 14,6 fte per 1.000 inwoners onder het gemiddelde van de G4-gemeenten van 18,6 fte per 1.000 inwoners. Het verwachte gevolg van de hervormingsbezuinigingen is dat de organisatie op een aantal plekken weer zal krimpen. Qua formatiereductie op concernniveau gaat het structureel om ongeveer 140 fte vanaf 2029. We willen de personele bezuinigingen zoveel mogelijk opvangen door het verminderen van externe inhuur, in combinatie met natuurlijk verloop (o.a. pensionering) en het niet voorzetten van tijdelijke contracten. Naar verwachting gaat dit om 80 fte van de 140 fte.

Omdat we een organisatie zijn in een groeiende stad en met een toenemend aantal taken, hebben we op dit moment ook overal in de organisatie mensen nodig. Daarbij hebben we te maken met moeilijk vervulbare vacatures als gevolg van een krappe arbeidsmarkt. In het eerste kwartaal van 2025 ging het om ongeveer 250 vacatures, waarvan ongeveer de helft schaars. Dit betekent dat er hoe dan ook extra moeite nodig is om geschikte kandidaten te vinden die reageren. In april stonden ruim 150 vacatures nog steeds open.

We kunnen niet voorkomen dat er consequenties zijn voor medewerkers met een vast contract. Voor hen volgt een zorgvuldig herplaatsingsproces, waarin we ons inspannen om medewerkers van werk naar werk te begeleiden, in afstemming met de medezeggenschap. Daarbij zetten we ons in om zo veel mogelijk medewerkers binnen de gemeente te herplaatsen naar plekken waar medewerkers nodig zijn. Onze huidige inschatting is dat de bezuinigingen circa 60 fte met een vast contract gaan raken. We hebben een reserve ingesteld voor het opvangen van de personele frictiekosten, onder meer bedoeld om boventallige mensen van werk naar werk te begeleiden en eventuele loonkosten in die periode te betalen. De verwachting is dat deze reserve voldoende is om de personele frictiekosten van de bezuinigingen Voorjaarsnota 2024 en de hervormingsbezuinigingen (Voorjaarnota 2025) op te vangen.

Werkzaamheden overlaten aan de stad
Zoals aangekondigd in de Voorjaarsnota 2024 hebben we onderzocht of het overlaten van werkzaamheden aan inwoners en ondernemers kan leiden tot een bezuiniging, naast dat inwoners daarmee meer verantwoordelijkheid krijgen over hun eigen leven en omgeving. We hebben veel gesprekken gevoerd in de stad, met o.a. vrijwilligersorganisaties, bewonersinitiatieven, maatschappelijke organisaties en ondernemers, zoals in motie 196/2024 ‘Gebruik de kracht van de samenleving’ wordt gevraagd. Telkens is de vraag gesteld welke taken, werkzaamheden of inkoop van de gemeente goedkoper zou kunnen worden uitgevoerd als de stad het overneemt of anders invult en wat dat vervolgens vraagt van de gemeente.

De conclusie uit die gesprekken is dat het niet werkt als de gemeente aan deze partijen vraagt om een bezuiniging te realiseren of taken over te nemen, maar dat er wel kansen liggen in een andere manier van samenwerken tussen gemeente, markt en inwoners. Utrechters (inwoners en maatschappelijke en commerciële organisaties) geven aan dat zij meer willen en kunnen doen, maar dat dat ook andere samenwerkingsvormen en een andere rol van de gemeente vraagt. Het beleid van Samen stad maken, Geen Utrecht zonder U, geeft daar met de leidende principes voor houding en gedrag en met het kompas voor zeggenschap al de richting voor en stuurt op meer eigenaarschap voor Utrechters. Naast de samenwerkingsvormen waarin de gemeente eigenaar blijft, willen we extra inzetten op de vormen waar de Utrechter eigenaar is (overheidsparticipatie) of waar er gezamenlijk eigenaarschap mogelijk is (samen aan zet). Uit de gesprekken komt naar voren dat dit voor de gemeente betekent

dat we vooral richting geven en ruimte bieden met kaders op hoofdlijnen en dat we meer durven los te laten, ondernemerschap stimuleren, sturen op een gelijkwaardig speelveld en inzetten op mensgerichte duurzame relaties.

Op dit moment levert dat geen bezuinigingsvoorstel op. Maar als wij als gemeente in sommige gevallen een stap terug doen en inwoners en organisaties meer ruimte geven, kan dit mogelijk wel leiden tot minder proceskosten voor de gemeente en meer subsidies en bijdragen van derden in de toekomst. De komende periode willen we inzetten op meer samenwerking met fondsen en bedrijven (o.a. voor matchfunding en social return), en onderzoeken we kansen voor meer eigenaarschap voor Utrechters in concrete projecten, zoals “Samen voor Overvecht” en ”Windmolens Lage weide”.

Peilen
Bij bezuinigingsvoorstellen die de dienstverlening aan de stad raken hebben we het Utrechtse Kompas voor zeggenschap gehanteerd om Utrechters te betrekken. Naast bovenstaand onderzoek hebben we daarom voor het opstellen van een aantal voorstellen gepeild bij partners in de stad. Dit is gebeurd voor het voorstel voor slimmer en efficiënter ruimtegebruik van gemeentelijk vastgoed en commerciële verhuur. Een aantal ideeën voor besparingen bij veiligheid hebben we voorgelegd aan OM en Politie.

In bijlage 1 staan alle maatregelen uitgesplitst voor wat betreft hervormingsbezuinigingen en aanvullende bezuinigingen.
In bijlage 2 staan de maatregelen toegelicht en zijn ze uitgesplitst naar begrotingsprogramma.
In bijlage 3 staan de afgevallen maatregelen.
In bijlage 4 staat de eerste monitor van de bezuinigingen over het jaar 2024, waarover we u in de raadsbrief hebben geïnformeerd. In 2024 was een beperkt aantal bezuinigingsmaatregelen en opbrengstverhogingen van kracht, waardoor de omvang van deze monitor beperkt is. De volgende monitor zal een grotere omvang hebben in aansluiting op de raadsbrief.

4.3 Inschattingen inkomsten Rijk

De afgelopen periode stond in het teken van grote onzekerheid over de inkomsten uit het gemeentefonds. De meest omvangrijke onzekerheid is het herstel van de korting op het gemeentefonds vanaf 2026 (landelijk 2,3 miljard euro), het zogenoemde ravijn. We willen een reële compensatie voor de uitvoering van onze gemeentelijke (medebewinds-) taken. Voor nieuwe taken als de Omgevingswet, voor de huidige taken zoals inburgering, de landelijke vreemdelingenvoorziening, de vervanging van oude infrastructuur, uitvoering van de Jeugdwet en voor het realiseren van de opgaven voor woningbouw, netcongestie en klimaat. In deze voorjaarsnota wordt een aantal inschattingen gemaakt van aanvullende middelen van het Rijk (tabel 16). Hieronder lichten we de gemaakte inschattingen nader toe.

Tabel 16: Inschattingen inkomsten Rijk

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
1. Inschatting inkomsten Jeugd	20.516	16.885	15.936	7.686	7.722	7.722
2. Demping terugval Gemeentefonds	0	8.900	9.300	9.000	8.900	8.900
3. Specifieke uitkering woonplaatsbeginsel jeugd	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
4. Landelijke Vreemdelingen Voorziening	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
5. Aanvullende rijksmiddelen inburgering	2.078	3.216	3.216	-	-	-
Totaal inschattingen inkomsten Rijk	**25.094**	**31.501**	**30.952**	**19.186**	**19.122**	**19.122**

Bij de inschatting van de inkomsten van het Rijk is rekening gehouden met de in de recent verschenen Voorjaarsnota 2025 van het Rijk aangekondigde extra middelen voor Jeugd en de demping van de terugval van het gemeentefonds. Voor deze inschattingen in tabel 16 is daarmee niet zozeer de vraag of er aanvullende middelen komen, maar wat het precieze bedrag zal zijn. De vertaling van deze extra middelen in de meicirculaire wordt verwerkt in de Programmabegroting 2026.

1. Inschatting inkomsten Jeugd
Toereikende compensatie voor de medebewindstaken voor de jeugdzorg is lange tijd onderwerp van overleg met het Rijk. Een commissie van Wijzen heeft in 2021 naar aanleiding van een gerechtelijke uitspraak richting gegeven aan de oplossing van problematiek: extra middelen en het uitvoeren van een hervormingsagenda. De gezamenlijk met het Rijk opgestelde hervormingsagenda jeugd is in 2023 vastgesteld, met een inspanningsverplichting voor Rijk en gemeenten om de kosten van de jeugdzorg te beperken.

Begin 2025 heeft de deskundigencommissie Van Ark een rapport opgesteld over de ontwikkeling van de kosten voor jeugdzorg, de hervormingsagenda en met adviezen over verbetering van het stelsel. Onderdeel van deze adviezen is een financiële compensatie voor gemeenten vanaf 2023 voor de groei van het zorggebruik en een automatische indexatie van de budgetten op basis van de in de zorg gebruikelijke OVA/PPC (in plaats van het Bbp-prijs). Dit rapport was onderwerp van gesprek bij het Overhedenoverleg. Hierbij is nauw opgetrokken met de G4 en de VNG. In de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn aanvullende middelen aangekondigd. Dit betreft:

- Het structureel doortrekken van de compensatie van 50% van het over 2024 vastgestelde landelijke tekort (circa 7,7 miljoen euro structureel vanaf 2025).
- Een verzachting van de besparingen die op basis van de reeks van de Commissie van Wijzen, als onderdeel van de bestuurlijke afspraken over de Hervormingsagenda Jeugd, waren ingeboekt voor 2026 en 2027 van 9,2 respectievelijk 8,3 miljoen euro. Deze verzachting stopt per 2028. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan het beoogde effect hebben. Die aanname wijkt af van de Commissie Van Ark, die stelt dat per 2028 vooralsnog een PM taakstelling moet worden opgenomen tot het moment dat deze beter is onderbouwd. Hierin hebben Rijk en gemeenten een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

In de voorjaarsnota van het Rijk is nog geen sprake van compensatie met terugwerkende kracht van de (helft van de) tekorten over 2023 en 2024. Het kabinet heeft toegezegd aan de VNG om de komende maanden naar ruimte te zoeken om gemeenten alsnog daarvoor te compenseren. In deze voorjaarsnota hebben wij een inschatting gemaakt van een nabetaling hiervoor van circa 12,8 miljoen euro in 2025.

Per saldo komen er tot en met 2027 aanvullende middelen beschikbaar voor gemeenten, waarmee een aanzienlijk deel van het rapport van de Commissie Van Ark financieel wordt opgevolgd, en voor de korte termijn recht wordt gedaan aan het principe dat medebewindstaken worden vergoed. Hoe het Rijk de komende tijd uitvoering geeft aan de inhoudelijke aanbevelingen van de Commissie van Ark wordt niet duidelijk in de voorjaarsnota. Daarmee lopen gemeenten het risico dat de compensatie op de korte termijn de lasten dekt, maar investeringen in grondoorzaken op de lange termijn uitblijven. Daarmee wordt het structurele probleem van de almaar groeiende vraag naar jeugdzorg (nog) niet opgelost. Het in voorliggende voorjaarsnota opgevoerde knelpunt jeugd (7) is gebaseerd op de verwachting dat het Rijk van kaft tot kaft uitvoering geeft aan het rapport van de commissie van Ark (dus inclusief minder vrijblijvende aanpak van grondoorzaken). We gaan ervan uit dat het Rijk de gemaakte afspraken nakomt; als dit niet het geval is dan ontstaat er een nieuwe situatie. Hier past ook bij dat de VNG de Staat in gebreke zal stellen als niet aan de wettelijke verplichting op basis van de

Gemeentewet wordt voldaan om gemeenten te compenseren voor de uitgaven die zijn gedaan voor de jeugdzorg in de jaren 2023 en 2024.

2. Demping terugval gemeentefonds
Het Rijk heeft in de voorjaarsnota een compensatie (circa 9 miljoen euro structureel vanaf 2026) aangekondigd voor de effecten van de introductie van de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek. Dit betreft slechts een gedeeltelijke compensatie, maar het is een stap in de goede richting.

3. Risico-inschatting SPUK woonplaatsbeginsel
Jeugdzorg wordt niet altijd geleverd door de gemeente waar een jeugdige staat ingeschreven. De gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven is wel verantwoordelijk voor deze zorg en bijbehorende kosten. Ook Utrecht levert zorg aan jeugdigen die niet in Utrecht wonen. Met de specifieke uitkering woonplaatsbeginsel wordt de gemeente Utrecht voor deze kosten gecompenseerd. De afgelopen drie jaar hebben wij hiervoor middelen ontvangen van circa 2 miljoen euro per jaar. Wij verwachten dat we ook in de komende jaren middelen zullen ontvangen en daarom nemen we een voorschot op de nog te ontvangen compensatie uit deze regeling.

4. Landelijke vreemdelingen voorziening en 5. Inburgering
Wij gaan er vanuit dat het Rijk zich houdt aan de beginselen van goed bestuur en de afspraken uit de financiële verhoudingswet. In onze risico-inschatting gaan wij er vanuit dat het Rijk de gemeenten compenseert voor de uitvoering van de medebewindstaak voor de opvang van ongedocumenteerden en inburgering.

Bijlagen

Bijlage 1 | Hervormingen en bezuinigingen: totaallijst

Tabel 17: totaallijst hervormingen en bezuinigingen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Struct.	Hervorming/ bezuiniging
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	**-731**	**5.244**	**8.215**	**8.515**	**8.829**	**8.829**	Hervorming
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	**0**	**1.665**	**2.458**	**2.458**	**2.458**	**2.458**	Hervorming
Thema 2: Scherper prioriteren van beleid en werk	**2.453**	**10.322**	**11.872**	**12.372**	**12.872**	**12.372**	
Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie	0	84	84	84	84	84	Bezuiniging
Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie	0	93	93	93	93	93	Bezuiniging
Afschalen budget evaluatie taxibeleid	0	31	31	31	31	31	Bezuiniging
Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap	0	47	47	47	47	47	Bezuiniging
Basisniveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren	0	53	53	53	53	53	Hervorming
Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie	120	124	124	124	124	124	Bezuiniging
Beëindigen programmakosten touringcars	0	41	41	41	41	41	Hervorming
Beleid Energietransitie	0	562	562	562	562	562	Bezuiniging
Beleidscapaciteit verminderen VTH	113	117	117	117	117	117	Hervorming
Beperken regie op de ondergrond	50	103	103	103	103	103	Hervorming
Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiency	0	490	518	518	518	518	Hervorming
Bezuiniging innovatie Fiets	0	26	26	26	26	26	Hervorming
Geen advisering meer voor bodemenergie t.b.v. warmtetransitie	0	106	154	154	154	154	Bezuiniging
Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen	0	220	220	220	220	220	Hervorming
Herprioritering strategische capaciteit	0	139	139	139	139	139	Hervorming
Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie	0	52	52	52	52	52	Bezuiniging
Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening	0	51	51	51	51	51	Hervorming
Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen verlagen	0	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029	Hervorming
Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren)	0	0	257	257	257	0	Bezuiniging
Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit	0	0	191	191	191	191	Hervorming
Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGiOR)	0	12	12	12	12	12	Hervorming
Niet verhogen bijdragen multimodaal verkeersmanagement	0	267	267	267	267	267	Bezuiniging
Planningsoptimisme / onder-uitputting gemeentebreed (investeringen en lopende budgetten)	2.170	2.768	3.568	4.068	4.568	4.068	Hervorming
Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling	0	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064	Bezuiniging
Registratie Niet Ingezeten kostendekkend uitvoeren	0	89	89	89	89	89	Hervorming
Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag	0	479	545	545	545	545	Bezuiniging
Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed	0	35	35	35	35	35	Bezuiniging
Stoppen met projectspecifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig verkeershinder	0	103	103	103	103	103	Bezuiniging
Stoppen strategische onderzoeksadvisering publiek domein	0	118	118	118	118	118	Hervorming
Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht Maatschappelijke Ontwikkeling	0	585	700	700	700	700	Hervorming
Taken Data op Orde bij energietransitie	0	103	103	103	103	103	Hervorming
Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal)	0	213	257	257	257	0	Bezuiniging
Verlagen re-integratiebudget	0	515	515	515	515	515	Hervorming
Verminderen toekomstig budget Anders Reizen - programma mobiliteitsmanagement	0	0	0	0	0	514	Bezuiniging

Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0	0	131	131	131	131	131	Bezuiniging
Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed	0	120	120	120	120	120	Bezuiniging
Weesfietsen	0	331	331	331	331	331	Bezuiniging
Verminderen kennis- en collectiebeheer	0	24	24	24	24	24	Bezuiniging
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties	**-1.025**	**-539**	**452**	**2.111**	**2.111**	**2.111**	Hervorming
Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken	**0**	**572**	**1.247**	**1.247**	**1.380**	**1.380**	
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	0	309	309	309	309	309	Hervorming
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	0	263	938	938	1.071	1.071	Hervorming
Thema 5: Versoberen vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners	**0**	**257**	**206**	**154**	**154**	**154**	
Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen	0	52	52	52	52	52	Hervorming
Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	0	205	154	103	103	103	Bezuiniging
Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies	**85**	**1.433**	**233**	**233**	**233**	**233**	
Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators	35	103	103	103	103	103	Bezuiniging
Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park)	50	51	51	51	51	51	Bezuiniging
Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen	0	79	79	79	79	79	Bezuiniging
Veiligheidsregio Utrecht: overschot 2024 inzetten ter dekking van knelpunt VRU	0	1.200	0	0	0	0	Bezuiniging
Thema 7: Verdienvermogen benutten	**76**	**4.214**	**4.946**	**5.732**	**6.025**	**6.283**	
Commerciële verhuur	-10	470	970	1.470	1.500	1.500	Hervorming
Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven	-100	70	93	116	139	139	Hervorming
Plankosten Merwedelijn dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong	0	257	257	257	257	257	Hervorming
Private financiering Culturele zaken	38	85	136	175	175	175	Hervorming
Verpakkingsafvalheffing	0	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	Bezuiniging
Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting	148	332	491	714	954	1.212	Bezuiniging
Eindtotaal	**858**	**23.168**	**29.629**	**32.822**	**34.062**	**33.820**	

Bijlage 2 | Hervormingen en bezuinigingen: per maatregel toegelicht

Thema 1: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken

Tabel 18: totaal maatregelen efficiency per begrotingsprogramma

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	**-731**	**5.244**	**8.215**	**8.515**	**8.829**	**8.829**
01. Betrouwbare overheid	-100	497	550	550	550	550
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-	385	385	385	385	385
03. Klimaatvriendelijke stad	-	31	31	31	31	31
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	-188	-22	903	1.080	1.080	1.080
06. Veilige stad	-	230	363	363	364	364
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	-	1.139	1.139	1.139	1.139	1.139
10. Levendige en gezonde stad	-	-	-	-	313	313
11. Algemene middelen en overhead	-228	2.642	3.655	3.778	3.778	3.778
Meerdere programma's	-215	342	1.189	1.189	1.189	1.189
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	**-**	**1.665**	**2.458**	**2.458**	**2.458**	**2.458**
06. Veilige stad	-	69	69	69	69	69
11. Algemene middelen en overhead	-	1.414	2.207	2.207	2.207	2.207
Meerdere programma's	-	181	181	181	181	181
Totaal	**-731**	**6.909**	**10.673**	**10.973**	**11.286**	**11.286**

We gaan efficiënter werken door processen te standaardiseren en te vereenvoudigen. Maar ook door, waar dat kan, scherpe keuzes te maken over de inzet van capaciteit en herverdelen van taken. Voorbeelden zijn:

- (Klant)processen optimaliseren, bijvoorbeeld bij burgerzaken door verdere digitalisering van huwelijken, automatisering van het postarchief en het vereenvoudigen van de correctieverzoeken in de Basisregistratie Personen (BRP).
- Op enkele plekken is op management bezuinigd (daar waar de span of control niet te groot is)
- Externe inhuur vervangen daar waar mogelijk door vast personeel
- Verminderen en standaardiseren van brieven over subsidies
- Efficiënter werken in de keten van ruimtelijke regionale lobby door focus te leggen op een beperkt aantal prioritaire regionale dossiers en generieke regionale activiteiten af te schalen

Daarnaast versoberen we de interne dienstverlening die de bedrijfsvoering levert aan de organisatie. Voorstellen die hiermee gemoeid zijn:

- Op diverse plekken verminderen van directiesecretarissen of managementondersteuning
- Risicogerichte prioritering van de juridische toetsing
- Verlagen van het cateringaanbod binnen de gemeente
- Prioritering van communicatie inzet
- Stoppen met exposities op het stadskantoor en stadhuis
- Als gemeente van ‘voorloper’ naar ‘volger’ op enkele ontwikkelingen, zoals common ground (de structurele hervorming van de gemeentelijke informatievoorziening in VNG-verband)

Bij een aantal procesoptimalisaties willen we gebruik maken van automatisering. We maken daarbij onder andere gebruik van businesscases om te bepalen of de investering zichzelf terugverdient en

leidt tot een netto besparing. Bij een aantal voorstellen is dit al ingeboekt (zie bijvoorbeeld het voorstel voor verlagen formatie burgerzaken). Voor de meeste voorstellen vraagt de uitwerking meer tijd, waardoor deze voorstellen geen onderdeel uitmaken van de hervormingsbezuinigingen. Indien blijkt dat de automatisering alsnog leidt tot een besparing, dan zal het nieuwe college deze aan u voorleggen.
We gaan in totaliteit van alle voorstellen, ook door centralisatie van de overhead, meer bezuinigen op de overhead dan de geldende overhead-systematiek (34,6%) voorschrijft omdat ook de overhead efficiënter en soberder zou kunnen. Dit zal tot gevolg hebben dat onze overhead, die nu al in vergelijking met andere gemeenten relatief klein is, nog kleiner wordt.

Structureel wordt voorgesteld 11,3 miljoen euro aan efficiëntievoorstellen door te voeren. Deze maken onderdeel uit van diverse begrotingsprogramma's. Deze zijn niet in detail uitgesplitst, omdat deze maatregelen een ambtelijke bevoegdheid zijn.

Thema 2: Scherper prioriteren in beleid en werk

01. Betrouwbare overheid

Tabel 19 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Betrouwbare overheid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
01. Betrouwbare overheid	**-**	**619**	**685**	**685**	**685**	**685**
Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening	-	51	51	51	51	51
Registratie Niet Ingezeten kostendekkend uitvoeren	-	89	89	89	89	89
Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag	-	479	545	545	545	545

Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening: Dit investeringsbudget is bedoeld om generieke dienstverlening door te ontwikkelen. We blijven investeren in de randvoorwaarden die nodig zijn om de organisatie beter te laten leren van inwonerssignalen, maar we zullen door de korting wel temporiseren in het ontsluiten van nieuwe bronnen (in- en extern) om de pallet aan inwonerssignalen te verrijken. Daardoor vertraagt de realisatie van de gehele ambitie van de visie op dienstverlening 2022-2032.

Registratie Niet Ingezeten kostendekkend uitvoeren: Voor de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) krijgen we een vergoeding. We gaan deze taak voortaan uitvoeren voor het bedrag dat we ervoor ontvangen, d.w.z. met inzet van 2 fte. Hierdoor komen er minder afspraak mogelijkheden. Inwoners die in aanmerking komen voor een inschrijving in de RNI, zoals arbeidsmigranten, kunnen ook uitwijken naar andere RNI-loketten in Nederland.

Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag: We sluiten het Klantcontactcentrum (KCC) op de dagdelen waarop er minder contact wordt opgenomen: woensdag- en vrijdagmiddag na 13 uur. Dit is dan tevens een oplossing voor het capaciteitsvraagstuk op deze (mid)dagen. Het contract met onze externe partner voor opvang van spoedmeldingen buiten bereikbaarheidstijden zal worden aangepast, zodat deze dan wel bereikbaar is, zoals nu ook buiten kantoortijden.

02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Tabel 20 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	**233**	**1.580**	**1.580**	**1.580**	**1.580**	**1.580**
Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie	-	84	84	84	84	84
Basisniveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren	-	53	53	53	53	53
Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie	120	124	124	124	124	124
Beleidscapaciteit verminderen VTH	113	117	117	117	117	117
Herprioritering strategische capaciteit	-	139	139	139	139	139
Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling	-	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064

We doen er alles aan om bestaande en geplande gebiedsontwikkelingen door te laten gaan (o.a. door oplossingen voor maatschappelijke voorzieningen binnen MPR en investeringen in netcongestie). Tegelijkertijd zijn we helaas genoodzaakt om structureel te bezuinigen op:

Afschaffen verhuisadviseur, afschaffen huurdersparticipatie: Vanuit de vigerende Woonvisie (Utrecht beter in balans) uit 2019 en het Uitvoeringsplan Thuis voor Ouderen (geen wettelijke taak) worden verhuisadviseurs ingezet ter bevordering van de doorstroming op de woningmarkt. Het voorstel is te stoppen met deze inzet. De Wet op het ‘overleg huurders verhuurder' verplicht verhuurders om huurders duidelijk te informeren over het beleid en beheer van hun woningen. Met dit voorstel stoppen we de bovenwettelijke inzet en beperken we ons tot de wettelijke verplichting die we hierin als gemeente hebben (i.e. woningcorporaties en commerciële verhuurders met ten minste 25 woningen). De verhuisadviseur en de huurdersparticipatie zijn ook als instrument opgenomen in de nieuwe beleidsnota wonen. Zij vallen echter in het ongedekte gedeelte van de nota en kunnen dus alleen opnieuw worden ingezet als er dekking komt.

Basisniveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren: Het contractbeheer op bovenwettelijke (privaatrechtelijke) afspraken binnen gebiedsontwikkelingsprojecten brengen we terug naar een basisniveau. Dit richt zich inhoudelijk op: de zelfbewoningsplicht, de Utrechtse regulering van huurprijsniveaus exclusief specifieke afspraken m.b.t. studentenhuisvesting, en enkele project specifieke afspraken over deelmobiliteit.

Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie: Het stimulerend toezicht was ondergebracht bij VTH. Per 1 januari zijn de handhavingstaken overgedragen aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht. Zij doen vooralsnog geen stimulerend toezicht. Het bedrag dat wij jaarlijks reserveerden, 75.000 euro is te weinig om stimulerend toezicht bij VTH goed uit te voeren. Daarom is er besloten om geen vacature open te zetten en te stoppen met stimuleren toezicht.

Beleidscapaciteit VTH verminderen: Minder beleid maken op toezicht en handhaving voor de bebouwde omgeving. De consequentie is dat er een scherpere keuze gemaakt moet worden wat we wel en niet oppakken of eventueel later in de tijd oppakken. Dit kan bijvoorbeeld gaan om het handhavingsbeleid ten aan zien van de opkoopbescherming.

Herprioritering strategische capaciteit bij ruimte: We stoppen met de deelname aan de stuurgroep en het kernteam van de data en kennishub gezond stedelijk leven. Dit betreft een samenwerking met de betrokken partners (provincie, HU, RIVM, UU, en enkele private partijen). We blijven wel lid en daarmee op de hoogte van de ontwikkelingen. Daarnaast verminderen we de inzet in Gebiedsallianties en rijk-regio samenwerking. De alliantie Groot Merwede Rijnenburg zullen we met de hoogste prioriteit wel blijven bemensen.

Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling: Concreet gaat het om het verlagen van kosten voor het opstellen van ontwikkelstrategieën, gebiedsgerichte (omgevings-) visies, en onderzoeken. Daarnaast gaat het om het verlagen van structurele personeelslasten van de gebiedsorganisatie.

We prioriteren continu zodat binnen het budget zoveel mogelijk gebiedsontwikkelingen mogelijk blijven.

03. Klimaatvriendelijke stad

Tabel 21 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Klimaatvriendelijke stad

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
03. Klimaatvriendelijke stad	**-**	**717**	**717**	**717**	**717**	**717**
Beleid Energietransitie	-	562	562	562	562	562
Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie	-	52	52	52	52	52
Taken Data op Orde bij energietransitie	-	103	103	103	103	103

Beleid energietransitie: We stellen voor om de bezuinigingen als volgt in te vullen:

1. We stoppen met het klimaatpanel (van vier naar twee keer per jaar en alleen over energie-onderwerpen), trekker arbeidsmarkt en energie en stimulerend toezicht bij bedrijven
2. Coalitieambities die zijn behaald, of die door externe belemmeringen niet op korte tijd te realiseren zijn schroeven we terug in capaciteit: bijvoorbeeld het onderzoek en ontwikkeling van Solar carports.
3. Efficiënt en zakelijker werken waaronder de bovenlokale ambities op een aantal taken uit het Klimaatakkoord schroeven we terug.

Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie: In de nota opwekgebieden schone energie is onderscheid gemaakt tussen focusgebieden (gebieden waar in principe geen technische belemmeringen zijn om met zon en/of wind aan de slag te gaan) en zoekgebieden. In de zoekgebieden zijn vooral belemmeringen op het gebied van erfgoed geconstateerd en daarmee is het onzeker of het lukt om hier zon en/of wind te gaan ontwikkelen. De politieke ambitie was om hier alsnog inzet op te plegen, maar met deze bezuiniging gaan we hier dus mee stoppen.

Taken Data op Orde bij energietransitie: Efficiënter inzetten van de capaciteit om de data rondom de energietransitie op orde te krijgen. Hiervoor zullen we meer aansluiten bij de landelijke standaarden die in ontwikkeling zijn.

Eventuele structurele toekenning en ophoging van de uitkering voor decentrale overheden om de capaciteit voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en/of extra aan te vragen planfinanciering kunnen bovenstaande bezuinigingen eventueel deels dempen.

04. Duurzame bereikbaarheid

Tabel 22 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Duurzame bereikbaarheid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
04. Duurzame bereikbaarheid	**-**	**2.040**	**2.533**	**2.533**	**2.532**	**2.532**
Afschalen budget evaluatie taxibeleid	-	31	31	31	31	31
Beëindigen programmakosten touringcars	-	41	41	41	41	41
Bezuiniging innovatie Fiets	-	26	26	26	26	26
Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen verlagen	-	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029
Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren)	-	-	257	257	257	-
Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit	-	-	191	191	191	191
Niet verhogen bijdragen multimodaal verkeersmanagement	-	267	267	267	267	267

Stoppen met projectspecifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig verkeershinder	-	103	103	103	103	103
Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal)	-	213	257	257	257	-
Verminderen toekomstig budget Anders Reizen - programma mobiliteitsmanagement	-	-	-	-	-	514
Weesfietsen	-	331	331	331	331	331

Afschalen budget evaluatie taxibeleid: Afschalen van het taxibudget betreft het beperken (minimaal uitvoeren) van de toegezegde onderzoeken en maatregelen. De onderzoeken en maatregelen betreffen: a) Verbetering van de toetredingseisen b) Versterking van handhaving c) Verbetering van communicatie aan reizigers d) Onderzoek naar de gevolgen van de toename van ritten door platformbedrijven e) Aanpassing van de huidige taxiverordening.

Beëindigen programmakosten touringcars: Betreft structureel budget voor planontwikkeling en uitvoering van parkeerplekken voor touringcars rond de binnenstad. Inmiddels zijn de plekken gerealiseerd en betreft de inzet een beperkt aantal uren voor de nazorg.

Bezuiniging innovatie Fiets: De afgelopen jaren zijn verschillende proefprojecten uitgevoerd. Deze hebben geen doorbraken opgeleverd. Fietsers laten zich maar moeilijk sturen. Toch gaan we op kleine schaal door met innovatie. We stellen een bezuiniging voor omdat het met iets minder geld kan.

Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen euro verlagen: Er liggen in deze VJN verschillende bezuinigingen voor op mobiliteitsinvesteringen. Vanwege de voorwaardelijkheid voor woningbouwopgave achten we het onwenselijk om daar op korte termijn nog meer op te bezuinigen. Er is wel ruimte om de middellange termijn te bezuinigen. We passen een kasschuif toe voor wat betreft de gereserveerde middelen voor de NRU (jaarlijks 1 miljoen euro), omdat op dit moment onzeker is of de investeringen op korte termijn noodzakelijk zijn. Mocht onze inzet toch resulteren in eerdere realisatie dan zal hier alsnog incidenteel geld voor vrij worden gemaakt. Hiertoe nemen we een risico op in het weerstandsvermogen.

Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren): Voor 2027-2029 geen extra budget programmeren voor investeringen in fietsbewegwijzering om deze te updaten. Deze maatregel is incidenteel en loopt tot en met 2029.

Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit: Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit (kaders, verkenningen, onderzoeken) t.b.v. investeringen. Op korte termijn gaat het daarbij om bijvoorbeeld: stoppen met uitwerken van stedelijke kaders voor het mobiliteitssysteem. Geen bijdrage leveren aan stedelijke kaders voor ruimtelijke ontwikkeling zowel stadsbreed, als voor gebiedsontwikkeling. Geen nieuwe verkenningen opstarten naar netwerkvraagstukken en stedelijke projecten (vergelijkbaar met NRU, MIRT-verkenning).

Niet verhogen bijdrage multimodaal verkeersmanagement: De regionale samenwerking richt zich op incidentmanagement en het instellen van regelscenario's voor verkeersmanagement bij evenementen, grote drukte of calamiteiten op de regionaal belangrijke wegen (voor Utrecht bijvoorbeeld de waterlinieweg & NRU). Het niet verhogen van de bijdrage – die in de Programmabegroting 2025 zit - betekent het bijstellen van de gewenste ambitie en terug te gaan naar het scenario basis op orde. Dit zou bijvoorbeeld kunnen resulteren in het minder goed beheren van de regiodesk tijdens minder drukke tijdstippen. Mocht er dan een calamiteit zijn, dan zal er minder snel gehandeld kunnen worden om deze af te handelen.

Stoppen met project specifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig verkeershinder: Voor kleinere projecten met minder verkeershinder gaan we alleen de generieke voorwaarden voor tijdelijke verkeersmaatregelen van toepassing verklaren en geen projectspecifiek maatwerk leveren.

Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal): We verlagen de budgetten tot een niveau waarop je alleen de voorbereidingen voor bepaalde delen van de Dom-tot-Dam fietsroute kan dekken. De voorbereiding van de gehele Dom-

tot-Dam route stond gepland voor de periode 2025-2031. Dit leidt tot uitstel van realisatie: van 2035 naar 2043 (m.u.v. de Boorstraattunnel, die kan doorgaan conform planning). Deze maatregel is incidenteel en loopt tot en met 2029.

Verminderen toekomstig budget Anders Reizen: In het Meerjarenprogramma Bereikbaarheid (MPB) 2024 is besloten om investeringsruimte uit het MPB alvast te reserveren voor toekomstige investeringen voor mobiliteitsmanagement (stimuleren en sturen op vraag en gedrag binnen mobiliteit) vanaf 2030. Hier is structureel 1 miljoen euro beschikbaar voor gemaakt. Dit bedrag wordt dus vanaf 2030 gehalveerd. Er is voldoende tijd om komende jaren te prioriteren binnen dit budget. Deze maatregel gaat in vanaf 2030.

Weesfietsen: De gemeente houdt in elke wijk 2 keer per jaar een weesfietsenactie. Bij de eerste actie controleren we alle fietsen in een wijk, bij de tweede actie worden alleen de fietsen gecontroleerd op hotspot-locaties in de wijk. Deze tweede actie, op hotspot-locaties, gaan we door de bezuinigingsmaatregel niet meer uitvoeren.

05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Tabel 23 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	**50**	**399**	**448**	**448**	**448**	**448**
Beperken regie op de ondergrond	50	103	103	103	103	103
Geen advisering meer voor bodemenergie t.b.v. warmtetransitie	-	106	154	154	154	154
Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGiOR)	-	12	12	12	12	12
Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed	-	35	35	35	35	35
Verminderen kennis- en collectiebeheer	-	24	24	24	24	24
Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed	-	120	120	120	120	120

Beperken regie op de ondergrond: Met dit voorstel wordt de uitvoering van de beleidsnota Ondergrond beperkter uitgevoerd. Er is geen budget meer voor het ontwikkelen van oplossingen om knelpunten in de ondergrond te regisseren:

- niet meer los van projecten stimuleren van initiatiefnemers om in de ondergrond voor toekomstbestendige oplossingen te kiezen (bv verticaal ordenen)
- niet meer (mede)financieren van pilots in de ondergrond om meervoudig ruimtegebruik te stimuleren
- geen specifieke doorontwikkelingen binnen het 3D model om beter regie te kunnen voeren.

Geen advisering meer voor bodemenergie t.b.v. warmtetransitie: Geen extra advisering inhuren/onderzoeken doen over bodemenergie voor warmtetransitie. Bodemenergie gaat mee in de beleidsnota warmte van energie. Hier zou een uitvoeringsprogramma aan worden gekoppeld vanuit team Bodem en Ondergrond in 2025. Hier kan nu geen invulling meer aan worden gegeven.

Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGiOR): Speelruimtescans geven handvatten om het speelaanbod in de buurt te beoordelen. Voor de laatste 2 wijken wordt in 2025 een speelruimtescan gemaakt. Met deze bezuiniging wordt voor elke wijk 1x per 10 jaar een herhaling van de scan gemaakt in plaats van 1x per 5 jaar.

Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed: Uw gemeenteraad heeft in 2019 een structureel budget gekoppeld aan de uitvoering van de Utrechtse visie religieus erfgoed. Dit budget is onder meer voor de ondersteuning van eigenaren van religieuze gebouwen bij herbestemming. Met deze bezuiniging wordt dit in de toekomst overgelaten aan de betreffende organisaties/eigenaren zelf.

Verminderen kennis- en collectiebeheer erfgoed: Het minder onder de aandacht brengen van erfgoed. Dit betekent: minder communicatie over erfgoed en verminderde bewustwording en betrokkenheid van inwoners bij het erfgoed in de leefomgeving.

Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed: Stoppen met advisering aan in-en externe partijen op ruimtelijke ontwikkelingen die erfgoed betreffen. Dit betekent bijvoorbeeld minder dienstverlening aan initiatiefnemers, mogelijk meer afwijzen van vergunningaanvragen omdat er geen vooroverleg is geweest en lagere kwaliteit van projecten en ontwikkelingen in relatie tot cultureel erfgoed en omgevingskwaliteit.

06. Veilige stad

Tabel 24 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Aantrekkelijke, veilige stad

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
06. Veilige stad	**-**	**131**	**131**	**131**	**131**	**131**
Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0	-	131	131	131	131	131

Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0: Temporiseren beleid en uitvoering op tegengaan schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme en minder snel kunnen inspelen op actualiteiten (zoals omstreden sprekers, problematische instellingen, complexe persoonsgerichte aanpak). Bezuiniging opgevoerd aangezien minder inzet nodig is ten aanzien van problematisch gedrag (nav verandering situatie Al Fitrah).

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Tabel 25 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**-**	**875**	**875**	**875**	**875**	**875**
Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie	-	93	93	93	93	93
Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap	-	47	47	47	47	47
Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen	-	220	220	220	220	220
Verlagen re-integratiebudget	-	515	515	515	515	515

Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie: Stoppen met specifieke arbeidsmarktaanpak van de energietransitie. De afschaling raakt met name een platform dat werkgevers in de energietransitie kunnen gebruiken om nieuwe medewerkers te werven. De activiteiten die onder deze arbeidsmarktaanpak vallen, kunnen vanaf 2026 in afgeschaalde vorm worden ondergebracht bij de bestaande marktgroep Bouw en Techniek.

Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap: We kunnen daarmee minder doen om circulair ondernemerschap, circulaire arbeidsmarkt en ruimte voor circulaire bedrijvigheid te stimuleren en faciliteren. Ook zal er minder samenwerking tussen gemeente en bedrijven mogelijk zijn.

Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen: We gaan beleidsambities herprioriteren, passend bij het uitgangspunt van de uitvoering van dit thema: minder beleid, meer focus op uitvoering. We maken daarin de keuzes inzichtelijk. Een eerste prioritering is vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma van W&I. In de praktijk zal geen enkele doelgroep een grote impact ervaren.

Verlagen re-integratiebudget: Gezien recent toegevoegd budget voor beschut werk dat nog niet volledig wordt besteed en incidentele onderbestedingen de afgelopen jaren, is een besparing

mogelijk zonder al te veel impact op de doorstroom en uitstroom van bijstandsgerechtigden naar werk. De verlaging vergt in de toekomst een scherpere afweging en prioritering van de inkoop van dienstverlening en inzet van eigen personeel.

10. Levendige en gezonde stad

Tabel 26 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Levendige en gezonde stad

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
10. Levendige en gezonde stad	**-**	**490**	**518**	**518**	**518**	**518**
Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiency	-	490	518	518	518	518

Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiëntie: Verminderde strategische en tactische inzet op ‘Health in all policies’ door een bezuiniging op strategische en tactische rollen. Bij deze rollen gaat het om het – op basis van data, kennis en onderzoek – richten van werken aan gezondheid, inclusief advisering van andere afdelingen binnen de gemeente in hun werk aan gezond stedelijk leven.

11. Algemene middelen en overhead

Tabel 27 Scherper prioriteren in beleid en werk, programma Algemene middelen en overhead

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
11. Algemene middelen en overhead	**-**	**118**	**118**	**118**	**118**	**118**
Stoppen strategische onderzoeksadvisering publiek domein	-	118	118	118	118	118

Stoppen strategische onderzoeksadvisering publiek domein: Afbouwen van onderzoeksadvisering op diverse thema's (participatie, vertrouwen, maatschappelijke sensitiviteit, publieksdienstverlening, inwonerssignalen, communicatie) vanuit de basisdienstverlening voor O&A. Onderzoek op deze thema’s kan tegen betaling wel doorgaan, zoals dat ook bij andere opdrachten gebeurd.

Meerdere programma's

Tabel 28 Scherper prioriteren in beleid en werk, voorstellen die vallen onder meerdere begrotingsprogramma’s

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Meerdere programma's	**2.170**	**3.352**	**4.268**	**4.768**	**5.268**	**4.768**
Planningsoptimisme / onder-uitputting gemeentebreed (investeringen en lopende budgetten)	2.170	2.768	3.568	4.068	4.568	4.068
Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht Maatschappelijke Ontwikkeling	-	585	700	700	700	700

Planningsoptimisme investeringen: De investeringen die in de begroting zijn opgenomen hebben optimisme in zich: zoals geconstateerd in de jaarstukken van de afgelopen jaren is oplevering van de investering meestal later dan gepland. Dit betekent dat er ten onrechte reserveringen worden gedaan voor middelen (kapitaallasten) die nog niet nodig zijn. In paragraaf 3.3 wordt nader ingegaan op de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven in het licht van het programma Grip op investeringen. Bij de Voorjaarsnota 2024 is al een verlaging van de kapitaallasten ingeboekt in het kader van reëel ramen. In het kader van de hervormingsbezuinigingen wordt een aanvullende besparing op de kapitaallasten vanaf 2025 voorgesteld. We zijn hierbij uitgegaan van een maximale variant met een hoog risico. Daarbij houden we rekening met een piek die afvlakt omdat vertraagde investeringen op een later moment wel tot kapitaallasten leiden.

Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht Maatschappelijke Ontwikkeling: De Hervormingen sociaal domein hebben veel inzet gevraagd op planvorming (strategie en beleid). De

komende jaren verschuiven we onze focus verder naar de realisatie van de vastgestelde plannen. Dus ook meer naar de uitvoering van het beleid: de implementatie en realisatie komen centraal te staan in ons werk. Dit leidt tot een besparing in de formatie. Dit raakt de begrotingsprogramma's Passende ondersteuning en opvang, Kansrijk opgroeien en Levendige en gezonde stad.

Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties

Tabel 29 Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties	**-1.025**	**-539**	**452**	**2.111**	**2.111**	**2.111**
11. Algemene middelen en overhead	-1.000	-531	363	1.982	1.982	1.982
Meerdere programma's	-25	-8	89	129	129	129

We willen bedrijfsvoeringsfuncties centraliseren om daarmee niet alleen te besparen maar ook beter te kunnen sturen op prioriteiten en gebruik te kunnen maken van schaalvoordelen en zo tevens de kwaliteit van de interne dienstverlening te kunnen verhogen. Het betreft hier in beginsel de functies IPM, Business Control en onderzoek.

Thema 4: Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken

Tabel 30 Organiseren gemeentelijke dienstverlening en wijkgericht werken

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
01. Betrouwbare overheid	**-**	**309**	**309**	**309**	**309**	**309**
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	-	309	309	309	309	309
09. Kansrijk opgroeien	**-**	**-**	**228**	**228**	**228**	**228**
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	-	-	228	228	228	228
10. Levendige en gezonde stad	**-**	**263**	**710**	**710**	**843**	**843**
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	-	263	710	710	843	843
Eindtotaal	**-**	**572**	**1.247**	**1.247**	**1.380**	**1.380**

Differentiëren dienstverlening wijkbureaus: We bezuinigen op de dienstverlening in de wijkbureaus.
We kiezen voor differentiatie van onze inzet op drie kerntaken per wijk: a) aanspreekpunt voor Utrechters, b) helpen bij realiseren van ideeën en initiatieven en c) verbinden van buurtkennis met beleid, strategie en uitvoering- op basis van een inhoudelijk afwegingskader. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van Ongelijk investeren voor gelijke kansen. In sterke buurten doen we een stap terug en zijn we niet meer actief op alle kerntaken. Dit maatwerk biedt kansen om in specifieke andere buurten meer impact te maken. We groeien zo toe naar een minimum-, een basis- en een plusniveau van onze dienstverlening.

Slim ruimtegebruik van panden in de stad: Met dit voorstel geven we uitvoering aan de ambitie uit het coalitieakkoord, de 'Ruimtelijke strategie Utrecht 2024' en het koersdocument 'Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen' tot meer efficiënt en meervoudig ruimtegebruik in de verdichtende stad. Dit doen we door Vastgoedorganisatie Utrecht / stadsbedrijven, gecontracteerde en gesubsidieerde partners (zorg, welzijn, onderwijs en sport) en onderwijsinstellingen en sportverenigingen (een taakstellende) opdracht te geven gezamenlijk op bestaande en nieuwe ruimten te zoeken naar een zo effectief en efficiënt mogelijk inzet van beschikbaar gestelde ruimten. Huurders reageren positief op het mogelijk maken en stimuleren van meervoudig ruimtegebruik. Ze zien kansen en hebben ideeën die nog nader uitgewerkt moeten worden of om een andere aanpak vragen. Aandachtspunten die zij meegeven zijn bijvoorbeeld de regeldruk bij aanvraag onderhuur, de

investeringen die nodig kunnen zijn om onderhuur mogelijk te maken en het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Met de uitkomsten van de peiling gaan we de komende maanden aan de slag.

Thema 5: Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners

Tabel 31 Versoberen van vastgoed van onszelf en maatschappelijke partners

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
10. Levendige en gezonde stad	**-**	**257**	**206**	**154**	**154**	**154**
Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen	-	52	52	52	52	52
Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	-	205	154	103	103	103

Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen: Bij maatschappelijk vastgoedprojecten zullen we alleen aanvullende ambities meenemen als vóór de start van een project duidelijk is dat er extra geld voor ambities beschikbaar is. Hiermee voorkomen we dat er onnodige capaciteit wordt ingezet om extra ambities in een project mee te nemen.

Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone: De bouw van de wijk loopt vertraging op, waardoor de oplevering van het wijkcultuurhuis opschuift naar eind 2028. Aangezien de oplevering al eerder gepland stond, levert dit een incidentele vrijval op in de jaren 2026 en 2027 van 350.000 euro. Daarnaast boeken we een structurele versoberingstaakstelling in van 100.000 euro. Hier zal rekening mee moeten worden gehouden in de ontwerpfase van het wijkcultuurhuis. Te denken valt bijvoorbeeld aan een versoberde losse inrichting en theatertechniek. De uitwerking hiervan zal in afstemming met Kanaal030 zijn die reeds is aangewezen als beoogd exploitant.

Thema 6: Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies

Tabel 32 Verlagen bijdragen aan verbonden partijen en subsidies

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
06. Veilige stad	**-**	**1.279**	**79**	**79**	**79**	**79**
Veiligheidsregio Utrecht: overschot 2024 inzetten ter dekking van knelpunt VRU	-	1.200	-	-	-	-
Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen	-	79	79	79	79	79
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**85**	**154**	**154**	**154**	**154**	**154**
Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators	35	103	103	103	103	103
Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park)	50	51	51	51	51	51
Eindtotaal	**85**	**1.433**	**233**	**233**	**233**	**233**

06. Veilige stad

Veiligheidsregio Utrecht: In paragraaf 2.4 is melding gemaakt van een knelpunt met betrekking tot de VRU op basis van de kadernota voor het jaar 2026 van 1,2 miljoen euro. De verwachting is dat dit incidenteel kan worden opgevangen met het aandeel van de gemeente Utrecht in het positieve jaarrekeningresultaat van de VRU over 2024. Voor de jaren daarna wordt ingezet op bijsturing op de begroting van de VRU.

Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen: Deze subsidieregeling is bedoeld om eigenaren van woningen en appartementen voorzieningen aan te laten brengen aan

hun woning om de kans op inbraak te reduceren. Laatste jaren zijn woninginbraakcijfers gedaald (2019: 925; 2023: 512) en worden nieuwe woningen altijd opgeleverd met gecertificeerd hang- en sluitwerk.

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators: Mede i.v.m. het stoppen van de Dutch Game Garden (DGG) richten we de ondersteuning van startups en scale-ups doelmatiger in. Dit kan binnen de bestaande subsidie, mede door het wegvallen van de subsidie aan DGG. Zo ontstaat ruimte om een deel van het subsidiebudget op te voeren als hervormingsbezuiniging.

Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park): Hiermee wordt USP gelijk getrokken met andere belangrijke werklocaties de stad, die ook geen subsidie krijgen. De bijdrage van de gemeente betrof tot nu toe 5% van de begroting.

Thema 7: Verdienvermogen benutten

Tabel 33 Verdienvermogen benutten

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
04. Duurzame bereikbaarheid	**-**	**257**	**257**	**257**	**257**	**257**
Plankosten Merwedelijn dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong	-	257	257	257	257	257
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	**-**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**	**3.000**
Verpakkingsafvalheffing	-	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**148**	**332**	**491**	**714**	**954**	**1.212**
Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting	148	332	491	714	954	1.212
10. Levendige en gezonde stad	**28**	**555**	**1.106**	**1.645**	**1.675**	**1.675**
Commerciële verhuur	-10	470	970	1.470	1.500	1.500
Private financiering Culturele zaken	38	85	136	175	175	175
Meerdere programma's	**-100**	**70**	**93**	**116**	**139**	**139**
Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven	-100	70	93	116	139	139
Eindtotaal	**76**	**4.214**	**4.946**	**5.732**	**6.025**	**6.283**

04. Duurzame bereikbaarheid

Plankosten Merwedelijn dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong: Het voorstel is om de plankosten MIRT-verkenning te bekostigen uit spaarbedrag OV-schaalsprong (geprogrammeerd investeringsbudget bereikbaarheid) i.p.v. het jaarlijkse beleidsbudget.

05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Verpakkingsafvalheffing: De regelgeving voor de bijdrage van de verpakkingsindustrie in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor onder andere zwerfafval, is nog niet volledig afgerond. De wet is ingegaan per 2023 maar de nadere invulling is nog in consultatie. De exacte hoogte van het toe te kennen bedrag is nog niet definitief en het is niet duidelijk of er mogelijk aanvullende voorwaarden worden gesteld aan de besteding van de middelen. Er was echter voldoende zekerheid over de regeling om de bedragen in de Programmabegroting 2025 mee te nemen. De inkomsten zijn in de Programmabegroting 2025 ondergebracht in de egalisatiereserve

afvalstoffenheffing. Dit sluit aan op de doelstelling van deze SUP-heffing (Single Use Plastic): zorgdragen voor het verminderen van zwerfafval in de openbare ruimte. De inkomsten komen vanuit de verpakkingsindustrie, die in de internetconsultatie aandringen op een striktere koppeling tussen de SUP-middelen en de besteding daarvan in de regeling vast wil laten leggen. De kosten die wij voor het schoonhouden van de openbare ruimte maken, worden nu deels toegerekend aan het tarief afvalstoffenheffing (38%) en rioolheffing (28,6%). De 33,4% resterende kosten komen ten laste van de algemene middelen. Dit rechtvaardigt onze keuze om de structurele baten uit de verpakkingsafvalheffing in deze voorjaarsnota, als de invulling van de hervormingen en bezuinigingen, vanaf 2026 in te zetten voor de algemene middelen.

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting: Het gemeentelijke budget voor een aantrekkelijke stad voor bezoekers en evenementen koppelen we niet langer aan de opbrengst van de toeristenbelasting. Voorheen kwam van de opbrengst van de toeristenbelasting de helft tot 5% van de overnachtingsprijs ten gunste van uitgaven voor een aantrekkelijke stad voor bezoekers en evenementen. Het in de Programmabegroting 2025 opgenomen bedrag dat ten laste van de toeristenbelasting beschikbaar is gesteld voor een aantrekkelijke stad wordt een vast bedrag dat jaarlijks op reguliere wijze wordt geïndexeerd.

10. Levendige en gezonde stad

Commerciële verhuur: We werken mogelijkheden uit om een deel van ons vastgoed, bijvoorbeeld wanneer dit geen maatschappelijke invulling heeft, te verhuren aan commerciële partijen. Dit om de opbrengsten van ons vastgoed te verhogen. Hierbij wordt o.a. gekeken naar beschikbaar vastgoed, lopende contracten, gebiedsvisies en pandverkenningen. Hiervoor is een peiling uitgezet onder 280 huurders. Huurders reageren positief op het mogelijk maken en stimuleren van meervoudig ruimtegebruik en commerciële verhuur. Ze zien kansen en hebben ideeën die nog nader uitgewerkt moeten worden of om een andere aanpak vragen. Met de uitkomsten van de peiling gaan we de komende maanden aan de slag. Daarbij maken we gebruik van de ervaringen die we hebben met de combinatie van maatschappelijke en commerciële verhuur, zoals bij Magazijn De Zon.

Private financiering Culturele zaken: Dit voorstel is een lopend initiatief om externe financiering te organiseren voor culturele activiteiten. Hierover is op 1 oktober raadsbrief ‘Verkenning publiek-private samenwerking in de cultuursector’ (Kenmerk: 12730610) verstuurd.

Meerdere programma’s

Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven: In dit voorstel onderzoeken we het aantrekken van capaciteit om meer gestructureerd na te gaan of we maximaal gebruik maken van subsidiemogelijkheden. Het achterliggende idee is dat er op provinciaal, nationaal en Europees niveau subsidiemogelijkheden bestaan die de gemeente onvoldoende benut. Bij de uitwerking van dit voorstel wordt ook gekeken naar de verplichtingen die horen bij een dergelijke aanvraag, zoals administratieve verplichtingen.

Bijlage 3 | Hervormingen en bezuinigingen: afgevallen maatregelen

Er is in de organisatie een brede uitvraag gedaan naar bezuinigingsmaatregelen. Hierdoor zijn ook maatregelen op tafel gekomen die (deels) niet worden voorgesteld. Hieronder staat een totaaltabel en daaronder een toelichting op de maatregelen die zijn afgevallen. In het proces afgelopen maanden zijn ook diverse ideeën gepasseerd die zijn vervangen of bleken nodig voor het afdekken van andere knelpunten (bv verhogen inkomsten parkeren of leges erfgoed). Die zijn niet in de tabel opgenomen.

Tabel 34 afgevallen maatregelen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel	Toelichting
01. Betrouwbare overheid	**0**	**777**	**877**	**877**	**877**	**877**	
Bezuinigen formatie bij burgerzaken	0	182	182	182	182	182	Extra t.o.v. voorstel bijlage 2
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	0	500	600	600	600	600	Extra t.o.v. voorstel bijlage 2
Initiatievenfonds	0	95	95	95	95	95	
Voorstel griffie						PM	
02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen	**0**	**136**	**136**	**136**	**136**	**136**	
Afschaffen beroepenvoorrang in de huisvestingsverordening	0	136	136	136	136	136	
05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	**62**	**1.036**	**1.236**	**1.536**	**1.736**	**1.736**	
Focus plekken grootste hittestress (investeringen)	0	200	200	200	200	200	
Focus plekken grootste hittestress (verminderen andere beleidsinzet)	0	130	130	130	130	130	
Kwaliteit openbare ruimte	0	500	700	1.000	1.200	1.200	
Opheffen subsidieregeling publieksbereik Erfgoed	0	82	82	82	82	82	
Openbare Ruimte, Klimaat en Groen (ORKG) Minder adviseren m.b.t. duurzaamheid	62	124	124	124	124	124	
06. Veilige stad	**0**	**1.063**	**1.276**	**1.276**	**1.276**	**1.276**	
Aanpak hoogrisico personen beleid en uitvoering / Veiligheid en Zorg	0	114	227	227	227	227	
Halveren flexteam	0	398	398	398	398	398	
Projectmanager Grenzen Stellen Perspectief Bieden ondermijning/vastgoed	0	40	40	40	40	40	
Wijkveiligheid	0	100	199	199	199	199	
Middelen Oude Zandpad	0	275	275	275	275	275	
Adviseur bestuurlijke zaken / strategische advisering	0	137	137	137	137	137	
08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**0**	**1.494**	**1.862**	**1.862**	**1.862**	**1.862**	
Stoppen met verantwoording via actieagenda Utrechtse economie	0	37	37	37	37	37	
Stoppen met beleidsadvies werklocaties U10	0	0	23	23	23	23	
Meer focus op de ontwikkelrichting in economisch beleid	0	92	92	92	92	92	
Stoppen met coördinatie stimuleren Impact ondernemen	0	85	110	110	110	110	
Reductie fte uitvoering W&I	0	1.280	1.600	1.600	1.600	1.600	
09. Kansrijk opgroeien	**0**	**300**	**300**	**300**	**300**	**300**	
Bovenwettelijke eisen aan schoolpleinen schrappen	0	300	300	300	300	300	
10. Levendige en gezonde stad	**0**	**2.716**	**2.766**	**2.766**	**1.466**	**1.466**	
Bezuiniging JGZ	0	398	448	448	448	448	
Bezuiniging zorg kwetsbare volwassenen	0	968	968	968	968	968	
Verkoop vastgoed	0	1.300	1.300	1.300	0	0	

Verbonden partijen GGDrU	0	50	50	50	50	50
11. Algemene middelen en overhead	**-200**	**767**	**1.018**	**1.093**	**1.093**	**1.093**

01. Betrouwbare overheid

Bezuinigen formatie bij burgerzaken: Er is wel bezuinigd door efficiëntiemaatregelen toe te passen. Er is niet gekozen voor de extra bezuiniging die leidt tot reductie van openstelling van balies bij burgerzaken. De wachttijden voor bewoners aan de balies zouden hierdoor oplopen en dat is niet wenselijk.

Differentiëren dienstverlening wijkbureaus: Er is gekeken naar het sterk verminderen van onze dienstverlening in de wijk, waaronder het sluiten van wijkbureaus met bijbehorende inloopmogelijkheden. Hiervoor is niet gekozen in verband met te grote impact voor de stad. Met de bezuiniging die resteert differentiëren we onze dienstverlening per wijk, maar blijven inloopmogelijkheden in alle wijken voor inwoners mogelijk. Dat organiseren we nabij bewoners, passend bij de buurt en op plekken waar bewoners van nature al komen.

Initiatievenfonds: Er zou bij een besparing opnieuw minder geld gaan naar het Initiatievenfonds, boven op de bezuiniging uit de Voorjaarsnota 2024. Hiervoor is niet gekozen in verband met een te grote impact voor de stad**.**

Voorstel griffie: Dit is aan de Raad.

02. Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Afschaffen beroepenvoorrang in de huisvestingsverordening: Het doel van de voorrang is om vitale beroepsgroepen (politie, zorg, onderwijs, kinderopvang en vrijwillige brandweer) in de stad te houden of te krijgen. Zonder voorrang is de wachttijd voor hen even lang als de wachttijd voor andere woningzoekenden. Dit voorstel wordt niet voorgesteld te bezuinigen in verband met te grote impact voor de stad

05. Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Opheffen subsidieregeling publieksbereik Erfgoed: De regeling vormt de financiële basis voor de organisatie van Open Monumentendag in Utrecht en de openstelling van Utrechtse binnenstad kerken door Kerken Kijken Utrecht. Zonder deze subsidie kunnen deze activiteiten niet meer plaatsvinden. De regeling ondersteunt ook activiteitenprogramma's van de historische verenigingen Oud-Utrecht en Vleuten-De Meern zoals de Nacht van de Utrechtse Geschiedenis. Ook Stichting Ondergronds Domplein (DOMunder) wil vanaf 2026 aanspraak maken op deze subsidieregeling voor de organisatie van een educatief activiteitenprogramma.

Focus plekken grootste hittestress (verminderen andere beleidsinzet): De maatregel zou betekenen dat de inzet op regionale samenwerking afneemt. En dat er minder beleidsontwikkeling is voor de vergroening en de recreatie in wijken waar dat minder hard nodig is. Ook zou dit betekenen dat we niet meer zouden inzetten op nieuwe locaties voor sanitaire voorzieningen zolang daar geen investeringsbudget voor is. Hiervoor kiezen we niet omdat dit een te grote impact heeft op de toekomstige leefbaarheid van de stad.

Focus plekken grootste hittestress (investeringen): De maatregel betreft besparen op investeringen in de vergroening van openbare ruimte, in wijken met een hogere SES en minder hittestress, zoals Hoograven, het energielandschap Rijnenburg en Lunetten (park). Hiervoor kiezen we niet omdat dit een te grote impact heeft op de toekomstige leefbaarheid van de stad.

Minder adviseren m.b.t. duurzaamheid: Er was een voorstel ingediend om te besparen op duurzame advisering door de afdeling Openbare Ruimte, Klimaat en Groen. Hierbij zou werk worden herverdeeld over 5 collega's. Hiervoor is niet gekozen, om de werkdruk niet te hoog op te laten lopen en voldoende capaciteit te houden voor duurzaamheid.

Kwaliteit openbare ruimte: De maatregel betekent verminderen van het onderhoud in de openbare ruimte door terugbrengen van het dagelijks onderhoud. Hiervoor is een alternatief voorstel doorgevoerd binnen deze portefeuille, namelijk door de baten die zijn ontstaan door de verpakkingsafvalheffing in te zetten voor het financiële beeld van deze voorjaarsnota.

06. Veilige stad

We hebben onderstaande voorstellen voorgelegd aan de politie en het OM. Zij hebben aangeven dat het stoppen van deze gemeentelijke inzet ongewenste impact heeft op de veiligheid in de stad. Meest belangrijk vanuit perspectief van de politie is dat (preventieve) maatregelen, gericht op het voorkomen van afglijden naar de criminaliteit (doorbreken criminele carrières) en het voorkomen van de toename van overlast/criminaliteit in de wijk, behouden blijven. Van die maatregelen heeft de stad op termijn profijt. Daarmee komen we (uiteindelijk) beter aan de voorkant van de problematiek. Dit is een van de belangrijkste redenen dat onderstaande voorstellen niet zijn doorgevoerd.

Aanpak hoog risico personen beleid en uitvoering / Veiligheid en Zorg: Minder snel kunnen inspelen op actualiteiten zoals situaties met hoog-risicopersonen, personen met onbegrepen gedrag en hoge veiligheidsrisico's. Verder minder groepsscans en minder individuele persoonsgerichte aanpakken (zoals PGA-voetbal en hotspotlocaties (bijv. Bollendak, Lucasbolwerk, OPG-terrein).

Adviseur bestuurlijke zaken/strategische advisering: Dit is de functie strategisch adviseur waarin de functie van Adviseur Bestuurlijke Zaken is vervlochten. Dit betekent verminderde (flexibele en breed inzetbare) capaciteit voor coördinatie, advisering en bestuurlijke ondersteuning op strategische vraagstukken op veiligheidsgebied (zowel landelijk, regionaal, in G4-verband en in driehoeksoverleg). Dit leidt ook tot minder snel kunnen inspelen op actualiteiten, minder inzet op brede dossiers (qua thematiek en scope, zoals weerbaarheid, politiecapaciteit, gegevens- en informatiedeling, regie en innovatie (zoals AI)), minder lobby, minder extern geld(werving).

Halveren flexteam: Het flexteam Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte wordt nu ingezet bij maatschappelijke onrust of incidenten in Utrecht. Voorbeelden hiervan zijn de overlast bij Bollendak, Lucasbolwerk, Lepelenburg, Maximapark en inzet bij incidenten. Bij het voorstel om dit team te halveren zou er uiteraard minder flexibele inzet bij maatschappelijke onrust beschikbaar zijn.

Middelen Oude Zandpad: Indien hierop wordt bezuinigd is er geen budget meer voor handhaving proeftuinen voor nieuwe sekswerk locaties. Indien het aantal locaties voor sekswerk niet wordt uitgebreid is het resterende bedrag voldoende om de inspecties uit te voeren voor de huidige locaties, inclusief proeftuin. Indien het aantal locaties in de komende jaren wel wordt uitgebreid dan zouden er geen middelen beschikbaar zijn om toezicht te houden.

Projectmanager Grenzen Stellen Perspectief Bieden ondermijning/vastgoed: Denk daarbij bijv. aan verminderde capaciteit voor projecten op het thema ondermijning/ vastgoed: zoals crimineel gebruik van panden (witwaspraktijken, stashplek voor drugs, illegale werkzaamheden (denk aan uitbuiting)).

Wijkveiligheid: Verminderen van uitvoerende capaciteit in de wijken op het gebied van openbare orde en veiligheid. Denk hierbij aan aanpak van (hotspots van) overlast, vormen/beheren van netwerken in de wijken, afhandeling van ernstige incidenten/crises).

08. Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Op onderstaande voorstellen wordt niet voorgesteld te bezuinigen in verband met te grote impact voor de stad:

Meer focus op de ontwikkelrichting in economisch beleid: Door heroverweging kan het zwaartepunt van de afdeling economie meer komen te liggen bij de ontwikkelrichtingen van duurzame, toekomstbestendige economie met maatschappelijke meerwaarde. In specifieke casussen zal Economie niet altijd een advies kunnen geven. Afhankelijk waar de korting valt, kan dit gaan om individuele gebiedscasussen in (toezicht en handhaving bij) horeca, hotels, of evenementen.

Stoppen met beleidsadvies werklocaties U10: Minder inzet op regionale samenwerking op werklocaties in U10. Concreet betekent dit dat de gemeente Utrecht stopt met de financiering van de personeelslasten voor een gezamenlijke beleidsmedewerker van U10. Als hierop toch zou worden bezuinigd zou dit tot gevolg kunnen hebben dat er minder begrip is voor gemeentelijke ruimtelijk-economische keuzes bij regiopartners waardoor besluitvormingsprocessen langer duren. En de gemeente toont zich richting U10 een minder betrouwbare partner door niet meer een deel van de kosten van een gezamenlijke medewerker op zich te nemen.

Stoppen met coördinatie stimuleren “Impact ondernemen”: Opheffen centrale plek waar ondernemers met hun vragen terecht kunnen. We beperken ons daarmee tot gerichte acties/projecten vanuit afdeling Economie voor deze doelgroep. Concreet zou dit betekenen: geen campagnes om impact ondernemers onder de aandacht te brengen, geen bijeenkomsten waarin impact first en impact second ondernemers bij elkaar komen en van elkaar leren om stappen te maken richting een toekomstbestendige economie en geen coördinatie op het ondersteunen van deze doelgroep vanuit verschillende gemeentelijke afdelingen. Dit raakt uiteindelijk kwetsbare inwoners in het aantal leer-werkplekken voor mensen met afstand tot arbeidsmarkt, daarom is ervoor gekozen deze niet door te voeren.

Stoppen met verantwoording via actieagenda Utrechtse economie: Stoppen met de jaarlijkse voortgangsrapportage op de Actieagenda. De sturing en verantwoording gaat via de bestaande stromen zoals de Programmabegroting verlopen. Deze afspraken zijn gemaakt met de raad, om op doelmatiger en beter gebundelde wijze verantwoording af te leggen over programma Werken voor Iedereen/EZ. Dit was één van de aanbevelingen in het Rekenkamer-rapport. Er wordt n.a.v. nieuw beleid vanaf 2027 verwacht dat de verantwoording verder verbeterd wordt; dat kan als ‘oud voor nieuw’, dus verantwoorden via actieagenda voor beleidsbreed sturen en verantwoorden.

Werk & Inkomen: reductie fte uitvoering: Het grootste efficiëntievoorstel dat was aangeleverd is de verlaging van de formatie van Werk en Inkomen met 18 fte, waarvan 7,5 fte zou worden ingevuld door verzuimreductie. Het reduceren van het personeelsbestand leidt tot het herinrichten van teams c.q. werkzaamheden. Deze zijn niet doorgevoerd, omdat deze maatregelen te veel risico veroorzaken voor

de dienstverlening aan kwetsbare inwoners in de stad. Werk en Inkomen blijft onverkort werken aan de reductie van verzuim, passend bij de gemeentebrede ambitie.

09. Kansrijk opgroeien

Bovenwettelijke eisen aan schoolpleinen schrappen: We kiezen er niet voor om bovenwettelijke eisen aan schoolpleinen te schrappen. Hier is niet voor gekozen omdat dit een te grote impact heeft op de stad. Er is ook breder gekeken naar mogelijkheden voor sober(der) bouwen. De conclusie is dat het meest bespaard kan worden uit reëel ramen. Bij de Voorjaarsnota 2024 zijn hier al forse bedragen voor ingeleverd. Een jaarlijkse actualisatie hierin kan mogelijk leiden tot verdere bijstellingen. Die worden onderdeel van het voorstel planningsoptimisme. Wel is een voorstel dat bij maatschappelijk vastgoedprojecten we alleen aanvullende ambities meenemen als vóór de start van een project duidelijk is dat er extra geld voor ambities beschikbaar is.

10. Levendige en gezonde stad

Bezuiniging zorg kwetsbare volwassenen: de overweging was om twee grote programma's geheel weg te bezuinigen, namelijk SOA/PREP en Sekswerk. Wij achten de gevolgen voor de stad hiervan te groot. Wel is een besparing doorgevoerd op strategische en tactische capaciteit gericht op doorwerking van gezondheidsvraagstukken in breder gemeentelijk beleid. Dat kan zonder grote gevolgen voor de stad. Zie daarvoor de uitwerking in bijlage 2.

Bezuiniging Jeugdgezondheidszorg: Het voorstel dat hierover op tafel lag gaat om een bezuiniging op de uitvoering van jeugdgezondheidszorg in de stad, via bijvoorbeeld preventieve programma's of de collectieve aanpak. Dit gaat in tegen onze visie om juist te investeren in de jeugd en aan de 'voorkant' om kosten later en/of elders (bijvoorbeeld bij scholen of huisartsen) te voorkomen.

Verkoop vastgoed: Door verkoop van vastgoed dat nu en in de toekomst niet (meer) bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen kunnen éénmalige opbrengsten door verkoop worden gerealiseerd. Door motie 315 is al een groot deel van onze verkoopbare panden geïnventariseerd. Er is niet voor gekozen nog meer vastgoed te verkopen. Dit levert sowieso alleen maar incidenteel geld op en beperkt de toekomstige mogelijkheden voor de gemeente om hier alsnog gebruik van te maken. Bij eventuele leegstand zal wel worden gekeken naar mogelijkheden voor maatschappelijke of commerciële verhuur.

Verbonden partijen GGDrU: De maatregel: Lagere afdracht aan GGDrU is niet voorgelegd om door te voeren omdat er vanuit het Rijk al fors wordt gekort en verdere korting onverantwoord is.

11. Algemene middelen en overhead

Er zijn verschillende uitgewerkte hervormingsbezuinigingsmaatregelen op bedrijfsvoering afgevallen of vervangen. Van deze voorstellen is het risico te groot dat de ondergrens van een vitale organisatie wordt geraakt. Of dat bij bepaalde voorstellen op korte termijn minimale besparingen worden gerealiseerd die door de hierdoor gecreëerde inefficiëntie op langere termijn juist tot kostenverhoging leiden. Voorbeelden hiervan zijn:

- Innovatieprojecten en onderzoeksadvisering met betrekking tot gemeentelijke artificial intelligence toepassingen. Hiervoor is niet gekozen, omdat juist het blijven investeren in deze kennisontwikkeling in de toekomst ook kan bijdragen aan verdere besparingen.
- Prioriteren op het realiseren van compliance op wettelijke kaders Archiefwet en AVG, omdat we dan niet meer compliant zijn.
- Besparingen op financiën en juridische zaken zijn beperkt doorgevoerd, omdat bij financiën een forse opgave ligt t.a.v. basis op orde en voor juridische zaken zijn op andere plekken in de organisatie al bezuinigingen doorgevoerd. De juridische functie zou anders door het ijs zakken.
- Het sluiten van het stadskantoor vanaf de 6e etage op vrijdagen levert relatief gezien een beperkte bezuiniging op. Het effect op de spreiding van werk(druk) is daarentegen groot en niet wenselijk.

Bijlage 4 | Eerste monitor hervormingen en bezuinigingen (voortgang t/m 2024)

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 hebben we uw raad toegezegd om een monitor in te richten waarmee de voortgang van drie trajecten wordt gevolgd:

1. Hervormingen sociaal domein
2. Bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024
3. Hervormingsbezuinigingen

In de programmabegroting 2025 hebben we dit concreet gemaakt, waarbij is aangegeven dat de insteek van de monitor primair financieel is: beoogd en gerealiseerd bezuinigingsbedrag. De voortgang wordt gevisualiseerd met een stoplichtrapportage. Bij afwijkingen zal naast de financiën, ook tijd en kwaliteit/inhoud worden toegelicht: wat de oorzaak is van de afwijking, de gevolgen (inhoudelijke effecten) en getroffen maatregelen. Daarmee komen we tegemoet aan motie 98/2025 over de visualisatie van voortgang en samenhang van de hervormingen sociaal domein.

De monitor is een tijdelijke aanvulling op de begrotingscyclus om een integraal overzicht van de voortgang van alle bezuinigingen in de eerste twee jaar na besluitvorming te hebben. De monitor voegen we twee keer per jaar bij als bijlage bij de Jaarrekening en Tweede Bestuursrapportage. Deze eerste monitor voegen we eenmalig toe aan de Voorjaarsnota 2025/ Eerste Bestuursrapportage. Hierin kijken we terug op het jaar 2024. Daarom zal dit een beperkte monitor zijn met uitsluitend de bezuinigingsmaatregelen die betrekking hebben op het jaar 2024. In de volgende rapportages neemt de omvang van het maatregelenpakket toe. Daardoor kan de presentatievorm aangepast worden omwille van een overzichtelijke weergave.

Naast de bovengenoemde drie trajecten willen we ook de voortgang van de gerelateerde maatregelen opnemen in de monitor, namelijk de bijbehorende reserves hervormingsbezuinigingen en personele frictiekosten en de lastenverzwaringen uit de Voorjaarsnota 2024 bij de toeristenbelasting, de onroerende zaakbelasting en bruggen- en havengelden. Deze maatregelen gaan in vanaf 2025 en zijn derhalve niet opgenomen in deze eerste monitor. Verder hanteren we voor de hervormingsbezuinigingen het abstractieniveau dat ook in de Voorjaarsnota wordt gebruikt, zodat alle maatregelen herkenbaar en herleidbaar zijn naar de besluitvorming in de gemeenteraad.
De voortgang op de bedrijfsvoeringsmaatregelen wordt alleen met de concerndirectie gedeeld, omdat hier niet expliciet over is besloten in de Voorjaarsnota en deze maatregelen vallen binnen het domein van de directie.

We hanteren onderstaande stoplichtenmodel voor de monitor. Daar waar sprake is van een afwijking wordt deze per maatregel toegelicht.

Kleur	Betekenis
	Afwijking minder dan 5%
	Afwijking tussen de 5 en 10%
	Afwijking groter dan 10%

1.1 Hervormingen sociaal domein

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Passende ondersteuning en opvang of Kansrijk opgroeien**		
Doelstelling	*- Versterken veerkracht* *- Buurtteams* *- Specialistische jeugdhulp* *- Jeugdbescherming*		
Maatregel	Taakstelling Jeugdwet	3.125.000	2.771.000

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Passende ondersteuning en opvang**		
Doelstelling	*Passende aanvullende zorg*		

Maatregel	Taakstelling Wmo	2.000.000	2.000.000

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Kansrijk Opgroeien**		
Doelstelling	*Leerlingenvervoer*		
Maatregel	Taakstelling Leerlingenvervoer	545.000	545.000

1.2 Bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Aantrekkelijke en groene leefomgeving & erfgoed**		
Doelstelling	*Leefomgeving en ondergrond*		
Maatregel	Geen structurele middelen beschikbaar houden voor Bodem	500.000	500.000
	Minder beleid opstellen voor lood en bodembiodiversiteit	30.000	30.000
	Minder beleids- en onderzoekscapaciteit Gezond Leefklimaat	172.000	172.000

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Duurzame bereikbaarheid**		
Doelstelling	*Duurzame vervoersmiddelen*		
Maatregel	Temporiseren mobiliteitsbeleid	545.000	174.000

Toelichting:
In de Voorjaarsnota 2024 is besloten om het mobiliteitsbeleid te temporiseren. Houdt in het temporiseren van het opstellen, actualiseren en uitwerken van mobiliteitsbeleid, zoals de spooragenda, ov-netwerkperspectief, het wiel met spaken en ontsluiting van nieuwe woningbouwlocaties. We zorgen dat de basis op orde is en besparen op de uitvoeringskosten. Hoewel deze taakstelling in 2024 effect sorteert, is deze niet volledig gerealiseerd. Hierdoor is er een tekort van 371.000 euro. In 2025 benoemen we aanvullende maatregelen, de verwachting is dat we de taakstelling in 2025 daarmee realiseren.

Er is getemporiseerd door de capaciteit op de opgavebrede programmasturing te verminderen. Daarnaast zijn we selectiever geweest ten aanzien van integraal adviseren op het raakvlak van duurzame mobiliteit, gebiedsontwikkeling en andere organisatieonderdelen. Dit doen we door zo veel mogelijk ‘in één keer goed’ te adviseren. Niet gerealiseerd is het stoppen van de inzet van de coördinator die zorgdraagt voor voorbereiding inhoudelijke en advisering bestuurlijke afstemming van mobiliteitsdossiers binnen de G4. Voortschrijdend inzicht heeft ertoe geleid deze maatregel te schrappen. Mede vanwege een complexe organisatiesituatie is het minder adviseren over raakvlak Thema Duurzame Mobiliteit en Gebiedsontwikkeling en minder inzet op project-overstijgende advisering OV maar deels gerealiseerd.

Daarnaast hebben we in 2024 ontwikkelingen in gang gezet die nog niet tot substantiële bezuinigingen leiden, maar wel effect sorteren in 2025. Zo gaan we de kosten die samenhangen met het actualiseren van het verkeermodel niet meer afzonderlijk bekostigen, maar verrekenen met de projecten waarvoor het verkeersmodel wordt ingezet. Dit resulteert in betere bewustwording van de (hogere) kosten en (omdat investeringsbudget van projecten gelijk blijft) minder frequente toepassing van verkeersmodel. Het resultaat hiervan is, tezamen met de resultaten van de aanvullende maatregelen, zijn naar verwachting voldoende om het in 2025 te besparen bezuinigingsbedrag (719.000 euro) te realiseren.

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Levendige en gezonde stad**		
Doelstelling	*Volksgezondheid*		
Maatregel	Stoppen inzet op (vecht)scheidingen	100.000	100.000

Toelichting:
Geen bijzonderheden voor 2024. Voor 2025 en 2026 is de bezuiniging teruggedraaid middels amendement A127.

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Ontwikkelen en wonen voor iedereen**		
Doelstelling	*Stedelijke omgeving*		
Maatregel	Meerwaardeafdrachten na Stop de verkoop	1.000.000	1.000.000

Bedragen x €		Begroting 2024	Realisatie 2024
Programma	**Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid**		
Doelstelling	*Werken en re-integreren*		
Maatregel	Invulling basisbanen via ontwikkelbanen UW	300.000	300.000
	Schrappen 1000 banen	80.000	80.000

1.3 Reserves behorend bij bezuinigingen

Reserve	Oorspronkelijke omvang	Beschikbaar per 31-12-2024
Implementatie hervormingsbezuinigingen: (= organisatiekosten, voorbereidingskosten bezuinigingsvoorstellen, onderzoeken, communicatie)	2,5 miljoen euro	1,9 miljoen euro
Frictiekosten (= personele frictiekosten in ambtelijke organisatie door bezuinigingen)	5 miljoen euro	5 miljoen euro

Deel 2 | Eerste bestuursrapportage 2025

5. Inleiding

De begrotingscyclus stelt de raad in staat om invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende taak. Met deze Eerste bestuursrapportage 2025 informeren wij u over actuele ontwikkelingen en de verwachte afwijkingen in de (financiële) uitvoering van de beleidsvoornemens ten opzichte van de actuele Programmabegroting 2025.

Samenvattend financieel beeld Eerste bestuursrapportage 2025
In deze Eerste bestuursrapportage wordt het effect vertaald van actuele ontwikkelingen die betrekking hebben op het bijstellen van de Programmabegroting 2025 en financieel neutraal zijn. Het grootste deel van de actuele ontwikkelingen zijn onderdeel van de Voorjaarsnota 2025, hierin zijn de knelpunten, de bijstelling van de ambities en de meerjarige doorkijk opgenomen. Voor deze rapportage voorzien we geen majeure ontwikkelingen. Dit betekent dat de Eerste bestuursrapportage geen financieel resultaat heeft.

Hoofdlijn ontwikkelingen
Majeure ontwikkelingen en majeure bijstellingen (H6)
Onderscheid wordt gemaakt tussen majeure ontwikkelingen en majeure bijstellingen. In de Eerste bestuursrapportage 2025 voorzien we geen majeure ontwikkeling of majeure bijstelling.

Overige Ontwikkelingen
Over 2024 is een toename geconstateerd in de onrechtmatigheid bij inhuur. Deze geconstateerde onrechtmatigheden zijn een gevolg van een onjuiste tekst. Deze tekst is inmiddels hersteld maar we verwachten dat het aantal te constateren onrechtmatigheden gedurende 2025 nog blijft toenemen totdat alle ‘oude’ inhuurovereenkomsten zijn uitgefaseerd. Deze onrechtmatigheden hebben geen financiële of capacitaire gevolgen voor de organisatie.

Budgetneutrale bijstellingen (H7)
In het licht van ‘beter begroten’ vinden er bijstellingsvoorstellen plaats zodat de begroting beter aansluit bij de actuele prognose. Naar verwachting leidt dit tot een kleiner verschil tussen de begroting en de jaarrekening. Ook heeft dit een positief gevolg voor de begrotingsrechtmatigheid. Een groot deel van de voorstellen heeft betrekking op het verhogen van zowel de baten als de lasten vanwege specifieke uitkeringen (SPUKS) vanuit het Rijk (43 miljoen euro voor 2025). Passend bij de doelstellingen van de reserves wordt 0,4 miljoen euro extra onttrokken en 2,4 miljoen euro extra gestort in bestemmingsreserves voor 2025. Ook wordt voor 1,9 miljoen euro aan budgetten doorgeschoven naar volgende jaren. Ten slotte worden de investeringskredieten opgehoogd met een totaal van 41,9 miljoen euro (exclusief de geheime bijlage).

Voortgang coalitieakkoord (H8.1/H8.2)
In de tweede helft van 2024 zijn meerdere mijlpalen behaald in de uitvoering van het coalitieakkoord. Daarnaast hebben zich wijzigingen in de planning voorgedaan, dit door uiteenlopende redenen. In een aantal gevallen is uw raad daar al apart over geïnformeerd.

Corresponderende posten (H9)
In deze bestuursrapportage zijn de geclaimde corresponderende posten voor het jaar 2025 opgenomen en de posten die in 2024 niet meer konden worden besteed.

6. Majeure ontwikkelingen en bijstellingen

Majeure ontwikkelingen en bijstellingen
Financiële ontwikkelingen worden opgenomen in de bestuursrapportage als ze voldoen aan onderstaande criteria. Deze leiden niet automatisch tot een begrotingswijziging en zijn niet budgetneutraal.
- financiële afwijkingen van meer dan 10% van de lasten/baten per programma
- en/of een afwijking groter dan 500.000 euro ten opzichte van de begrote lasten of baten per programma
- en/of een afwijking groter dan 100.000 euro per doelstelling
- óf het voldoet niet aan bovenstaande spelregels, maar is politiek-bestuurlijk relevant (bijvoorbeeld beleidswijzigingen).

Onderscheid wordt gemaakt tussen majeure bijstellingen en majeure ontwikkelingen.

6.1 Majeure ontwikkelingen/ bijstellingen

Majeure ontwikkelingen zijn afwijkingen waar de verwachting van is dat bijsturing nog mogelijk is, hetzij binnen de programmabudgetten, hetzij met eventuele voordelen of nog onvoldoende zeker zijn, maar relevant zijn om te melden.

In de Eerste bestuursrapportage 2025 voorzien we geen majeure ontwikkeling of majeure bijstelling.

6.2 Overige ontwikkelingen

Rechtmatigheidsverantwoording
Over 2024 is een toename geconstateerd in de onrechtmatigheid bij inhuur. Deze geconstateerde onrechtmatigheden zijn een gevolg van een onjuiste tekst in de gehanteerde standaard-inhuurovereenkomst bij een verlenging van de inhuur. Hierdoor is het maximaal aantal uren in de overeenkomst bij veel inhuurverlengingen niet aangepast. De tekst in de standaard-inhuurovereenkomst is inmiddels hersteld. Wel wordt verwacht dat het aantal te constateren onrechtmatigheden gedurende 2025 nog blijft toenemen totdat alle ‘oude’ inhuurovereenkomsten zijn uitgefaseerd. Deze onrechtmatigheden hebben geen financiële of capacitaire gevolgen voor de organisatie.

7. Budgettair neutrale bijstellingen

In dit hoofdstuk worden bijstellingsvoorstellen gedaan die budgetneutraal zijn en geen financiële impact hebben op de vastgestelde Programmabegroting 2025. Dit betreft mutaties door het:

1. Onttrekken en storten in reserves, passend bij de doelstelling van deze reserves
2. Verhogen van baten en lasten door toegekende subsidies, specifieke uitkeringen, etc.
3. Verlagen van baten en lasten
4. Overhevelen gelden binnen een programma
5. Overhevelen gelden naar een ander programma
6. Verschuiven over de jaren heen door overhevelen via de Algemene dekkingsreserve
7. Bijstellingen investeringskredieten

In de onderstaande paragrafen worden deze mutaties per soort geaggregeerd weergegeven en kort toegelicht. De toelichting per bijstellingsvoorstel is opgenomen in bijlage 3 Budgettair neutrale bijstellingen bij deze Eerste bestuursrapportage 2025.

7.1 Onttrekkingen en stortingen in (Bestemmings)reserves

In de Eerste bestuursrapportage 2025 stellen we voor:

- In 2025 0,4 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves en 2,372 miljoen euro extra te storten in (bestemmings)reserves.
- In 2026 0,133 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves, 2,5 miljoen euro extra te storten in (bestemmings)reserves en 2,713 miljoen euro structureel te storten in (bestemmings)reserves.
- In 2027 0,133 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves.
- In 2028 2,5 miljoen euro extra te onttrekken uit (bestemmings)reserves.

De extra onttrekkingen en stortingen leiden tot bijstelling van de programmabudgetten en zijn daardoor budgetneutraal. De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving per programma	2025	2026	2027	2028
Klimaatvriendelijke stad				
Onttrekking reserve Utrechtse Energie	0	133	133	0
Storting reserve Utrechtse Energie	-160	0	0	0
Storting reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering	-1.090	0	0	0
Storting risicoreserve leningen Utrechtse Energie	-40	0	0	0
Totaal programma	**-1.290**	**133**	**133**	**0**
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid				
Onttrekking reserve Werken naar Werk	400	0	0	0
Totaal programma	**400**	**0**	**0**	**0**
Levendige en gezonde stad				
Gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn	0	-2.500	0	2.500
Totaal programma	**0**	**-2.500**	**0**	**2.500**

Algemene Middelen en Overhead				
Structurele storting reserve Leidsche Rijn	-1.082	-2.713	-2.713	-2.713
Totaal programma	**-1.082**	**-2.713**	**-2.713**	**-2.713**
Totaal Saldo	**-1.972**	**-5.081**	**-2.580**	**-213**

Klimaatvriendelijke stad

Storting reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering

Ten behoeve van de cofinancieringsverplichtingen met betrekking tot Volkshuisvestingsfonds, E2 cuties en Chill wordt 1,090 miljoen euro in de reserve gestort.

Levendige gezonde stad

Gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn

Bij de Tweede bestuursrapportage 2022 is besloten om vanuit het aanloopbudget voor de culturele voorziening Leidsche Rijn een reserve van 2,5 miljoen euro te vormen om een deel van de kosten voor de gebruikersinvesteringen af te dekken. Vanwege de herziene planning (oplevering medio 2028) wordt de onttrekking van 2,5 miljoen euro uit de reserve verschoven van 2026 naar 2028.

Algemene Middelen en Overhead

Verwerken structurele mutaties reserve LR

De meerjarenmutaties die afgewikkeld worden via de reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn stonden nog geparkeerd op de stelpost Leidsche Rijn. Voor een beter inzicht in het toekomstig verloop van de reserve wordt dit nu direct afgewikkeld via de reserve. Daarom wordt in 2025 incidenteel 1,082 miljoen euro in de reserve gestort en vanaf 2026 structureel 2,713 miljoen euro.

7.2 Verhogen baten en lasten

In totaal stellen we voor in de Eerste bestuursrapportage 2025 de baten en lasten incidenteel te verhogen met 45,982 miljoen euro in 2025 en structureel te verhogen met 0,442 miljoen euro vanaf 2025 en 5 miljoen euro vanaf 2026. De bijstellingsvoorstellen hebben veelal betrekking op extra inkomsten vanuit subsidies, specifieke uitkeringen (SPUK) en actualisatie van begrotingen. Voor deze extra inkomsten verhogen we ook de bijbehorende lasten voor de activiteiten die plaatsvinden voor deze uitkeringen. De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	I/S	2025	2026	2027	2028
Betrouwbare overheid						
	Baten	I	-2.000	0	0	0
	Lasten	I	1.900	0	0	0
Klimaatvriendelijke stad						
	Baten	I	-8.518	-1.645	-1.060	0
	Baten	S	0	-5.000	-5.000	-5.000
	Lasten	I	8.518	1.645	1.060	0
	Lasten	S	0	5.000	5.000	5.000
Duurzame bereikbaarheid						
	Baten	I	-603	0	0	0
	Lasten	I	603	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed						
	Baten	I	-85	-85	0	0
	Lasten	I	85	85	0	0

Veilige stad						
	Baten	I	-1.648	-537	0	0
	Baten	S	-28	-28	-28	-28
	Lasten	I	1.648	537	0	0
	Lasten	S	28	28	28	28
Passende ondersteuning en opvang						
	Baten	I	-2.292	-2.292	0	0
	Lasten	I	2.292	2.292	0	0
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid						
	Baten	S	-30	-30	-30	-30
	Lasten	S	30	30	30	30
Levendige en gezonde stad						
	Baten	I	-30.727	0	0	0
	Baten	S	-384	-384	-384	-384
	Lasten	I	30.701	0	0	0
	Lasten	S	384	384	384	384
Algemene Middelen en Overhead						
	Baten	I	-109	0	0	0
	Lasten	I	235	0	0	0
Totaal Saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Betrouwbare overheid

Reisdocumenten 2025

Door de verandering van de geldigheidsduur van paspoorten en ID-kaarten van vijf naar tien jaar, voorziet de gemeente Utrecht voor de jaren 2024 en 2025 op basis van de meest actuele prognose een hogere stijging dan begroot. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 1 miljoen euro in 2025. Jaarlijks zal de ontwikkeling worden gemonitord.

Naturalisatie 2025

Het aantal naturalisatieaanvragen is de afgelopen jaren toegenomen. Ook voor 2025 wordt een hogere stijging voorzien dan begroot. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 1 miljoen euro in 2025. Omdat niet voorspelbaar is hoe deze trend (en de asielinstroom) zich de komende jaren blijft ontwikkelen, wordt de begroting hier voorlopig jaarlijks op aangepast.

Klimaatvriendelijke stad

SPUK’s

In 2025 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk voor meerder onderdelen van het programma Klimaatvriendelijke stad diverse specifieke uitkeringen. Dit betreft:

- SPUK Tijdelijke regeling capaciteit
  Deze middelen worden met name ingezet voor personele kosten. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 2,3 miljoen euro verhoogd en vanaf 2026 structureel met 5 miljoen euro verhoogd. Dit is conform het verwachte uitgavenpatroon.
- SPUK Volkshuisvesting
  Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzamen Vereniging van Eigenaars en grondgebonden woningen, onder andere door de subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 2,5 miljoen euro verhoogd.

- SPUK Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma
  Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen. Met deze mutatie worden de baten en lasten incidenteel verhoogd met 2,090 miljoen euro voor 2025, 1,645 miljoen euro voor 2026 en 1,060 miljoen euro voor 2027. Dit is conform het verwachte uitgavenpatroon.
- SPUK Lokale aanpak isolatie
  Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van de uitgaande subsidie samen verduurzamen, woning isoleren en de subsidie bij collectieve inkoopactie. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 1 miljoen euro verhoogd.

EU Subsidies voor 2025
Voor 2025 ontvangt de gemeente Utrecht voor meerdere onderdelen van het programma Klimaatvriendelijke stad diverse Europese subsidies. Dit betreft onder andere:

- EU Subsidies E2 Cuties
  Deze middelen worden onder andere ingezet om lokale energiegemeenschappen te ondersteunen. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,230 miljoen euro verhoogd.
- EU Subsidies Net Zero Cities
  Deze middelen worden ingezet voor het project Net Zero Cities, waarbij wordt toegewerkt naar klimaatneutraliteit. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,080 miljoen euro verhoogd.
- EU Subsidies SCALE
  Deze middelen worden ingezet voor het project SCALE, waarbij wordt ingezet op de uitbreiding van de laadinfrastructuur en hernieuwbare energie. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,050 miljoen euro verhoogd.
- Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
  Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzaming kwetsbare Verenigingen van Eigenaars. Met deze mutatie worden de baten en lasten voor 2025 incidenteel met 0,150 miljoen euro verhoogd.

Veilige stad
SPUK Versterkingsgelden 2025
Voor de periode 2025-2026 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk een specifieke uitkering Versterkingsgelden. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 0,587 miljoen euro (2025) en 0,537 miljoen euro (2026) verhoogd.

SPUK RIO-IPTA
Voor de periode 2022-2024 ontvangt de gemeente Utrecht vanuit het Rijk een specifieke uitkering voor Re-Integratie Officier (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA). Dit project heeft vertragingen opgelopen als gevolg van het geleidelijk invullen van de vacatures. Hierdoor zijn niet alle middelen uitgegeven in de afgesproken periode. De huidige regeling is verlengd tot 1 oktober 2025. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 0,551 miljoen euro verhoogd.

SPUK Overlastgevende Criminele Vreemdelingen
Voor de periode 2024-2025 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering voor overlastgevende criminele vreemdelingen. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 0,510 miljoen euro verhoogd.

Passende ondersteuning en opvang

SPUK Integraal Zorg Akkoord 2025

Voor de periode 2025-2026 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk een specifieke uitkering IZA. Met deze mutatie worden de lasten en baten in 2025 en 2026 incidenteel met 2,291 miljoen euro verhoogd.

Levendige en gezonde stad

SPUK Oekraïne 2025

Voor 2025 ontvangt de gemeente Utrecht van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Met deze mutatie worden de lasten en baten incidenteel met 30,887 miljoen euro verhoogd.

Verwerking Kapitaallasten

In de Jaarstukken 2024 zijn diverse investeringen gereed gemeld. Met deze mutatie worden de bijbehorende kapitaallasten in de begroting verwerkt. De lasten en baten worden structureel met 1,035 miljoen euro verhoogd.

7.3 Verlagen baten en lasten

In totaal stellen we voor in de Eerste bestuursrapportage baten en lasten incidenteel te verlagen met 2,232 miljoen euro en structureel te verlagen met 0,501 miljoen euro. De bijstellingsvoorstellen hebben veelal betrekking op actualisatie van specifieke uitkeringen (SPUK's). De grootste mutaties worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	I/S	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Baten	I	2.182	0	0	0
	Lasten	I	-2.182	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving & erfgoed						
	Baten	I	50	0	0	0
	Lasten	I	-50	0	0	0
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid						
	Baten	S	365	365	365	365
	Lasten	S	-15	-15	-15	-15
Levendige en gezonde stad						
	Baten	S	66	66	66	66
	Lasten	S	-66	-66	-66	-66
Algemene Middelen en Overhead						
	Baten	S	70	70	70	70
	Lasten	S	-420	-420	-420	-420
Totaal Saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Ontwikkelen en wonen voor Iedereen

Actualisatie baten en lasten Regelingen huisvesting aandachtsgroepen Wonen

De gemeente heeft vanuit het Rijk de ‘Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA-regeling)’ ontvangen. Omdat gebruik wordt gemaakt van de gunstigere 'Stimuleringsregeling Flex- en transformatiewoningen' wordt geen aanspraak gedaan op de regeling RHA. Dit leidt tot een verlaging van de baten en de lasten van 2,182 miljoen euro in 2025.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Verlaging bijdrage vernieuwingsbudget

Sinds 2022 wordt voor de subsidie Europees Sociaal Fonds (ESF) structureel 0,350 miljoen euro per jaar aan baten en lasten begroot. Doordat de ESF-subsidie voortaan veel lager uitvalt, wordt deze alleen nog maar regionaal besteed. Daarmee is er geen ruimte meer om de subsidie in te zetten voor vernieuwing binnen het programma. Zowel de baten als de lasten worden daarom structureel met 0,350 miljoen euro verlaagd.

7.4 Verschuiven gelden binnen een programma

Verschuivingen binnen een programma worden alleen opgenomen als er sprake is van een clusteroverschrijdende mutatie binnen de programma's:
- Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad

Dit volgens het aangenomen amendement A42 Financieel sturen op huidige programma's.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	2025	2026	2027	2028
Kansrijk opgroeien					
Jeugd	Lasten	-178	-178	-178	-178
Onderwijs	Lasten	178	178	178	178
Levendige en gezonde stad					
Samenleven en Sport	Lasten	185	-78	-78	-78
Cultuur	Lasten		263	263	263
Volksgezondheid	Lasten	-185	-185	-185	-185
Totaal Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**

Kostendekkend toerekenen inzet subsidiebureau

Als gevolg van kostendekkendheid naar regelingen was een verlaging van 0,263 miljoen euro doorbelast aan het programma Cultuur. Deze doorbelasting blijkt op basis van een actuele berekening te hoog geraamd. Daarom wordt deze doorbelasting teruggedraaid. De definitieve verdeling naar de verschillende programma's zal onderdeel uitmaken van de bijsturingsvoorstellen in de Tweede bestuursrapportage 2025.

Verschuiving budget Koudweer-regeling

Om te realiseren dat de financiële verantwoordingsstructuur van de Koudweer-regeling (KWR) aansluit bij de organisatorische en bestuurlijke verantwoordelijkheden, wordt het begrotingsbedrag van 0,185 miljoen euro voor de KWR overgeheveld van de doelstelling Volksgezondheid naar de doelstelling Nieuwkomers.

Correctie groeikader

Met deze mutatie wordt 0,178 miljoen euro voor het groeikader overgeheveld naar de juiste doelstelling binnen het programma Kansrijk Opgroeien.

7.5 Verschuiven gelden naar ander programma

Voorgesteld wordt in de Eerste bestuursrapportage per saldo 5,844 miljoen euro structureel over te hevelen naar een ander programma. De wijzigingen hebben betrekking op de uitvoering van taken en projecten die programma overstijgend plaats vinden. De grootste wijzigingen worden per programma toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Programma	Baten / lasten	I/S	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
	Lasten	S	-201	-201	-201	-201
Aantrekkelijke. groene leefomgeving & erfgoed						
	Lasten	I	30	83	178	75
	Lasten	S	233	233	233	233
Passende ondersteuning en opvang						
	Lasten	S	-5.611	-5.611	-5.611	-5.611
Levendige en gezonde stad						
	Lasten	I	-30	-83	-178	-75
	Lasten	S	5.611	5.611	5.611	5.611
Algemene Middelen en Overhead						
	Lasten	S	-32	-32	-32	-32
Totaal Saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Passende ondersteuning en opvang

De activiteiten van Stichting U Centraal vallen onder het programma Levendige en gezonde stad, doelstelling ‘Meedoen en voor elkaar zorgen’. De structurele lasten (4,611 miljoen) worden overgeheveld zodat de begroting de uitvoering van de activiteiten volgt.

De KoudWeerRegeling (KWR) wordt per 1-1-2025 uitgevoerd vanuit de doelstelling nieuwkomers. Daarom worden deze structurele lasten (1 miljoen) gecorrigeerd naar Levendige en gezonde stad.

7.6 Overhevelen via algemene dekkingsreserve

Passend bij het verwachte uitgavenpatroon worden specifieke budgetten over de jaren heen bijgesteld, dit passend bij het uitgavenritme van specifieke projecten. In deze bestuursrapportage wordt voorgesteld per saldo 0,999 miljoen euro uit het jaar 2025 en 0,896 miljoen euro uit het jaar 2026 over te hevelen. Deze overhevelingen vinden plaats via de Algemene dekkingsreserve en hebben geen effect op het financieel beeld.

Bedragen x € 1.000

Programma	I/S	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen					
	I	-383	-56	135	154
Passende ondersteuning en opvang					
	I	-616	616	0	0
Levendige en gezonde stad					
	I	0	-840	0	840
Totaal Saldo		**-999**	**-280**	**135**	**994**

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Herverdeling Wet betaalbare huur

Bij de septembercirculaire 2024 heeft de gemeente Utrecht middelen gekregen om uitvoering te geven aan de Wet betaalbare huur. Het Rijk heeft voor de eerste jaren meer middelen toegekend voor de implementatie van de wet. Er zijn echter geen hoge implementatiekosten. Wel wordt er een geleidelijke toename in meldingen verwacht. Daarom worden de incidentele middelen van 2024 tot en met 2026 overgeheveld naar de periode 2027 - 2030. Dit zorgt ervoor dat meerjarig, met een constante bezetting, uitvoering kan worden gegeven aan de Wet betaalbare huur en deze middelen voor dit doel worden ingezet.

Passende ondersteuning en opvang

Overhevelen SPDO naar 2026

De besparingsmaatregelen voor de herinrichting van sociale prestatie en dagondersteuning (SPDO) worden meegenomen in de herinrichting van de sociale basis. Met het uitstellen van de herinrichting van de sociale basis naar 2027 worden ook de taakstellingen op SPDO met een jaar uitgesteld. Hiervoor wordt 0,616 miljoen euro overgeheveld naar 2026.

Levendige en gezonde stad

Verhuizing depot

Bij de programmabegroting 2021 is de dekking voor de ontwikkeling en de exploitatie van het nieuwe depot geregeld waarin onder andere de gemeentelijke collecties van het Centraal Museum en Erfgoed worden ondergebracht. De verwachting is dat eind 2027 het nieuwe depot wordt opgeleverd. Om de begroting op een lijn te stellen met de planning, wordt 0,84 miljoen euro budget uit 2026 overgeheveld naar 2028. Dit hangt samen met de verschuiving van het budget voor de verhuizing dat volgens eerdere planning was begroot in 2026.

7.7 Bijstellingen investeringskredieten

Bij de Programmabegroting wordt in het jaar dat een investering start, in één keer autorisatie aangevraagd voor het investeringskrediet. Deze paragraaf bevat de wijzigingsvoorstellen met betrekking tot de geautoriseerde kredieten voor zowel vervanging- als uitbreidingsinvesteringen A. De bijstellingen zijn budgetneutraal, de gevolgen voor de kapitaallasten zijn gedekt binnen het betreffende programma en hebben geen resultaateffect.

Definities

Vervangingsinvesteringen**:**

Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A:

Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B**:**

Uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoordracht alvorens wij met het project van start gaan. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten. De benodigde middelen worden niet geautoriseerd bij deze bestuursrapportage.

7.7.1 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Een uitbreidingsinvestering A is opgenomen in de geheime bijlage 'GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen' voor dit programma.

7.7.2 Duurzame bereikbaarheid

Mobiliteit

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Doelstelling Duurzaam vervoer	106.477	0	12.715	119.192
Doelstelling Verkeersveiligheid	18.117	0	7.527	25.644
Totaal	**124.594**	**0**	**20.242**	**144.836**

Bedragen x € 1.000

Doelstelling Duurzaam vervoer	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Fietsmaatregelen om de Noord	***	0	2.000	***
Investeringsbudget schaalsprong Fiets	***	0	20	***
Herinrichting Maliebaan	***	0	300	***
Waterliniebrug	***	0	2.900	***
Doorfietsroute Amersfoort	***	0	351	***
Koningsweg	***	0	700	***
Doorsteek Papendorp	***	0	-800	***
Europaplein	***	0	800	***
Verbeteren fietsnetwerk Lage Weide	***	0	-750	***
Bestemming Catharijnesingel	***	0	400	***
Westelijke Stadsboulevard	***	0	1.400	***
Doorfietsroute Noordelijke singelring (Weerdsingel)	***	0	150	***
Kruising Blauwkapelseweg (BKW)	***	0	200	***
Europalaan Noord	***	0	150	***
Busplein LRC	***	0	274	***
OV-inframaatregelen nav vervoersplan	***	0	53	***
OV-inframaatregelen (doorstroming)	***	0	267	***
Toegankelijke Bushaltes (2025 e.v.)	***	0	500	***
Ledig Erf-Bleekstraat-Vondellaan (Zuidpoort)	***	0	3.800	***
Fietsenstallingen (voorheen Fietsenstallingen binnenstad)	***	0	6.960	***
Knoopstalling	***	0	-2.160	***
Fietsenstalling Jaarbeursplein	***	0	-4.800	***
Totaal	**106.477**	**0**	**12.715**	**119.192**

Bedragen x € 1.000

Doelstelling Verkeersveiligheid	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Donaudreef	***	0	800	***
Niels Bohrweg	***	0	1.627	***
Amsterdamse Straatweg	***	0	4.600	***
Kanaalstraat - Damstraat	***	0	500	***
Totaal	**18.117**	**0**	**7.527**	**25.644**

*** detailbedragen worden niet weergegeven

Doelstelling Duurzaam vervoer

Fietsroute om de Noord

In het MPR 2024 is het budget voor Fietsmaatregelen om de Noord verhoogd met 2 miljoen euro. Het bijbehorende krediet was tot op heden nog niet geautoriseerd.

Investeringsbudget schaalsprong Fiets

De gemeente Amersfoort heeft in 2024 een bijdrage gedaan van 0,02 miljoen euro aan de pilot ontheffing speedpedelecs. Dit project valt onder de schaalsprong fiets, het bedrag wordt daarom aan het krediet schaalsprong fiets toegevoegd.

Maliebaan

Voor het project Herinrichting Maliebaan heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,3 miljoen euro voor het verbeteren van comfort en het netwerk voor fietsers op de Maliebaan. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Waterliniebrug

Als onderdeel van het project Fietsroute Lunetten-Galgewaard heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 2,9 miljoen euro voor onder meer het verbreden van het viaduct over de Waterlinieweg. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Doorfietsroute Amersfoort

De provincie Utrecht heeft in 2024 een aanvullende subsidie verleend van 0,276 miljoen euro om de indexatie van de kosten op te vangen. Daarnaast is er bij de Tweede bestuursrapportage 2022 een bijdrage van 0,075 miljoen euro vanuit het Groenstructuurplan overgeboekt naar het programma fiets en voetganger. Deze bijdrage was tot op heden nog niet toegevoegd aan het krediet. Beide bedragen worden toegevoegd aan het krediet.

Koningsweg

De provincie Utrecht heeft in 2024 een subsidie verleend van 0,7 miljoen euro voor de realisatie van de herinrichting van de Koningsweg. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Doorsteek Papendorp en Europaplein

In de MPR 2025 is 0,8 miljoen euro van het krediet Doorsteek Papendorp hergeprogrammeerd voor de verkenning herinrichting Europaplein.

Verbeteren fietsnetwerk Lage Weide
In het MPR 2023 is 1,5 miljoen euro geprogrammeerd ter verbetering van het fietsnetwerk Lage Weide. Hiervan wordt 0,75 miljoen euro ingezet voor het project Niels Bohrweg onder het programma verkeersveiligheid. De resterende 0,75 miljoen euro wordt ingezet ter verbetering van de Rutherford- en Isotopenweg.

Bestemming Catharijnesingel
In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 0,4 miljoen euro voor extra planuren en het beheer van camera's.

Westelijke Stadsboulevard
In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 1,4 miljoen euro voor onvoorziene realisatiekosten, onder meer inflatie, materiaalkosten en stijging uurtarief.

Doorfietsroute Noordelijke singelring (Weerdsingel)
In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 0,15 miljoen euro als gevolg van onvoorziene planvoorbereidingskosten en -realisatiekosten.

Kruising Blauwkapelseweg (BKW)
In het MPR 2025 is een knelpunt opgevoerd van 0,2 miljoen euro voor onvoorziene planvoorbereidingskosten.

Europalaan Noord
Voor het project Europalaan Noord heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,15 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Busplein LRC
Voor het project Busplein LRC heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,274 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

OV-inframaatregelen nav vervoersplan
Voor het project OV-Inframatregelen nav vervoersplan heeft de Provincie Utrecht in 2018 een subsidie verleend van 0,053 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

OV-inframaatregelen (doorstroming)
Voor het project OV-Inframatregelen (doorstroming) heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,267 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Toegankelijke Bushaltes
Voor het project Toegankelijke Bushaltes verleent de Provincie Utrecht in 2025 een subsidie van 0,5 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.

Ledig Erf-Bleekstraat-Vondellaan (Zuidpoort)
Voor Ledig Erf-Bleekstraat-Vondellaan (Zuidpoort) is een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 3,80 miljoen euro.

Fietsenstallingen (voorheen fietsenstallingen binnenstad)
Het krediet Jaarbeurspleinstalling van 4,8 miljoen euro wordt her-geprogrammeerd voor de realisatie van de fietsenstallingen Domplein en Station Vaartsche Rijn. Daarnaast wordt dit krediet gecombineerd met de kredieten voor Knoopstalling (2,16 miljoen euro) en Fietsenstallingen binnenstad (4,8 miljoen euro) tot één krediet fietsenstallingen.

Doelstelling Verkeersveiligheid
Donaudreef
Voor het project Donaudreef heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,4 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.
Daarnaast is voor het project Donaudreef een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 0,4 miljoen euro.

Niels Bohrweg
Voor het project Niels Bohrweg heeft de Provincie Utrecht in 2024 een subsidie verleend van 0,054 miljoen euro. Het subsidiebedrag wordt toegevoegd aan het krediet.
Daarnaast heeft het rijk voor het project Niels Bohrweg in 2024 een subsidie verleend van 0,123 miljoen euro. Dit subsidiebedrag wordt ook toegevoegd aan het krediet.
Verder is voor het project Niels Bohrweg in 2024 een bedrag geprogrammeerd van 0,75 miljoen euro bij het programma fiets. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het krediet bij Verkeersveiligheid.
Tot slot is voor het project Niels Bohrweg een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 0,7 miljoen euro.

Amsterdamse straatweg
Voor het project Amsterdamsestraatweg is een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 4,6 miljoen euro.

Kanaalstraat - Damstraat
Voor het project Kanaalstraat - Damstraat is een knelpunt opgegeven in het MPR 2025 van 0,5 miljoen euro.

7.7.3 Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Beheer openbare ruimte – Routine-investeringen

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Stadsbedrijven W&S Bedrijfsmiddelen 2024	4.385	-	-175	4.210
Stadsbedrijven W&S (Pers)containers / big belly's 2024	70	-	-70	-
Totaal	**4.455**	**-**	**-245**	**4.210**

Uitbreidingsinvesteringen A

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Verbouw tractieweg 30-32 (Aanpassing vanwege ARBO en Veiligheidseisen)	0	0	400	400
Accu kluizen (gevolg risico-inventarisatie wijkposten)	0	0	250	250
Totaal	**-**	**-**	**650**	**650**

Routine investeringen

Stadsbedrijven W&S Bedrijfsmiddelen 2024

De opgenomen kredietbedragen (uitsluitend voertuigen) zijn aangepast aan de actuele investeringsbedragen.

Stadsbedrijven W&S (Pers)containers/ big belly's 2024

Deze actualisatie betreft een technische mutatie. Routine-investeringen worden sinds kort opgenomen in de programmabegroting en de twee bestuursrapportages. Daarmee komt dit krediet te vervallen.

Uitbereidingsinvesteringen A

Verbouw tractieweg

Dit investeringskrediet is benodigd voor de verbouw van Tractieweg 30-32. Hier zijn op korte termijn aanpassingen noodzakelijk vanwege de afkeuring van het gebouw en noodzakelijke huisvesting (van team Centrum-West). Dit nieuwe krediet wordt gedekt uit bestaande middelen binnen de posten: Dagelijks onderhoud Schoon, Dagelijks onderhoud Verhardingen en Dagelijks onderhoud Openbare Ruimte Groen en Recreatie.

Accu kluizen

Dit investeringskrediet is benodigd voor de aanschaf van accu kluizen. Een risico-inventarisatie m.b.t. veilige werkplekken heeft geresulteerd in de noodzaak tot het aanschaffen van accukluizen. Dit nieuwe krediet wordt gedekt vanuit bestaande middelen binnen de posten: Dagelijks onderhoud Schoon, Dagelijks onderhoud Verhardingen en Dagelijks onderhoud Openbare Ruimte Groen en Recreatie.

7.7.4 Levendige en gezonde stad

Totaal investeringen

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Vastgoed	313.281	-17.552	26.854	322.583
Toegankelijke sportvoorzieningen	174.620	-6.565	-5.608	162.447
Totaal	**487.901**	**-24.117**	**21.246**	**485.030**

Vervangingsinvesteringen

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Vastgoed	198.299	-17.552	8.603	189.350
Toegankelijke sportvoorzieningen	73.041	-6.062	1.385	68.364
Totaal	**271.340**	**-23.614**	**9.988**	**257.714**

Uitbereidingsinvesteringen A

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Vastgoed	114.982	-	18.251	133.233
Toegankelijke sportvoorzieningen	101.579	-503	-6.993	94.083
Totaal	**216.561**	**-503**	**11.258**	**227.316**

Uitbereidingsinvesteringen B

Bedragen x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmelding bij Jaarstukken 2024	Voorgestelde wijzigingen 1e berap 2025	Actuele autorisatie uitgaven t/m 2025
Toegankelijke sportvoorzieningen	6.331	-	-6.331	-
Totaal	**6.331**	**-**	**-6.331**	**-**

Toelichting

In de actuele autorisaties voor de doelstellingen Vastgoed en Toegankelijke sportvoorzieningen zijn de gereed meldingen verwerkt naar aanleiding van de jaarstukken 2024 en worden kredieten bijgesteld op basis van de Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025. Voor een inhoudelijke toelichting op de bijstelling van de kredieten wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025 en de bijbehorende geheime bijlagen.

8. Voortgang uitvoering coalitieakkoord

8.1 Mijlpalen in Q3 en Q4 2024

Op 1 juni 2022 verscheen het coalitieakkoord ‘Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat’. In bijlage 1 is een actueel overzicht opgenomen van de planning van de uitvoering van het coalitieakkoord. Dit betreft een planning op hoofdlijnen en is geen uitputtend overzicht. De mijlpalen die behaald zijn in Q3 en Q4 2024 worden onderstaand weergegeven.

Onderdeel	Oorspronkelijke planning
Contact maakt de stad	
Raadsbrief Initiatievenfonds	Jaarlijks
1. We maken ons hard voor kansengelijkheid	
1.1 Wijk- en buurtaanpak	
Raadsbrief Uitvoeringsprogramma Buurt- en Wijkgericht	Jaarlijks
Raadsbrief Voortgang Samen Overvecht	Jaarlijks
1.8 Jeugd	
Beleidsnota Jeugd	Q3 2024
2. We pakken de woningnood aan	
2.1 Volkshuisvesting en wonen	
Uitwerking Financieringsconstructies wooncoöperaties & Fonds betaalbare koop (onderdeel van Uitvoeringsprogramma coöperatief wonen) Het Uitvoeringsprogramma Wooncoöperaties 2024-2028 is vastgesteld. Daarin is een financieringsconstructie voor wooncoöperaties uitgewerkt. Die financieringsconstructie is in de plaats gekomen voor het fonds betaalbare koop zoals is aangegeven in de Raadsbrief Betaalbaar wonen en inzet fonds betaalbare koop	Q4 2024
2.2 Gebiedsontwikkeling	
Beleidsnota Grondbeleid 2024 Gemeente Utrecht	Q3 2024
3. We gaan de klimaatcrisis tegen	
3.1 Energie en klimaat	
Klimaatvisie (incl. zoekgebieden duurzame energie) Zoekgebieden vastgesteld in de Beleidsnota opwekgebieden voor schone energie.	Q4 2024
3.2 Groene en klimaatbestendige leefomgeving	
Beleidsnota Stadswater	Q4 2024
Startdocument Natuurgebied Zuilen	Q4 2024
3.3 Milieu en circulariteit	
Beleidsnota Utrecht Circulair	Q4 2024
4. We werken aan een levendige een leefbare stad	
4.1 Lokale economie	
ROM Jaarplan en Jaarverslag	Jaarlijks

Evaluatie Regionaal Economische Agenda In 2024 is de Regionale Economische Agenda ((REA) samen met de regionale stakeholders geëvalueerd. Hieruit is gebleken dat de inhoud van de REA nog grotendeels overeind staat.	2025
4.2 Digitale stad	
Raadsbrief Uitvoeringsprogramma Vergroten digitale weerbaarheid	Q4 2024
4.3 Cultuur en erfgoed	
Uitvoering Cultuurnota 2025-2028 In Q3 en Q4 van 2024 zijn alle afwijzings- en verleningsbeschikkingen voor de cultuurnotaperiode 2025-2028 de deur uit gegaan. Hiermee is het collegebesluit van juni 2024 bekrachtigd. De beoordeling en besluitvorming over de tweejarige subsidie 2025-2026 heeft ook plaatsgevonden. De raad is daar met de Raadsbrief Subsidieverdeling tweejarige regeling 2025-2026 Cultuurnota over geïnformeerd.	2025-2026
Uitvoeringsplan n.a.v. Nachtvisie Met de Raadsbrief Nadere Regel Nachtcultuur is de Raad geïnformeerd over de uitvoering van de Nachtvisie.	2024-2026
Uitvoeringsprogramma Huisvesting culturele en creatieve sector	2024-2026
4.4 Sport, spelen en bewegen	
Realiseren diverse nieuwe openbare sport- en beweegvoorzieningen, toevoeging sportvelden en capaciteit i.r.t. ruimtelijke ontwikkeling Realisatie vindt doorlopend en gefaseerd plaats. In 2024 zijn diverse nieuwe plekken opgeleverd en bestaande plekken hebben een impuls gekregen door renovatie.	2024-2029
4.5 Vastgoed	
Raadsbrief Verduurzamingsagenda gemeentelijk Vastgoed	Q4 2024

8.2 Wijzigingen in de planning

In deze paragraaf worden belangrijke wijzigingen in de planning van de uitvoering van het Coalitieakkoord sinds de Tweede bestuursrapportage 2024 toegelicht.

1. We maken ons hard voor Kansengelijkheid

1.9 vluchtelingen, asiel en integratie

Onderzoek lotingssystematiek overgang PO-VO	Was: 2023-2025	Wordt: Vervalt

Het onderzoek is in Q3 2023 afgerond. Vervolgens is dit onderzoek ingehaald door de veranderende systematiek van aanmelden in één week. Er is daarmee geen andere keuze dan meerdere opties opgeven.

1.10 vluchtelingen, asiel en integratie

Landelijke afspraken structurele Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)	Was: NB	Wordt: Vervalt

Het Rijk is per 2025 gestopt met financiering van de LVV-pilot en heeft het convenant opgezegd

2. We pakken de woningnood aan

2.2 Gebiedsontwikkeling

Aanpak gebiedsontwikkeling Lunetten Koningsweg	Was: Q4 2024	Wordt: Q2 2025

De Scenariostudie is afgerond maar de besluitvorming vindt plaats in Q2 2025.

2.3 Bereikbaarheid

Uitvoeringsplan Klimaat neutrale mobiliteit	Was: Q4 2024	Wordt: Q4 2025

Het uitvoeringsplan loopt vertraging op omdat de klimaatvisie nog niet is vastgesteld. In de loop van 2025 wordt de definitieve planning bekend.

3. We gaan de klimaatcrisis tegen

3.1 Energie en klimaat

Plan van aanpak onderzoek Energieontwikkelbedrijf	Was: Q3 2024	Wordt: Q2 2025

De Raad wordt in Q2 2025 geïnformeerd over het Plan van aanpak onderzoek energie ontwikkelbedrijf. Dit heeft vertraging opgelopen door de samenhang met de in Q4 2024 vastgestelde beleidsnota Opwek gebieden van schone energie 2024-2030'.

Uitvoeringsplan Overvecht-Noord Aardgasvrij	Was: Q4 2025	Wordt: PM

In april 2024 is de samenwerking tussen de gemeente Utrecht en Eneco voor wat betreft het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord beëindigd. Over de vervolgstappen in Overvecht-Noord wordt de raad in de eerste helft van 2025 verder geïnformeerd.

Klimaatvisie (incl. zoekgebieden duurzame energie)	Was: Q4 2024	Wordt: PM

De zoekgebieden zijn vastgesteld in de beleidsnota 'Opwek gebieden voor schone energie 2024-2030'. De klimaatvisie heeft een eigen tijdspad. Bij het duurzaamheidsverslag wordt de Raad geïnformeerd over de actuele planning.

3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving

Omgevingsplanregels klimaat adaptatie en water (samenhang met invoering Omgevingswet)	Was: Q1 2025	Wordt: Q4 2025

Het opstellen van de omgevingsplanregels klimaatadaptatie in samenhang met de invoering van de Omgevingswet vraagt meer afstemming dan voorzien. Het streven is deze regels in Q4 2025 aan de raad aan te bieden.

3.3 Milieu en circulariteit

Uitvoeringsprogramma emissieloos vervoer (incl. Transitieplan tankstations) — Was: NB — Wordt: Q2 2025

Het uitvoeringsprogramma emissieloos vervoer wordt in Q2 2025 voorgelegd ter besluitvorming. Het uitvoeringsprogramma transitie tankstations is inmiddels vastgesteld.

4. We werken aan een levendige en leefbare stad

4.1. Lokale economie

Actualisatie Hotelbeleid — Was: Q2 2025 — Wordt: Q3 2025

Op basis van de uitkomsten uit evaluatie en onderzoek is besloten om niet het beleid aan te passen, maar om beleidsregels voor nieuwe hotelontwikkeling op te stellen en de beleidsregels short-stay te actualiseren. Het huidige beleid is nog passend, maar er is behoefte aan beleidsregels. Deze beleidsregels worden in Q3 2025 met de Raad gedeeld.

5. Uitvoering

5.1. Publieke dienstverlening

Voortgangsbrief dienstverlening — Was: Jaarlijks — Wordt: Q2 2025

De afstemming over de veranderde inhoud heeft meer tijd gekost. Daarom wordt de voortgangsbrief dienstverlening van 2024 in Q2 2025 aangeboden.

9. Corresponderende posten

In de september- en decembercirculaire 2024 zijn extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken opgenomen, de corresponderende posten. In deze bestuursrapportage zijn de geclaimde corresponderende posten voor het jaar 2025 opgenomen en de posten die in 2024 niet meer konden worden besteed. Deze zijn bij de jaarrekening 2024 gestort in de reserve gemeentefonds en worden in 2025 onttrokken. De noodzakelijkheid van het doorvertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijke programma's is getoetst bij de organisatieonderdelen. Alle corresponderende posten zijn nodig voor de beoogde doelstellingen en worden hiervoor ingezet. Onderstaand het overzicht van de geclaimde corresponderende posten:

Bedragen x € 1.000

Corresponderende posten	2024	2025
Taakmutaties		
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)		143
Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang		45
Subtotaal:	**0**	**188**
IU/DU/SU		
Actieplan Wapens en Jongeren	83	
Alleenverdienersproblematiek 2023 – 2024	852	
Faciliteitenbesluit opvangcentra	211	
Landelijke aanpak adreskwaliteit	164	
Maatschappelijke opvang en OGGz		216
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein	432	
Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	50	
Natuur bij Energieprojecten	462	
Openbare bibliotheken		1.104
Register extra veiligheidsrisico's	10	
Spreidingswet	195	
Toekomstbestendig maken energiebeleid	371	371
Vangnetconstructie energietoelage	622	
Vrouwenopvang		5
Wet betaalbare huur	356	510
Work in Nederland	277	7
Subtotaal:	**4.085**	**2.206**
3 D's in het sociaal domein		
Beschermd Wonen		560
Participatie		214
Subtotaal:	**0**	**774**
Mutatie algemene uitkering	**4.085**	**3.168**
Doorvertaling naar programma's	4.085	3.168
Saldo Corresponderende posten	**0**	**0**

Onderstaand een samenvatting van het totaal van de corresponderende posten per programma:

Bedragen x € 1.000

	Programma	2024	2025
1	Betrouwbare Overheid	997	371
2	Ontwikkelen en wonen voor iedereen	356	510
6	Veilige Stad	143	-
7	Passende ondersteuning en opvang	-	781
8	Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	1.751	357
9	Kansrijk opgroeien		1.104
10	Levendige en gezonde stad	838	45
	Totaal	**4.085**	**3.168**

Hieronder volgt een toelichting op de corresponderende posten per programma:

Betrouwbare overheid

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

De wetswijziging van de basisregistratie personen (Wbrp) leidt tot meerwerk bij de aanpak adreskwaliteit (LAA) bij gemeenten. Voor dit meerwerk en kwaliteitsbevorderende maatregelen heeft het ministerie van BZK incidenteel geld beschikbaar gesteld. Dit geld wordt besteed aan de inhuur van capaciteit.

Toekomstbestendig maken energiebeleid

In de septembercirculaire 2024 heeft het Rijk middelen vrijgemaakt om de extra taken van de gemeente op het gebied van het toekomstbestendig maken energiebeleid te bekostigen. Het U10 programma Regionale Energietransitie (RES) geeft hier uitvoering aan.

Natuur bij energieprojecten

Dit budget is door het Rijk toegewezen aan de Regionale Energie Strategieën (RES)-regio's om energieprojecten in de regio de faciliteren en daarbij de lokale natuur te versterken.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Wet betaalbare huur

Vanaf 1 juli 2024 is de Wet betaalbare huur ingevoerd. Om te kunnen handhaven op deze wet zijn vanuit het rijk middelen beschikbaar gesteld. Dit betreft voornamelijk meldingen van inwoners van Utrecht waarop gereageerd moet worden.

Veilige stad

Actieplan Wapens en Jongeren

Vanuit de landelijke werkgroep is budget ter beschikking gesteld om samen met onderwijsinstellingen in het primair onderwijs extra activiteiten te ontplooien om scholen te ondersteunen bij het maken van (preventief) beleid om het dragen en gebruiken van (steek)wapens te voorkomen.

Register Externe Veiligheidsrisico's

Alle gemeenten moeten de juiste data aanleveren in het Register Externe Veiligheid dat door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt beheerd. Hiervoor heeft de gemeente Utrecht een eenmalige bijdrage ontvangen.

Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV)
Deze middelen zijn bestemd voor het programma Samen voor Overvecht. Hierbij is een integrale aanpak van belang: vanuit onderwijs, arbeidsmarkt, wonen, veiligheid en gezondheid.

Passende ondersteuning en opvang

Maatschappelijke opvang en OGGz
Dit betreft centrumgemeente middelen voor maatschappelijke opvang in de hele Utrechtse regio (16 gemeenten), bedoeld voor de ondersteuning en opvang aan mensen die dakloos zijn. Door een actualisatie van de gegevens van de verdeelmaatstaven is het aandeel voor Utrecht iets hoger geworden.

Vrouwenopvang
Dit betreft een correctie op de middelen die de gemeente ontvangt voor vrouwenopvang.

Beschermd Wonen
Op de regionale middelen voor Beschermd Wonen is een volume indexatie toegepast om te compenseren voor de groei van de vraag.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Alleenverdienersproblematiek 2023 – 2024
In 2023 zijn middelen uit de Reserve Armoede onttrokken en ingezet om financiële ondersteuning te bieden aan huishoudens die on het bestaansminimum kwamen als gevolg van de alleenverdienersproblematiek. Via deze uitkering compenseert het Rijk gemeenten voor de te maken kosten. Ook in toekomstige jaren kunnen uitkeringsgerechtigden nog aanspraak op de uitkering van 2023 – 2024.

Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)
Met ingang van 2025 ontvangt de gemeente Utrecht extra middelen om de gestegen kosten voor de uitvoering van de SMI-regeling op te vangen.

Vangnetconstructie energietoelage
Dit betreft een herijking van het budget voor de energietoeslag. Conform coalitieakkoord worden rijksmiddelen die beschikbaar komen ook daadwerkelijk ingezet voor armoedebeleid. Eventuele restanten op rijksbudgetten worden in de reserve Armoedebestrijding en schuldhulpverlening gestort.

Participatie (IU)
Uitvoerders van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en Beschut Werk (met name UW) ontvangen voor de dienstverbanden van de doelgroep het lage inkomensvoordeel (LIV). Vanaf 2025 wordt het LIV afgeschaft. Gemeenten worden hier via het gemeentefonds voor gecompenseerd. Deze compensatie komt ten goede aan de uitvoerders van de WSW en Beschut Werk.

Work in Nederland
De gemeente Utrecht heeft de opdracht en het daarbij behorende budget van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de slechte positie van arbeidsmigranten in Nederland te verbeteren middels het inrichten van (mobiele) informatiepunten en andere zaken die daaraan ondersteunend zijn.

Kansrijk opgroeien

Openbare bibliotheken

Het doel van deze DU is gemeenten in staat te stellen zich voor te bereiden op de komende wettelijke zorgplicht door het versterken van het lokale bibliotheekaanbod. De rijksbijdragen die de gemeente Utrecht in 2025 en 2026 wordt toegekend als subsidie aan de stichting bibliotheek Utrecht.

Levendige en gezonde stad

Faciliteitenbesluit opvangcentra

Dit betreft aanvullende middelen voor het faciliteitenbesluit in 2024. Deze worden ingezet en besteed aan vluchtelingenpartners in de eerste helft van 2025.

Spreidingswet

De middelen worden ingezet en besteed aan vluchtelingenpartners.

Meerkosten Oekraïne sociaal domein

Dit betreft compensatie voor gehuisveste Oekraïners, deze kosten zijn onderdeel van de reguliere zorginkoop. De middelen worden ingezet en besteed aan zorgkosten bij externe partners in het sociaal domein.

Toezicht handhaving kwaliteitseisen kinderopvang

In de voorjaarsnota 2024 zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderopvang. De inspectie moet hiertoe extra inzet plegen voor implementatie, toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen.

10. Instellen reserves

Door het instellen van een reserve worden middelen gereserveerd voor het beleidsdoel waar de Raad het voor heeft bestemd. Voor het wijzigen van de bestemming van deze middelen is een raadsbesluit nodig. Er zitten geen wettelijke restricties aan reserves, behalve dat ze niet negatief mogen zijn.

In de Eerste bestuursrapportage 2025 worden geen nieuwe reserves ingesteld.

Bijlagen

Bijlage 1 | Planning uitvoering coalitieakkoord

We geven in de Eerste bestuursrapportage 2025 op hoofdlijnen inzicht in de planning voor het uitvoeren van het coalitieakkoord voor de periode tot 2027, voor zover die planning nu bekend is. We beschrijven globaal de belangrijkste mijlpalen en in welk jaar en kwartaal we verwachten deze mijlpalen aan de Raad aan te bieden. We hanteren daarvoor de indeling van het coalitieakkoord, voor herkenbaarheid en aansluitend op de vraag vanuit de Raad.

Dit overzicht is niet uitputtend en geen opsomming van alles wat we doen. Het bevat alleen de grootste zaken die volgen uit de ambities die in het coalitieakkoord expliciet beschreven zijn en de ontwikkelingen per beleidsterrein. Ook is dit een vervolg op het overzicht in de Tweede bestuursrapportage 2024. De mijlpalen die reeds zijn behaald in Q3 en Q4 2024 maken geen onderdeel meer uit van dit overzicht.

Onderdeel		Huidige planning	Oorspronkelijke planning
Contact maakt de stad			
Raadsbrief Samen stad maken over o.a. 0-meting en ervaringen kompas voor zeggenschap		Q1 2025	Q4 2023
Eerste evaluatie beleidsnota Samen stad maken		Q1 2026	Geen
Raadsbrief initiatievenfonds		Jaarlijks	Jaarlijks
1. We maken ons hard voor kansengelijkheid			
1.1 Wijk- en buurtaanpak	Raadsbrief voortgang uitvoering wijk- en buurtaanpak 2024	Jaarlijks	Jaarlijks vanaf 2025
	Voortgang Samen voor Overvecht	Jaarlijks	Jaarlijks
1.3 Arbeidsmarkt	Nieuwe subsidieregeling Werk naar Werk (opvolger fonds Mismatch)	Q2 2025	2023
1.8 Jeugd	Raadsbrief Uitgangspuntennotitie jongerenwerk (start nieuwe termijn in 2027)	2025	2025
2. We pakken de woningnood aan			
2.1 Volkshuisvesting en wonen	Integrale Woonzorgvisie (wordt onderdeel van de beleidsnota wonen)	Q1 2025	2024
	Update Actieplan Middenhuur n.a.v. landelijk beleidskader middenhuur (wordt onderdeel van de beleidsnota wonen)	Q1 2025	2024
	Volkshuisvestingsprogramma (product n.a.v. wet Regie op Volkshuisvesting) (wordt onderdeel van de beleidsnota wonen)	Q1 2025	2025
2.2 Gebiedsontwikkeling	Aanpak gebiedsontwikkeling Lunetten-Koningsweg	Q2 2025	Q4 2023
	Stedenbouwvisie	Q1 2025	2024
	Monitoring versnelling UPP en aanbevelingen verkenner voor samenwerking markt-gemeente	2025	2025
2.3 Bereikbaarheid	Uitvoering klimaatneutrale mobiliteit	Q4 2025	Q4 2023
	Plan van aanpak voetgangersnetwerk	Q1 2025	2023
	Besluit over de eerste onderdelen van het ov-wiel met sparen (MIRT-verkenning ov en wonen	Q4 2025	2024

Onderdeel		Huidige planning	Oorspronkelijke planning
3. We gaan de klimaatcrisis tegen			
3.1 Energie en klimaat	Plan van aanpak onderzoek Energieontwikkelbedrijf	Q2 2025	Q3 2023
	Uitvoeringsplan Overvecht-Noord aardgasvrij	PM	Q4 2023
	Verdere uitvoering bestrijden energiearmoede	Jaarlijks	2023
	Klimaatvisie	PM	2024
3.2 Groen en klimaatbestendige leefomgeving	Omgevingsplanregels klimaatadaptatie en water (samenhang met invoering Omgevingswet)	Q4 2025	2023
	Visie en beleidsnota Ondergrond	Q2 2025	2024
3.3 Milieu en circulariteit	Actualisatie Beleidsnota Luchtkwaliteit	Q1 2025	Q2 2023
	Uitvoeringsprogramma emissieloos vervoer (incl. Transitieplan tankstations)	Q2 2025	Q2 2023
4. We werken aan een levendige en leefbare stad			
4.1 Lokale economie	Rapportages ROM (jaarplan & jaarverslag)	Jaarlijks	Jaarlijks
	Actualisatie hotelbeleid	Q3 2025	2024
	Grootschalige evenementenlocaties	Q1 2025	2025
4.3 Cultuur en erfgoed	Uitvoeringsnota cultuurparticipatie: uitvoering	2024-2026	2024-2026
4.4 Sport, spelen en bewegen	Realiseren diverse nieuwe openbare sport- en beweegvoorzieningen, toevoeging sportvelden en capaciteit i.r.t. ruimtelijke ontwikkelingen	2024-2029	2024-2026
	Oplevering zwembad Leidsche Rijn - Maximapark (planvoorbereiding start in 2023)	2028-2029	2026
4.5 Vastgoed	Raadsvoorstel Beleidsnota Vastgoed	Q1 2025	Q2 2023
	Uitvoeringsprogramma vastgoed	Jaarlijks vanaf 2025	Jaarlijks
5. Uitvoering			
5.1 Publieksdienstverlening	Voortgangsbrief dienstverlening	Jaarlijks	Jaarlijks

Bijlage 2 | Aanpassing afschrijvingstermijn

KoudWeerRegeling

In (het erratum op) de Tweede bestuursrapportage 2024 is besloten tot het verstrekken van een krediet voor een locatie voor de uitvoering van de Koudweerregeling. Gezien de aard van de investeringen is de gebruikelijke afschrijvingstermijn 10 jaar. Omdat er voor dit pand een huurovereenkomst is afgesloten voor 5 jaar, stellen wij voor om hiervoor een afwijkende afschrijvingstermijn te hanteren van 5 jaar. De kosten passen binnen de beschikbare middelen in het programma Gezonde en levendige stad.

Onttrekking en storting in (Bestemmings)reserves

Mutatie 27880 - Gebruikersinvesteringen Culturele voorziening Leidsche Rijn

Bij de Tweede bestuursrapportage 2022 is besloten om vanuit het aanloopbudget voor de culturele voorziening Leidsche Rijn een reserve van 2,5 miljoen euro te vormen om een deel van de kosten voor de gebruikersinvesteringen af te dekken. De planning is dat de culturele voorziening medio 2028 wordt opgeleverd. De verschuiving van de onttrekking van het budget voor de gebruikersinvesteringen uit de reserve van 2026 naar 2028 ligt hiermee in lijn.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Baten**	Incidenteel	2026	2.500.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2026	-2.500.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2028	2.500.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Baten**	Incidenteel	2028	-2.500.000

Mutatie 27905 - Storting risicoreserve leningen Utrechtse Energie

In 2024 is 2 miljoen euro gestort voor de duurzaamheidslening. 0,2% hiervan moet worden gestort in de risicoreserve Utrechtse Energie. Dit betekent dat er 40.000 euro moet worden gestort in de reserve.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	40.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	-40.000

Mutatie 27906 - Storting reserve Utrechtse Energie

De plankosten Rijnenburg zijn in 2024 gemaakt, terwijl in 2025 de baten worden ontvangen. De kosten lopen uit voor de baten, waardoor de baten in 2025 in de reserve worden gestort.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	160.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-160.000

Mutatie 27907 **- Storting reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinanciering**

Ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen met betrekking tot Volkshuisvestingsfonds, E2 cuties en Chill worden middelen in de reserve gestort.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	1.090.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	-1.090.000

Mutatie 27908 **- Onttrekking reserve Utrechtse Energie**

Ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen worden middelen uit de reserve onttrokken op basis van het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	132.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	-132.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2027	132.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2027	-132.500

Mutatie 27958 **- Onttrekking reserve Werken naar Werk**

In de Voorjaarsnota 2024 zijn middelen toegekend aan de reserve Werken naar Werk. Deze middelen worden ingezet voor het Regionaal Talentfonds. De eerste onttrekking is om in 2025 een bijdrage te leveren aan het Regionaal Talentfonds.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Werkgelegenheid voor Iedereen	**Lasten**	Incidenteel	2025	400.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Werkgelegenheid voor Iedereen	**Baten**	Incidenteel	2025	-400.000

Verhogen baten en lasten

Mutatie 27895 - SPUK Lokale Aanpak Isolatie

In 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie. Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van de uitgaande subsidie samen verduurzamen, woning isoleren en subsidie bij collectieve inkoopactie. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 1 miljoen euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	1.000.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-1.000.000

Mutatie 27896 - SPUK Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma

Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 ontvangt de Gemeente Utrecht de specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma. Deze middelen worden onder andere ingezet ten behoeve van aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel in 2025 tot en met 2027, conform het verwachte uitgavenpatroon in die jaren.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	2.090.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-2.090.500
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2026	1.644.526
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2026	-1.644.526
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2027	1.059.527
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2027	-1.059.527

Mutatie 27897 - SPUK Volkshuisvestingsfonds

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht de specifieke uitkering Volkshuisvestingsfonds. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzamen Vereniging van Eigenaars en grondgebonden woningen, onder andere door de subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 2,5 miljoen euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	2.500.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-2.500.000

Mutatie 27898 **- Provinciale subsidie voucher isolatiemaatregelen**

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht middelen vanuit de provincie voor de voucher isolatiemaatregelen. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van vouchers die besteed kunnen worden bij externe leveranciers voor het inkopen van isolatiemaatregelen. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 55.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	55.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-55.000

Mutatie 27900 **- Subsidie Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling**

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht middelen uit Europa vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van verduurzaming kwetsbare Vereniging van Eigenaars. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 150.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	150.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-150.000

Mutatie 27901 **- EU Subsidie SCALE**

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht Europese middelen voor het project SCALE, waarbij wordt ingezet op de uitbreiding van de laadinfrastructuur en hernieuwbare energie. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 50.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	50.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-50.000

Mutatie 27902 **- EU Subsidie Net zero cities**

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht Europese middelen voor het project Net zero cities, waarbij wordt toewerkt naar klimaatneutraliteit. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 80.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	80.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-80.000

Mutatie 27903 - EU Subsidie E2 cuties

Voor 2025 ontvangt de Gemeente Utrecht Europese middelen voor het project E2 cuties. Deze middelen worden onder andere ingezet om lokale energiegemeenschappen te ondersteunen. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten incidenteel met 230.000 euro, conform het verwachte uitgavenpatroon in 2025.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	230.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-230.000

Mutatie 27904 - SPUK Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid

De Gemeente Utrecht ontvangt structureel de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Deze middelen worden met name ingezet voor personele kosten. Met deze mutatie verhogen we de baten en lasten in 2025 incidenteel met 2,3 miljoen euro en vanaf 2026 structureel met 5 miljoen, conform het verwachte uitgavenpatroon.

Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Incidenteel	2025	2.362.256
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Incidenteel	2025	-2.362.256
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	5.000.000
Klimaatvriendelijke stad	Energietransitie	**Baten**	Structureel vanaf	2026	-5.000.000

Mutatie 27911 - Overhevelen International Welcome Center

Het budget voor het International Welcome Center staat nog op deelprogramma Vestigingsklimaat en wordt middels deze journaal overgeheveld naar deelprogramma Investeringsklimaat.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	**Baten**	Structureel vanaf	2025	297.250
Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-447.250
Werk, toekomstbestendige economie en best	Investeringsklimaat	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	477.000
Werk, toekomstbestendige economie en best	Investeringsklimaat	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-327.000

Mutatie 27916 - Verwerking kapitaallasten

Bij de Jaarstukken 2024 hebben we investeringen gereed gemeld. Met deze boeking verwerken we de bijbehorende kapitaallasten in de begroting.

Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Lasten**	Incidenteel	2025	1.034.571
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-700.916
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-333.655
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Lasten**	Incidenteel	2026	1.034.571
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Lasten**	Incidenteel	2027	1.034.571
Levendige en gezonde stad	Gemeentelijk vastgoed optimaal gebr. UVO	**Lasten**	Structureel vanaf	2028	1.034.571

Mutatie 27924 - SPUK Integraal Zorg Akkoord 2025-2026

De SPUK IZA is ontvangen voor 2025 en 2026, vanuit deze SPUK worden in beide jaren diverse projecten uitgevoerd waardoor ook het gehele bedrag in beide jaren wordt ingezet.

Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	**Lasten**	Incidenteel	2025	2.291.765
Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	**Baten**	Incidenteel	2025	-2.291.765
Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	**Lasten**	Incidenteel	2026	2.291.765
Passende ondersteuning en opvang	Buurtteamorganisatie Sociaal	**Baten**	Incidenteel	2026	-2.291.765

Mutatie 27926 - SPUK Oekraïne 2025

De SPUK voor de opvang van Oekraïners is niet begroot terwijl er al wel een SPUK vanuit het Rijk is ontvangen, hiermee wordt deze SPUK op de juiste wijze in de begroting opgenomen.

Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	**Lasten**	Incidenteel	2025	30.726.784
Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	**Baten**	Incidenteel	2025	-30.726.784

Mutatie 27927 - Utrecht Schone Stad actieplan

In 2022 is de zwerfafvalvergoeding gestopt. Per 2023 is hier een gedeeltelijke vervanging voor in de plaats gekomen in de vorm van de prullenbakkenvergoeding. Hiermee wordt voor een belangrijk deel het Actieplan Utrecht Schone Stad gefinancierd. Deze begrotingswijziging betreft een actualisatie van de bijdrage voor 2025 en 2026. De vergoeding zal per 2026 opnieuw worden vastgesteld voor de daaropvolgende periode.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Lasten**	Incidenteel	2025	85.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Baten**	Incidenteel	2025	-85.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Lasten**	Incidenteel	2026	85.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Dagelijks Onderhoud	**Baten**	Incidenteel	2026	-85.000

Mutatie 27928 - Sporthal Tempo

In september is een tijdelijke hal aan de Loevenhoutsedijk geopend, genaamd Sporthal Tempo. De sporthal wordt verhuurd aan verenigingen en scholen voor een maatschappelijk tarief (baten). De nieuwe sporthal heeft ook kosten zoals elektra, onderhoud etc. Per saldo moeten voor deze tijdelijke sporthal de baten en lasten voor de exploitatie gelijk zijn.

Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	50.000
Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-50.000

Mutatie 27963 - Subsidie Overlast gevende Criminele Vreemdelingen

Voor de periode 2024-2025 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering (SPUK) voor overlast gevende criminele vreemdelingen. Met deze mutatie verhogen we de lasten en baten incidenteel met 0,510 miljoen euro.

Veilige stad	Veiligheid en zorg	**Lasten**	Incidenteel	2025	510.000
Veilige stad	Veiligheid en zorg	**Baten**	Incidenteel	2025	-510.000

Mutatie 27967 - Subsidie RIO-IPTA

Voor de periode 2022-2024 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering (SPUK) voor Re-Integratie Officier (RIO) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding Arbeid (IPTA). Het project heeft vertragingen opgelopen als gevolg van geleidelijk invullen van de vacatures en hierdoor zijn niet alle middelen uitgegeven in de afgesproken periode. De huidige regeling wordt verlengd tot 1 oktober 2025. Vanaf 1 oktober 2025 komt er een nieuwe subsidieaanvraag. Met deze mutatie verhogen we de lasten en baten incidenteel met 0,551 miljoen euro.

Veilige stad	Veiligheid en zorg	**Lasten**	Incidenteel	2025	551.000
Veilige stad	Veiligheid en zorg	**Baten**	Incidenteel	2025	-551.000

Mutatie 28228 - Subsidie Versterkingsgelden 2025-2026

Voor de periode 2025-2026 ontvangt de gemeente Utrecht een specifieke uitkering (SPUK) Versterkingsgelden. Met deze mutatie verhogen we de lasten en baten incidenteel met 0,587 miljoen euro (2025) en 0,537 miljoen euro (2026).

Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Lasten**	Incidenteel	2025	587.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Baten**	Incidenteel	2025	-587.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Lasten**	Incidenteel	2026	537.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Baten**	Incidenteel	2026	-537.000

Mutatie 29703 - Vergunning voetbalwedstrijden

Met ingang van 2025 zijn de vergunningen voor voetbalwedstrijden kostendekkend geworden. Met deze mutatie verhogen wij de leges structureel met 0,028 miljoen euro.

Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	28.000
Veilige stad	Optreden bij verstoringen OO en crises	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-28.000

Mutatie 29706 - Bijdrage SIVMO

Voor het samenwerkingsverband Samenwerking en Innovatie in Verkeersmodellen door Overheden (SIVMO) wordt vanuit de provincie, gemeentes en diverse andere organisaties een jaarlijkse bijdrage betaald. De gemeente Utrecht is penvoerder voor dit samenwerkingsverband en voert de administratie. Door deze begrotingswijziging worden incidenteel de baten en lasten opgehoogd met € 450.000.

Duurzame bereikbaarheid	Verkeers-, vervoer- en parkeerbeleid	**Lasten**	Incidenteel	2025	450.000
Duurzame bereikbaarheid	Verkeers-, vervoer- en parkeerbeleid	**Baten**	Incidenteel	2025	-450.000

Mutatie 29708 - Naturalisatie 2025

We zien nu een paar jaar achter elkaar een toename in naturalisatieaanvragen (instroom van 7/8 jaar geleden uit onder ander Syrië die zich laten naturaliseren). Ook voor 2025 verwachten we een hogere stijging dan begroot in onze nominale begroting. Met deze bijstelling actualiseren we de begroting door zowel de baten als de lasten incidenteel te verhogen met 1 miljoen euro. Omdat het niet duidelijk is hoe deze trend (en asielinstroom) zich de komende jaren blijft ontwikkelen passen we de begroting voorlopig ieder jaar incidenteel aan.

Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Lasten**	Incidenteel	2025	900.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Baten**	Incidenteel	2025	-1.000.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Incidenteel	2025	100.000

Mutatie 29727 - afwikkeling Box 2025 mutaties Incidenteel

Met het BOX proces kijken wij primair naar de capacitaire behoefte om onze taken voor het komende begrotingsjaar te kunnen realiseren. Daarnaast zijn er vaak wensen om (ondersteunende) processen te verbeteren/te optimaliseren waarbij formatieschuiving plaatsvindt of er wordt gezocht naar dekking voor extra formatie. We wegen de behoefte aan formatie binnen de verwachte beschikbare financiële middelen. Dat is het uitgangspunt (het kader). De beschikbare middelen worden middels het Marap proces met MT gedeeld en vastgesteld.

Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Incidenteel	2025	-25.804
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Incidenteel	2025	134.766
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Baten**	Incidenteel	2025	-108.962

Mutatie 29742 - Reisdocumenten 2025

Door de verandering van de geldigheidsduur van paspoorten en ID-kaarten van vijf naar tien jaar, lopen de aantallen vanaf 2024 weer op. Ook voor 2025 verwachten we een hogere stijging dan begroot op basis de meest actuele prognose. We passen de begroting neutraal daarop aan. We blijven dit elk jaar monitoren en passen de begroting bij nieuwe ontwikkelingen aan.

Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Lasten**	Incidenteel	2025	1.000.000
Betrouwbare overheid	Burgerzaken	**Baten**	Incidenteel	2025	-1.000.000

Mutatie 29789 - Spuk NOVEX Utrecht Amersfoort

In 2024 is de specifieke uitkering voor het opstellen van een ontwikkelperspectief voor NOVEX Utrecht-Amersfoort ontvangen. Deze uitkering is in 2024 niet volledig ingezet. Met deze begrotingswijziging wordt het restant beschikbaar gemaakt in 2025, zowel de baten als lasten worden met € 153.000 opgehoogd.

Duurzame bereikbaarheid	Programmamanagement	**Lasten**	Incidenteel	2025	153.369
Duurzame bereikbaarheid	Programmamanagement	**Baten**	Incidenteel	2025	-153.369

Verlagen baten en lasten

Mutatie 27910 - Actualisatie werkbegroting Economie

Actualisatie werkbegroting Economie 2025 door middel van correctie kostenplaats en kostensoorten.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-609.566
Werk, toekomstbestendige economie en best	Vestigingsklimaat	**Baten**	Structureel vanaf	2025	14.966
Werk, toekomstbestendige economie en best	Investeringsklimaat	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	594.600

Mutatie 27918 - Sportcampus

In het verleden was de Sportcampus aangesloten op de stadsverwarming. Vastgoed exploitatie betaalde voor het gebruik hiervan en belaste deze kosten door aan de daadwerkelijke gebruikers. Bij de nieuwe installatie zit Vastgoed exploitatie hier niet meer tussen, zodat zowel lasten als baten naar beneden bijgesteld dienen te worden.

Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	**Baten**	Structureel vanaf	2025	66.000
Levendige en gezonde stad	Binnen accommodaties SB	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-66.000

Mutatie 27951 - Actualisatie baten en lasten Regelingen huisvesting aandachtsgroepen Wonen

De gemeente heeft vanuit de ‘Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA-regeling)’ gelden ontvangen (2,182 miljoen euro). Omdat we gebruik maken van de voor ons gunstiger 'Stimuleringsregeling Flex- en transformatiewoningen' doen we geen aanspraak op de regeling RHA. Wij stellen daarom voor om de corresponderende baten en lasten te verlagen.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Baten**	Incidenteel	2025	2.182.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Wonen	**Lasten**	Incidenteel	2025	-2.182.000

Mutatie 27953 - Actualiseren begroting archeologisch onderzoek derden

In de begroting van Erfgoed zijn zowel baten als lasten opgenomen voor archeologisch onderzoek voor derden. Deze baten en lasten worden met deze actualisatie uit de begroting gehaald omdat er dit jaar geen projecten voor derden uitgevoerd zullen worden.

Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	**Baten**	Incidenteel	2025	50.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	**Lasten**	Incidenteel	2025	-50.000

Mutatie 29704 - Verlaging bijdrage vernieuwingsbudget

Sinds 2022 wordt voor de subsidie Europees Sociaal Fonds (ESF) structureel 0,350 miljoen euro per jaar aan baten en lasten begroot. Doordat de ESF-subsidie voortaan veel lager uitvalt, wordt deze alleen nog maar regionaal besteed. Daarmee is er geen ruimte meer om de subsidie in te zetten voor vernieuwing binnen het programma. Zowel de baten als de lasten worden daarom structureel weer met 0,350 miljoen euro verlaagd.

Werk, toekomstbestendige economie en best	Re-integratie	**Baten**	Structureel vanaf	2025	350.000
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-350.000

Mutatie 29728 - afwikkeling Box 2025 Mutaties

Met het BOX proces kijken wij primair naar de capacitaire behoefte om onze taken voor het komende begrotingsjaar te kunnen realiseren. Daarnaast zijn er vaak wensen om (ondersteunende) processen te verbeteren/te optimaliseren waarbij formatieverschuiving plaatsvindt of er wordt gezocht naar dekking voor extra formatie. Wij wegen de behoefte aan formatie binnen de verwachte beschikbare financiële middelen. Dat is het uitgangspunt (het kader). De beschikbare middelen worden middels het Marap proces met MT gedeeld en vastgesteld.

Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-70.482
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Baten**	Structureel vanaf	2025	70.482

Verschuiving binnen een programma

Mutatie 27881 - Kostendekkend toerekenen inzet subsidiebureau

Bij de Voorjaarsnota 2024 is besloten om de kosten voor het subsidiebureau kostendekkend toe te rekenen aan regelingen/ programma's vanaf 2026. Als gevolg van dit besluit is de begroting van het subsidiebureau met 0,514 euro miljoen verlaagd. In het kader van de toerekening aan programma's is hiervan al 0,263 miljoen euro doorbelast aan het programma Cultuur op basis van een voorlopige berekening. Deze (eerste) doorbelasting blijkt nu aan de hand van een actuele berekening te hoog te zijn geraamd. We stellen daarom voor om deze doorbelasting terug te draaien. De definitieve verdeling van de 0,514 miljoen euro naar de verschillende programma's wordt in het 1e halve jaar van 2025 bepaald en zal onderdeel uitmaken van de bijsturingsvoorstellen in de Tweede bestuursrapportage 2025.

Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	**Lasten**	Incidenteel	2026	263.000
Levendige en gezonde stad	Accommodaties MO (MO)	**Lasten**	Structureel vanaf	2026	-263.000
Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	**Lasten**	Incidenteel	2027	263.000
Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	**Lasten**	Incidenteel	2028	263.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Structureel vanaf	2029	162.000
Levendige en gezonde stad	Participatie Cultuur	**Lasten**	Structureel vanaf	2029	101.000

Mutatie 27893 - Mutatie VJN 2024 groeikader

De correctie van de mutatie in de VJN 2024 van het groeikader naar de juiste doelstelling binnen het programma Kansrijk Opgroeien.

Kansrijk opgroeien	Specialistische zorg voor jeugd	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-709.309
Kansrijk opgroeien	SAVE	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	155.487
Kansrijk opgroeien	Leerlingenvervoer	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	85.033
Kansrijk opgroeien	Jongerenwerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	60.040
Kansrijk opgroeien	Gelijke kansen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	93.156
Kansrijk opgroeien	Buurtteams Jeugd en Gezin	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	315.593

Mutatie 29725 - Verschuiving budget koudweerregeling (KWR)

Om te realiseren dat de financiële verantwoordingsstructuur van de Koudweerregeling (KWR) aansluit bij de organisatorische en bestuurlijke verantwoordelijkheden, hevelen wij het begrotingsbedrag voor KWR dat bij doelstelling Volksgezondheid staat over naar doelstelling Nieuwkomers binnen het programma Levendige en gezonde stad.

Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	185.000
Levendige en gezonde stad	Utrecht stad waar inwoners gezond&veerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-185.000

Verschuiving naar een ander programma

Mutatie 27864 - Actualisatie werkbegroting 26032

De Toeslag Onregelmatige Dienst kosten werden in voorgaande jaren met een handmatige berekening in de begroting opgenomen. Door onderstaande correctie zal de Toeslag Onregelmatige Dienst vanaf 2025 via de kostenverdeling verdeeld worden.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	9.338
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Behandeling Vergunn. aavr. Openb Ruimte	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-9.338

Mutatie 27866 - Overheveling budget Regionale Uitvoeringsdienst

Een deel van het structurele budget Regionale Uitvoeringsdienst dat bij het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen gealloceerd is, wordt overgeheveld naar het programma Aantrekk. groene leefomgeving & Erfgoed daar vinden de uitgaven plaats.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Vergunningen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-58.968
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-151.632
Algemene Middelen en Overhead	Overhead Decentraal	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-31.947
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Bodem en ondergrond	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	242.547

Mutatie 27889 - Aanloopkosten depot Erfgoed

Bij de Programmabegroting 2021 is de dekking voor de ontwikkeling en de exploitatie van het nieuwe depot geregeld waarin onder andere de gemeentelijke collecties van het Centraal Museum en Erfgoed worden ondergebracht. In aanloop naar de oplevering van het nieuwe depot verwacht de afdeling Erfgoed extra kosten te moeten maken. Dit betreffen onder o.a. extra kosten voor reinigingen, omdozing en opslag van de huidige erfgoedcollectie. Met deze begrotingswijziging wordt het budget voor deze verwachte kosten ondergebracht bij de afdeling Erfgoed.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2025	-30.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	**Lasten**	Incidenteel	2025	30.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2026	-82.500
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	**Lasten**	Incidenteel	2026	82.500
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2027	-177.500
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	**Lasten**	Incidenteel	2027	177.500
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2028	-75.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Beh. en gebr. Mon. en Cultuurhist. waard	**Lasten**	Incidenteel	2028	75.000

Mutatie 27922 - Overhevelen KoudWeerRegeling (KWR)

De KoudWeerRegeling (KWR) wordt per 1-1-2025 uitgevoerd vanuit de doelstelling nieuwkomers onder het programma Levendige en gezonde stad en hierdoor wordt dit budget overgeheveld vanuit Passende zorg en ondersteuning doelstelling 24 uurs opvang.

Passende ondersteuning en opvang	Daklozenopvang	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-1.000.000
Levendige en gezonde stad	Vreemdelingen	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	1.000.000

Mutatie 27923 - Overheveling U Centraal naar Mee doen en voor elkaar zorgen

De activiteiten van Stichting U Centraal vallen onder de doelstelling Meedoen en voor elkaar zorgen, het budget was begroot op doelstelling Laagdrempelige basiszorg. Met deze mutatie wordt het budget overgeheveld van het programma Passende ondersteuning naar Levendige en gezonde stad zodat de begroting de uitvoering van de activiteiten volgt.

Passende ondersteuning en opvang	Informatie, Advies & Onafhankelijke Clië	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	-4.611.405
Levendige en gezonde stad	Informele ondersteuning, vrijwilligerswerk	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	4.611.405

Overhevelen via de algemene dekkingsreserve

Mutatie 27878 - Verhuizing depot

Bij de programmabegroting 2021 is de dekking voor de ontwikkeling en de exploitatie van het nieuwe depot geregeld waarin onder andere de gemeentelijke collecties van het Centraal Museum en Erfgoed worden ondergebracht. De verwachting is dat eind 2027 het nieuwe depot wordt opgeleverd. Om de begroting op één lijn te stellen met de planning is het voorstel om 0,84 miljoen euro budget uit 2026 over te hevelen naar het jaar 2028. Deze verschuiving hangt samen met de verschuiving van het budget voor de verhuizing dat conform eerdere planning was begroot in 2026.

Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2026	-840.000
Levendige en gezonde stad	Productie en Programmering	**Lasten**	Incidenteel	2028	840.000

Mutatie 27931 - Herverd. Wet betaalbare huur

Bij de septembercirculaire 2024 heeft de gemeente Utrecht middelen gekregen om uitvoering te geven aan de Wet betaalbare huur. Het Rijk heeft voor de eerste jaren meer middelen toegekend voor de implementatie van de wet. Er zijn geen hoge implementatiekosten, waardoor het verzoek is om de incidentele middelen van 2024 tot en met 2026 over te hevelen naar de jaren 2027 tot en met 2030 om meerjarig een constante bezetting en inzet te hebben. Hieronder is opgenomen wat initieel per jaar is toegekend, wat de wenselijke verdeling is van de middelen en welk bedrag wordt overgeheveld.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2025	-382.941
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2026	-55.676
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2027	135.324
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2028	154.090
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2029	77.948

Mutatie 27932 - Overhevelen SPDO naar 2026

De concrete besparingsmaatregelen voor de herinrichting van sociale prestatie en dagondersteuning voor een bedrag van 616.000 euro was gepland om mee te nemen in de herinrichting van de sociale basis per 2026, de herinrichting van de sociale basis is echter uitgesteld tot 2027. We willen de taakstelling op sociale prestatie en dagondersteuning met 1 jaar uitstellen om te voorkomen dat er overhaaste of verkeerde keuzes gemaakt worden. In 2025 verwachten we incidenteel ruimte te hebben waarmee dit opgevangen kan worden.

Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Lasten**	Incidenteel	2025	-616.000
Passende ondersteuning en opvang	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Lasten**	Incidenteel	2026	616.000

Bijlage 4 | Geheime bijlage

GEHEIM Investeringsprojecten Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Voorjaarsnota 2025

Grote uitdagingen, stevige maatregelen

Eind vorig jaar presenteerden we de Begroting 2025. In de begroting staat hoe Utrecht ruim € 2 miljard uitgeeft in 2025. In de Voorjaarsnota 2025 staat hoe het nu gaat met de inkomsten en uitgaven van de gemeente. Ook voor de komende jaren.

Huishoudboekje op orde

De afgelopen jaren heeft het Rijk stevig bezuinigd op alle gemeenten. Daarom hebben alle gemeenten en dus ook Utrecht de afgelopen jaren tekorten op de begroting. Om dit op te lossen, heeft ook Utrecht de laatste jaren grote maatregelen moeten nemen. Ook voor inwoners en ondernemers. Daarbij gold wel dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. In april 2025 werd bekend dat het Rijk iets minder gaat bezuinigen op gemeenten. Dat is goed nieuws, maar dat is nog niet voldoende. We zullen daarom maatregelen moeten blijven nemen om te zorgen voor onze jeugd, voor vluchtelingen en voor open zwembaden. Ook blijven we investeren in de prioriteiten van de stad: in kansengelijkheid, betaalbaar wonen, duurzaamheid, leefbaarheid en levendigheid. Dit doen we zonder dat we de lasten voor inwoners en ondernemers moeten verhogen.

Wijzigingen in de begroting

Jeugdzorg en Wmo
Toen de zorg voor jeugd en ouderen in 2015 de verantwoordelijkheid werd van gemeenten heeft het Rijk hierop flink bezuinigd. Daarna nam de vraag naar jeugdzorg en Wmo-ondersteuning ook nog eens toe, waardoor de kosten voor gemeenten enorm stegen. Ondanks dat is Utrecht altijd de zorg blijven geven aan mensen die dit nodig hebben. Daarom namen we de afgelopen jaren maatregelen. Voor de Wmo hebben we nu voldoende geld. Voor jeugdzorg nog lang niet. We praten hierover met het kabinet, maar we blijven wel de zorg bieden die nodig is.

Asiel en integratie
In de hele wereld vluchten mensen voor oorlog, honger of geweld, omdat ze worden onderdrukt of omdat ze niet zichzelf mogen zijn. In Utrecht vangen we vluchtelingen op en geven we statushouders begeleiding. Dit blijven we doen, ook al krijgen we daarvoor niet voldoende geld. Dit hoort bij Utrecht, stad van Sint Maarten (beschermheilige van Utrecht).

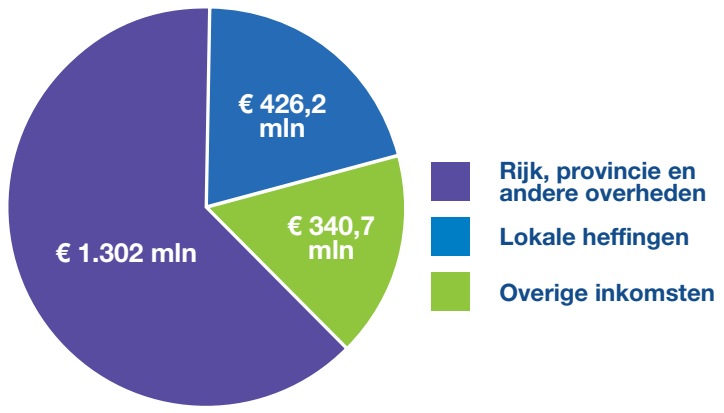
Groeien in Balans
Er wonen steeds meer mensen in onze stad. Utrecht is natuurlijk ook een geweldige stad om te wonen en te werken. Daarom zorgen we voor huizen en banen. En voor scholen, winkels, bomen en speelplekken. Dit noemen wij Groeien in Balans. Als je een huis bouwt, horen daar ook voorzieningen bij. Utrecht krijgt hiervoor geld van het Rijk. Hoe meer we groeiden, des te meer geld we kregen. Maar dat is veranderd. We krijgen nu veel minder geld. Toch blijft Utrecht investeren in Groeien in Balans.

Een vol stroomnet
Er staat letterlijk een file op ons elektriciteitsnet. Dit betekent dat we steeds moeilijker nieuwe stopcontacten aan kunnen leggen. Dit betekent ook dat we steeds lastiger nieuwe woningen en scholen kunnen bouwen. En laadpalen voor auto's kunnen neerzetten. We nemen daarom maatregelen om de file op te lossen. Het volle stroomnet is wel een landelijk probleem. We zijn dus ook afhankelijk van maatregelen door anderen.

Utrechters verbinden
Het is oorlog in Europa en ook op andere plekken in de wereld zijn er gewelddadige conflicten. Dit merken we ook in Utrecht. Inwoners komen vaker tegenover elkaar te staan. Terwijl, ondanks onze verschillen: we kijken allemaal naar dezelfde Dom. De gemeente Utrecht heeft daarom extra aandacht voor het verbinden van mensen in de stad.

Inkomsten: € 2,1 miljard

Waar komt het geld vandaan?

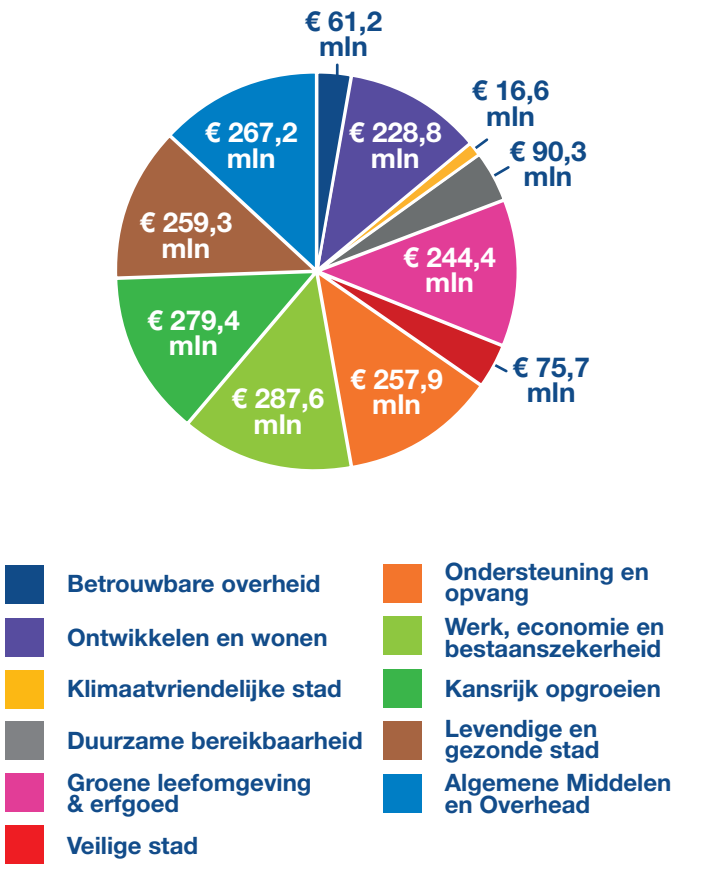

Uitgaven: € 2,1 miljard

Waar geeft de gemeente het geld aan uit?

Dit is een overzicht van de inkomsten en uitgaven van onze gemeente zoals deze zijn opgenomen in de begroting 2025.

De aanpassingen uit deze voorjaarsnota worden verwerkt in de begroting 2026. Deze wordt na de zomer gepubliceerd.

Gemeente Utrecht

utrecht.nl
/voorjaarsnota

Bijlage Eerste technische wijzigingen 2025 Raad

1. Technische wijzigingen

Eerste technische wijziging 2025 Raad

De technische wijzigingen bevatten technische aanpassingen van de begroting, het verwerken van raadsbesluiten en de verwerking van besluiten over de cyclusproducten. De aanpassingen zijn budgettair neutraal. Volgens de indeling van de Programmabegroting 2025 worden per programma de mutaties weergegeven voor de jaren 2025 tot en met 2028, met een uitsplitsing in lasten, baten, onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.

Technische wijzigingen

In de volgende paragrafen zijn de mutaties kort toegelicht en worden de bijbehorende regels met de verschuiving van begrotingsbedragen getoond. Per regel wordt het bedrag vermeld met erbij aangegeven het programma en of het lasten dan wel baten betreft. Ook staat er vermeld of de verschuiving incidenteel of structureel is en voor welk jaar of welke jaren deze geldt. Als de regel een verhoging van de lasten of baten betreft begint deze regel met ‘Stijging’. En indien de regel een verlaging van de lasten of baten betreft begint deze met ‘Daling’. Hetzelfde geldt voor onttrekkingen aan en stortingen in de reserve. De mutaties kleiner dan 0,1 miljoen euro worden gecumuleerd weergegeven, maar niet toegelicht.

1.1 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

	2025				2026				2027				2028			
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting
Mutatie 27876									-218							
Mutatie 29705		270				270				270				270		
Totaal		**270**				**270**			**-218**	**270**				**270**		

Mutatie 27876: deccirc2022_corr jnp 26102_jaarschijf 2027_dubbel geboekt

De toegekende middelen vanuit de december circulaire 2022 Wet goed Verhuurderschap zijn bij de derde begrotingswijziging 2023 nogmaals toegekend, met deze journaalpost wordt dit gecorrigeerd.

Mutatie 29705: Herstel structurele verwerking majeure bijstellingen 2024

Per abuis zijn de majeure bijstelling Lagere reclameopbrengsten, lagere opbrengst boetes en dwangsommen bouw- en woningtoezicht, Lagere opbrengsten evenementenvergunningen bij de Tweede bestuursrapportage 2024 structureel verwerkt. Met deze mutatie wordt dat hersteld.

1.2 Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

	2025				2026				2027				2028			
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting
Mutatie 29705		675				675				675				675		
Totaal		**675**				**675**				**675**				**675**		

Mutatie 29705: Zie Ontwikkelen en wonen voor iedereen.

1.3 Algemene middelen en overhead

x €1.000

	2025				2026				2027				2028			
Algemene Middelen en Overhead	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting	Lasten	Baten	Onttrek-king	Storting
Mutatie 27876										-218						
Mutatie 29705	945				945				945				945			
Totaal	**945**				**945**				**945**	**-218**			**945**			

Mutatie 27876: Zie Ontwikkelen en wonen voor iedereen.
Mutatie 29705: Zie Ontwikkelen en wonen voor iedereen.

Bijlage Eerste technische wijzigingen 2025 Raad

Mutatie 27876 - deccirc2022_corr jnp 26102_jaarschijf 2027_dubbel geboekt

De toegekende middelen vanuit de decembercirculaire 2022 Wet goed Verhuurderschap zijn bij de derde begrotingswijziging 2023 nogmaals toegekend, met deze journaalpost wordt dit gecorrigeerd.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Lasten**	Incidenteel	2027	-218.000
Algemene Middelen en Overhead	Gemeentefondsuitkering	**Baten**	Incidenteel	2027	218.000

Mutatie 29705 - Herstel structurele verwerking majeure bijstellingen 2024

Per abuis zijn de majeure bijstelling Lagere reclameopbrengsten, lagere opbrengst boetes en dwangsommen bouw- en woningtoezicht, Lagere opbrengsten evenementenvergunningen bij de Tweede bestuursrapportage 2024 structureel verwerkt. Met deze mutatie wordt dat hersteld.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Bouw- en woningtoezicht	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-270.000
Algemene Middelen en Overhead	Stelposten	**Lasten**	Structureel vanaf	2025	945.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Expl. Verhuur Openb. Grond en Reclame vz	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-500.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	Behandeling Vergunning aanvraag Openbare Ruimte	**Baten**	Structureel vanaf	2025	-175.000

2. Begrotingscijfers in tabellen

Tabel 1 Mutaties bestuursrapportage

x €1.000

Programma	Maj. Bijstellingen	Budg. Neutr. Bijstellingen	Technische Bijstellingen	Techniek Verplicht	Corresponderende posten	Kosten-toerekening	Totaal resultaat
Betrouwbare overheid	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	-2.182	270	0	0	0	-1.912
Klimaatvriendelijke stad	0	8.678	0	0	0	0	8.678
Duurzame bereikbaarheid	0	603	0	0	0	0	603
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	0	35	675	0	0	0	4.291
Veilige stad	0	1.676	0	0	0	0	1.676
Passende ondersteuning en opvang	0	2.292	0	0	0	0	2.292
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	-335	0	0	0	0	-335
Levendige en gezonde stad	0	31.044	0	0	0	0	31.044
Algemene Middelen en Overhead	0	38	0	0	3.168	0	3.206
Totaal Baten	**0**	**43.850**	**945**	**0**	**3.168**	**0**	**51.544**
Betrouwbare overheid	0	-1.900	0	0	-1.418	526	-2.792
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	2.766	0	0	-866	-759	1.141
Klimaatvriendelijke stad	0	-7.388	0	0	0	0	-7.388
Duurzame bereikbaarheid	0	-603	0	0	0	0	-603
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	0	-298	0	0	-10	7	-3.634

Veilige stad	0	-1.676	0	0	-83	0	-1.759
Passende ondersteuning en opvang	0	3.936	0	0	-781	0	3.155
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	-415	0	0	-2.108	15	-2.508
Kansrijk opgroeien	0	0	0	0	-1.104	87	-1.017
Levendige en gezonde stad	0	-36.600	0	0	-838	0	-37.438
Algemene Middelen en Overhead	0	1.300	-945	0	-45	124	185
Totaal Lasten	**0**	**-40.878**	**-945**	**0**	**-7.253**	**0**	**-52.658**
Totaal saldo baten en lasten	**0**	**2.971**	**0**	**0**	**-4.085**	**0**	**-1.114**
Mutaties reserves							
Betrouwbare overheid	0	0	0	0	1.047	0	1.047
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	0	0	0	0	356	0	356
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	0	0	0	0	10	0	10
Veilige stad	0	0	0	0	83	0	83
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	400	0	0	1.751	0	2.151
Levendige en gezonde stad	0	0	0	0	838	0	838
Totaal Onttrekking reserves	0	400	0	0	4.085	0	4.485
Klimaatvriendelijke stad	0	-1.290	0	0	0	0	-1.290
Algemene Middelen en Overhead	0	-2.081	0	0	0	0	-2.081
Totaal Storting reserves	0	-3.371	0	0	0	0	-3.371
Totaal Reserves	**0**	**-2.971**	**0**	**0**	**4.085**	**0**	**1.114**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 2 Actuele begroting

x €1.000

	Nominale begroting 2025	3e Begrotingswijziging 2024	1e bestuursrapportage 2025	2e bestuursrapportage 2025	Actuele begroting 2025
Betrouwbare overheid	9.396	0	2.000		13.758
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	219.108	497	-1.912		219.868
Klimaatvriendelijke stad	6.346	0	8.678		15.024
Duurzame bereikbaarheid	110.552	27	603		111.181
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.933	-15	4.291		154.924
Veilige stad	5.832	-49	1.676		7.456
Passende ondersteuning en opvang	5.041	0	2.292		5.801
Werk, toekomstbestendige economie en best	156.433	11.663	-335		176.008
Kansrijk opgroeien	20.211	0	0		19.522
Levendige en gezonde stad	66.036	-3.758	31.044		92.380
Algemene Middelen en Overhead	1.291.535	5.935	3.206		1.295.797
Totaal Baten	**2.042.423**	**14.299**	**51.544**		**2.111.720**
Betrouwbare overheid	-61.151	879	-2.792		-69.106
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-228.807	2.704	1.141		-224.793
Klimaatvriendelijke stad	-16.623	0	-7.388		-24.011
Duurzame bereikbaarheid	-90.318	32	-603		-94.307
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-244.427	-279	-3.634		-250.969
Veilige stad	-75.716	-619	-1.759		-76.503
Passende ondersteuning en opvang	-257.871	12	3.155		-261.564
Werk, toekomstbestendige economie en best	-287.616	-11.543	-2.508		-316.310
Kansrijk opgroeien	-279.379	2.211	-1.017		-278.135
Levendige en gezonde stad	-259.322	8.220	-37.438		-283.094
Algemene Middelen en Overhead	-267.203	-7.110	185		-268.334

Totaal Lasten	**-2.068.432**	**-5.494**	**-52.658**	**-2.147.126**
Saldo van baten en lasten	**-26.009**	**8.806**	**-1.114**	**-35.406**
Betrouwbare overheid	0	0	1.047	1.047
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	18.264	0	356	18.720
Klimaatvriendelijke stad	100	0	0	100
Duurzame bereikbaarheid	7.715	-1.029	0	9.829
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	1.328	-3	10	1.335
Veilige stad	204	0	83	287
Passende ondersteuning en opvang	0	0	0	8.701
Werk, toekomstbestendige economie en best	0	0	2.151	2.151
Kansrijk opgroeien	2.667	-2.667	0	700
Levendige en gezonde stad	9.161	-5.099	838	2.443
Algemene Middelen en Overhead	79.569	0	0	89.462
Totaal onttrekking reserves	**119.008**	**-8.797**	**4.485**	**134.775**
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-13.161	0	0	-13.161
Klimaatvriendelijke stad	0	0	-1.290	-1.290
Duurzame bereikbaarheid	-23.731	0	0	-23.731
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-7.141	0	0	-7.141
Levendige en gezonde stad	-4.007	0	0	-4.507
Algemene Middelen en Overhead	-44.959	-8	-2.081	-49.538
Totaal stortingen reserves	**-92.999**	**-8**	**-3.371**	**-99.368**
Totaal mutaties reserves	**26.009**	**-8.806**	**1.114**	**35.406**
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 3 Mutaties meerjaren

x €1.000

Meerjarenraming	Mutaties 2026	Mutaties 2027	Mutaties 2028
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	270	270	270
Klimaatvriendelijke stad	6.645	6.060	5.000
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	4.341	4.256	4.256
Veilige stad	565	28	28
Passende ondersteuning en opvang	2.292	0	0
Werk, toekomstbestendige economie en best	-335	-335	-335
Levendige en gezonde stad	318	318	318
Algemene Middelen en Overhead	2.705	1.204	1.375
Totaal Baten	**16.800**	**11.800**	**10.911**
Betrouwbare overheid	526	526	526
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	-19.019	-18.926	-19.116
Klimaatvriendelijke stad	-6.777	-6.192	-5.000
Duurzame bereikbaarheid	-11.308	-11.315	-11.315
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	-8.164	-8.175	-8.073
Veilige stad	-9.733	-9.202	-9.202
Passende ondersteuning en opvang	1.687	4.584	4.584
Werk, toekomstbestendige economie en best	-218	-220	-220
Kansrijk opgroeien	-1.017	87	87
Levendige en gezonde stad	-2.507	-5.752	-9.194
Algemene Middelen en Overhead	45.089	45.229	45.229
Totaal Lasten	**-11.439**	**-9.354**	**-11.692**
Saldo van Baten en Lasten	**5.361**	**2.446**	**-781**
Klimaatvriendelijke stad	133	133	0
Levendige en gezonde stad	-2.500	0	2.500
Algemene Middelen en Overhead	616	135	994
Onttrekking reserves	**-1.752**	**268**	**3.494**
Algemene Middelen en Overhead	-3.609	-2.713	-2.713
Storting reserves	**-3.609**	**-2.713**	**-2.713**
Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**

Tabel 4 Actuele programmaraming

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	13.758	69.106	-55.348	54.301	-1.047	0	1.047	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	219.868	224.793	-4.924	-635	-5.559	13.161	18.720	0
Klimaatvriendelijke stad	15.024	24.011	-8.986	10.176	1.190	1.290	100	0
Duurzame bereikbaarheid	111.181	94.307	16.874	-2.972	13.901	23.731	9.829	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	154.924	250.969	-96.045	101.852	5.806	7.141	1.335	0
Veilige stad	7.456	76.503	-69.047	68.760	-287	0	287	0
Passende ondersteuning en opvang	5.801	261.564	-255.764	247.063	-8.701	0	8.701	0
Werk, toekomstbestendige economie en best	176.008	316.310	-140.302	138.151	-2.151	0	2.151	0
Kansrijk opgroeien	19.522	278.135	-258.613	257.913	-700	0	700	0
Levendige en gezonde stad	92.380	283.094	-190.713	192.777	2.064	4.507	2.443	0
Algemene Middelen en Overhead	1.295.797	268.334	1.027.463	-1.067.387	-39.923	49.538	89.462	0
Totaal	**2.111.720**	**2.147.126**	**-35.406**	**0**	**-35.406**	**99.368**	**134.775**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.
In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Subsidiestaat gemeente Utrecht 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, Gelet op artikel 156 lid 1 Gemeentewet en artikel 3 lid 1 Algemene Subsidieverordening (ASV) gemeente Utrecht;

Overwegende dat het wenselijk is om één overzicht te hebben van de actuele subsidieplafonds van alle subsidieregelingen van de gemeente Utrecht;

Besluiten vast te stellen de subsidiestaat gemeente Utrecht 2025.

Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
1.1	Initiatievenfonds	**Nadere Regel Initiatievenfonds gemeente Utrecht**	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.386
1.2	Volksfeesten	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	230
1.3	Ondersteunen raadgevend referendum	**Nadere regel subsidie Raadgevend referendum gemeente Utrecht**	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum is toegelaten.	3 x 12

1.4	Samen voor Overvecht	**Nadere regels subsidie Samen voor Overvecht**	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	4.192

Hoofdstuk 2 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
2.1	Doelgroepen	**Nadere regel subsidie huurdersparticipatie**	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging	50
2.2	Lesgeven in een grootstedelijke context	**Nadere regel subsidie Lesgeven in een grootstedelijke context gemeente Utrecht**	Lesgeven in een grootstedelijke context	400
2.3	Ruimtelijke plannen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79

Hoofdstuk 3 Klimaatvriendelijke stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

3.1	Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	**Nadere regel aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen**	woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900
3.2	Duurzaamheidsleningen	**Nadere regel Duurzaamheidsleningen gemeente Utrecht**	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826
3.3	Energieadvies en trajecbegeleiding	**Nadere regels subsidie Energieadvies aan huis en Trajectbegeleiding**	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen	102
3.4	Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	**Nadere regel subsidie Energieloket – verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30
3.5	Maatschappelijk Vastgoed	**Beleidsregel Maatschappelijk vastgoed Utrechtse Energie!**	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	80
3.6	Samen Verduurzamen	**Nadere regel Subsidie collectieve aanpak energiemaatregelen**	Het stimuleren van collectieve initiatieven voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75
3.7	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	**Nadere regel extra subsidie Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's**	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250
3.8	Subsidie bij collectieve inkoopactie	**Nadere regel subsidie isolatie bij collectieve inkoop gemeente Utrecht**	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor	900

			energiemaatregelen bij particuliere woningen	
3.9	Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen	**Nadere regel subsidie energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen in de gemeente Utrecht 2024-2026**	energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen	150
3.10	Subsidie woning isoleren	**Nadere regel subsidie woning isoleren gemeente Utrecht**	Het stimuleren van eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	500
3.11	Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht	**Nadere regel subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht gemeente Utrecht**	Tegemoetkoming aan eigenaar-bewoners voor het nemen van energiebesparende en onderhoudsmaatregelen aan grondgebonden slechte woningen van specifieke adressen in Overvecht.	784
3.12	Stimuleringslening kleine VVE's	**Stimuleringslening kleine VVE's**	**Stimuleringslening kleine VVE's**	1.850
3.13a	Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Overvecht, Noordwest, Zuid en Zuidwest	**Nadere regel subsidie woning isoleren gemeente grote vve Utrecht**	Het stimuleren van slecht geïsoleerde met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	1.800
3.13b	Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Oost, Noordoost, Binnenstad, Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern	**Nadere regel subsidie woning isoleren gemeente grote vve Utrecht**	Het stimuleren van slecht geïsoleerde grote vve's met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	1.000

Hoofdstuk 4 Duurzame Bereikbaarheid

	Subsidiedoelstelling	Subsidieregeling	Omschrijving	Budget x € 1.000

Hoofdstuk 5 Aantrekkelijke en groene leefomgeving en erfgoed

	Subsidiedoelstelling	Subsidieregeling	Omschrijving	Budget x € 1.000
5.1	Utrecht groen en duurzaam	**Nadere regel subsidie natuur- en milieucommunicatie en -educatie 2024 – 2029 gemeente Utrecht**	Bijdrage Natuur- en Milieueducatie ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	4.639
5.2	Dierenweides	**Nadere regel subsidie dierenweides gemeente Utrecht**	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	49
5.3	Exploitatie Domunder	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Ondersteuning exploitatie Domunder	40
5.4	Groenblauwe daken	**Nadere regel Subsidie groenblauwe daken**	Wateroverlast voorkomen	700
5.5	Herstel kelders wervengebied	**Nadere regel pilotfase subsidie kelders wervengebied gemeente Utrecht 2025**	Herstel kelders wervengebied a.voor subsidies voor de kosten voor onderhoud, herstel en het waterwerend maken van een kelder in het kader het uitvoeren van een herstelplan, waarbij	a. 7.800

			ingrijpende maatregelen nodig zijn b. voor subsidies voor de kosten voor onderhoud, herstel en het waterwerend maken van een kelder in het kader het uitvoeren van een herstelplan, waarbij geen ingrijpende maatregelen nodig zijn, zoals genoemd onder artikel 13 lid 2 sub a c. voor subsidies voor het opstellen van een herstelplan en uitvoeren van onderzoeken behoeve van het herstelplan:	b. 200 c. geen subsidieplafond
5.6	Publieksbereik Erfgoed	**Nadere regel subsidie publieksbereik erfgoed gemeente Utrecht**	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	86
5.7	Terugdringen van emissies door houtstook	**Nadere regel subsidie verwijderen houtkachel of open haard gemeente Utrecht**	Terugdringen van emissies door houtstook	95 (totaalplafond t/m 31 december 2025 of zodra het subsidieplafond bereikt is)
5.8	Groenblauw maatschappelijk vastgoed	**Nadere regel Groenblauw maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen via groenblauwe maatregelen	300
5.9	Aantrekkelijke uitstraling gevels	**Nadere regel subsidie gevelreclame Amsterdamsestraatweg**	Bevordering ruimtelijk kwaliteit van de Amsterdamsestraatweg in het kader van het gebiedsgerichte programma voor deze straat.	120

5.10	Financiële ondersteuning voor restauratie, energiebesparende maatregelen en om fysieke toegankelijkheid te verbeteren van monumenten.	**Nadere regel subsidie financiering restauratie en energiemaatregelen voor monumenten uit het Utrechts Restauratiefonds**	De regeling biedt eigenaren van monumenten de mogelijkheid om voordelig te lenen voor de genoemde maatregelen bij het Nationaal Restauratiefonds.	2.100

Hoofdstuk 6 Veilige stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
6.1	Hulpverlening bij ongevallen en rampen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	242
6.2	Jongerenwerk en veiligheid	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	4.191
6.3	Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	2.018
6.4	Politie Keurmerk Veilig Wonen	**Nadere regel subsidie Politiekeurmerk Veilig Wonen voor eigenaren gemeente Utrecht**	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	81

6.5	Vervallen	Vervallen	Vervallen	

Hoofdstuk 7 Passende ondersteuning en opvang

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
7.1	Advies	**Beleidsregel Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke cliëntondersteuning gemeente Utrecht 2019-2024**	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	54
7.2	Buurtbemiddeling/ aanpak extreme woonoverlast	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	913

7.3	Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	**beleidsregel Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen gemeente Utrecht**	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang.	1.973
7.4	Groepsgewijze activiteiten	**Beleidsregel Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke cliëntondersteuning gemeente Utrecht 2019-2024**	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	333
7.5	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Nadere regel subsidie sociale prestatie en dagondersteuning**	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	6.900
7.6	Veilig thuis 18+	**Nadere regel subsidie Veilig Thuis, (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering (subsidieregeling VT-JB-JR Utrecht 2018)**	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	6.366

7.7	Voorkomen huiselijk geweld	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	2.100

Hoofdstuk 8 Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
8.1	Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	**Nadere regel subsidie Actieagenda Utrechters Schuldenvrij**	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150
8.2	BIZ Woonboulevard	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	BIZ subsidie (Bedrijfs Investerings Zone)	145
8.3	Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	**Nadere regel subsidie versterken Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups 2023-2026 gemeente Utrecht**	Subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120

8.4	Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	**Nadere regel subsidie versterken Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups 2023-2026 gemeente Utrecht**	Meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	380
8.5	Huisvesting voedselbanken	**Nadere regel subsidie huisvesting voedselbanken gemeente Utrecht**	Huisvesting voedselbanken	150
8.6	Loonkostensubsidie (*2)	**Nadere regel forfaitaire loonkostensubsidie gemeente Utrecht**	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	6.000
8.7	Ondernemersfonds Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	12.393
8.8	Vervallen	Vervallen	Vervallen	
8.9	Utrecht Science Park (USP)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50

8.10	Werkgeverscheque	**Nadere regel Werkgeverscheque gemeente Utrecht**	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	200
8.11	Wet Sociale werkvoorziening (*3)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	15.639
8.12	Inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	**Nadere regel subsidie stimulering inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers gemeente Utrecht**	Kwetsbare ondernemers in een zo vroeg mogelijk stadium toereikende ondersteuning bieden, die financieel gezien voor het college de meest voordelige keuze is, om weer (financieel) zelfredzaam te worden.	330
8.13	Deelname sport en cultuur	Nadere regel subsidie deelname sport en cultuur gemeente Utrecht	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300
8.14	Evenementenfonds	**Algemene SubsidieVerordening (ASV) (nadere regel/beleidsregel volgt)**	Subsidie voor Ondersteuning stadsfeesten en herdenkingen locatiebeleid evenementen	300
8.15	ROM Regio Utrecht BV	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174
8.16	Jobcoaching	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider.	300

Hoofdstuk 9 Kansrijk opgroeien

	Subsidiedoelstelling	Subsidieregeling	Omschrijving	Budget x € 1.000
9.1	Ambulant jongerenwerk	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.588
9.2	Basiszorg daklozen regio Utrecht	**Nadere regel subsidie basiszorg daklozen regio Utrecht**	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	4.314
9.3	Bibliotheek Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	17.098
9.4	Cultuureducatie (onderwijs)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	2.119
9.5	De Stem van Utrecht	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	109
9.6	Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23. Dit door middel van de voorziening de ISK waar nieuwkomers (leerlingen in het VO) de Nederlandse taal leren zodat zij na onderwijs te hebben ontvangen op het ISK kunnen uitstromen naar het reguliere onderwijs op het niveau naar vermogen.	107

9.7	Jeugdhulp	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	397
9.8	Jongeren, relaties en seksualiteit	**Nadere regel subsidie Preventie en begeleiding aan jongeren op het gebied van liefde, relaties en seksualiteit gemeente Utrecht**	Jongeren, relaties en seksualiteit	483
9.9	Kinder- en jongerenwerk MO	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	327
9.10	Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Verlaging werkdruk leraren	414
9.11	Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	588
9.12	Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	**Beleidsregel Utrechtse onderwijsimpuls voor kwaliteit en excellentie**	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	1.149

9.13	OPDC Utrecht	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	722
9.14	Overgang PO naar VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	256
9.15	Vervallen	Vervallen	Vervallen	Vervallen
9.16	Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	**Nadere regel subsidie sociale prestatie en dagondersteuning**	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	310

9.17	Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren zodat zij na ca. 1½ jaar Taalschool bij uitstroom naar het reguliere onderwijs Nederlands spreken, lezen en schrijven – passend bij het vastgestelde uitstroomniveau.	640
9.18	Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.661
9.19	Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.369
9.20	Uitvoering Voorschoolse Educatie	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	12.802
9.21	Utrecht Leert!	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.000

9.22	Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	**Nadere regel subsidie Veilig Thuis, (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering (subsidieregeling VT-JB-JR Utrecht 2018)**	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	14.684
9.23	Verbindingsgroepen	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	Verbindingsgroepen	300
9.24	Versneld Vernieuwen & Kansrijke start (*4)	**Nadere regel subsidie Herstel en veerkracht Utrechtse Jeugd**	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	1.100
9.25	Versterken van taal	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vroegschool, Schakelen gr. 3, 4, Leertijduitbreiding (LTU), Brede School Academie (BSA), Zomerschool/taalstimulering in de vakantie perioden en taalactiviteiten.	3.800

9.26	Honours trajectum Utrecht HTU	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen	31
9.27	VSV Regionaal	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880
9.28	VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	335
9.29	Waardering voor Vakmanschap	**Nadere regel subsidie Waardering voor vakmanschap gemeente Utrecht**	Waardering voor Vakmanschap	180
9.30	Kinderopvang plus	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	Kinderopvang plus	1.000

9.31	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	315
9.32	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	435
9.33	Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving	**Nadere regel subsidie tijdelijke investering voor- en vroegschoolse educatie gemeente Utrecht**	Een tijdelijke investering van drie jaar om de startpositie van kinderen te verbeteren die risico lopen op achterstand in (taal) ontwikkeling door extra inzet op voor- en vroegschoolse educatie *a.* Het stimuleren van deelname aan de voorschool *b.* Het stimuleren van deelname aan de vroegschool c. Het bieden van passende ondersteuning d. Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar e. Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5-4 jaar f. het bevorderen van professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool	a. 500 b. 300 c. 1.505 d. 60 e. 185 f. 50
9.34	Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het verbeteren van het taalniveau	68
9.35	Solidariteitsfonds	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	In plaats van de vrijwillige ouderbijdrage	75

9.36	Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om jaarlijks te overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en de inschrijving en toelating.	633
9.37	Vrij leesuur	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Stimuleren van vrij lezen in op de baissschool	30

Hoofdstuk 10 Levendige en gezonde stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
10.1	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	**Beleidsregel subsidie Driehoeksoverleggen buurtcentra gemeente Utrecht**	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80
10.2	Amateurkunsteducatie	**Nadere regel Subsidie amateurkunsteducatie gemeente Utrecht 2025-2028**	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	915
10.3	Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande	13.000

			minderjarige vreemdelingen (AMV)	
10.4	Basisvoorzieningen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	418
10.5	Beheerde speeltuinen	**Beleidsregel Beheerde speeltuinen gemeente Utrecht**	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden.	2.838
10.6	Belangenbehartiging en informatievoorziening	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties Nadere regel Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties gemeente Utrecht**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.605
10.7	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Brugfunctie: het tijdelijk ondersteunen en zo nodig verbinden van inwoners met een kwetsbare situatie aan partijen in de basisinfrastructuur of in de (aanvullende) zorg.	654
10.8	Brugfunctie Diversiteit - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	70

10.9	Support aangepaste sportaanbod	**Beleidsregel Sportakkoord Utrecht**	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	101
10.10	Buurtsportcoach	**Beleidsregel Sportakkoord Utrecht**	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	76
10.11	Support samenwerking	**Beleidsregel Sportakkoord Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	137
10.12	Support sportaanbieders	**Beleidsregel Sportakkoord Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.	105
10.13	Combinatiefunctionarissen	**Nadere regel stimuleringssubsidie combinatiefuncties cultuur 2025-2026**	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278
10.14	Cultuurnota 4-jarige regeling	**Nadere regel tweejarige subsidie 2025-2026 in het kader van de Cultuurnota 2025-2028 Kleur Bekennen**	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	47.294
10.15	Cultuurnota 4-jarige regeling Participatie	**Nadere regel tweejarige subsidie 2025-2026 in het kader van de Cultuurnota 2025-2028 Kleur Bekennen**	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.926

10.16	Cultuurparticipatie	**Nadere regel tweejarige subsidie 2025-2026 in het kader van de Cultuurnota 2025-2028 Kleur Bekennen**	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.121
10.17	Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern	**Nadere regel subsidie jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern 2025-2028**	Het stimuleren van actieve cultuurparticipatie door jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten de Meern	288
10.18	Gezond Leren op School	**Nadere regel onderwijs**	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor scholen speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde leefstijl te bevorderen, honger tegen te gaan en gezond gewicht te bevorderen.	887
10.19	Grootschalige schoolsportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	110
10.20	Grootschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	215
10.21	Kleinschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	73

10.22	Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	2.408
10.23	Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Registreren en opvolgen discriminatie meldingen; Activiteiten gericht op het voorkomen en tegengaan van discriminatie; Beide uitgevoerd door discriminatie.nl provincie Utrecht	601
10.24	Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	**Nadere regel subsidie mantelzorgondersteuning**	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	907
10.25	Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	**Nadere regel subsidie basisvoorziening vrijwilligersondersteuning**	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	920
10.26	NT2 voor volwassenen	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	161
10.27	Productie en programmering	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	800
10.28	Culturele broedplaatsen stedelijke regio	**Nadere regel subsidie Culturele Broedplaatsen stedelijke regio Utrecht**	Bijdragen aan de initiatief- en realisatiefase van de nieuw culturele	115

			broedplaatsen verspreid over de regio Utrecht	
10.29	Basissubsidie Amateurkunst	**Nadere regel basissubsidies amateurkunst gemeente Utrecht**	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420
10.30a	Sekswerk	**Nadere regel subsidie Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten**	Het bieden van laagdrempelige opvang en het vergroten v/h bereik onder de sekswerkers door outreachend werken; het ondersteunen en begeleiden van sekswerkers bij het verlaten van de branche; de inzet van een vertrouwenspersoon.	925
10.30b	Sekswerk	**Nadere regel subsidie uitstapprogramma's sekswerkers (DUUP) gemeente Utrecht**	Regionale begeleidingstrajecten (Utrecht, Eemland, Gooi- en Vechtstreek) om de branche te verlaten (DUUP)	583
10.31	Stimuleren vrijwilligerswerk	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te	211

			participeren en vrijwilligerswerk te doen.	
10.32	Taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het verbeteren van het taalniveau	103
10.33	Talentenprogramma's sport	**Nadere regel subsidie Talentontwikkeling sport gemeente Utrecht**	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	56
10.34	Toeleiding naar (bemoei)zorg	**Nadere regel Toeleiding naar (bemoei)zorg**	Toeleiding naar (bemoei)zorg	195
10.35	Tuinen en parken	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Volkstuinen	194
10.36a	Activiteiten Verslavingspreventie basis	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht**	Verslavingspreventie basis	1.204
10.36b	Activiteiten Verslavingspreventie ongelijk investeren	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht**	Verslavingspreventie ongelijk investeren	162
10.36c	Verslavingspreventie Preventie KOPP/KOV	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht**	Verslavingspreventie Preventie KOPP/KOV	237

10.37	Verslavingszorg	**Nadere regel subsidie Verslavingszorg**	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	2.150
10.38	Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	264
10.39	Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.070
10.40	WMO collectieve GGZ preventie	**Uitvoeringsovereenkomst Indigo Midden-Nederland en gemeente Utrecht**	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	72
10.41	Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het ondersteunen van inwoners in een kwetsbare situatie waardoor zij zelfredzamer worden of beter kunnen meedoen.	6.938
10.42	Mediaplatform	**Nadere regel subsidie stedelijk mediaplatform**	Beheren en uitvoeren van een stedelijk journalistiek mediaplatform	42

10.43	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	**Nadere regel tender subsidie en overeenkomsten voor huisvesting van maatschappelijke, creatieve en innovatieve bedrijvigheid Berlijnplein**	Realiseren van werkruimte voor maatschappelijke, creatieve en innovatieve bedrijven en organisaties	40
10.44	Impulssubsidies Cultuur	**Nadere regel Impulssubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	217
10.45	Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222
10.46	Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222
10.47	Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222
10.48	Projectsubsidies cultuur (ronde 4)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222

10.49	Cultuurnota 2-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2026 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren van startende culturele projecten.	749
10.50	Inclusie en Diversiteit	**Nadere regel subsidie Inclusie en Diversiteit**	Ondersteuning van activiteiten die bijdragen aan Inclusie en Diversiteit	500
10.51	Stedelijk beheer cultureel vastgoed	**Nadere regel subsidie stedelijke beheerinstelling cultureel vastgoed 2025-2028**	Het leveren van een financiële bijdrage aan kostendekkende exploitatie van een beheerorganisatie die de stedelijke beheerfunctie in de stad utrecht realiseert.	447
10.52	Impuls Jongerencultuur	**Nadere regel subsidie Impuls Jongerencultuur**	Het ondersteunen van initiatieven voor en door jongeren waarmee zij zich creatief kunnen ontwikkelen.	322
10.53	Nachtcultuur stimulering	**Nadere regel subsidie Nachtcultuur**	Het stimuleren van activiteiten en initiatieven die de Utrechtse nachtcultuur een impuls geven, passend bij de ambities uit de Utrechtse Nachtvisie 2030 & Beleidsnota Nachtcultuur, en waarin drie subsidies worden onderscheiden: Ontwikkeling en professionalisering nachtcultuur Impuls voor activiteiten nachtcultuur Stimulans voor samenwerking	70

10.54	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van nieuwe culturele broedplaatsen en nieuwe werkruimtes in bestaande culturele broedplaatsen in de gemeente Utrecht	434
10.55	Scoutingsactiviteiten	**Beleidsregel Scoutingactiviteiten**	Scoutingsactiviteiten	262
10.56	Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen	**Nadere regel subsidie professionalisering organisaties met cultuurhistorische waarde**	Organisaties met cultuurhistorische waarde die geen meerjarige cultuursubsidie van de gemeente meer ontvangen te ondersteunen bij professionalisering en/of het verkennen van andere mogelijkheden voor (structurele) financiering	

Hoofdstuk 11 Slotbepalingen

Artikel 11.1 Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als Subsidiestaat 2025 gemeente Utrecht.

Artikel 11.2 Intrekking

De Subsidiestaat 2025, zoals vastgesteld op 14 mei 2025 (gemeenteblad 2024, 220794) , wordt ingetrokken.

Artikel 11.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, in de vergadering van DATUM.

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De secretaris,

Michiel J. Ruis

Toelichting

De subsidiestaat is onderdeel van de programmabegroting en vermeldt per programma welke subsidiedoelstellingen er zijn. Voor iedere subsidiedoelstelling is een maximaal bedrag beschikbaar (= het subsidieplafond) gesteld door burgemeester en wethouders.

Bij iedere subsidiedoelstelling staat aangegeven welke subsidieregeling er onder valt en voor welke regeling u een aanvraag kunt doen.

De vermelde bedragen zijn geen garantie dat deze bedragen nog daadwerkelijk beschikbaar zijn, en/of dat er nog subsidie kan worden aangevraagd. Voor de actuele subsidieregelingen en budgetten kunt u kijken op de website van de gemeente utrecht www.utrecht.nl/subsidie of contact opnemen met het subsidiebureau van de gemeente Utrecht: subsidie@utrecht.nl

De aanvraagtermijnen per subsidieregeling zijn te vinden in de betreffende subsidieregelingen op www.overheid.nl.

(*1) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een convenant uitsluitend bestemd voor de ROM.

(*2) Het subsidieplafond is beperkt beschikbaar voor nieuwe aanvragen. Uit subsidies die in voorgaande jaren zijn verleend vloeien doorlopende verplichtingen voort waarvan de omvang afhankelijk is van externe factoren. Deze verplichtingen komen ten laste van het subsidieplafond voor 2024. Het plafond kan worden bijgesteld op basis van de ervaringen in het voorgaande jaar en nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen.

(*3) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een aanwijzingsbesluit uitsluitend bestemd voor UW bedrijven.

(*4) Op de beschikbare subsidiebedragen onder deze regelingen worden de verleende subsidiebedragen uit het jaar 2024 in mindering gebracht.

(*5) Op alle subsidieplafonds rust een begrotingsvoorbehoud.

Subsidiestaat gemeente Utrecht 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, Gelet op artikel 156 lid 1 Gemeentewet en artikel 3 lid 1 Algemene Subsidieverordening (ASV) gemeente Utrecht;

Overwegende dat het wenselijk is om één overzicht te hebben van de actuele subsidieplafonds van alle subsidieregelingen van de gemeente Utrecht;

Besluiten vast te stellen de subsidiestaat gemeente Utrecht 2026.

Hoofdstuk 1 Betrouwbare overheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
1.1	Initiatievenfonds	**Nadere Regel Initiatievenfonds gemeente Utrecht**	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.386
1.2	Volksfeesten	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	230
1.3	Ondersteunen raadgevend referendum	**Nadere regel subsidie Raadgevend referendum gemeente Utrecht**	Subsidiëren van tegenstanders, voorstanders en subsidieaanvragers met een neutrale houding ter ondersteuning van het publieke debat voor campagneactiviteiten of de meningsvorming nadat een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum is toegelaten.	3 x 12

1.4	Samen voor Overvecht	**Nadere regels subsidie Samen voor Overvecht**	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	1.128

Hoofdstuk 2 Ontwikkelen en wonen voor iedereen

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
2.1	Doelgroepen	**Nadere regel subsidie huurdersparticipatie**	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging	50
2.2	Lesgeven in een grootstedelijke context	**Nadere regel subsidie Lesgeven in een grootstedelijke context gemeente Utrecht**	Lesgeven in een grootstedelijke context	400
2.3	Ruimtelijke plannen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79

Hoofdstuk 3 Klimaatvriendelijke stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

3.1	Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	**Nadere regel aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen**	woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900
3.2	Duurzaamheidsleningen	**Nadere regel Duurzaamheidsleningen gemeente Utrecht**	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826
3.3	Energieadvies en trajecbegeleiding	**Nadere regels subsidie Energieadvies aan huis en Trajectbegeleiding**	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen	102
3.4	Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	**Nadere regel subsidie Energieloket – verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30
3.5	Maatschappelijk Vastgoed	**Beleidsregel Maatschappelijk vastgoed Utrechtse Energie!**	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	80
3.6	Samen Verduurzamen	**Nadere regel Subsidie collectieve aanpak energiemaatregelen**	Het stimuleren van collectieve initiatieven voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75
3.7	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	**Nadere regel extra subsidie Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's**	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250
3.8	Subsidie bij collectieve inkoopactie	**Nadere regel subsidie isolatie bij collectieve inkoop gemeente Utrecht**	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor	900

			energiemaatregelen bij particuliere woningen	
3.9	Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen	**Nadere regel subsidie energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen in de gemeente Utrecht 2024-2026**	energievouchers verduurzamingsmaatregelen voor MKB-ondernemingen	150
3.10	Subsidie woning isoleren	**Nadere regel subsidie woning isoleren gemeente Utrecht**	Het stimuleren van eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	n.t.b
3.11	Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht	**Nadere regel subsidie woningisolatie specifieke adressen Overvecht gemeente Utrecht**	Tegemoetkoming aan eigenaar-bewoners voor het nemen van energiebesparende en onderhoudsmaatregelen aan grondgebonden slechte woningen van specifieke adressen in Overvecht.	784
3.12	Stimuleringslening kleine VVE's	**Nadere regel Stimuleringslening kleine vve's gemeente Utrecht**	Stimuleringslening kleine VVE's	1.850

Hoofdstuk 4 Duurzame Bereikbaarheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

Hoofdstuk 5 Aantrekkelijke en groene leefomgeving en erfgoed

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

5.1	Utrecht groen en duurzaam	**Nadere regel subsidie natuur- en milieucommunicatie en -educatie 2024 – 2029 gemeente Utrecht**	Bijdrage Natuur- en Milieueducatie ter ondersteuning van aantrekkelijke , laagdrempelige locaties , talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur , milieu en groen in de stad Utrecht.	4.639
5.2	Dierenweides	**Nadere regel subsidie dierenweides gemeente Utrecht**	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	49
5.3	Exploitatie Domunder	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Ondersteuning exploitatie Domunder	40
5.4	Groenblauwe daken	**Nadere regel Subsidie groenblauwe daken**	Wateroverlast voorkomen	700
5.5	Publieksbereik Erfgoed	**Nadere regel subsidie publieksbereik erfgoed gemeente Utrecht**	Ondersteuning activiteit Open Monumenten Dag Utrecht en Kerken kijken Utrecht	86
5.6	Groenblauw maatschappelijk vastgoed	**Nadere regel Groenblauw maatschappelijk vastgoed gemeente Utrecht**	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen via groenblauwe maatregelen	300
5.7	Aantrekkelijke uitstraling gevels	**Nadere regel subsidie gevelreclame Amsterdamsestraatweg**	Bevordering ruimtelijk kwaliteit van de Amsterdamsestraatweg in het kader van het gebiedsgerichte programma voor deze straat.	120
5.8	Financiële ondersteuning voor restauratie, energiebesparende maatregelen en om fysieke toegankelijkheid	**Nadere regel subsidie financiering restauratie en energiemaatregelen voor**	De regeling biedt eigenaren van monumenten de mogelijkheid om voordelig te lenen voor de	1.250

	te verbeteren van monumenten.	**monumenten uit het Utrechts Restauratiefonds**	genoemde maatregelen bij het Nationaal Restauratiefonds.	

Hoofdstuk 6 Veilige stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
6.1	Hulpverlening bij ongevallen en rampen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	242
6.2	Jongerenwerk en veiligheid	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief.	4.191
6.3	Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	340
6.4	Politie Keurmerk Veilig Wonen	**Nadere regel subsidie Politiekeurmerk Veilig Wonen voor eigenaren gemeente Utrecht**	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	81

Hoofdstuk 7 Passende ondersteuning en opvang

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**

7.1	Buurtbemiddeling/ aanpak extreme woonoverlast	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	939
7.2	Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	**beleidsregel Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen gemeente Utrecht**	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang.	1.814
7.3	Sociale prestatie en dagondersteuning	**Nadere regel subsidie sociale prestatie en dagondersteuning**	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	6.900
7.4	Veilig thuis 18+	**Nadere regel subsidie Veilig Thuis, (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering (subsidieregeling VT-JB-JR Utrecht 2018)**	Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	6.366

7.5	Voorkomen huiselijk geweld	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikaders, bij familie of via de informele netwerken. In alle gevallen is sprake van (groeps) begeleiding en/of (ambulante) hulpverlening al dan niet door de vrouwenopvang zelf.	2.100

Hoofdstuk 8 Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
8.1	Actieagenda Utrechters Schuldenvrij	**Nadere regel subsidie Actieagenda Utrechters Schuldenvrij**	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150
8.2	BIZ Woonboulevard	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	BIZ subsidie (Bedrijfs Investerings Zone)	145
8.3	Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	**Nadere regel subsidie versterken Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups 2023-2026 gemeente Utrecht**	Subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120

8.4	Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	**Nadere regel subsidie versterken Utrechtse ecosysteem voor startups en scale-ups 2023-2026 gemeente Utrecht**	Meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	380
8.5	Huisvesting voedselbanken	**Nadere regel subsidie huisvesting voedselbanken gemeente Utrecht**	Huisvesting voedselbanken	150
8.6	Loonkostensubsidie (*2)	**Nadere regel forfaitaire loonkostensubsidie gemeente Utrecht**	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen.	6.000
8.7	Ondernemersfonds Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad.	12.393
8.8	Utrecht Science Park (USP)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50
8.9	Werkgeverscheque	**Nadere regel Werkgeverscheque gemeente Utrecht**	Werkgevers stimuleren om mensen met belemmeringen op de arbeidsmarkt in dienst te nemen of op een proefplaatsing aan te stellen	200
8.10	Wet Sociale werkvoorziening (*3)	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	15.779
8.11	Inkomens- en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	**Nadere regel subsidie stimulering inkomens- en bestaanszekerheid**	Kwetsbare ondernemers in een zo vroeg mogelijk stadium toereikende ondersteuning bieden, die financieel gezien voor het college de meest	330

		ondernemers gemeente Utrecht	voordelige keuze is, om weer (financieel) zelfredzaam te worden.	
8.12	Evenementenfonds	Nadere regel Evenementenfonds gemeente Utrecht	Subsidie voor Ondersteuning stadsfeesten en herdenkingen locatiebeleid evenementen	150
8.13	Deelname sport en cultuur	Nadere regel subsidie deelname sport en cultuur gemeente Utrecht	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300
8.14	Jobcoaching	Nadere regel Jobcoaching	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider. NB: deze regel betreft specifiek de verstrekte subsidie aan werkgevers voor jobcoaching of werkbegeleiding die zij zelf regelen. Jobcoaching in natura valt niet onder deze subsidie.	300
8.15	ROM Regio Utrecht BV	Algemene SubsidieVerordening (ASV)	Convenantbijdrage aan ROM Regio Utrecht BV	174

Hoofdstuk 9 Kansrijk opgroeien

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
9.1	Ambulant jongerenwerk	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.588
9.2	Basiszorg daklozen regio Utrecht	**Nadere regel subsidie basiszorg daklozen regio Utrecht**	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	3.446

9.3	Bibliotheek Utrecht	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden.	17.098
9.4	Cultuureducatie (onderwijs)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school.	2.119
9.5	De Stem van Utrecht	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	109
9.6	Internationale Schakel Klassen (ISK): taal onderwijs voor nieuwkomers (VO) van 12 t/m 18 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 12-23. Dit door middel van de voorziening de ISK waar nieuwkomers (leerlingen in het VO) de Nederlandse taal leren zodat zij na onderwijs te hebben ontvangen op het ISK kunnen uitstromen naar het reguliere onderwijs op het niveau naar vermogen.	107
9.7	Jeugdhulp	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	397

9.8	Jongeren, relaties en seksualiteit	**Nadere regel subsidie Preventie en begeleiding aan jongeren op het gebied van liefde, relaties en seksualiteit gemeente Utrecht**	Jongeren, relaties en seksualiteit	474
9.9	Kinder- en jongerenwerk MO	**Beleidsregel Jongerenwerk 2020-2026**	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	588
9.10	Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Verlaging werkdruk leraren	414
9.11	Ondersteuning peuter bij overgang naar primair onderwijs	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	588
9.12	Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	**Beleidsregel Utrechtse onderwijsimpuls voor kwaliteit en excellentie**	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht.	1.149
9.13	OPDC Utrecht	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of naar de arbeidsmarkt.	722

9.14	Overgang PO naar VO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform de Beleidsregel Onderwijs Utrecht, Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	285
9.15	Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	**Nadere regel subsidie sociale prestatie en dagondersteuning**	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke participatie.	310
9.16	Taalschool: taal onderwijs voor nieuwkomers van 4 t/m 12 jaar	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de voorziening de Taalschool waar nieuwkomers (leerlingen in het PO) de Nederlandse taal leren zodat zij na ca. 1½ jaar Taalschool bij uitstroom naar het reguliere onderwijs Nederlands spreken, lezen en schrijven – passend bij het vastgestelde uitstroomniveau.	640
9.17	Talentontwikkeling en combinatiefuncties brede school primair onderwijs	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.661
9.18	Talentontwikkeling voortgezet onderwijs	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.369

9.19	Uitvoering Voorschoolse Educatie	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	12.802
9.20	Utrecht Leert!	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.000
9.21	Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	**Nadere regel subsidie Veilig Thuis, (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering (subsidieregeling VT-JB-JR Utrecht 2018)**	Uitvoering van Veilig Thuis en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	14.684
9.22	Verbindingsgroepen	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	Verbindingsgroepen	300
9.23	Versterken van taal	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vroegschool, Schakelen gr. 3, 4, Leertijduitbreiding (LTU), Brede School Academie (BSA), Zomerschool/taalstimulering in de vakantie perioden en taalactiviteiten.	3.966

9.24	Honours trajectum Utrecht HTU	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen	31
9.25	VSV Regionaal	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880
9.26	VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	343
9.27	Waardering voor Vakmanschap	**Nadere regel subsidie Waardering voor vakmanschap gemeente Utrecht**	Waardering voor Vakmanschap	180
9.28	Kinderopvang plus	**Nadere regel subsidie Passende Kinderopvang gemeente Utrecht**	Kinderopvang plus	1.000

9.29	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	315
9.30	Groenblauwe schoolpleinen basisscholen	**Nadere regel Groenblauwe schoolpleinen gemeente Utrecht**	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	435
9.31	Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	"Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om jaarlijks te overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en de inschrijving en toelating. "	385
9.32	Vrij leesuur	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Stimuleren van vrij lezen in op de baissschool	30
9.33	Solidariteitsfonds	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	In plaats van de vrijwillige ouderbijdrage	75

Hoofdstuk 10 Levendige en gezonde stad

	Subsidiedoelstelling	**Subsidieregeling**	**Omschrijving**	**Budget x € 1.000**
10.1	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	**Beleidsregel subsidie Driehoeksoverleggen buurtcentra gemeente Utrecht**	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80

10.2	Amateurkunsteducatie	**Nadere regel subsidie Amateurkunsteducatie 2025-2028 Gemeente Utrecht**	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	915
10.3	Asielzoekers, ongedocumenteerden en vluchtelingen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV)	13.000
10.4	Basissubsidie Amateurkunst	**Nadere regel basissubsidies amateurkunst gemeente Utrecht**	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420
10.5	Basisvoorzieningen	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	418
10.6	Beheerde speeltuinen	**Beleidsregel Beheerde speeltuinen gemeente Utrecht**	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden.	2.840

10.7	Belangenbehartiging en informatievoorziening	**Beleidsregel 'De stem van Utrechters' door cliëntraden, adviescommissies en belangenorganisaties Nadere regel Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties gemeente Utrecht**	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.431
10.8	Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Brugfunctie: het tijdelijk ondersteunen en zo nodig verbinden van inwoners met een kwetsbare situatie aan partijen in de basisinfrastructuur of in de (aanvullende) zorg.	654
10.9	Support aangepaste sportaanbod	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	101
10.10	Buurtsportcoach	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	76
10.11	Support samenwerking	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	77
10.12	Support sportaanbieders	**Nadere regel subsidie Sportakkoord II gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.	105

10.13	Combinatiefunctionarissen	**Nadere regel subsidie combinatiefuncties cultuur 2025-2026**	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278
10.14	Cultuurnota 4-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	46.834
10.15	Cultuurnota 4-jarige regeling participatie	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.926
10.16	Cultuurparticipatie	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2028 'Kunst kleurt de stad'**	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.121
10.17	Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern	**Nadere regel subsidie jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-de Meern 2025-2028 gemeente Utrecht**	De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten en De Meern	322
10.18	Gezond Leren op School	**Nadere regel onderwijs**	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor scholen speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde leefstijl te bevorderen, honger tegen te gaan en gezond gewicht te bevorderen.	787

10.19	Grootschalige schoolsportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	110
10.20	Grootschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	215
10.21	Kleinschalige sportevenementen	**Nadere regel subsidie sportevenementen gemeente Utrecht**	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	73
10.22	Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	2.306
10.23	Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Registreren en opvolgen discriminatie meldingen; Activiteiten gericht op het voorkomen en tegengaan van discriminatie; Beide uitgevoerd door discriminatie.nl provincie Utrecht	601
10.24	Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	**Nadere regel subsidie mantelzorgondersteuning**	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	907
10.25	Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	**Nadere regel subsidie basisvoorziening vrijwilligersondersteuning**	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren.	920
10.26	NT2 voor volwassenen	**Nadere regel subsidie onderwijs gemeente Utrecht**	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de	198

			Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	
10.27	Productie en programmering	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	800
10.28a	Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	**Nadere regel subsidie Stedelijke hulp- en dienstverlening aan sekswerkers en begeleidingstrajecten gericht op het verlaten van de branche voor sekswerkers gemeente Utrecht**	Stedelijke hulp- en dienstverlening en (stedelijke) begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	925
10.28b	Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)	**2e Rectificatie Nadere regel subsidie Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht**	Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht	583
10.29	Scoutingsactiviteiten	**Beleidsregel Scoutingactiviteiten**	Scoutingsactiviteiten	262
10.30	Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen	**Nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen gemeente Utrecht**	De realisatie van nieuwe culturele broedplaatsen en nieuwe werkruimtes in bestaande culturele broedplaatsen in de gemeente Utrecht	300
10.31	Stimuleren vrijwilligerswerk	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers	211

			en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen.	
10.32	Taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het verbeteren van het taalniveau	103
10.33	Talentenprogramma's sport	**Nadere regel subsidie Talentontwikkeling sport gemeente Utrecht**	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	56
10.34	Toeleiding naar (bemoei)zorg	**Nadere regel Toeleiding naar (bemoei)zorg**	Toeleiding naar (bemoei)zorg	195
10.35	Tuinen en parken	**Algemene SubsidieVerordening (ASV)**	Volkstuinen	194
10.36a	Verslavingspreventie basis	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Het bieden van informatie over de gezondheidseffecten van middelengebruik (nicotine, alcohol, drugs) en gokken. De activiteiten richten zich op jongeren, jongvolwassenen, risicogroepen, de sociale omgeving (w.o. ouders) en intermediairs. De inzet bevordert bewustwording, motivering en gedragsverandering.	1.204
10.36b	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	162

10.36c	Preventie KOPP/KOV-kinderen	**Nadere regel subsidie verslavingspreventie gemeente Utrecht 2025 t/m 2026**	Preventie KOPP/KOV-kinderen	237
10.37	Verslavingszorg	**Nadere regel subsidie Verslavingszorg gemeente Utrecht**	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	2.150
10.38	Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.070
10.39	WMO collectieve GGZ preventie	**Uitvoeringsovereenkomst Indigo Midden-Nederland en gemeente Utrecht**	Subsidie t.b.v. een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in de gemeente Utrecht	72
10.40	Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	**Nadere regel subsidie vrijwillige inzet voor elkaar**	Het ondersteunen van inwoners in een kwetsbare situatie waardoor zij zelfredzamer worden of beter kunnen meedoen.	6.086
10.41	Mediaplatform	**Nadere regel subsidie stedelijk mediaplatform**	Beheren en uitvoeren van een stedelijk journalistiek mediaplatform	42

10.42	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	**Nadere regel tender subsidie en overeenkomsten voor huisvesting van maatschappelijke, creatieve en innovatieve bedrijvigheid Berlijnplein**	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	40
10.43	Impulssubsidies cultuur	**Nadere regel Impulssubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	222
10.44	Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222
10.45	Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222
10.46	Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222
10.47	Projectsubsidies cultuur (ronde 4)	**Nadere regel Projectsubsidies Cultuur gemeente Utrecht**	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners	222

			en/of de Utrechtse culturele sector.	
10.48	Cultuurnota 2-jarige regeling	**Nadere regel Cultuurnota 2025-2026 'Kunst kleurt de stad'**	Het stimuleren van startende culturele projecten.	749
10.49	Inclusie en Diversiteit	**Nadere regel subsidie Inclusie en Diversiteit**	Ondersteuning van activiteiten die bijdragen aan Inclusie en Diversiteit	500
10.50	Stedelijk beheer cultureel vastgoed	**Nadere regel subsidie stedelijke beheer cultureel vastgoed gemeente Utrecht 2025-2028**	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	447
10.51	Nachtcultuur	**Nadere regel subsidie Nachtcultuur**	Nachtcultuur stimuleren	70
10.52	Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen	**Nadere regel subsidie professionalisering organisaties met cultuurhistorische waarde**	Organisaties met cultuurhistorische waarde die geen meerjarige cultuursubsidie van de gemeente meer ontvangen te ondersteunen bij professionalisering en/of het verkennen van andere mogelijkheden voor (structurele) financiering	50

Hoofdstuk 11 Slotbepalingen

Artikel 11.1 Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als Subsidiestaat 2026 gemeente Utrecht.

Artikel 11.2 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, in de vergadering van DATUM.

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

De secretaris,

Michiel J. Ruis

Toelichting

De subsidiestaat is onderdeel van de programmabegroting en vermeldt per programma welke subsidiedoelstellingen er zijn. Voor iedere subsidiedoelstelling is een maximaal bedrag beschikbaar (= het subsidieplafond) gesteld door burgemeester en wethouders.

Bij iedere subsidiedoelstelling staat aangegeven welke subsidieregeling er onder valt en voor welke regeling u een aanvraag kunt doen.

De vermelde bedragen zijn geen garantie dat deze bedragen nog daadwerkelijk beschikbaar zijn, en/of dat er nog subsidie kan worden aangevraagd. Voor de actuele subsidieregelingen en budgetten kunt u kijken op de website van de gemeente utrecht www.utrecht.nl/subsidie of contact opnemen met het subsidiebureau van de gemeente Utrecht: subsidie@utrecht.nl

De aanvraagtermijnen per subsidieregeling zijn te vinden in de betreffende subsidieregelingen op www.overheid.nl.

(*1) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een convenant uitsluitend bestemd voor de ROM.

(*2) Het subsidieplafond is beperkt beschikbaar voor nieuwe aanvragen. Uit subsidies die in voorgaande jaren zijn verleend vloeien doorlopende verplichtingen voort waarvan de omvang afhankelijk is van externe factoren. Deze verplichtingen komen ten laste van het subsidieplafond voor 2025. Het plafond kan worden bijgesteld op basis van de ervaringen in het voorgaande jaar en nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen.

(*3) Voor deze subsidiedoelstelling kunnen geen aanvragen worden ingediend. De subsidie is op basis van een aanwijzingsbesluit uitsluitend bestemd voor UW bedrijven.

(*4) Op de beschikbare subsidiebedragen onder deze regelingen worden de verleende subsidiebedragen uit het jaar 2025 in mindering gebracht.

(*5) Op alle subsidieplafonds rust een begrotingsvoorbehoud.

Gemeenteraad

Dossiernummer	4678
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	3.2
Titel	Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2025
ID	4900
Behandelend ambtenaar	Mathijs Lammers
Telefoon	0638113549
E-mail	mathijs.lammers@utrecht.nl
Datum collegebesluit	13 mei 2025
Geocodering	
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Eerenberg
Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub e: Raadsvoorstel over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen.
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	5 juni 2025

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Meerjarenperspectief Ruimte 2025

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Mathijs Lammers
Kenmerk	30253043
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Ja, een of meer bijlage(n)

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025 vast te stellen, waarin opgenomen:
   a) De voortgang van de ambities uit de RSU en financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities.
   b) Het actuele beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen in Duurzame mobiliteit. Waaronder het oplossen van knelpunten op de lopende investeringen, bestemmen van budget voor de ov-schaalsprong en het inpassen van aanvullende noodzakelijke investeringen.
   c) De opgeloste knelpunten in de lopende programmering van Maatschappelijke voorzieningen, door middelen over te hevelen van het begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid naar het begrotingsprogramma Levendige en gezonde stad.
   d) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten, waaronder het invullen van de investeringsruimte uit het coalitieakkoord voor integrale projecten in de openbare ruimte.
   e) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen Groen en Sporten Spelen en Bewegen in de Openbare Ruimte.

2. De 5e tranche Utrechtse Aanpak op gang houden woningbouw vast te stellen met daarin gerichte maatregelen om (een aantal) beleidseisen los te laten, waarmee we op korte termijn voortgang kunnen houden in woningbouwprojecten. Waarin de volgende maatregelen uit de ‘projectenlijst Utrechtse Aanpak 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw’ zijn opgenomen:
   a) In de reserve betaalbaar wonen middelen te bestemmen voor het project Burgemeester Verderlaan 17-19.
   b) Maatregelen voor het project ‘Archimedeskwartier’
   c) Maatregelen voor het project ‘Hojel I’
   d) Maatregelen voor het project ‘Hoogbouwkavel’
   e) Maatregelen voor het project ‘Pieter Baancentrum’
   f) Maatregelen voor het project ‘Winkelcentrum Nova’
   g) Maatregelen voor het project ‘Marco Pololaan’
   h) Maatregelen voor het project Fast Track’

3. De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerbegroting vast te stellen, waarmee wordt verwerkt: lagere baten kortparkeren, hogere naheffingen, hogere baten parkeergarages en overige kleinere mutaties.

4. De actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties (programmering, geprognosticeerd financieel resultaat en bijbehorend risicoprofiel) in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025 vast te stellen.

5. Akkoord te gaan met overschrijding van de 10-jaarstermijn op de grondexploitaties Leidsche Rijn A2-zone en BEFU en vast te stellen dat:
   a) de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone per eind 2039 eindigt
   b) de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.

6. De mutaties in het MPR te verwerken in de eerste begrotingswijziging 2025.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Geheimhouding

Burgemeester en wethouders hebben tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage “Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte”, de bijlage “Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht” en op de gemarkeerde teksten in de bijlage “Projectenlijst 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw” op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 b en i van de Wet open overheid totdat de projecten gerealiseerd zijn en/of de grondexploitaties zijn gesloten.

Samenvatting
Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de Ruimtelijke Strategie Utrecht. In het MPR rapporteren we in hoeverre we op koers liggen met de uitvoering en planontwikkeling van de thematische en gebiedsgerichte opgaven in relatie tot de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) en geven we aan wat het investeringsprogramma voor de komende vier jaar is. Daarnaast actualiseren we de grondexploitaties in het MPR. Ook doen we bij het MPR voorstellen in het kader van de 5e tranche van de Utrechtse Aanpak om de woningbouw op gang te houden.

Context
De Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 is de koers voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad in de komende twee decennia. Hoe we hier uitvoering aan geven staat in het MPR.

In het MPR geven we aan waar we onze middelen voor de ruimtelijke investeringen in de komende jaren op inzetten en hoe we uitvoering geven aan de koers. Het MPR wordt gelijktijdig met de integrale afweging van de VJN ter besluitvorming vastgelegd door de raad. Dit MPR is opgesteld in een context van bezuinigingen, die context wordt beschreven in de Voorjaarsnota 2025.

Binnen de thematische en gebiedsgerichte opgaven geven we in het MPR aan waar we op dit moment staan in relatie tot de ambitie uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht. Op basis hiervan doen we bijsturings- en investeringsvoorstellen.

Bij het MPR leggen we de 5e tranche Utrechtse Aanpak voor het in gang houden van de woningmarkt voor. Waarbij we met gerichte maatregelen door (een aantal) beleidseisen los te laten op korte termijn voortgang kunnen houden in woningbouwprojecten.

Juridische context
- Op grond van artikel 189 Gemeentewet is de Gemeenteraad bevoegd om de (meerjaren)begroting en (voorbereidings)kredieten vast te stellen.
- Op grond van artikel 2 en artikel 7 van de Verordening Financieel beleid en beheer Utrecht biedt het college het Meerjarenperspectief Ruimte uiterlijk voor 1 juni aan de raad aan. In het Meerjarenperspectief Ruimte wordt de geactualiseerde stand gegeven van alle grondexploitatieprojecten. De raad is bevoegd de bijgestelde begroting voor de grondexploitatie te autoriseren. Dit vindt voor het lopend jaar plaats bij de vaststelling van de 1e begrotingswijziging en voor de meerjarenraming bij de Programmabegroting. Tevens wordt het actuele kasritme van de investeringen ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en bereikbaarheid vastgesteld in de 1e begrotingswijziging en in de meerjarenraming bij de Programmabegroting.

Beslistermijn
De beslistermijn van het MPR 2025 valt samen met de beslistermijn van de Voorjaarsnota 2025.

Beoogd effect
Met de voorstellen voor investering en bijsturing dragen we bij aan het realiseren van de ambities van de RSU.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- MPR 2024
- Motie 382 Kom in Actie bij Actief Grondbeleid
- Motie 464 Evaluatie Mandaatgebruik
- Motie 307 Geef inzicht over Energie en Klimaat

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	

1	Het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025 vast te stellen, waarin opgenomen: a) De voortgang van de ambities uit de RSU en financiële ontwikkelingen die relevant zijn voor uitvoering van de ambities. b) Het actuele beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen in Duurzame mobiliteit. Waaronder het oplossen van knelpunten op de lopende investeringen, bestemmen van budget voor de ov-schaalsprong en het inpassen van aanvullende noodzakelijke investeringen. c) De opgeloste knelpunten in de lopende programmering van Maatschappelijke voorzieningen, door middelen over te hevelen van het begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid naar het begrotingsprogramma Levendige en gezonde stad. d) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten, waaronder het invullen van de investeringsruimte uit het coalitieakkoord voor integrale projecten in de openbare ruimte. e) Het actueel beeld van de programmering van de ruimtelijke investeringen van Groen en Sporten Spelen en Bewegen in de Openbare Ruimte.
Argumenten	
1.1	<u>De programmeringen zijn geactualiseerd op basis van de voortgang, het kasritme en de geprognosticeerde financiële eindstand.</u>
	Elk project van de programmering van Duurzame mobiliteit, ruimtelijke ontwikkelingsprojecten, Groen, Sporten, Spelen en Bewegen en Maatschappelijke voorzieningen is geactualiseerd op basis van de voortgang, het kasritme en de geprognosticeerde financiële eindstand.
1.2	<u>Hiermee kunnen knelpunten op lopende mobiliteitsprojecten worden opgelost.</u>
	Door diverse oorzaken (zoals langere doorlooptijden, scope wijzigingen of meerwerk) ontstaan budgettaire knelpunten op lopende projecten. Binnen het meerjarenprogramma bereikbaarheid worden knelpunten opgelost voor onderstaande projecten: • Amsterdamsestraatweg (ASW) • Westelijke Stadsboulevard (WSB) • Niels Bohrweg • Kanaalstraat – Damstraat • Bestemming Catharijnesingel • Weerdsingel Oostzijde • Donaudreef • Ledig Erf – Bleekstraat – Vondellaan (Zuidpoort) • P+R Westraven fietsenstalling • Kruising Blauwkapelseweg (BKW)
1.3	<u>Hiermee kan een aantal gewenste mobiliteitsprojecten doorgang vinden of verder worden ontwikkeld.</u>
	Met het inpassen van de aanvullende noodzakelijke investeringen kan planontwikkeling doorgang vinden. We programmeren onderstaande projecten omdat ze een uitwerking zijn van reeds vastgesteld beleid, reeds in voorbereiding zijn of omdat zicht op dekking noodzakelijk is om verdere afspraken met andere partijen te maken. Met het inpassen kunnen de projecten doorgang vinden of verder worden ontwikkeld. Het gaat om onderstaande projecten: • Fietsparkeren vooroorlogse buurten • Fietsparkeren stations • Aanpak voetganger

	• Ontwikkelend beheer BOR (verhardingen, riolering en VRI) • Doorfietsroute Utrecht-Houten (Gansstraat) • Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding • Dom tot Damroute voorbereidingsfase • Nicolaas Beetsstraat voorbereidingsfase • UPGV 2027-2030 + ketenregie Intelligente toegang • Onderzoeksagenda mobiliteit • Actieagenda Publieke Mobiliteit • Programma Vervoersongelijkheid • Fietsdeals 2026 – 2029 • Noodzakelijke investeringen Verkeersveiligheid
1.4	Hiermee wordt van het totale OV-schaalsprongbudget jaarlijks 10 miljoen bestemd voor de Merwedelijn
	Met dit budget verwachten wij in ieder geval onze toezegging uit het BO-MIRT 2022 te kunnen nakomen om vanuit de gemeente 200 miljoen euro bij te dragen aan de aanleg van de Merwedelijn.
1.6	We lossen knelpunten op de lopende programmering van maatschappelijke voorzieningen op om te voorkomen dat we lopende projecten moeten stoppen.
	Door middelen (0,669 miljoen euro) over te hevelen van begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid naar begrotingsprogramma Levendige en gezonde stad lossen we knelpunten op in de lopende programmering van maatschappelijke voorzieningen voor welzijn, cultuur en sport.
1.7	Hiermee kan een aantal projecten in de openbare ruimte worden gerealiseerd.
	Bij het coalitieakkoord zijn middelen bestemd voor de integrale aanpak van de openbare ruimte. Deze worden ingezet voor de volgende projecten. • Overvecht (Neckardreef Noord) • Kanaleneiland (Van Heuven Goedhartlaan/ Kanaleneiland Zuid Midden) • Janskerkhof • Hoograven (Diamantweg – Smaragdplein / Aquamarijnlaan – Robijnlaan)
Kantekening	
1.1	Programmering betreft deels planvorming voor enkele projecten waarvoor uitvoeringsbudget nog komende jaren moet worden geprogrammeerd.
	Door nu budget in te passen voor betreffende projecten kunnen deze verder met planvorming. Risico is dat (een deel van) deze projecten niet kunnen worden gerealiseerd als er onvoldoende financiële ruimte blijkt te zijn voor realisatie.
Beslispunt	
2	De 5e tranche Utrechtse Aanpak op gang houden woningbouw vast te stellen met daarin gerichte maatregelen om (een aantal) beleidseisen los te laten, waarmee we op korte termijn voortgang kunnen houden in woningbouwprojecten. Het gaat om de volgende maatregelen uit de ‘projectenlijst Utrechtse Aanpak 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw’: a) In de reserve betaalbaar wonen middelen te bestemmen voor het project Burgemeester Verderlaan 17-19. b) Maatregelen voor het project ‘Archimedeskwartier’ c) Maatregelen voor het project ‘Hojel I’ d) Maatregelen voor het project ‘Hoogbouwkavel’ e) Maatregelen voor het project ‘Pieter Baancentrum’ f) Maatregelen voor het project ‘Winkelcentrum Nova’ g) Maatregelen voor het project ‘Marco Pololaan’ h) Maatregelen voor het project ‘Fast Track’
Argumenten	

2.1	Door middel van de maatregelen houden we projecten op gang die zonder maatregelen zouden vertragen.
	De maatregelen dragen bij aan de haalbaarheid van de projecten. Hierdoor kunnen initiatiefnemers verder investeren in de vervolgstappen van de projecten. Zonder de maatregelen is er geen zicht op haalbare projecten.
2.2	Projectgerichte en specifieke maatregelen zorgen voor maatwerk per project, waardoor we eisen niet generiek los hoeven te laten.
	Door projectgerichte en specifieke maatregelen kijken we per project wat de beste oplossing is op basis van wederkerigheid, transparantie en open boeken. Hierdoor hoeven we geen beleidseisen, in algemene zin, los te laten. Wanneer beleidseisen in algemene zin worden losgelaten ontstaat het risico dat we voor projecten meer eisen loslaten dan nodig is en dit kan ten koste gaan van betaalbaarheid en kwaliteit van woningen. We wijzigen alleen beleidseisen op basis van een integrale afweging, met oog voor kwaliteit in het gebied en balans in de stad als geheel.
Beslispunt	
3	De voorstellen voor de jaarlijkse bijstelling van de Parkeerbegroting vast te stellen, waarmee wordt verwerkt: lagere baten straatparkeren, hogere naheffingen, hogere baten parkeergarages (mede als gevolg van maatregelen ten behoeve van een hogere bezetting), hogere personele lasten en overige kleinere mutaties.
Argumenten	
3.1	De meerjarenraming van parkeren is hiermee geactualiseerd.
	De meerjarenraming van parkeren wordt jaarlijks in het MPR geactualiseerd om deze in lijn te brengen met de reële prognose van lasten, baten, toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve.
Beslispunt	
4	De actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties (programmering, geprognosticeerd financieel resultaat en bijbehorend risicoprofiel) in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025 vast te stellen.
Argumenten	
4.1	In het kader van de begrotingscyclus wordt de actualisatie van de grondexploitaties jaarlijks vastgesteld.
	Per 1 januari 2025 zijn alle grondexploitaties (en in lijn daarmee de voorziening negatieve grondexploitaties) geactualiseerd. De actuele resultaten zijn verantwoord in de Jaarstukken 2024. In het Meerjarenperspectief Ruimte zijn de geactualiseerde grondexploitaties 2025 opgenomen en wordt het actueel resultaat per grondexploitatie toegelicht. De grondexploitaties zijn geactualiseerd conform de richtlijnen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van december 2023.
4.2	Het resultaat van de gemeentelijke grondexploitaties is na actualisatie per saldo verbeterd. Tegelijkertijd is het risicoprofiel toegenomen.
	De actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2025 toont op hoofdlijnen voor de gemeentelijke grondexploitaties een verbeterd positief resultaat. Dit resultaat is met name het gevolg van de reeds begrote en ontvangen rijkssubsidies in project Beurskwartier en Zuilense Vecht, in combinatie met een verbeterd resultaat in de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone als gevolg van technische aanpassingen voortvloeiend uit het afsluiten van de grondexploitatie Leidsche Rijn.

	Verder wordt het saldo van de grondexploitaties na actualisatie verklaard door de financieel technische verwerking van de volgende in 2024 genomen raadsbesluiten: - het openen van de grondexploitatie Lombokplein (besluit MPR 2024) - het afsluiten van deelcomplexen Stationsgebied (besluit MPR 2024) - het afsluiten van de grondexploitatie Leidsche Rijn en het openen van de grondexploitaties Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en Leidsche Rijn A2-zone (2e bestuursrapportage 2024). Tegenover het per saldo verbeterde resultaat van de grondexploitaties staat een toenemend risicoprofiel voornamelijk als gevolg van netcongestie. De benodigde reservering voor het opvangen van de risico's grondexploitatie in de reserve grondexploitatie is ten opzichte van vorig jaar toegenomen met 4,6 miljoen euro. Het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties laat gebaseerd op actuele resultaten van alle grondexploitaties en op de actueel benodigde risicoreserveringen een lichte verbetering zien van 2,65 miljoen euro.
Beslispunt	
5	Akkoord te gaan met overschrijding van de 10-jaarstermijn op de grondexploitaties Leidsche Rijn A2-zone en BEFU en vast te stellen dat: a) de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone per eind 2039 eindigt b) de looptijd van de grondexploitatie BEFU eind 2036 eindigt.
Argumenten	
5.1	<u>In de notitie Grondbeleid van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt en dat met een raadsbesluit hiervan gemotiveerd kan worden afgeweken.</u>
	Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken, is het uitgangspunt dat de looptijd van een grondexploitatiecomplex in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt. Deze 10 jaar dient te worden gehanteerd als richttermijn, die voortschrijdend moet worden bezien en waarvan alleen gemotiveerd kan worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet tevens zijn voorzien van risicobeperkende beheersmaatregelen die de gemeente heeft genomen om de onzekerheden en risico's die gepaard gaan met de langere looptijd te mitigeren. Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone is nodig vanwege de substantiële omvang en onderlinge samenhang van de opgave en het hanteren van een meerjarig marktconform afzettempo voor het nog te realiseren woningbouwprogramma en programma werkgelegenheid na 1 januari 2035. Een looptijd van meer dan 10 jaar voor de grondexploitatie BEFU is nodig om een tijdelijke woonfunctie mogelijk te maken en daarna het terrein te ontwikkelen naar permanente woningbouw.
5.2	<u>De gemeente heeft risico-beperkende maatregelen genomen voor de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone.</u>
	De genomen risico-beperkende maatregelen zijn: - Na het 10e jaar, nu 1 januari 2035, worden de inkomsten conform de aanbeveling van de commissie BBV niet geïndexeerd. - Een gedeelte van het nog te realiseren kantoorprogramma is financieel op nihil gesteld. - Het behoedzaam opnemen van het uitgiftetempo bij nog uit te geven woningbouw- en commercieel programma (alleen bedrijventerrein) is een

	risico-beperkende maatregel. De substantiële resterende omvang van de opgave Leidsche Rijn maakt mede dat de 10 jaar wordt overschreden.
5.3	De gemeente heeft risicobeperkende maatregelen genomen voor de grondexploitatie BEFU.
	Om de risico's van de langere looptijd voor de grondexploitatie te beheersen, wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten: - Bij het ramen van de opbrengsten van de tijdelijke en definitieve invulling is ten aanzien van de te realiseren volumes behoudend gerekend, wat ruimte biedt voor planoptimalisatie. - Buiten de 10 jaarstermijn, nu 1 januari 2035, worden de opbrengsten conform de notitie van de commissie BBV, niet geïndexeerd. - Na het tijdelijk gebruik bestaat de mogelijkheid om het plan voor de definitieve invulling te actualiseren en ten behoeve van het financiële resultaat bij te sturen.
Beslispunt	
6	De mutaties in het MPR te verwerken in de eerste begrotingswijziging 2025.
Argumenten	
6.1	De begroting sluit hierdoor weer aan op de geactualiseerde kasritmes van de projecten.
	De uitvoeringsplanning binnen de meerjarenprogramma's is geactualiseerd. Daardoor zijn de verwachte verrekeningen met de reserve gewijzigd. Deze worden door middel van een begrotingswijziging verwerkt.

Financiën
De bijstellingen in het MPR 2025 leggen we aan u voor in het voorstel eerste begrotingswijzing 2025 dat gelijktijdig met de behandeling van de Voorjaarsnota en het MPR in uw raad voorligt.

Vervolg
De wijzigingen in het MPR worden verwerkt in de Programmabegroting 2026.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
'''*Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.*''

Communicatie
Het MPR wordt op de website van de gemeente gepubliceerd.

(Niet)Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 1:2 lid 2 onder e Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Meerjaren Perspectief Ruimte 2025
- Deels GEHEIM 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- GEHEIM Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht

Bijlagen informatief:

- GEHEIM Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte
- Projectenlijst woningbouwprojecten 100+
- Overzicht Middenhuur en sociale huur projecten

Gemeente Utrecht

Meerjaren Perspectief Ruimte 2025

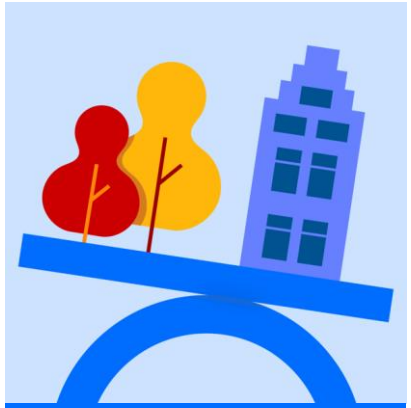
Inhoudsopgave

1. Inleiding

We beschrijven de doelen van het MPR en geven aan wat de relatie is tussen het MPR en de P&C-cyclus.

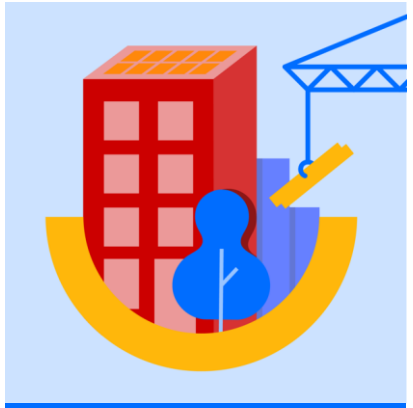
>

2. Ruimtelijke koers

In de ruimtelijke koers geven we aan hoe we ervoor staan en welke keuzes we maken.

>

3. Thematische ruimtelijke opgaven

Per thema kijken we naar de opgave tot 2040, geven we de actuele ontwikkelingen weer en geven we inzicht in de ruimtelijke programmering.

>

4. Ruimtelijke ontwikkelingen per gebied

Per gebied kijken we naar de opgave tot 2040, geven we de actuele ontwikkelingen weer en geven we inzicht in de gebiedsontwikkelingen en de ruimtelijke investeringen per gebied.

>

5. Grondexploitaties

We rapporteren over de actualisatie van grondexploitaties.

>

Inleiding

Inleiding

De Doelen van het MPR

Utrecht heeft haar ruimtelijke koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) en de oplegger bij de RSU. Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het monitoring en uitvoeringsprogramma van de RSU. In het MPR laten we jaarlijks de voortgang van de uitvoering van de ambities uit de RSU2040 zien. Ook geven we weer op welke wijze wij de komende jaren onze ambities willen realiseren en met welke beschikbare middelen wij dit doen.

In het MPR komen de verschillende ruimtelijke opgaven samen. Per opgave geven we aan wat onze ambities en doelstellingen zijn, hoe ver we daarmee zijn en wat onze concrete plannen voor de komende jaren zijn. Ook biedt het MPR inzicht in relevante financiële ontwikkelingen. Zo laten we zien hoeveel geld ingezet kan worden voor het bereiken van onze ruimtelijke doelstellingen en ambities. Daartoe bieden we actueel inzicht in de ontwikkeling van het groeikader, de parkeerinkomsten, de inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling en geven we inzicht in de bijbehorende reserves en voorzieningen.

Uitgangspunten bij de RSU

In de oplegger bij de RSU zijn *“Groei in balans”* en *“Kwaliteit en leefbaarheid van de stad leidend in de ontwikkeling van de bestaande en groeiende stad”* opgenomen als extra uitgangspunten in de RSU2040. Bij de groei van de stad gaat het niet alleen om de groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen. Het gaat ook om noodzakelijke groei van bijvoorbeeld groen, duurzame mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen. In de oplegger is, in lijn met het coalitieakkoord, het tegengaan van ongelijkheid in de stad als uitgangspunt opgenomen. Daarbij hanteren we als leidend principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’. Dat houdt in dat we bij de programmering van projecten ook kijken voor wie en waar dit het hardste nodig is. Kansenongelijkheid is in de ene wijk een groter probleem dan in de andere. We weten ook dat ruimtelijke condities en ontwerpkeuzes voor de openbare ruimte en de gebouwde omgeving invloed hebben op gezondheid, mogelijkheden om te ontmoeten, te sporten en te spelen, en op goede bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Integraal programmeren

Met ruimtelijke investeringen bereiken we uiteenlopende ambities. Door ruimtelijke investeringen in samenhang met alle programmeringen in de openbare ruimte integraal af te wegen, proberen we onze ambities zo goed mogelijk te realiseren. 'In samenhang' betekent gezamenlijk programmeren met de verschillende thematische opgaven Groen, Duurzame mobiliteit, Maatschappelijke Voorzieningen, Gebiedsontwikkelingen, Water en Riolering en Beheer Openbare Ruimte en waar mogelijk werk met werk maken. Vanuit een integrale aanpak koppelen we indien mogelijk groot onderhoud en vervangingsinvesteringen voor o.a. riolering en verharding vanuit beheer aan mobiliteitsingrepen, verbeteringen van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebiedsontwikkelingen en/of toevoegingen van groen onder het motto “in één keer goed”.

Relatie MPR en de P&C-cyclus

De Voorjaarsnota maken we jaarlijks ter voorbereiding van de Programmabegroting. Met de Voorjaarsnota actualiseren we het financiële beeld en leggen we op basis van integrale afweging waar nodig wijzigingen van financiële kaders ter besluitvorming voor. Besluitvorming in de begrotingscyclus (Voorjaarsnota, Programmabegroting, bestuur rapportages) over de ruimtelijke opgaven vindt plaats op basis van het MPR. Het MPR wordt gelijktijdig met de Voorjaarsnota aan de raad voorgelegd. Het MPR is het uitvoeringsprogramma voor Duurzame mobiliteit, Groen, Sporten spelen en bewegen in de openbare ruimte en de Reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. In het hoofdstuk Grondexploitaties lichten wij de in de jaarstukken 2024 verantwoorde actuele resultaten per grondexploitatie, de actuele risico- en scenarioanalyses en de doorwerking daarvan op de reserve Grondexploitatie toe.

MPR als instrument voor Stedelijke Sturing ruimtelijk domein

Ieder jaar maken wij in het MPR de balans op waar wij staan ten opzichte van onze koers. We bouwen aan een gezonde stad voor al onze bewoners nu en in de toekomst. Tegelijkertijd kunnen we niet op elke plek en op elk moment alle ambities realiseren. Door de ontwikkelingen vanuit de gebieden, de verschillende thema’s en monitoring te combineren, kunnen we beter onderbouwd toekomstige investeringen programmeren en keuzes maken. Juist nu, nu het knelt door de marktomstandigheden, de uitdagende financiële tijden en netcongestie.

De confrontatie tussen ruimtevraag en -aanbod maakt het mogelijk om weloverwogen, scherp en transparant keuzes te maken. Daarom organiseren we gemeentebrede stadsateliers waarbij we alle disciplines (ruimtelijk, maatschappelijk en de keten van beleid, uitvoering en beheer) bij elkaar brengen voor het maken van afwegingen, keuzes en het bij elkaar brengen van planningen (integraal programmeren). We leggen hierbij verbindingen met het Meerjaren Investeringsprogramma van Stadsbedrijven en Maatschappelijke Ontwikkeling. Zo krijgen we steeds beter overzicht en grip op het geheel van de ontwikkeling van de stad en kunnen wij beter (bij)sturen op groei in balans en op ongelijk investeren voor gelijke kansen.

Leeswijzer

Het MPR is opgedeeld in vier onderdelen:

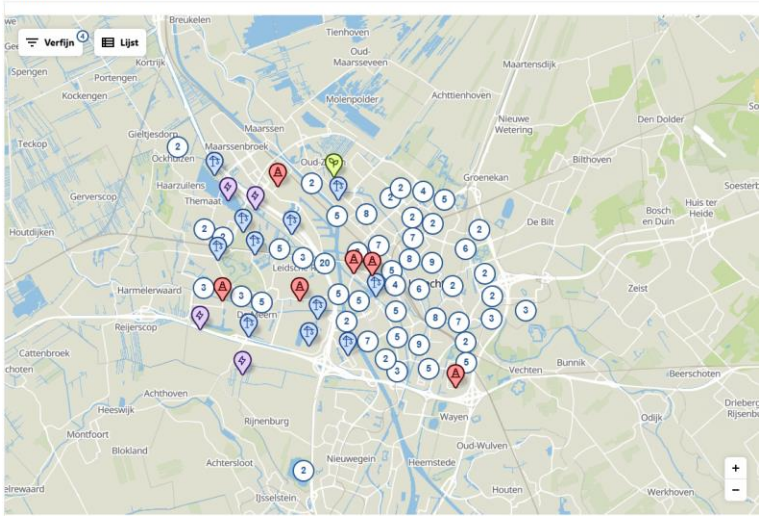
- De Ruimtelijke koers
- Thematische ruimtelijke opgaven
- Ruimtelijke ontwikkelingen per gebied
- Grondexploitaties

We gaan eerst in op de hoofdlijn van de ruimtelijke koers en de keuzes die we maken. Daarna gaan we per thematische- en gebiedsopgave in op de stand van zaken van de opgaven in relatie tot de doelen uit de RSU en op de programmering van de ruimtelijke investeringen. In hoofdstuk 5 gaan we in op de stand van zaken van de grondexploitaties.

Projecten op de kaart

In het MPR hebben we per gebied de ruimtelijke investeringen uit het MPR op de kaart weergegeven. Daarnaast zijn via de gemeentelijke website alle bouwprojecten op de kaart weergegeven.

Bouwprojecten op de kaart

Overzicht Bijlagen MPR

- Projectenlijst woningbouwprojecten 100+
- Overzicht Sociale huurprojecten en Middenhuurprojecten
- 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw
- Programmering Meerjaren Perspectief Ruimte (geheime bijlage)
- Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht (geheime bijlage)

Ruimtelijke koers

Hoofdlijn Ruimtelijke koers

Onzekere tijden

We staan in Nederland voor grote opgaven op het gebied van verstedelijking, energie, wonen, leefomgeving, economische transities en klimaat. Macro-economische ontwikkelingen zijn onlosmakelijk verbonden met de (on)mogelijkheden die wij als stad hebben om koers te houden. Ook hebben de geopolitieke ontwikkelingen impact op nationaal-, regionaal- en lokaal niveau. Zo zien we sinds de oorlog in Oekraïne wereldwijd kostenstijgingen en onzekerheid in de financiële markten. Meer recent zorgen invoerheffingen, opgelegd door de Verenigde Staten, voor veel onrust in de financiële markten. Dit heeft effect op bijvoorbeeld rentestanden en inflatieontwikkelingen. Op nationaal niveau zien wij een toename van onzekerheid in stabiele, meerjarige financieringsbronnen zoals het gemeentefonds.

De hoofddoelen wonen, klimaat en kansengelijkheid uit het coalitieakkoord blijven onverminderd van belang in dit MPR. We zien dat de druk op de woningmarkt continu hoog blijft. Met name voor kwetsbare doelgroepen is dit probleem urgent; er zijn onvoldoende woningen beschikbaar. Het tegengaan van kansenongelijkheid in onze stad is belangrijk om de groeiende kloof in de maatschappij te dichten. En tot slot zijn de inzet op klimaat en de noodzaak om ons voor te bereiden op klimaatverandering essentieel voor een gezonde groei van onze stad.

Ondanks de onzekere tijden laten we ons niet afleiden van datgene waar het echt om gaat: de huidige en toekomstige inwoners en ondernemers van Utrecht. Voor hen werken we samen met alle collega's iedere dag aan een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad.

Woningmarkt trekt aan

We hebben de afgelopen jaren een dip in de woningbouw gezien door de veranderde marktomstandigheden. Mede door de Utrechtse Aanpak, waarmee we maatregelen hebben genomen om de woningbouw op gang te houden, zien we in de komende jaren een herstel in het aantal woningen dat we in aanbouw kunnen nemen. Tegelijkertijd zien we ook verschillende risico's urgenter worden, zoals netcongestie, en staan business cases nog steeds onder druk. Ook zet de aangekondigde maatregel van het Rijk om de sociale huren te bevriezen het investeringsvermogen van corporaties onder druk waardoor er mogelijk minder woningen gerealiseerd kunnen worden door woningcorporaties.

Groei in balans

In het MPR staan ruimtelijke investeringen centraal. Met ons investeringsprogramma dragen we bij aan "groei in balans", inclusief de collegeprioriteiten voor klimaat, wonen en kansengelijkheid. De basis voor het ruimtelijke investeringsprogramma is de RSU2040. Deze laat zien op welke wijze we verschillende ambities voor ontwikkeling van de stad met elkaar combineren. De "Utrechtse barcode" staat daarin centraal. Deze toont aan dat een groeiende stad niet alleen behoefte heeft aan meer woningen, maar ook aan extra werkplekken, groen, maatschappelijke voorzieningen, mobiliteitsmaatregelen en energie-infrastructuur. Groei in balans staat gezien de onzekere tijden en schaarste onder druk, en toch doen we er alles aan dit zoveel mogelijk te bereiken. Daarnaast werken we aan een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad.

Schaarste

De schaarste neemt op allerlei vlakken toe. Of het nu gaat om de beschikbaarheid van financiële middelen, de uitvoeringskracht van de gemeentelijke organisatie en de markt, of om de fysiek beschikbare ruimte. Het is en blijft een uitdaging om de benoemde ambities in de RSU2040 te realiseren. Steeds vaker doen we concessies of maken we pijnlijke keuzes. Denk aan projecten waarbij concessies op verduurzaming noodzakelijk zijn, of het minder bedienen van bepaalde doelgroepen omdat het financieel niet kan. In de context waarin de RSU2040 is opgesteld waren de marktomstandigheden veel gunstiger. Het is al complex om alle ambities te realiseren en in te passen in gunstige omstandigheden, laat staan in de huidige situatie.

De financiële situatie van de gemeente is verder verslechterd ten opzichte van vorig jaar. Daarom is ook dit jaar geprioriteerd in de investeringsprogrammering. Per opgave en gebied kunnen de accenten verschillen, maar op hoofdlijnen zijn de volgende uitgangspunten doorslaggevend in de weging en prioritering van de projecten:

- Voldoen aan een wettelijke taak van de gemeente
- Groei in balans
- Ongelijk investeren voor gelijke kansen
- 'Werk-met-werk' maken
- Financieel technische urgentie (zoals cofinanciering of een eenmalige kans)

Net als vorig jaar zijn er bezuinigingen doorgevoerd op het MPR, dit keer in het kader van de Hervormingsbezuinigingen. Dit heeft geleid tot bezuinigingen op een aantal projecten van Duurzame mobiliteit.

Hoofdlijn Ruimtelijke koers

Werkwijze programmering

In het MPR kijken we vier jaar vooruit en we voegen jaarlijks een nieuwe jaarschijf (nu 2029) toe aan de programmeringen van Duurzame mobiliteit, Groen, en Sport, spelen en bewegen in de openbare ruimte. Daarnaast dekken we een deel van de investeringen vanuit gelden van derden (met name subsidies). Met dit beschikbare meerjarige investeringsbudget programmeren we projecten over de jaarschijven. Hierbij maken we onderscheid tussen knelpunten en aanvullende noodzakelijke investeringen. Knelpunten zijn extra kosten op lopende projecten die niet kunnen worden opgevangen binnen het bestaande projectenbudget. Een knelpunt niet programmeren, betekent dat we een project niet kunnen voortzetten. Aanvullende noodzakelijke investeringen zijn investeringen waarvan we het noodzakelijk vinden dat deze plaatsvinden.

De geprogrammeerde investeringen in maatschappelijke voorzieningen komen met name voort uit het investeringspakket Groei in Balans, onderdeel van het coalitieakkoord 2022-2026. Nieuwe investeringen in Sport, Cultuur en Welzijn dienen volgens de huidige systematiek hoofdzakelijk te worden bekostigd vanuit het investeringsdeel van het groeikader. De laatste jaren zijn echter geen middelen beschikbaar gesteld voor nieuwe investeringen vanuit dit deel van het groeikader, noch zijn er extra middelen beschikbaar om knelpunten in de lopende programmering op te lossen. Daarom stellen we in dit MPR 2025 voor knelpunten op de lopende projecten van maatschappelijke voorzieningen op te lossen door middelen vanuit het fysieke domein te verschuiven naar het sociaal domein.

Voor de Reserve Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten geldt dat de middelen bij het coalitieakkoord 2022-2026 beschikbaar zijn gesteld. Dit MPR is het laatste restantbudget van 3 miljoen euro geprogrammeerd.

Netcongestie

In Utrecht werken we vol ambitie aan schone energie. Dat doen we door energie duurzaam op te wekken, door middel van de inzet van elektrisch vervoer, door gebouwen te verduurzamen, door te werken aan alternatieven voor aardgas en door het versterken van het elektriciteitsnet. De belasting van het elektriciteitsnet in Utrecht nadert een kritische grens. Er is tekort aan capaciteit voor stroomtransport op piekmomenten. Daardoor is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootverbruikers en dreigt er een wachtlijst voor kleinverbruikers. Zonder snelle aanvullende maatregelen komen veel ontwikkelingen tot stilstand, zoals de bouw van woningen en voorzieningen, de vestiging van bedrijven en de verduurzamingsopgave. Ook neemt het risico op stroomuitval aanzienlijk toe. Dit alles kan grote impact hebben op het woon- en werkklimaat, de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Utrecht. Daarnaast heeft de dreigende stilstand grote financiële consequenties voor de gemeente. Om verdere netcongestie en verlies aan inkomsten te voorkomen, ontwikkelingen mogelijk te maken en voorbereidingen te treffen voor geval van stroomuitval, stellen we in de Voorjaarsnota 2025 een pakket van maatregelen voor.

Ontwikkelingen in het budget voor ruimtelijke investeringen

Belangrijkste ontwikkelingen dekkingsbronnen
De ruimtelijke investeringen betalen we vanuit verschillende dekkingsbronnen:

- Het investeringsdeel van het groeikader
- De parkeerinkomsten
- Inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling
- Middelen voor projecten van Duurzame mobiliteit, Groen en Sport, spelen en bewegen in de openbare ruimte

Op hoofdlijnen zijn de belangrijkste ontwikkelingen:

- Investeringsdeel van het groeikader: hiermee betalen we ruimtelijke investeringen van alle opgaven. De laatste twee jaren zijn er geen nieuwe financiële middelen beschikbaar gesteld in het investeringsdeel. Dit betekent dat er vanuit deze bron geen extra budget beschikbaar is voor nieuwe investeringen in bijvoorbeeld maatschappelijke voorzieningen of voor het oplossen van knelpunten in de bestaande programmering van maatschappelijke voorzieningen. We werken aan een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek om de uitgaven verbonden aan de groei van de stad (inclusief bijbehorende noodzakelijke investeringen zoals die in de ov-schaalsprong en maatschappelijke voorzieningen) te kunnen betalen. Deze systematiek ligt ter besluitvorming voor bij de Voorjaarsnota 2026.
- Parkeerinkomsten. Op basis van nieuwe ramingen, is het beeld minder rooskleurig dan vorig jaar. Op basis van realisatiecijfers 2024 verwachten we vóór dotaties en onttrekkingen een tegenvaller in 2025 van 3,58 miljoen euro. De bijgestelde raming voor latere jaren laat zien dat de risico's en onzekerheden zijn toegenomen. Daarom brengen we in kaart welke bijsturing dit jaar mogelijk is. Er is geen geld beschikbaar voor extra ruimtelijke investeringen. Wel wordt incidenteel 5 miljoen euro gestort in de parkeerreserve ten behoeve van het verbeteren van het parkeerbeleid en het parkeermanagementsysteem en om risico's in de parkeerexploitatie af te dekken.
- Dit MPR houden we geen rekening met extra inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling die nu ingezet kunnen worden voor ruimtelijke investeringen. Wel wordt door de rijksoverheid gewerkt aan de zogeheten realisatiestimulans woningbouw: met de realisatiestimulans ontvangen gemeenten straks een vast bedrag per betaalbare woning op het moment dat de woningen gerealiseerd zijn. Wij stellen voor dat we de bijdragen die we hieruit ontvangen, reserveren binnen de reserve Grondexploitaties tot de raad over de bestendige bekostigingssystematiek heeft besloten.
- De middelen voor projecten van Duurzame mobiliteit, Groen en Sport, spelen en bewegen in de openbare ruimte worden ingezet voor de programmering van ruimtelijke investeringen in deze domeinen. Ieder jaar wordt een nieuwe jaarschijf toegevoegd aan deze investeringsprogrammeringen. De middelen in de nieuwe jaarschijf zijn noodzakelijk om eerder geprogrammeerde projecten voort te zetten, knelpunten op te lossen en/of nieuwe noodzakelijke investeringen te doen. Voor Groen is dit MPR 2025 een extra bedrag van ruim 9 miljoen euro geprogrammeerd, waarvan 1,5 miljoen euro aan ontvangen bijdragen/subsidies. Bij Duurzame mobiliteit worden verschillende knelpunten opgelost voor een bedrag van ruim 13 miljoen euro en aanvullende noodzakelijke investeringen gedaan voor een bedrag van 24,8 miljoen euro. Van deze bedragen wordt 9,74 miljoen euro gedekt vanuit nieuw ontvangen subsidies. Tegelijkertijd stellen we vanwege de hervormingsbezuinigingen voor te bezuinigen op de investeringsmiddelen van Duurzame mobiliteit: de extra structurele bijdrage aan het gemeentebrede financiële beeld bedraagt jaarlijks 1,76 miljoen euro vanaf 2027 en 1,47 miljoen euro in 2026.

We hebben scherpe keuzes gemaakt om de uitvoerbaarheid te bewaken en om het financiële beeld sluitend te maken. We zien een herstel in het aantal woningen dat we in aanbouw nemen. Tegelijkertijd zien we verschillende risico's urgenter worden zoals netcongestie, de betaalbaarheid van maatschappelijke voorzieningen en businesscases die onder druk staan. Vanwege de urgente opgaven verbonden aan gebiedsontwikkeling en de transitie naar een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad voegen we vanuit de algemene middelen in 2025 incidenteel 5,483 miljoen euro toe aan de reserve Grondexploitaties. Dit bedrag reserveren we voor het tegengaan van deze risico's.

Verrekening met reserve Groei in balans
Deze reserve is ingesteld om de geoormerkte uitgaven en inkomsten van het investeringspakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee deze middelen te reserveren voor het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad. Incidentele overschotten en tekorten in de periode 2025-2029 verrekenen we met de reserve Groei in balans. De actualisatie van de geprogrammeerde investeringen in maatschappelijke voorzieningen heeft gevolgen voor de reserve: in de jaren 2025 tot en met 2028 worden er per saldo middelen toegevoegd vanwege wijzigingen in kasritmes. Deze houden we beschikbaar om in te kunnen zetten bij de invoering van een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad.

	2025	2026	2027	2028	2029
Programmering Maatschappelijke Ontwikkeling	-218	-472	-926	-154	0
Toevoeging aan reserve	218	472	926	154	0

Barcode als instrument voor ruimtelijke planning

De Utrechtse Barcode

De Barcode is ontwikkeld als een stedelijke hulpmiddel om te sturen op groei in balans, door de ruimteclaim van verschillende functies in beeld te brengen. De stad groeit, en dit vraagt voldoende voorzieningen, groen en andere benodigde functies. Zoals in de RSU2040 beschreven kiezen we hierbij voor groei door binnenstedelijke verdichting. Juist door binnenstedelijk te verdichten, dragen we bij aan groei in balans, door waar nodig de bestaande stad te versterken en efficiënter gebruik te maken van bestaande functies.

Afwegingen in ruimtelijke plannen

We proberen zoveel mogelijk van onze ambities te realiseren bij het ontwikkelen van onze stad. De ambities zijn hoog en de beschikbare middelen, capaciteit en ruimte beperkt. Daarom moeten we voortdurend afwegingen maken, zowel binnen projecten, tussen gebieden als op stedelijk niveau. Niet alle ambities kunnen een plek krijgen. Daarom kijken we naar wat er nodig is op een plek, welke voorzieningen er al aanwezig zijn en welke tekorten er zijn. Zo moeten onze gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke investeringen leiden tot een fijne stad waarin mensen prettig kunnen wonen, werken en verblijven.

Hoe staan we er nu voor?

Op alle onderdelen van de barcode zijn er ambities die we niet waarmaken. Zo trekt de woningbouw aan, maar hebben we nog steeds een tekort aan woningen voor doelgroepen. Op het gebied van maatschappelijke voorzieningen kunnen we onze ambities op dit moment niet realiseren door een gebrek aan middelen en aan fysieke ruimte. Met name voor sportvoorzieningen zien we daardoor een oplopend tekort. Daarnaast zien we dat met de stijging van prijzen het moeilijker is om functies te realiseren of te behouden. Bijvoorbeeld als het gaat om eerstelijnszorg (zoals een huisarts of fysiotherapeut) of werkgelegenheid in de wijk. Ook voor groen lukt het op dit moment onvoldoende om het aandeel groen mee te laten groeien met het aantal woningen in de stad. Daarnaast hebben we bij verschillende opgaven te maken met overlappende ruimteclaims, bijvoorbeeld als het gaat om grootschalige energieopwekking, natuur en groen, sport en erfgoed. Ondanks dat het bij veel opgaven niet lukt om al onze ambities te halen, voegen we kwaliteit toe aan de stad. Bijvoorbeeld in de gebiedsontwikkelingen en door de openbare ruimte projecten integraal aan te pakken en meer groen toe te voegen.

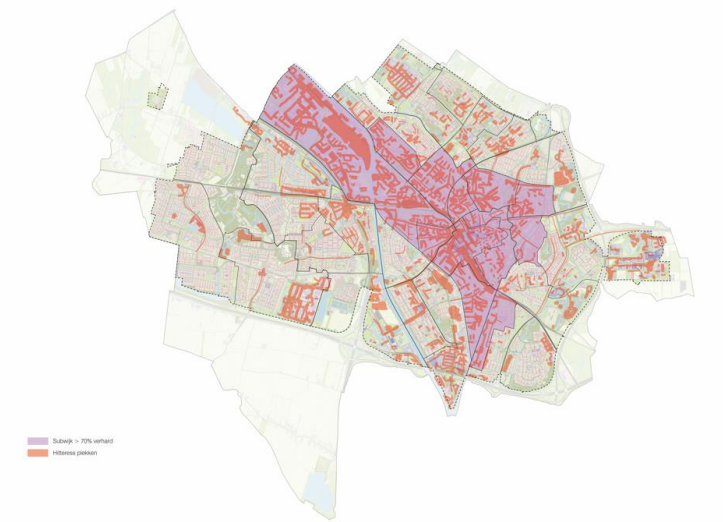
We zetten ons in om functies in de stad te behouden en te realiseren die essentieel zijn voor de bewoners en die bijdragen aan het principe van de 10-minutenstad. We hebben in 2023 een barcode nulmeting uitgevoerd om te zien hoe de stad er voor staat. We monitoren dit kwalitatief en kwantitatief en zullen de barcode over een aantal jaar herhalen. Per thema werken we aan het bereiken van vastgestelde ambities en doelstellingen. In het MPR laten we per opgave de stand van zaken zien.

Uitgangspunten voor ruimtelijke investeringen

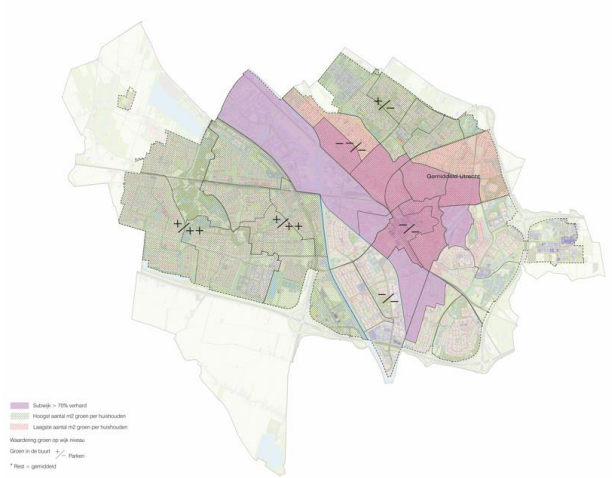
Om te beoordelen welke investering we waar doen maken we gebruik van data. Zo gebruiken we kaartmateriaal om te zien hoe een gebied er voor staat. We gebruiken data over de ruimtelijke situatie in de stad, bijvoorbeeld om groenarme buurten te identificeren. Daarnaast kijken we naar informatie over waar kansenongelijkheid zich concentreert in de stad, zodat we kunnen sturen op ongelijk investeren voor gelijke kansen. Op basis hiervan voeren we het gesprek over de ruimtelijke planning en bekijken we wat er nodig is op welke plek.

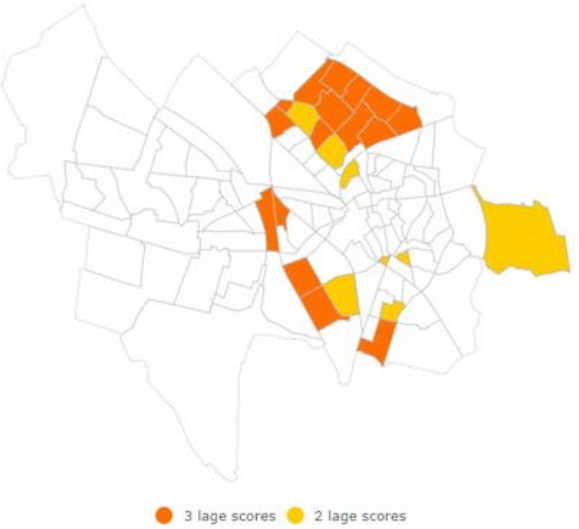
Figuur: verharding en hittestress
Verharding en hittestress op de kaart. Paars: gebieden met meer dan 70% verharding, rode zones hittestress.

Figuur: Verharding, m2 groen per huishouden en tevredenheid
Verharding, m2 groen per huishouden en waardering van groen op wijkniveau (+/-).
Paars: gebieden met meer dan 70% verharding,
Groen: gebieden met hoogst m2 groen per huishouden,
Rood: gebieden met laagst aantal m2 groen per huishouden.

Figuur: Ongelijk investeren voor gelijke kansen
Utrechtse buurten met een lage score op sociaal-economische status, leefbarometer en stapelingsanalyse.
Oranje: 3 lage scores uit geraadpleegde bronnen*
Geel: 2 lage scores uit geraadpleegde bronnen*

* sociaal-economische status, leefbarometer en stapelingsanalyse zie website

Thematische ruimtelijke opgaven

Wonen

Werken

Maatschappelijke voorzieningen

Duurzame mobiliteit

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Integrale aanpak openbare ruimte

Energie

Thematische ruimtelijke opgaven

Wonen

Ambitie van de opgave

De vraag naar woningen in Utrecht blijft onverminderd hoog. De Utrechtse woningmarkt is steeds moeilijker bereikbaar voor veel woningzoekenden. Ook zien we dat mensen die nog wel een woning kunnen kopen of huren, eerder genoegen nemen met een woning die niet aansluit bij hun woonwensen. Met name mensen met een kleine portemonnee, kwetsbare groepen, spoedzoekers en starters komen steeds moeilijker aan een woning.
Wij willen deze opgave aanpakken door te groeien in balans. Het doel daarbij is een betaalbare woning voor iedereen die in Utrecht wil (blijven) wonen. We willen dat mensen die een woning zoeken een passende woning kunnen vinden, zowel qua prijs, kwaliteit als grootte. Eén van de doelen van de RSU is om de woningbouw te faciliteren om te voorzien in de woningbehoefte. Gezien de behoefte aan woningen nu en in de toekomst, willen we de Utrechtse woningvoorraad in de periode tot 2040 met ongeveer 60.000 woningen laten toenemen. Hierbij streven we naar een woningvoorraad in 2040 die bestaat uit 35% sociale huur, 25% middencategorie (middenhuur en goedkope en betaalbare koop) en 40% vrije sector (huur en koop). Om deze streefpercentages in 2040 te halen, zetten we in op de realisatie van 40% sociale huurwoningen, 35% woningen uit het middensegment en 25% vrije sector woningen.

Actuele planontwikkelingen

Vanaf 2020 hebben we gemiddeld 2.800 woningen per jaar toegevoegd. Dit ligt onder de ambitie van 3.000 woningen per jaar om aan de woningbehoefte te voldoen. Het afgelopen jaar zijn 2.048 woningen toegevoegd. De komende jaren verwachten we dat de start bouw aantrekt en dat we gemiddeld meer dan 3.000 woningen per jaar realiseren (zie startbouw productie p19).

Zoals reeds in de Tweede bestuursrapportage gemeld, blijft het aantal opleveringen achter. De terugval is het gevolg van veranderde marktomstandigheden in de afgelopen jaren. De oorzaken van deze veranderende marktomstandigheden zijn de gestegen rentetarieven, de toenemende bouwkosten, gebrek aan arbeidskrachten, wet- en regelgeving ten aanzien van het middenhuursegment en stikstofruimte. Daarnaast zien we dat besluitvormingsprocessen in combinatie met de complexiteit van de integrale opgaven bij een aantal projecten meer tijd en aandacht vergen. Hierdoor staat de financiële haalbaarheid van projecten blijvend onder druk. Met de Utrechtse Aanpak zorgen we ervoor dat bepaalde projecten die stilvallen of vertragen toch doorgang kunnen vinden (zie Utrechtse Aanpak op de volgende pagina).

Ook zien we dat netcongestie een steeds groter risico vormt in gebiedsontwikkelingen. Het is nog onbekend of er een wachtlijst komt voor kleinverbruik aansluitingen. Momenteel kunnen projecten waar alleen woningbouw plaatsvindt nog doorgaan. De vooruitzichten rond netcongestie zijn onzeker. De bouwproductie kan stagneren als woningen niet meer kunnen worden aangesloten op het net. Als gevolg van netcongestie en veranderende marktomstandigheden hebben we al een aantal jaar verminderde bouwaanvragen. Dit resulteert in minder realisaties.

Op koers?

Om de ambities uit de RSU2040 en Woonvisie waar te maken, moet -conform het coalitieakkoord- extra worden ingezet op het sociale huursegment en het middensegment. Met de huidige verdeling in de plannen (zie pagina 18) redden we de beoogde verdeling (naar segmentatie zoals in de RSU vastgelegd) niet.

De druk om een sociale huurwoning toegewezen te krijgen neemt toe. Dit komt doordat het aantal actief woningzoekenden harder toeneemt dan het aantal beschikbare woningen. Ook het aantal te huisvesten kwetsbare groepen neemt toe. De sociale huurvoorraad in bezit van corporaties groeit in aantal, maar blijft procentueel ten opzichte van de totale voorraad gelijk. Het aantal en aandeel sociale huurwoningen van particulieren neemt af. Tegelijkertijd constateren we dat de corporaties onvoldoende leencapaciteit richting 2030 hebben om het gewenste aantal woningen te realiseren zoals vastgelegd in de Woondeal. De aangekondigde maatregel van het Rijk om de huren te bevriezen, maakt dit probleem extra urgent. Door de huurbevriezing komt het investeringsvermogen van woningcorporaties verder onder druk te staan. Dit heeft mogelijk gevolgen voor het aantal sociale huurwoningen dat woningcorporaties kunnen realiseren, waardoor we minder aandachtsgroepen kunnen huisvesten. Ook het verduurzamen van woningen loopt mogelijk vertraging op.

In het middensegment zien we dat als gevolg van prijsstijgingen het aandeel betaalbare koop afneemt. De nieuwbouwproductie van middenhuurwoningen en betaalbare koop kan de vraag niet bijbenen. Dit betekent dat doelgroepen die afhankelijk zijn van dit segment, het steeds lastiger krijgen in de stad. Als dit doorgaat, leidt dit tot een onevenwichtige samenstelling van de samenleving in de stad. Hier ligt een belangrijke opgave voor gemeente, corporaties en marktpartijen.

Wonen

Maatregelen om woningmarkt op gang te houden

Met oog op de urgente vraag aan woningen op de (zeer) korte termijn, is komende jaren extra aandacht en inzet nodig voor het op tempo houden van de bouwproductie. Hiervoor zetten we in op vijf treden:

1. Permanente woningbouw
2. Samenwerking in de regio
3. Optimaliseren van de bestaande voorraad
4. Inzet van eigen vastgoed / aankoop van vastgoed
5. Tijdelijke woningbouw

In het MPR rapporteren we over trede 1 Permanente woningbouw en trede 5 Tijdelijke woningbouw. De uitvoering van deze twee treden vindt plaats op basis van onderstaande punten:

- Continu aandacht en plegen van interventies om de planvorming, besluitvorming en uitvoering van de woningbouwprojecten (in samenhang met andere opgaven) te optimaliseren, opdat vertragingen worden voorkomen en versnellingen worden gerealiseerd middels de Utrechtse Aanpak. Dit alles om de woningbouw op gang te houden
- Inzetten op het realiseren van tijdelijke woonruimte (zie raadsbrief Aanpak realisatie van huisvestingsmogelijkheden in het sociaal segment)

Utrechtse Aanpak om woningbouw op gang te houden

Om de Utrechtse woningmarkt op gang te houden, hebben we in het MPR 2023 de Utrechtse aanpak geïntroduceerd met als doel om permanente woningbouwprojecten die stilliggen of vertragen toch doorgang te laten vinden. Deze maatregelen zijn aanvullend aan maatregelen van het Rijk en de provincie die met de startbouwimpuls (SBI) en woningbouwimpuls (WBI) subsidieregelingen in het leven hebben geroepen om woningbouwontwikkelingen vlot te trekken.

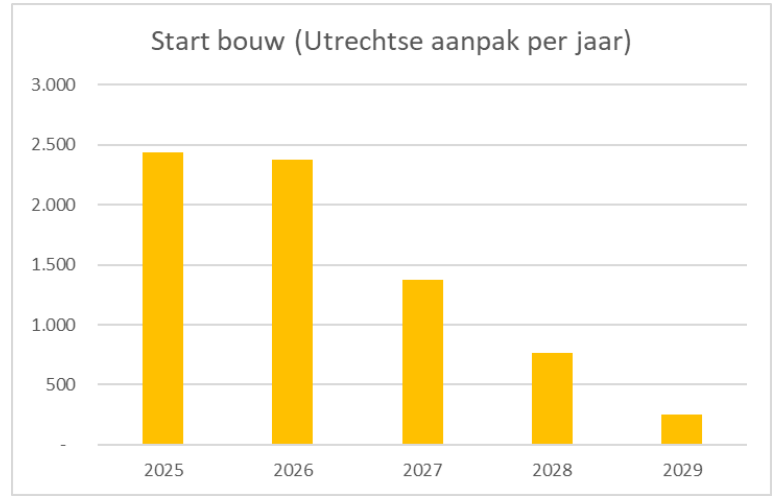
Met de Utrechtse aanpak nemen we specifieke maatregelen om een aantal projecten die binnen afzienbare termijn starten met bouwen, vlot te trekken. De Utrechtse aanpak gaat uit van versnelling van woningbouw door:

- Maatwerk
- Projectspecifieke maatregelen (wijziging ambities, beleid, programmatisch of financieel)
- Op korte termijn starten met bouwen
- Transparant (open boeken)
- Op basis van wederkerigheid
- Gericht op betaalbare woningbouw

Dit doen we in verschillende tranches. Bij het MPR 2023 hebben we de eerste tranche aan de raad voorgelegd en in 2024 hebben we de tweede, derde en vierde tranche ter besluitvorming voorgelegd. In dit MPR leggen we de vijfde tranche aan de Raad voor (zie bijlage 5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw).

Met de Utrechtse aanpak laten we ambities gewogen los. We zorgen hierbij voor een afgewogen pakket. Dit vergt altijd een stedelijke- en project specifieke afweging tussen het op gang houden van projecten en bovenwettelijke eisen zo veel mogelijk in stand houden.

Onderstaand treft u een prognose van de start bouw van de projecten uit de vier tranches van de Utrechtse aanpak. De projecten uit 2028 en 2029 betreffen vooral de laatste fasen van Merwede. Niet alle bouwblokken kunnen gelijktijdig in aanbouw worden genomen. De bouw verloopt in verschillende fases.

Wonen

Met de Utrechtse aanpak nemen we maatregelen op het gebied van woonprogramma (segmentering/typologie, oppervlakte, prijs), energie (stadswarmte) en stedenbouw (volume) om projecten financieel haalbaar te maken. Over de gehele aanpak is de segmentering van de wooncategorieën slechts beperkt gewijzigd. Dit komt doordat bij een aantal projecten het betaalbare programma significant is vergroot door financiële bijdragen. Onderstaande tabel toont de segmentering voor- en na de Utrechtse aanpak. De 61 sociale huurwoningen in Smakkelaarspark waren geen onderdeel van Utrechtse aanpak en zitten daarom niet in onderstaande tabel. Dit zou leiden tot een verhoging van het aandeel sociaal in plaats van een kleine verlaging.

	Sociaal	Midden	Vrije sector	Totaal
Voor	3.147	1.875	2.333	7.354
Na	3.110	1.964	2.291	7.365
Verschil	**-37**	**90**	**-42**	**11**

5e tranche Utrechtse Aanpak

Met dit MPR bieden we een vijfde tranche maatregelen op gang houden woningbouw aan. Er blijft noodzaak om de woningbouw te stimuleren. Ondanks een aantrekkende markt voor bestaande koopwoningen staat de haalbaarheid van nieuwbouwontwikkelingen onder druk door de combinatie van hoge bouwkosten, rente en complexiteit bij verdichting van de stad. De vijfde tranche bestaat uit de volgende projecten, waarbij per project een projectbeschrijving met de maatregelen zijn opgenomen in de bijlage '5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw':

- Archimedeskwartier
- Burgemeester Verderlaan 17-19
- Hojel I
- Hoogbouwkavel
- Pieter Baancentrum
- Winkelcentrum nova
- Marco Pololaan
- Fast Track (Papendorp Valck)

Overige subsidies

De Startbouwimpuls regeling (SBI) van het Rijk heeft ook bijgedragen aan het continueren van de woningbouwproductie. Dit heeft geresulteerd in de geplande startbouw in 2024 en 2025 van ca. 1.856 woningen. Inmiddels zijn zes van de acht projecten in aanbouw en wordt verwacht dat later in 2025 de laatste projecten in aanbouw gaan. In 2024 heeft het Rijk een Woningbouwimpuls-subsidie van € 22,1 miljoen toegekend voor de projecten Beurskwartier, Zuilense Vecht en Galgenwaard. Voor de Kwekerij Fase IV is een Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen (RHA)-subsidie van 3 miljoen euro ontvangen en de provincie verstrekt een subsidie van circa 1,5 euro miljoen voor de Ivoordreef.

Inzetten op het realiseren van tijdelijke woonruimte

Ons doel is om in totaal circa 1.500 tijdelijke woningen in de periode 2024-2027 te realiseren, binnen de gestelde financiële kaders, in samenwerking met corporaties en voor het merendeel in nieuwbouwkwaliteit. Dit aantal kunnen we alleen behalen als alles meezit. De realisatie blijkt door verschillende factoren weerbarstiger dan voorzien. Desondanks hebben we in 2024 315 woningen (Pagelaan en Befu) opgeleverd en zorgen we voor de randvoorwaarden voor oplevering van 162 woningen in 2026 (Wetering-Zuid) en 450 woningen in 2027 (“tussen de rails” in Lunetten). Verder wordt nog gewerkt aan haalbare businesscases van zo’n 400 extra woningen in 2026 en 2027.

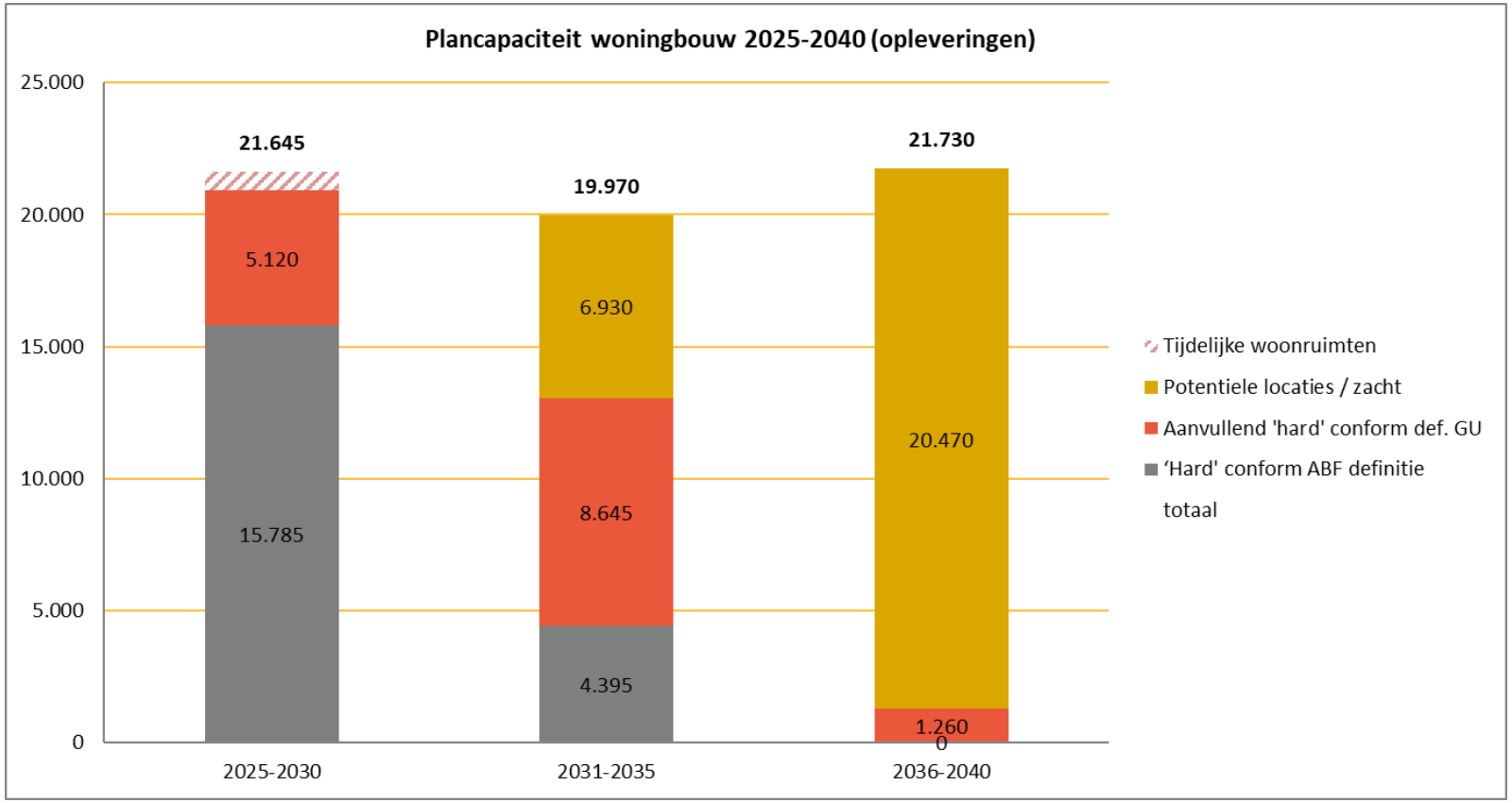

Wonen: planvoorraad

De actuele plancapaciteit woningbouw 2025 - 2040 is circa 60.000. Naarmate projecten verder in de tijd liggen, neemt de onzekerheid toe. Om de plancapaciteit op middellange- en lange termijn op orde te houden, is het zaak om de ‘zachte’ plannen te concretiseren. Jaarlijks brengen we in het MPR drie categorieën plancapaciteit in beeld:

1. Harde plancapaciteit. 20.000 woningen vallen onder de door het Rijk (ABF Research) gehanteerde strikte definitie van harde plancapaciteit (minimaal vastgesteld of onherroepelijk planologisch juridisch kader). Dit aantal is nagenoeg gelijk aan het aantal woningen in de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling (peildatum juli 2024).

2. Aanvullende harde plancapaciteit. De gemeente hanteert een ruimere definitie van harde plancapaciteit[1]. Deze gemeentelijke definitie resulteert in een ‘harde’ plancapaciteit van 35.000 woningen. Ook dit aantal is nagenoeg gelijk aan het aantal woningen in de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling. Onder deze categorie vallen ook projecten die zich in een vroeg planstadium bevinden en waarbij we de intentie hebben uitgesproken om mee te werken of (bij eigen initiatief) te realiseren. Daadwerkelijke realisatie is echter afhankelijk van vele voorwaarden op het gebied van mobiliteit, overeenkomsten met ontwikkelende partijen, grondeigenaren, etc.

[1]De gemeente Utrecht hanteert een ruimere definitie en definieert projecten die aan een van onderstaande criteria voldoen als harde plancapaciteit:

- Intentiedocument/startdocument bestuurlijk vastgesteld door college;
- onderdeel gemeentelijke grondexploitaties;

Wonen: planvoorraad

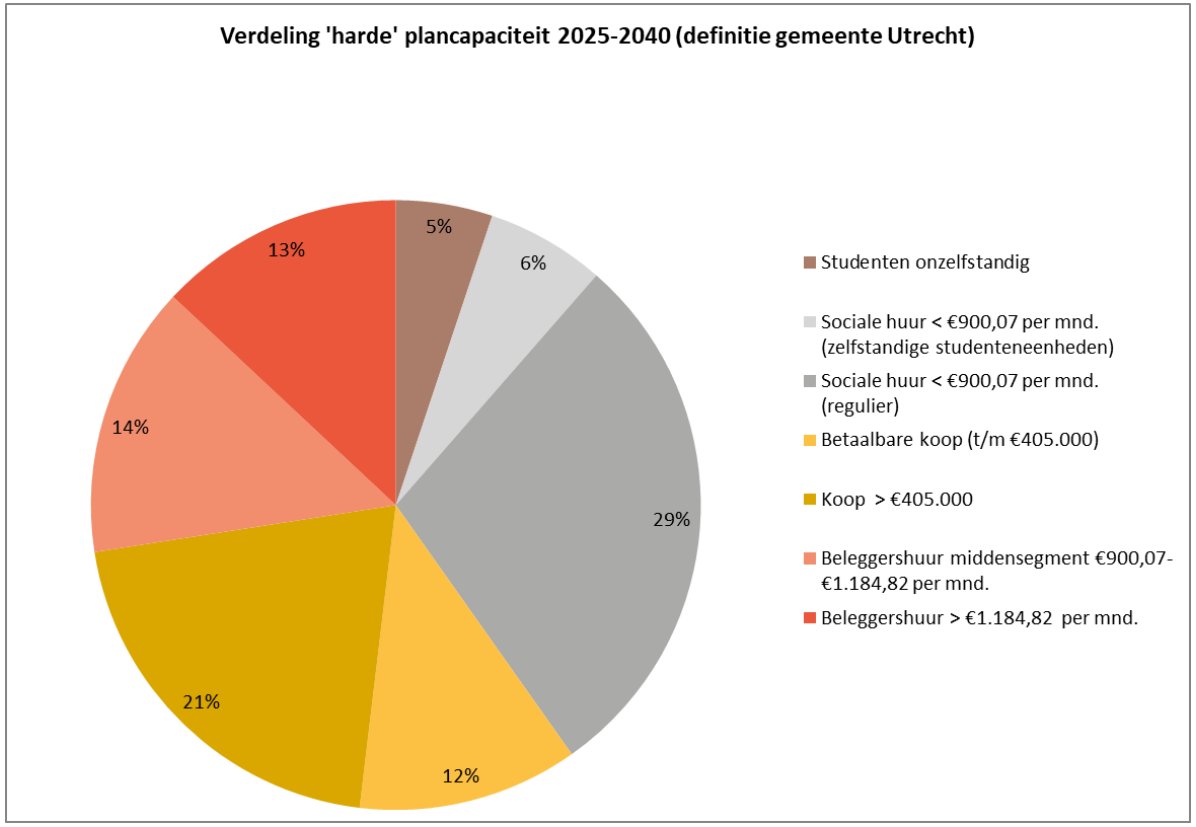
3. Zachte plancapaciteit. Aanvullend onderscheiden we nog een zachte potentiële plancapaciteit van ongeveer 25.000 - 30.000 woningen. Dit aantal is eveneens nagenoeg gelijk aan de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling 2024.

Sinds medio 2021 is aanvullend het doel om in totaal circa 1.500 tijdelijke woningen in de periode 2024-2027 te realiseren.

Verdeling plancapaciteit

Door bij te sturen op de verdeling van de wooncategorieën in projecten proberen wij onze ambitie bij de verdeling van de woningvoorraad in 2040 te realiseren. De verdeling in het figuur hiernaast laat zien dat de harde plancapaciteit voor 34% bestaat uit zelfstandige sociale huurwoningen waarvan 6% zelfstandige studenteneenheden en 28% reguliere sociale huurwoningen. Op dit moment is het aandeel onzelfstandige studenteneenheden 5% van de harde plancapaciteit. Deze percentages zijn gelijk aan het MPR 2024 en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling (peildatum 1 juli 2024). Hierbij moet worden opgemerkt dat onzelfstandige eenheden in de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) -en daarmee in de woningvoorraad- niet worden geregistreerd.

Van de totale plancapaciteit valt 26% in het middensegment (koop en huur). Dit valt uiteen in 14% middenhuur en 12% betaalbare koop. In de Woonvisie wordt gestreefd naar een woningvoorraad in 2040 in het middensegment van 25%. Doordat woningen duurder worden, verschuiven betaalbare koopwoningen steeds meer naar de vrije sector. Het gevolg is dat er in het middensegment steeds meer woningen verschuiven naar het dure segment. Om in 2040 de gewenste samenstelling van de woningvoorraad te bereiken, is extra inspanning nodig. Daarom is in het Coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen dat bij nieuwe projecten een prijsklasseverdeling van 40% sociale huurwoningen en 35% uit de midden-categorie (huur en koop) wordt gehanteerd.

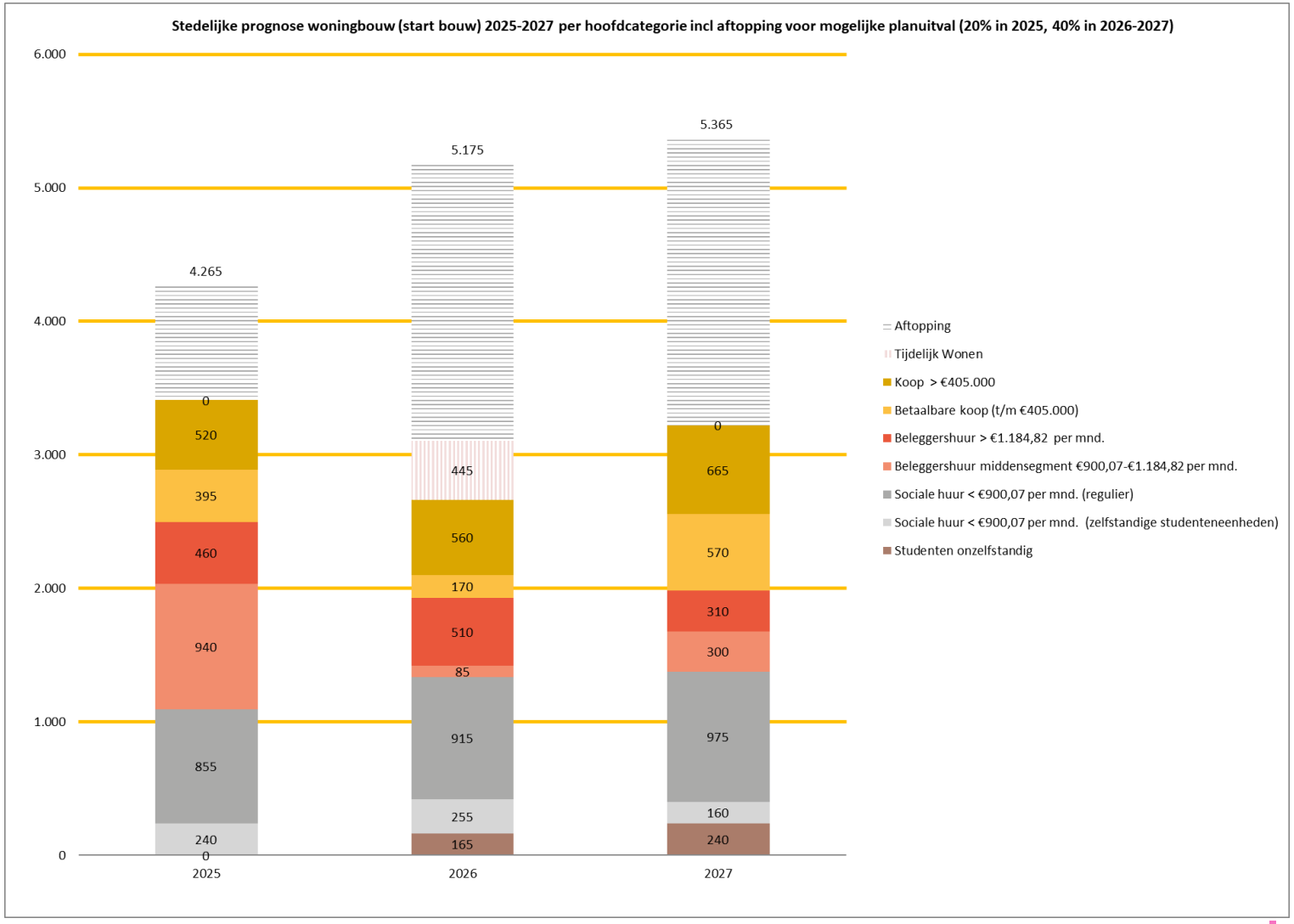

Wonen: planvoorraad

Start- bouw productie

Met het MPR en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling wordt twee keer paar jaar een prognose start bouw voor de korte termijn (3 jaar) gepresenteerd. Daarbij is per project de stand van zaken beoordeeld en vertaald in de planning. Op basis van ervaringscijfers en een analyse per jaarschijf is een aftoppingspercentage voor mogelijke planuitval en vertraging bepaald van 20% voor 2025 en van 40% voor 2026 en 2027. Er zijn veel factoren die invloed hebben op de planning van woningbouwontwikkelingen. Daarom is het vanuit behoedzaamheid wenselijk om een bandbreedte te hanteren. We stellen uiteraard als doel dat de uiteindelijke realisatie van het aantal woningen aan de bovenkant van bandbreedte ligt. De omvang en verdeling van de plancapaciteit zijn dynamisch en worden jaarlijks bijgesteld op basis van de actuele projectinformatie.

In 2024 zijn 1.620 woningen in aanbouw genomen. Dit ligt onder onze voorgenomen doelstelling. Op dit moment, rekening houdend met planuitval, verwachten we ongeveer 3.400 woningen in 2025 in aanbouw te nemen. Zonder rekening te houden met planuitval kunnen ruim 4.200 woningen in aanbouw worden genomen. We zien dat de komende jaren de verwachte start bouw van het aantal woningen hoger is dan de afgelopen jaren. Onder andere in de Merwedekanaalzone deelgebied 5 worden in de komende jaren veel woningen gerealiseerd. In 2025 worden de eerste bouwblokken in dit gebied in aanbouw genomen.

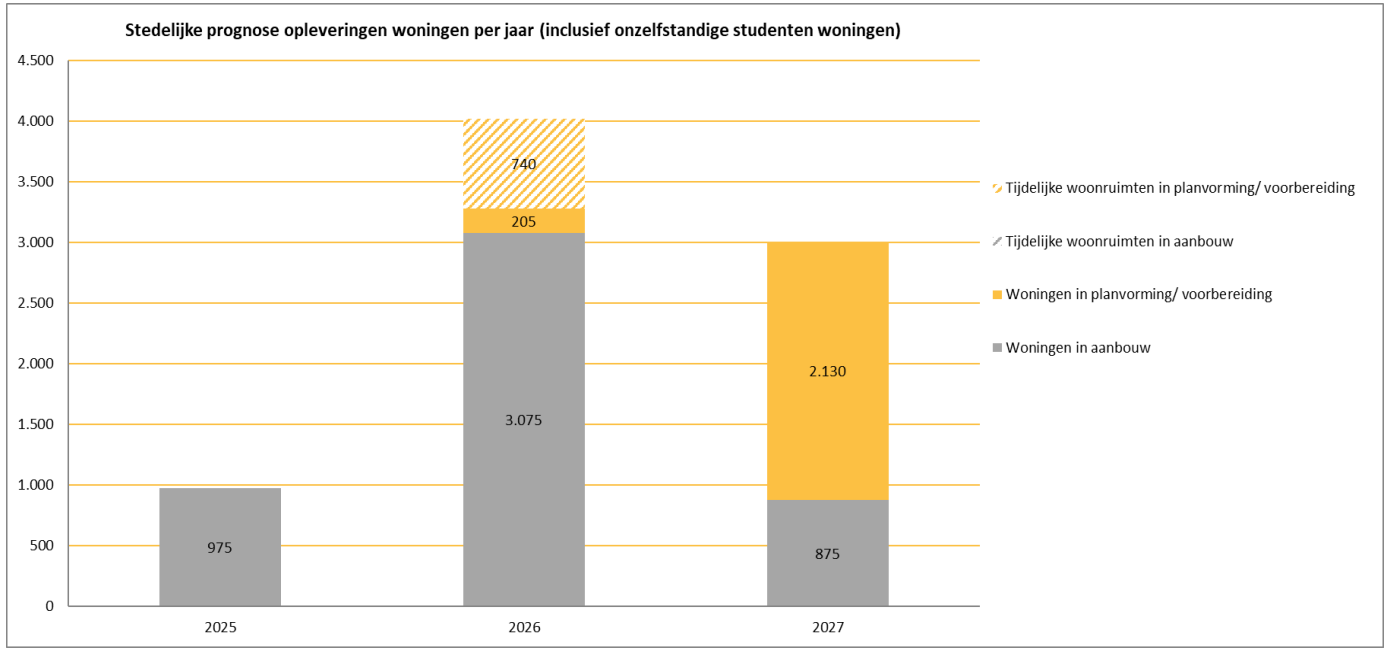

Wonen: planvoorraad

Opleveringen

We zien we het aantal opleveringen dit jaar afnemen tot 1.000 woningen. Dit komt omdat er de afgelopen jaren door de lastigere marktomstandigheden verschillende projecten zijn vertraagd. Circa 3 jaar geleden zagen we een sterke terugval in de start bouw door de veranderde marktomstandigheden. Voor 2026 is de verwachting dat meer woningen worden opgeleverd. Een aantal grotere projecten is geprognotiseerd voor oplevering in 2026, waaronder High Five op het Utrecht Science Park en woningen in verschillende deelfasen van zowel Leidsche Rijn Centrum als Wisselspoor.

Het aantal opleveringen is een inschatting op basis van start bouw datum en bouwtijd. De bouwtijd kan uitlopen of juist sneller gaan dan verwacht. In onze inschatting rekenen we onzelfstandige studentenwoningen mee als aparte woningen. De inschatting kan dus afwijken van het uiteindelijke gerealiseerde aantal woningen.

Wonen

Woningbouw ontwikkeling in de afgelopen 5 jaar

Onderstaand overzicht laat voor verschillende indicatoren het verloop door de jaren heen zien. Het aantal verleende bouwvergunningen geeft een indicatie van het aantal woningen dat in de nabije toekomst in aanbouw wordt genomen. Het aantal in aanbouw genomen woningen is een indicator voor wanneer woningen worden opgeleverd. Het aantal opgeleverde woningen bestaat uit nieuwbouw en overige toevoegingen zoals transformatie en splitsing. De uiteindelijke toename van de woningvoorraad is het aantal opgeleverde woningen minus de afname door sloop en overige onttrekkingen door bijvoorbeeld samenvoegingen.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verleende bouwvergunningen*	3.342	3.311	1.202	2.531	3.932	2.472
Woning in aanbouw genomen**	3.020	3.587	2.900	1.032	3.870	1.620
Opgeleverde woningen*	3.086	3.411	3.020	3.337	2.156	2.048
Toename woningvoorraad*/***	2.833	2.993	2.780	2.949	1.724	1.589

*Bron: CBS
**Bron: MPR
*** Sloop, samenvoeging, verbouw en transformatie gebruiksfunctie, overig.

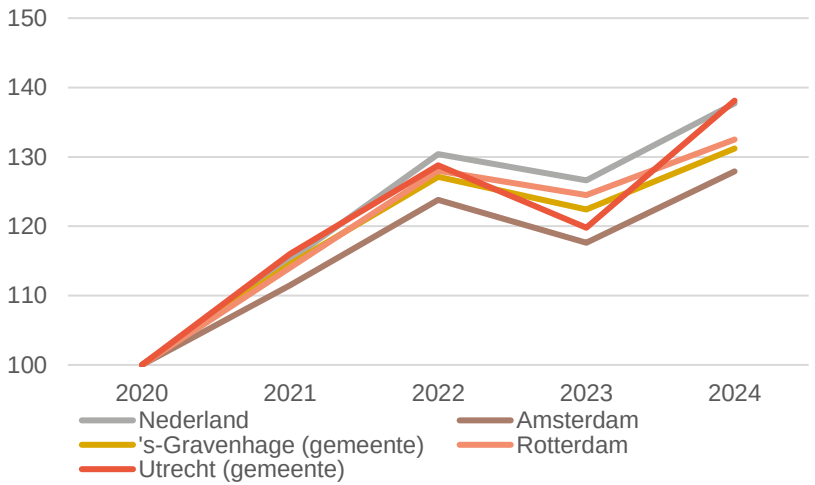
Trends & marktontwikkelingen

Tot de oorlog in Oekraïne hadden we te maken met oververhitting op de woningmarkt en snel stijgende prijzen. Vanwege de gestegen rente en inflatie zien we vanaf 2022 een kentering op de woningmarkt, met dalende prijzen tot gevolg. Vanaf 2023 zien we een snel herstel op woningmarkt en liggen de prijzen inmiddels weer boven het niveau van 2022. De betaalbaarheid van koopwoningen is hierdoor verder afgenomen, ook door de gestegen rente. In aanvulling op het beperkte aanbod in de sociale sector en de midden huur sector, is hierdoor het vinden van een geschikte woning in Utrecht extra moeilijk.

Waar in 2023 het prijsniveau van bestaande koopwoningen in Utrecht harder daalde dan andere grote gemeenten en het Nederlands gemiddelde, is in 2024 de toename in Utrecht juist het sterkst. In 2024 was de gemiddelde transactieprijs voor een bestaande woning in Utrecht €519.924. Ter vergelijking: het landelijk gemiddelde bedroeg vorig jaar €450.985. De gemiddelde prijs per m2 voor een bestaande woning in Utrecht bedraagt €5.569. Dit betekent dat het huishoudensinkomen ongeveer €108.000 moet bedragen om de gemiddelde Utrechtse transactieprijs te kunnen financieren. Voor nieuwbouw ligt de gemiddelde verkoopprijs en daarmee ook de gemiddelde prijs per m2 hoger.

Prijsindex bestaande koopwoningen

Actualisatie reserve Betaalbaar wonen

Toelichting op de reserve Betaalbaar wonen

Bij de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het bestedingsdoel voor deze reserve te verbreden van betaalbaar wonen naar betaalbaar wonen en het op gang houden van woningbouwprojecten.

De reserve wordt gevoed met de opbrengsten uit de Conversieregeling Erfpacht 2017. Motie 191/2017 draagt het college op om de opbrengst uit deze conversieregeling jaarlijks te oormerken voor het toevoegen van meer betaalbare woningen. Daarnaast is in de Voorjaarsnota 2021 een extra toevoeging van 7 miljoen euro aan de reserve gedaan, uit de opbrengst van de ontwikkeling van deelgebied Haarrijn in de grondexploitatie Leidsche Rijn.

In de reserve is 14,091 miljoen euro reeds bestemd. In dit MPR stellen wij voor om 3,155 miljoen euro te bestemmen voor het project Burgemeester Verderlaan 17-19 (maatregel Utrechtse aanpak, 5e tranche).

In voorgaande jaren voegden we een groslijst met projecten toe die mogelijk aanspraak maakten op de middelen. Omdat er beperkte vrije ruimte in de reserve aanwezig is en het voorstel is dit te bestemmen voor het project Burgemeester Verderlaan 17-19, is de groslijst met potentiële projecten niet meer bijgevoegd.

Reserve betaalbaar wonen	
Saldo begin 2025	14.143
Toevoeging 2025	3.903
Onttrekking 2025 (maatregelen continuering woningbouw)	800
Subtotaal	**17.246**
Reeds bestemd	
Overvecht Centrum (cofinanciering WBI)	4.010
Maatregelen Utrechtse aanpak (3e tranche):	
- Hindersteinlocatie	2.300
- Hart van de Meern	1.500
- Leidsche Rijn Centrum Oost (G15b)	361
Transformatie en aankoop vastgoed (kantoren en woningen)	4.500
Volkshuisvestingsfonds Overvecht (cofinanciering)	420
Kop Amsterdamsestraatweg - Oude Daalstraat	1.000
Totaal reeds bestemd	**14.091**
Voorstel MPR 2025 te bestemmen:	
Maatregelen Utrechtse aanpak (5e tranche): project Burgemeester Verderlaan 17-19	3.155
Nog te bestemmen	**0**

Toelichting op de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties

Op basis van de Stedelijke afspraken 2020-2022 met woningcorporaties en huurdersorganisaties is in die periode 2/3e deel van de meerwaardeafdracht bij bestemmingswijziging van sociale huurwoningen gestort in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties. Op basis van voorstellen van de woningcorporaties zijn bestedingsvoorstellen (verduurzamingsprojecten) vastgesteld voor dit deel van de afgedragen meerwaarde. Ook voor de nog beschikbare afgedragen meerwaarde tot en met 2020 zijn concrete bestedingsvoorstellen vastgesteld.

In het coalitieakkoord 2022-2026 is een stop op de verkoop van sociale huurwoningen opgenomen. Daarmee zijn de stortingen in de voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties vervallen.

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties	
Saldo begin 2025	8.207
Reeds bestemd	8.207
Nog te bestemmen	**-**

Werken

Ambitie van de opgave

Utrecht wil een toekomstbestendige economie met een goed en fijnmazig voorzieningenniveau en voldoende werkgelegenheid op alle niveaus (werk voor iedereen). De ambitie in de RSU2040 is om te groeien in balans. Dat betekent een groei van 70.000 arbeidsplaatsen in 2040 ten opzichte van 2021. Onder andere werklocaties en bedrijfshuisvesting in de stad moeten hierin meegroeien. De opgave van 70.000 extra banen is opgedeeld in vijf segmenten: kantoren, bedrijventerreinen, detailhandel, wetenschap (m.n. het Utrecht Science Park (USP)) en werken in de wijken.

De doorvertaling van de werkopgave uit de RSU2040 is in 2024 nader uitgewerkt in de Ontwerp Beleidsnota Werklocaties. We maken daarin onderscheid in kantoren, bedrijventerreinen, winkelgebieden (RSU: detailhandel), innovatielocaties (RSU: wetenschap) en wijkeconomie (RSU: werken in de wijken). De nota heeft tot eind april ter inzage voorgelegen. De drie hoofddoelstellingen zijn voldoende ruimte voor werk, voldoende diversiteit in de ruimte voor werk en toekomstbestendige ruimte voor werk. Dit geldt over de volle breedte van werklocaties.

De opgave heeft daarnaast de ambitie om de groeiende mismatch op de arbeidsmarkt tegen te gaan door het stimuleren van kwalitatieve banen en werklocaties. De krapte op de arbeidsmarkt is een risico voor zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve economische ambities. Dit vraagt om het maken van keuzes over welke bedrijvigheid we wel en niet in onze stad willen.

Actuele ontwikkelingen

In 2024 nam het aantal in Utrecht geregistreerde banen toe met 4,4%, ofwel 14.000 (bron: Provinciaal Arbeidsplaatsen Register). We zien dat de groei van het aantal banen vooral plaatsvindt in de zorg en kantoorhoudende sectoren zoals zakelijke- en financiële dienstverlening en (semi-)overheid, in het topsegment kantoren in de stad; en veel minder op de typische bedrijventerreinsectoren zoals bouw, maakindustrie, etc. Het groeien in balans gaat dus niet vanzelf en staat onder druk.

De krapte op zowel de kantorenmarkt als de bedrijfsruimtemarkt is groot. Voor ondernemers, bedrijven en organisaties is het steeds moeilijker om in de wijken, op bedrijventerreinen en op kantoorlocaties een goede (en betaalbare) plek te vinden om zich te vestigen of uit te breiden. Bovendien zetten netcongestie, stijgende prijzen en de druk op de ruimte voor werken steeds meer een rem op de groei. Dit zorgt ervoor dat met name de ambitie om diverse werkgelegenheid (werk voor iedereen) te bieden, onder druk staat. Op termijn kan het ook betekenen dat de functies die een stad nodig heeft om goed te kunnen functioneren, onvoldoende een plek kunnen krijgen. Denk aan ruimte voor stadslogistiek, installateurs, circulaire verwerking van reststoffen, loodgieters en aannemers. Nu al zien we dat nieuwe werkgevers die gewenst zijn (gezond, duurzaam, sociaal, innoverend, verzorgend) naar elders moeten uitwijken. Daarmee neemt de diversiteit van het werken in Utrecht af. We worden als stad daarmee kwetsbaarder, minder inclusief en bieden geen werk meer voor iedereen.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben invloed op alle segmenten. Per segment zien we nog de volgende aandachtspunten:

- Kantoren: de leegstand van kantoren ligt onder frictieniveau. Dit drijft de prijzen op. Het onderste segment kantoren, erg belangrijk voor maatschappelijke instellingen, start- en scale-ups en creatieven die we als stad graag rijk zijn, staat sterk onder druk van de woningbouwopgave. Tegelijkertijd staan er aan de randen van Lage Weide en Oudenrijn kantoren die nauwelijks meer marktconform zijn en die we graag transformeren naar bedrijfsruimte.
- Bedrijventerreinen: ook op bedrijventerreinen ligt de leegstand onder frictieniveau. Daardoor is er te weinig schuifruimte, waardoor ondernemers niet kunnen (door)groeien of verhuizen en de markt op slot zit. Beter benutten van bestaande terreinen is van belang. Daarnaast blijft behoefte bestaan aan nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen. Met een eerste aankoop hebben we een stap gezet richting verdichting op Lage Weide. Maar deze processen zijn erg ingewikkeld, en om grote stappen te zetten richting verdichting is meer nodig. Andere terreinen staan juist weer onder druk van de woningbouwopgave, zoals Stadseiland-Zuid. Of door de grote vraag uit de logistieke markt, dat een prijsopdrijvend effect heeft waardoor MKB'ers in de knel komen.
- Winkelgebieden: binnen de detailhandel is een groot verschil tussen de ontwikkelingen van non-food en food: zo is het aantal (fysieke) kleding- en schoenenwinkels (non-food) de afgelopen jaren fors teruggelopen. Supermarkten en speciaalzaken (food) doen het daarentegen onverminderd goed, hoewel daar de stijgende kosten voor onder andere personeel de marges verder onder druk zetten. Vrijkomende panden worden vaak ingevuld met andere functies, zoals horeca of andere publieksgerichte voorzieningen. Dit geeft winkelstraten een andere uitstraling en beleving. De groei van het aantal inwoners van de stad zorgt voor meer vraag naar retail.

Werken

- Innovatielocaties: (vastgoed-)ontwikkelingen in en rond het USP laten een grote vraag naar ruimte zien. De activiteiten van de bedrijven en kennisinstellingen zijn cruciaal om onze economische ambities op gebied van Heart of Health te behalen. Specifiek op het USP zijn aanvullende, grootschalige maatregelen (vooral bereikbaarheidsmaatregelen) nodig om de groei te faciliteren. Dit jaar zijn er naar verwachting twee grote ontwikkelingen op het USP op het gebied van werkgelegenheid: oplevering van Plus Ultra (een multi-tennant gebouw met labruimtes en kantoren) en oplevering van de huisvesting van het RIVM.
- Wijkeconomie: in verschillende wijken zien we dat de ruimte voor werken afneemt, doordat locaties worden getransformeerd naar woningen. Ook groeit het voorzieningenaanbod, belangrijk voor zowel werk als de leefbaarheid, te beperkt mee met het aantal woningen/inwoners.

Programmering

De beschikbaarheid en betaalbaarheid van voldoende en goede bedrijfsruimtes en kantoren is een belangrijk thema voor de komende jaren. Met de Ontwerp Beleidsnota Werklocaties 2035 scherpen we ons beleid hierop aan. De komende jaren investeren we (verder) in:

- Kantoren: de vraag naar kantoren is onverminderd hoog. Naast de aandacht voor betaalbaarheid en beschikbaarheid van kantoren in het lagere segment, werken we mee aan het toevoegen van kantoren op de knooppunten Stationsgebied en Leidsche Rijn.
- Bedrijventerreinen:
    - Ontwikkeling circulair bedrijfspark Strijkviertel: efficiënt en meerlaags, met een hoge dichtheid en focus op MKB-werkgelegenheid. De vaststelling van het Omgevingsplan door de gemeenteraad is gepland voor Q2 2025.
    - Lage Weide: verdichting (strategische en anticiperende verwervingen) met cofinanciering van OntwikkelingsMaatschappij Utrecht (OMU), verduurzaming en verbeteren kwaliteit. Investeringen in de ontsluiting van het terrein zijn cruciaal voor verdere doorontwikkeling en verdichting. Verschillende maatregelen en ambities werken we uit in de Beleidsnota Lage Weide, die we in 2025 opstellen.
    - Inzetten op verdichting op andere werklocaties, in samenwerking met de OMU, zoals Werkspoorkwartier, Oudenrijn, Overvecht.
    - Onderzoek provincie Utrecht voor een nieuw regionaal bedrijventerrein, waardoor de druk op de Utrechtse markt enigszins afneemt.
    - Goed benutten van de ruimte op bedrijventerreinen door de fysieke- en milieuruimte zo goed mogelijk te benutten door bedrijven die dat echt nodig hebben.
- Winkelgebieden: verwachting is dat de hoeveelheid vierkante meters retail dankzij de bevolkingsgroei redelijk stabiel blijft. Nieuwe ontwikkelingen vinden plaats bij de grote gebiedsontwikkelingen, zoals de MWKZ.
- Innovatielocaties: het benutten van de ontwikkelruimte op het USP en de omliggende gebieden. Regionaal werken we aan een samenhangend programma voor innovatielocaties. We willen de ruimtevraag van innovatieve bedrijven actiever faciliteren en komen tot een aanvullend netwerk van innovatielocaties in de regio.
- Wijkeconomie: we starten in het kader van de regiodeal in Overvecht met een traject om meer en passende ruimte voor werk in de wijk toe te voegen.

Maatschappelijke voorzieningen

Ambitie van de Opgave

Groei in balans en Ongelijk investeren voor gelijke kansen

De groei van de stad dient samen te gaan met een toename in de maatschappelijke voorzieningen, vanwege hun belang voor de ontwikkeling, beleving, ontmoeting en ondersteuning van alle inwoners. Het gaat om scholen, sportaccommodaties, buurtcentra, culturele voorzieningen en speelruimte. Uitgangspunt is om kwaliteit en leefbaarheid centraal te laten staan bij de verdere ontwikkeling van de stad: we willen groeien in balans. Voor een gezonde groei van de stad groeien de voorzieningen mee met de bevolking. Dit doen we onder andere door vooral te investeren in buurten en inwoners die dat het hardste nodig hebben (ongelijk investeren voor gelijke kansen). Hiervoor is gekeken naar de scheidslijnenmonitor van de gemeentelijke afdeling Onderzoek en Statistiek.

Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen

Onze ambities staan beschreven in de RSU2040, het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen en de thematische huisvestingsnota's. Dit leidt tot een programmering op hoofdlijnen voor de langere termijn en meer concrete programmering voor de eerstkomende jaren. De herijking van het koersdocument volgt in 2025. Netcongestie zorgt ervoor dat nieuwe voorzieningen voorlopig geen grootverbruik aansluiting kunnen krijgen. We werken samen met het Rijk, de regio en netbeheerders aan oplossingen voor netcongestie.

Beleidsnota's, uitvoeringsprogramma's en rapportages

Per opgave in het maatschappelijk domein zijn ambities en doelstellingen vastgesteld. Voor Cultuur is de Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030 en het Uitvoeringsprogramma Huisvesting Culturele en Creatieve Sector 2025-2028 leidend: hierin zijn de kwantitatieve kaders vanuit de RSU2040 onderstreept en inhoudelijk verder aangescherpt. Ook is de Nachtvisie 2030 vastgesteld.

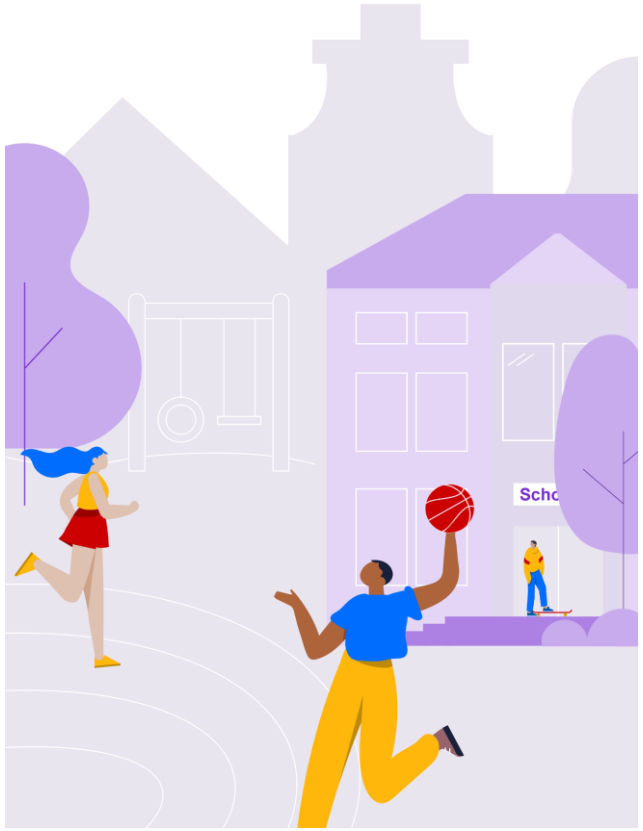
Op 27 maart 2025 heeft de gemeenteraad de nieuwe Beleidsnota Onderwijshuisvesting vastgesteld. In dezelfde periode heeft B&W het Uitvoeringsprogramma Onderwijshuisvesting 2026-2041 vastgesteld. Beleidsnota en uitvoeringsprogramma vormen samen het IHP (Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorziening). Besluitvorming over investeringen in onderwijshuisvesting loopt hierin mee.

De Beleidsnota Sport en Bewegen 2025-2032 is begin 2025 vastgesteld door de raad. Hoe we de ambities en doelstellingen uit de nota bereiken, werken we in afstemming met de stad uit in vier uitvoeringsprogramma's.

Welzijn werkt vanuit de kadernota Meerjarig perspectief buurtcentra in buurten en wijken voor de periode 2022–2032.

Maatschappelijke voorzieningen blijven achter

Met het huidige groeitempo en de schaarse middelen voor nieuwe investeringen lukt het niet om het voorzieningenniveau evenredig te laten meegroeien met het aantal inwoners, zoals beoogd is in de RSU. Daarvoor is onvoldoende geld en ruimte beschikbaar. Investeringen die nu niet worden gedaan, kunnen in sommige gevallen niet meer worden ingehaald. Bijvoorbeeld als het gaat om de bouw van sporthallen in plaats van gymzalen; als de gymzalen eenmaal zijn gerealiseerd kan er later niet alsnog een sporthal worden ingepast.

Maatschappelijke voorzieningen

Actuele ontwikkelingen

We werken door aan het uitvoeren van het investeringspakket Groei in balans, onderdeel van het coalitieakkoord 2022-2026. De laatste jaren zijn er geen extra financiële middelen beschikbaar in het MPR voor nieuwe investeringen in maatschappelijke voorzieningen. Dit MPR 2025 stellen wij voor knelpunten in de lopende programmering van maatschappelijke voorzieningen op te lossen door herbestemming van het budget voor “Investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn”: dit budget wordt in 2029 en in latere jaren structureel ingezet ter dekking van de structurele tekorten in diezelfde jaren. Hiermee worden middelen verschoven van begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid naar begrotingsprogramma Levendige en gezonde stad. We werken aan een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek om de uitgaven verbonden aan de groei van de stad (inclusief maatschappelijke voorzieningen) te kunnen betalen. Een herziening van de investeringsstrategie is noodzakelijk om groeien in balans mogelijk te maken voor de maatschappelijke voorzieningen.

In het maatschappelijk vastgoed is een aantal ontwikkelingen van belang: gestegen bouwkosten en de toekomstige exploitatiekosten maatschappelijk vastgoed. De bouwkostenramingen van het te realiseren maatschappelijk vastgoed staan onder druk door de sterke stijgingen de laatste jaren. Het gevolg is dat de kostprijs omhoog gaat en in de structurele exploitatie hogere verhuurprijzen nodig zijn. Dit bemoeilijkt het vinden van maatschappelijke huurders. Vanwege de gestegen kosten moeten beheersmaatregelen worden getroffen om binnen de budgettaire kaders te blijven. Dit wordt voor een deel van de maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt, bijvoorbeeld in de vorm van versobering (zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit). Door de financiële krapte constateren we dat we steeds verder achterlopen bij het bereiken van onze vastgestelde ambitie.

Sport

We gaan door met de lopende projecten van sport, zodat meer Utrechters blijvend sporten en bewegen. Daarom investeren we in sportvelden, sporthallen en een zwembad. In het vorige meerjarenperspectief meldden we nog dat de uitbreiding van de meeste sportvoorzieningen in de pas loopt met de groei van de stad, behalve de sportvelden. Inmiddels zien we dat naast de sportvelden ook de binnensport en zwembaden onvoldoende meegroeien. We constateren dat we achterlopen op onze vastgestelde ambities en doelstellingen:

- In 2030 is er een tekort van1 sporthal en dit loopt op naar een tekort van 5,5 sporthallen in 2040.
- We verwachten in 2040 een tekort van 8 hockeyvelden, 7 voetbalvelden (op zaterdag), 2 rugbyvelden en 62 tennisbanen.
- Het zwembad Maximapark staat gepland in 2029.

Cultuur

Conform de Barcode streeft de gemeente Utrecht naar 25 culturele wijkvoorzieningen in 10 wijken (15.625 m²) voor 2040. Daarnaast willen we tegen die tijd zowel een grotere als een kleinere stedelijke culturele voorziening toevoegen aan de stad. Vanwege schaarse middelen hebben we er eerder voor gekozen om de realisatie van wijkcultuurhuizen en stedelijke voorzieningen te temporiseren. Projecten zonder vastgestelde locatie schuiven door. Tegelijkertijd werken we ook de komende periode aan de realisatie van vier nieuwe culturele wijkvoorzieningen.

Voor de realisatie van 80.000 m² extra werkruimte voor de culturele en creatieve sector is in de RSU2040 reeds 30.000 m² geprogrammeerd, waaronder in het Werkspoorkwartier, Nieuw-Overvecht , Beurskwartier en de Merwedekanaalzone – dit vertalen we naar concrete projecten. In de programmatische verkenning van Rijnenburg is aanvullend 7.000 tot 14.000 m² opgenomen. Voor de resterende 45.000 m² zoeken we naar geschikte locaties. Door veranderde marktomstandigheden en het stoppen van locaties hebben we in de afgelopen periode circa 5.000 m² gerealiseerd. Daarmee blijven we achter op onze ambitie, maar de ontwikkeling van nieuwe locaties loopt door. Zo voegen we de komende tijd nieuwe locaties toe, bijvoorbeeld op bedrijventerreinen (Zonnebaan), in tijdelijke panden (zoals Parkeergarage Paardenveld en het Attleeplantsoen) en nieuwe gebiedsontwikkelingen zoals Tussen de Rails.

Welzijn

Tot 2030 zijn buurtcentra, buurtkamers en jongerenhuiskamers geprogrammeerd. Tussen 2030 en 2040 zijn er op basis van de actuele bevolkingsprognose stadsbreed nog zes buurtcentra inclusief jongerenhuiskamer nodig. De locaties zijn nog niet bepaald. We onderzoeken de komende jaren de behoefte aan overige welzijnsaccommodaties (beheerde speeltuinen, scouting en volkstuinen). De welzijnsaccommodaties groeien mee volgens de in beleid vastgestelde normen per type wijk.

Maatschappelijke voorzieningen

Onderwijshuisvesting
Onderwijshuisvesting inclusief programmering komt aan bod in het IHP. Omdat onderwijshuisvesting een wettelijke taak van de gemeente is met vastgestelde normen met betrekking tot capaciteit voor huisvesting, groeit het aantal schoolgebouwen automatisch mee bij de ontwikkeling van nieuwe wijken. We hebben te maken met een strak financieel kader waardoor we middelen hebben voor kwalitatief goede gebouwen, maar niet automatisch voor aanvullende beleidsdoelen zoals inclusief onderwijs en klimaatadaptief- en circulair bouwen. Ook knelt het financieel bij het bouwen van nieuwe scholen in nieuwe wijken waar wordt verdicht binnen de bestaande stad, zoals de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier. De betaalbaarheid van kinderopvangruimte bij schoolgebouwen is hierbij een vraagstuk. Momenteel wordt onderzocht hoe hiermee om te gaan.

Programmering

Sport

- De realisatie van het zwembad Maximapark staat gepland in 2029.
- De voorbereidingen voor de sporthallen Cartesiusdriehoek (in gebruik name 2027), Merwedekanaalzone (2028) en de binnensportvoorziening in Vleuten (2027) en sporthal Overvecht (2029) lopen.
- We zetten in de komende twee jaar nog twee natuurgrasvelden om in kunstgras (de Dreef en Voordorp).
- Uitbreiding/inpassing sportvelden: Nieuw Welgelegen (twee sportvelden 2027) en Rijnvliet (rugbyveld 2025), hockeyveld Rijnvliet (2025/2026 variantenstudie Strijkviertel).

Onderwijshuisvesting

In lijn met het Meerjarenplan Onderwijshuisvesting 2016 – 2025 gaan wij de komende jaren een aanzienlijke uitbreiding realiseren van het primair- en voortgezet onderwijs.

- Er komen lagere scholen bij in de buurten Haarrijn, Leeuwesteyn en Groenewoud (Leidsche Rijn), Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek en het Beurskwartier.
- Het voortgezet onderwijs breidt uit in Merwedekanaalzone, Leidsche Rijn, Overvecht en Vleuten-De Meern en in het Utrecht Science Park/Rijnsweerd.

Welzijn

- We realiseren een nieuw buurtcentrum en jongerenhuiskamer in de Merwedekanaalzone en twee kleinere buurtcentra in Overvecht. Voor Overvecht betrekken we dit bij de Programmatische uitgangspunten doorontwikkeling maatschappelijk vastgoed Overvecht.
- Bij de ontwikkeling van de Kruisvaartkade (Zuidwest) en het Lombokplein/Beurskwartier zijn buurtkamers voorzien. De middelen voor deze uitbreiding zijn nog niet beschikbaar.

Cultuur

Wijk- en jongerencultuurhuizen:

- Wijkcultuurhuis Merwede
- Jongerencultuurhuis Berlijnplein (onderdeel Cultuurcluster, Leidsche Rijn)
- Jongerencultuurhuis De Tol (Vleuten-De Meern)
- Wijkcultuurhuis De Musketon (Lunetten – haalbaarheidsonderzoek loopt)
- Zoekgebieden voor nieuwe initiatieven: USP/Rijnsweerd, Papendorp/Groenewoud, Noordwest, Centrum, Oost, Beurskwartier, Overvecht en Rijnenburg
- Herontwikkeling bestaande voorzieningen (geen MPR-dekking nodig)
- Kanaleneiland: nieuwbouw jongerencultuurhuis BOKS (gereed in 2026)
- Overvecht: zoektocht naar toekomstbestendige locatie (Rhonedreef 40)

Stedelijke culturele voorzieningen:

- Cultuurcluster Berlijnplein: 9.200 m² voor dans, theater, beeldende kunst, mode, design, amateurkunst en werkruimte (oplevering medio 2028)
- Overvecht Centrum: ontwikkeling bovenstedelijke voorziening binnen het Masterplan; concept en financiering worden nader uitgewerkt

Werkruimte culturele en creatieve sector:

- Ca. 2.000 m² Attleeplantsoen 39, tijdelijk beschikbaar
- Ca. 2.250 m² op een etage van parkeergarage Paardenveld, tijdelijk beschikbaar
- 1.200–2.400 m² via uitgifte in Tussen de Rails voor een broedplaats (15 jaar)

Maatschappelijke voorzieningen

Knelpunten in de investeringsprogrammering

Dit MPR 2025 stellen we voor om knelpunten in de lopende programmering van de maatschappelijke voorzieningen op te lossen door herbestemming van budget (zie ook pagina 30). Vorig jaar kon de prijsindexering niet doorgevoerd worden als gevolg van bezuinigingen. Voorzieningen in de VJN 2024 zijn dus gebaseerd op prijspeil 2022. De bouwprijzen zijn verder doorgestegen. Inmiddels zijn de bedragen geactualiseerd naar prijspeil 2024. Daarnaast is de interne rekenrente gestegen van 1,5% naar 2%. Beide factoren leiden ertoe dat de opgenomen jaarlasten van de maatschappelijke voorzieningen niet meer afdoende zijn. Een overzicht van de knelpunten volgt hieronder.

Buurtcentrum Merwedekanaalzone

In de Samenwerkingsovereenkomst Merwedekanaalzone is exact vastgelegd in welk blokken de maatschappelijke voorzieningen terecht komen en wie beoogd eigenaar is (meestal de gemeente). De meeste maatschappelijke voorzieningen zoals het Buurtcentrum zijn onderdeel van bouwblokken die door marktpartijen worden gerealiseerd. Het buurtcentrum is opgenomen in blok 9. Gezien de omvang van MWKZ met circa 10.000 nieuwe woningen is het buurtcentrum één van de noodzakelijke basisvoorzieningen. Het actualiseren van de kostenraming naar prijspeil 2024 zorgt ervoor dat de beschikbare middelen niet voldoende zijn voor de aankoop, afbouw en exploitatie. Er is structureel 86.000 euro extra nodig vanaf 2027.

Gezondheidscentrum Merwedekanaalzone

Het gezondheidscentrum is opgenomen in blok 8. Gezien de omvang van MWKZ met circa 10.000 nieuwe woningen is het gezondheidscentrum één van de noodzakelijke basisvoorzieningen. Met de ontwikkelaar van dit blok wordt al lange tijd gesproken over het ontwerp van centrum. Inmiddels bestaat er overeenstemming over het Definitief Ontwerp. De kostprijs dekkende huur ligt naar verwachting hoger dan de huur die eerstelijns zorg partijen kunnen betalen vanuit de zorgvergoeding. Er is structureel 42.000 euro nodig.

Buurtcentra Overvecht

Buurtcentra Overvecht is gesplitst in twee onderdelen (alleen het totaal is opgenomen in het overzicht); buurtcentrum Burezina in Overvecht Zuid en een buurtcentrum in Overvecht Noord (locatie nog nader te bepalen, mogelijk bij de locatie nieuwe sporthal Overvecht. In de VJN 2024 zijn middelen opgenomen voor buurtcentra Overvecht. Het actualiseren van de kostenraming naar prijspeil 2024 zorgt ervoor dat de beschikbare middelen niet voldoende zijn voor de aankoop, afbouw en exploitatie. Er is structureel 40.000 euro extra nodig vanaf 2026.

Wijkcultuurhuis Lunetten

Lunetten heeft in vergelijking met de rest van de stad weinig culturele voorzieningen. Daarom is de realisatie van dit wijkcultuurhuis één van onze prioriteiten. In de huidige financiële situatie zal door de hoge kostprijs dekkende huur de exploitatie van het wijkcultuurhuis in de Musketon zwaar onder druk komen te staan, waardoor reguliere culturele programmering zoals uitgevoerd in andere wijkcultuurhuizen niet haalbaar is. Zonder budget voor losse inventaris en inbouw zal de oplevering van het gebouw vertraging oplopen of niet volledig functioneel zijn. Het niet oplossen van deze knelpunten zal leiden tot een structurele verarming van het culturele en sociale leven in Lunetten, een wijk die juist behoefte heeft aan laagdrempelige voorzieningen om verbinding te stimuleren. Hiermee voldoen we minder aan het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’. De kostprijs dekkende huur zal structureel met €110.000 naar beneden moeten worden gebracht om exploitatie vergelijkbaar te houden met andere wijkcultuurhuizen. Met een verwachte oplevering in 2026 is er geen budget beschikbaar voor de losse inventaris en een inbouwpakket (deel demarcatie gebruiker). Hiervoor ramen we momenteel €300.000 (€300 x 1.000 m²). Per saldo leidt dit tot een knelpunt van €410.000 in 2026 en €110.000 vanaf 2027.

Maatschappelijke voorzieningen

Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone
Het structurele tekort voor dit wijkcultuurhuis wordt voorlopig geraamd op €50.000. Dit tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door ophoging van de interne rekenrente van 1,5% naar 2%. Het niet oplossen van het tekort betekent dat de sociale- en culturele infrastructuur in dit cruciale gebied niet op het gewenste niveau kan worden gebracht, met gevolgen voor het welzijn van de bewoners en de sociale cohesie. Zonder deze voorziening ontstaat een mismatch tussen de vraag naar- en het aanbod van sociale en culturele activiteiten, en voldoen we minder aan het principe ‘groei in balans’.

Hieronder volgt een totaaloverzicht van de knelpunten in de lopende programmering van Welzijn en Cultuur (bedragen *€1.000).

Thema	Project	Gebied	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Welzijn	Buurtcentrum MWKZ	Zuidwest	0	-260	86	86	86	86
Welzijn	Gezondheidscentrum MWKZ	Zuidwest						42
Welzijn	Buurtcentrum Overvecht	Overvecht	-238	40	40	40	40	40
Cultuur	Wijkcultuurhuis Lunetten	NOOZ	0	410	110	110	110	110
Cultuur	Wijkcultuurhuis MWKZ	Zuidwest	0				50	50
	Totaal cultuur en welzijn		**-238**	**190**	**236**	**236**	**286**	**328**

Sport
In het MPR is programmering van de uitbreiding van sport- en beweeg accommodaties opgenomen. Hiernaast volgt de actualisatie van het investeringsprogramma ten opzichte van het MPR 2024. Het gaat om veranderingen in planning, kosten en kasritmes (bedragen *€1.000).

Thema	Project	Gebied	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Sport	Kapitaallasten voor afgeronde projecten	Stadsbreed	354	354	354	354	354	354
Sport	Nieuw Welgelegen, inpassingskosten twee sportvelden	Zuidwest	0	1.608	2.300	25	363	363
Sport	Nieuw Welgelegen (aanleg voetbalveld met kleedvoorziening)	Zuidwest			153	153	153	153
Sport	Nieuw Welgelegen (aanleg hockeyveld met kleedvoorziening)	Zuidwest			121	121	121	121
Sport	Rijnvliet, inpassingskosten	LR-VdM	1.037	11	11	11	11	11
Sport	Rijnvliet (rugbyveld)	LR-VdM	113	113	113	113	113	113
Sport	Cartesiusdriehoek, sporthal (combi met onderwijs, incl grondkosten)	West Noordwest	0	0	810	810	810	810
Sport	MWKZ, sporthal (combi met onderwijs, incl grondkosten)	Zuidwest				770	770	770
Sport	MWKZ. sporthal voorbereidingskrediet	Zuidwest	18	18	18			
Sport	Overvecht , sporthal (combi met onderwijs, incl grondkosten)	Overvecht					735	735
Sport	Overvecht , sporthal voorbereidingskrediet	Overvecht	10	10	10	10		
Sport	Voetbalveld, omzetting natuurgras naar kunstgras De Dreef	Overvecht		107	107	107	107	107
Sport	Voetbalveld, omzetting natuurgras naar kunstgras Hercules	NOOZ			107	107	107	107
Sport	Zwembad Maximapark (extra zwembad)	LR-VdM					1.535	1.535
Sport	Zwembad Maximapark voorbereidingskrediet	LR-VdM	26	26	26	26		
Sport	Hockeyveld ntb locatie/voorkeur Maarschalkerweerd (ex. inpassingskosten)	NOOZ				121	121	121
	Subtotaal		**1.558**	**2.247**	**4.130**	**2.728**	**5.300**	**5.300**
	MPR 2024		**1.538**	**2.909**	**5.292**	**3.118**	**4.916**	**4.916**
	Totaal Sport		**20**	**-662**	**-1.162**	**-390**	**384**	**384**

Maatschappelijke voorzieningen

Dekking voor knelpunten
In de jaren 2025-2028 is er sprake van meevallers vanwege actualisaties van de planningen: enkele projecten schuiven naar achter in de tijd. Deze bedragen worden toegevoegd aan de reserve Groei in balans en houden we beschikbaar om in te kunnen zetten bij de invoering van een nieuwe bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad.

In 2029 en latere jaren zijn er structurele tegenvallers. In het coalitieakkoord is een jaarlijks budget van 669.000 euro opgenomen voor “investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn”. Dit budget zetten wij in 2029 en latere jaren in voor het oplossen van knelpunten in investeringen die een gevolg zijn van woningbouw op korte termijn: investeringen in buurtcentra en sportvoorzieningen. Met deze budgetoverheveling van het begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid naar begrotingsprogramma Levendige en gezonde stad bevorderen wij het integraal werken aan onze opgaven.

Maatschappelijke Ontwikkeling onderzoekt op welke wijze het resterend knelpunt in de bestaande programmering (structureel 43.000 euro vanaf 2030) kan worden opgelost.

Thema	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Cultuur en Welzijn	-238	190	236	236	286	328
Sport	20	-662	-1162	-390	384	384
Totaal mee- en tegenvallers	-218	-472	-926	-154	670	712
Inzet budget investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn					-669	-669

Binnensportcapaciteit
De noodzakelijke investering in extra binnensportcapaciteit is als bijsturing opgenomen in de VJN 2025 voor een bedrag van structureel 250.000 euro per jaar vanaf 2026.

Thema	Project	2026	2027	2028	2029	struc
Sport	Binnensportcapaciteit	250	250	250	250	250
Dekking	Financieel beeld VJN	-250	-250	-250	-250	-250

Duurzame mobiliteit

Ambitie van de opgave

We houden de bereikbaarheid en verkeersveiligheid zo goed mogelijk op peil. Om gezond stedelijk leven en de groei van de stad mogelijk te maken, zetten we in op de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit (lopen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit). We streven naar een stad waarin mobiliteit en bereikbaarheid voor iedereen op orde is. We werken hierbij vanuit de kaders van de RSU2040 en het Mobiliteitsplan 2040.

Actuele ontwikkelingen

Verdere verlaging MPB-investeringsbudget

In het hoofdstuk *Ruimtelijke koers* van dit MPR is te lezen dat de Hervormingsbezuinigingen leiden tot een structurele verlaging van het investeringsbudget. Voor mobiliteit gaat het om 1,76 miljoen euro per jaar vanaf 2027 (80% hiervan vanaf 2026). Samen met de eerdere bezuiniging van structureel 3 miljoen euro per jaar vanaf 2026, betekent dit dat er tot en met 2040 in totaal 71 miljoen euro minder beschikbaar is voor investeringen in mobiliteit. Dit heeft als gevolg dat we moeten temporiseren en scherpe keuzes moeten maken. Voor bereikbaarheid betekent dit dat we focussen op de schaalsprong fiets en op het verbeteren van het voetgangersnetwerk. Daarbij geldt het uitgangspunt dat we de bezuinigingsopgave invullen door niet te bezuinigen op de schaalsprong ov, randvoorwaardelijke investeringen voor woningbouw of verkeersveiligheid.

De bezuinigingsopgave van structureel 1,76 miljoen euro per jaar zorgt er concreet voor dat we op korte termijn (vanaf 2026) een aantal projecten niet programmeren: Fietsbewegwijzering (vanaf 2027) en Multimodaal Verkeersmanagement. Daarnaast passen we de programmering aan voor de volgende projecten: NRU, Mobiliteitsmanagement (vanaf 2030) en Dom tot Dam route (inclusief Demkabrug). Ook op de middellange termijn (vanaf 2030) kunnen we minder investeringen programmeren.

Zoals ook in de Voorjaarsnota opgenomen: specifiek voor de NRU passen we een kasschuif toe voor wat betreft de gereserveerde middelen voor de NRU (jaarlijks 1 miljoen euro), omdat op dit moment onzeker is of de investeringen op korte termijn noodzakelijk zijn. Mocht onze inzet toch resulteren in eerdere realisatie dan zal hier alsnog incidenteel geld voor vrij worden gemaakt. Hiertoe nemen we een risico op in het weerstandsvermogen.

Als uitgangspunt hanteren we de richtlijn van sobere mobiliteitsherinrichtingen met een meer natuurlijke manier voor realisatie van groen in projecten met meer hergebruik van materialen, zoals klinkers. Ook proberen we werkzaamheden maximaal te combineren met beheer en onderhoud, wat leidt tot minimale verkeershinder en minimale kosten in relatie tot onze doelstellingen.

Transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit

Om de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit zo goed mogelijk te realiseren en de bereikbaarheid en verkeersveiligheid met de beschikbare middelen zo goed mogelijk op orde te houden, gaan we door met investeren in de schaalsprong fiets en het verbeteren van het voetgangersnetwerk. Het investeringsbudget loopt terug, dus zullen we een minder grote transitie naar duurzame en ruimte-efficiënte mobiliteit realiseren.

De bereikbaarheid in de stad staat onder druk doordat de netwerken voor auto, fiets en ov aan de grenzen van hun capaciteit zitten. Deze druk neemt ook toe door een groeiend aantal inwoners en werknemers. We zetten de beschikbare middelen zo in dat we de groei van de stad met nieuwe woningen en banen zo goed mogelijk faciliteren.

Relevante links met andere monitoringsinstrumenten

Voor de laatste cijfers over de transitie naar ruimte-efficiënte en duurzame mobiliteit verwijzen we naar de Monitor Mobiliteitsplan, die we naar verwachting in Q2 2025 actualiseren. De voortgang van alle geprogrammeerde projecten is te vinden in de Voortgangrapportages VGR voorjaar 2024 en VGR najaar 2024.

Programmering

Voor een volledige programmering van de investeringen in mobiliteit verwijzen we naar de geheime bijlage met de projecten van het MPR. In deze bijlage geven we ook aan bij welke projecten wordt samengewerkt met Beheer Openbare Ruimte (BOR).

Toelichting op financiën en programmering MPB 2025

We actualiseren jaarlijks het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB). Projecten lopen meerjarig en leggen beslag op de middelen in de komende jaren. Bij de actualisatie van het MPB worden de verwachte uitgaven van de projecten over de komende jaren bijgesteld (kasritme). Daarnaast bepalen we welke financiële ruimte er beschikbaar is als gevolg van afgesloten projecten bij de jaarverantwoording, bijdragen van derden en indexeringsmiddelen. In deze paragraaf lichten we toe welke middelen beschikbaar zijn voor herprogrammering, hoe deze worden ingezet en wat de actualisatie betekent voor het financiële beeld van het programma Duurzame bereikbaarheid.

Toelichting financiële methodiek

Jaarlijks voegen we een bedrag vanuit de gemeentelijke middelen toe aan het Meerjarig Investeringsprogramma Bereikbaarheid (MIB). Daarnaast dekken we een deel van de investeringen vanuit gelden van derden (met name subsidies). Met dit beschikbare meerjarige investeringsbudget programmeren we projecten over de jaarschijven.

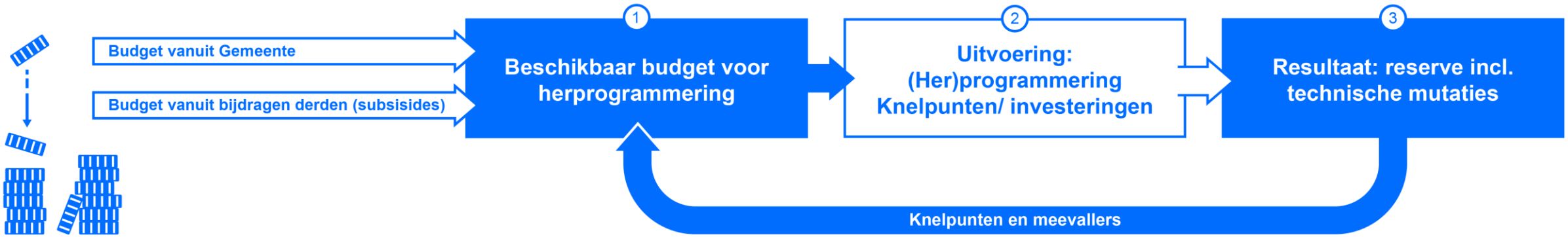
Deze jaarschijven nemen we op in de begroting. Bij programmering maken we onderscheid tussen knelpunten en aanvullende noodzakelijke investeringen. Knelpunten zijn extra kosten op lopende projecten die niet kunnen worden opgevangen binnen het bestaande projectenbudget. Een knelpunt niet programmeren, betekent dat we een project niet kunnen voortzetten. Aanvullende noodzakelijke investeringen zijn investeringen waarvan we het noodzakelijk vinden dat deze plaatsvinden.

Binnen het MIB is een reserve ingesteld waardoor de fasering van uitgaven in een jaar niet gelijk hoeft te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve. Deze reserve mag niet onder nul uitkomen.

Daarmee wijkt deze financiële systematiek voor het investeringsprogramma bereikbaarheid af van de reguliere systematiek van jaarlijks in de begroting terugkerende budgetten en bestedingen. De financiële voordelen uit afgesloten projecten worden ingezet binnen het programma waarmee, onder andere, tegenvallers op lopende projecten kunnen worden opgevangen. Jaarlijks worden de uitvoeringsplanning en de verwachte bijbehorende uitgaven van projecten over de komende jaren bepaald en eventueel bijgesteld (kasritme). Naast de resultaten op afgesloten projecten bepaalt deze geactualiseerde uitvoeringsplanning de ruimte in de reserve.

Planningsoptimisme

Bij het bepalen van de te verwachte uitgaven in een jaar houden we rekening met een planningsoptimisme van 20%. De verwachte totale uitgaven van alle projecten in een jaar verlagen we met 20%. Dit doen we omdat nooit alle uitgaven van alle projecten conform planning verlopen. Middelen blijven beschikbaar voor het project (waarvoor ook krediet is vrij gevraagd) en schuiven daarom in de planning door naar een volgend jaar. Tevens is het belangrijk dat we projecten pas opnemen in de uitvoeringsplanning als we deze daadwerkelijk kunnen starten, in verband met krapte op de arbeidsmarkt.

Voor- en nadelen op afgesloten en lopende projecten
Bij de Verantwoording 2024 sluiten we dit jaar acht projecten af. Dit leidt per saldo tot een aanvulling van de reserve van 0,35 miljoen euro. De lijst van projecten inclusief toelichting is te vinden in de Jaarstukken onder Paragrafen; Af te sluiten investeringsprojecten; Bereikbaarheid.

We hebben daarnaast drie aanvullende wijzigingen op lopende projecten. In 2024 hebben we structureel middelen geprogrammeerd voor taxibeleid (0,25 miljoen euro). Hiervan is uiteindelijk 0,09 miljoen euro benodigd geweest. Het verschil (0,16 miljoen euro) valt vrij ten behoeve van de toekomstige programmering. Dit geldt ook voor de middelen die zijn geprogrammeerd voor Verkeersveiligheid (structureel 0,49 miljoen) in het MPB 2024. Deze waren per abuis dubbel begroot. Dit corrigeren we in dit MPB. Voor het project Europalaan-Noord verlagen we incidenteel het budget met 0,6 miljoen euro door meevallers in kosten.

Tot slot is in 2024 het Uitvoeringsprogramma GoedopWeg 2020-2024 afgerond met een positief resultaat en zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld. Deze middelen (2,15 miljoen euro) vallen vrij ten gunste van de vrije programmeringsruimte.

Onderstaande tabel toont het totaaloverzicht van voor- en nadelen op afgesloten en lopende projecten:

Projecten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
Saldo 8 projecten afgesloten in Verantwoording 2024	350
Taxibeleid (structureel)	160
Verkeersveiligheid (structureel)	490
Europalaan-Noord	600
Uitvoeringsprogramma GoedopWeg 2020-2024	2.150
Totaal voor- en nadelen op afgesloten en lopende projecten	3.750

Inzet budget loon- en prijscompensatie
De jaarlijks toegekende middelen voor loon- en prijscompensatie 2025 bedragen 0,57 miljoen euro structureel. We gebruiken deze middelen om knelpunten op bestaande projecten op te lossen. Bij een volgende fase van een project (bijvoorbeeld van schetsontwerp naar voorlopig ontwerp) beoordelen we of ophoging van het budget noodzakelijk is in verband met prijsstijgingen of om andere redenen. Het uitgangspunt is dat investeringsbudgetten taakstellend zijn, maar voor lang lopende projecten kan bijvoorbeeld gelden dat sterk gestegen prijzen niet kunnen worden opgevangen binnen het oorspronkelijke budget en de (risico)reserveringen die hiervoor zijn geraamd.

De jaarlijks toegekende middelen voor loon- en prijscompensatie zorgen voor een structurele ophoging van het investeringsbudget bereikbaarheid. Door het totale investeringsbudget te indexeren, voorkomen we dat we steeds minder kunnen doen voor hetzelfde budget.

Ruimte in de reserve voor knelpunten
In de reserve (meerjarige investeringen bereikbaarheid) houden wij ruimte om knelpunten op lopende projecten op te kunnen vangen. We streven er naar om een buffer van circa 10% van het jaarlijkse gemeentelijke budget aan te houden. Wanneer dit niet toereikend is om knelpunten gedurende het jaar op te lossen, sturen we bij door middel van versoberen, prioriteren, uitstellen (of stopzetten) van lopende projecten. Bij een volgende integrale afweging maken we dan opnieuw een prioritering tussen knelpunten en noodzakelijke aanvullende investeringen.

Subsidies: technische mutaties
Deze technische mutaties betreffen subsidies die nog niet in de begroting zijn verwerkt. Hiermee verhogen we de projectbudgetten, waar we in de bestuursrapportages het krediet voor vrij vragen. We hebben in totaal 9,74 miljoen euro aan nieuwe subsidies ontvangen t.o.v. MPR 2024. Hiervan komt 3,13 miljoen euro van het Rijk, 2,76 miljoen euro van de provincie Utrecht en 3,85 miljoen euro van overige partijen (o.a. UNED en EU).

Projecten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
Investeringsbudget schaalsprong Fiets	20
Herinrichting Maliebaan subsidie	300
Fietsroute Lunetten - Galgenwaard	2.900
Doorfietsroute Amersfoort	351
Looproutes Tolsteegplantsoen/Briljantlaan	69
Koningsweg	700
Subsidie Woningbouwimpuls/Versnelling woningbouw voor DVM Zuidwest	2.575
CDOKE mobiliteit (Anders Reizen)	502
Spuk Stadshaltes	50
Europalaan Noord	150
ov-inframaatregelen (ov-doorstroming)	267
Toegankelijkheid bushaltes	500
Busstation LRC	274
ov-inframaatregelen nav vervoersplan	53
Aanpak verkeersveiligheid projectenbudget	405
Niels Bohrweg	177
Donaudreef	400
Reallocate	47
Totaal technische mutaties (subsidies)	9.740

Knelpunten op lopende projecten

Projectbudgetten zijn kaderstellend. Op basis van een (globale) verkenning wordt het projectbudget bepaald. Bijstelling van het budget kan gaandeweg nodig zijn, bijvoorbeeld omdat een project langer loopt dan vooraf gepland of vanwege prijsstijgingen. Daarnaast kunnen extra noodzakelijke onderzoeken of scopewijzigingen (o.a. als gevolg van participatie/consultatie) leiden tot hogere kosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ingepaste knelpunten. Deze knelpunten zijn weergegeven exclusief rente, in het geval dat dekking van het knelpunt loopt via kapitaallasten. Dit is van toepassing voor de projecten Amsterdamsestraatweg (ASW), Westelijke Stadsboulevard (WSB) en Kanaalstraat – Damstraat.

Knelpunten (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
1. Amsterdamsestraatweg (ASW)	4.600
2. Westelijke Stadsboulevard (WSB)	1.400
3. Niels Bohrweg	775
4. Kanaalstraat – Damstraat	500
5. Bestemming Catharijnesingel	400
6. Weerdsingel Oostzijde	150
7. Donaudreef	400
8. Ledig Erf – Bleekstraat – Vondellaan (Zuidpoort)	3.800
9. P+R Westraven fietsenstalling	800
10. Kruising Blauwkapelseweg (BKW)	200
Totaal knelpunten	**13.025**

Voor alle projecten (uitgezonderd P+R Westraven fietsenstalling en Kruising Blauwkapelseweg) geldt dat deze te maken hebben met gestegen uurtarieven en materiaalkosten wat leidt tot kostenverhogingen. Deze kostenverhogingen zijn onderdeel van het knelpunt. Daarnaast zijn er project specifieke oorzaken die leiden tot kostenstijgingen, welke we hieronder per project kort omschrijven.

1. Amsterdamsestraatweg (ASW)
In de realisatiefase van dit project zijn extra kosten gemaakt die bestaan uit meerwerk en onvoorziene kosten, waaronder een extra risicoreservering en nadeelcompensatie voor ondernemers.

2. Westelijke Stadsboulevard (WSB)
Dit project bevindt zich in de realisatiefase, waarbij meerwerk is opgetreden: geluidsmaatregelen (verplichte nieuwe meetmethode en duurdere materiaalkosten), extra kosten Dynamisch VerkeersManagement (DVM) systeem, ‘zwevende’ bushalte, naar voren halen rechtsaffer en extra kosten voor bomen in deelgebieden 4 en 5.

3. Niels Bohrweg
Op basis van de actuele raming (ontwerpfase) is er een tekort. Enerzijds door hogere plankosten als gevolg van een in 2023 uitgevoerde integrale variantenstudie met een langer dan geplande doorlooptijd. Anderzijds door hogere plan- en realisatiekosten om eind 2024 via snelle maatregelen een eerste verbetering te realiseren voor een verkeersveiligere inrichting.

De voorkeursvariant die uit de variantenstudie is gekomen betreft een sobere herinrichting, zonder bijvoorbeeld invulling voor extra groen. Het ontwerp gaat uit van herinrichting op een beperkte set van maatregelen (vooral vrij liggend fietspad realiseren) waarmee we de verkeersveiligheid verbeteren. Ook richten we ons alleen op verhardingswerkzaamheden. Een bijdrage van BOR en subsidies van provincie en Rijk zijn onderdeel van het huidige beschikbare budget. Zie ook Raadsbrief Niels Bohrweg.

4. Kanaalstraat – Damstraat
In de realisatiefase van dit project is meerwerk ontstaan zoals benoemd in Raadsbrief Kanaalstraat en zijn onvoorziene kosten ontstaan als gevolg van een langere doorlooptijd en een hoger uitgevallen aanbestedingsresultaat.

5. Bestemming Catharijnesingel
De extra kosten bestaan uit extra plankosten door langere doorlooptijden in verband met bezwaren(procedure), extra werkzaamheden voor het WOO verzoek en extra kosten voor de camerahandhaving, zie ook Raadsbrief Bestemming Catharijnesingel.

6. Weerdsingel Oostzijde
Een langere doorlooptijd van dit project leidt tot meer plankosten dan initieel geraamd.

7. Donaudreef
Op basis van de actuele raming (voorbereiding realisatiefase) is er een tekort ontstaan door gestegen engineering kosten, langere doorlooptijden en problemen in de ondergrond (kabels en leidingen).

8. Ledig Erf – Bleekstraat – Vondellaan (Zuidpoort)
Na het raadsbesluit Ruimtelijke Toekomstvisie Zuidpoortstudie en akkoord start 1e fase in januari 2024, zijn alle Zuidpoortprojecten voor de eerste fase ten behoeve van de start van de afzonderlijke projecten opnieuw geraamd. Uit deze raming blijkt dat er onvoldoende budget is om een aantal projecten op het ambitieniveau te realiseren zoals in de Zuidpoortstudie beschreven en akkoord is bevonden door de raad.

9. P+R Westraven fietsenstalling

In de samenwerkingsovereenkomst (SOK) rondom Merwedekanaalzone is afgesproken dat de gemeente Parkeren op Afstand realiseert in P+R Westraven. We breiden P+R Westraven daarom in 2025 uit met een bewaakte fietsenstalling, waarvoor een eenmalige investering van 0,8 miljoen euro noodzakelijk is. Hierdoor kunnen we in 2027 de eerste bewoners van Merwede verwelkomen die gebruik maken van het product Parkeren op Afstand, waarbij de auto wordt geparkeerd op deze P+R.

10. Kruising Blauwkapelseweg (BKW)

We voorzien extra kosten in de definitiefase van het project. Deze extra kosten zijn het gevolg van een langere voorbereidingstijd dan eerder werd voorzien. Met het programmeren van deze middelen borgen we dat we onderhoudswerkzaamheden (het vervangen van het wegdek en de brug) combineren met herinrichtingen (aanpassing van de kruising) en voorkomen we dat de integrale weerwaarde komt te vervallen.

Ingepaste aanvullende noodzakelijke investeringen in het MPB voor de periode 2025 – 2029

Naast knelpunten passen we ook aanvullende noodzakelijke investeringen in. We programmeren deze nu omdat ze een uitwerking zijn van vastgesteld beleid, reeds in voorbereiding zijn of omdat zicht op dekking noodzakelijk is om verdere afspraken met andere partijen te maken. We passen onderstaande aanvullende investeringen in voor de periode 2025-2029, als de investering hierbuiten valt doen we een reservering. Voor het project Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding is de investering exclusief rente weergegeven omdat dekking van deze investering loopt via kapitaallasten (structureel vanaf 2030).

Aanvullende noodzakelijke investeringen (Bedragen x € 1.000,-)	**Bedrag**
1. Fietsparkeren vooroorlogse buurten	900
2. Fietsparkeren stations	750
3. Aanpak voetganger	2.900
4. Ontwikkelend beheer BOR (verhardingen, riolering en VRI)	2.300
5. Doorfietsroute Utrecht-Houten (Gansstraat)	1.250
6. Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding	8.840
7. Dom tot Damroute voorbereidingsfase	1.293
8. Nicolaas Beetsstraat voorbereidingsfase	2.250
9. UPGV 2027-2030 + ketenregie Intelligente toegang	1.800
10. Onderzoeksagenda mobiliteit	325
11. Actieagenda Publieke Mobiliteit	150
12. Programma Vervoersongelijkheid	400
13. Fietsdeals 2026 – 2029	875
14. Noodzakelijke investeringen Verkeersveiligheid	766
Totaal aanvullende noodzakelijke investeringen	**24.799**

1. Fietsparkeren vooroorlogse buurten
In het coalitieakkoord 2022 - 2026 is de ambitie opgenomen om de tekorten aan fietsparkeerplekken in vooroorlogse buurten te verminderen. Het Uitvoeringsprogramma hiervoor loopt nu. Met deze aanvullende investering voor 2026-2029 kunnen we dit programma in vier jaar afronden. Zie ook Raadsbrief Fietsparkeren vooroorlogse buurten

2. Fietsparkeren stations
Met deze investering kunnen wij bijna 500 extra fietsparkeerplekken realiseren op de stations Vleuten en Lunetten en geven we uitvoering aan studies die reeds zijn toegezegd (zie ook Raadsbrief Uitbreiding fietsparkeren) voor het toevoegen van fietsparkeerplekken bij de stations Overvecht , Zuilen en Leidsche Rijn. Hierbij werken we samen met onze cofinancier ProRail en zijn we in gesprek met provincie Utrecht over cofinanciering.

3. Aanpak voetganger
In het coalitieakkoord 2022 - 2026 staat dat we ruimte maken voor de voetganger door groene ommetjes en door een hoofdwandelnetwerk te ontwikkelen dat belangrijke voorzieningen toegankelijk en veilig bereikbaar maakt. In de zomer 2025 geven we de Beleidsnota voetganger vrij voor inspraak. Met dit budget starten we de uitvoering van het beleid uit deze nota. Het gaat om kleinschalige investeringen voor de voetganger (zoals obstakels, groene ommetjes, knelpunten in netwerk en toegankelijkheid ov-haltes). Tegelijkertijd maken we een Ontwerpwijzer en een wijkuitwerking van het gewenste voetgangersnetwerk. Het inschrijven op/benutten van (co-) financiering van derden (EU-programma's en provinciale subsidies) is onderdeel van de aanpak. Waar mogelijk maken we combinaties met beheer- en onderhoud (werk-met-werk). Met deze aanpak geven we uitvoering aan o.a. Motie M364 en Motie M301.

4. Ontwikkelend beheer BOR (verhardingen, riolering en VRI)
Met dit budget kunnen we onze beleidsdoelen integreren met de geplande onderhoudsprojecten uit het MJIP (van BOR).
Met beperkte extra middelen zorgen we ervoor dat we straten, die toch worden aangepakt, een kwaliteitsimpuls geven. Daarmee is dit werk-met-werk-budget een beheersmaatregel om de gevolgen van de bezuinigingen te verminderen. Het budget wordt verdeeld in 0,08 miljoen euro per jaar voor VRI en 0,50 miljoen euro per jaar voor verhardingen en riolering. We hebben een concrete lijst met projecten vanuit het MJIP (BOR) voor de komende vier jaar waar zich koppelkansen voordoen.

5. Doorfietsroute Utrecht-Houten (Gansstraat)
Doorfietsroute Utrecht-Houten is nieuw opgenomen in het provinciale Bereikbaarheidsprogramma, waardoor tot 65% aan cofinanciering mogelijk is. Met de aanleg maken we van de Gansstraat een fietsstraat, aansluitend op fietsstraat Koningsweg (in huidige programmering opgenomen). Hiermee ontstaat een doorgaande, herkenbare, verkeersveilige en comfortabele fietsroute vanuit Houten en Bunnik naar de binnenstad.

6. Boorstraat fiets- en voetgangersverbinding
Het project Boorstraat is een systeemsprong voor de infrastructuur in de stad. Het voegt een verkeersveilige verbinding toe voor voetgangers en fietsers tussen de wijken Pijlsweerd en Daalsebuurt en stimuleert een gezonde manier van verplaatsen. Het is een onmisbare schakel voor het toekomstig fietsnetwerk van de stad. Daarnaast ontsluit de verbinding het Wisselspoorgebied en Cartesiusdriehoek, die een belangrijke bijdrage leveren aan de woningbouwopgave van de stad. Voor de totale benodigde investering van ongeveer 40 miljoen euro (raming 2023) hebben de gemeente, het Rijk en de NS 23 miljoen euro gereserveerd (waarvan 7 miljoen euro voor rekening van de gemeente, zie ook Raadsbrief Boorstraat). Voor de resterende benodigde 17 miljoen euro heeft de provincie cofinanciering van 8 miljoen euro toegezegd. Het restant, zijnde 8,84 miljoen euro, is onderdeel van de investering in dit MPR. Dekking voor de totale investering van 40 miljoen euro is noodzakelijk om dit jaar het overdrachtsdossier naar ProRail te kunnen afronden, zie ook TunnelAlliantie | ProRail.

7. Dom tot Damroute voorbereidingsfase
We werken aan een fietsroute die Utrecht (vanaf de Dom) met Amsterdam (tot aan de Dam) verbindt. Deze investering bestaat uit twee onderdelen van deze route, waarvoor we de planvoorbereiding starten. Het eerste onderdeel is het tracé centrum naar de Boorstraat en het tweede onderdeel het tracé langs het Wisselspoor (Boorstraat–St Josephlaan). Beide onderdelen zijn cruciaal voor zowel het functioneren van de Boorstraattunnel (zie 6) als voor de ontsluiting van Wisselspoor en Cartesiusdriehoek. Met de voorbereiding van deze twee deelprojecten kunnen we bepalen welk investeringsbudget nodig is, alvorens we een dekkingsvoorstel kunnen doen voor de uitvoering na 2029. We zetten voor de gehele Dom-tot-Dam route in op cofinanciering van het Rijk en de provincie Utrecht.

8**. Nicolaas Beetsstraat fiets- en voetgangersverbinding voorbereidingsfase**
Het project Nicolaas Beetsstraat is een systeemsprong voor het fiets- en voetgangersnetwerk in de stad. Het voegt een verkeersveilige verbinding toe voor voetgangers en fietsers voor het kruisen van de spoorbarrière in het centrum. Tussen de Van Sijpesteijntunnel en de Bleekstraat is er over een lengte van 1.700m geen goede verbinding onder de sporen door (terwijl een maaswijdte voor fietsers van 500m wenselijk is). We verwachten de eerste haalbaarheidsstudie in Q2 2025 af te ronden. Daarna loopt de voorbereidingsfase door met een studie naar o.a. de technische haalbaarheid (bouwmethode), het opstellen van een Integraal Programma van Eisen, het Functioneel Ontwerp voor de openbare ruimte en het opstellen van het overdrachtsdossier naar ProRail. We zetten voor de realisatie van dit project in op cofinanciering van het Rijk en de provincie Utrecht.

9. Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer (UPGV) 2027-2030 + ketenregie Intelligente toegang
Het huidige UPGV loopt t/m 2026. Hiervoor is een uitvoeringsbudget van 0,85 miljoen euro per jaar beschikbaar. We willen de ingezette transitie naar duurzame en efficiënte stadslogistiek voortzetten en daarvoor is vanaf 2027 aanvullend budget nodig. Het programma bestaat uit een aantal actielijnen zoals modal shift (uitbreiding van goederenververoer over water en met kleine elektrische voertuigen), intelligente toegang (in autoluwe gebieden als Merwede en Beurskwartier), doorontwikkelen van het toegangsbeleid voor de binnenstad, slim sturen van logistiek met data, het zekerstellen van de benodigde plekken voor logistieke hubs/bundeling en faciliteren van efficiënte bouwlogistiek naar de vele bouwprojecten in de stad (zie ook Raadsbrief Voortgang UPGV 2023-2026). Gekoppeld aan, en voortkomend uit het UPGV, is budget benodigd om ketenregie te voeren op plekken waar we met intelligente toegang werken. Op deze plekken, zoals bijvoorbeeld bestemming Catherijnesingel, Domplein en toekomstige wijken Merwede en Beurskwartier, moeten we na invoering van de maatregel de verkeersituatie blijven monitoren en op basis daarvan handhaving en beheer aansturen. Deze werkzaamheden zijn nu onvoldoende geborgd binnen de organisatie.

10. Onderzoeksagenda mobiliteit
De onderzoeksagenda bevat onderzoeksvragen (inclusief prioritering hiervan) die voort zijn gekomen uit de Monitor Mobiliteitsplan. Doel is om meer begrip te krijgen van de werking van ons beleid, om zodoende gerichter te kunnen sturen op onze doelen. Het dient als hulpmiddel om te prioriteren in de werkzaamheden van het Mobiliteitsonderzoek, iets wat in tijden van bezuinigingen extra relevant is omdat we scherpe keuzes moeten maken in waar we ons investeringsbudget op inzetten. De onderzoeksagenda draagt bij aan het leveren van beslisinformatie voor dit soort keuzes.

11. Actieagenda Publieke Mobiliteit
Het Rijk en de provincie Utrecht zijn dit jaar gestart met een uitvoeringsprogramma en regio Utrecht (Midden-Nederland) is aangewezen als koploper op het gebied van publieke mobiliteit. Ambitie is om naar een meer collectief mobiliteitssysteem te ontwikkelen dat voorziet in de deur tot deur verplaatsing voor reizigers. Bestaande uit alle collectieve vervoersmodaliteiten: openbaar vervoer, flexbussen, (deel)taxi, (e-)deelfiets, et cetera.

We willen als gemeente invulling geven aan deze koploperspositie door het opzetten van een actieprogramma met specifieke projecten waarbij we inzetten op cofinanciering van het Rijk en de provincie Utrecht en samenwerking met het Sociale Domein. We zetten hiermee de eerste stappen voor de ontwikkeling van een meer toegankelijk publiek systeem, vooruitlopend op een uiteindelijke nieuwe ov-concessie van de provincie (2035). Het budget wordt gebruikt om het actieprogramma op te zetten in de periode 2026-2028.

12. Prioritaire maatregelen binnen Programma Vervoersongelijkheid
Het Uitvoeringsprogramma vervoersongelijkheid is in mei 2023 tot stand gekomen. We geven hiermee invulling aan ongelijk investeren voor gelijke kansen en willen de drempels verlagen voor groepen inwoners die ongelijkheid ervaren ten aanzien van vervoer.

Voor de periode 2026-2029 willen we uitvoering geven aan vier prioritaire maatregelen. Allereerst een subsidie aan de vrijwillige vervoersdienst Buurtmobiel. Daarnaast een subsidie aan Al Amal om actief in te zetten op het meer zelfstandig laten reizen van ouderen met een niet-westerse migratieachtergrond in het ov. Verder willen we twee onderzoeken starten. Een onderzoek naar een Informatiepunt ov (in eigen taal) en een onderzoek naar hoe we fietsen met zijwielen en omgebouwde fietsen kunnen borgen in de Wmo. Hierbij werken we samen met het Sociale Domein.

13. Fietsdeals 2026 – 2029
In het coalitieakkoord 2022 - 2026 is opgenomen dat we fietsdeals (het aanbieden van een fiets voor 30 euro inclusief een jaar onderhoud voor U-pashouders) voortzetten zolang er vraag is. De vraag naar fietsdeals is groot en blijft dat ook naar verwachting. Het afgelopen jaar is er een extra uitreikpunt voor fietsdeals bijgekomen waardoor meer mensen gebruik maken van de fietsdeal. We hebben recent een Europese aanbesteding afgerond, waarbij we meerjarig een samenwerking zijn aangegaan. De huidige budgetten zijn toereikend tot eind 2025. Deze aanvullende investering borgt dekking t/m 2029.

14. Noodzakelijke investeringen Verkeersveiligheid
Bijna alle dodelijke ongevallen in de afgelopen jaren betreffen fietsers en voetgangers die een 50 km/u (of 70 km/u) weg overstaken. Wij willen daarom fiets- en voetgangersoversteken verkeersveiliger maken. Door middel van dataonderzoek hebben wij oversteken in beeld gebracht en zijn deze geprioriteerd, waarbij is gekeken naar mogelijke verbetermaatregelen voor de verkeersveiligheid. Het resultaat is circa 70 oversteken die niet goed zijn ingericht. Op een aantal van deze locaties lopen al projecten gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid. De investering in dit MPB richt zich op de 7 meest onveilige oversteken die we verkeersveiliger willen maken. We zetten hierbij in op cofinanciering van het Rijk en de provincie Utrecht.

Daarnaast is dekking nodig om in 2025 en 2026 nieuwe verkeersveiligheidsprojecten te kunnen initiëren voor dodelijke/zware verkeersongevallen waarbij uit analyse blijkt dat de weginrichting onvoldoende verkeersveilig is. Helaas kennen we in 2025 al een voorbeeld van deze noodzakelijke investering. Op vrijdagnacht 31 januari heeft een dodelijk verkeersongeluk plaatsgevonden op de Draaiweg. Als gevolg hiervan starten we een onderzoek gericht op de mogelijkheden om de verkeersveiligheid en de verkeerscirculatie in het gebied van de Draaiweg en omgeving te verbeteren. De kosten voor dit onderzoek zijn niet geprogrammeerd en kunnen niet gedekt worden vanuit het Actieplan Verkeersveiligheid. Vanuit deze investeringsaanvraag zal een deel worden ingezet als dekking voor dit onderzoek en voor de, naar verwachting, te treffen verbetermaatregelen o.b.v. de aanbevelingen uit het onderzoek.

Tot slot willen wij een deel van de investeringsaanvraag inzetten voor camerahandhaving voor snor- en bromfietsers. Deze moeten in Utrecht sinds juli 2021 in grote delen van de stad op de rijbaan rijden. Vanuit verkeersveiligheid monitoren wij de naleving van dit beleid en nemen wij acties op de naleving hiervan. Uit recente metingen in 2024 blijkt dat de naleving van deze regel nog onvoldoende is: 55% van de snorfietsers rijdt op het fietspad, op plekken waar rijden op de rijbaan verplicht is. Er zijn vaste plekken waar snorfietsers doorsteken of op fietspaden blijven rijden. Op deze locaties verwachten wij dat camera handhaving bijdraagt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Deze aanvraag heeft betrekking op aanvullend budget voor 2026 om de huidige camera in stand te houden en om een extra camera toe te voegen. Zie ook Raadsbrief Voortgang programma VV najaar 2024 .

Programmering waarover eerder is besloten / wijziging van inzet geprogrammeerde middelen

Ov-schaalsprong

We sparen voor de ov-schaalsprong. Budgetten hiervoor willen we in de komende jaren gebruiken voor ov-investeringen zoals de gemeentelijke bijdrage aan de realisatie van de Merwedelijn, andere toekomstige investeringen in andere ov-verbindingen en verbeteringen in ov-netwerk op korte- en middellange termijn.

Binnen het totale ov-schaalsprongbudget bestemmen wij vanaf 2025 jaarlijks 10 miljoen euro voor de Merwedelijn. De realisatie van de Merwedelijn is noodzakelijk voor woningbouw in Groot-Merwede en Rijnenburg. Deze gebieden vormen samen de grootste woningbouwlocatie van Nederland met 75.000 nieuwe woningen. Met het budget voor de Merwedelijn verwachten wij in ieder geval onze toezegging uit het BO-MIRT 2022 te kunnen nakomen om vanuit de gemeente 200 miljoen euro bij te dragen aan de realisatie van de Merwedelijn.

Bij het BO-MIRT in het najaar 2025 worden naar verwachting afspraken gemaakt over een voorkeurs-alternatief voor de Merwedelijn t/m Nieuwegein (onderdeel MIRT-verkenning ov en wonen). Daarvoor is méér budget nodig dan de 1,2 miljard euro die tot nu toe is toegezegd door de rijksoverheid, provincie en gemeenten. Zoals wij uw raad hebben gemeld in Raadsbrief voortgang verdiepingsfase MIRT-verkenning streven wij naar verhoging van de rijksbijdrage voor aanleg van de Merwedelijn, bovenop de bijdragen die zijn toegezegd in het BO-MIRT 2022. Om daartoe te komen zal ook verhoging nodig zijn van de gemeentelijke bijdrage aan de Merwedelijn, boven op de 200 miljoen euro die de gemeente eerder heeft toegezegd. Daartoe gaan we ook zelf op zoek naar een verhoging van de gemeentelijke cofinanciering voor de Merwedelijn met 100 miljoen euro.

Met het budget van 10 miljoen euro per jaar kunnen we de eerder toegezegde 200 miljoen bekostigen plus een gedeelte van de verhoging met 100 miljoen euro. Het budget van 10 miljoen euro per jaar wordt gedekt vanuit de MIB-reserve (deel ov-schaalsprong).

Dit budget gebruiken wij voor de dekking van de niet-activeerbare voorbereidingskosten en als reservering (spaarpot) voor toekomstige investeringslasten. Deze reservering labelen we apart binnen de reserve voor meerjarige investeringen bereikbaarheid (MIB-reserve, zie pagina 40). Deze reserve zal daardoor in de komende jaren toenemen. Vanaf start bouw van de Merwedelijn zullen de middelen in de reserve worden ingezet. Ook niet-activeerbare voorbereidingskosten kunnen met de reserve worden verrekend.

Na de opleveringsdatum leidt de (gemeentelijke bijdrage aan de) investering in de Merwedelijn tot kapitaallasten voor de gemeente. Daarvoor is na oplevering jaarlijks dekking nodig in de begroting. Hiervoor zetten wij het jaarlijkse budget van 10 miljoen euro in.

De precieze hoogte van de kapitaallasten na oplevering is afhankelijk van vele factoren, die nu nog niet allemaal bekend zijn. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de compensatie voor bouwkostenstijgingen tijdens de aanleg, om de afschrijvingstermijn en afschrijvingsmethode die van toepassing gaan zijn en om de vraag wie de infrastructuur in bezit krijgt (gemeente of provincie). Over deze factoren worden komend jaar afspraken gemaakt met de andere belanghebbende partijen. Ook de ontwikkeling van het rentepeil is een belangrijke factor in de kostenontwikkeling.

Per saldo is er nog geen volledig zekere dekking in beeld voor de kapitaallasten die voortvloeien uit de mogelijke verhoging van onze bijdrage met 100 miljoen euro. We nemen dit mee bij de uitwerking van een bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad.

Ov-schaalsprong voor korte- en middellange termijn

Het koesteren en versterken van het ov-netwerk op de korte en middellange termijn is een noodzakelijk onderdeel van de ov-schaalsprong. Om dit te bereiken zijn investeringen nodig in het verbeteren van belangrijke ov-verbindingen, het verbeteren van de kwaliteit van haltes, hubs en knooppunten en het aanbieden van specifieke gemeentelijke ov-producten.

In samenwerking met de provincie Utrecht (de ov-alliantie) hebben we hiervoor een ontwikkelagenda opgesteld. Van het totale ov-schaalsprongbudget bestemmen we hiervoor in totaal 16,9 miljoen euro t/m 2035 als gemeentelijk deel. Dit bedrag is inclusief 0,3 miljoen euro per jaar aan programmakosten.

Budget Doorsteek Papendorp deels inzetten voor verkenning Europaplein

We herprogrammeren 0,8 miljoen euro voor verkenning herinrichting Europaplein uit het budget voor de Doorsteek Papendorp (3,7 miljoen euro). De herinrichting van het Europaplein dient hetzelfde doel als de vanuit de studie Zuidwest voorgenomen doorsteek in Papendorp: de ontsluiting van de Merwedekanaalzone (MWKZ) richting de A12 verbeteren. De herinrichting van het Europaplein vinden wij urgenter dan de doorsteek Papendorp. We zien dat het Europaplein in 2030 tegen zijn maximale belasting aanloopt, ook gezien de (gestarte) bouw van woningen in de Merwedekanaalzone. We starten in 2025 met de verkenning en zullen in Q4 2025 met een raadsbrief komen met een uitgebreidere update over het Europaplein.

Herprogrammeren nieuwe fietsenstallingen

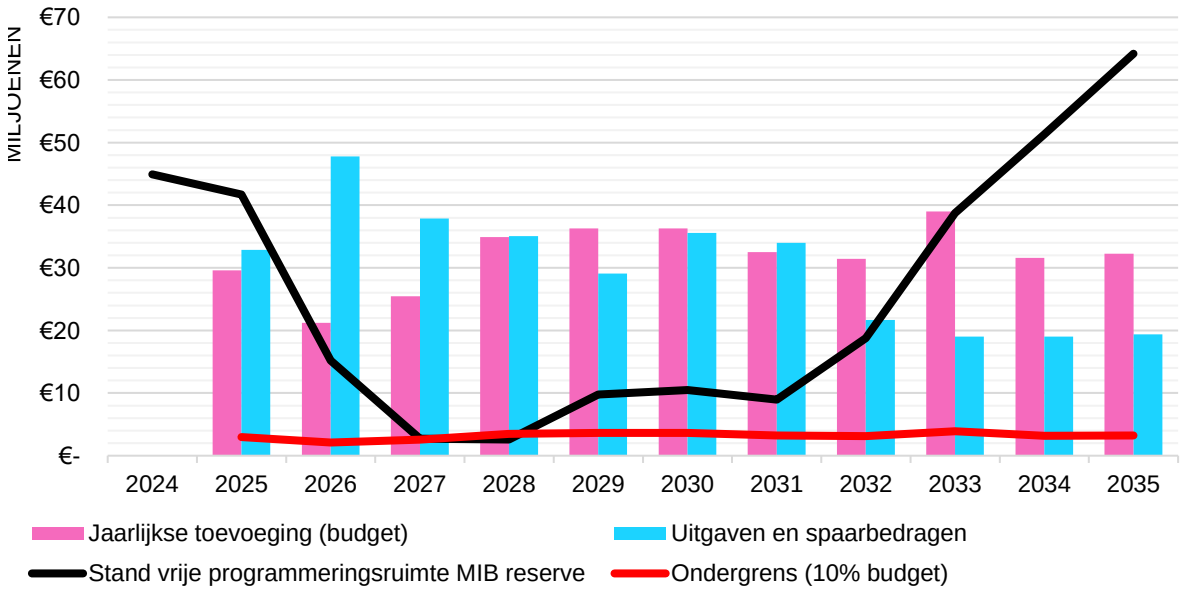
We herprogrammeren 4,8 miljoen euro voor Fietsenstallingen uit het budget van Jaarbeurspleingebouwstalling (4,8 miljoen euro) dat vrijvalt vanwege het tegenvallend aantal fietsparkeerplekken dat in het gebouw gerealiseerd kan worden (ongeveer 1.600 fietsparkeerplekken t.o.v. doelstelling maximaal 2.200 plekken). We hebben dit budget en de budgetten van P1/P4 Hoog Catharijne (4,5 miljoen euro) en uitbreiding van de bestaande Knoopstalling (2,16 miljoen euro) samengevoegd tot één budget ("Fietsenstallingen") van 11,46 miljoen euro om de voorbereiding en realisatie van verschillende stallingen mogelijk te maken. Het gaat hierbij om de planvorming voor de bouw van een extra binnenstadsstalling, de toevoeging van stallingen in garages P1 en P4 Hoog Catharijne en de uitbreidingen van de Vaartsche Rijnstalling (zie Raadsbrief Uitbreiding fietsparkeren Station Vaartsche Rijn) en de Knoopstalling.

Verloop van de reserve Bereikbaarheid (financieel beeld komende 10 jaar)

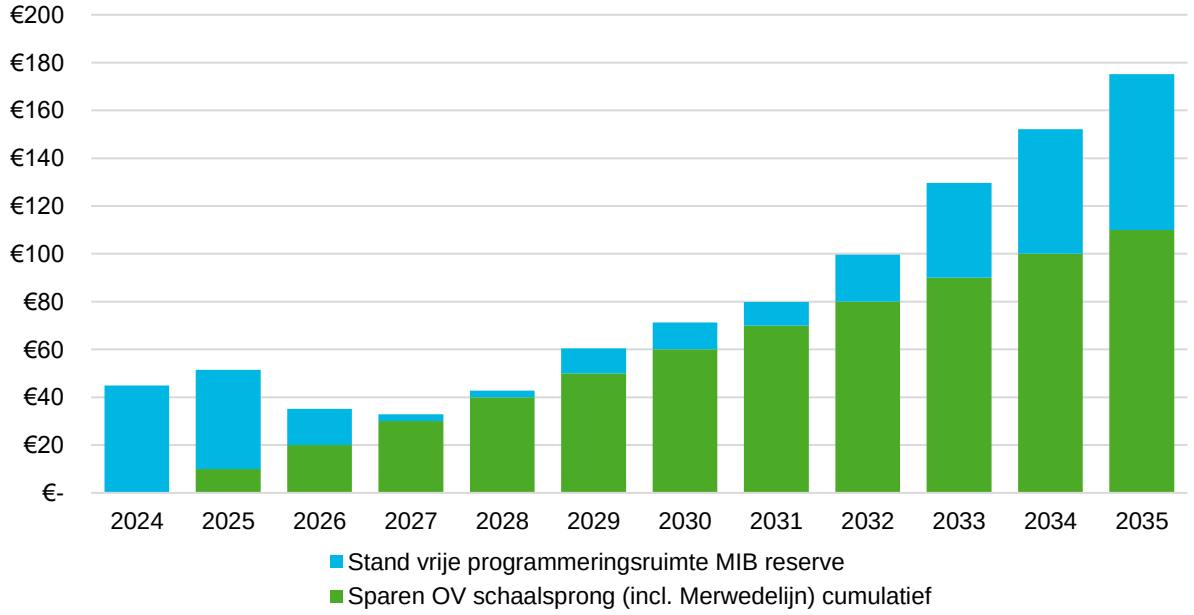
Onderstaande grafieken laten het verloop zien van de reserve Meerjarige Investeringen Bereikbaarheid (reserve MIB) voor de komende 10 jaar. Hierin zijn verwerkt:

- De knelpunten, aanvullende noodzakelijke investeringen en wijziging van inzet geprogrammeerde middelen zoals genoemd op voorgaande pagina's, evenals de structurele verlaging van het investeringsbudget bereikbaarheid (1,76 miljoen) als gevolg van de bezuinigingsopgave. Dit resulteert in een laagste stand van de reserve in 2028 van 2,58 miljoen euro. Deze resterende stand en het verloop naar de toekomst betreft ruimte voor toekomstige knelpunten en aanvullende noodzakelijke investeringen die nu nog niet zijn geprogrammeerd.
- De kasschuif met betrekking tot de parkeerinkomsten conform begroting 2024 (in de jaarlijkse toegevoegde budgetten). De inkomsten uit betaald parkeren gaan in de toekomst toenemen. Voor de eerste jaren dekken we een deel van de investeringen in het kader van groei in balans uit de middelen schaalsprong ov en in de toekomst wordt deze voorfinanciering weer teruggestort.
- Financieel technische wijziging waardoor individuele projectbudgetten niet meer worden belast met een tariefopslag voor overhead. Door het verlagen van zowel het investeringsbudget als de individuele projectenbudgetten, betreft dit per saldo een budget neutrale wijziging in het MPB.
- In het MPB 2024 hebben we aangegeven dat de voorfinanciering van de aanloopverliezen van de Mobiliteitshub XL zijn verwerkt in de geraamde onttrekkingen. Met de besluitvorming over deze hub in december 2024 is dit niet meer van toepassing en zetten wij 2,9 miljoen euro in ten behoeve van de Mobiliteitshub XL. De voorbereidingen voor de realisatie zijn inmiddels gestart, zie ook Raadsvoorstel Kredietaanvraag Mobiliteitshub XL.

Verloop vrije programmeringsruimte

Verloop reserve MIB

Actualisatie Parkeerbegroting

In dit hoofdstuk benoemen we de belangrijkste ontwikkelingen ten aanzien van fiets- en autoparkeren. We rapporteren over het opheffen van parkeerplekken. Tevens actualiseren we de begroting en lichten we de mutaties toe.

Parkeerinkomsten autoparkeren

Voor de parkeerinkomsten vanaf 2025 is de raming bijgesteld. Dit gebeurt jaarlijks waarbij we de actuele realisatiecijfers gebruiken om de raming te verbeteren. Hierbij houden we rekening met de ontwikkelingen betreft het stadsbreed invoeren van betaald parkeren (in 2024 onder andere lagere opbrengsten straatparkeren, hogere naheffingen en hogere opbrengsten garageparkeren), het jaarlijks opheffen van parkeerplaatsen en de ambities voor fietsparkeren.

Er zijn verschillende oorzaken voor de lagere parkeeropbrengsten. Bij Toelichting mutaties parkeerbegroting op pagina 42 gaan we hier nader op in.

In 2025, 2026 en 2027 dekken we het verwachte tekort uit de egalisatiereserve parkeren. Met het incidentele resultaat van 2024 heeft de reserve een omvang van bijna 15% van de parkeerbaten waardoor dit mogelijk is.

Onzekerheid in ramingen

Voor 2025 en verder stellen we de inkomsten uit de parkeerexploitatie nog niet structureel neerwaarts bij. We willen eerst beter onderzoeken welke ontwikkelingen structureel van aard zijn. Daarnaast kijken we naar bijsturingsmogelijkheden. Eén van de mogelijke bijsturingen is het verhogen van de inkomsten van de parkeergarages, onder meer door het verhogen van de bezetting.

Meerjarenraming parkeerbegroting Bedragen x €1.000	Realisatie 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	-79.299	-88.660	-93.434	-96.981	-99.303	-103.121
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	-1.539	-1.477	-1.477	-1.477	-1.477	-1.477
Totaal Baten	-80.838	-90.137	-94.911	-98.458	-100.780	-104.598
Lasten						
Uitvoeren maatregelen autoparkeren	27.465	33.907	35.903	36.889	37.838	39.509
Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	11.990	13.494	12.503	12.973	12.915	12.716
Totaal Lasten	39.455	47.401	48.406	49.862	50.753	52.225
Saldo baten en lasten	**-41.382**	**-42.736**	**-46.505**	**-48.596**	**-50.027**	**-52.373**
Mutatie reserves		-286	69	190	-83	-284
Toevoeging reserves		238	353	474	201	0
Onttrekking reserves		-524	-284	-284	-284	-284
Saldo na mutatie reserves		**-43.022**	**-46.436**	**-48.406**	**-50.110**	**-52.657**

Voor de nieuwe raming geldt dat de realisatiecijfers in de komende jaren kunnen afwijken van de raming. Het financiële effect kan zowel hoger als lager uitpakken. De parkeerinkomsten kunnen niet met 100% zekerheid worden voorspeld; er zijn verschillende factoren zoals het parkeergedrag in gebieden waar betaald parkeren wordt ingevoerd en de algemene economische situatie.

Overige ontwikkelingen autoparkeren

- De MobiliteitshubXL zal de parkeerbehoefte van diverse gebiedsontwikkelingen faciliteren, waaronder het Parkeren op Afstand voor bewoners van Jaarbeurskwartier en Merwedekanaalzone. In december 2024 heeft de gemeenteraad hiervoor het voorbereidingskrediet goedgekeurd. De voorbereidingen voor de realisatie zijn inmiddels gestart, zie ook Raadsvoorstel Kredietaanvraag Mobiliteitshub XL.
- P+R Westraven zal worden omgevormd naar een ringhub zodat de voorziening ook geschikt wordt voor bewoners die hun auto op afstand parkeren. In 2025 wordt de P+R voorzien van een bewaakte fietsenstalling als eerste stap in de ontwikkeling van het product Parkeren op Afstand voor de inwoners van de Merwedekanaalzone.
- In het derde kwartaal 2024 zijn de resultaten van de proef Parkeren op Afstand voor bewoners van Rivierenwijk bekend geworden. De pilot heeft geleid tot verdieping van inzichten zoals potentiële doelgroepen, prijssensitiviteit, kwaliteitseisen van de voorzieningen en behoeftes van de gebruikers, Deze resultaten nemen we mee in de verdere ontwikkeling van het Parkeren op Afstand-product.
- In 2024 kwam de parkeergarage Springweg voor vier jaar in beheer. De exploitatielasten verrekenen we in de komende jaren met de inkomsten uit deze locatie. Het saldo wordt gereserveerd voor de toekomstige sloopkosten.
- In 2025 komt de parkeergarage Paardenveld in gemeentelijk beheer. In Q2 2025 wordt een besluit aan de raad voorgelegd over de invulling van deze parkeergarage. Vanuit het parkeerdeel zullen inkomsten gegenereerd worden. Deze inkomsten vloeien rechtstreeks naar de exploitatie van de business case van de parkeergarage Paardenveld.
- Er wordt in 2025 gewerkt aan het Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS): het parkeerverwijssysteem naar de garages in de binnenstad. Zie ook Toelichting mutaties parkeerbegroting.
- We werken in 2025 aan de verbetering van de parkeerapp en het vergunningensysteem. Beide systemen zijn belangrijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het parkeerproduct.

Ontwikkelingen fietsparkeren

- Naast de vertraging die de realisatie van de fietsenstalling in de Stadstuin Leidsche Rijn Centrum opliep (gemeld in MPR 2024), lopen nu ook de realisatie van de stallingen Berlijnplein en P1/P4 Hoog Catharijne vertraging op, waardoor we de gereserveerde exploitatiebudgetten in 2025 niet daarvoor benutten.
- In 2024 startten we met het actiever plaatsen van fietsenrekken in enkele vooroorlogse buurten vanuit het bestaande budget voor fietsenrekken. In Rivierenwijk zien we groot enthousiasme onder bewoners. In 2025 zijn we gestart met de wijken Buiten-Wittevrouwen, Wittevrouwen en Dichterswijk. Om deze aanpak door te zetten programmeren we van 2026 t/m 2029 hiervoor vanuit het MPB-investeringsbudget, zodat we de komende jaren dit project kunnen afronden.
- De Jaarbeursstalling op Utrecht Centraal sloot dit najaar. De extra kosten die we maakten voor een tijdelijke stalling op het plein zelf, dekten we uit het budget voor plaatsing van fietsenrekken in de stad.
- De oplevering van het fietsdepot aan de Vlampijpstraat is vertraagd.

Toelichting mutaties parkeerbegroting

Ten aanzien van de mutaties van de parkeerbegroting zien we per saldo lagere baten dan we bij het MPR 2024 hebben begroot. Zie de toelichting bij de tabel van de verschillende mutaties. Vanwege het belang om in het parkeerdossier de basis op orde te brengen, zetten we op korte termijn de benodigde acties en maatregelen in gang. We monitoren in 2025 de inkomsten versus de begroting. Op basis van de ervaringscijfers 2025 stellen we in 2026 de begroting bij. De in 2025, 2026 en 2027 verwachte tekorten dekken we vanuit de egalisatiereserve.

Autoparkeren

- Lagere baten straatparkeren
  - Met het besluit tot invoeren betaald parkeren in de hele stad zijn de opbrengsten meerjarig verwerkt in de begroting. In het MPR 2024 hebben we de baten meerjarig verhoogd omdat we zagen dat er in 2023 meer werd geparkeerd dan verwacht. Achteraf was deze bijstelling te optimistisch. We zien nu ten opzichte van de bijgestelde begroting een verwachte lagere meeropbrengst straatparkeren. We zien in 2024 bij het straatparkeren een kortere parkeerduur in het A1-gebied en een verschuiving naar het B1-gebied. Daarnaast zien we een daling van betalingsbereidheid. We weten nog niet wat het structurele effect is van beide ontwikkelingen. De verschuiving van straatparkeren naar garageparkeren is een gewenst beleidsmatig effect.

Mutaties parkeerbegroting Bedragen x €1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Incidenteel of structureel
Autoparkeren	**-4.010**	**-708**	**-300**	**0**	**669**	
Lagere baten straatparkeren	-4.766	-2.683	-2.683	-2.683	-2.683	S
Hogere naheffingen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	S
Hogere baten parkeergarages	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	S
Maatregelen verhogen bezetting parkeergarages		400	700	1.000	1.000	S
Extra uitvoeringskosten tegemoetkoming lage inkomens (W&I)	-50					I
Inzet budget t.b.v. realisatie maatschappelijke voorzieningen					669	S
Baten Springweg garage (bijstelling)	500					I
Vergunningensysteem en parkeerapp	-980					I
Hogere personele lasten	-425	-425	-317	-317	-317	S
PRIS Systeem	-540					I
Vrijval van kapitaallasten | Berlijnpleingarage	251					I
Fietsparkeren	**430**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Fietsenstalling Stadstuin		200				I
Rekken plaatsen in Centrum		-200				I
Vrijval van exploitatiebudget P1/P4 fietsenstallingen	500					I
Vrijval van exploitatiebudget LR Centrum	460					I
Vrijval van middelen voor fietsdepot	430					I
Hogere personele lasten	-90					I
Stadsbreed fietsenrekken plaatsen in o.a. Centrum + maatregelen wayfinding stallingen	-250					I
Out of pocket kosten VGU voor P1/P4	-500					I
Tijdelijke maatregelen Vaartsche Rijnstalling	-120					I
Saldo excl. reservering saldo Springweg garage	**-3.580**	**-708**	**-300**	**0**	**669**	
Saldo Springweg garage doteren reserve parkeren	-500					
Saldo na reservering saldo Springweg garage	**-4.080**	**-708**	**-300**	**0**	**669***	

** Dit budget (0,669 miljoen euro) wordt ingezet voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen, zie ook hoofdstuk Maatschappelijke voorzieningen paragraaf Dekking voor knelpunten.*

- Hogere baten naheffingen
  De daling van de betalingsbereidheid zorgt voor meer fiscale naheffingen (voor straatparkeren) wat naar verwachting resulteert in 1 miljoen euro hogere naheffingsopbrengsten.

- Hogere baten garageparkeren
  Bij de parkeergarages verwachten we structurele hogere opbrengsten; dit is merendeels te verklaren door de langere parkeerduur van bewoners en/of bezoekers en de verschuiving van straatparkeren naar parkeergarages. Dit effect speelt voornamelijk in de A1/A2-gebieden, waar een groot aanbod van gemeentelijke en private parkeergarages bestaat. Naast deze extra baten van 1 miljoen euro, realiseren we de reeds ingeboekte hogere opbrengsten garageparkeren vanuit de voorjaarsnota 2024 van 1,25 miljoen euro (deels door hogere tarieven en deels door meer opbrengsten omdat er vaker geparkeerd wordt).

- Maatregelen verhogen bezetting parkeergarages
  De gedeeltelijke leegstand in eigen parkeergarages en het ontbreken van promotie in het verleden voor het gebruik hiervan, biedt ruimte om de bezettingsgraad van de parkeergarages te verhogen. Dit leidt naar verwachting tot hogere opbrengsten. Om dit te bewerkstelligen wordt het team van de uitvoeringsorganisatie uitgebreid met 1 fte. Het saldo, na aftrek van kosten voor extra personeel, is respectievelijk 0,4, 0,7, 1,0 en 1,0 miljoen euro voor de jaren 2026, 2027, 2028 en 2029.

- Extra uitvoeringskosten tegemoetkoming lage inkomens (W&I)
  Voor inwoners met een laag inkomen kan betaald parkeren een te hoge kostenpost zijn. Conform het coalitieakkoord compenseren we inwoners met lage inkomens voor de toenemende parkeerkosten. In 2025 is eenmalig extra 0,05 miljoen euro aan uitvoeringskosten nodig.

- Inzet budget t.b.v. realisatie maatschappelijke voorzieningen
  Wij stellen voor het budget voor investeringen randvoorwaardelijk voor woningbouw op korte termijn (zie pagina 30) vanaf 2029 over te hevelen vanuit het begrotingsprogramma Duurzame bereikbaarheid naar begrotingsprogramma Levendige en gezonde stad voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen.

- Bijstelling baten Springweggarage
  De Springweggarage valt per september 2024 onder beheer van de Gemeente Utrecht voor een periode van vier jaar. De opbrengsten hiervan reserveren we voor de toekomstige kosten sloopkosten van de Springweggarage.

- Hogere lasten parkeerapp en vergunningen
  Het traject met betrekking tot het nieuwe vergunningensysteem loopt al enige tijd. Het nieuwe systeem is cruciaal om onze toekomstige inkomsten vanuit het straatparkeren veilig te stellen en de dienstverlening te garanderen. Het huidige systeem kan niet lang meer in de lucht worden gehouden. De incidentele lasten worden geraamd op circa 1 miljoen euro voor 2025. Deze lasten hebben onder andere betrekking op inhuurkosten (projectleider, technische projectleider en teamleden) en de ontwikkeling van de parkeerapp waarmee de bezoekers van bewoners voordeliger kunnen parkeren.

- Hogere personele lasten
  In verband met het invoeren van betaald parkeren is structureel 1 extra FTE beleidsmedewerker nodig (0,164 miljoen euro) en structureel 1,5 FTE nodig voor de uitvoering van invoeren betaald parkeren (0,153 miljoen euro). Daarnaast is er sprake van 0,108 miljoen hogere personele lasten in 2025 en 2026.

- PRIS-systeem
  Het Parkeer-Route-Informatie-Systeem (PRIS) is verouderd en functioneert door sterk verouderde techniek niet meer naar verwachting. Het systeem is in 2025 aan het einde van de levensduur. Het is daarom van belang om het systeem te vernieuwen zodat bezoekers naar de juiste parkeergarages rijden. Om het PRIS te laten functioneren, is het noodzakelijk dat er in 2025 een aanbesteding voor de instandhouding plaatsvindt. Hiervoor is eenmalig 0,54 miljoen euro nodig in 2025 voor onder andere personele lasten en kapitaallasten.

- Vrijval van kapitaallasten Berlijnpleingarage
  De oplevering van de Berlijnpleingarage is met één jaar vertraagd. Hierdoor gaan de kapitaallasten lopen vanaf 2026 en vallen de kapitaallasten in 2025 vrij.

Fietsparkeren

- Vrijval van middelen voor fietsdepot
  Vanwege de vertraging in de oplevering van het fietsdepot aan de Vlampijpstraat gaan de kapitaallasten naar verwachting lopen in 2026 en vallen de kapitaallasten in 2025 vrij.

- Vrijval van exploitatiebudget P1/P4 fietsenstallingen, Leidsche Rijn Centrum en fietsenstalling Stadstuin
  De latere oplevering van de nieuwe fietsenstallingen in P1/P4 Hoog Catharijne, Leidsche Rijn Centrum (Berlijnplein en de Stadstuin) leidt tot incidenteel lagere exploitatielasten in 2025 en 2026. Het beschikbaar budget (P1/P4 0,5 miljoen euro, Leidsche Rijn Centrum 0,46 miljoen euro en Stadstuin 0,2 miljoen euro) valt met de latere oplevering vrij. De vrijgevallen middelen worden ingezet voor:
  - het wegwerken van tekorten aan fietsparkeerplekken in de stad (fietsenrekken en parkeervakken);
  - het dekken van hogere personele lasten bij fietsparkeren;
  - het toevoegen van extra fietsenrekken in de binnenstad;
  - het nemen van tijdelijke maatregelen fietsparkeren in de openbare ruimte rond station Vaartsche Rijn;
  - het nemen van extra maatregelen rond fietsparkeren op en rond het Jaarbeursplein en de bestaande binnenstadsstallingen;
  - het toevoegen van extra rekken in 2026 in vooroorlogse wijken;
  - het dekken van out-of-pocket-kosten van VGU voor de ontwikkeling van P1/P4 in 2026.

Ontwikkeling van de parkeerreserve en onderhoudsvoorziening

Parkeerreserve

De parkeerreserve egaliseert schommelingen in parkeerbaten en -lasten tussen de jaren. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Door de dotatie van het positieve resultaat in 2024 heeft de reserve op dit moment een omvang van circa 14,3% t.o.v. de begrote parkeerbaten. Het saldo van baten en lasten van de Springweggarage wordt gereserveerd voor de toekomstige sloopkosten (naar verwachting in 2028). We maken in de voorjaarsnota 2025 incidenteel 1,5 miljoen euro vrij en storten deze in de egalisatiereserve parkeerexploitatie. Hiermee willen wij op korte termijn de basisfunctionaliteiten en ‘bezoeker betaalt’ in het parkeermanagementsysteem functioneel maken en intensief werken aan parkeerbeleid dat duurzaam en uitvoerbaar is. Daarnaast maken wij incidenteel 3,5 miljoen euro vrij en storten deze in de reserve om risico’s in de parkeerexploitatie af te dekken. Voor 2025, 2026 en 2027 dekken we het verwachte tekort uit de egalisatiereserve parkeerexploitatie.

Verloopoverzicht parkeerreserve Bedragen x €1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	**11.895**	**13.029**	**12.390**	**12.280**	**12.197**
Stortingen					
Saldo Springweggarage	738	353	474	201	0
Storting in de reserve (VJN2025)	5.000				
Onttrekkingen					
Aanloopverlies parkeergarage Croeselaan	-524	-284	-284	-284	-284
Tekort parkeerbegroting	-4.080	-708	-300	0	0
Stand per 31 december	**13.029**	**12.390**	**12.280**	**12.197**	**11.913**

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is ingesteld om de schommelingen van het meerjarig groot onderhoud aan parkeergarages, transferia en stallingsvoorzieningen op te kunnen vangen. Bij het parkeervastgoed zien we een trend van stijgende kosten en oplopende onderhoudskosten. Hoge inflatie en strenge wet- en regelgeving ten aanzien van veiligheid en duurzaamheid spelen hierbij een grote rol. We gaan dit vraagstuk verkennen.

Verloopoverzicht onderhoudsvoorziening Bedragen x €1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	**1.788**	**1.563**	**316**	**0**	**0**
Onttrekkingen					
Mutatie voorziening (MJOP)	-225	-1.247	-316	0	0
Stand per 31 december	**1.563**	**316**	**0**	**0**	**0**

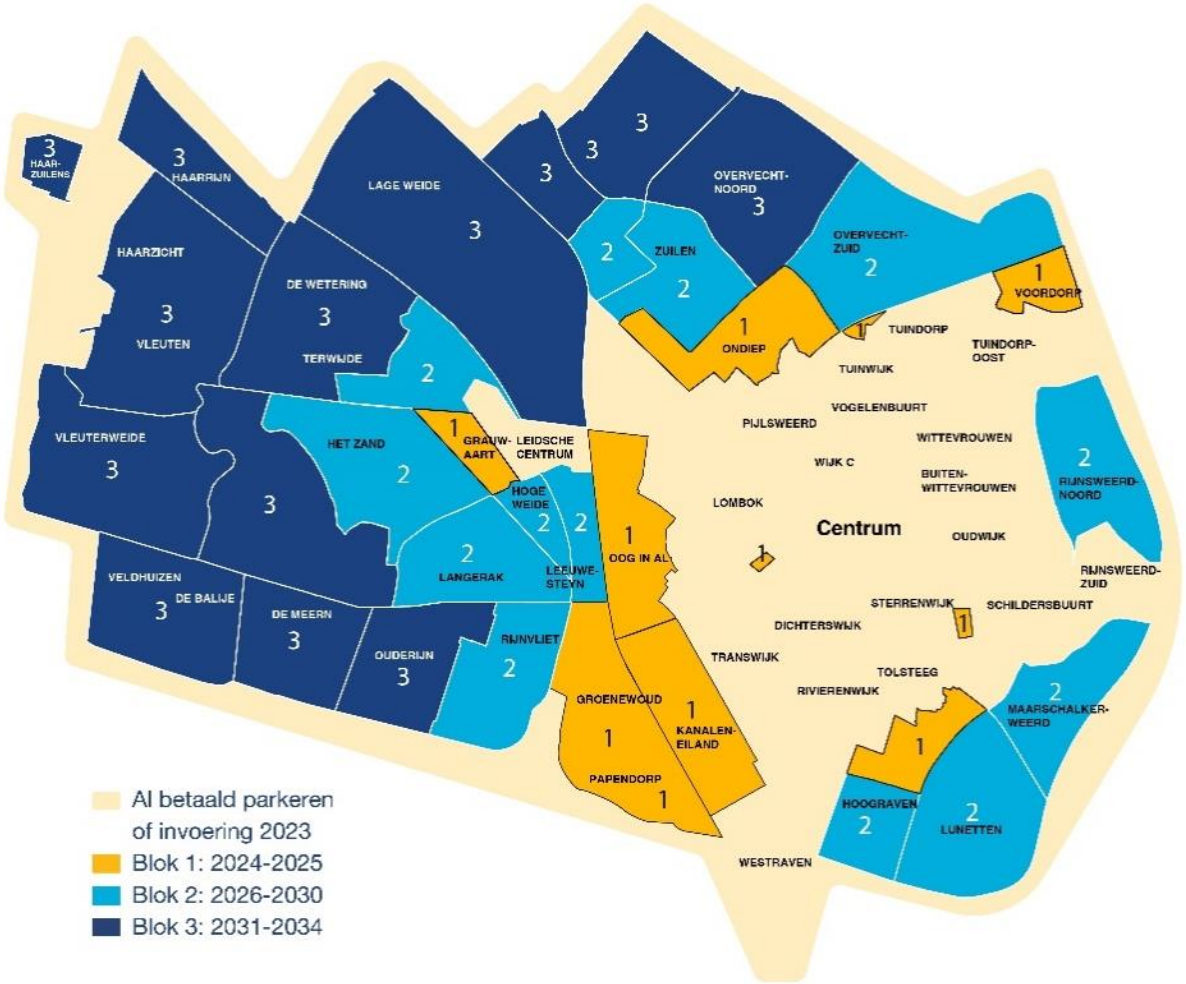
Actueel beeld stadsbreed invoeren betaald parkeren

Voortgang invoering stadsbreed betaald parkeren

De implementatie van het invoeren van betaald parkeren in de hele stad loopt (raadsbesluit april 2024). We voeren de komende jaren buurt voor buurt betaald parkeren in. Het duurt tot 2034 om in de hele stad het betaald parkeren in te voeren. De stad is ingedeeld in drie prioriteitsblokken die in het raadsbesluit zijn vastgelegd (zie afbeelding). De volgorde binnen de prioriteitsblokken wordt bepaald aan de hand van het afwegingskader. Naast parkeerdruk, meldingen en bouwontwikkelingen, is voor blok 2 bereikbaarheid als criterium toegevoegd. Voorafgaand aan de start van ieder blok leggen we een voorstel voor de prioritering van gebieden binnen dat blok voor aan de gemeenteraad. Het college actualiseert deze planning ieder jaar. We stellen in 2025 een uitvoeringsprogramma vast voor het invoeren van betaald parkeren tot en met 2028. Per 1 mei 2025 hebben we conform planning betaald parkeren ingevoerd voor de gebieden Kanaleneiland Zuid, Oog in Al, Bloemenbuurt/Mariëndaal en Zuilen (Elinkwijk en Schaepmanplein).

Tegemoetkoming lage inkomens

Betaald parkeren in de hele stad komt de leefbaarheid en bereikbaarheid van Utrecht nu en in de toekomst ten goede. Voor inwoners met een laag inkomen, kost deze verandering een aanzienlijk deel van hun inkomen. Conform het coalitieakkoord compenseren we inwoners met lage inkomens voor de toenemende parkeerkosten. Binnen de parkeerbegroting is daarvoor structureel 0,7 miljoen euro gereserveerd.

Opheffen parkeerplaatsen

We hebben de ambitie om jaarlijks 0,5 tot 1% van de bestaande parkeerplaatsen op straat om te vormen naar ruimte voor lopen, fietsen, deelmobiliteit, verblijven en vergroening (zie raadsbrief). Dit is inclusief de toegevoegde parkeerplaatsen uit bijvoorbeeld gebiedsontwikkelingen.

In de meerjarenraming uitbreiden betaald parkeren hebben we rekening gehouden met de hieraan verbonden inkomstenderving. De effecten zijn vanaf 2024 verwerkt in de parkeerbegroting. Voor de inrichting van de vrijgekomen ruimte is geen dekking beschikbaar in de parkeerbegroting. Daarvoor zetten we andere budgetten in, zoals het budget voor schaalsprong groen en het initiatievenfonds.

In de binnenstad hebben we de ambitie om jaarlijks 50 parkeerplaatsen op te heffen. Hieronder staat de doorkijk voor de planning voor 2025 en 2026:

2025: Janskerkhof 35; Park Paardenveld 15
2026: Janskerkhof 34; Oudegracht Noord 11; Flexibel 5 parkeerplekken

Jaarlijks herzien we de verdeling als dat nodig is.

Er worden jaarlijks parkeerdrukmetingen uitgevoerd. Dit gebeurt niet in één keer voor de hele stad maar gefaseerd. Aan de hand van de resultaten van de parkeerdrukmetingen weten we in welke gebieden de parkeerdruk laag of hoog is. In gebieden met een lage parkeerdruk kunnen we vervolgens kijken naar een betere invulling van de openbare ruimte. In gebieden met een hoge parkeerdruk kijken we naar ruimtelijke ontwikkelingen en het plannen van de invoering van betaald parkeren (als dat nog niet is ingevoerd).
We melden op de website als we zien dat de parkeerdruk laag is in een bepaald gebied. Bewoners kunnen een melding doen over de parkeerdruk, dit nemen we mee in de planning om de parkeerdruk te meten (als we dat niet recent hebben gedaan).

Opheffen parkeerplaatsen	2025	2026	2027	2028
Totaal aantal parkeerplaatsen in Utrecht	**149.060**	**147.952**	**146.869**	**145.834**
Reductie t.o.v. voorafgaand jaar				
reductie in zone A1	50	50	50	50
reductie in zone A1 (Moreelse tuinen)	10	20	20	
reductie in zone A2	59	31	59	85
reductie in zone B1	165	165	95	194
reductie gratis parkeerplaatsen	824	817	811	805
Totaal op te heffen parkeerplaatsen	**1.108**	**1.083**	**1.035**	**1.134**
Beschikbare middelen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
MPR 2022 (binnenstad)	175	175	175	175
Coalitieakkoord 2022-2026	738	1.108	1.476	1.843
Totaal (bedragen x € 1.000)	**913**	**1.283**	**1.651**	**2.018**

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Ambitie van de opgave

Het kader voor de beleidsdoorwerking en de programmering is de RSU 2040. Hierin zijn de hoofdlijnen van beleid (Groenstructuurplan, Visie Klimaatadaptatie en Bomenbeleid, Spelen in je eigen buurt) geïntegreerd. Het programma levert bijdragen aan het realiseren van het eindbeeld van de RSU: 'Groei in Balans' en '10-minutenstad'. Onderliggende doelen zijn het voorkomen van hittestress, het ontwikkelen van een natuur inclusieve stad, een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen en sporten, voldoende groen voor 100.000 nieuwe bewoners, binnen loop- en fietsafstand van elke woning. Binnen het programma Openbare Ruimte, Klimaat en Groen werken we daarnaast aan het thema circulair met de prioriteiten uit de beleidsnota Utrecht Circulair 2030. We richten ons onder andere op circulair bouwen in gebiedsontwikkeling, openbare ruimte en maatschappelijk vastgoed.

Stand van zaken en actuele ontwikkelingen

Klimaat, groen en bomen

De opgave voor klimaat, groen en bomen is verdeeld naar vijf schaalniveaus en financieel doorgerekend. De fasering hiervan in korte, middellange en lange termijn is gekoppeld aan de fasering van de woningbouw op basis van het principe Groei in balans. De uitbreiding van de woningvoorraad verloopt sneller dan de ontwikkeling van groen. Onze strategie is om het tempo van vergroening te verhogen om de gestelde ambities te behalen. De verruiming van het budget vanaf 2022 resulteert in een eerste verhoging van het tempo, zowel voor de uitbreiding van groen als voor extra bomen. Een verdere verhoging van het tempo is mogelijk met het extra budget dat in 2026 beschikbaar komt, maar is nog niet voldoende om in balans te kunnen groeien. De kanttekening hierbij is dat het tempo onder druk komt te staan: steeds meer opgaven vragen extra ruimte op straat, zowel boven- (bv transformatorhuisjes) als ondergronds (warmteleidingen). Naast fysieke knelpunten, leidt dit tot meer benodigde afstemming met interne én externe partners. Zo loopt de vergroening van de Amerhof (rivierenwijk) vertraging op omdat het lastig is om kosteneffectief een goede invulling te geven aan klimaat- en kunstdoelstellingen. Daarnaast vragen de principes van Samen Stad Maken tot meer gemeentelijke inspanning om belangen en wensen van bewoners mee te nemen en af te wegen. In de uitvoering zijn vaker vergaande en duurdere maatregelen nodig om toch groen en bomen in te passen in de schaars beschikbare ruimte, zoals ook bij het pilotproject de Buurtpuzzel in Rivierenwijk is gebleken. De resultaten en effecten van het programma worden jaarlijks gerapporteerd in de Verantwoording, in het Duurzaamheidsverslag en in de Bomenbalans.

Sporten, spelen en bewegen

De visie Spelen in je eigen buurt (2022) is uitgewerkt in wijkspeelruimtescans. De programmering voor sporten, spelen en bewegen is hierop gebaseerd. Het budget om de huidige bekende urgenties uit de scans op te lossen en te voldoen aan de speelnormen, loopt tot 2035. Het gebrek aan openbare ruimte beperkt in sommige gevallen het realiseren van de doelen. De openbare ruimte is in gebieden met een lage Sociaal Economische Status extra belangrijk voor de bewoners om in te sporten, spelen en bewegen, vergeleken met buurten waar bewoners makkelijker naar (betaalde) sportvoorzieningen kunnen of een eigen tuin hebben. Prioriteit hebben dan ook de speelbuurten die onvoldoende zijn en in wijken liggen met een lage SES. In 2025 wordt gestart met de scan voor sporten in de openbare ruimte.

Toelichting op Programmering

Klimaat, Groen en bomen

De programmering vindt plaats op 5 schaalniveaus:

- Groene straten incl. bomen: we werken aan integrale projecten (zoals riolerings-en mobiliteitsprojecten) waarin vergroening wordt meegenomen, zoals in Kanaleneiland en de Bernadottelaan. We werken ook aan het vergroenen van straten in Rivierenwijk, Noordwest, West en Overvecht. In 2025 leggen we de buurtpuzzels in Rivierenwijk verder aan, vergroenen we de C. van Maasdijkstraat en twee pleinen in Ondiep (noordwest). Ook worden op initiatief van bewoners meerdere parkeerplaatsen omgevormd tot straattuin. Ook starten we met de voorbereidingen voor de vergroening aan de Tichelaarslaan/Nijenoord. Verder worden initiatieven opgepakt die zijn binnengekomen via de online pagina voor vergroeningsaanvragen. We werken aan een kaart met kansen en urgente plekken voor bomen en brengen een aantal overkoepelende dilemma's in beeld. Daarmee werken we komende jaren toe naar het doel van één boom per nieuw huishouden.
- Groenblauwe Routes: we zetten in op het Icoonproject Rondje Stadseiland. In 2026 vullen we het uitvoeringsprogramma aan, we hebben daarom voor uitvoering in 2028 en 2029 extra budget toegevoegd.

- Parkgebieden: het gebied Laan van Puntenburg is gerealiseerd als onderdeel van het icoonproject Tuinen van Moreelse. Om stappen te zetten op het gebied van parken en de groenarme binnenstad dragen we bij aan de realisatie van diverse projecten binnen het Singelpark Noord.
- Scheggen: we verwachten in 2027 te kunnen starten met uitvoering van het icoonproject Natuurgebied Zuilen. Hiervoor is budget beschikbaar gesteld via het coalitieakkoord.
- Groen rondom de stad: samen met partners in de regio is een uitvoeringsprogramma opgezet en vastgesteld via een Samenwerkingsovereenkomst. De komende vier jaar gaan we aan de slag in de (voorbeeld)gebieden rondom het Icoonproject Kromme Rijn Linie Landschap.

Voor de jaarsnedes 2028 en 2029 zijn projecten geprogrammeerd met de volgende prioriteiten: ligging in een groenarme buurt (ook vanwege hittestress), ligging in een buurt met slechte gezondheid én lage SES, icoon voor één van de vijf schaalniveaus (waarbij sprake is van: activering van partners in de stad/ geschikt voor buurtaanpak/ combi-aanpak met andere opgaven). Voor de jaarsnedes 2026-2027 geldt ook nog het criterium of het project al vergevorderd is, of al in uitvoering is, en/of er al financiële verplichtingen zijn aangegaan.

Sporten, spelen en bewegen
Dit jaar is voor het eerst een overzicht opgenomen in het MPR van de investeringen van het programma Sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte (per jaar per wijk).

Toelichting op uitvoeringsprogramma
Het college is beslissingsbevoegd over de invulling van het MeerjarenGroenProgramma (MGP) en het programma van Sporten, Spelen en Bewegen (SSB), binnen de hiervoor gestelde kaders van de raad. De programmering wordt jaarlijks bijgesteld. Deze overzichten zijn te zien op de volgende pagina.

Meerjarengroenprogramma
De eerste tabel op de volgende pagina geeft het beschikbare budget weer. Deze bestaat naast de gemeentelijke middelen uit toegekende subsidies en bijdragen van andere ruimtelijke opgaven (werk met werk). In de tweede tabel is de programmering van de middelen op de schaalniveaus van de Groene Schaalsprong opgenomen. Daaronder ligt de programmering van de specifieke projecten. In de praktijk blijkt dat projecten vertragen, en is het werk aan groen(projecten) weers- en seizoen afhankelijk. Door over te programmeren, anticiperen we hierop en borgen we de voortgang in het groenprogramma. Wij monitoren gedurende het jaar het budget en de uitgaven zodat wij kunnen bijsturen. Een aantal groenprojecten in Rivierenwijk en Noordwest is uitgesteld vanwege de beperkte gemeentelijke middelen. In Noordwest betreft dit de groene stoepen aan de Burgemeester van Tuyllkade en het Boerhaaveplein. Voor Rivierenwijk gaat het om de vergroening van de hele Amstelstraat en 3 bewonersinitiatieven die doorgezet moeten worden naar 2026. Het gaat om de Merwedestraat, Dinkelstraat en Mijdrechtstraat.

Daarnaast zien we voorlopig af van verdere voorbereidingen van het Demkapunt. De plannen voor een klein park in het Demkapunt worden door saneringskosten en beperkt budget uitgesteld totdat we de gehele Demkabocht gaan aanpakken. Dit gaan we doen als Rijkswaterstaat klaar is met de werkzaamheden aan het kanaal en de kade: een planning is nog niet bekend. De bodemverontreiniging in de Demkapunt zorgt bij het huidige gebruik van de locatie niet voor risico's voor mens en milieu en er is geen noodzaak om op korte termijn te saneren.

Uitvoeringsprogramma Sporten, Spelen en bewegen
In deze tabel ziet u de uitgaven per wijk in de komende vijf jaar en het totaal aan investeringen per jaar. In de laatste kolom ziet u het beschikbare budget.

Actualisatie MeerjarenGroenprogramma (MGP)

Budget Meerjarengroenprogramma - projecten	2025 – 2029	2025	2026	2027	2028	2029
Meerjarengroenprogramma	33.158	3.678	6.548	7.831	7.353	7.547
Subsidies en bijdragen	4.541	865	576	100	1.500	1.500
Totaal	37.699	4.543	7.124	7.931	9.054	9.047

Geprogrammeerd budget per schaalniveau	2025 – 2029	2025	2026	2027	2028	2029
Groene straten, incl. bomen	17.651	2.841	2.250	3.535	4.425	4.600
Groenblauwe routes	13.391	1.345	3.696	2.550	2.600	3.200
Parkgebieden	1.492	282	260	350	350	250
Groene Scheggen	2.210	300	430	500	440	540
Groen rondom de stad	3.253	508	988	569	569	619
over/onderprogrammering	- 298	- 733	- 500	427	670	- 162
Totaal	**37.699**	**4.543**	**7.124**	**7.931**	**9.054**	**9.047**

Actualisatie uitvoeringsprogramma Sporten, spelen en bewegen

Bedragen X 1.000

Geprogrammeerd budget per wijk per jaar	Binnenstad	Leidsche Rijn	Noordoost	Noordwest	Oost	Overvecht	Vleuten de Meern	West	Zuid	Zuidwest	over/onderprogrammering	Geprogram-meerd per jaar	Budget per jaar
2025	400	35	315	373	180	757	35	325	80	225	255	2.980	2.980
2026	10	200	40	530	0	850	150	105	415	35	17	2.352	2.352
2027	120	200	0	275	0	805	150	80	0	225	-22	1.833	1.833
2028	0	200	0	300	0	690	150	0	80	450	-146	1.724	1.724
2029	140	200	0	120	0	440	150	0	0	240	434	1.724	1.724
Totaal per wijk	**670**	**835**	**355**	**1.598**	**180**	**3.542**	**635**	**510**	**575**	**1.175**	**538**	**10.613**	**10.613**

Bedragen X 1.000

Integrale aanpak openbare ruimte

Integrale aanpak openbare ruime

Met ruimtelijke investeringen bereiken we uiteenlopende ambities. Door ruimtelijke investeringen in samenhang met alle programmeringen in de openbare ruimte integraal af te wegen, proberen we onze ambities zo goed mogelijk te realiseren. Vanuit een integrale aanpak koppelen we indien mogelijk groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zoals opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma Beheer Openbare Ruimte (MJIP) voor o.a. riolering en verharding aan mobiliteitsingrepen, verbeteringen van de kwaliteit van de openbare ruimte, gebiedsontwikkelingen en/of toevoegingen van groen onder het motto “in één keer goed”.

Actuele ontwikkelingen

Nieuw onderzoek naar de kwaliteit van het rioolstelsel van Utrecht laat zien dat de riolering in betere staat is dan verwacht en daardoor langer mee kan gaan. Hierdoor hoeft het riool minder vaak vervangen te worden. We hebben echter nog niet van alle riolering in de stad een actueel beeld, zodat het nog niet mogelijk is om nu al definitief te besluiten voortaan uit te gaan van een langere levensduur dan de huidige 70 jaar. We voeren daarom de komende jaren extra inspecties uit om een compleet beeld te krijgen. Om te voorkomen dat we tot die tijd onnodig onze vervangingsinspanning opvoeren zoals gepland in de Visie Water en Riolering, houden we de programmering van de rioolvervangingen de komende jaren constant op 8 km per jaar. We verwachten bij de herziening van de Visie Water en Riolering in 2027 een definitief besluit te kunnen nemen over aanpassing van de levensduur. Meer informatie over deze nieuwe inzichten is te vinden in het Programma Water en Riolering 2026-2030.

Doordat de rioolvervangingsprojecten de komende jaren niet verder toenemen, zijn er minder koppelkansen om integrale projecten uit te voeren. Ook zal de uitvoering van ambities die gekoppeld zijn aan de rioolvervanging zoals de realisatie van klimaatadaptieve maatregelen vertraging oplopen ten opzichte van de ambities in de Visie Klimaatadaptatie of de Visie Water en Riolering. Bij de herziening van beide visies in 2026-2027 nemen we dit mee.

De temporisering van de rioolvervangingsprojecten heeft ook gevolgen voor de levensduur van de wegverharding. We zetten er op in om alleen bij rioolvervanging de wegfundering gelijktijdig te vervangen. Dit blijft tevens het ideale moment om een volledige herinrichting van de openbare ruimte uit te voeren. In de tussenliggende periode zal wel vaker groot onderhoud aan de wegverharding nodig zijn. Dit betekent het herstraten van klinkers of het aanbrengen van een nieuwe toplaag bij asfaltwegen. Hierbij blijft de inrichting van de weg in principe gelijk.

We liggen op koers met het wegwerken van het achterstallig onderhoud in de openbare ruimte vanuit beheer. Ook in 2024 is weer bijna 1/10 deel van het in de Nota Beheer Openbare Ruimte vastgestelde achterstallig onderhoud weggewerkt.

Samenwerking in programmering

In de samenwerking tussen de ontwikkel- en beheerorganisatie hebben we in de afgelopen jaren forse stappen gezet richting een integrale en stedelijke programmering. Bijvoorbeeld via vroegtijdige en betere afstemming van de programmering van het MPR en het MJIP, om zo vanuit een gebiedsbenadering tot integrale projecten te komen. Voorbeelden hiervan zijn de integrale projecten die onderdeel zijn van de gebiedsaanpak Kanaleneiland en Overvecht : Bernadottelaan, Afrikalaan en de Vasco da Gamalaan.

Deze intensievere samenwerking zorgt ook voor een grotere afhankelijkheid tussen deze programmeringen en de realisatie van integrale projecten. Bezuinigingen in één van deze programma’s of het wijzigen van de levensduur hebben gevolgen voor de integrale aanpak. Zo kan het zijn dat door het wegvallen van financiering vanuit het MPR, geplande gezamenlijke integrale projecten naar achter worden geschoven of doorgaan als multidisciplinaire beheerprojecten vanwege de noodzaak vanuit beheer om een vervanging of groot onderhoud tijdig uit te voeren om aan onze zorgplicht te voldoen.

Integrale aanpak openbare ruimte

Toelichting op programmering

Voor de programmering gaan we zoveel mogelijk uit van een integrale en buurtgerichte aanpak. De volgorde wordt in eerste instantie bepaald door de noodzaak tot vervanging of aanpassing vanuit veiligheid of functionaliteit. Bij gelijke noodzaak geven we vanuit het leidende principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen de voorkeur aan het aanpakken van de openbare ruimte in de gebieden met een lage SES-score. In praktijk betekent dit dat we de komende jaren vooral inzetten op het vervangen en opknappen van de openbare ruimte in de wijken Overvecht , Kanaleneiland, Hoograven en Zuilen. Zoals aangegeven doen we dit bij voorkeur buurtgewijs. Er kunnen echter altijd redenen zijn dat we ook in andere wijken aan de slag gaan. Bijvoorbeeld vanwege aansluiting bij gebiedsontwikkelingen of mobiliteitsaanpassingen.

Om inzicht te geven wanneer er sprake is van een integrale aanpak, is in de geheime bijlage MPR aangegeven of Beheer Openbare Ruimte en de Ontwikkel Organisatie Ruimte integraal met elkaar samenwerken. Een volledig overzicht van deze beheerprojecten is ook te vinden in het MJIP 2026-2035, dat gelijktijdig aan het MPR aan de raad wordt aangeboden.

Onder andere vanuit het MJIP, Groen, Mobiliteit en reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (voorheen reserve investeringsimpuls RSU) doen we bestedingsvoorstellen die bijdragen aan de integrale aanpak van de openbare ruimte. Op de volgende pagina is de actualisatie van de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten weergegeven.

Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Toelichting op de reserve
De reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (voorheen reserve investeringsimpuls RSU) is bestemd voor – vastgestelde – projecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040. In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans.

Reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten	
Saldo begin 2025	23.796
Resultaatbestemming 2024	1.567
Toevoeging 2025	8.793
Saldo (excl. resultaatbestemming meerwaarde afdracht woningcorporaties 2023)	**34.156**
Resultaatbestemming meerwaarde afdracht woningcorporaties 2023	**2.497**
Saldo (incl. resultaatbestemming meerwaarde afdracht woningcorporaties 2023)	**36.653**

Actualisatie ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
Het saldo in de reserve is volledig bestemd. De bijlage ‘Programmering Meerjarenperspectief Ruimte’ geeft een actueel beeld van de voortgang van alle projecten en de begrote kosten. Op basis van de actuele stand is er financiële ruimte voor het ophogen van de knelpuntenvoorziening met 0,903 miljoen euro. Met deze voorziening kunnen wij onvoorziene tegenvallers (zoals prijsstijging) in de projecten opvangen. Ook hebben wij de risicovoorziening kostenverhaal aangevuld met 0,309 miljoen euro. Hiermee dekken wij het risico af van het niet kunnen verhalen van plankosten. Tevens stellen wij voor om de financiële ruimte vanaf 2026 in te zetten ter dekking van de begrote inkomsten uit woningbouw en gebiedsontwikkeling die wij niet gaan realiseren (0,25 miljoen euro in 2026 en 0,5 miljoen euro structureel vanaf 2027). De restantbudgetten “MWKZ 5 achter Startblok” en “Verdichtingsopgave Merwedekanaalzone” voegen wij samen tot één budget voor het uitvoeren van werkzaamheden aan het voorterrein van MAX.

Fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen
Vanaf 2021 zijn middelen beschikbaar voor fietsmaatregelen die zijn gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen. De eerste vier jaren hebben wij daarvan in totaal 2 miljoen euro bestemd voor fietsmaatregelen en verbindingen ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Merwedekanaalzone. Vanaf 2025 zijn deze middelen voor een totaal van 3,6 miljoen euro bestemd voor de fietsverbinding Papendorp – 24 oktoberplein.

Aankoopbudget ten behoeve van groen en sport
In de Voorjaarsnota 2021 is 3 miljoen euro beschikbaar gesteld om aangekochte grond om te kunnen zetten naar de bestemming groen of sport. Met dit bedrag kan de waardedaling van de grond en de inrichting worden bekostigd.

Het beschikbare budget hebben wij als volgt bestemd:
- 0,075 miljoen euro beschikbaar voor de aankoop en herinrichting van drie percelen aan de Offerhausweg.
- 1,5 miljoen euro voor de ontwikkeling van Ockhuizen. Voor dit bedrag kopen wij percelen voor de ecologische en recreatieve corridor in het noorden en de landschappelijke zone ten zuiden van het zonneveld en wijzigen de bestemming van deze percelen.
- 0,3 miljoen euro ter compensatie van de aantasting van groen en verlies van biodiversiteit in het plangebied Tussen de Rails. Hiervoor hebben wij de aankoop gepland van een perceel in de directe omgeving van 1,8 hectare groot.
- 1,125 miljoen euro voor o.a. de uitbreiding van het sportpak Nieuw Welgelegen.

Voorstel nieuwe projecten
In het coalitieakkoord is incidenteel 3 miljoen beschikbaar gesteld voor integrale projecten in openbare ruimte. We zetten de middelen in om een extra kwaliteitsimpuls te realiseren bovenop de reeds geprogrammeerde investeringen van de beheeropgave voor één op één vervanging. Voor de inzet van deze middelen hebben we gekeken naar waar extra investeringen het hardst nodig zijn. Hierbij hebben we gekeken naar hoe projecten bijdragen aan de opgave groei in balans en ongelijk investeren voor gelijke kansen. Daarnaast hebben we gekeken naar financieel technische urgentie van projecten, waarbij het bijvoorbeeld gaat om een eenmalige kans of cofinanciering. De volgende bedragen zijn beschikbaar gesteld voor onderstaande projecten:

- 1,5 miljoen euro bijdrage integrale aanpak straten Overvecht (Neckardreef Noord)
- 0,75 miljoen euro bijdrage integrale aanpak straten Kanaleneiland (Van Heuven Goedhartlaan/ Kanaleneiland Zuid Midden)
- 0,375 miljoen euro bijdrage herinrichting Janskerkhof
- 0,375 miljoen euro bijdrage integrale aanpak straten Hoograven (Diamantweg – Smaragdplein / Aquamarijnlaan – Robijnlaan)

De middelen moeten leiden tot kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte. Voor de projecten Overvecht , Kanaleneiland en Hoograven gaat het met name om kwaliteitsverbetering door onder andere vergroening van de openbare ruimte bij projecten waar we aan de slag gaan met de vervanging van riolering en/of verharding. Bij Janskerkhof nemen we een aantal verkeersveiligheidsmaatregelen als onderdeel van vervangingsinvesteringen in de riolering en verharding.

Energie

Ambitie van de opgave

Onze ambitie is dat energieverbruik in de gebouwde omgeving in 2050 met 35% is afgenomen t.o.v. 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen. In de voortgangsrapportage Energie van de stad en de hoofdlijnenbrief in het voorjaar en de jaarplanbrief geven we de stand van zaken weer van opgave Energie.

Actuele ontwikkelingen

De benodigde wet- en regelgeving voor het versnellen van de energietransitie ontbreken, het huidige tempo van de wetsbehandelingen (wetsvoorstel collectieve warmte, Wcw en wetsvoorstel gemeentelijke instrumenten warmtetransitie, Wgiw) en de ontbrekende financiële kaders voor betaalbare warmtenetten, zorgen ervoor dat we een pas op de plaats maken met de opschaling van de Buurtaanpak aardgasvrij. We zorgen ervoor dat we, zodra de condities op orde zijn, kunnen opschalen op basis van de activiteiten die we voortzetten, zoals de lopende buurtinitiatieven. En we zetten extra in op energie besparen.

Netcongestie remt de groei van Utrecht en de overstap naar duurzame energiebronnen. Nieuwe woningen, verduurzaming en bedrijven lopen vast bij stroomtekort. De gemeente werkt aan het tegengaan van de netcongestieproblematiek. Daarnaast vraagt de gemeente regie en versnelling van netbeheerders en het Rijk om ontwikkelingen mogelijk te maken. We werken aan verschillende sporen, zoals het bouwen van een netbewuste stad en uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur (inpassing hoog, midden- en trafostations).

Programmering

In de beleidsnota opwekgebieden duurzame energie zijn een aantal focus- en zoekgebieden voor zon, wind en geothermie opgenomen. In de focusgebieden gaan we actief als gemeente aan de slag om de opgave energie in te passen. Voor windpark Rijnenburg, zon in Ockhuizen en Haarrijnseplas zijn de omgevingsvergunningen verleend en wordt gewerkt aan de realisatie van zon en wind.

Financiën

Bij de Voorjaarsnota 2024 is motie 307 "Geef inzicht over Energie & Klimaat“ aangenomen. De komende jaren verwachten we geen grote gemeentelijke ruimtelijke investeringen te doen voor de Energietransitie. De investeringen die we doen zijn nu gedekt uit rijksmiddelen en veelal hebben wij een faciliterende rol bij energie-ontwikkelingen. Mocht blijken dat er in de toekomst gemeentelijke investeringsmiddelen noodzakelijk zijn, dan nemen we dit op in het MPR. We zullen gelijktijdig met de Voorjaarsnota een brief met de programmering energietransitie versturen (conform motie 307).

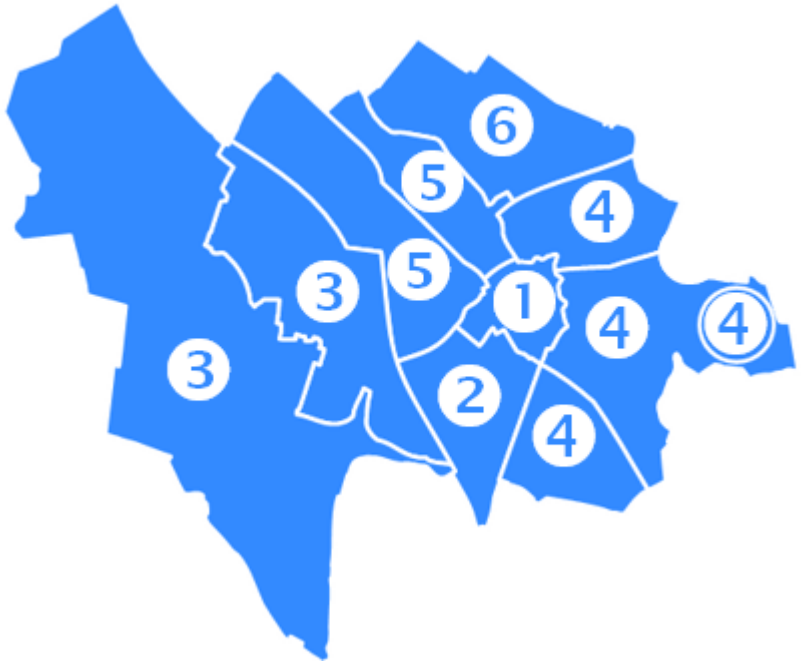

Ruimtelijke ontwikkelingen per gebied

Ontwikkelingen per gebied

In de gebieden komen de ambities van de thema's samen in de verschillende projecten. Per gebied laten we zien welke ontwikkelingen er plaats vinden. We onderscheiden hierbij 6 verschillende gebieden. Per gebied laten we zien wat de stand zaken is en hoe we op koers liggen met het realiseren van onze ambities voor de thema's wonen, werken, maatschappelijke voorzieningen, duurzame mobiliteit, openbare ruimte, klimaat en groen, energie en beheer openbare ruimte. In dit hoofdstuk onderscheiden we zes gebieden, die hiernaast worden genoemd

Per gebied maken we inzichtelijk welke ontwikkelingen er plaats vinden en wat de stand van zaken is. In de bijlage 100+ lijst geven we aan wat stand van zaken is van de woningbouw met meer dan 100 woningen en rapporteren we over de reden van eventuele vertragingen in projecten.

Op 14 november 2024 heeft de raad besloten het college te mandateren voor het nemen van de mer-beoordelingsbeslissing (raadsbesluit). Daarbij heeft de raad via een motie het college opgedragen om de raad jaarlijks in het MPR een evaluatieverslag te sturen waarin wordt gerapporteerd over het gebruik van de gemandateerde bevoegdheden met daarbij een overzicht van de genomen besluiten, inclusief een toelichting op eventuele knelpunten of afwijkingen van het vastgestelde beleid. In 2024 zijn er geen mer-beoordelingsbeslissingen genomen op basis van de gemandateerde bevoegdheid.

1. Centrum
2. Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone
3. Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg
4. Noordoost, Oost en Zuid en Utrecht Science Park
5. West en Noordwest
6. Overvecht

Ontwikkelingen per gebied

Centrum

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

- Het centrum is het economisch en culturele knooppunt van Utrecht. Zowel lokaal, regionaal, nationaal en in toenemende mate ook internationaal. Maar het is ook de huiskamer van de bewoners van de stad. De opgave is om het centrum een samenhangend geheel te laten vormen van historische binnenstad, stationsgebied, het te ontwikkelen Beurskwartier (inclusief Jaarbeurs) en het Lombokplein.

- De ambitie van de opgave Centrum is om ruimte te bieden aan diverse doelgroepen en functies. We stellen ontmoeten en verblijven in de openbare ruimte centraal; dit vraagt om hoogwaardige verblijfsplekken. De komende jaren ligt er in dit gebied ook een forse woningbouwopgave, vooral in het Beurskwartier.

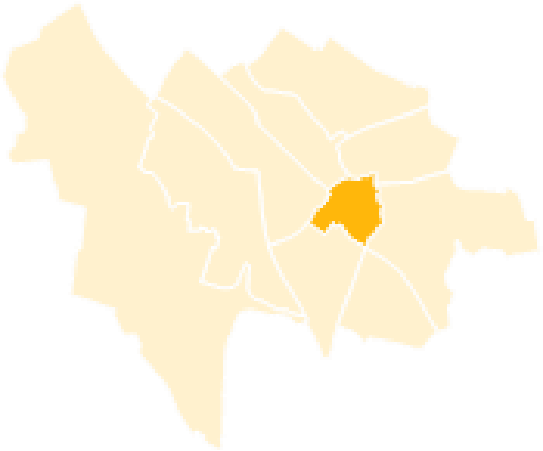
- Belangrijke aandachtspunten zijn het behoud van diversiteit in het woonaanbod en het aanbod aan groen en voorzieningen dat hierin moet meegroeien. Daarnaast ligt er de opgave voor het toevoegen van veel arbeidsplaatsen, zoals opgenomen in de RSU2040, waarbij de focus in en rond het Stationsgebied ligt op kantoren.

- Door de groei neemt het gebruik van de binnenstad verder toe. Met de centrumontwikkeling proberen we het centrum te vergroten. De historische binnenstad van Utrecht blijft de plek waar nu nog alles samenkomt: wonen, werken, winkelen, studeren en uitgaan. Vooral het gebruik en beheer van de openbare ruimte vraagt om extra aandacht (fietsparkeren, afvalinzameling, verminderen autoparkeren, obstakels wegnemen, vergroenen), met als doel meer rust en ruimte voor met name voetgangers.

- Komende jaren wordt het centrum vooral verder ontwikkeld aan de westkant van het spoor (o.m. Jaarbeurspleingebouw Oopen, de Knoop, Rabo/Matserterrein, Kruisvaartkade, Beurskwartier, Jaarbeurs, Lombokplein). In de historische binnenstad vinden meer lokale interventies plaats (Wolvenplein, Museumhotel, herontwikkeling parkeergarages Springweg en Paardenveld etc.).

- Voor de binnenstad is de Omgevingsvisie Binnenstad de leidraad voor de ambitie en deze voeren we stapsgewijs uit. Ook voor Lombokplein zijn Omgevingsvisie, Integraal programma van eisen/ functioneel ontwerp (IPVE/FO), voorlopig ontwerp (VO) en bestemmingsplan vastgesteld. Voor Beurskwartier zijn de omgevingsvisie, het bestemmingsplan en het Stedenbouwkundig Plan vastgesteld. Voor het Jaarbeursterrein werken we aan een Omgevingsvisie. Met name bij de grote ontwikkeling van Beurskwartier, maar ook bij Lombokplein heeft de gemeente een sturende rol en kan de gemeente de ambities uit het coalitieakkoord vormgeven. Bij een aantal andere ontwikkelingen blijven we afhankelijk van externe partijen, het meest zichtbaar bij de ontwikkeling van Jaarbeurs.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

Van plannen naar realisatie

Mede dankzij besluitvorming bij de Raad van State, komen steeds meer projecten in het Centrum tot versnelling. Waar we tot voor kort nog over ‘plannen’ spraken, is inmiddels Wonderwoods opgeleverd, Smakkelaarspark met de bouw gestart, en start de eerste tender van Beurskwartier in Q1 2025. Verder zijn het SPvE van het Matserterrein en Ondaatje en het IDOC van Hojel 1 vastgesteld.
Daarnaast zien we een gestage stroom van particuliere initiatieven die tot ontwikkeling komen, zowel in het Stationsgebied als in de historische binnenstad. In het Stationsgebied, Beurskwartier en Lombokplein zijn nog bijna 5.000 woningen in planontwikkeling.
In de huidige marktomstandigheden blijft het uitdagend om in nieuwe plannen voldoende sociale en middeldure woningen te programmeren. Dit vraagt om een continue kritische blik op zowel de financiële eisen van de initiatiefnemers als de kwalitatieve eisen van de gemeente.

Werken

Het Stationsgebied is een nationale magneet voor talent, werkgevers en investeerders.

De opdracht voor de stad is om de aantrekkingskracht zo goed mogelijk te benutten. Niet met een monotoon zakelijke opzet, maar juist met een levendige diverse mix van werkers, bewoners, bezoekers en reizigers. De magneetwerking is niet compleet zonder cultuur, voorzieningen, innovatie, creatieve broedplaatsen en aantrekkelijke (groene) buitenruimte. Het kantorenprogramma is divers van aard met ook betaalbare ruimte voor startups, culturele, creatieve en impactondernemers, waarin ook innovatie kan plaatsvinden.

De economische uitgangspunten voor kantoorontwikkeling in het Stationsgebied zijn:

- Voldoende tempo bij uitbreiding kantorenprogramma is noodzakelijk omdat de vraag structureel hoger blijft dan het aanbod op deze locatie.
- Renovatie en verduurzaming verouderde kantoorruimte is noodzakelijk omdat werkgevers op een toplocatie ook hoge eisen stellen aan het gebouw.
- Bij nieuwbouw streeft de stad naar 10% diversiteit en kleinschalige betaalbare werkruimte.
- Stimuleren broedplaatsen voor creatieven, startups, impactondernemers en innovatiehubs.
- Door toevoegen van kantoren en woningen is het belangrijk dat het voorzieningenniveau op peil blijft, en daarmee dus meegroeit met het overige programma. Hier kan het nabijgelegen Beurskwartier ook een rol in spelen.

Belangrijkste deelprojecten omvang (netto toename):

- Rabobank herontwikkeling en uitbreiding netto 39.000m2
- Knoop 2 en 3 nieuwbouw 52.000m2
- Beurskwartier nieuwbouw 50.000m2
- Hoog Catharijne diverse renovaties en uitbreidingen met netto 10.000m2
- Hojel 1 herontwikkeling en uitbreiding netto 25.000m2
- Hojel 2 herontwikkeling en uitbreiding netto 7.000m2
- Jaarbeurspleingebouw nieuwbouw 44.000m2
- Amrath hotel nieuwbouw 16.000m2

Maatschappelijke voorzieningen

In het centrum zijn veel stedelijke voorzieningen die de gehele stad bedienen.

De uitdagingen zitten in het waarborgen van de betaalbaarheid, met name van eerstelijnszorg en op passende voorzieningen voor een diversiteit aan doelgroepen. Tegelijkertijd werken we aan de verspreiding van stedelijke voorzieningen naar de westkant van het centrum, de Zuidpoort, Hoog Catharijne en naar de randen van de stad voor een betere balans en verlichting van de binnenstad.
In de grote ontwikkelingen zijn maatschappelijke voorzieningen opgenomen zoals een basisschool met kinderopvang, gymzaal, supermarkt, creatieve werkruimtes, leisure-functies en gezondheidscentrum in Beurskwartier 1 en een broedplaats voor sport, leisure en cultuur aan het Paardenveld. Het Literatuurmuseum en het Kinderboekenmuseum vestigen zich in de binnenstad en in het Beurskwartier komt een digitale kunst plek in Wonderwoods. In toenemende mate zien we dat grote eigenaren in de plint ook maatschappelijke functies willen faciliteren. We hebben af moeten zien van een gesubsidieerde culturele voorziening in het Jaarbeurspleingebouw vanwege ontbrekende financiële dekking. Wel heeft de geselecteerde ontwikkelaar conform de tender in de plint van het gebouw een grootstedelijk sociaal programma opgenomen, met sport, cultuur en nachthoreca voor een bruisend Jaarbeursplein. Voor de geprogrammeerde buurthuiskamer en ateliers aan het Lombokplein is nog geen financiële dekking.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

In het hele Centrumgebied zijn we aan de slag met het vergroenen en klimaatbestendig maken van de openbare ruimte. In het Beursgebied werken we aan circulaire tenders.

Vergroenen is een belangrijke ambitie in de groenarme openbare ruimte van het centrum. We voegen extra groen toe, zoals op het Lombokplein (circa 12.000 m2), Beurskwartier (twee parken) en park Paardenveld (investeringspakket Groei in Balans). Ook de ontwikkeling van het Smakkelaarsveld, Wolvenplein en het planten van bomen op de Neude leiden tot vergroening. Daarnaast wordt het Janskerkhof aangepakt.

Tuinen van Moreelse fase 1 is klaar, fase 2 is in ontwikkeling. We zijn aan de slag met het vergroenen van het centrumwinkelgebied en het doortrekken van singelpark aan de noordwestzijde van de binnenstad.

In de genoemde plannen hebben we aandacht voor robuuste ecologische verbindingen. We besteden aandacht aan de oevers, onderwaternatuur en waterkwaliteit van de grachten. De Leidse Rijn krijgt een natuurvriendelijke oever. Desondanks vraagt een groen, ecologisch waardevol en hittebestendig centrum om blijvende aandacht.

Circulair bouwen is een belangrijk thema in het Beurskwartier. In de tenders sturen we o.a. op CO2-impact van bouwmateriaal. Bij de aanpak van de werven Kromme Nieuwegracht wordt circulair restaureren in de praktijk gebracht. Een volledig circulair centrumgebied in 2030 is echter nog een enorme uitdaging.

Duurzame Mobiliteit

We verbeteren de bereikbaarheid van het centrum door in te zetten op fietsparkeerplekken en door verbindingen in het fietsnetwerk te verbeteren.

Er loopt een haalbaarheidsstudie voor een nieuwe verbinding onder het spoor (Nicolaas Beetsstraattunnel, naar verwachting 2025 afgerond).

We heffen parkeerplaatsen op maaiveld op, zoals op de Oudegracht.

Verder komt een uitbreiding van capaciteit fietsparkeren stationsgebied vanaf 2026 en 2027. Voor de lange termijn (na 2028) staan de Dubbele Knoopstalling en Jaarbeurspleingebouwstalling gepland.

In 2025 wordt de bestemming Catharijnesingel geëffectueerd, waardoor onnodig doorgaand autoverkeer over de Catharijnesingel niet meer mogelijk is. De eerste werkzaamheden voor de herinrichting van het Lombokplein zijn gestart door de verlegging van de stadsverwarming door Eneco. In 2025 wordt in bouwteamverband met de aannemer het Definitief en Uitvoeringsontwerp gemaakt, zodat de herinrichting in 2026 kan starten. Ook werken we aan het realiseren van trappen aan de Moreelsebrug naar de treinperrons.

In de Binnenstad doen we onderzoek naar de mogelijkheden om vervoer over water te stimuleren door het realiseren van aanlegplaatsen (zgn. Stadshaltes).

Energie

Beursgebied is een belangrijke pilot voor bodemwarmte.

Netcongestie zorgt voor risico's in projecten.

Het stationsgebied maakt hoofdzakelijk gebruik van WKO-bronnen (warmte-koude opslag). We hebben een concessie verleend aan Eneco om voor het Beursgebied (is groter dan Beurskwartier) collectief Warmte en Koude te leveren. Hierbij is essentieel dat de bronnen in het tweede watervoerend pakket aangelegd mogen worden. Hiervoor is een praktijkonderzoek gestart dat moet aantonen dat WKO-bronnen in het 2e watervoerende pakket veilig en verantwoord kunnen worden draaien. Eneco voert momenteel met verschillende ontwikkelaars gesprekken over de aansluiting op Beursnet.

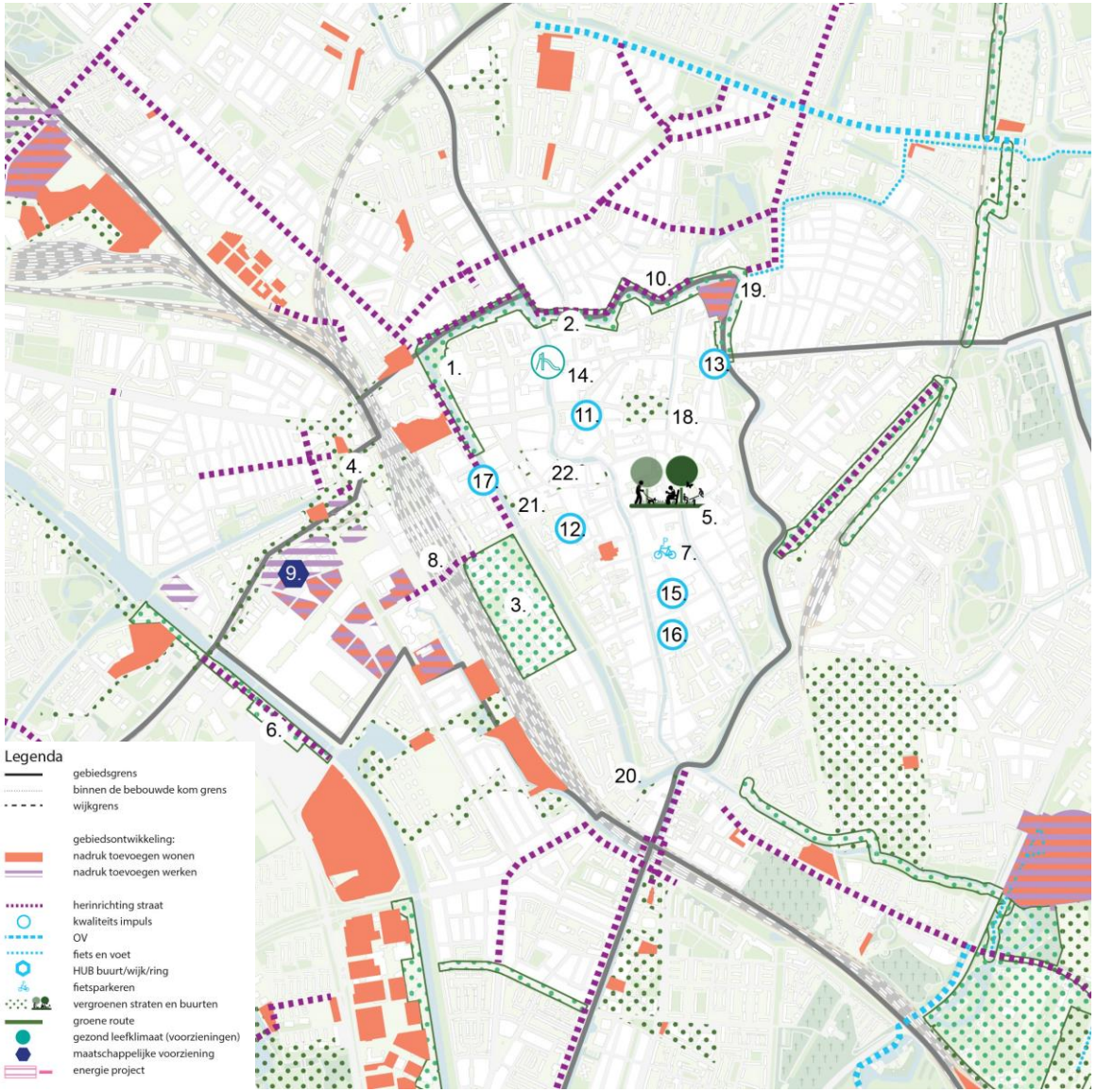
Voor de binnenstad is maatwerk nodig. We programmeren samen met beheer, ontwikkeling, energietransitie & autovrij maken om te komen tot een integrale aanpak per straat of buurt. Dit is een langere termijn kwestie.

Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied (zie hoofdstuk 2). Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

Centrum: overzichtskaart ruimtelijke investeringen

1. Herinrichting Park Paardenveld
2. Singelpark Noord
3. Tuinen van Moreelse
4. Lombokplein (herinrichting Westplein, Leidse Rijn en Graadt van Roggenweg) en fietsonderdoorgang Lombokplein
5. Vergroenen binnenstad
6. Rondje Stadseiland, deelgebied 3, Jaarbeurs
7. Fietsparkeervoorzieningen Centrum (diverse locaties)
8. Moreelsebrug
9. Onderwijshuisvesting Beurskwartier/Lombokplein
10. Doorfietsroute Noordelijke Singelring
11. Verbetering verblijfskwaliteit Neude
12. Verbeteren fietsparkeren Mariaplaats
13. Herinrichting kop Lucasbolwerk/Wittevrouwenstraat
14. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties
15. Binnenstad Autoluw / opheffen parkeren (diverse locaties)
16. Definitieve markering entrees voetgangersgebied (diverse locaties)
17. Bestemming Catharijnesingel
18. Groot onderhoud & herinrichting Janskerkhof
19. Brug Wolvenplein
20. Herinrichting Ledig Erf, - Catharijnesingel Zuidoost - Bleekstraat
21. Vergroening Rijnkade
22. Verbeteren kwaliteit openbare ruimte centrumwinkelgebied

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Ontwikkelingen per gebied

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

De wijk Zuidwest bestaat uit de buurten Merwedekanaalzone, Kanaleneiland, Transwijk, Rivierenwijk, Dichterswijk en het bedrijvengebied Woonboulevard en Westraven.

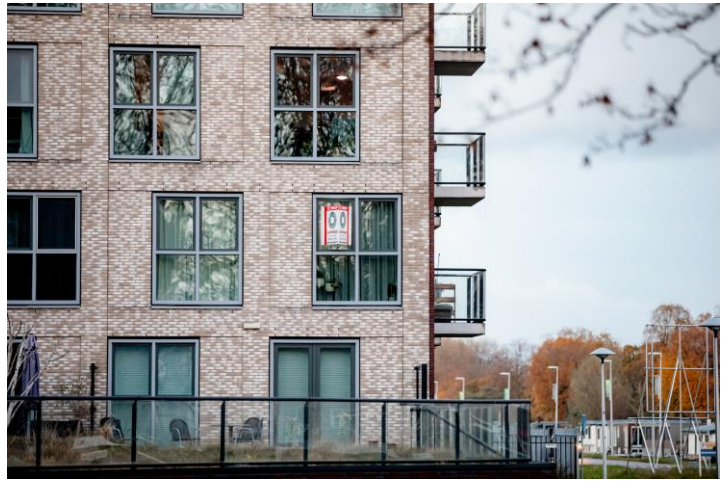
Merwedekanaalzone

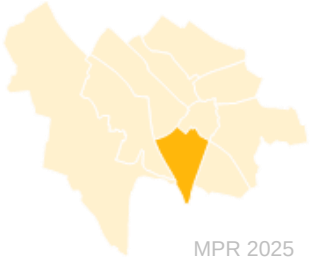
De Merwedekanaalzone (deelgebieden 4, 5 en 6) is aangewezen als één van de belangrijke verdichtingslocaties om de groei van de stad binnenstedelijk op te vangen. Merwedekanaalzone wordt een unieke wijk. Het wordt een hoogstedelijke wijk met de hoogste dichtheid waarin Utrecht tot nu toe heeft gebouwd, maar waar leefbaarheid voorop staat. Hier worden ongeveer 10.000 woningen gebouwd met bijbehorende werkgelegenheid en voorzieningen, zoals scholen, (kleine) bedrijven, winkels, horeca en een gezondheidscentrum. Daarbij hoort een hoogwaardige openbare ruimte met veel groen en mogelijkheden voor ontmoeting. Het bouwen in hoge dichtheden kan alleen met een innovatieve mobiliteitsstrategie. Met andere mobiliteitsconcepten willen we verkeersoverlast in Zuidwest voorkomen en de verkeersveiligheid verbeteren. We willen meer ruimte maken voor de fietser en voetganger. De oost-west verbindingen van Kanaleneiland richting Merwedekanaalzone en Rivierenwijk - mede gericht op het samenbrengen van de verschillende wijken - zijn hier een belangrijk onderdeel in. De ambities voor de Merwedekanaalzone zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone deel 2 (oktober 2021). Op het bestemmingsplan voor deelgebied 5 waren diverse beroepen ingediend bij de Raad van State (RVS). Op 11 december 2024 heeft de RVS einduitspraak gedaan waarmee het bestemmingsplan onherroepelijk is. Tegelijkertijd zijn de eerste omgevingsvergunningen aangevraagd en toegekend. In maart 2025 is de bouw van de eerste woningen gestart. In het kader van netcongestie hebben wij dit jaar een groepscontract getekend zodat de eerste fase van Merwede voorzien is van energie.

Deelgebied 6 is onder te verdelen in een oostelijk en westelijk deel. De herontwikkeling van het westelijk deel (fase 2) wordt pas op een latere termijn voorzien. Daarvoor is o.a. meer duidelijkheid nodig over hoe het tracé van de Merwedelijn wordt ingepast, waar de haltes komen en hoe wordt omgegaan met de ontsluiting van de A12. In 2022 is een voorkeursrecht gevestigd op percelen in het oostelijk deel van deelgebied 6. Bij vaststelling van de Omgevingsvisie heeft de raad gevraagd eerst een Nota van Uitgangspunten (NvU) voor te leggen, voordat er een Omgevingsplan wordt opgesteld. De NvU is op 6 juni 2024 door de gemeenteraad vastgesteld, inclusief de opdracht om te zoeken naar optimalisaties om tot een financieel beter haalbaar plan te komen. Om het gevestigde voorkeursrecht te behouden moet uiterlijk 15 september 2025 een omgevingsplan zijn vastgesteld. Het ontwerp omgevingsplan ligt ter inzage vanaf 7 maart 2025. Het omgevingsplan gaat uit van open normen. Deze open normen worden o.a. uitgewerkt in beleidsregels, waaronder ook een beeldkwaliteitsplan. Het op te stellen omgevingsplan zonder tijdvak kent het uitgangspunt van organische gebiedsontwikkeling.

Rivierenwijk en Dichterswijk

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie MWKZ deel II zijn ook de Buurtagenda voor de Dichterswijk en de Buurtaanpak voor de Rivierenwijk en Transwijk vastgesteld. Hier vloeien verschillende opgaves in de openbare ruimte uit voort. In Rivierenwijk en Dichterswijk staan we voor de opgave om te vergroenen en rekening te houden met toekomstige veranderingen in de verkeerscirculatie. Door de ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone én de Zuidpoort staan we voor de opgave op korte termijn het Balijeplein, de Rijnlaan en de Waalstraat aan te passen op veranderende verkeersstromen door de wijk.

Ontwikkelingen per gebied

Kanaleneiland en Transwijk
In lijn met de vastgestelde Omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk willen we in deze wijken 1.500 - 2.000 woningen en andere functies toevoegen, met meer variatie in grootte, type en prijs waarbij we het aandeel sociaal gelijk willen houden. Een forse opgave is de aanpak van de grotendeels verouderde openbare ruimte. In Kanaleneiland en Transwijk is het doel om ca. 7 hectare groen toe te voegen, bestaand groen zoals Park Transwijk te verbeteren, groen beter op elkaar aan te sluiten en de openbare ruimte klimaatbestendig te maken. Daarnaast is het een belangrijke opgave te voorzien in voldoende sportfaciliteiten. We staan voor de opgave om de verkeersstructuur veiliger te maken, de auto een minder dominante rol te geven en juist meer ruimte te creëren voor de fietser en voetganger. De opgave van de openbare ruimte pakken we integraal aan, waarbij de vervanging van o.a. riolering en verharding onderdeel van de projecten is.

Stadseiland Zuid (A12-zone)
De ambitie uit de RSU2040 voor Stadseiland Zuid (voorheen de A12-zone) is het ontwikkelen van een nieuw (hoog) stedelijk woon – werkmilieu. De ontwikkeling maakt onderdeel uit van Groot Merwede. De economische potentie van het gebied moet optimaal benut worden als werklocatie voor kleinschalige tot middelgrote bedrijvigheid die goed mengbaar is met andere stedelijke functies. De mogelijke ontwikkeling van Stadseiland Zuid en de daarbij behorende ambitie, is afhankelijk van welke keuzes er worden gemaakt in de MIRT-verkenning en het MIRT-onderzoek. De MIRT-verkenning ov en Wonen kijkt in een breder perspectief naar de stad en is met name gericht op mobiliteitsmaatregelen. In de verkenning wordt over een voorkeursvariant besloten die gaat over het aanleggen van een Merwedelijn. Ook loopt er een MIRT-onderzoek ontwikkeling A12-zone i.s.m. Rijnenburg. Voor de MIRT-verkenning wordt in het najaar 2025 verwacht over een voorkeursvariant te besluiten.

Om goed te kunnen sturen op de ontwikkeling van Stadseiland Zuid wordt gewerkt aan een Programmatische Verkenning (PV). De verwachting is deze voor de zomer in concept op te leveren, zodat het document gebruikt kan worden voor kwalitatieve input voor het MIRT-traject.

Uitvoeringsprogramma
Met het uitvoeringsprogramma Zuidwest houden we grip op de vele ruimtelijke opgaven in Zuidwest, pakken we opgaves integraal op waar mogelijk en houden we sturing op de uitvoering van onze omgevingsvisies.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

In Zuidwest wordt op meerdere plekken gebouwd, zoals in Merwedekanaalzone (MWKZ) deelgebied 4 en 5, en in diverse projecten. Ook zijn veel projecten in voorbereiding. In Kanaleneiland en Transwijk voegen we tussen 1500-2000 woningen toe bij o.a. ontwikkelingen aan de Lomanlaan 103-105, Marco Pololaan 111-117, Livingstonelaan 609 en Krachtstation.

Om in de MWKZ door te kunnen groeien naar 10.000 woningen zijn passende mobiliteitsmaatregelen noodzakelijk. De kansen voor het toevoegen van woningbouw op de lange termijn in Stadseiland Zuid onderzoeken we in het U Ned MIRT-onderzoek A12 inclusief Rijnenburg. Ook spelen externe factoren een rol, zoals bouwkosten, inflatie, rente, netcongestie en het behalen van de ambities van de gemeente. Dit kan leiden tot vertraging/ stagnatie in projecten.

De afgelopen jaren is er een aantal rijkssubsidies ontvangen/toegekend voor projecten in Groot Merwede/Zuidwest. Het gaat om de Woningbouwimpuls Merwede fase 1 (2020), Startbouwimpuls voor Merwede en Lomanlaan 103-105 (2023), Versnellingsafspraken en Gebiedsbudget (BOL/MIRT 2022 en 2023). Aan de subsidies zijn door het rijk specifieke voorwaarden verbonden. Zo zijn de Versnellingsafspraken en het Gebiedsbudget gekoppeld aan afspraken over start bouw van woningen t/m 2030.

Werken

Aandachtspunt in Zuidwest is de groei van het aantal woningen en de stagnatie in groei van bedrijvigheid. Een ander aspect is het blijven faciliteren van lokale bedrijvigheid in de wijk en het inpassen van broedplaatsen en creatieve bedrijvigheid. De betaalbaarheid van maatschappelijke voorzieningen staat onder druk.

In deelgebied 5 (MWKZ) realiseren we ca 100.000 m² aan voorzieningen (waaronder kantoorruimte, horeca, leisure en maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, cultuurhuis, sporthal en gezondheidscentrum). In zowel dit deelgebied als deelgebied 6 en de Woonboulevard zitten diverse scale-ups en broedplaatsen.

Maatschappelijke voorzieningen

Zuidwest is de wijk met de grootste woningtoename tot en met 2040. Tegelijkertijd ligt er al druk op het huidige voorzieningenaanbod. Zo is er vraag naar meer sport- en cultuurvoorzieningen en is er met name in Kanaleneiland behoefte aan meer kinderopvang. Ook staat het gezondheidscentrum in Kanaleneiland Noord onder druk. Op de Marco Pololaan 111-117 wordt een nieuw gezondheidscentrum van c.a. 2.000 m2 gerealiseerd. De ambitie is om het sportpark Nieuw Welgelegen uit te breiden. De concept variantenstudie laat zien dat het mogelijk is om 2 hockey- en 2 voetbalvelden toe te voegen, maar dit gaat gepaard met hoge inpassings- en verwervingskosten. Met externe middelen en door andere projecten door te schuiven kunnen we de komende jaren twee van deze velden realiseren. Ook wordt de VO-school Unic uitgebreid. In de Merwedekanaalzone staan twee basisscholen en een middelbare school inclusief een sporthal gepland.

Daarnaast komt er een wijkcultuurhuis en wordt er plaats geboden aan culturele broedplaatsen. In Kanaleneiland wordt de voormalige Rafaelschool aan het Attleeplantsoen 39 verbouwd tot een broedplaats van ca 2.000 m2 voor culturele en creatieve makers. De hogere woningbouwambitie voor deelgebied 6 vraagt om een extra basisschool. Daarnaast wordt er in de eerste fase rekening gehouden met een kinderdagverblijf (400 m2 bvo), buitenschoolse opvang (150 m2 bvo), een gezondheidscentrum (2.000 m2 bvo) en een buurtcentrum (750 m2 bvo).

In het maatschappelijk vastgoed hebben we te maken met gestegen bouwkosten en gestegen kosten de toekomstige exploitatie maatschappelijk vastgoed. Om tijdige bijsturing mogelijk te maken, zijn in het proces expliciete momenten opgenomen waarop we evalueren of we nog op koers zitten om binnen de gestelde kaders te kunnen realiseren. Op deze manier hebben we grip op de inhoudelijke afweging en kosten.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

In Kanaleneiland en Transwijk is vergroening en klimaatadaptatie onderdeel van de integrale aanpak van de openbare ruimte. In Kanaleneiland is de voorbereiding en realisatie van de integrale projecten Bernadottelaan e.o. (toevoeging 6.000 m2 groen), Vasco da Gama e.o (toevoeging 6.500 m2 groen) en Afrikalaan e.o. (toevoeging groen nog onbekend) opgestart, met als doel in 2030 klaar te zijn. In het voorjaar van 2025 starten we de laatste twee projecten in Kanaleneiland op. Zetten we de toevoegingen van m2 groen met dezelfde aantallen door als in de lopende projecten, dan verwachten we onze ambitie om 7 ha groen toe te voegen te behalen. In deze integrale projecten wordt ook uitvoering gegeven aan ambities op gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid en de vervangingsopgave van de riolering en verharding. De invoering van betaald parkeren biedt mogelijk kansen om meer te vergroenen. Voor de lange termijn is de verbinding van het groen binnen Groot Merwede op stedelijk niveau belangrijk.

Daarnaast werken aan een integrale kwaliteitsslag van Park Transwijk en werken we in verschillende projecten aan de vergroening van de Rivierenwijk (bijvoorbeeld het Drakenplein), de Dichterswijk (bijvoorbeeld het Ringpark) en Rondje Stadseiland.

Voor de vergroening van Kanaleneiland Zuid, de aanpak van Park Transwijk en verbetering van het Marco Poloplantsoen is rijkssubsidie beschikbaar gekomen. Desondanks zijn er voor de ambitieuze (vergroenings)opgave in de openbare ruimte in Kanaleneiland en Transwijk onvoldoende financiële middelen beschikbaar.

Duurzame Mobiliteit

In Zuidwest krijgt de mobiliteitstransitie vorm bij de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone.
Met de heringerichte Europalaan Noord is de basis voor de Hov verbinding voor Merwede gelegd. In Merwede start eind 2025 de bouw van de eerste bezoekersfietsenstallingen en mobiliteitshubs (inclusief logistieke hubs). Door het Mobiliteitsbedrijf Merwede worden voorbereidingen getroffen voor het contracteren van een PMS-leverancier en logistieke dienstverleners die de pakketwanden en servicewinkels zullen exploiteren.

Daarnaast worden twee nieuwe bruggen over het Merwedekanaal en de herinrichting van de straten waar deze op aansluiten in de Rivierenwijk, Transwijk en Kanaleneiland voorbereid en zijn deels in realisatie. Voor goederenvervoer naar de Merwedekanaalzone komen intelligente toegangen en slimme laad- en losplekken (vanaf 2025). Tevens wordt de fietsinfrastructuur uitgebreid met een nieuwe fietsbrug bij de Meernbrug Papendorp-Centrum (in voorbereiding).

De herinrichting van de Jutfaseweg is op dit moment in volle gang, de herinrichting van de Socrateslaan start in 2025 en van de Europalaan Zuid in 2026. Door de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone en de Zuidpoort is de voorbereiding van de herinrichting van het Balijeplein, de Rijnlaan Noord en de Waalstraat Oost opgestart. Dit jaar verwachten we met het rijk en provincie een besluit te kunnen nemen over de aanleg van de Merwedelijn en andere elementen uit de MIRT-verkenning ov en Wonen. Voor de MIRT-verkenning is het streven in het najaar een besluit te nemen over het voorkeursalternatief (VKA). Voor het MIRT-onderzoek is het doel structurerende keuzes te maken.

Energie

In de verschillende integrale projecten (en programmering daarvan) wordt de verbinding gelegd met de opgave aardgasvrij.
De uitvoering van deze integrale projecten loopt voor op de energietransitie. Hiermee ontstaan uitdagingen op het gebied van afstemming van planningen, het nemen van besluiten in projecten in het licht van onzekerheden bij de energietransitie en de dekking van voorbereidende kosten voor een toekomstige aanleg van een warmtenet. Ook de plaatsing van (vooralsnog 66) extra transformatorhuisjes in Zuidwest en warmteoverdrachtsstations vraagt (openbare) ruimte en een goede afstemming met de projecten. Risico is dat de transformatorhuisjes en warmteoverdrachtstations niet tijdig kunnen worden meegenomen in de projecten en ná herinrichting alsnog moeten worden ingepast.

In Merwede wordt gebruik gemaakt van een grootschalig bodemenergiesysteem (gebieds-WKO i.c.m. aquathermie uit het kanaal) waarmee de nieuwe woningen en voorzieningen (aardgasvrij) worden voorzien van warmte (en koude). De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energie infrastructuur wordt in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar. In Papendorp wordt een nieuw transformatorstation ontwikkeld dat ook voor Zuidwest gebruikt gaat worden.

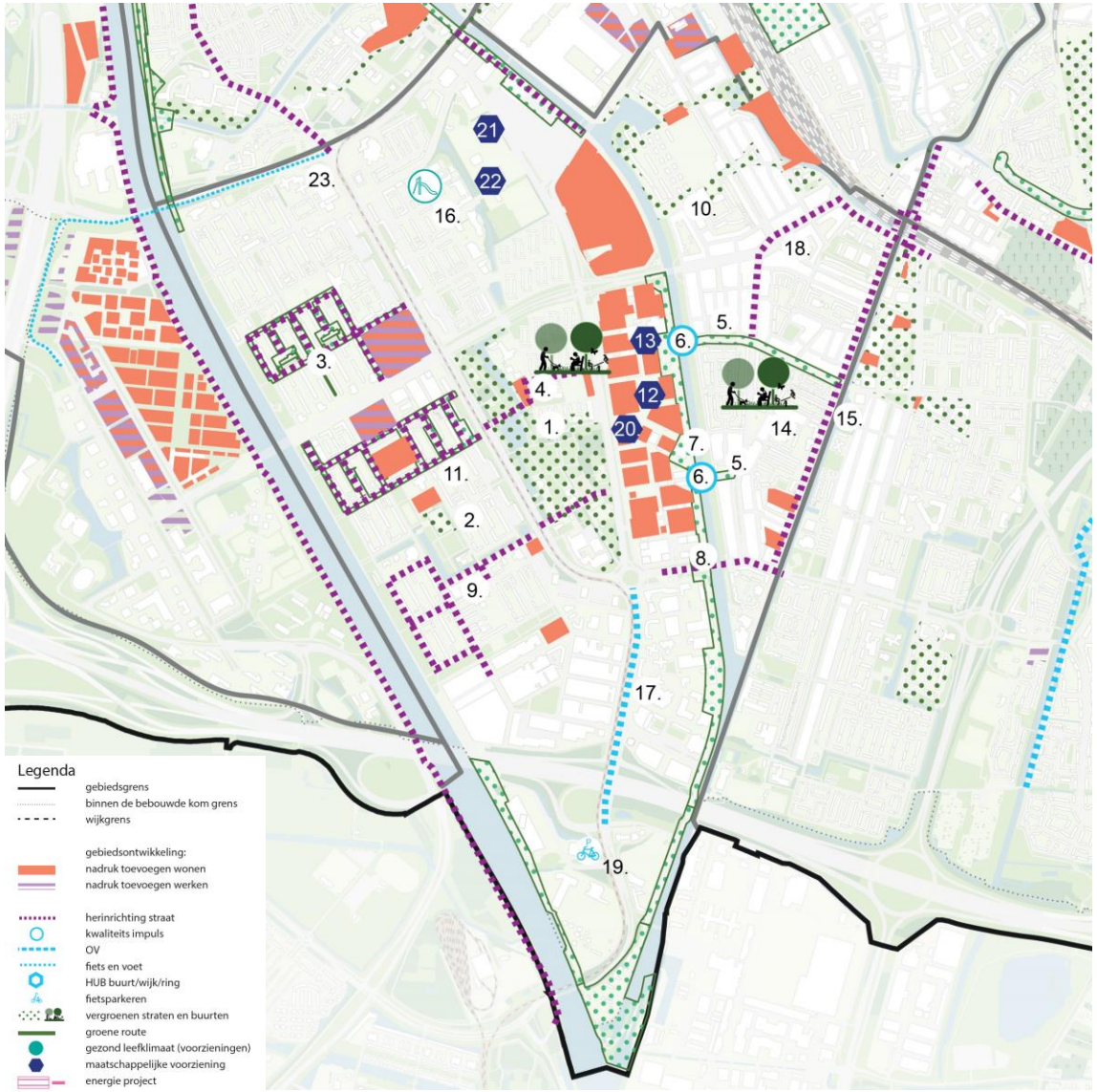
Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Netcongestie is – net zoals voor de gehele gemeente – een probleem voor Zuidwest. Stedin heeft begin dit jaar afgekondigd dat tot circa 2034 sprake is van netcongestie. Dit heeft vooralsnog als effect dat nieuwe grootverbruikaansluitingen (alles meer dan 3x80A) worden voorzien van een fysieke aansluiting, maar voor het afnemen van elektriciteit (transportvermogen) op een wachtlijst komen. In Merwede zijn er gemengde bouwblokken; woningen in combinatie met laadpalen/parkeergarage, commerciële voorzieningen, scholen en een collectieve WKO. Voor de woningen heeft netcongestie (vooralsnog) geen effect. Voor bovengenoemde voorzieningen wel. De gemengde bouwblokken leiden er echter toe dat, zonder de garantie dat stroom kan worden geleverd, de bouw niet start. Maar Merwede heeft hierin een bijzondere positie. Merwede is een provinciaal pilotproject voor netcongestie. Daarnaast wordt het door de Ministeries van EZK en BZK beschouwd als landelijke testlocatie. Inmiddels is een oplossing gevonden, die ons in staat stelt om ook de grootverbruikaansluitingen van vermogen te voorzien. Vereiste is dat het totale piekvermogen van de wijk niet boven een netgrens van 5,2 MW (gelijk aan de vermogensvraag bij 4.250 individuele all-electric woningen) uitkomt. Dit is in een zogenaamd Groepscontract vastgelegd, dat in november 2024 is ondertekend door Stedin en de WKO BV Merwede (namens de toekomstige grootverbruikers in de wijk).

Momenteel wordt toegewerkt naar de oprichting van een energiecoöperatie die het groepscontract namens de grootverbruikers overneemt, en waar zij lid van kunnen worden. Deze entiteit wordt belast met het handhaven van de netgrens en het waar nodig bijsturen om daarbinnen te blijven. De technische maatregelen die daartoe nodig zijn, zoals de inzet van warm tapwaterbuffers, slimme sturingssystemen en een buurtbatterij worden momenteel nader uitgewerkt.

Zuidwest inclusief Merwedekanaalzone: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Park Transwijk: integrale kwaliteitsimpuls
2. Marco Poloplantsoen (openbare ruimte)
3. Herinrichting Bernadottelaan e.o.
4. Fietsroutes Park Transwijk: Koeriersterlaan en Lomanlaan/Lanslaan
5. Herinrichting Waalstraat, Zijldiepstraat en Merwedeplantsoen (incl 1e fase vergroening Rivierenwijk)
6. Voet-/fietsbrug Waalstraat en Zeildiepstraat
7. Merwedepark / Icoon Rondje Stadseiland
8. Herinrichting Socrateslaan en verbeteren op- en afritten Socratesbrug
9. Herinrichting Vasco da Gamalaan e.o
10. Ringpark Dichterswijk
11. Herinrichting Afrikalaan e.o.
12. Realisatie buurtcentrum Merwedekanaalzone
13. Realisatie wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone
14. Vergroenen straten en buurten Rivierenwijk
15. Herinrichting Jutfaseweg
16. Verbeteren speelruimte (diverse locaties)
17. Hov-baan MWKZ Europalaan Zuid ("no regret-afspraken UNed")
18. Herinrichting Balijeplein/Balijelaan, Vondellaan, Rijnlaan Noord en Waalstraat Oost
19. P&R Westraven
20. Onderwijshuisvesting Merwedekanaalzone en Sporthal Merwedekanaalzone
21. Omzetting gras naar kunstgras Nieuw Welgelegen / aanleg veld en kleedvoorziening
22. Willibrord/St-Gregorius College (incl. 3e gymzaal)
23. Fietsverbinding vanaf/naar HUB XL Papendorp

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Ontwikkelingen per gebied

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

Ambitie voor dit gebied

Het Masterplan Leidsche Rijn loopt tot circa 2040. Het is Utrechts grootste gebiedsontwikkeling met circa 40.000 woningen, 80.000 - 85.000 banen en een compleet voorzieningenaanbod, openbare ruimte en infrastructuur. De gehele gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn wordt beheerst binnen twee grondexploitaties: Uitvoeringsprogramma en A2-zone. In Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad. Het is een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur- en koop) woningen, het realiseren van diverse commerciële en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. Daarnaast is er veel ruimte voor groen, natuur en recreatie wat zorgt voor een aangenaam verblijfs- en woonklimaat. De strategische opgaven concentreren zich rond de stedelijke knooppunten in Leidsche Rijn Centrum en omgeving Papendorp. Papendorp (inclusief Groenewoud) transformeert naar een gemengd gebied door het toevoegen van 3650 woningen en verschillende voorzieningen en wordt een belangrijke knoop in Utrecht Zuidwest, zowel bij het Taatsenplein als bij de afrit A2/Marinus van Tyrusviaduct. Dat is de locatie waar we verschillende mobiliteitsaspecten gaan koppelen in een duurzame Mobiliteitshub XL.

Leidsche Rijn

De komende jaren concentreren de werkzaamheden zich rond de deelgebieden Haarrijn, De Wetering Zuid, Leidsche Rijn Centrum, Leeuwesteyn, Papendorp, Groenewoud, Hooggelegen, Strijkviertel en Rijnvliet. Al deze gebieden liggen langs de rijksweg A2. Leidsche Rijn Centrum ontwikkelt zich tot een compact gemengd stedelijk gebied en vormt een levendig centrum voor de wijk. De culturele voorziening aan het Berlijnplein is een belangrijk project. In het 4e kwadrant LRC (zuidelijk deel Lage Weide) zien we kansen het ov knooppunt Station Utrecht Leidsche Rijn verder te benutten. Leeuwesteyn nadert zijn voltooiing en de verbinding met Oog in Al is een feit. In Papendorp gaan we wonen en werken combineren zodat een gemengde wijk ontstaat en gaan we verschillende mobiliteitsaspecten koppelen in een duurzame Mobiliteitshub XL. In Strijkviertel werken we aan een nieuw circulair bedrijvenpark, dat het toonbeeld wordt van een circulaire bedrijvenlocatie.

Vleuten - De Meern

In de laatste grotere woningbouwlocatie in het gebied, Haarrijn, zijn de eerste tenders gehouden voor de ontwikkeling van nieuwe woningen. Dit gebied wordt komend jaar bouwrijp gemaakt. De KSU heeft zich teruggetrokken voor de basisschoolontwikkeling, er wordt gezocht naar een nieuwe school. In de rest van het gebied is de komende jaren op kleinere schaal ruimte voor woningbouw, voorzieningen en openbare ruimte (her)inrichtingsprojecten. Zo wordt gewerkt aan de projecten Kloosterweide, Hindersteinlocatie en Hart van de Meern. In het Máximapark wordt nog een aantal inrichtingsprojecten afgerond, zoals in de Japanse tuin. Verder bereiden we ons tot 2040 voor op de energietransitie en faciliteren we deze. Ook heeft Vleuten - De Meern zoekgebieden en ruimte voor diverse vormen van duurzame energieopwekking, zoals de Nedereindseplas, de Haarrijnseplas en Ockhuizen. In de RSU2040 is voor het gebied rond Haarzuilens een forse groenopgave van stedelijk belang benoemd; de ontwikkeling van 100 hectare groen rondom de stad. Met het project gebiedsontwikkeling Ockhuizen zetten we hierin belangrijke stappen.

Rijnenburg

In de Oplegger RSU2040 is door de raad richting gegeven aan de ontwikkeling van Rijnenburg. Omdat Rijnenburg een langjarige ontwikkeling is, die naar verwachting start in 2035, is het mogelijk om in de tussentijd andere gebieden in de stad te ontwikkelen.
In het najaar van 2024 is de Programmatische Verkenning opgeleverd, als tussenstap op weg naar de Uitgangspuntennotitie (verwacht: 2026). In 2024 is met rijk-regio partners en consortium van grondeigenaren het Akkoord van Rijnenburg getekend en met het consortium van grondeigenaren een Intentieovereenkomst. In 2025 werken we verder aan de Uitgangspuntennotitie en aan een raadsvoorstel voor leidende principes voor de ontwikkeling van Rijnenburg. Ook informeren we eind 2025 de raad over mogelijke ontwikkel- en grondstrategieën. Voor het Windpark Rijnenburg en Reijerscop is in 2024 het bestemmingsplan vastgesteld. Voor het hoogspanningsstation van TenneT werken we toe naar een voorkeurslocatie en verkennen we tracés voor de verkabeling. Met het Nedereindsepark werken we aan de recreatieve doorontwikkeling van de stad om zowel aan huidige als aan toekomstige bewoners voldoende groen, sport en recreatiemogelijkheden te bieden.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

Op korte termijn zien we voldoende plancapaciteit, de (middel)lange termijn is echter nog onzeker.
Komende jaren (van 2025 tot 2036) worden er in Leidsche Rijn, Vleuten - De Meern nog circa 7500 woningen gebouwd, waarvan een groot deel in het sociale- en midden(huur)segment. Daarnaast is er nog zachte plancapaciteit waar nu nog geen planning voor is.

Werken

Het toevoegen van werkgelegenheid in de wijken blijft belangrijk, want op basis van de lopende plannen zien we dat het aantal werkfuncties niet voldoende toeneemt om de ambities uit de RSU2040 te halen.
In Strijkviertel werken we aan een nieuw circulair bedrijvenpark en het toonbeeld wordt van een circulaire bedrijvenlocatie. Het bedrijvenpark biedt ruimte voor ongeveer 1900 arbeidsplaatsen gericht op MKB. In Papendorp gaan we wonen en werken combineren. In de Wetering en Haarrijn reserveren we alle bedrijfskavels (met uitzondering van de tijdelijke woningbouw, die na 15 jaar weer verdwijnt) voor het toevoegen van werkgelegenheid.

Maatschappelijke voorzieningen

De realisatie van geplande sportvoorzieningen en andere maatschappelijke voorzieningen is onzeker, terwijl de opgave in de RSU voor dit gebied groot is.
In Leidsche Rijn Centrum is de culturele voorziening aan het Berlijnplein een belangrijk project. Op de Hindersteinlocatie is een nieuwe middelbare school gepland. Daarnaast wordt de haalbaarheid van een jongerencultuurhuis onderzocht op de locatie Hindersteinlaan / De Tol en realiseren we een jongerencultuurhuis op het Berlijnplein. Het zwembad in de Noordpunt van het Máximapark staat gepland in 2029. Bij sportpark Rijnvliet worden de plannen verder uitgewerkt voor een extra sportveld.

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Behoud en versterking van het aanwezige groen zijn belangrijke aandachtspunten voor een aantrekkelijk leefklimaat in de wijken.
De wijken LR-VdM zijn relatief groen, wat bijdraagt aan ambities op het gebied van waterinfiltratie en het tegengaan van hittestress. In de RSU 2040 is voor het buitengebied omgeving Haarzuilens een forse groenopgave van stedelijk belang benoemd; de ontwikkeling van 100 hectare groen rondom de stad. Met het project gebiedsontwikkeling Ockhuizen zetten we hierin belangrijke stappen. Met het Nedereindsepark werken we aan de recreatieve doorontwikkeling van de stad om zowel aan huidige als aan toekomstige bewoners voldoende groen en recreatiemogelijkheden te bieden. Maar ook met kleinere ingrepen, zoals aanpak van de buitenruimte bij Azotod in De Meern, verbeteren we het groen en voegen we ruimte voor recreatie en sport in de wijken toe. Tegelijk zijn er ook delen met achterstand in onderhoud van de openbare ruimte.

Duurzame Mobiliteit

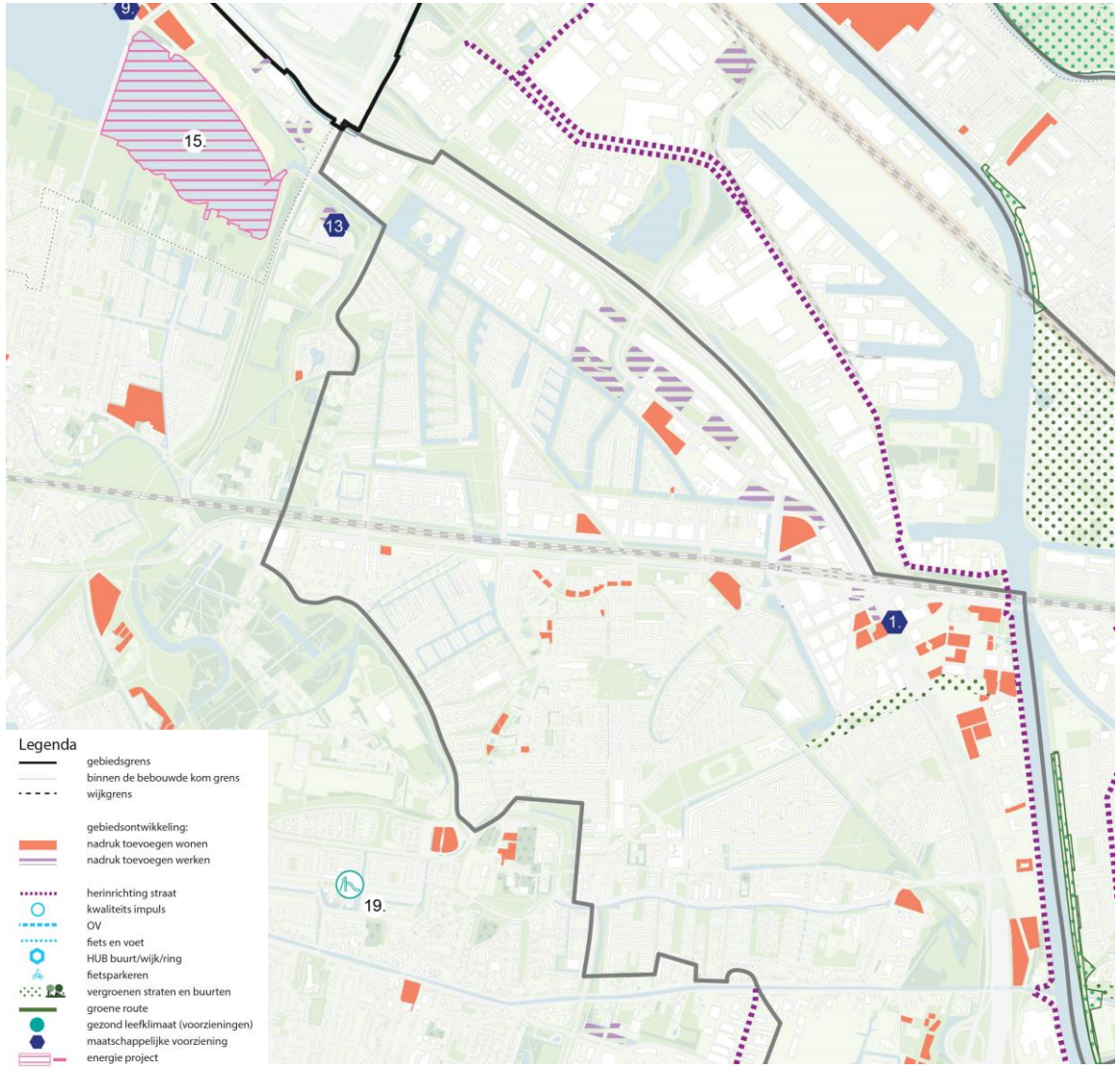
Verbeteren van de bereikbaarheid door mobiliteitsaspecten te koppelen, ov knooppunten en wandel- en fietsroutes beter te benutten.
In Papendorp gaan we verschillende mobiliteitsaspecten (auto, ov, fiets, deelmobiliteit) koppelen in een duurzame Mobiliteitshub XL. In het 4e kwadrant LRC (zuidelijk deel Lage Weide) zien we kansen het ov knooppunt Station Utrecht Leidsche Rijn verder te benutten. Bij (her)ontwikkelingen is er veel aandacht voor aantrekkelijke wandel- en fietsroutes. Het doorgaand autoverkeer wordt zoveel mogelijk geweerd.

Energie

In dit gebied wordt volop ingezet op de opwek van duurzame energie en faciliteren we tevens een aantal netstations om de netcongestie het hoofd te kunnen bieden
Het risico is dat de voorzieningen niet tegelijkertijd kunnen meegroeien met de woningbouw door het (tijdelijk) uitblijven van een grootverbruiksaansluiting. Vleuten - De Meern heeft zoekgebieden en ruimte voor diverse vormen van duurzame energieopwekking. Voor het Windpark Rijnenburg en Reijerscop is het bestemmingsplan vastgesteld. Bij de Nedereindseplas, de Haarrijnse plas en Ockhuizen wordt gewerkt aan het mogelijk maken van zonnevelden. In Rijnenburg breidt Stedin haar netstation uit en ook TenneT gaat een nieuw hoogspanningsstation bouwen. In het gebied zijn ook enkele locaties in beeld voor tijdelijke maatregelen in verband met de netcongestie, o.a. in Strijkviertel.

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 1

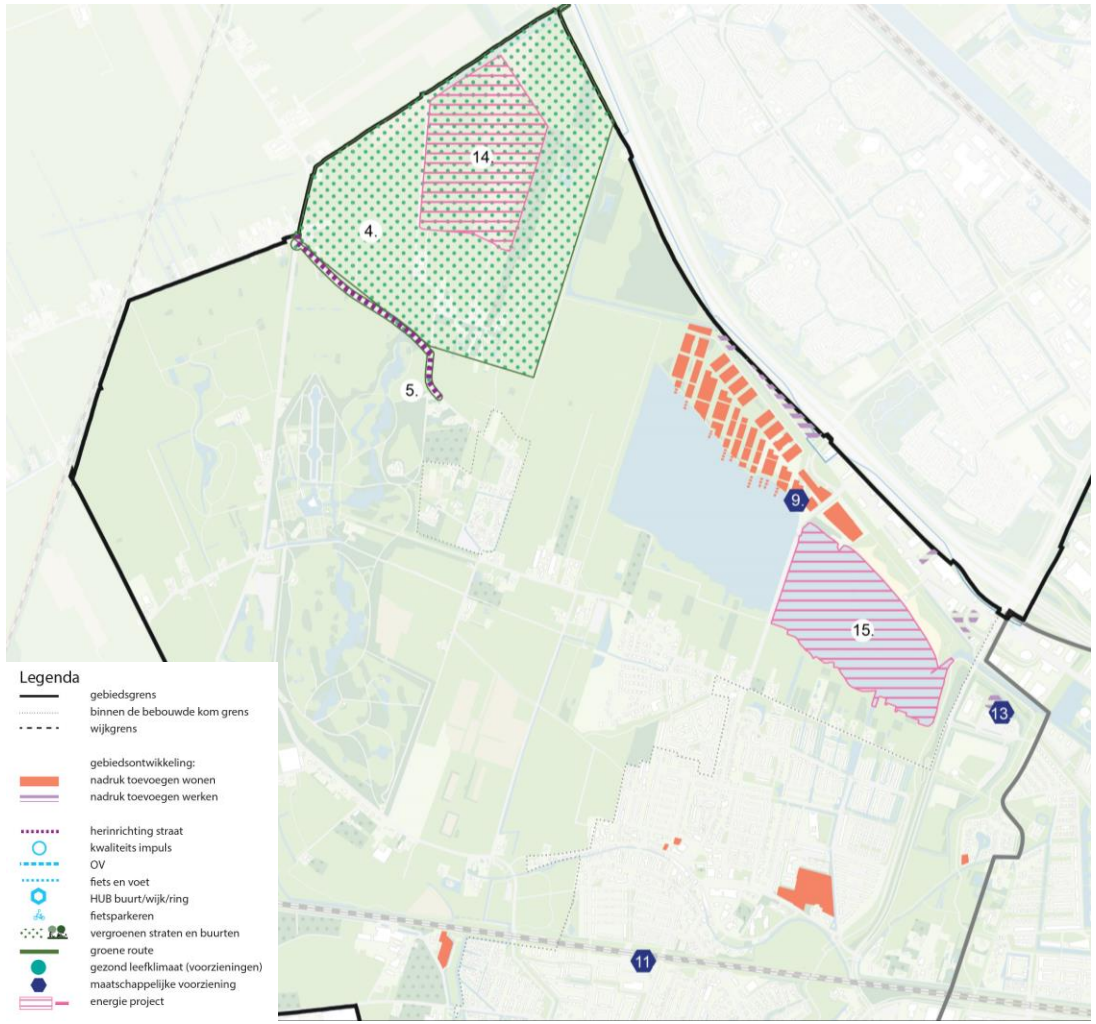

1. Cultuurcluster Leidsche Rijn (locatie Berlijnplein)
2. Jongerencultuurhuis Vleuten De Meern (zoekgebied)
3. Wijkcultuurhuis Groenewoud
4. Ockhuizen (groen en recreatie)
5. Fiets- en wandelpad Ockhuizerweg/ Polderweg
6. Nedereindse Park (groen)
7. Bijdrage aan route Hollandse IJsselbos (groen)
8. Mobiliteitshub XL Papendorp
9. Onderwijshuisvesting Haarrijn
10. Onderwijshuisvesting Groenewoud
11. Onderwijshuisvesting Limuscollege (voorheen College Vleuten de Meern)
12. Sportveld Rijnvliet / Strijkviertel (uitbreiding sport)
13. Extra zwembad Maximapark
14. Gebiedsontwikkeling Ockhuizen (met Energie, natuur en recreatie)
15. Zonneveld Haarrijnseplas
16. Nedereindse Plas
17. Duurzame opwek Geluidswallen A12
18. Gebiedsproces energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
19. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties

Zie vervolg op de volgende bladzijde

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 2

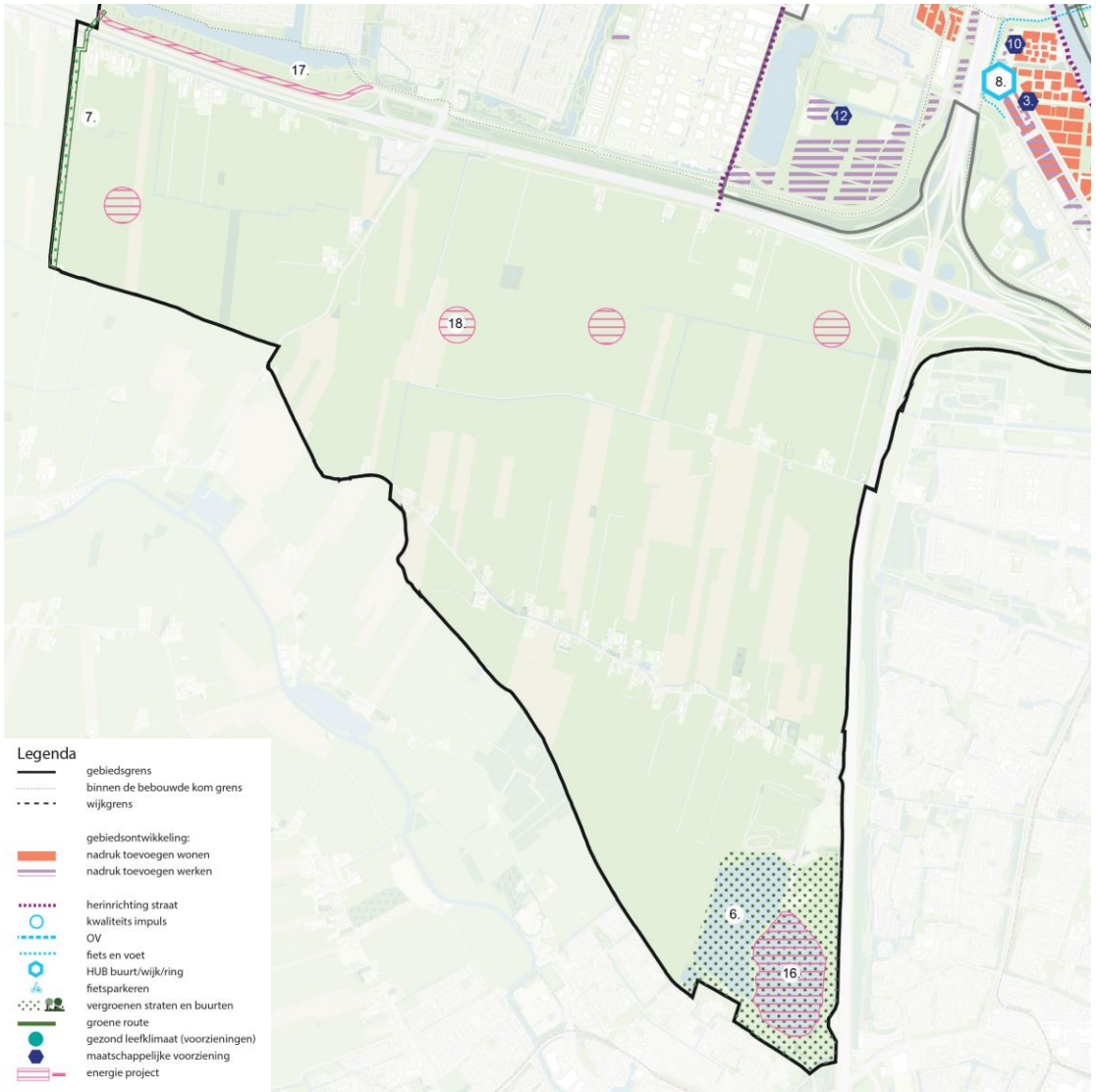

1. Cultuurcluster Leidsche Rijn (locatie Berlijnplein)
2. Jongerencultuurhuis Vleuten De Meern (zoekgebied)
3. Wijkcultuurhuis Groenewoud
4. Ockhuizen (groen en recreatie)
5. Fiets- en wandelpad Ockhuizerweg/ Polderweg
6. Nedereindse Park (groen)
7. Bijdrage aan route Hollandse IJsselbos (groen)
8. Mobiliteitshub XL Papendorp
9. Onderwijshuisvesting Haarrijn
10. Onderwijshuisvesting Groenewoud
11. Onderwijshuisvesting Limuscollege (voorheen College Vleuten de Meern)
12. Sportveld Rijnvliet / Strijkviertel (uitbreiding sport)
13. Extra zwembad Maximapark
14. Gebiedsontwikkeling Ockhuizen (met Energie, natuur en recreatie)
15. Zonneveld Haarrijnseplas
16. Nedereindse Plas
17. Duurzame opwek Geluidswallen A12
18. Gebiedsproces energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
19. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties

Zie vervolg op de volgende bladzijde

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Leidsche Rijn, Vleuten-De Meern en Rijnenburg: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 3

1. Cultuurcluster Leidsche Rijn (locatie Berlijnplein)
2. Jongerencultuurhuis Vleuten De Meern (zoekgebied)
3. Wijkcultuurhuis Groenewoud
4. Ockhuizen (groen en recreatie)
5. Fiets- en wandelpad Ockhuizerweg/ Polderweg
6. Nedereindse Park (groen)
7. Bijdrage aan route Hollandse IJsselbos (groen)
8. Mobiliteitshub XL Papendorp
9. Onderwijshuisvesting Haarrijn
10. Onderwijshuisvesting Groenewoud
11. Onderwijshuisvesting Limuscollege (voorheen College Vleuten de Meern)
12. Sportveld Rijnvliet / Strijkviertel (uitbreiding sport)
13. Extra zwembad Maximapark
14. Gebiedsontwikkeling Ockhuizen (met Energie, natuur en recreatie)
15. Zonneveld Haarrijnseplas
16. Nedereindse Plas
17. Duurzame opwek Geluidswallen A12
18. Gebiedsproces energielandschap Rijnenburg en Reijerscop
19. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Ontwikkelingen per gebied

Noordoost, Oost, Zuid en Utrecht Science Park

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

De opgave voor de gebiedsopgave Noordoost, Oost en Zuid en Utrecht Science Park is het toevoegen en versterken van aantrekkelijke, gemengde en toekomstbestendige woon-, werk- en leefgebieden. Hierbij hebben we aandacht voor een hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte en het creëren van aantrekkelijke routes binnen de stad en naar het omliggende landschap (o.a. de Hollandse Waterlinies), waarbij ontmoeten, bewegen en gezonde mobiliteit ons uitgangspunt is. We doen dit op basis van de RSU2040 waarbij de ambities voor het gebied Oost onze uitgangspunten zijn. Het gaat daarbij om de hele oostkant van de stad, niet enkel de wijk Oost. Voor sommige gebieden hebben we omgevingsvisies uitgewerkt, dit geldt voor het Utrecht Science Park (Omgevingsvisie Utrecht Science Park 2024 uit 2022), Lunetten (omgevingsvisie Lunetten (uit 2020) en Maarschalkerweerd in het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd (2020).

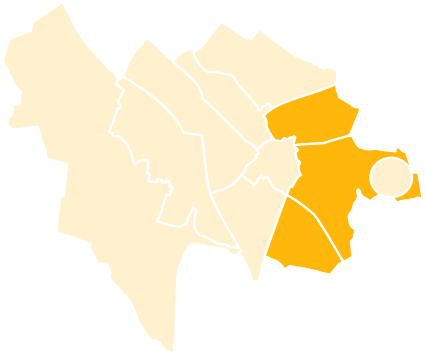
Voor de lange termijn richten we ons op de ontwikkeling van stedelijk knooppunt Lunetten-Koningsweg, waar een deel van de ambities uit de RSU zijn plek moet gaan vinden. Als eerste stap in deze ontwikkeling werken we op korte termijn aan de realisatie van tijdelijke woningen en voorzieningen.

De bereikbaarheid van de oostkant van de stad blijft een doorlopend aandachtpunt. Op alle schaalniveaus zijn mobiliteitsmaatregelen nodig om het (auto)verkeersnetwerk niet vast te laten lopen en nieuw programma te kunnen blijven toevoegen.

Het realiseren van een betaalbaar woonprogramma binnen ontwikkelingen blijft uitdagend vanwege de financiële haalbaarheid. De Utrechtse Aanpak en subsidies dragen bij om projecten door te laten gaan. Ook het realiseren van (betaalbaar) werkprogramma staat voortdurend onder druk.

Utrecht Oost grenst direct aan het UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies. In veel van de projecten die wij uitvoeren moet rekening worden gehouden met het behouden en versterken van de universele waarden van het werelderfgoed. Dat vormt een spanning met onze ontwikkelopgaves. Dit vraagt om (on)mogelijkheden van ontwikkelingen in dit gebied vanuit een integraal perspectief.

Toelichting op programmering in het gebied (relatie leggen met kaart met programmering

Wonen

Op korte termijn zien we voldoende plancapaciteit, alhoewel de stadsbrede uitdagingen zoals hoge bouwkosten en netcongestie wel impact kunnen hebben.
De komende 5 jaar (2025 – 2029) verwachten wij te starten met de bouw van circa 4.500 woningen. Daarmee werken we toe naar de RSU ambitie om aan de Oostkant van Utrecht 11.650 woningen toe te voegen. Dit gebeurt in gebiedsontwikkelingen als Galgenwaard (ca 1100 woningen) en Archimedeskwartier, maar ook bij projecten in bestaande buurten zoals Briljantlaan 11–15 en Nolenslaan 1–31.
We blijven werken aan een divers (woon)programma, wat ook blijkt uit de projecten die in 2024 zijn opgeleverd. Vorig jaar zijn onder andere 470 tijdelijke huurwoningen opgeleverd in de wijk Zuid (Pagelaan, Befu-terrein en 't Goylaan 1–7). Ook zijn er 206 studio's en kamers voor studenten opgeleverd bij De Kwekerij fase 3 en 62 huurappartementen aan de Willem Dreeslaan 55 (sociaal en middensegment). Daarnaast is gestart met de sloop van 150 woningen van het project Nieuw Buurland waar de komende jaren 260 sociale- en middenhuurwoningen worden teruggebouwd.

Werken

Het werkprogramma moet vooral terecht komen in grote ontwikkelingen en op kleiner schaalniveau in de wijken.
Vanzelfsprekend is er het nodige economisch programma voorzien op het Utrecht Science Park. Zo nadert de nieuwbouw van het RIVM dit jaar haar voltooiing, en ook het sciencegebouw de Plus Ultra Utrecht (op kavel 32) zal in de loop van 2025 in gebruik worden genomen. In de komende jaren zullen er nieuwe sciencegebouwen worden toegevoegd op het Science Park. Het planproces voor een nieuw omgevingsplan USP start in 2025 in samenwerking met de UU en zal naar verwachting in het najaar van 2026 leiden tot een SPvE en een IPvE die aan de raad worden voorgelegd.

De ambitie is om Galgenwaard en omgeving te ontwikkelen tot een stedelijke knoop met een gemengd stedelijk gebied met wonen, werken en voorzieningen en de openbare ruimte aantrekkelijker te maken. Bij de programmering heeft hierbij een verschuiving van werken naar wonen plaatsgevonden. Het aantal toe te voegen woningen is verhoogd van 500-1000 naar ca 1100 woningen. Voor het programma werken/voorzieningen is de ambitie om 25% uit te breiden ten opzichte van het programma dat gesloopt wordt. Concreet komt dit neer op een toevoeging van circa 5000m2. Het NvU/SpvE zal eind 2025 aan de gemeenteraad worden voorgelegd

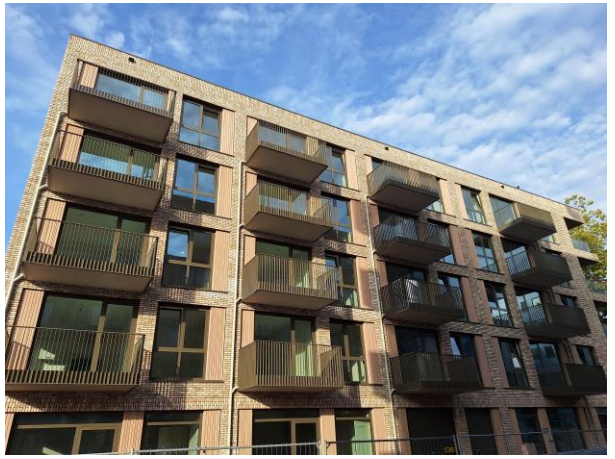
Ook bij Archimedeskwartier kan ruim 5000m2 aan werkfuncties worden toegevoegd. Op kleinere schaal blijven we ruimte bieden aan werkgelegenheid door het toevoegen van niet-woonfuncties bij ontwikkelingen als Van Galenstraat, Briljantlaan 11 en Pieter Baan Centrum.

Maatschappelijke voorzieningen

De behoefte en realisatie van maatschappelijke voorzieningen aan deze kant van de stad is divers.
Qua onderwijsvoorzieningen wordt medio 2025 het nieuwe schoolgebouw van de Ariane de Ranitz opgeleverd. We werken nu aan de herinrichting van de openbare ruimte. Op USP wordt dit jaar gestart van de bouw van de International School Utrecht.
Ook onderzoeken we op Utrecht Science Park samen met de UU en Stichting USP hoe we voorzieningen kunnen toevoegen die positief bijdragen aan de leefbaarheid.

De restauratie van de Vier Lunetten is afgerond. De komende jaren wordt de toegankelijkheid en het gebruik van de forteilanden verbeterd, als onderdeel van de ontwikkeling van het Lunettenpark.
Het blijft ingewikkeld om ruimte en financiële dekkingsbronnen te vinden voor nieuwe sportlocaties. De variantenstudie voor Maarschalkerweerd Noord wordt binnenkort vrijgegeven voor reacties. Omdat de benodigde middelen voor inpassing niet beschikbaar zijn, stellen we de uitbreiding van velden en de omzetting van natuur- in kunstgras in Maarschalkerweerd Noord uit.

In veel ontwikkelingen realiseren we een gemengd programma, met ook een aandeel maatschappelijk. Bijvoorbeeld de realisatie van een culturele broedplaats en maatschappelijke functies in het voormalig Pieter Baan Centrum. Onderdeel van de tijdelijke ontwikkeling Tussen de Rails is het realiseren van een werk- en cultuurcluster. Ook bij de ontwikkeling van Galgenwaard wordt rekening gehouden met maatschappelijke vierkante meters. Eind 2024 heeft de raad de SPvE's vastgesteld voor de Kögllaan 26 en de Manegelaan. We willen woningen bouwen aan de Kögllaan 26 en de scouting verhuist naar de Voorveldse Polder. In het SPvE voor de Kögllaan is ruimte opgenomen voor een maatschappelijke of commerciële ruimte.

Toelichting op programmering in het gebied (relatie leggen met kaart met programmering

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

We hebben een grote ambitie om groen te realiseren aan de oostkant van de stad en het buitengebied.
Bij iedere ontwikkeling streven we naar het toevoegen van extra kwantitatief en kwalitatief groen. Door integraal en in samenhang met andere opgaves te werken en werk met werk mogelijk te maken, verzilveren we efficiencyvoordelen en groenkansen. Zoals de herinrichting bij de mbo-school Nimeto, waar dit samengaat met rioolvervanging. In Rotsoord loopt de vergroening van de openbare ruimte door. Ook zetten we in op het verbeteren van de openbare ruimte van Hoograven Noord als onderdeel van de vervanging van de riolering. Daarnaast werken we door aan de realisatie van het nieuwe Lunettenpark. Ook versterken we de groene-blauwe structuren -zoals langs de Kromme Rijn- door het benutten van kansen bij de herontwikkelingen bij het Pieter Baan Centrum en de Mytylschool.
Op Utrecht Science Park verdichten we in balans en daarom wordt ook geïnvesteerd in de openbare ruimte en zo het groen-blauwe raamwerk versterkt. De inzet van deze ingrepen is om de kwaliteit van het groen te verbeteren en de beleefbaarheid, onder meer door ruimte te creëren voor ontmoeting en recreatie.
We zijn met de provincie, het waterschap HdSR en de gemeenten Zeist, Bunnik, Houten en Nieuwegein een regionale samenwerking gestart om te komen tot extra groen in het buitengebied tussen USP, Zeist, Odijk, Houten en Nieuwegein. We werken aan een ontwikkelperspectief en uitvoeringsprogramma voor nieuwe natuur (groene contour), meer recreatiemogelijkheden (gebieden en paden), nieuwe groen-blauwe verbindingen voor mens en dier, opgave voor waterberging en water vasthouden en transitie van de landbouw. Een (klein) deel van de voorzieningen komt op ons grondgebied, en een deel in en rondom de landgoederen Amelisweerd en Rhijnauwen.

Duurzame Mobiliteit

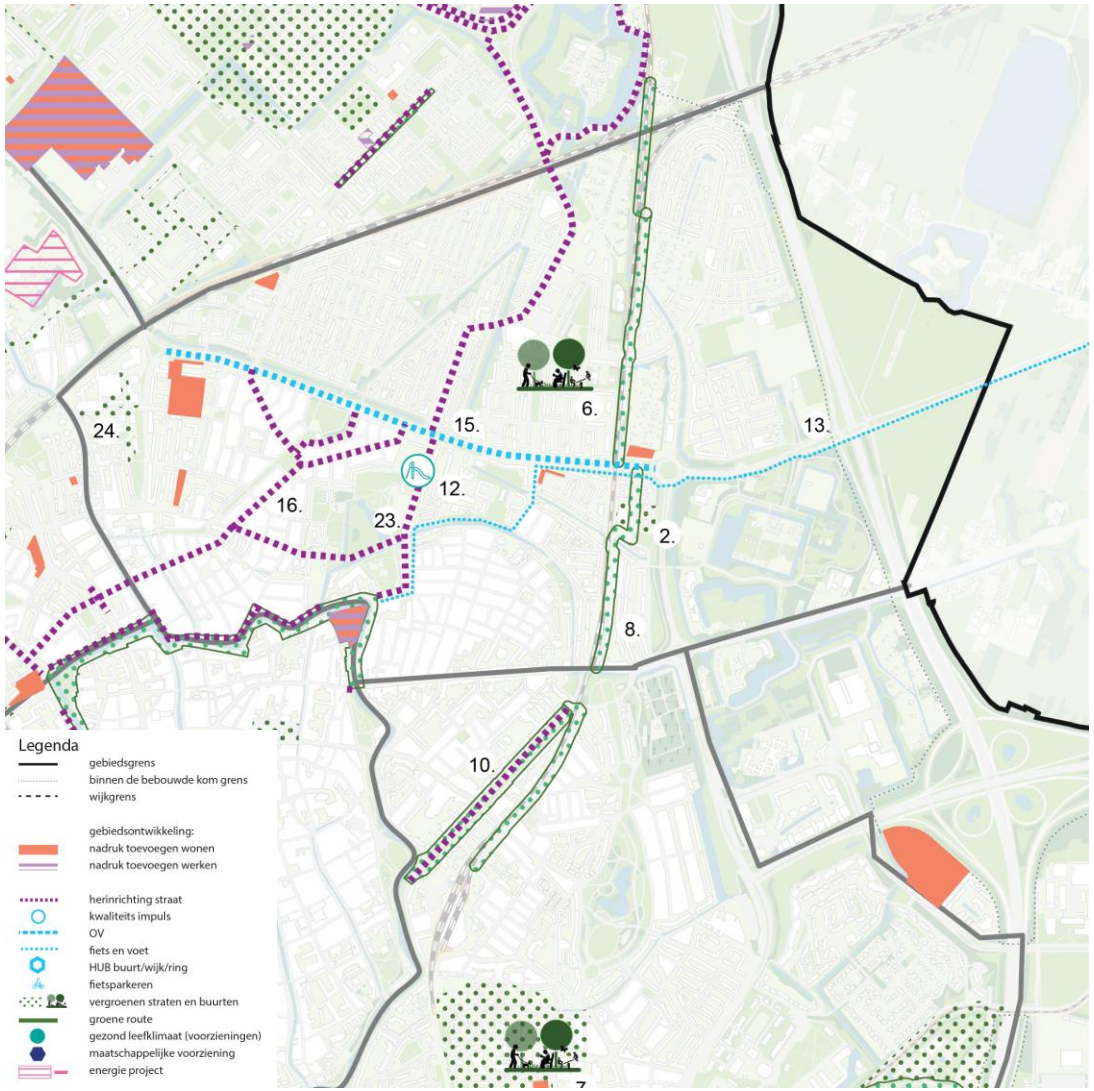
Om te zorgen dat Utrecht Oost kan blijven groeien, blijven ingrepen in het mobiliteitssysteem nodig.
Voor de (middel)lange termijn zijn namelijk grote en complexe ingrepen nodig in het mobiliteitsnetwerk om de ambities uit de RSU te halen. We doen verschillende onderzoeken zoals MIRT OV en Wonen en in het kader van U Ned (o.a. no-regret maatregelen), waarmee we de benodigde mobiliteitsmaatregelen onderzoeken.
Daarnaast vormt het Mobiliteitsplan de basis voor de ingrepen in het gebied. We werken bijvoorbeeld aan het project Herinrichting Koningsweg waarvoor recent een IPvE is vastgesteld. Hier wordt een belangrijke verbinding in Utrecht Oost aantrekkelijker gemaakt voor de fiets. Ook ligt er een initiatief vanuit het UMCU voor herontwikkeling van het entreegebied aan de noordzijde van het UMCU complex. Hierin wordt gekeken naar het realiseren van een parkeergarage en daarmee het afvangen van verkeersbewegingen op het USP.

Energie

Voordorpse Veld (Noordoost) is in de RSU benoemd als zoekgebied voor het opwekken van zonne- en windenergie. Voordorpse Veld is ook zoekgebied voor natuur, recreatie en sport. Daarnaast is het gebied onderdeel van de UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. In 2024 is in opdracht van de gemeente Utrecht een integrale Heritage Impact Assessment (HIA) uitgevoerd. De HIA geeft aan in welke mate de beoordeelde scenario's risico geven op het aantasten van, of juist kansen bieden voor versterking van de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed in dit gebied. De conclusies zijn te vinden in deze raadsbrief. De provincies Utrecht, Gelderland, Noord-Holland en Noord-Brabant zijn gestart met een ruimtelijk perspectief over de kansen en kaders van het waterliniegebied voor de urgente ruimtelijke opgaven. We hebben besloten om pas na de afronding van het ruimtelijk perspectief een eventueel (plan)proces in het Voordorpse Veld te starten, omdat het ruimtelijk perspectief bepalend zal zijn in hoeverre het opwekken van zonne- en windenergie mogelijk is binnen het zoekgebied Voordorpse Veld.

Noordoost, Oost, Zuid en Utrecht Science Park: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 1

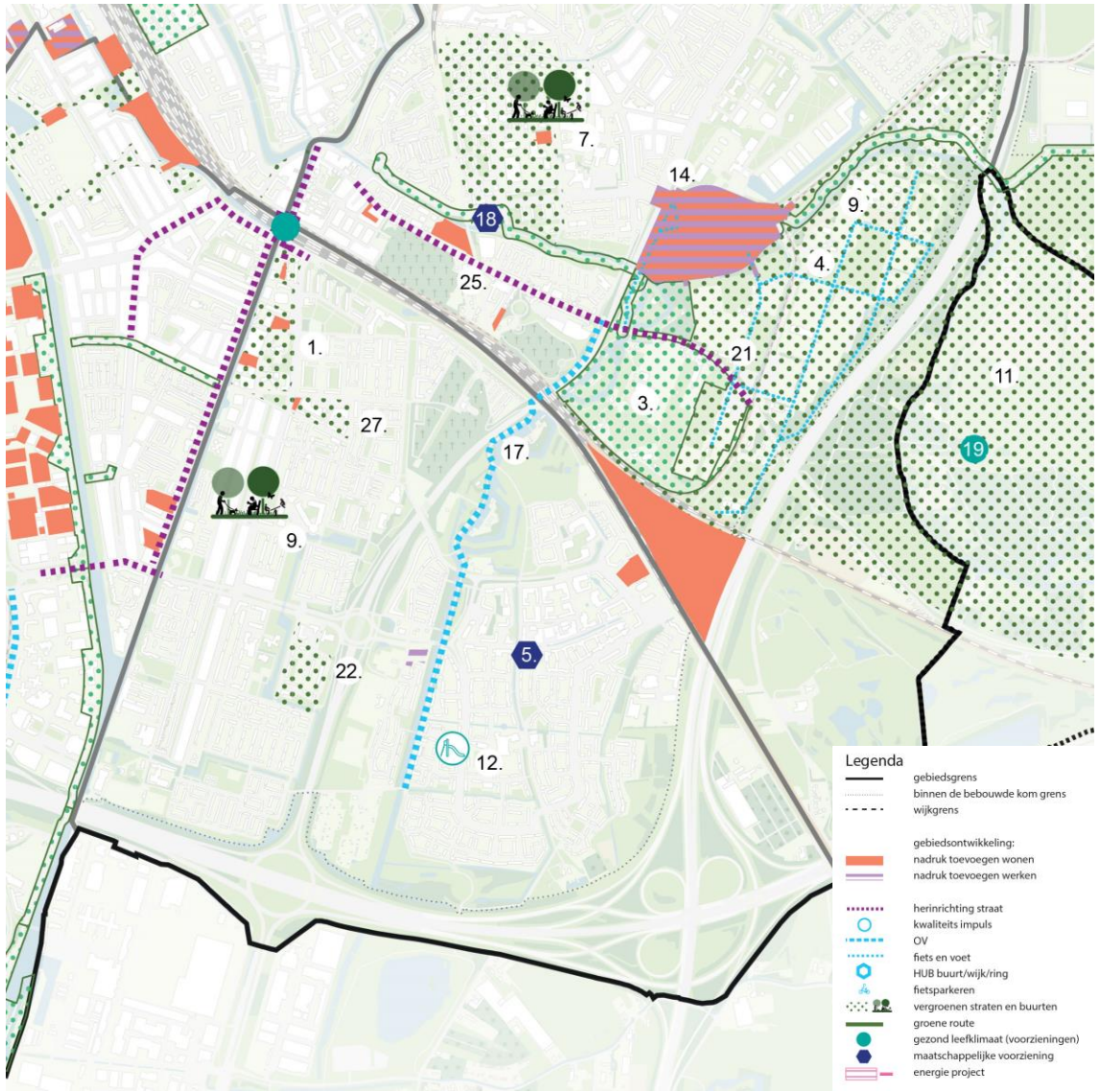

1. Openbare Ruimte Rotsoord
2. Openbare Ruimte Nimeto
3. Lunettenpark
4. Maarschalkerweerd Noord
5. Wijkcultuurhuis - Lunetten (De Musketon)
6. Vergroenen van straten en buurten Noordoost
7. Vergroenen van straten en buurten Rubenskwartier
8. Oosterspoorbaan- Noordoost (groenblauwe route)
9. Groenblauwe route Kromme Rijnpark, omgeving Mytylschool
10. Herinrichting Malieblad en Maliebaan
11. Icoonproject Kromme Rijn Linie Landschap
12. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties
13. Doorfietsroute Utrecht – Amersfoort
14. OV-doorstroming Herculesplein
15. OV-verbinding Overvecht -USP, Kardinaal de Jongweg
16. Herinrichting Tuinwijkroute
17. Fietsmaatregelen om de Zuid / Waterliniebrug / Waterlinieweg
18. Uitbreiding Krommerijncollege
19. Nieuwe toiletvoorziening in Amelisweerd
20. Nieuwe toiletvoorziening bij Station Vaartsche Rijn
21. Herinrichting Koningsweg
22. Oudegeinlaan en omgeving opnieuw inrichten openbare ruimte
23. Blauwkapelseweg – kapelbrug en kruising Alexander Numankade
24. Herinrichting openbare ruimte Lauwerecht Noord
25. Doorfietsroute Utrecht-Houten (Gansstraat)
26. International school Utrecht
27. Herinrichting straten Hoograven Noord

Zie vervolg op de volgende bladzijde

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Noordoost, Oost, Zuid en Utrecht Science Park: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 2

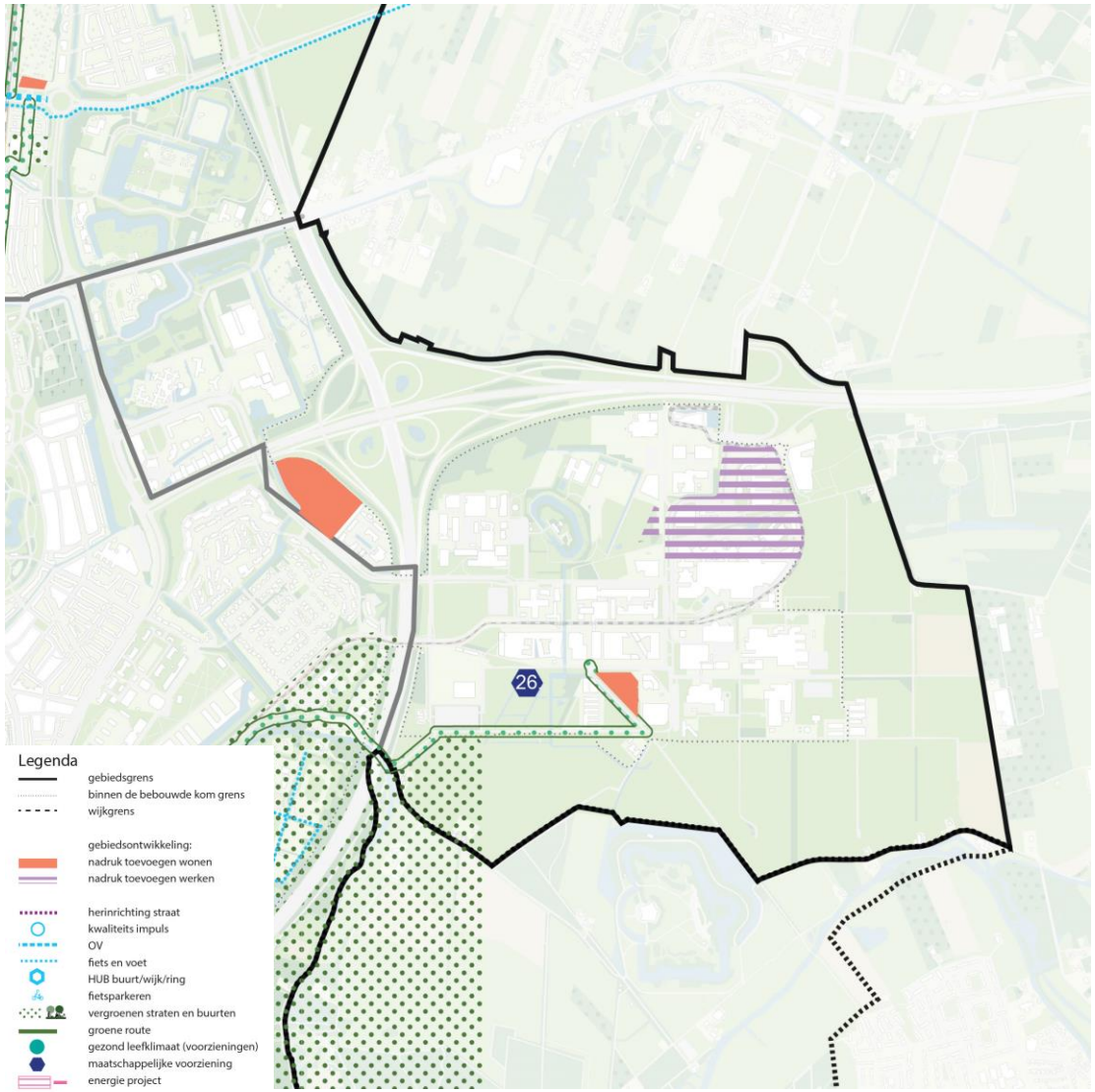

1. Openbare Ruimte Rotsoord
2. Openbare Ruimte Nimeto
3. Lunettenpark
4. Maarschalkerweerd Noord
5. Wijkcultuurhuis - Lunetten (De Musketon)
6. Vergroenen van straten en buurten Noordoost
7. Vergroenen van straten en buurten Rubenskwartier
8. Oosterspoorbaan- Noordoost (groenblauwe route)
9. Groenblauwe route Kromme Rijnpark, omgeving Mytylschool
10. Herinrichting Malieblad en Maliebaan
11. Icoonproject Kromme Rijn Linie Landschap
12. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties
13. Doorfietsroute Utrecht – Amersfoort
14. OV-doorstroming Herculesplein
15. OV-verbinding Overvecht -USP, Kardinaal de Jongweg
16. Herinrichting Tuinwijkroute
17. Fietsmaatregelen om de Zuid / Waterliniebrug / Waterlinieweg
18. Uitbreiding Krommerijncollege
19. Nieuwe toiletvoorziening in Amelisweerd
20. Nieuwe toiletvoorziening bij Station Vaartsche Rijn
21. Herinrichting Koningsweg
22. Oudegeinlaan en omgeving opnieuw inrichten openbare ruimte
23. Blauwkapelseweg – kapelbrug en kruising Alexander Numankade
24. Herinrichting openbare ruimte Lauwerecht Noord
25. Doorfietsroute Utrecht-Houten (Gansstraat)
26. International school Utrecht
27. Herinrichting straten Hoograven Noord

Zie vervolg op de volgende bladzijde

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Noordoost, Oost, Zuid en Utrecht Science Park: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR 3

1. Openbare Ruimte Rotsoord
2. Openbare Ruimte Nimeto
3. Lunettenpark
4. Maarschalkerweerd Noord
5. Wijkcultuurhuis - Lunetten (De Musketon)
6. Vergroenen van straten en buurten Noordoost
7. Vergroenen van straten en buurten Rubenskwartier
8. Oosterspoorbaan- Noordoost (groenblauwe route)
9. Groenblauwe route Kromme Rijnpark, omgeving Mytylschool
10. Herinrichting Malieblad en Maliebaan
11. Icoonproject Kromme Rijn Linie Landschap
12. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties
13. Doorfietsroute Utrecht – Amersfoort
14. OV-doorstroming Herculesplein
15. OV-verbinding Overvecht -USP, Kardinaal de Jongweg
16. Herinrichting Tuinwijkroute
17. Fietsmaatregelen om de Zuid / Waterliniebrug / Waterlinieweg
18. Uitbreiding Krommerijncollege
19. Nieuwe toiletvoorziening in Amelisweerd
20. Nieuwe toiletvoorziening bij Station Vaartsche Rijn
21. Herinrichting Koningsweg
22. Oudegeinlaan en omgeving opnieuw inrichten openbare ruimte
23. Blauwkapelseweg – kapelbrug en kruising Alexander Numankade
24. Herinrichting openbare ruimte Lauwerecht Noord
25. Doorfietsroute Utrecht-Houten (Gansstraat)
26. International school Utrecht
27. Herinrichting straten Hoograven Noord

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Gebiedsontwikkeling

West en Noordwest

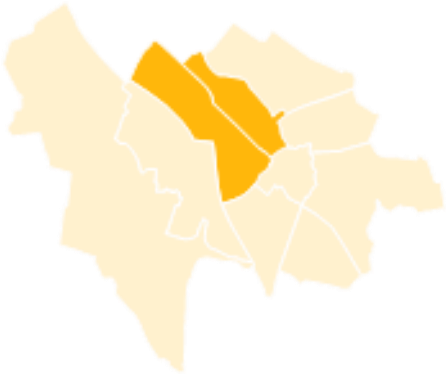
Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

Ambities en aandachtspunten voor West en Noordwest
Het gebied West en Noordwest heeft een uiteenlopend karakter van wijken. Zo zijn er de bedrijventerreinen Lage Weide en Werkspoorkwartier, maar ook veel woonwijken met verschillende type demografie en kenmerken. Het accent voor het gebied verschuift in de opgaven die er nu liggen van wonen naar werken.

Met de realisatie van Cartesiusdriehoek en Wisselspoor komt een einde aan de beschikbaarheid van grotere woningbouwlocaties in het gebied. Slechts enkele locaties, zoals Zuilense Vecht en Welgelegen, bieden nog kansen voor grotere woningbouwontwikkelingen. Daarnaast zijn er nog verschillende locaties waar gewerkt wordt aan kleinere woningbouwprojecten. Daarnaast lopen er onderzoeken met de woningcorporaties om in beeld te krijgen welke investeringspotenties zij zien. Dit willen we waar mogelijk koppelen aan het versterken van onder andere de sociale structuren en leefbaarheid in de wijken.

Ook is het de ambitie om het aantal arbeidsplekken te vergroten. Deze werkopgave komt voornamelijk tot stand in Werkspoorkwartier en Lage Weide, naast het gericht inzetten op het behoud van werken-in-de-wijk. Twee erg verschillende werklocaties met ieder zijn eigen ontwikkeldynamiek. Voor beide geldt een verdichtingsopgave, maar binnen een verschillend profiel. Een ander aandachtspunt voor het gebied is het toevoegen van meer groen. Al jaren is Noordwest één van de groenarmste wijken van Utrecht, hier ligt dan ook de opgave om de openbare ruimte te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Dit geldt ook voor bovenbeschreven werkgebieden. We realiseren hoogwaardige openbare ruimtes en proberen als meekoppelkans op verschillende locaties verder te vergroenen. Ook het op peil houden van het aantal maatschappelijke voorzieningen ten opzichte van de groei van de wijken is een aandachtspunt. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen proberen we dan ook maatschappelijke voorzieningen toe te voegen.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

Met de ontwikkelingen Cartesiusdriehoek en Wisselspoor (beiden in uitvoering) voegen we in de aankomende jaren een groot aantal woningen toe. Omdat grote bouwlocaties niet meer voorhanden zijn, zien we vooral kansen in de transformatie van kleinere locaties en verdichting (zoals Zwanenvechtlaan, Thomas à Kempisplantsoen en Van Heukelomlaan en diverse projecten in de wijk Welgelegen). In Welgelegen noord en zuid tezamen gaat het om ca 1000 nieuwe woningen in Ravellaan Noord, Ravellaan 96, Fransz Listplantsoen en Strawinskylaan. De projecten Ravellaan Noord en Ravellaan 96 kennen een grote politieke urgentie en verdienen daarmee extra aandacht. Bij het toevoegen van nieuwe plannen is bereikbaarheid en terughoudendheid met sloop/ nieuwbouw van sociale woningbouw een aandachtspunt.

Werken

Werkspoorkwartier is een bijzondere binnenstedelijke werklocatie waar we, naast het toevoegen van arbeidsplaatsen, werken aan een verbreding van het profiel met cultuur, creatieve makers, horeca, onderwijs, circulariteit en recreatie. Belangrijk hierin is de betaalbaarheid van ruimtes die nodig zijn om vrij te kunnen ondernemen, innoveren en experimenteren, zoals broedplaatsen. De basis voor het profiel van het Werkspoorkwartier is gelegd in de Omgevingsvisie Werkspoorkwartier (2021). Daarnaast werken we aan professionalisering van de ondernemersvereniging, stapsgewijze herinrichting van de openbare ruimte en herontwikkeling van de omgeving Station Zuilen. Dit doen we door een visie station Zuilen op te stellen.
Voor Lage Weide maakten de ondernemers zelf al een visie. Deze gebruiken wij als input voor de lange termijn koers voor Lage Weide, waarvoor in juni 2024 de Uitgangspuntennotitie is vastgesteld. Dit jaar werken we de toekomstvisie voor het gebied verder uit. Ook voor Lage Weide streven we naar verdichting en creëren van extra werkgelegenheid, met specifieke aandacht voor de circulaire economie, stadsgebonden bedrijvigheid en de toekomstbestendigheid van banen voor praktisch geschoolden. Door de congestie op de wegen biedt Lage Weide momenteel beperkte uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven. In Lage Weide willen we de werkgelegenheid vergroten door intensiever ruimtegebruik in combinatie met nieuwe mobiliteitsoplossingen; meer ruimte voor ov, fiets en voetganger. Daarbij willen we ook ruimte behouden voor zwaardere en grootschaligere bedrijfstakken met een hoge milieucontour en extensiever ruimtegebruik, die niet terecht kunnen elders in de stad en nodig zijn voor de eisen van de circulaire economie. We leggen de focus op bedrijven met meerwaarde voor de stad. Om het bedrijventerrein aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden, werken we in Lage Weide aan verschillende mobiliteits- en vergroeningsopgaven.
Voor het intensiveren van Lage Weide zijn extra mobiliteitsinvesteringen randvoorwaardelijk. Hierbij is de inspanning voornamelijk gericht op de modal shift van auto naar fiets en ov en goederenvervoer per water en spoor.

Maatschappelijke voorzieningen

De opgave ligt in de bestaande stad in het behoud (en versterken) van maatschappelijke bestemmingen en de balans daarin gezien de vele binnenstedelijke herontwikkelingen. Hierbij is ook de afstemming met naastgelegen ontwikkelingen van belang (bijv relatie tussen stationsgebied en Welgelegen). Daarnaast zijn betaalbare werk- en ontmoetingsplekken verdwenen. Onderzocht wordt of er extra maatschappelijke ruimte gerealiseerd kan worden bij herontwikkelingen en inzet van eigen vastgoed. Voor de Cartesiusdriehoek zijn er innovatieve ideeën op het gebied van preventieve gezondheidszorg. Ook komt er een kindcentrum en een sporthal. Samen met Stichtse Vecht werken we aan het optimaliseren van de sportvelden en een publiek toegankelijk park in Zuilense Vecht. In Welgelegen onderzoeken we woningbouw en de behoefte daarbij aan nieuwe voorzieningen. In Zuilen en Lombok werken we aan een integrale gebiedsontwikkeling met de woningcorporaties om daarmee ook de sociale behoeften in de wijk op één lijn te hebben voor het behoud en versterken van bij bewoners passende voorzieningen. In het Werkspoorkwartier leggen we de nadruk op het behoud van betaalbare ruimte voor broedplaatsen en creatieve en circulaire bedrijvigheid. Ambities die nog niet geprogrammeerd zijn of door bezuinigingen zijn uitgesteld zijn een buurthuis voor Geuzenwijk, een jongerenplek, sport- en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte zijn schaars en vergroeningsopgave, Amsterdamsestraatweg visie rond Julianapark richting het noorden (uitgesteld) en open zwemwater bij de Werkspoorkathedraalhaven.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

Een groot deel van dit gebied, met name Noordwest maar ook delen van West, is relatief stenig en vraagt om vergroening. Op dit moment liggen we met de lopende plannen nog onvoldoende op koers om onze groenambities te realiseren. Wel voeren we in het kader van de groene ommetjes diverse vergroeningsprojecten uit in Noordwest en zijn we in gesprek met bewoners over het uitbreiden van groene ommetjes. Ook zijn de eerste stappen gezet voor het versterken van de groen-blauwe ader rondom de Vecht; aan de Fortlaan voegen we groen toe om zo het Nifterlakeplantsoen met de Vecht te verbinden en dieper de wijk in te brengen.
Ook voegen we veel groen toe in de ontwikkeling van Cartesiusdriehoek, circa 30% groen. Daarnaast voegen we groen toe in Zuilense Vecht en werken we aan de stapsgewijze ontwikkeling van de parkzones langs het Amsterdam-Rijnkanaal en het Merwedekanaal (Rondje Stadseiland). Ook in Welgelegen wordt er ca 1 ha extra groen toegevoegd in het rioolvervangingsproject en is in de uitwerking van visie Welgelegen behouden en versterken van groen als randvoorwaarde opgenomen voor nieuwe ontwikkelingen in de wijk. Verder werken we ook aan het vergroenen van de stenige bedrijventerreinen Lage Weide en Werkspoorkwartier, om zo een aantrekkelijkere en gezondere werkomgeving te realiseren. De Kanaalstraat is opnieuw ingericht en aan de Damstraat wordt gewerkt.

Duurzame Mobiliteit

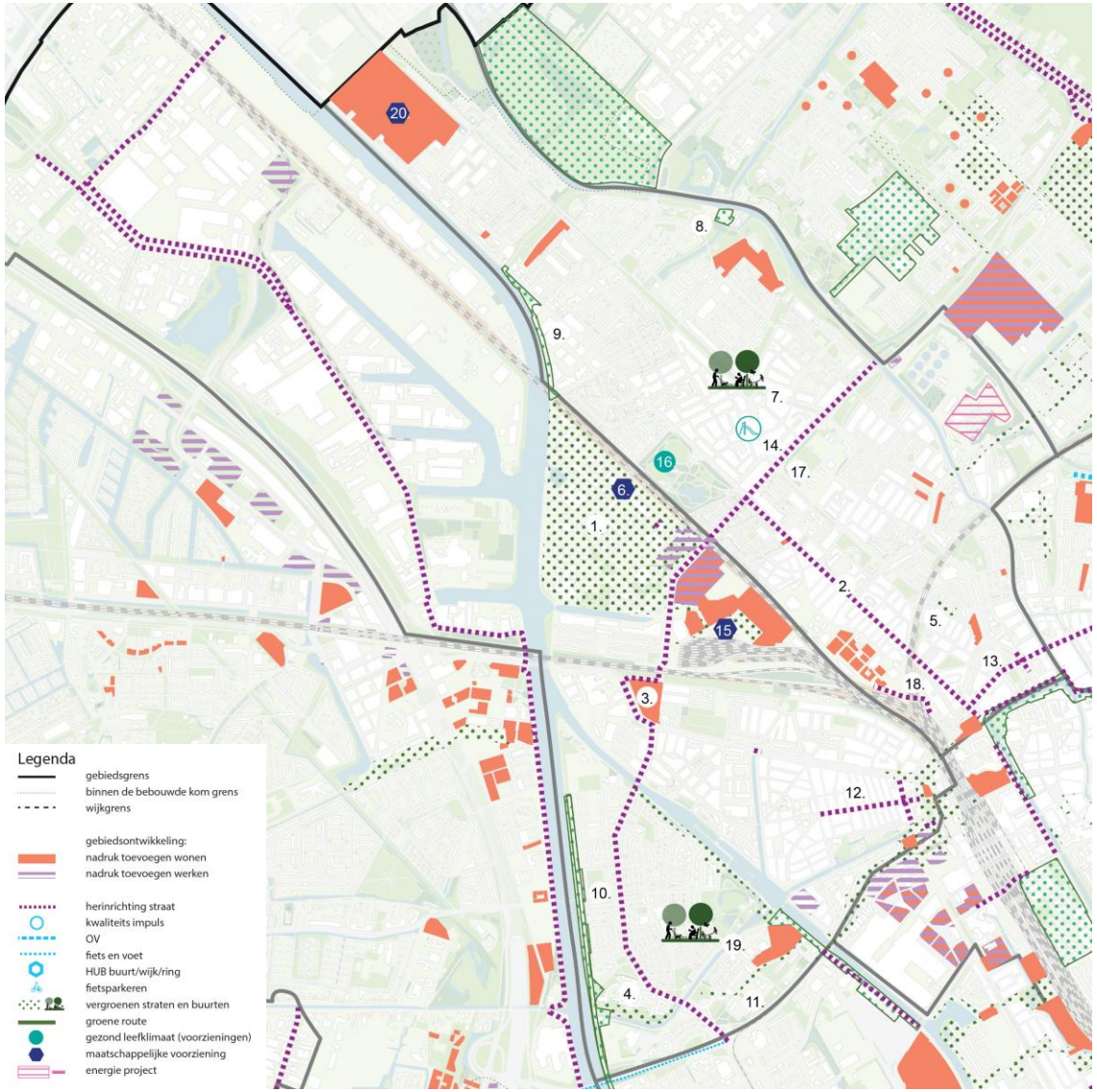
Ook in dit gebied werken we in 2025 aan het verbeteren van de voetganger en fietsverbindingen. Zo werken we aan betere fietsverbindingen in het gebied door projecten als Dom tot Damroute en doorfietsroute Lage Weide- Houten, fietsroute om de Noord en fietrsroute Weersingel Oostzijde. We werken aan een uitbreiding van de capaciteit voor het fietsparkeren op station Zuilen. Daarnaast nemen we verkeersveiligheidsmaatregelen op Lage Weide voor alle weggebruikers. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor een pontje van Werkspoorkwartier naar Lage Weide, om zo de bereikbaarheid te vergroten. In Lage Weide werken we aan nieuwe oplossingen voor het truckparkeren. Tot slot werken we de komende jaren aan de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg en is gestart met de uitvoering van een deel van de Westelijke Stadsboulevard rondom de Majellaknoop / Thomas à Kempisplantsoen.

Energie

Voor de energietransitie zijn doelen geformuleerd die voor de hele stad gelden en in de gebieden worden uitgewerkt. Lage Weide is aangewezen als zoekgebied voor windenergie en geothermie. De consequenties van het verzwaren en flexibeler maken van de energieinfrastructuur worden in de komende jaren in vrijwel alle wijken in de stad zichtbaar en hebben impact op de bestaande energiecentrales op Werkspoorkwartier en Lage Weide. Ook de oplossingsrichtingen voor de netcongestie landen deels in Lage Weide. Bij de uitwerking van de Transitievisie Warmte concretiseerden we de volgorde van de wijkgerichte aanpak naar aardgasvrij; Elinkwijk, Oog in Al en Ondiep zitten in blok 1 (uiterlijk gereed in 2034).
Netcongestie vormt een groot risico voor ontwikkelingen in het gebied. Projecten kunnen vertraging oplopen als gevolg van netcongestie.

West en Noordwest: overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Openbare ruimte Werkspoorkwartier
2. Herinrichting Amsterdamsestraatweg
3. Openbare ruimte Thomas à Kempisplantsoen
4. Openbare ruimte Welgelegen en Den Hommel
5. Speelplaats De Kameleon
6. Uitbouw muzikale oefenstudio's
7. Vergroenen Noordwest / Groene ommetjes
8. Fortlaan (groenblauwe route)
9. Demkapark (groenblauwe route)
10. Groenblauwe route Amsterdam-Rijnkanaal J. Wagenaarkade
11. Bijdrage Ravellaan (groenblauwe route)
12. Herinrichting Kanaalstraat-Damstraat
13. Fietsmaatregelen om de Noord
14. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties
15. Onderwijshuisvesting Cartesiusdriehoek – school en gymzaal SPOU / Sporthal Cartesiusdriehoek
16. Nieuwe toiletvoorziening Julianapark
17. Westelijke Stadsboulevard
18. Boorstraattunnel
19. Vergroenen West / Groene ommetjes
20. Sportpark Zuilense Vecht

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Gebiedsontwikkeling

Overvecht

Stand van zaken van het gebied in relatie tot de ambities

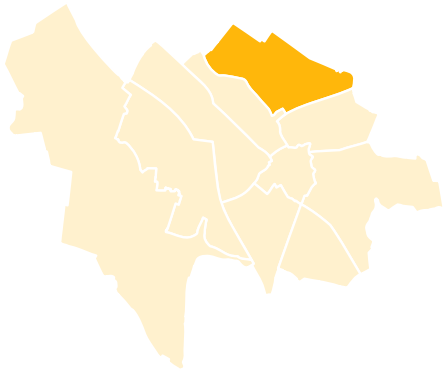
Samen voor Overvecht
Met de ruimtelijke opgave voor Overvecht dragen we bij aan de vijf ambities uit de wijkaanpak Samen voor Overvecht en verbeteren we de wijk stap voor stap. De ambitie ‘Plezierig wonen in een meer gemengde wijk’ staat bij de ruimtelijke aanpak centraal; meer woningaanbod voor verschillende mensen en een schone, groene, gezonde en veilige woonomgeving. Uitgangspunt is om Overvecht door te ontwikkelen tot een met de stad verbonden wijk voor iedereen. Met behoud van de identiteit en kwaliteit van het groene karakter, een ruim aanbod van diverse woningtypologieën en een centrum met een eigen profiel dat ruimte biedt aan stedelijke voorzieningen.

Omgevingsvisie Overvecht
Met de vaststelling van de beleidsnota Omgevingsvisie Overvecht is een belangrijke stap gezet. In de visie laten we zien hoe de opgaven uit de RSU voor Overvecht vertaald worden. Zo geven we bijvoorbeeld invulling aan de manier waarop er circa 5000 woningen aan de wijk kunnen worden toegevoegd en aan de extra ruimte voor werkgelegenheid (3000 arbeidsplekken). Dit doen we door te kiezen voor verdichting rondom de centrale as, een duidelijk mobiliteitsconcept en door het toevoegen van groen en voorzieningen. We behouden wat goed is en laten zien waar we de wijk kunnen veranderen en versterken.

De beleidsnota geeft heldere kaders en benoemt belangrijke waarden. Dat gaat helpen om op projectniveau keuzes te maken. Dat gebeurt stap voor stap en de beleidsnota geeft ons daarbij de richting. Voor de uitvoering is de gemeente altijd afhankelijk van de medewerking van eigenaren en bewoners.

De ambities voor Overvecht 2040 zijn:

- Overvecht beschikt over verschillende soorten huizen en draagt bij aan de groei van de stad. Zo kunnen mensen uit Overvecht makkelijker een passende woning vinden en van een kleine naar een grote woning of van een grote woning naar een kleine woning verhuizen. Hierdoor is er ruimte voor andere mensen die een woning zoeken.
- Overvecht heeft ruimte voor (nieuwe) bedrijven en het is aantrekkelijk voor ondernemers om zich hier te vestigen. Zo kunnen Overvechters werken en ondernemen in de wijk.
- Overvecht is de groenste wijk van Utrecht. Het klimaat verandert, en Overvecht verandert mee. De wijk bereidt zich voor op warmere droge zomers en plotselinge stortbuien.
- Overvechters voelen zich gezonder en veiliger. De omgeving biedt voldoende ruimte om te sporten, spelen en bewegen.
- Overvecht blijft een prettige en inclusieve wijk voor iedereen, met extra aandacht voor voorzieningen, ouderen, kinderen en zorgbehoevenden. De culturele diversiteit van Overvecht blijft een kracht.
- Overvecht is een belangrijk onderdeel van Utrecht, door goede verbindingen voor mens en dier wordt Overvecht beter verbonden met de omliggende gebieden.
- Overvecht is een verkeersveilige wijk waar je prettig kan lopen, fietsen en spelen.
- Overvecht wordt op een duurzame manier verwarmd. Waar mogelijk wordt er circulair gebouwd. Wegen, pleintjes, groen en parken worden zoveel mogelijk ingericht en onderhouden door gebruik te maken van circulaire materialen.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Wonen

Op korte termijn zien we voldoende plancapaciteit, de (middel)lange termijn is echter nog onzeker. De woningbouwopgave in het gebied is meer onder druk komen staan. Projecten vertragen en business cases komen lastiger rond. Dit ligt zowel aan een aantal externe factoren, zoals gestegen bouwkosten, procesgang bij de Raad van State en de gevolgen van netcongestie. Daarnaast maken bovenwettelijke beleidseisen van de gemeente het moeilijker om tot een sluitende business case te komen. In het MPR zit een aantal grote en middelgrote projecten, zoals Masterplan Overvecht Centrum (2.500 woningen), Ivoordreef (307 woningen) en Indusdreef (circa 350 woningen). Met de lopende projecten wordt de woningvoorraad, in lijn met de doelen uit de Omgevingsvisie, gemengder. Aandachtspunt is dat voor verdere verdichting het verbeteren van de (kwaliteit van de) openbare ruimte & groen en mobiliteitsmaatregelen belangrijke randvoorwaarden zijn.

Werken

Met de lopende projecten liggen we – gezien de gewenst groei - nog niet op schema, maar zien we wel veel potentie. In de Omgevingsvisie Overvecht geven we ruimte voor de toevoeging van meer arbeidsplaatsen, waaronder het intensiveren van bestaande bedrijventerreinen zoals Nieuw Overvecht . We hebben vastgelegd dat hier geen ruimte komt voor woningen. Binnen de Masterplan Overvecht Centrum komt op termijn ruimte voor nieuwe werkgelegenheid. Daarnaast zien we de knoop van Station Overvecht als plek voor meer werkgelegenheid. Aanvullend kijken we samen met de woningcorporaties naar meer spreiding van werkruimtes door de wijk.

Maatschappelijke voorzieningen

Maatschappelijke voorzieningen groeien mee, het zoeken naar geschikte en passende ruimte en de financiën blijft een uitdaging. De opgave is om de maatschappelijke voorzieningen mee te laten groeien met de groei van de wijk. Omdat in Overvecht van oudsher functies als wonen en werken gescheiden zijn, zoeken we naar functiemenging in de verschillende woonbuurten en in Overvecht Centrum. Eind 2024 is de Indusdreef aangewezen als voorkeurslocatie voor de bouw van een nieuwe VO-school (voor 1.000 leerlingen), sporthal en woningen. Aan de Santa Cruzdreef 30 wordt het huidige schoolgebouw herontwikkeld tot integraal kindcentrum voor leerlingen met een TOS (taalontwikkelingsstoornis). Verder werken we aan de ontwikkeling van de zes gemeentelijke panden in Overvecht die toe zijn aan herontwikkeling, met behoud van maatschappelijke voorzieningen, vaak in combinatie met wonen (bijvoorbeeld buurtcentrum Burezina, een geïntegreerd gezondheidscentrum en ruimte voor het buurtteam en wonen met zorg voor jongeren.

In de Omgevingsvisie Overvecht wordt aandacht besteed aan de toevoeging van culturele broedplaatsen, een nieuw cultureel centrum en sport- en speelvoorzieningen. Hier zijn nu nog geen middelen voor beschikbaar. De sportdeelname in Overvecht is laag, terwijl sport en beweging essentieel is voor de gezondheid. Daarom kiezen we ervoor de ruimte voor veldsport mee te laten groeien met de groei van de wijk. We kijken hoe we het gebruik van de bestaande sportaccommodaties kunnen optimaliseren en welke mogelijkheden er zijn om sport- en beweegfuncties toe te voegen aan het nieuwe sportcluster bij de Vechtse Banen en het bedrijventerrein (door bijvoorbeeld velden anders in te delen en te kijken naar dubbelgebruik). Voor de langere termijn zoeken we ruimte voor de inpassing van een sportcomplex met 3 à 4 velden, waarbij het Noorderpark is aangewezen als eerste zoeklocatie.

Liggen we op koers met het behalen van de ambities?

Openbare Ruimte, Klimaat en Groen

De openbare ruimte in Overvecht is stenig, anoniem en verouderd en vraagt om een kwaliteitsverbetering. Daarbij is er een enorme groenopgave.

Herinrichting buurten

De openbare ruimte in heel Overvecht vraagt de komende 20 jaar om een grootschalige integrale aanpak. Stadsbedrijven investeert in de vervanging van de riolering en wegverharding in de hele wijk. Om met deze vervangingsopgave de openbare ruimte meteen in één keer goed aan te leggen en daarmee de ambities op het gebied van energie, klimaat, groen en mobiliteit te behalen zijn aanvullende middelen nodig. Met een integrale aanpak van de openbare ruimte kunnen we bijdragen aan de leefbaarheid, verkeersveiligheid, klimaatadaptatie, vergroening, energietransitie, mobiliteitstransitie en verdichting. De eerste integrale herinrichtingsprojecten (Taagdreef en Amazonekwartier) zijn in voorbereiding en we starten nu met de derde buurt: Neckardreef-Noord. Toereikend budget voor het realiseren van alle ambities en de herinrichting van volgende buurten en extra projecten ontbreken vooralsnog.

Groen

Met de omgevingsvisie wordt er naast de toename van 57 ha groen stevig ingezet op kwalitatieve verbetering van het groen. We voegen meer groen toe in de wijk en in het buitengebied maken we meer ecologisch en recreatief waardevol groen. We realiseren ongeveer 23,5 hectare nieuw buurt- en wijkgroen, in de parken en in de groenblauwe routes. Dit is afhankelijk van ambitieuze keuzes op het gebied van mobiliteit, parkeren en bouwen. In de Vechtscheg en in het groen om de stad willen we ongeveer 36 ha meer recreatief en ecologisch waardevol groen maken (Noorderpark en Natuurgebied Zuilen). Ook voor de realisatie van deze groen opgaven zijn aanvullende middelen vereist.

Duurzame Mobiliteit

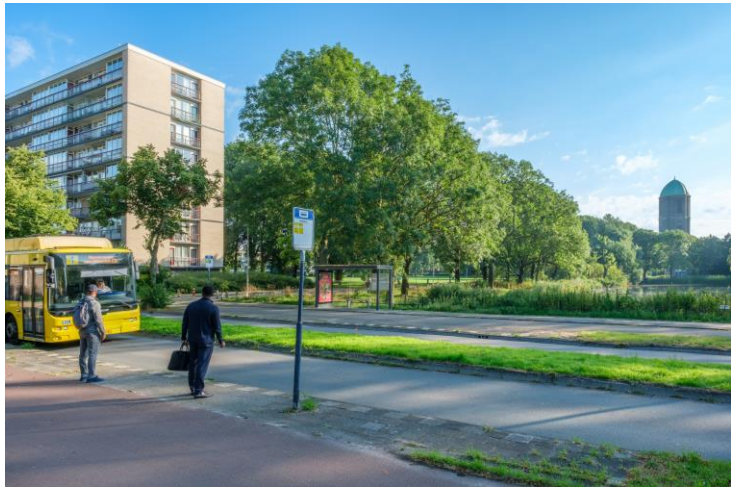
We werken aan de mobiliteitstransitie voor een veilig en verbonden Overvecht . We geven in Utrecht voorrang aan gezonde en schone manieren van verplaatsen. Ook in Overvecht zetten we in op de mobiliteitstransitie met een verschuiving van auto naar lopen, fietsen en ov. Vooral ook om meer ruimte te maken voor spelen en verblijven. Verkeershinder, geluid en uitstoot proberen we zoveel mogelijk te beperken. We werken met herinrichtingen en de invoer van meer 30km/u en erven (15 km/u) aan verkeersveilige, aantrekkelijke, groene en sociaal veilige straten en fietspaden. We werken vanuit de omgevingsvisie aan verschillende maatregelen/ projecten die bijdragen aan de mobiliteitstransitie:

- Herinrichting van de buurten (Taagdreef, Amazonekwartier, Neckardreef-Noord, Donaudreef)
- Centrale as grotendeels autovrij
- Minder autoverkeer door de buurten
- Sterker fiets- en wandelnetwerk binnen en buiten de wijk, stimuleren van beweging (oa. Gageldijk)
- Opschaling van het openbaar vervoer: sneller én lokaler

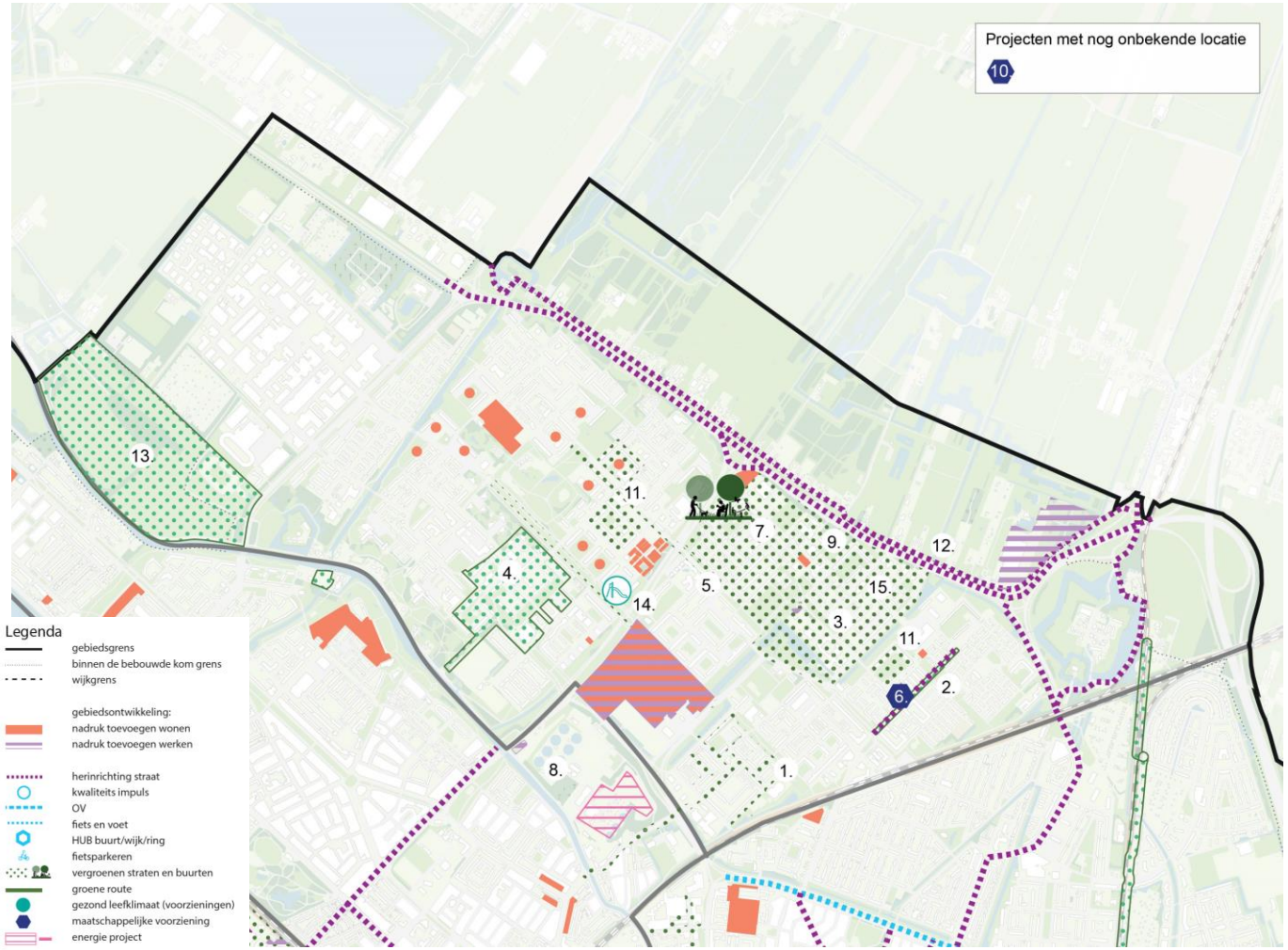
De planvorming met betrekking tot de NRU is onzeker. In 2024-2025 is/wordt onderhoud en enkele verbetermaatregelen uitgevoerd. We blijven in overleg met de Provincie en het Rijk over noodzakelijke investeringen in de NRU.

Energie

Het particulier bezit in Overvecht wordt verduurzaamd met behulp van bijdrages uit het Volkshuisvestingsfonds. Met een bijdrage van het Volkshuisvestingsfonds kunnen we aan de slag met onder andere de renovatie en verduurzaming van VvE's en de renovatie en verduurzaming van particuliere eengezinswoningen.
In het Noorderpark is een zoekgebied voor windenergie aangegeven. Dat vraagt om een integrale afweging tussen alle opgaven in dit gebied.

Overvecht : overzichtskaart ruimtelijke investeringen MPR

1. Openbare ruimte Camera Obscura/ Taagdreef / OR Taagdreef e.o.
2. Herinrichting Donaudreef
3. Openbare ruimte Watertoren / Aanvulling speel-sportaanbod in Park de Watertoren
4. Integraal project Overvecht Amazonekwartier / Kunstgrasveld Mayadreef & Valpariasodreef / drie speelplekken
5. Groene Lint
6. Buurtcentrum Overvecht
7. Vergroenen straten en buurten Overvecht
8. Vechtroute Zandpad natuurversterking
9. Integrale aanpak NRU
10. Onderwijshuisvesting College Overvecht met drie gymzalen
11. Groene Voet, aanpak openbare ruimte bij gerenoveerde corporatieflats
12. Fietsstraat Gageldijk
13. Natuurgebied Zuilen
14. Aanleg/ onderzoek speelvoorzieningen diverse locaties
15. Integrale aanpak openbare ruimte Neckardreef Noord

Een interactief overzicht van de ruimtelijke projecten is te bekijken via de website.

- Gemeentelijke investeringen uit het MPR voor Groen, Mobiliteit, Maatschappelijke voorzieningen en sporten, spelen en bewegen zijn op de kaart hiernaast weergegeven met nummers.
- Gebiedsontwikkelingen zijn op de kaart hiernaast weergeven met vlakken en oranje (wonen) en paars (werken) gearceerd.

Grondexploitaties

Lopende grondexploitaties

Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma

Leidsche Rijn A2 zone

Stationsgebied

Beurskwartier

Lombokplein

Merwedekanaalzone: Grondexploitatie

Merwedekanaalzone: Faciliterend grondbeleid

Zuilense Vecht

Oudenrijn West

Hart van de Meern

Kern/ Centrumplan Vleuten

BEFU

Isotopenweg

Grondexploitaties

Actueel financieel beeld grondexploitaties op hoofdlijnen

Samenvatting

De actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2025 toont op hoofdlijnen voor de gemeentelijke grondexploitaties een verbeterd positief resultaat. Dit resultaat is per saldo met name het gevolg van reeds begrote en ontvangen rijkssubsidies in project Beurskwartier en Zuilense Vecht, in combinatie met een verbeterd resultaat in de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone als gevolg van technische aanpassingen voortvloeiend uit het afsluiten van de grondexploitatie Leidsche Rijn. Daar tegenover staat een toenemend risicoprofiel voornamelijk als gevolg van netcongestie.

In de Peilstok grondexploitaties Stedelijke Ontwikkeling per peildatum 1 juli 2024 verwachtten wij dat het geprognosticeerd resultaat grondexploitaties zich per saldo nagenoeg budgettair neutraal zou ontwikkelen en dat met name het risicoprofiel van grondexploitaties zou toenemen als gevolg van marktontwikkelingen en risico op uitgiftevertraging vanwege netcongestie. Op basis van de actualisatie van het risicoprofiel per peildatum 1-1-2025 is het risicoprofiel van de grondexploitaties toegenomen (zie paragraaf Risicomanagement grondexploitaties). Deze problematiek doet zich met name voor in grondexploitatie projecten waar we nog moeten starten met het te realiseren programma, dan wel waar nog geen contractvorming heeft plaatsgevonden. De benodigde reservering voor het opvangen van de risico's grondexploitaties in de reserve grondexploitatie is ten opzichte van vorig jaar toegenomen met 4,6 miljoen euro.

De reserve grondexploitaties heeft een licht positief meerjarig beeld van 2,66 miljoen euro in jaarsnede 2029. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie en een lichte verbetering ten opzichte van het beeld in het MPR 2024. De stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties zijn gebaseerd op actuele resultaten van alle grondexploitaties en op actueel benodigde risicoreserveringen.

Grondexploitaties Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en A2-zone

Bij de 2e Bestuursrapportage 2024 (Peilstok Stedelijke Ontwikkeling) heeft de raad besloten de grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 af te sluiten en twee nieuwe grondexploitaties te openen: Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en Leidsche Rijn A2-zone. Vanaf dit MPR presenteren wij deze projecten als onderdeel van de gemeentelijke grondexploitaties. Het geprognosticeerde resultaat van de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma verbetert na actualisatie per 1-1-2025. Dit resultaat is met name het gevolg van stijgende rentebaten. Het geprognosticeerde resultaat van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone verbetert ook na actualisatie. Dit is met name het gevolg van technische aanpassingen voortvloeiend uit het afsluiten van de grondexploitatie Leidsche Rijn. Per saldo resulteert de afsluiting van de grondexploitatie en het openen van twee nieuwe grondexploitaties in een licht positief resultaat.

Grondexploitatie Stationsgebied

Bij het MPR 2024 is besloten dat een aantal delen van de grondexploitatie wordt afgesloten. In 2024 zijn deze delen afgesloten en in deze actualisatie is dit verwerkt. Het geprognosticeerd resultaat van de grondexploitatie Stationsgebied blijft na actualisatie per 1-1-2025 negatief. Ten opzichte van de negatieve waarde op 1-1-2024 laat de grondexploitatie Stationsgebied –gecorrigeerd voor de deelafsluitingen- een licht negatieve mutatie zien. Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen. De voorziening is op eindwaarde (saldo aan het einde van de looptijd van het project). Door de licht negatieve mutatie is de voorziening licht opgehoogd.

Merwedekanaalzone

Het geprognosticeerd resultaat (voor winstneming) van de grondexploitatie Merwedekanaalzone deelgebied 4 verbetert en deelgebied 5 blijft gelijk. Bij deelgebied 4 wordt een winst genomen op basis van de door het BBV voorgeschreven POC-methode. De resultaten Merwedekanaalzone worden per saldo conform raadsbesluit verwerkt in het Financieel Kader Merwedekanaalzone. Dit financieel kader blijft sluitend, maar de afgelopen jaren zijn de risico's -en daarmee de kans op een niet meer sluitend financieel kader- aanzienlijk toegenomen.

Overige gemeentelijke grondexploitaties

De overige gemeentelijke grondexploitaties laten na actualisatie per 1-1-2025 per saldo een licht positief resultaat zien. In dit resultaat zijn de ontvangen Woningbouw impuls subsidies (WBI) van het rijk verwerkt.

Begrotingscyclus

In de 2e Bestuursrapportage 2024 rapporteerden wij in de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling per peildatum 1 juli 2024 over de ontwikkelingen van de grondexploitaties. Per peildatum 1 januari 2025 hebben wij alle grondexploitaties geactualiseerd. Deze actuele geprognosticeerde resultaten zijn verantwoord in de Jaarstukken 2024, in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen en in de paragraaf Grondbeleid. In dit hoofdstuk van het Meerjarenperspectief Ruimte 2025 en in de geheime bijlage (gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht) worden de actuele geprognosticeerde resultaten per grondexploitatie, de actuele risico- en scenarioanalyses en de doorwerking daarvan op het verloop van de reserve grondexploitaties toegelicht.

Actualisatie van de grondexploitaties

De Gemeente Utrecht heeft een actieve rol in de gebiedsontwikkelingen in de stad en geeft dit vorm door zowel zelf grondexploitaties te voeren als een faciliterende rol aan te nemen bij private ontwikkelingen. Het voeren van grondexploitaties geeft ons de mogelijkheid om actief sturing te geven aan het realiseren van de beleidsambities op het gebied van stedelijke ontwikkeling zoals benoemd in voorgaande hoofdstukken.

In hoofdstuk 2 Ruimtelijke koers van dit MPR 2025 wordt al beschreven dat een aantal cruciale ontwikkelingen op ons afkomt. Zo zien we dat woningbouw onder druk blijft staan vanwege verdere stijging van de bouwkosten en volatiele veranderingen in de kapitaalmarkt zoals stijgende inflatie en rente. Ook neemt de onzekerheid rondom netcongestie toe. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de fasering van de programmering en raming van kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. De aanpak voor het beheersen van deze risico's is tweeledig. In de eerste plaats wordt de financiële stand van de grondexploitaties geactualiseerd van 1-1-2024 naar 1-1-2025. Daarnaast wordt er voor elke grondexploitatie een specifieke risicoanalyse uitgevoerd.

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële stand van zaken van deze grondexploitaties en hoe wij omgaan met de bijbehorende risico’s. Daarbij geven we inzicht in het te voeren grond- en grondprijsbeleid, de parameters en methodieken die zijn gehanteerd bij de actualisatie naar 1-1-2025 en eventuele tussentijdse winstnemingen.

Afgewogen Actief Grondbeleid

De kaders rond het te voeren gemeentelijke grondbeleid zijn in 2024 door de gemeenteraad vastgelegd in de nieuwe Beleidsnota Grondbeleid 2024. De beleidsnota schrijft voor dat de gemeente overstapt naar Afgewogen Actief Grondbeleid. Tezamen met het vaststellen van de beleidsnota heeft de raad de Motie M382 Kom in Actie bij Actief grondbeleid aangenomen. Deze motie verzoekt de gemeente om bij de Voorjaarsnota 2025 met een uitwerking voor een financiële strategie te komen waarin de capaciteit en middelen voor de uitvoering van actief grondbeleid worden geconcretiseerd. En hierover voortaan periodiek bij de P&C momenten te monitoren, rapporteren en waar nodig te evalueren. Bij de Voorjaarsnota 2025 worden geen gemeentelijke middelen bestemd voor de uitvoering van afgewogen actief grondbeleid, maar blijft de financiële strategie om maximaal in te zetten op het verkrijgen van rijksmiddelen.

In het MPR rapporteren en monitoren wij jaarlijks over de voortgang van de gemeentelijke grondexploitaties. In de jaarstukken geven wij bovendien inzicht in de inzet van ons grondbeleidinstrumentarium, zoals het vestigen van Voorkeursrechten en welke strategische en anticiperende verwervingen wij hebben gedaan.

Leidsche Rijn: afsluiten grondexploitatie en openen twee opvolgende grondexploitaties

In het Raadsbesluit van november 2024 inzake de Peilstok 2024 is de voormalige grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 afgesloten en zijn twee opvolgende grondexploitaties geopend. Het gaat hierbij om een financieel-technische herstructurering.

Deze herstructurering heeft plaatsgevonden omdat de werkzaamheden in een groot aantal deelcomplexen binnen de grondexploitatie Leidsche Rijn vrijwel zijn afgerond. Vanuit praktische overwegingen was het wenselijk om de volledige grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 af te sluiten en gelijktijdig twee grondexploitaties te openen waar het restant van de nog te realiseren gebiedsopgave is ondergebracht.

Daarnaast was er -zoals bij het MPR 2024 reeds aangekondigd- aanleiding om de voormalige grondexploitatie Leidsche Rijn op een nieuwe manier vorm te geven. Dit kwam voort uit de wijziging die in 2023 is gepubliceerd door de commissie BBV in de wettelijke richtlijnen met betrekking tot grondexploitaties die een looptijd kennen langer dan 10 jaar. In deze richtlijnen staat dat vanaf 2025 voor langlopende grondexploitaties (>10 jaar) geen tussentijdse winsten meer mogen worden genomen.

De grondexploitatie Leidsche Rijn “Uitvoeringsprogramma” is geopend per 31-12-2024. Deze grondexploitatie kent een looptijd tot 10 jaar. De volgende deelcomplexen vallen onder deze grondexploitatie: Het Zand, Rijnvliet, Leeuwesteyn, Haarrijn, Maximapark, Hooggelegen en Resterend Woningbouw. Op deze grondexploitatie is conform BBV-regelgeving tussentijdse winst genomen.

De grondexploitatie Leidsche Rijn “A2-zone” is geopend per 31-12-2024. Deze grondexploitatie kent een resterende looptijd langer dan 10 jaar. De volgende deelcomplexen vallen onder deze grondexploitatie: Leidsche Rijn Centrum, Papendorp en Strijkviertel. Daarnaast is het nieuwe deelcomplex Vierde Kwadrant Fase 1 geopend en toegevoegd. Ook dit deelcomplex kent een looptijd langer dan 10 jaar. Ten laste van deze grondexploitatie mogen geen tussentijdse winsten worden genomen.

Vennootschapsbelasting positie grondexploitatieprojecten Gemeente
Per 1 januari 2016 is de belastingplicht voor vennootschapsbelasting ingevoerd voor ondernemingen van overheden. In het coalitieakkoord van 2022 is met betrekking tot het grondbeleid besloten om binnen gebiedsontwikkelingen een stevigere rol te pakken om onze maatschappelijke doelen te kunnen realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren worden actief grondbeleid en strategische grondposities ingezet waar dit een toegevoegde waarde heeft, mits de risicobeheersing is gewaarborgd. Het openen van nieuwe grondexploitaties is een vorm van actief grondbeleid. De afgelopen jaren zijn er nieuwe grondexploitaties geopend: tezamen met de lopende grondexploitaties zijn deze fiscaal verlieslatend. Daarmee is aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, niet voldaan. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt dan ook geen rekening gehouden met de druk van vennootschapsbelasting op de grondexploitaties.

Sociale grondprijzen
Net als vorig jaar hebben we ervoor gekozen de gehanteerde sociale grondprijzen binnen de grondexploitaties op dezelfde wijze toe te passen conform de gemeentelijke grondprijzenbrief (2025). De sociale grondprijzen uit deze grondprijzenbrief worden geïndexeerd naar het niveau prijspeil 1-1-2025. Deze indexatie is gebaseerd op de combinatie index van het CPI en de BdB en komt uit op 3,42%.

Middenhuur woningen
In Utrecht hanteren wij voor middenhuur woningen een marktconforme grondprijs conform de residuele grondprijsmethodiek. Nieuwe landelijke regelgeving voor middenhuur is in 2024 vastgesteld. Utrecht werkt aan een nieuwe beleidsnota Wonen waarin de landelijke regelgeving wordt vertaald naar Utrechts beleid. Tot het moment van vaststellen van de nieuwe Beleidsnota Wonen, hanteren wij binnen projecten residuele grondwaardes gebaseerd op de kaders van ons Actieplan Middenhuur, tenzij aanleiding is om hiervan af te wijken. Dan hanteren wij residuele grondwaardes gebaseerd op landelijke regelgeving voor middenhuur. Bij de actualisatie van de grondexploitaties heeft dit niet geleid tot bijstellingen van prognoses.

Tussentijdse winstneming

De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen moeten worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen, wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt. De formule is als volgt:

$$POC = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

In het geval dat 80% van de kosten in een gebiedsontwikkeling zijn gerealiseerd en 50% procent van de kavels zijn uitgegeven, dan is deze gebiedsontwikkeling volgens de POC-methode voor 40% compleet. Dit betekent dat 40% van de winstverwachting op de eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden.

Parameters 2025	2024	2025	Looptijd
Rente	1,74%	2,00%	gehele looptijd
Disconteringsvoet	1,74%	2,00%	gehele looptijd
Opbrengstenstijging vrije sector	1%	2%	2% (2025-2034)
Opbrengstenstijging middenhuur	0%, 1%	0%, 1%	0% (2025), 1% (2026-2034)
Opbrengstenstijging sociaal	0,5%, 1%	3,42%, 2%	3,42% (2024), 2% (2025-2034)
m.u.v. bedrijfskavels	0%	0%	gehele looptijd
m.u.v. kantoren	0%	0%	gehele looptijd
m.u.v. detailhandel en horeca	0%	0%	gehele looptijd
Kostenstijging	3%, 2%	1%, 2%, 2,5%	1% (2024), 2% (2025), daarna 2,5% gehele looptijd
m.u.v. verwervingskosten	n.v.t.	n.v.t.	Project specifiek bepalen

Parameters voor indexatie vanaf 1-1-2025

Voor een grondexploitatie is de bepaling van parameters voor indexatie essentieel om de berekeningen in de tijd uit te kunnen zetten. Zo liggen de prijzen van bijvoorbeeld bouwmaterialen in de toekomst waarschijnlijk hoger dan nu. Met behulp van indexcijfers kunnen deze prijzen bij benadering ingeschat worden. Op basis van de vastgestelde kaders 2025 zijn de volgende parameters vastgesteld:

Rentepercentage

Het rentepercentage wordt berekend zoals voorgeschreven door het BBV. Het BBV stelt dat het rentepercentage moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Dit betekent dat er twee mogelijke scenario's zijn. Ten eerste kan er sprake zijn van projectfinanciering. In dat geval is er een lening afgesloten voor een specifieke grondexploitatie. In deze situatie moet er dan met het rentepercentage voor die betreffende lening worden gerekend. Ten tweede, als er geen sprake is van projectfinanciering, dan dient het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente te worden gehanteerd. Dit rentepercentage is voor 2025 berekend op 2,00%.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet is het rekenpercentage dat gebruikt wordt om de contante waarde van toekomstige kasstromen te berekenen. De gehanteerde disconteringsvoet is gelijk aan het berekende rentepercentage. De disconteringsvoet is daarom 2,00%.

Opbrengstenstijging

De opbrengsten binnen een grondexploitatie worden bepaald door de gehanteerde grondprijs. De hoogte van deze grondprijs wordt voornamelijk residueel bepaald. Dit houdt in dat het verschil wordt berekend tussen enerzijds de marktwaarde en anderzijds de bouwkosten en bijkomende kosten. Door de toepassing van deze residuele grondwaardemethodiek worden zowel de mutaties in de vastgoedmarkt als de mutaties in de bouwkosten meegenomen. In de afgelopen jaren hebben we een (lichte) stijging gezien van deze residuele grondwaarde omdat de prijzen van vastgoed harder stegen dan de bouwkosten. Gedurende 2024 is dit positieve effect verder toegenomen. Mede vanwege de stabiliserende (hypotheek-)rente, alsmede toegenomen leencapaciteit voor potentiële kopers door gestegen lonen, zijn de prijzen van vastgoed harder gestegen dan was voorzien. Hiertegenover staat een afvlakking van de stijging van de bouwkosten. Gezien deze ontwikkelingen is de parameter voor opbrengstenstijging voor 2025 bepaald op 2% voor vrije sector woningen. We verwachten dat dit percentage voor de resterende looptijd realistisch zal zijn, gezien de staat van de huidige krappe woningmarkt. De business case van het segment van middenhuur staat echter nog steeds onder druk. Dit jaar verwachten wij daarom geen opbrengstenstijging te kunnen realiseren. Door verwachte aanpassingen in onze beleidsambities, die meer in lijn komen met rijksbeleid, denken we de komende jaren 1% opbrengstenstijging te kunnen realiseren.

Conform BBV mogen grondprijzen maximaal tot 10 jaar in de toekomst geïndexeerd worden in de grondexploitatie. Na 2034 staat de opbrengstenstijging daarom op 0%.

Kostenstijging

De kosten voor met name het bouw- en woonrijp maken, zijn het afgelopen jaar verder gestegen. De stijging is minder groot ten opzichte van 2023. Zoals op de vorige pagina in de tabel is terug te zien, is een prijspeilcorrectie van 1% doorgevoerd van 1-1-2024 naar 1-1-2025. Ten opzichte van vorig jaar is dit een verbetering. Op basis van ervaringscijfers binnen de Gemeente Utrecht en het raadplegen van extern advies wordt deze kostenindex voor 2025 ingeschat op 2% en voor de resterende looptijd verder verhoogd tot 2,5%. Dit als gevolg van teruglopende concurrentie bij aanbestedingen en de gevolgen van aanstaande verscherpte milieuregels voor aannemers.

Financieel verloop gemeentelijke grondexploitaties over 2024

Onderstaande tabel geeft het financiële verloop van de gemeentelijke grondexploitaties over 2024 weer. De mutaties zijn een verschil tussen het geprognosticeerd resultaat op 1 januari 2024 en het nieuwe geprognosticeerd resultaat op 1 januari 2025. Deze mutaties zijn een optelsom van mee- en tegenvallers binnen de grondexploitaties. De projecttabbladen die hierna volgen, gaan verder in op de mutaties per project. Bij een beoordeling van de actieve grondexploitaties per eind 2024, op basis van de door het BBV voorgeschreven POC-methode, is er bij enkele grondexploitaties sprake van verplichte tussentijdse winstneming. De winstnemingen zijn uitsluitend gedaan bij grondexploitaties met een positief saldo. De tabel geeft inzicht in deze bedragen, waarbij de bijdrages aan de Mobility Hub XL zijn gepresenteerd als integraal onderdeel van de grondexploitaties (voor de projecten waar dit van toepassing is). De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties en de voorziening negatieve grondexploitaties, waarover in paragraaf ‘Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties’ wordt gerapporteerd.
In de paragraaf ‘Risicomanagement Grondexploitaties’ wordt inzicht gegeven in de risico- en scenarioanalyses van de gemeentelijke grondexploitaties. De resultaten van deze paragraaf worden eveneens als input gebruikt voor de paragraaf ‘Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties’.

Af te sluiten en te openen grondexploitaties

In 2024 is de grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 afgesloten en zijn twee opvolgende grondexploitaties geopend: Leidsche Rijn “Uitvoeringsprogramma” en Leidsche Rijn “A2-zone”.
In 2024 zijn enkele deelcomplexen van de grondexploitatie Stationsgebied afgesloten.
In 2024 is de grondexploitatie Lombokplein geopend.
De financiële gevolgen zijn verwerkt in onderstaande tabel.

Grondexploitatie (miljoen euro op Netto Contante Waarde)	Saldo MPR 2024	Geopende grondexploitaties	Mutatie lopende grondexploitaties	Winstneming over 2024	Saldo MPR 2025
Gemeente grondexploitaties (incl. Leidsche Rijn (2x) en Lombokplein)	4,2	-21,8	+16,5	20,4	-21,5
Stationsgebied	-88,5	-	+40,5	-	-48,0
Leidsche Rijn (afgesloten grondexploitatie)	14,2	-	-3,1	11,1	0,0

Projectnaam: Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma

Doelstelling, inhoud en opgave

In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad. Het wordt steeds meer een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur-)woningen, het realiseren van diverse commerciële- en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. De in de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma opgenomen deelexploitaties dragen bij aan deze opgave. In deze deelexploitaties zit vooral woningbouwprogramma dat de komende tien jaren zal worden gerealiseerd.

Deelexploitaties en deelgebiedoverstijgende exploitaties

De grondexploitatie bestaat uit deelexploitaties voor de gebieden, zoals Haarrijn en Rijnvliet. Daarnaast is er een aantal gebiedsoverstijgende deelexploitaties. In de deelexploitaties zijn de kosten en opbrengsten opgenomen die te maken hebben met de ontwikkeling van een specifiek deelgebied. De deelgebiedoverstijgende exploitaties bevatten kostenposten die nodig zijn om de gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn volledig te kunnen realiseren. Het gaat om generieke kostenposten zoals verwervingen en deelgebied overstijgende infrastructuur.

Actueel geprognosticeerd resultaat

De grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma komt na actualisatie per 1-1-2025 uit op een positieve waarde van 25,8 miljoen euro op netto contante waarde exclusief winstneming. Ten opzichte van de waarde op 1-1-2024 bij het Raadsbesluit Peilstok 2024 van 25,3 miljoen euro op netto contante waarde laat de grondexploitatie Leidsche Rijn een verbetering zien van 0,5 miljoen euro. De tussentijdse winstneming per 31-12-2024, verplicht voorgeschreven door het BBV, bedraagt 18,2 miljoen euro.

Toelichting mutaties

De totale opbrengsten stijgen ten opzichte van het Peilstok 2024 vanwege hogere opbrengsten in Rijnvliet en Leeuwesteyn bij de uitgifte van woningbouw. De totale kosten stijgen vanwege deelgebied projectspecifieke wijzigingen en wijzigingen bij de plankosten. Per saldo nemen de opbrengsten iets meer toe dan de kosten.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing

Vanwege de omvang en de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma kan het eindresultaat nog aanzienlijk veranderen. Stijgende bouwkosten vanwege marktomstandigheden en duurzaamheidsambities zetten druk op de grondprijzen. Deze ontwikkelingen hebben vooral effect op de nog grotendeels op te starten deelgebieden zoals Haarrijn. Om deze risico's te beheersen wordt voorafgaand aan uitgifte onderzoek gedaan naar de te verwachten grondprijs in relatie tot de in de grondexploitatie begrote grondwaarde. Dan kan tijdig bijgestuurd worden.

Relatie met de Geheime Bijlage

Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Leidsche Rijn A2-zone

Doelstelling, inhoud en opgave
In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern blijven we de komende jaren volop werken aan de ontwikkeling van de stad. Het wordt steeds meer een volwaardig stadsdeel met gemengde centra die zijn gelegen nabij openbaar vervoer. Het gebied biedt de mogelijkheid fors aan de stedelijke ambities bij te dragen, waaronder het toevoegen van veel aanbod op de Utrechtse woningmarkt zoals betaalbare en duurzame (huur-)woningen, het realiseren van diverse commerciële en maatschappelijke voorzieningen en het creëren van meer werkgelegenheid. De strategische opgaven concentreren zich rond de stedelijke knooppunten Leidsche Rijn Centrum en omgeving Papendorp. Papendorp transformeert naar een gemengd gebied en vormt een belangrijke knoop in Utrecht Zuidwest, zowel bij het Taatsenplein als bij de afrit A2/Marinus van Tyrusviaduct. Dat is de locatie waar we de kans zien om verschillende mobiliteitsaspecten te koppelen in een duurzame Mobility Hub XL. De bijdrage aan de Mobility Hub XL is vanuit Leidsche Rijn aan deze grondexploitatie gekoppeld. Deze deelgebieden worden tot 2039 ontwikkeld.

Deelexploitaties en deelgebiedoverstijgende exploitaties
De grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone bestaat uit deelexploitaties voor deelgebieden, zoals Strijkviertel, Leidsche Rijn Centrum inclusief het 4e Kwadrant en Papendorp. Daarnaast is er een aantal gebiedsoverstijgende exploitaties. In de deelexploitaties zijn de kosten en opbrengsten opgenomen die te maken hebben met de ontwikkeling van een specifiek deelgebied. De deelgebiedoverstijgende exploitaties bevatten kostenposten die nodig zijn om gebiedsontwikkeling Leidsche Rijn volledig te kunnen realiseren. Het gaat om generieke kostenposten zoals verwerving en deelgebied overstijgende infrastructuur.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone komt na actualisatie per 1-1-2025 uit op een negatieve netto contante waarde van 3,0 miljoen euro. Ten opzichte van de peilstok 2024 (per saldo negatieve netto contante waarde van 13,4 miljoen euro) laat deze grondexploitatie een verbetering zien van 10,4 miljoen euro. Vanwege een resterende looptijd van meer dan tien jaren zijn mogelijke tussentijdse winstnemingen niet aan de orde.

Toelichting mutaties
Ten opzichte van de Peilstok 2024 is het saldo met name verbeterd vanwege technische wijzigingen zoals rentewijziging en toerekening boekwaarde van de afgesloten deelcomplexen. Bij de actieve deelcomplexen zijn er geen noemenswaardige wijzigingen in de kosten. De opbrengsten zijn gestegen vanwege onder andere de hogere minimale grondprijs voor bedrijven (Strijkviertel). Daartegenover zijn de grondprijzen voor kantoren in Leidsche Rijn Centrum en Papendorp naar beneden bijgesteld vanwege stagnerende uitgifte.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Vanwege de omvang en de looptijd van de grondexploitatie Leidsche Rijn A2-zone kan het eindresultaat nog aanzienlijk veranderen. Stijgende bouwkosten vanwege marktomstandigheden en duurzaamheidsambities zetten druk op de grondprijzen. Deze ontwikkelingen hebben vooral effect op de nog grotendeels op te starten deelgebieden zoals Papendorp en Strijkviertel. Om deze risico's te beheersen, wordt voorafgaand aan uitgifte onderzoek gedaan naar de te verwachten grondprijs in relatie tot de in de grondexploitatie begrote grondwaarde. Dan kan tijdig worden bijgestuurd.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Stationsgebied

Doelstelling, inhoud en opgave
Deze grondexploitatie ziet op Fase 1 van het Stationsgebied. Dit is het gebied rondom de ov-terminal, grofweg tussen de Croeselaan aan de westzijde en Vredenburg aan de oostzijde. Kenmerkende (deel)projecten binnen de grondexploitatie waar nog werkzaamheden plaatsvinden, betreffen onder andere de Laan van Puntenburg, het Smakkelaarsveld, Kop Amsterdamsestraatweg, het Jaarbeursplein (incl. Jaarsbeurspleingebouw), van Sijpesteijnkade en –tunnel en de trappen aan de Moreelsebrug.

Deelafsluitingen grondexploitatie Stationsgebied
Bij het MPR 2024 is besloten dat een aantal delen van de grondexploitatie wordt afgesloten. In 2024 zijn deze delen afgesloten en in deze actualisatie is het verwerkt. De volgende delen zijn bij de actualisatie 2025 afgesloten:

- Infra Smakkelaarsveld
- Catharijnesingel Noord, Midden en Zuid
- Vredenburg
- Vreeburgplein
- Vredenburgknoop
- Entreegebouw
- Hov (Hoogwaardig openbaar vervoer) Sijpesteijn en Hov West
- Mineurslaan Noord
- ov-terminal inclusief Stationsplein West en inpassing UHL (Uithoflijn)
- Tijdelijke tramhalte en doorkoppelen tram
- Croeselaan (inclusief Kruisvaart)
- WTC (World Trade Center)
- Vastgoed Cranenborg
- Biowasmachine
- Tijdelijk fietsparkeren
- Verwerving

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Stationsgebied komt na actualisatie per 1-1-2025 uit op een negatieve netto contante waarde van 47,96 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2024 van 88,48 miljoen euro laat de grondexploitatie Stationsgebied een positieve mutatie zien van 40,5 miljoen euro. De afsluitingen zorgen voor een positieve mutatie van 42,1 miljoen euro. Gecorrigeerd voor de afsluitingen verslechtert de grondexploitatie Stationsgebied met circa 1,5 miljoen euro.
Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen, deze is op eindwaarde en niet op contante waarde. De afsluitingen zijn ten laste van deze voorziening gebracht. Na actualisatie van de grondexploitatie wordt de resterende verliesvoorziening met 0,4 miljoen euro opgehoogd door een storting vanuit de reserve grondexploitatie.

Toelichting mutaties

- De grondexploitatie is met een jaar verlengd, omdat de werkzaamheden aan de westzijde van het station niet binnen de oorspronkelijke looptijd van de grondexploitatie zijn afgerond. Dit brengt circa 1,1 miljoen euro aan hogere plankosten met zich mee.
- De kosten voor het bouw- en woonrijp maken en bijbehorende VAT-kosten in het gebied zijn per saldo nagenoeg gelijk gebleven.
- Reservering voor excessieve kosten met betrekking tot kabels en leidingen is verlaagd met 0,1 miljoen euro, omdat een groot deel van de werkzaamheden is afgerond.
- Overige mutaties zijn het gevolg van indexatie en prijspeilverschuivingen.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's van het project Stationsgebied blijft ongewijzigd op 12,3 miljoen euro. De vastgoedopbrengsten vormen de belangrijkste factor die van invloed is op het resultaat van de grondexploitatie. De volgende projecten op grond van de gemeente zijn nog niet volledig gecontracteerd. Het is nog niet zeker of de verwachte grondopbrengsten geheel worden gerealiseerd.

- Jaarbeurspleingebouw (kantoren/commerciële voorzieningen). Het overgrote deel van het project betreft kantoorvolume. De aanbestedingsprocedure is doorlopen en er is een Bilaterale Ontwikkel overeenkomst (BOO) gesloten. Met de ontwikkelaar zijn wij in gesprek over de voorwaarden om te komen tot een uitgifteovereenkomst.
- Kop ASW/Oude Daalstraat (woningen).
- Stationsplein (Event Space). In 2019 is besloten een 'proefperiode' aan te gaan tot 2022, waarna de vastgoedeigenaar het evenementenplein in gebruik heeft genomen. De afspraak is dat na de proefperiode het recht op de Event Space definitief uitgegeven wordt aan de vastgoedeigenaar. De proefperiode is verlengd. Een eventuele definitieve uitgifte is nog onderwerp van gesprek.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Beurskwartier

Doelstelling, inhoud en opgave
Beurskwartier wordt een hoogstedelijke wijk met tenminste 2500 woningen en een gemengd programma aan werken en voorzieningen. De openbare ruimte is hoogwaardig en richt zich op fietsers en voetgangers. Er komen geen parkeerplaatsen voor bewoners en bezoekers in het gebied. Wel is er plek voor elektrische deelmobiliteit. De grondexploitatie is geopend bij het vaststellen van het bestemmingsplan Beurskwartier 1 door de raad op 25 november 2021. Dit (globale) bestemmingsplan is verder uitgewerkt tot een Stedenbouwkundig Plan, vastgesteld door de raad op 22 juni 2023.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Beurskwartier komt na actualisatie per 1-1-2025 uit op een netto contante waarde van 0,1 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2024 van 4,2 miljoen euro laat de grondexploitatie Beurskwartier een verbetering zien van 4,3 miljoen euro. Dit resultaat is het gevolg van de reeds begrote en ontvangen rijkssubsidie (Woningbouwimpuls). De bijdrage aan de Mobility Hub XL is gepresenteerd als integraal onderdeel van de grondexploitatie.

Toelichting mutaties
De verbetering van het saldo komt vrijwel geheel voor het conto van het verwerken van de vorig jaar toegekende Woningbouwimpuls. Het saldo is nu licht positief, ondanks dat de kosten dit jaar per saldo gestegen zijn, onder andere vanwege de verlenging met een jaar en de daarmee gepaard gaande extra plankosten en de verwachte extra kosten voor het oplossen van de geluidsoverlast en logistieke problematiek rondom de Beursstraat-Zuid. Er zijn ook wat meevallers ten aanzien van de kosten, met name op de gebieden van verwerving en archeologie, maar die zijn beperkter in omvang dan de eerder genoemde tegenvallers.

WBI-subsidie
Bij de actualisatie per 1-1-2025 is de in april 2024 toegekende Woningbouwimpuls (WBI) verwerkt in de grondexploitatie. Dit is de belangrijkste reden dat het saldo van de grondexploitatie weer positief is.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project Beurskwartier is een uitgebreide risicoanalyse opgesteld. Tot de belangrijkste risico's behoren onder meer het niet (tijdig) beschikbaar zijn voor WKO van het tweede watervoerend pakket en de algehele complexiteit van het project. Ook netcongestie kan belemmerend werken op de voortgang van het project.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Lombokplein

Doelstelling, inhoud en opgave
Het project Lombokplein betreft het herstructureren van het Westplein en de Graadt van Roggenweg. Het draagt bij aan het vergroten van het centrum aan de westzijde van het station, het verbinden van Lombok aan de omliggende buurten, het stationsgebied en binnenstad en het vergroenen van het gebied. De Leidse Rijn wordt hersteld en bevaarbaar gemaakt.

Met de besluitvorming over het Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp Lombokplein (25 maart 2021) en over het Bestemmingsplan Lombokplein (2 februari 2023) is het kader voor het project vastgelegd. De grondexploitatie Lombokplein is geopend op 11 juli 2024.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Lombokplein komt na actualisatie per 1-1-2025 uit op een negatieve netto contante waarde van 33,6 miljoen euro.
Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2024 van 34,3 miljoen euro laat de grondexploitatie Lombokplein een verbetering zien van 0,7 miljoen euro. Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie is een voorziening getroffen. De voorziening is op eindwaarde (saldo aan het einde van de looptijd van het project). De bijdrage aan de Mobility Hub XL is gepresenteerd als integraal onderdeel van grondexploitatie.

Toelichting mutaties
De verbetering van het saldo wordt veroorzaakt doordat er afgelopen jaar een onderbesteding op de plankosten is geweest. Deze meevaller is voldoende om de lagere opbrengstenraming (als gevolg van aanpassingen in de grondprijzenbrief) te compenseren.

Investeringskrediet Graadt van Roggenweg
Bij het besluit tot het openen van de grondexploitatie Lombokplein is tegelijkertijd ook het investeringskrediet Graadt van Roggenweg geautoriseerd. Deze twee onderdelen vormen samen de gehele gebiedsontwikkeling Lombokplein.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project Lombokplein is een uitgebreide risicoanalyse opgesteld. Tot de belangrijkste risico's behoren onder meer het niet volledig kunnen realiseren van het geprognosticeerde programma en mogelijke kostenoverschrijdingen t.a.v. de herinrichting van de openbare ruimte. Het betreft hier immers een complex en ingrijpend project. Op dit moment wordt het ontwerp en proces samen met de aannemer vormgegeven in een bouwteamconstructie, waarbij continu wordt gemonitord of nog sprake is van een haalbaar project.
Ook kan netcongestie belemmerend werken op de voortgang van het project.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Deelgebied 4 Defensieterrein en Deelgebied 5 Merwede: OPG en Busstalling (Merwedekanaalzone)

Doelstelling, inhoud en opgave
De gemeente is eigenaar van het Defensieterrein in deelgebied 4 van de Merwedekanaalzone. Voor het Defensieterrein is in 2014 een grondexploitatie geopend door de gemeenteraad. Op 10 maart 2022 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan ‘Merwedekanaalzone deelgebied 4, Defensieterrein, 1e herziening’ vastgesteld. Hiermee wordt het mogelijk om, bovenop de 600 reeds vastgestelde woningen, nog eens 350 extra woningen te realiseren. Dit betreft 100 sociale huurwoningen en 250 betaalbare woningen in het middensegment (huur en koop). Dit bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk.

In deelgebied 5 is de gemeente eigenaar van het OPG-terrein en de Busstalling. Bij de vaststelling van het Stedenbouwkundig Plan Merwede door de gemeenteraad op 7 oktober 2021 is tevens de grondexploitatie Merwede: OPG en Busstalling geopend. Deelgebied 5 Merwede wordt in twee fasen ontwikkeld. In de eerste fase worden 4.250 woningen ontwikkeld, waarvan ca. 140 door de gemeente. In de tweede fase volgen de resterende 1.750 woningen door de gemeente. Voor de ontwikkeling van fase 2 is met name een succesvolle mobiliteitsstrategie van belang. Op basis van verkeersberekeningen is de verwachting dat er voldoende perspectief is om ook fase 2 van Merwede binnen tien jaar te kunnen ontwikkelen. Het bestemmingsplan voor fase 1 is sinds eind 2024 onherroepelijk. Begin maart 2025 is gestart met de bouw van het eerste blok.

De grondexploitaties maken onderdeel uit van het financieel kader Merwedekanaalzone (MWKZ), welke ook bij genoemde besluitvorming is vastgesteld. Hierin zijn de (vastgestelde en toekomstige) geldstromen van de deelgebieden 4, 5 en 6 van de Merwedekanaalzone in samenhang beschreven, waaronder ook voor de bovenwijkse voorzieningen en openbare ruimte. Actualisatie van de grondexploitaties heeft effect op het financieel kader MWKZ.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Defensieterrein komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een positieve netto contante waarde. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2024 laat de grondexploitatie (voor winstneming) een verbetering zien van circa 1,2 miljoen euro. Ten laste van deze grondexploitatie zijn, zoals voorgeschreven door het BBV, tot en met 2024 tussentijdse winstnemingen genomen. De bijdrage aan de Mobility Hub XL is gepresenteerd als integraal onderdeel van de grondexploitatie.

De grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een positieve netto contante waarde. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2024 blijft het saldo nagenoeg gelijk.

Na actualisatie van de verschillende geldstromen is het financieel kader nog steeds sluitend (zie scenario-analyse, risico’s en beheersing en Geheime Bijlage). De risico’s en daarmee de kans op een niet meer sluitend financieel kader zijn de laatste jaren aanzienlijk gestegen.

Toelichting mutaties
De afwijkingen bij deelgebied 4 worden voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van een kostenpost voor niet-gesprongen explosieven. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat er geen risico meer is. Daarnaast is een winstneming gedaan en verwerkt in het resultaat. Bij deelgebied 5 blijft het saldo op netto contante waarde gelijk, maar er zijn wel mutaties geweest bij zowel de kosten en opbrengsten. De wijzigingen bij de kosten worden voornamelijk veroorzaakt door de bijstelling van kosten voor het mobiliteitsconcept, tijdelijk beheer en sanering. De voornaamste mutaties bij de opbrengsten hebben betrekking op de ontvangst van een subsidie en de parameter opbrengstenstijging.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Bij deelgebied 4 is de ontwikkelaar de woonblokken aan het bouwen. Dit zou kunnen vertragen, waardoor oplevering van de woningen langer duurt. Dit wordt beheerst door het periodieke overleg tussen de gemeente en de ontwikkelaar.
Deelgebied 5 kent als grootste risico het niet kunnen ontwikkelen van fase 2. De berekening is geactualiseerd en laat een verslechtering zien als gevolg van de hiervoor genoemde oorzaken. Het risico is vooralsnog afgedekt door de beschikbare financiële ruimte zoals besloten bij de programmabegroting 2021 en aanvullende middelen binnen het financieel kader MWKZ, waaronder de winstnemingen deelgebied 4. De voortgang van Merwede fase 1 wordt ook gerapporteerd in het kader van de Regeling Risicovolle Projecten (RRP).

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht waarin de actualisatie van de grondexploitaties en het financieel kader MWKZ nader worden geduid.

Projectnaam: Faciliterende projecten Merwedekanaalzone en ruimtelijke ontwikkelingsprojecten

Doelstelling, inhoud en opgave
Naast actief grondbeleid (de grondexploitaties) is in de Merwedekanaalzone sprake van faciliterend grondbeleid. Dit betreft diverse private initiatieven in het gebied en eveneens de bepalingen en afspraken in (de door addendum gewijzigde) Samenwerkingsovereenkomst (SOK) deelgebied 5 Merwede over het verplichte kostenverhaal van de gemeente.

Actuele stand faciliterend grondbeleid
Voor de woningbouwprojecten Wilhelminawerf in deelgebied 4 en de Eendrachtlaan 10 in deelgebied 6 zijn anterieure overeenkomsten gesloten met ontwikkelaars. De Wilhelminawerf is afgerond en de Eendrachtlaan 10 is eind 2024 opgeleverd.

Voor deelgebied 5 zijn in de (door addendum gewijzigde) SOK uitgewerkte bepalingen en verplichtingen over het verplichte kostenverhaal opgenomen. Hierin zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over de bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen en het bouw- en woonrijp maken. Dit zijn taken waar de gemeente verantwoordelijk voor is en waarvoor de gemeente een bijdrage ontvangt van de grondeigenaren. Het deel van de te verrekenen kosten dat betrekking heeft op de gemeentelijke grondpositie is ingebracht in de vastgestelde grondexploitatie Merwede OPG en Busstalling. Over de betaalmomenten van deze bijdragen zijn afspraken vastgelegd in de SOK en addendum III (doorbouwen aan Merwede) die zijn gekoppeld aan het onherroepelijke bestemmingsplan en start bouw (dit was oorspronkelijk de onherroepelijke omgevingsvergunning). Het collegebesluit over addendum III was op 31-10-2023. In het kader van de 2e en 4e tranche Utrechtse Aanpak is voorgesteld om een aantal beleidsmatige wijzigingen door te voeren.

Het bestemmingsplan is sinds 10 juni 2022 in werking. Dit betekent dat omgevingsvergunningen kunnen worden aangevraagd en verleend. Eind 2023/begin 2024 zijn er door twee ontwikkelaars in totaal drie omgevingsvergunningen aangevraagd voor in totaal vier blokken. Het bestemmingsplan heeft een ruime tijd bij de Raad van State gelegen. Sinds 11 december 2024 is het bestemmingsplan onherroepelijk. Op 3 maart 2025 is de bouw van het eerste blok (blok 12) gestart. Ook voor de twee bruggen over het kanaal en blok 13 zijn de vergunningen verleend. Daarnaast is voor blok 4 een omgevingsvergunning aangevraagd en wordt op korte termijn voor nog twee bouwblokken een aanvraag omgevingsvergunning verwacht.

Voor deelgebied 6 heeft de gemeenteraad in 2021 een conserverend bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is op 15-09-2022 een Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) gevestigd op een deel van de gronden in dit deelgebied (fase 1). Hiermee is de weg ingezet om de transformatie, zoals beoogd in de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone, vorm te geven en te komen tot een omgevingsplan waarin dit juridisch-planologisch wordt geborgd.

Hiertoe heeft de raad bij vaststelling van het voorkeursrecht een voorbereidingskrediet vastgesteld om te komen tot een Nota van Uitgangspunten als opmaat naar het omgevingsplan. De Nota van Uitgangspunten is op 6 juni 2024 vastgesteld met een aantal moties en een amendement om te komen tot een optimalisatie voor een financieel beter haalbare ontwikkeling. Dit proces is in het najaar van 2024 voltooid. De raad heeft op 12 december 2024 door middel van een motie een voorkeursscenario aangenomen dat het uitgangspunt is voor het omgevingsplan. Dit omgevingsplan is voor inzage vrijgegeven door het college begin maart 2025. Om het voorkeursrecht te behouden, moet het omgevingsplan uiterlijk 15 september 2025 zijn vastgesteld door de gemeenteraad. De planning is om het omgevingsplan in juli ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. Op het moment dat er een reëel perspectief is op een haalbaar plan op gebiedsniveau zullen wij een grondexploitatie ter vaststelling aan de raad voorleggen voor de gemeentelijke grondposities in het gebied, waarbij wij zullen voorstellen om deze na vaststelling deel uit te laten malen van het financieel kader Merwedekanaalzone.

Actuele stand ruimtelijke ontwikkelingsprojecten
De afgelopen Voorjaarsnota's zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de Merwedekanaalzone. Deze maken onderdeel uit van de reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (voorheen Investeringsimpuls RSU). De nog beschikbare budgetten zijn te vinden in de geheime programmeringsbijlage ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Het betreft onder andere middelen voor onverhaalbare plankosten, Rondje Stadseiland in deelgebied 6, plankosten voor de vergroening van de omgeving en middelen voor de verdichtingsopgave.

Projectnaam: Zuilense Vecht

Doelstelling, inhoud en opgave
De gemeenten Stichtse Vecht en Utrecht willen het gebied Zuilense Vecht gezamenlijk verbeteren. Door een open, groene verbinding te maken in samenhang met de omliggende buurten wordt een nieuwe groenstructuur gecreëerd. Deze draagt bij aan de groeiende behoefte aan sporten, bewegen en recreëren, ook buiten verenigingsverband om. Daarnaast draagt het plan bij aan de ontmoetingsfunctie. De niet optimaal functionerende sportparken die nu monofunctioneel worden gebruikt, worden compacter, toekomstbestendig en multifunctioneel ingericht. De woningen die worden toegevoegd, zorgen voor de verbinding tussen de bestaande wijken Zuilen en Op Buuren en dragen bij aan een sluitende business case. Het positieve resultaat van de grondexploitatie is bestemd voor de aanleg van het sportlandschap. Begin 2025 wordt de tender voor de rijwoningen aan het park opgestart en medio 2025 op de markt gezet. De nieuwe sportkantine van Elinkwijk is in februari opgeleverd. Na de verhuizing van Elinkwijk worden de oude opstallen gesloopt en kan de grond bouwrijp worden gemaakt voor de aanleg van de woningbouw en het sportpark.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Zuilense Vecht komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een positieve netto contante waarde van 2,3 miljoen euro. Ten opzichte van de positieve netto contante waarde op 1-1-2024 van 1,9 miljoen euro laat de grondexploitatie Zuilense Vecht een verbetering zien. Het saldo is daarmee voldoende om de bijdrage aan de aanleg van het sportlandschap volledig te dekken.

Toelichting mutaties
Dit jaar hebben enkele mutaties plaatsgevonden. Per saldo zijn de mutaties positief.

De grootste verbetering komt door de toekenning van de WBI-subsidie. De subsidie is opgenomen in de grondexploitatie. Met het toekennen van de WBI-subsidie is vorig jaar afgesproken dat de omzetting van middenhuur naar middenkoop wordt teruggedraaid. Onder middenhuurwoningen zit een lagere grondprijs, dus dat heeft een negatief effect op de grondexploitatie. Naast deze verslechtering zijn ook de kosten voor water compenserende maatregelen opgehoogd, aan de hand van een nieuwe raming. Ook zijn de kosten voor het ondergrondsparkeren naar boven bijgesteld. Dit drukt de grondopbrengsten, waardoor de grondexploitatie ook verslechtert.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Er zijn geen projectspecifieke risico's te melden.
Dit project gaat wel mee in de generieke scenarioanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Oudenrijn West

Doelstelling, inhoud en opgave
Het project Oudenrijn West betreft de ontwikkeling van bedrijventerrein Oudenrijn West, dat inmiddels vrijwel volledig bouwrijp en grotendeels ook woonrijp is gemaakt. Het totale plangebied is circa 47 hectare groot waarvan 28 hectare uitgeefbaar. Nog twee kavels moeten worden uitgegeven waarvan één in 2023 in optie is genomen. De actuele verwachting is dat deze grondexploitatie per 31-12-2030 kan worden afgesloten.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie komt na actualisatie per 1-1-2025 uit op een saldo van circa nihil op netto contante waarde. Ten opzichte van het netto contante saldo per 1-1-2024 heeft zich nauwelijks een wijziging voorgedaan.

Toelichting mutaties
Er hebben zich geen mutaties in het saldo voorgedaan.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Er is beperkt sprake van projectspecifieke risico's. Voor dit project is tevens een generieke scenarioanalyse uitgevoerd.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Hart van de Meern

Doelstelling, inhoud en opgave
Het Hart van de Meern bestaat uit vier kwadranten die gefaseerd worden ontwikkeld. De eerste drie kwadranten zijn volledig gereed. Voor het Zuidoostkwadrant wordt een woningbouwontwikkeling voorzien op de locatie ten zuidoosten van de Meerndijk en de Rijksstraatweg. Momenteel staan hier panden aan de Meerndijk en ligt er een parkeerplaats. Er wordt gewerkt aan een vernieuwd plan voor dit kwadrant, dat naar verwachting in het vierde kwartaal van 2025 ter besluitvormig wordt voorgelegd.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Hart van de Meern komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een negatieve netto contante waarde van 0,8 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 01-01-2024 van 0,8 miljoen euro kent de grondexploitatie Hart van de Meern geen groot verschil. Er is geen sprake van tussentijdse winstneming.

Toelichting mutaties
De totale lasten en opbrengsten blijven na actualisatie vrijwel gelijk.

Scenarioanalyse, risico's en beheersing
Voor het project wordt rekening gehouden met verwervingskosten. De aankoopkosten betreffen een risico. Bij te hoge kosten kan worden overwogen deze percelen in te passen. Voor de Zuidoostkwadrant wordt gewerkt aan een update van het SPvE, waardoor op verschillende aspecten wijzigingen (zowel positief als negatief) kunnen optreden.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Kern / Centrumplan Vleuten

Doelstelling, inhoud en opgave
Dit project betreft het inpassen en toevoegen van een gezondheidscentrum en enkele woningen die de centrumfunctie versterken. Verder is het openbaar gebied bij het Wijkservicecentrum heringericht zodat het beter aansluit bij het dorpse karakter van Vleuten. Er worden de komende jaren nog enkele kavels voor woningbouw uitgegeven. De verwachting is dat deze grondexploitatie per 1-1-2029 kan worden afgesloten.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een negatieve netto contante waarde van 8,6 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 1-1-2024 is dit nauwelijks gewijzigd.

Toelichting mutaties
De grondwaarden van de twee nog uit te geven kavels zijn aangepast vanwege de huidige marktomstandigheden. Ook is de looptijd verlengd zodat de begeleiding van de bouwgroep goed plaats kan vinden.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Er zijn geen projectspecifieke risico's te melden.
Dit project gaat wel mee in de generieke scenarioanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: BEFU

Doelstelling, inhoud en opgave
Op het terrein van de voormalige betonmortelfabriek Utrecht (BEFU) in Hoograven worden circa 135 flexwoningen gerealiseerd, die hier tien jaar blijven staan. Inmiddels is de bouw van deze woningen gereed. De woningen zijn eind 2024 opgeleverd en verhuurd. Vanwege geluidsbeperking door de A12 is ontwikkeling van permanente woningbouw nu (nog) niet mogelijk. We verwachten dat over tien jaar permanente woningbouw wel gerealiseerd kan worden, omdat dan geluidsschermen zijn gerealiseerd langs de A12 (relatie met tracébesluit A27). Er kunnen dan 76 woningen worden gerealiseerd.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie BEFU komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een negatieve netto contante waarde van 1,99 miljoen euro. Ten opzichte van de negatieve netto contante waarde op 01-01-2024 van 2,07 miljoen euro laat de grondexploitatie BEFU een verbetering zien van 0,08 miljoen euro.

Toelichting mutaties
De wijziging in het saldo wordt veroorzaakt door het aanpassen van de parameters rente en inflatie. Per saldo is er een kleine verbetering.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Vanwege de vertrouwelijkheid zijn de projectspecifieke risico's opgenomen in de 'geheime bijlage' (onder nadere financiële toelichting).

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Projectnaam: Isotopenweg

Doelstelling, inhoud en opgave
De grondexploitatie Isotopenweg betreft een ontwikkeling van een kavel op het bedrijventerrein Lage Weide. In 2024 is het SPvE vastgesteld om op de locatie een Museumdepot en een vrachtwagenparkeerplaats te realiseren. Dit SPvE is inhoudelijk en financieel verwerkt bij dit MPR2025.

Actueel geprognosticeerd resultaat
De grondexploitatie Isotopenweg komt na actualisatie op 1-1-2025 uit op een netto contante waarde van 0,0 miljoen euro. Ten opzichte van de netto contante waarde op 1-1-2024 van 0,0 miljoen euro blijft de grondexploitatie Isotopenweg een neutraal resultaat behouden.

Toelichting mutaties
Ten opzichte van de grondexploitatie die begin 2024 bij het vastgestelde SPvE zat, is de einddatum van de grondexploitatie nu met twee jaar opgeschoven naar 31-12-2028. Dit komt omdat uitgebreidere planuitwerking is vereist vanwege netcongestie en nader onderzoek naar de doelgroepen van de beoogde vrachtwagenparkeerplaats.

Scenarioanalyse, risico’s en beheersing
Er zijn geen projectspecifieke risico's te melden.
Dit project gaat wel mee in de generieke scenarioanalyse.

Relatie met de Geheime Bijlage
Voor meer details en achtergrondinformatie, zie de geheime bijlage gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht.

Risicomanagement Grondexploitaties

Risicomanagement

Conform de door de raad vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen, worden de risicoanalyses voor de gemeentelijke grondexploitaties twee keer per jaar geactualiseerd (bij de Jaarstukken en bij de Programmabegroting). Voor het opvangen van de risico's van de gemeentelijke grondexploitaties is op basis van het actuele financiële beeld geen gemeentebreed weerstandsvermogen nodig. Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen de reserve grondexploitaties. Vanaf dit MPR zijn de risico's van de twee nieuwe grondexploitaties Leidsche Rijn ondergebracht bij de gemeentelijke grondexploitaties. De grondexploitaties volgen hiermee dezelfde methodiek voor het inschatten van het risicoprofiel.
Het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied is onderdeel van het gemeentebrede weerstandsvermogen. De omvang van het benodigde weerstandsvermogen voor het opvangen van de risico's van de grondexploitatie Stationsgebied blijft ongewijzigd.

Dekking voor de risico's binnen Merwedekanaalzone zijn afgedekt door de beschikbare financiële ruimte zoals besloten bij de programmabegroting 2021 en aanvullende middelen binnen het financieel kader Merwedekanaalzone (MWKZ). Het financiële kader MWKZ wordt nader toegelicht in de geheime bijlages.

Wij hebben de risico- en scenario analyses voor de gemeentelijke grondexploitaties geactualiseerd. Zoals eerder aangegeven en voorzien bij de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling 2024, zijn de onzekerheden in de markt toegenomen, voornamelijk als gevolg van de problematiek rondom netcongestie. In verband met dit risico is een ophoging van de risicoreservering binnen de reserve grondexploitaties nodig. De benodigde reservering in de reserve grondexploitatie was vorig jaar 24,9 miljoen euro en is nu toegenomen tot 29,5 miljoen euro.
Voor het opvangen van de risico's van Merwedekanaalzone en Stationsgebied gelden conform raadsbesluitvorming specifieke risicoafslagen. Ook deze zijn geactualiseerd.

De belangrijkste scenario's, inclusief de belangrijkste project specifieke risico's ultimo 2024, worden hieronder kort beschreven. Effecten van bestuurlijke besluitvorming zijn hierin niet opgenomen. Voor alle scenario's geldt dat het *mogelijke* ontwikkelingen zijn. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen maken dat de toekomstige effecten moeilijker zijn in te schatten, zowel aan de opbrengsten- als kostenkant. Er is echter vooralsnog geen directe aanleiding dat de scenario's zich voordoen in beschreven hoedanigheid, omdat bij de meest recente actualisatie voorgedane effecten deels al zijn verwerkt. Toch is de waarschijnlijkheid dat deze scenario's zich kunnen voordoen toegenomen ten opzichte van vorig jaar.

Grondexploitatie (Euro)	Scenario-analyse 2024	Scenario-analyse 2025
Gemeentelijke grondexploitaties (incl. Leidsche Rijn)	24,9 miljoen	29,5 miljoen
Stationsgebied	12,3 miljoen	12,3 miljoen
Merwedekanaalzone	Financieel kader	Financieel kader

Risicomanagement: de belangrijkste scenario's

Scenario 1: Fasering 4 jaar on hold (2025-2028) als gevolg van netcongestie

- Toelichting: de opbrengsten van de gemeentelijke grondexploitaties vertragen vanaf 2025 met vier jaar. Vanaf 2029 wordt de woningbouwproductie hervat.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 3 (50%).

Scenario 2: Uitblijven opbrengstenstijging

- Toelichting: de opbrengsten in de gemeentelijke grondexploitaties stijgen niet: opbrengstenindex is 0% voor een periode van tien jaar.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Scenario 3: renteverhoging van 2,00 % naar 2,5%

- Toelichting: de rekenrente van de gemeente Utrecht (nu 2,00%) stijgt vanaf 2025 tot einde looptijd naar 2,5%.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 4 (25%).

Scenario 4: hogere kostenstijging van 3% in plaats van 2,5%

- Toelichting: de kostenstijging is de komende jaren niet 2,5% maar 3%.
- Mate van waarschijnlijkheid conform Nota Weerstandsvermogen: categorie 2 (25%).

Generieke risico's	Ongewogen risico	Weging	Gewogen risico
Scenario 1	-23.760.000	50%	-11.880.000
Scenario 2	-25.840.000	25%	-6.460.000
Scenario 3	-145.000	25%	-36.000
Scenario 4	-12.420.000	25%	-3.100.000
Subtotaal			-21.480.000
Projectspecifieke risico's			
Grondprijsrisico			-3.015.000
Stagnatie			-3.485.000
Kostenoverschrijdingen			-1.570.000
Subtotaal			-8.070.000
Totaal			-29.550.000

Reserve grondexploitaties en voorziening negatieve grondexploitaties

Toelichting op de reserve
De reserve grondexploitaties is bestemd voor het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en voor het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Sinds 2021 was ook de tussentijdse winstneming over de robuuste posten uit de grondexploitatie Leidsche Rijn in deze reserve opgenomen. Bij de actualisatie van de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en Leidsche Rijn A2-zone zijn de robuuste posten volledig onderbouwd en opgenomen in de ramingen. De robuuste ramingen zijn daarmee verlaagd van 107,9 miljoen euro naar 0 euro.

Verloop reserve grondexploitaties
Op basis van de actuele resultaten van de grondexploitaties en de actuele benodigde risicoreserveringen zijn de stand en het meerjarig verloop van de reserve grondexploitaties bepaald.
De tussentijdse winstneming bedraagt 18,2 miljoen euro op de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma en 3,7 miljoen euro op de overige gemeentelijke grondexploitaties. Daarnaast is bij het afsluiten van de oude grondexploitatie Leidsche Rijn een resultaat genomen van 49,4 miljoen euro. De winstnemingen en resultaatneming zijn in 2024 in de reserve gestort en daarmee opgenomen in het beginsaldo per 1 januari 2025. De reserve grondexploitaties heeft een positief meerjarig beeld van 2,657 miljoen euro in jaarsnede 2029. Dit beeld is een realistische weergave van de huidige situatie.

Vanuit diverse grondexploitaties worden in lijn met het raadsbesluit Mobiliteitshub XL bijdragen gedaan voor de dekking van de kosten van de Mobiliteitshub XL. Deze bijdrage worden grotendeels tijdens de realisatie van de Mobiliteitshub XL in de vaste activa reserve gestort. Indien aan de orde zullen wij voor de laatste tranche vanuit de grondexploitatie Beurskwartier in de periode 2028 tot 2033 binnen de reserve grondexploitaties een kasschuif toepassen. Een concreet voorstel leggen wij te zijner tijd voor op basis van de voortgang (actuele kasstroom) van de Mobiliteitshub XL.

Reserve grondexploitaties
De geprognosticeerde resultaten op de gemeentelijke grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen op de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma worden als storting meegenomen in het meerjaren verloop van de reserve grondexploitaties en zijn onderdeel van het huidig saldo.
De tussentijdse winstnemingen worden berekend op basis van de POC-methode (Percentage of Completion) en op eindwaarde.

reserve grondexploitaties	2025	2026	2027	2028	2029
Beginsaldo per 1 januari	63.353	72.467	74.627	73.913	71.437
Stortingen	12.840	5.559	2.685	2.724	6.001
Onttrekkingen	3.726	3.399	3.399	5.199	4.099
Saldo na stortingen en onttrekkingen	72.467	74.627	73.913	71.437	73.339
Reserveringen	33.646	33.446	33.246	32.796	33.446
Risico reserveringen	35.936	37.236	37.236	37.236	37.236
Ruimte reserve grondexploitaties	2.885	3.945	3.431	1.406	2.657

Verloop voorziening negatieve grondexploitaties
Het vormen van de voorziening vindt onderbouwing in artikel 44, lid 1a van het BBV, waarin staat: *"Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten".* Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie wordt de voorziening aangepast. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo vindt verrekening met de voorziening plaats. De aanpassingen van de voorziening ten gevolge van planvaststelling, planwijziging of afsluiting worden uit de reserve grondexploitaties gedekt.

Voorziening negatieve grondexploitaties	MPR 2024	Mutatie 2024	MPR 2025
Negatieve Grondexploitaties	17.185	37.610	54.795
Stationsgebied	91.587	-41.686	49.901

Negatieve Grondexploitaties
In 2024 heeft de raad de negatieve grondexploitaties Lombokplein en Leidsche Rijn A2 Zone geopend. Vanwege het openen van de negatieve grondexploitaties neemt de voorziening toe met 43,454 miljoen euro. Op grond van de actualisatie van de grondexploitatieprojecten, is per 31 december 2024 een voorziening van 54,795 miljoen euro nodig. Om de voorziening op dit niveau te brengen, is 5,844 miljoen euro onttrokken en toegevoegd aan de reserve grondexploitaties.

Stationsgebied
Bij het MPR 2024 is besloten een aantal delen van de grondexploitatie Stationsgebied af te sluiten en te verrekenen met de voorziening Stationsgebied. Door deze afsluiting neemt de voorziening af met 42,050 miljoen euro.

De actualisatie van de grondexploitatie Stationsgebied heeft geleid tot een storting van 0,364 miljoen euro in de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve grondexploitaties.

Voorziening negatieve grondexploitaties
Tegenover de grondexploitaties met een negatief saldo staat de voorziening negatieve grondexploitaties. Het (negatieve) resultaat van de grondexploitaties en de stand van de voorziening worden beide berekend op eindwaarde waardoor er meerjarig sprake is van een sluitend financieel beeld. Bij vaststelling door de raad van een grondexploitatie met een negatief saldo, of bij een mutatie bij de jaarlijkse actualisatie, wordt de voorziening met hetzelfde bedrag aangepast. Positieve en negatieve tussentijdse mutaties worden verrekend met de reserve grondexploitaties. Bij het afsluiten van een grondexploitatie met een negatief saldo, vindt verrekening met de voorziening plaats.

Toevoeging reserve grondexploitaties

- Op basis van de POC-methode worden de toekomstige winstnemingen uit de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma in de reserve gestort.
- Positieve eindsaldi van de gemeentelijke grondexploitaties worden in de reserve gestort.
- In 2025 wordt bij het afsluiten van een anticiperende verwerving een resultaat verwacht.
- In 2024 heeft de raad besloten om 0,4 miljoen euro beschikbaar te stellen uit het budget Betaalbaar Wonen voor het plan Leidsche Rijn centrum Oost (G15b).
- In de Voorjaarsnota 2025 wordt in 2025 5,483 miljoen euro toegevoegd aan de reserve vanuit de algemene middelen.
- In de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en in de Programmabegroting 2021 zijn meerjarige tranches bestemd voor de gebiedsopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidsche Rijn. In de Voorjaarsnota 2024 zijn deze tranches naar beneden bijgesteld.

Onttrekking reserve grondexploitaties

- De bijdrage aan de algemene middelen betreft taakstellingen (verlaging van plankosten, efficiencymaatregelen en een inkooptaakstelling) vanuit besluiten uit het verleden.
- De bijdrage aan de producten van Ruimte is bestemd voor bestemmingsplankosten in het kader van grondexploitaties (0,3 miljoen euro), voor de inzet van ruimtelijk regisseurs bij voorstellen voor locatieontwikkelingen (0,4 miljoen euro) en voor promotie en acquisities (0,1 miljoen euro).
- De gereserveerde gelden voor de Heycopbrug binnen de grondexploitatie Merwedekanaalzone DG 4 worden geïnvesteerd in het verbeteren van de mobiliteit in Dichterswijk (amendement A129 2021).
- In 2021 heeft de raad besloten om 1,7 miljoen euro beschikbaar te stellen uit het budget Betaalbaar Wonen voor het plan Zuilense Vecht. De resterende middelen (0,4 miljoen euro) worden in 2025 onttrokken.

Toevoeging	2025	2026	2027	2028	2029
Winstafdracht grondexploitatie Leidsche Rijn	2.823	1.809	2.285	1.174	1.918
Eindsaldo gemeentelijke grondexploitaties					2.533
Resultaat anticiperende verwerving	423				
Leidsche Rijn Centrum Oost betaalbaar wonen	361				
Storting in de reserve (VJN 2025)	5.483				
Tranches voorjaarsnota's + programmabegroting	3.750	3.750	400	1.550	1.550
Totaal	**12.840**	**5.559**	**2.685**	**2.724**	**6.001**

Onttrekking	2025	2026	2027	2028	2029
Bijdrage algemene middelen	2.367	2.367	2.367	2.367	2.367
Bijdrage producten Ruimte	832	832	832	832	832
Mobiliteit in Dichterswijk	100	200	200	2000	900
Betaalbaar wonen Zuilense Vecht	427				
Totaal	**3.726**	**3.399**	**3.399**	**5.199**	**4.099**

Reserveringen reserve grondexploitaties

Reserveringen	2025	2026	2027	2028	2029
Strategische verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Anticiperende verwervingen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Pre Grondexploitaties	2.983	2.983	2.983	2.983	2.983
Plankosten voorbereidingsfase faciliterend grondbeleid	4.751	4.751	4.751	4.751	4.751
Merwedekanaalzone OPG en Busstalling VJN 2016 en 2017	7.843	7.843	7.843	7.843	7.843
Saldo Merwedekanaalzone DG4 en 5 behouden voor ontwikkeling Merwedekanaalzone	5.469	5.469	5.469	5.469	5.469
Mobiliteit in Dichterswijk	3.300	3.100	2.900	900	0
Investeringsruimte Lombokplein	0	0	0	1.550	3.100
Centrum Overvecht WBI	3.300	3.300	3.300	3.300	3.300
Toekomstige grondexploitaties met een negatief saldo	0	0	0	0	0
Realisatie stimulans woningbouw	0	0	0	0	0
Totaal	**33.646**	**33.446**	**33.246**	**32.796**	**33.446**

Toelichting op de reserveringen

- Voor het afdekken van risico's op het strategisch aangekochte vastgoed is een reservering opgenomen. Conform beleid wordt dit vastgoed eens per vier jaar geherwaardeerd.
- Voor het opvangen van risico's op anticiperende verwervingen is een reservering opgenomen. Hiermee kunnen wij ook aankopen doen waarmee wij ambities uit de RSU 2040 realiseren. Het gaat dan om locaties waar grondpositie cruciaal is voor het realiseren van de gewenste ruimtelijke opgave (waaronder dubbel ruimtegebruik).
- Met de investeringsruimte voor pre-grondexploitaties kunnen wij voorstellen doen voor het oppakken en doelmatig invullen van een gebiedsontwikkeling. Hierbij kan worden gedacht aan het beschikbaar stellen van voorbereidingskredieten of aanvullende gewenste investeringen ten laste van gebiedsontwikkelingen waar een batig saldo op wordt verwacht die niet onder het BBV vallen, maar wel de doelmatigheid van de ontwikkeling vergroten en bijdragen aan het realiseren van de (ruimtelijke) ambities in de RSU. De investeringsruimte is beschikbaar gesteld voor voorbereidingskredieten voor de gebiedsontwikkelingen Overvecht Centrum (1,7 miljoen euro), Galgenwaard (1,0 miljoen euro) en Merwedekanaalzone deelgebied 6 (0,2 miljoen euro). Deze voorbereidingskosten worden op basis van BBV regelgeving verantwoord onder de immateriële vaste activa. Tot het moment van openen van de grondexploitatie geldt de investeringsruimte als achtervang. Na het openen van de grondexploitatie wordt het voorbereidingskrediet ten laste van de grondexploitatie gebracht en is de investeringsruimte pregrondexploitaties opnieuw beschikbaar.

- Om het risico van het niet kunnen verhalen van de plankosten (faciliterend grondbeleid) in de in de RSU 2040 genoemde ontwikkelgebieden, is een reservering opgenomen in de reserve grondexploitaties. Bij veel van de in de RSU 2040 genoemde gebieden is aan de voorkant niet duidelijk of we een overeenkomst kunnen sluiten, omdat er sprake is van een tekort en er aanvullende middelen (subsidies) nodig zijn. De plankosten worden zo veel mogelijk verhaald op de initiatiefnemers en/of ingebracht in nog te openen grondexploitaties. Totdat daar duidelijkheid over is, geldt de reservering als achtervang. De reservering is beschikbaar gesteld voor:
    - planvorming van de gebiedsontwikkeling Rijnenburg (2,0 miljoen euro)
    - afronding van het Masterplan Overvecht Centrum (1,4 miljoen euro)
    - planvorming van de herontwikkeling van P&R Overvecht (0,35 miljoen euro)
    - het opstellen van een omgevingsplan voor de ontwikkeling van Merwedekanaalzone deelgebied 6 (0,3 miljoen euro)
    - herontwikkeling van de Indusdreef (0,25 miljoen euro)
    - ontwikkeling van het plangebied Ravellaan Noord (0,2 miljoen euro)
    - planvorming voor (gedeeltelijke) herbestemming van parkeergarage Paardenveld (0,2 miljoen euro)
    - herontwikkeling van de Strosteeg (0,2 miljoen euro).
- Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is besloten om middelen te reserveren voor de dekking van het risicoprofiel voor de ontwikkelpositie in fase 2 van de grondexploitatie OPG en Busstalling (resterende 1.750 woningen). Als fase 2 niet kan worden gerealiseerd, laat de grondexploitatie een negatief saldo zien. Met de beschikbare financiële ruimte voor het risicoprofiel voor fase 2 lossen we dit op. Per jaar zal gekeken worden in welke mate dekking nodig is voor het risicoprofiel. Indien het risicoprofiel afneemt, kunnen we conform het besluit de financiële ruimte inzetten voor dekking van de gemeentelijke (publieke) bijdrage aan de bovenwijkse investeringen van fase 1 (maximaal 4.250 woningen). Wanneer fase 2 doorgaat is de risicoreservering niet nodig. De middelen kunnen we dan inzetten voor de gedeeltelijke (publieke) dekking van de bij deze fase horende bovenwijkse voorzieningen. Deze bovenwijkse voorzieningen worden immers slechts gedeeltelijk gedekt door de gebiedsontwikkeling Merwede.
- Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021 is het besluit genomen om de positieve resultaten (inclusief tussentijdse winstnemingen) op de grondexploitaties in deelgebied 4 en 5 van de Merwedekanaalzone te behouden voor het gebied. Deze middelen zijn nodig om de noodzakelijke bovenwijkse investeringen van gemeentelijke (publieke) dekking te kunnen voorzien.
- De gereserveerde gelden voor de Heycopbrug binnen de grondexploitatie Merwedekanaalzone DG 4 worden geïnvesteerd in het verbeteren van de mobiliteit in Dichterswijk (amendement A129 2021).
- In de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en de Programmabegroting 2021 zijn meerjarige tranches bestemd voor de dekking van de ontwikkelopgave Lombokplein en doorvaarbare Leidsche Rijn. Deze financiële investeringsruimte Lombokplein bestemmen wij vanaf 2028 voor de dekking van de kapitaallasten plandeel Graadt van Roggenweg.
- Als gevolg van de woningbouwontwikkeling in Overvecht Centrum zijn de kosten voor de herinrichting van het huidige parkeerterrein in 2022 uit de grondexploitatie van de NPD strook gehaald. Conform het MPR 2022 reserveren wij dit bedrag voor de ontwikkeling van Overvecht Centrum als cofinanciering voor de toegekende rijksbijdrage uit de Woningbouwimpuls.
- Bij de vaststelling van de beleidsnota Grondbeleid 2024 is de kanttekening geplaatst dat voor toekomstige te openen grondexploitaties financiële ruimte nodig is om geprognosticeerde tekorten te kunnen dekken, dan wel voor de benodigde cofinanciering in relatie tot rijkssubsidies. Op dit moment is deze financiële ruimte niet beschikbaar in de begroting. De keuze om hiervoor financiële middelen te bestemmen, kunnen wij jaarlijks in de Voorjaarsnota aan u voorleggen bij de integrale afweging. Vervolgens besluit de raad over de inzet van deze middelen voor specifieke grondexploitaties.
- Gekoppeld aan het voorstel over de uitwerking van de bestendige bekostigingssystematiek voor de groei van de stad die nodig is met het oog op besluitvorming over toekomstige investeringen, stellen wij bij de Voorjaarsnota 2025 voor de bijdrage die de gemeente ontvangt uit de door de rijksoverheid aangekondigde 'Realisatiestimulans woningbouw" te reserveren binnen de reserve grondexploitaties.

Risicoreserveringen

Risicoreserveringen	2025	2026	2027	2028	2029
Risicoanalyse grondexploitaties	29.553	29.553	29.553	29.553	29.553
Risicoreservering Graadt van Roggenweg	0	1.300	1.300	1.300	1.300
Risico planschade actualiserende bestemmingsplannen	900	900	900	900	900
Risico's gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen	5.483	5.483	5.483	5.483	5.483
Totaal	**35.936**	**37.236**	**37.236**	**37.236**	**37.236**

Toelichting op de risicoreserveringen in de reserve

- Risicoanalyse grondexploitaties: het totale risicoprofiel voor de grondexploitaties is ingeschat op 29,553 miljoen euro. Hiervoor is een reservering opgenomen. Voor de toelichting hierop: zie paragraaf risicomanagement grondexploitaties.
- Risicoreservering Graadt van Roggenweg: deze reservering is opgenomen voor de projectspecifieke risico's van de gebiedsontwikkeling Lombokplein die betrekking hebben op het plandeel investeringskrediet Graadt van Roggenweg.
- Bij het in procedure brengen van bestemmingsplannen is het niet mogelijk om eventuele planschadeclaims te dekken uit de business case van het betreffende gebied, aangezien er nog geen sprake is van een gebiedsontwikkeling. Bij de Voorjaarsnota 2021 is voor het opvangen van deze specifieke risico's 0,9 miljoen euro gereserveerd.
- In de Voorjaarsnota 2025 (zie ook p. 9 van het MPR 2025) stellen wij voor om 5,483 miljoen euro incidenteel te storten in de reserve grondexploitaties voor o.a. het opvangen van risico's gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen, zoals netcongestie, de betaalbaarheid van voorzieningen en businesscases die onder druk staan.

Gemeente Utrecht

Meerjaren Perspectief Ruimte 2025

5e tranche maatregelen op gang houden woningbouw

Projectnaam: Burgemeester Verderlaan 17-19		
Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
Leidsche Rijn	planvorming	65 sociale huurwoningen en 4.300 m² bvo maatschappelijk programma (deels subsidierelatie)

Probleem

De financiële haalbaarheid is een probleem. Het pand is van de gemeente en in het verleden aangekocht als strategische verwerving. De gemeente wil hier graag 65 sociale huurwoningen op een plint met 4.300m2 maatschappelijk programma realiseren middels sloop/nieuwbouw van het bestaande gebouw van circa 4.800 m² bvo. Met de grondopbrengsten uit dit wenselijke programma is echter de administratieve boekwaarde ca € 3,5 mln niet te dekken. Het project vertoont daardoor een tekort van ca € 3,1 mln.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

1. Financiële bijdrage van € 3,155 miljoen uit de middelen betaalbaar wonen

Alternatief kan een duurder programma gerealiseerd worden met meer vrije sector en daarmee hogere grondopbrengsten, maar dan levert de locatie bijna geen bijdrage aan de sociale voorraad en de huisvesting van aandachtsgroepen. Daarnaast vervallen dan de maatschappelijke (jeugdzorg)functies die we willen behouden zoals Buurtteam Sociaal, KOOS, Altrecht, Lister en Lokalis.

Het voorgestelde programma is de uitkomst van een analyse van drie scenario's, waarvan dit programma gezien de samenstelling van de omgeving als het meest wenselijk gezien wordt door de toevoeging van sociale huurwoningen en het behoud van maatschappelijk programma. Een kleinere financiële bijdrage is alleen mogelijk door duurdere woningen toe te voegen in het woonprogramma. Gezien de mix in de wijk mis je dan een van de weinige kansen om de wijk beter in balans te brengen. Ook is het maatschappelijke programma moeilijker te behouden in een alternatief scenario.

Afhankelijkheden/risico's

De risico's op dit project zijn beperkt. Afnemer van het programma is immers al bekend (nader te bepalen corporatie) en het gebouw is reeds van de gemeente.

In de middelen betaalbaar wonen is ongeveer het benodigde bedrag beschikbaar. In verband met de vroege fase in het ontwikkelproces en de onzekerheid over de uitgangspunten wordt het restant van de reserve gereserveerd voor dit project. Wanneer de middelen niet beschikbaar worden gesteld kan het voorgestelde programma niet nader onderzocht worden omdat er dan een te groot financieel tekort is.

Tijdsperiode

- Huurperiode is recent verlengd tot eind 2027. Dus vanaf begin 2028 is het pand leeg van verhuur;
- Sloop en bouwrijp maken kan dan begin 2028 plaatsvinden;
- Start bouw kan dan starten rond medio 2028.

.

Projectnaam Herontwikkeling voormalig Pieter Baan Centrum		
Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
NOOZ	SPVE Vastgesteld (2021)	11.300m2 wonen 25% sociale huur, specifiek voor bijzondere en kwetsbare doelgroepen, 15% sociale huur regulier, 25% middenhuur, 35% vrije sector. Culturele broedplaatsen: minimaal 3.000 m2; waarvan - min. 1500 m2 broedplaats met betaalbare werkruimte voor kunstenaars en kleine bedrijven, - min. 500 m2 bvo voor meerdere collectieve presentatieruimtes Maatschappelijke functies: minimaal 500m2 Horeca: maximaal 500m2 Totaal maximaal toegestaan bovengronds volume 19.125m2

Probleem

Financiële haalbaarheid.

Eigenaar/Ontwikkelaar (Loostad) heeft inzage gegeven in de businesscase, die vervolgens door de gemeente kritisch is beoordeeld. De conclusie is dat de huidige businesscase, gebaseerd op de uitgangspunten uit het SPVE van 2021 en het hoge aankoopbedrag, een negatief resultaat laat zien. Door op meerdere punten af te wijken van het SPVE en geen winst op dit project na te streven, verbetert de businesscase. Met de kennis van nu verwacht Loostad dat kosten en baten in elke fase in balans gebracht kunnen worden waardoor de ontwikkeling voortvarend kan worden gecontinueerd. Zij zijn bereid om de gefaseerde voortgang in de ontwikkeling ook contractueel te borgen middels afspraken hierover in de anterieure overeenkomst.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

De broedplaats blijft in het voorstel volledig (en conform het SPvE) behouden. Dit is negatief voor de business case, maar belangrijk voor het project. Stedenbouwkundig is het mogelijk om meer bouwhoogte en volume toe te staan en een aangepaste inpassing van de parkeervoorziening (van verdiept naar half verdiept) verbetert de ruimtelijke verbinding binnen het project. Met enkel deze stedenbouwkundige ingrepen blijft het gat te groot. De grootste voorgestelde wijziging betreft de omzetting van het middenhuurprogramma (was 30%) naar sociale huur (+5%) en betaalbare koop (+25%). Hiermee komt er 40% sociaal in het project, maar daalt het middensegment van 30% naar 25%. De stedenbouwkundige en programmatische voorstellen zijn door Loostad in een ontwerp en business case uitgewerkt en stedenbouwkundig en financieel door ons beoordeeld en acceptabel bevonden. Een groot deel van de uitgangspunten uit het SPvE blijven behouden en met de voorgestelde wijzigingen neemt het aantal woningen in het project toe.

1. **Aanpassingen in het programma (geen middenhuur)**

- Sociale huur: verhoging van 35% naar 40% (waarvan conform het SPvE 25% voor bijzondere en kwetsbare groepen)

- Middenhuur (was 30%): omgezet naar betaalbare koop (25%) (max. €405.000,- VON prijspeil 2025)
- Vrije sector koop: Ongewijzigd (35%)

Het totale woonprogramma omvat op dit moment (schetsplan fase) 132 eenheden.

2. **Maximaal toegestane programma verhogen**

In onderstaande tabel de voorgestelde aanpassing t.o.v. het SPVE.

	SPVE	Voorstel
Maximaal programma (totaal bovengronds programma*)	15.500m2	19.125m2
Nieuwbouw (wonen)	6.500m2	6.950m2
Woonfunctie (totaal programma)	10.000m2**	11.300m2*

* inclusief aandeel bovengronds parkeren
**marge + of – 5% zoals beschreven in het SPVE)

Uitgangspunten broedplaatsen blijven gelijk. (3.000m2, maximale huurprijzen en servicekosten en exploitatietermijn (15 jaar) conform afspraken SPVE)

3. Aanpassingen van de bouwhoogtes

SPVE	Voorstel
Bouwhoogte: 22 meter (6 bouwlagen)	23 meter (7 bouwlagen)
Hoogteaccent: 32 meter (10 bouwlagen)	35 meter (11 bouwlagen)
Jaren 70 gebouw 18m (4,5 bouwlagen)	19m (5,5 bouwlagen)

De footprint van het hoogste gebouwgedeelte blijft maximaal 400m2 bvo.

4. **Ontsluiting parkeergarage**

- De ontsluiting van de stallingsgarage wordt verplaatst en krijgt een eigen toegang aan de oostzijde. (zoeklocatie was in het SPVE aan de zuidzijde van het gebouw aan de Gansstraat)
- Zorgvuldige landschappelijke inpassing wordt gerealiseerd.
- De bovenste verdieping van de parkeergarage wordt afwijkend van het SPvE boven maaiveld (half verhoogd) gerealiseerd. Dit wordt stedenbouwkundig / landschappelijk overtuigend ingepast

Afhankelijkheden/risico's

Financiële situatie en mogelijke sluiting

- Vanwege de financiële situatie is ongewijzigd doorgaan met de huidige Ipok en het daaraan gekoppelde SPvE volgens Loostad niet mogelijk. Loostad heeft de mogelijkheid om de locatie te verkopen.

- De tijdelijke exploitatie van de PBC-locatie leidt tot oplopende verliezen, waardoor Loostad aangeeft gedwongen te zijn "de deuren van het Pieter Baan Centrum te moeten sluiten" als er geen afwijkingen van het SPVE mogelijk zijn.

Tijdsperiode

- Beoogde start bouw Q2 2028.

Projectnaam: Hojel 1

Gebied	Status	Voorgesteld programma
Binnenstad	Bestemming/vergunning	- Maximaal 105.000 m² bvo aan bovengrondse bebouwing, waarbij de bebouwing zowel uit bestaande bebouwing, als uit (ver-) nieuwbouw bestaat. De maximale bruto vloeroppervlakte van 105.000 m² is exclusief de oppervlakte van de bestaande parkeergarage. Vooralsnog geldt onderstaande verdeling: - Kantoor: ca. 73.000 m² bvo, waarvan grofweg de helft renovatie en de andere helft nieuwbouw - Wonen: ca. 32.000 m² bvo, verdeeld over 170 sociale huurwoningen (40%), 106 betaalbare koopwoningen (25%) en 148 vrijesectorkoopwoningen (35%). - Plintfunctie: ca. 1.500-2.000 m² bvo, waarvan tenminste 300 m² maatschappelijk.

Probleem

- Financiële haalbaarheid, met name op het woonprogramma.
- Partijen hebben inzage gegeven in de businesscase en de gemeente heeft deze kritisch beoordeeld. Conclusie van gemeente en Athora is dat de huidige businesscase van de woningen een negatief resultaat laat zien.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

1. Sociale huurwoningen realiseren met een gemiddelde oppervlakte van minimaal 45 vierkante meter gbo;
2. Huur- en koopwoningen in het middeldure segment realiseren met een gemiddelde oppervlakte van minimaal 50 vierkante meter gbo;
3. Het woningbouwprogramma zo inrichten dat minimaal 25% van de huur- en/ of koopwoningen in het middeldure segment valt, waarmee de verdeling van het woningbouwprogramma wordt verdeeld als 40% sociale huur, 25% middensegment (betaalbare koop en/of middenhuur) en 35% vrije sector (vrije sector huur en/of dure koop).
4. Middensegment mag volledig in betaalbare koop (met betaalbaarheidsgrens € 405.000 in 2025) met mogelijkheid voor de ontwikkelaar tot omzetten in middeldure huurwoningen tot het moment van indienen van de aanvraag voor de omgevingsvergunning
5. Voor wat betreft de maximale huur- en koopprijzen van woningen in het middeldure segment aan te sluiten bij [redacted] Voorts geldt als uitgangspunt een exploitatieperiode van 20 jaar voor middenhuur.
6. Initiatiefnemer betaalt een exploitatiebijdrage (conform de tarieven voor het stationsgebied) voor kantoren en commerciële voorzieningen, maar niet voor het woongedeelte.

Afhankelijkheden/risico's

- De uitvoering van de door de gemeente zeer gewenste woningbouwontwikkeling in bouwdeel D (en wellicht C) kan pas over enkele jaren van start, gezien de lopende huurcontracten voor de huidige kantoren op die plek. Bij zeer ongunstige ontwikkeling van de marktomstandigheden kan de uitvoering van dit plandeel onder druk komen te staan. In de uitgangspuntenbrief t.a.v. de AOVK wordt dit als volgt verwoord:

"Fase 1 en fase 2 zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en leiden tot een integrale gebiedsontwikkeling. Nadat Initiatiefnemer is gestart met de realisatie van bouwdelen A en B zal Initiatiefnemer ook (op het eerst beschikbare moment) de realisatie van bouwdelen C en D ter hand moeten nemen, tenzij er sprake is van een onvoorziene omstandigheid. Hiervan is (pas) sprake op het moment dat de marktomstandigheden aantoonbaar zodanig zijn veranderd dat de financiële haalbaarheid drastisch is verslechterd."
Tijdsperiode
• Beoogde start bouw van bouwdelen A en B is voorzien in Q1 2027, de start van de (her)ontwikkeling van bouwdelen C en D (met daarin de woningbouw) wordt op zijn vroegst verwacht in 2028.

Projectnaam: Archimedeskwartier		
Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
USP/Rijnsweerd	Definitiefase – opstellen NvU	Circa 1.500 woningen, 2.000m2 full service supermarkt en 700m2 gezondheidscentrum.

Probleem

1. Financiële haalbaarheid.
2. Partijen hebben inzage gegeven in de businesscase en de gemeente heeft deze kritisch beoordeeld. Conclusie is dat de huidige businesscase van de middenhuur woningen een negatief resultaat laat zien. Door voor de middenhuurwoningen te kiezen voor [redacted] verbetert de businesscase met ca. EUR [redacted]. en wordt de gehele gebiedsontwikkeling financieel haalbaar.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

1. Voor de circa 600 onzelfstandige studenteneenheden in het plan uitgaan van een minimale maat van 12m2 (ipv 14 m2 conform huidige beleid)
2. Voor de middenhuur uitgaan van [redacted]
3. Ontwikkeling gaat uit van een minimale maat van 40 m2 voor het middensegment (conform zone B).

Voor alle drie de maatregelen geldt dat er op dit moment een afwijking is van het huidige woonbeleid. Echter wanneer het nieuwe woonbeleid dat aan de gemeenteraad ter besluitvorming is aangeboden wordt aangenomen in de huidige vorm, is er géén sprake meer van een afwijking.

Afhankelijkheden/risico's

1. Voor de gebiedsontwikkeling Archimedeskwartier moet nog een NvU worden opgesteld (streven eind dit jaar een NvU aan de raad voor te leggen). En daarnaast moet deze nog vertaald worden in een wijziging van het omgevingsplan in combinatie met meerdere omgevingsvergunningen.
2. De ontwikkelaar heeft voor deze fase reeds onderzoek gedaan naar netbewust bouwen. Maar daarmee is er nog géén garantie gezien de voortdurende ontwikkeling rondom netcongestie dat straks de 1.500 woningen & voorzieningen aangesloten kunnen worden.
3. Door middel van onderzoeken naar lucht en geluid is voor deze fase aangetoond dat de gebiedsontwikkeling onafhankelijk kan worden gerealiseerd van de situatie rondom geluid en lucht. Neemt niet weg dat er een relatie ligt tussen óf en hoe het knooppunt Rijnsweerd er in de toekomst gaat uitzien en de maatregelen die in het kader van het TB dan wel ARU genomen worden.

Tijdsperiode

- Beoogde start bouw 2028

Projectnaam: Winkelcentrum Nova		
Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
Kanaleneiland, Zuidwest	Definitiefase, Programmatische Uitgangspunten (PUp) gereed	425-450 woningen waarvan, • 30% sociaal; • 30% middenhuur; • 40% vrije sector huur. 2.000 m2 bvo gezondheidscentrum; Vernieuwing gevels en aanpak buitenruimte Churchilllaan en Beneluxlaan.

Probleem

- Financiële haalbaarheid.
- In de nieuwbouw is een gezondheidscentrum opgenomen van 2.000 m2 bvo als vervanging van het bestaande gezondheidscentrum Kanaleneiland van 1.200 m2 in het winkelcentrum waarvan het huurcontract per juni 2026 is opgezegd door de eigenaar van het winkelcentrum. De business case van het gezondheidscentrum heeft niet de ruimte om de kostprijsdekkende huur voor nieuwbouw betalen maar maximaal 200 euro per m2 v.v.o. voor een afgebouwd gezondheidscentrum.
- Partijen hebben inzage gegeven in de businesscase en de gemeente heeft deze kritisch beoordeeld. Conclusie is dat de huidige businesscase van de ontwikkeling een negatief resultaat laat zien.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

Het voortraject met de initiatiefnemer heeft geresulteerd in concept Programmatische Uitganspunten (PUp) met daarin een o.a. een nieuw betaalbaar gezondheidscentrum en een woonprogramma met een verdeling van 20% sociaal, 40% middenhuur (en 40% vrije sector huur. als middenhuur woning (conform Bij dit scenario komt de economische meerwaarde ca miljoen euro hoger uit

Voorgestelde scenario

Naar aanleiding van een intensief traject is het aandeel sociaal verhoogd tot 30% van het woonprogramma met daarnaast 30% middenhuur (conform en 40% vrije sector. Initiatiefnemer is bereid de betaalbare woningen met voorrang te verhuren aan inwoners uit de wijk en inwoners met vitale beroepen. Het nieuwe grotere gezondheidscentrum van 2.000 m2 b.v.o. draagt bij aan het opbouwen van sociale interactie en een diversiteit aan diensten om een gezonde en veerkrachtige gemeenschap te realiseren op Kanaleneiland.

1. Het woningbouwprogramma zo inrichten dat 30% van de woningen in het sociale huursegment valt, 30% middenhuur en 40% vrije sector huur.
3. Voor wat betreft de maximale huurprijzen van woningen in het middenhuursegment in plaats van Actieplan middenhuur
4. De betaalbare woningen (sociaal en middenhuur) worden gerealiseerd met een gemiddeld gebruikersoppervlakte van m2.
5. Een investeringsbijdrage van euro ten behoeve van een afgebouwd en betaalbaar gezondheidscentrum in mindering te brengen op de verschuldigde economische meerwaarde waardoor deze lager uitkomt.

6. Om het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) te volgen in lijn met het raadsbesluit op 14 november 2024 met als doel om zo snel als mogelijk het nieuwe gezondheidscentrum te kunnen realiseren.

Afhankelijkheden/risico's

- Het huurcontract van het bestaande gezondheidscentrum Kanaleneiland is per juni 2026 opgezegd. Als de ontwikkeling geen doorgang vindt, staat het gezondheidscentrum dan op straat.
- Het project maakt onderdeel uit van meerdere nieuwbouwontwikkelingen die bij het Rijk zijn ingediend voor subsidie en vervolgens door het Rijk zijn toegezegd. Het is voor de toekenning van deze middelen van belang dat dit bouwplan uiteindelijk ook wordt gerealiseerd. Voor dit project zijn geen directe subsidie bijdragen beschikbaar. Om de middelen definitief binnen te halen is de bouw van 25.500 woningen in Groot Merwede (Utrecht en Nieuwegein) noodzakelijk. Het aantal woningen in dit project telt mee in het totaal aantal woningen.

Tijdsperiode

- Beoogde start bouw 2027

Bijlagen

- Sfeerbeelden en impressies nieuwbouw winkelcentrum NOVA.

Hoogbouwkavel (MARK)

Gebied	Status	Voorgesteld programma
Leidsche Rijn Centrum	Structuurontwerp binnen vigerend bestemmingsplan en door de raad vastgesteld ontwikkelkader	1.014 woningen - 253 sociale huur (25%) - 254 middenhuur (25 %) - 400 vrije sector huur/ koop - 107 levensloopbestendig - circa 3.000 m2 voorzieningen in de plint en bovenste verdieping van de hoogte toren - 48 zware zorg eenheden

Probleem

Het gaat om een omvangrijk plan met circa 1.015 woningen en 3.000 m² bvo voorzieningen. Het is een zeer complex project, bestaande uit drie torens (A, B en C) vier laagbouwblokken (La, Lb, Lc en blok 3). In blok 3 zal ook zware zorg worden gerealiseerd. Twee torens (B en C) zijn hoger dan 100 meter. Hoe hoger het gebouw, hoe hoger de bouwkosten per m². Voor gebouwen boven de 70 meter gelden bovendien andere, strengere veiligheidseisen, waardoor de bouwkosten nog verder stijgen.

De complexiteit van dit project zit in de volgende punten:

- Bouwhoogte: hoger dan 100 meter, met een hoogste punt van circa 135 meter.
- Betaalbaar programma: 25% sociale huur en 25% middenhuur met Actieplan Middenhuur
- Stevige geluidbelasting: het project ligt naast snelweg A2, het spoor Utrecht-Den Haag en de hoofdontsluiting Terwijdesingel.
- Complexiteit brandveiligheid en externe veiligheid: onder andere het groepsrisico speelt hierbij een rol.
- Netcongestie: problemen met betrekking tot de capaciteit van het elektriciteitsnet.
- Schaarse ruimte: beperkte mogelijkheden voor bouwlogistiek en bouwveiligheidszones.
- Financieel risico: de lange doorlooptijd van het project brengt extra financiële onzekerheden met zich mee in relatie tot bouwkosten.
- Hoge duurzaamheidsambities

- Een doorrekening van de business case laat zien dat het huidige project financieel niet haalbaar is waardoor verder investeren door de ontwikkelaar en beleggers onverantwoord is.
- Partijen hebben inzage gegeven in de businesscase en de gemeente heeft deze kritisch beoordeeld. Conclusie is dat de huidige businesscase van het project een negatief resultaat laat zien.

.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

1. Af te wijken van het Actieplan Middenhuur Utrecht, dat is meegegeven tijdens de selectieprocedure van dit project en in plaats daarvan [redacted]
2. Op verzoek van de gemeente is het hele programma sociale huur en de bouw van de hoogste toren en parkeergarage opgenomen in de eerste bouwfase van het project.

Afhankelijkheden/risico's

- De ontwikkelcombinatie heeft de afgelopen tijd gesprekken gevoerd met het BPD Woningfonds van de Rabobank. Met dit fonds heeft ontwikkelaar KEES B.V. een principeafspraak gemaakt voor de afname van het middenhuur programma en het vrije sector huurprogramma (het betreft hier circa 700 woningen). Het BPD Woningfonds zal alleen de woningen afnemen als er gebruik kan worden gemaakt van de Wet betaalbare huur voor dit project. Voor het sociale huur programma is BPD bezig met het sluiten van een Letter Of Intent (LOI) met woningcorporatie Cazas Wonen.
- Het project beschikt over een zeer efficiënt energiesysteem met WKO en stadsverwarming. Hierdoor is de energievraag van het project vrij laag. Daarnaast maakt het project onderdeel uit van de pilot netcongestie. Daarmee is er echter nog géén garantie op een aansluiting gezien de voortdurende ontwikkelingen rondom netcongestie.

Tijdsperiode

Beoogde start bouw 2e kwartaal 2027 (indiening vergunning 3e kwartaal 2026). Ontwikkelaar zal zich maximaal inzetten voor indiening omgevingsvergunning in 2026 om de beoogde planning naar start bouw te halen. Door de complexiteit van het project is een kortere tijdsperiode niet haalbaar.

Projectnaam: Marco Pololaan 111-117

Gebied	**Status**	**Voorgesteld programma**
Kanaleneiland, Zuidwest	Bestemmingsplan vastgesteld, vergunningsaanvraag in voorbereiding	Ca 240 woningen waarvan, • 22% sociale huur (afname door woningcorporatie); [redacted]78% middenhuur (70% [redacted] Gezondheidscentrum van 2.000 m2 bvo.

Probleem

- Financiële haalbaarheid.
- Partijen hebben inzage gegeven in de businesscase en de gemeente heeft deze kritisch beoordeeld. Conclusie is dat de huidige businesscase van de ontwikkeling een negatief resultaat laat zien.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

De sociale huur en 19 middenhuur woningen worden door een woningcorporatie afgenomen. In verband met de financiële haalbaarheid heeft de initiatiefnemer eerder voorgesteld de overige middenhuur om te zetten naar betaalbare koop in lijn met de kanttekening in het raadsvoorstel voor vaststelling van het bestemmingsplan (december 2023) en hierbij de 45% vrije sector te handhaven.
Er is nu echter een belegger die de overige middenhuur (25%) en het deel (45%) vrije sector uit het oorspronkelijke programma wil afnemen en omzetten naar middenhuur maar dan [redacted]

[redacted] Hiermee wordt het programma 100% betaalbaar (sociaal en middenhuur).

- Voor wat betreft de maximale huurprijzen van circa 168 woningen in het middenhuursegment [redacted] Voorts geldt als uitgangspunt een exploitatieperiode van 20 jaren voor middenhuur.
- Het bevriezen van de huren van sociale huurwoningen zet investeringen door woningcorporaties onder druk. Dit kan invloed hebben op de zekerheid over afname van het sociale programma door een woningcorporatie. We zetten in op afname door een corporatie van de STUW. Enkel wanneer geen van de STUW leden bereid is het sociale woonprogramma af te nemen wordt toegestaan de sociale huurwoningen te verkopen aan de belegger die de middenhuurwoningen in het project afneemt.

Afhankelijkheden/risico's

- Als gevolg van het niet vinden van een belegger is het project vertraagd. Verdere vertraging resulteert erin dat naast de woningen het nieuwe gezondheidscentrum later wordt gerealiseerd en daarmee de tijdelijke huisvesting op deze locatie aan de Marco Pololaan 111-117 moet worden gehandhaafd.
- Het project maakt onderdeel uit van meerdere nieuwbouwontwikkelingen die bij het Rijk zijn ingediend voor subsidie en vervolgens door het Rijk zijn toegezegd. Het is voor de toekenning van deze middelen van belang dat dit bouwplan uiteindelijk ook wordt gerealiseerd. Voor dit project zijn geen directe subsidie bijdragen beschikbaar. Om de middelen definitief binnen te halen is de bouw van 25.500 woningen in Groot Merwede (Utrecht en Nieuwegein) noodzakelijk. Het aantal woningen in dit project telt mee in het totaal aantal woningen.

Tijdsperiode

Beoogde start bouw begin 2026

Fast Track

Gebied	Status	Huidig programma
Stedelijk (start in [redacted]	Experiment	• Focus op versnelling sociale huisvesting • 1e project: [redacted] • [redacted] sociale huurwoningen • [redacted] middenhuurwoningen • Samenwerking met Woonin

Probleem

1. Er zijn veel mensen in Utrecht op zoek naar een woning
2. De doorlooptijd van projecten is ondanks veel inzet van betrokken partijen soms te lang
3. Ontwikkelen is een complex proces waarin keuzes in ontwikkelingen voor lange tijd in de stad zichtbaar blijven en een effect hebben op de bewoners, gebruikers en omgeving.

Voorgestelde maatregel/aanpassingen voor haalbaarheid

Met gebiedsontwikkeling maken we de stad van de toekomst en creëren we gebieden voor iedereen. Daarin wegen we alle belangen en komen we tot projecten die passen in de omgeving en zorgen we voor een goede volgorde in ontwikkeling om zo nieuwe buurten te realiseren waar mensen graag willen wonen. We nemen de buurt mee in deze ontwikkelingen.

We stellen voor om:

- Met één project te experimenteren om vernieuwend samen te werken met als inzet om versneld tot realisatie van sociale huisvesting te komen

Om tot de selectie van dit project en mogelijke toekomstige projecten te komen hebben we de contouren van een aanpak opgesteld:

- Een project te selecteren op een locatie waar een ontwikkeling afzonderlijk van het dure segment mogelijk is zodat een corporatie het hele project kan ontwikkelen
- In eerste instantie te werken met een locatie in bezit van de gemeente
- Eerst een project te selecteren en zoeken daar een corporatie bij die een echt Utrechts, hoog kwalitatief project toe wil voegen en versneld wil realiseren
- Als gemeente ambtelijk en bestuurlijk in te zetten op een snelle doorlooptijd van het ontwikkelproces. Consequentie is dat er geen ruimte is voor extra scenario's of varianten. We werken gezamenlijk een goed plan uit en gaan daar de procedures mee doorlopen.
- Te zoeken naar de meest efficiënte vorm van participatie parallel aan de uitontwikkeling
- Het project uit de Fast Track met voorrang te behandelen, bij staven, collegebehandeling en raadsbehandeling
- Bij de woningcorporatie krijgt het project ook voorrang en wanneer er obstakels zijn in het ontwikkelproces wordt er snel geëscaleerd om tot oplossingen te komen

Om de aanpak een goede start te geven en te kunnen experimenteren zonder grote risico's hebben we een project geselecteerd dat al binnen het bestemmingsplan valt en waar we met name de samenwerking, besluitvorming en andere processen kunnen testen. Dit voorstel in de Utrechtse aanpak dient als officieel startsein voor het experiment. Na evaluatie wordt bepaald of de fast track omgezet kan worden in een aanpak die we vaker kunnen toepassen.

[redacted]
In [redacted] gaan we starten met het [redacted] woningen gerealiseerd kunnen worden. In deze ontwikkeling kan de fasering zo vormgegeven worden dat we kunnen beginnen met een project waarin we gaan samenwerken met woningcorporatie Woonin aan het intitiatiefplan [redacted] In dit plan komen circa [redacted] sociale huurwoningen en [redacted] middenhuurwoningen. Door samenwerking met Woonin kunnen we nog [redacted] is al beginnen met het uitwerken van een ontwerp voor de locatie. Dit levert mogelijk significante tijdswinst op door [redacted] Ook is het voor de corporatie meer kostenefficiënt om het ontwerpproces voor het gehele project in eigen hand te hebben met de gemeente. Naast de ontwikkeling [redacted] zullen bouwblokken komen met een mix van huur en koop in de segmenten sociaal, midden en vrij. Met dit eerste project wordt niet afgeweken van het bestemmingsplan. We willen bij dit project met Woonin experimenteren hoe we de samenwerking kunnen optimaliseren om versneld tot realisatie te komen.

Vervolg
Tijdens en na dit eerste project willen we de aanpak evalueren om te leren van de voor- en nadelen van deze gerichte vorm van versnelling van een woningbouwproject.

Afhankelijkheden/risico's

- De aanpak kan tegen vastgestelde processen in gaan
- Het resultaat kan in termen van snelheid en effect tegenvallen, de planning kan niet volledig vooraf bepaald worden.
- Specifiek voor [redacted] netcongestie een risico is en er nog onderzoeken uitgevoerd moeten worden.

Tijdsperiode

- Selectie 1e project in 2025 [redacted]
- Evaluatie over voortgang in Q1 2026 en mogelijk selectie 2e project.

Bijlage voortgang woningbouwprojecten 100+ MPR 2025

In de voortgang woningbouwprojecten 100+ lijst houden we de voortgang van de woningbouwprojecten met meer dan 100 woningen bij. In algemene zin zien we dat de marktomstandigheden en de netcongestie een risico vormen op vertraging in projecten.

Bijlage MPR 2025 Voortgang woningbouwprojecten 100+					Peilstok 2022	MPR 2023	Peilstok 2023		MPR 2024		Peilstok 2024		MPR 2025		
					peildatum 1-7-2022	peildatum 1-2-2023	peildatum 1-7-2023		peildatum 1-2-2024		peildatum 1-7-2024		peildatum 1-2-2025		
Gebied	**Projectnaam**	**Ontwikkelaar**	**Fase**	**Aantal woningen**	**start bouw**	**start bouw**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**start bouw**	**oplevering**	**Toelichting van de vertraging**
Centrum	Kruisvaartkade	MRP/Danube	Voorbereiding	565	2023	2023	2024	2027	2025	2028/2029	2025	2028/2029	2025	2030	De ontwikkelaar heeft zijn uitvoeringsplanning verder in detail uitgewerkt, nu duidelijk is dat ze kunnen starten met de bouw. Hieruit blijkt dat de gefaseerde bouw van de 6 blokken iets langer duurt dan oorspronkelijk gepland.
Centrum, stationsgebied	Beurskwartier 1	Gemeente	Ontwerp	2.500	2024	2024	2025	2032	2027	2034	2027	2034	2027	2034	
Centrum, stationsgebied	Amrath Galaxy Tower (hotel + woningen)	Amrâth	Uitvoering	317	2018	2018	2018	nb	2018	nb	2018	nb	2018	nb	De bouw ligt al geruime tijd stil vanwege een geëscaleerd financieel-juridisch conflict tussen opdrachtgever De Lelie Vastgoed (DLV) en bouwer Ballast Nedam (BN).
Centrum, stationsgebied	Lombokplein	Gemeente	Ontwerp	360	2024	2024	2024	2031	2025	2031	2025	2031	2028	Vanaf 2031	Het project start in 2025 met de herstructurering van de openbare ruimte. De start bouw van de woningbouw kan pas plaatsvinden als de weg is verlegd. De data die in de voorgaande jaren is opgenomen was de start van het project en niet van de woningbouw. De geplande start van de woningbouw is 2028.
Centrum, stationsgebied	Smakkelaarspark	Lingotto	Uitvoering	167	2020	2020	2020	2026	2020	2027	2020	2027	2024	2028	In 2024 is gestart met de bouw van woningen. De aanleg van de tram overkluizing is in 2020 gestart. Door marktomstandigheden heeft dit project vertraging opgelopen.
Centrum, stationsgebied	Jaarbeursterrein		Initiatief	1000									2031	2040	
Centrum, stationsgebied	Hojel I CD Graadt van Roggenweg	Athora	Definitie	645									2030	2033	
Centrum, stationsgebied	Rabo/Matserterrerien	Rabobank	Ontwerp	130	2026	2026	2027	2028	2026	2028	2026	2028	2027	2028	Start bouw is vertraagd, er is meer tijd nodig vanwege afstemming tussen Matserterrein en Ondaatje. De oplevering staat nog wel op eind 2028 gepland.
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	Definitie	1.500	2025	2025	2025	2035	2025	2035	2025	2035	2026	2036	Project vertraagd vanwege beroepsprocedure tegen bestemmingsplan Groenewoud.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord Hoogbouwkavel	BPD, Stadswaarde, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI)	Ontwerp	1.015	2024	2024	2025	2031	2026	2031	2026	2031	2027	2032	Start bouw met een jaar vertraagd in verband met haalbaar krijgen van businesscase en in verband met complexe bouwplanuitwerking (optimalisaties in casco gebouw, in beeld brengen van consequenties netcongestie, gesprekken met beleggers/ corporaties, zoeken naar optimale woningplattegronden irt geluidruimte spoor, e.d.)
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G11 + G12	Wonam, Mitros	Uitvoering	264	2023	2024	2024	2027	2024	2027	2024	2027	2024	2027	
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok F12	Heijmans	Uitvoering	163	2022	2023	2024	2027	2025	2028	2025	2028	2025	2028	
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok I5	SBB	Voorbereiding	144	2023	2024	2024	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok: G13, F11a en G15a	Vorm	Uitvoering	139	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	In aanbouw		
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost, bouwblok E9	Cazas	Uitvoering	247	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	In aanbouw		
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok D4	ASR / Vesteda	Voorbereiding	187	2022	2024	2024	2027	2025	2028	2025	2028	2027	2029	Er loopt een bezwaarprocedure tegen de vergunning.

Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E4	ASR / Vesteda	Voorbereiding	184	2022	2024	2024	2027	2025	2028	2025	2028	2027	2029	Er loopt een bezwaarprocedure tegen de vergunning.
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Kern bouwblok E5	Dura Vermeer / Bo-ex	Uitvoering	152	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	In aanbouw		
Leidsche Rijn	Terwijde bouwveld E, winkelcentrum (locatie huidige tijdelijke school)	Bo-Ex, Habion	Ontwerp	160	2023	2024	2024	2026	2024	2026	2025	2027	2027	2028	Vertraging door wisseling van corporatie en aanpassing van ontwerp, deel van de procedure moet opnieuw +aannemersselectie
Leidsche Rijn	Papendorp	ntb	Ontwerp	2.000	2025	2026	2026	2036	2025	2035	2027	2037	2027	2037	
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	4.250	2023	2023	2024	2031	2024	2031	2024	2031	2025	2031	Eind 2024 is het bestemmingsplan (na vertraging in de procedure bij de Raad van State) onherroepelijk geworden en is er een oplossing voor netcongestie gevonden door ondertekening van een zogenaamd groepscontact. Begin maart jl. is gestart met de bouw van het eerste bouwblok.
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente,ontwikkelaars en eigenaren	Ontwerp	1.750	n.v.t.	2028	2028	2033	2028	2033	2028	2033	2029	2033	Eind 2024 is het bestemmingsplan (na vertraging in de procedure bij de Raad van State) onherroepelijk geworden en is er een oplossing voor netcongestie gevonden door ondertekening van een zogenaamd groepscontact. Begin maart jl. is gestart met de bouw van het eerste bouwblok.
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein	BPD / Woonin	Uitvoering	950	2020	2020	2020	2028	2020	2029	2020	2029	2020	2029	
Noordoost	Kögllaan 26/Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin en SGW.nl	Ontwerp	193	2024	2024	2024	2026	2025	2026	2025	2027	2025	2028	Vertraging in de bouwplanontwikkeling van de initiatiefnemers vanwege gestegen bouwkosten. In 2025 de procedure voor het wijzigen van het omgevingsplan en de omgevingsvergunningen doorlopen. Na verlening van de omgevingsvergunning kan de bouw van de te verplaatsen scouting nog dit jaar starten. Na verplaatsing van de scouting kan de woningbouw aan de Kögllaan 26 in 2026 van start gaan.
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Woonin	Uitvoering	285	2023	2024	2024	2026	2024	2026	2025	2026	2025	2027	De startdatum is in verband met voorbereidende werkzaamheden in de ondergrond (bouwrijp maken) naar medio 2025 verplaatst. Hierdoor is de verwachting dat niet in 2026 maar 2027 de werkzaamheden gereed zijn.
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 2-4	Synchroon	Uitvoering	1.021	2023	2023	2023	2030	2023	2030	2023	2030	2023	2030	
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise	Woonin	Uitvoering	285	2022	2022	2022	2025	2022	2025	2022	2026	2022	2026	
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	Ontwerp	300	2024	2025	2025	2028	2026	2029	2026	2029	2027	2029	Het intrekken van het warmteplan (raadsbesluit) heeft voor vertraging in de planvorming gezorgd. Hierdoor konden o.a. de afspraken met Woonin voor de één op één uitgifte van het sociale- en middenhuurprogramma niet afgerond worden.
Noordwest	Van Heukelomlaan	Woonin	Definitie	190	2025	2025	2025	2027	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
Noordwest	Zwanenvechtlaan	Woonin	Ontwerp	400	n.v.t.	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	2028	2030	
Oost	De Kwekerij (KPN Campus) 4 (ontwerp)	SSH/Jebber	Ontwerp	400	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	2027	2029	2027	2029	
Oost	Gebiedsontwikkeling Galgenwaard	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht	Definitie	500-1.000	2025	2025	2025	2030	2026	2031	2026	2031	2027	2033	Vertraging door de complexiteit van de ontwikkeling. In 2025 wordt het SPvE iafgemaakt. Separaat wordt ook gewerkt aan het IPvE-FO voor de buitenruimte.
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Loostad	Ontwerp	118	2024	2024	2024	2025	2026	2027	2026	2028	2027	2029	Vertraging in de planuitwerking, planning hierop aangepast. Project is binnen het VolkerWessels concern van eigenaar is gewisseld. Loostad wil vanwege de financiële haalbaarheid aanpassingen in het ontwerp doorvoeren. Doelstelling van Loostad is om binnenkort met een aangepast voorstel komen om herontwikkeling alsnog mogelijk te maken.
Overvecht	Ivoordreef	Bo-Ex, Amvest en ERA Contour	Definitie	307	2023	2023	2024	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	

Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads	Definitie	197									2026	2028	
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Centrum Overvecht	Gemeente Utrecht i.s.m. marktpartijen	Definitie	2.000	2027	2027	2028	2036	2028	2036	2028	2036	2029	2039	Het besluitvormingsproces heeft meer tijd in beslag genomen dan verwacht, gezien de complexiteit van de planvorming met alle eigenaren en stakeholders.
Overvecht	De Mix Utrecht: Camera Obscuradreef	BPD / Woonin	Uitvoering	179	2023	2023	2023	2024	2023	Begin 2025	2023	Begin 2025	2023	2025	
USP/Rijnsweerd	Archimedeslaan 16	KWP	Definitie	1.539	n.t.b.	2025	2026	2030	2026	2030	2026	2030	2028	2031	Afhankelijkheid van het tracé besluit (en ARU). Het Intentiedocument (2015) is in Q1 2025 herijkt.
USP/Rijnsweerd	High Five	SSH	Uitvoering	921	2023	2023	2023	2026	2023	2026	2023	2026	2023	2026	
Vleuten-De Meern	Haarrijn	ntb	Ontwerp	683	2023	2024	2024	2030	2024	2030	2025	2031	2026	2032	Planvoorbereiding inclusief uitwerking en contractvorming, detaillering en constructieve doorrekeningen van (grotendeels) houten woningen kost meer tijd dan traditioneel bouwen.
Vleuten-De Meern	Kloosterweide - Hindersteinlaan	Kloosterweide B.V.	Definitie	176	2023	2024	2025/2026	2030	2025/ 2026	2030	2026	2030	2027	2031	Het opstellen de bouwenvelop is vertraagd vanwege: 1. de discussie over het bouwen in de groenstructuur. Inmiddels is met de raad een richting voor de uitwerking van de bouwenvelop bepaald, 2. Extra afstemming nodig met exploitant van woonzorgcentrum van Spes Nostra (het voormalige kloostergebouw) over uitgangspunten bouwenvelop.
West	Cartesiusdriehoek, fase 2-6	MRP / Ballast Nedam	Voorbereiding/ontwerp	2.550	2023	2023	2023	2029	2023	2030	2023	2031	2023	2031	
West	Thomas a Kempisplantsoen	Mitros/Portaal	Ontwerp	349	2024	2024	2025	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
West	Ravellaan Noord	De Waal	Definitie	400	2024	2025	2025	2028	2026	2029	2026	2029	2027	2029	Op dit moment lopen gesprekken tussen de initiatiefnemer en de gemeente over een haalbaar en betaalbaar plan. Parallel daaraan zitten we in een proces van de prijsvaststelling als onderdeel van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten. Dit draagt bij aan de vetraging. Er wordt toegewerkt naar een SPvE danwel uitoefening van de WVG.
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal	Definitie	200	2025	2025	2025	2028	2026	2028	2026	2028	2027	2029	De initiatiefnemer heeft naar aanleiding van de door de gemeente voorgelegde uitgangspunten en ambities een aantal maanden de tijd genomen om te berekenen of er tot een haalbaar en betaalbaar plan gekomen kan worden voor de ontwikkeling van Brennerbaan 106.
Zuid	Briljantlaan 11 - 15	VORM Ontwikkeling bv en DVP Planontwikkeling bv	Definitie	155							2030	2032	2027	2029	Door de toepassing van de Utrechtse Aanpak (4e tranche) en versnelling vanuit de ontwikkelaar is de verwachting dat er eerder gestart kan worden.
Zuidwest	Livingstonelaan 609	Slokker Vastgoed BV en Synchroon	Ontwerp	569	2024	2024	2024	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	Definitie	522	2024	2025	2025	2029	2025	2029	2026	2029	2026	2029	
Zuidwest	Reitdiepstraat	Bo-Ex	Ontwerp	157	2023	2024	2024	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
Zuidwest	Veilingstraat 10	Ten Brinke Vastgoedontwikkeling	Ontwerp	105	2023	2024	2024	2026	2025	2027	2025	2027	2025	2027	
Zuidwest	Marco Pololaan 111-117	MPL Real Estate b.v.	Ontwerp	240	2023	2024	2024	2026	2024	2026	2025	2027	2025	2027	
Zuidwest	Lomanlaan 103-105 'De Zusters'	Bo-Ex, Dura Vermeer en MPL Real Estate	Uitvoering	215	2023	2023	2023	2025	2024	2026	2024	2026	2024	2026	
Zuidwest	Beneluxlaan 901	Huys te Voorn	Uitvoering	200	2023	2023	2023	2025	2023	2025	2023	2025	2023	2025	
Zuidwest	J.C. Maylaan	Woonin	Definitie	ntb	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	2027	2029	2027	2029	2027	2029	

Zuidwest	Winkelcentrum Nova	Urban Interest	Definitie	ntb	n.v.t.	n.v.t.	2026	2028	2027	2029	2027	2029	2027	2029	

Beroepsprocedures

In de raadsbrief stand van zaken beroepszaken van 28 januari 2025 vindt u een overzicht van de bestemmingsplannen waartegen een beroepszaak loopt. U ontvangt het overzicht 2 keer per jaar. Onderstaand een overzicht van de plannen uit de 100+ lijst waartegen een beroepsprocedure loopt.

Tegen de volgende bestemmingsplannen uit de 100+ lijst loopt een beroepsprocedure:

1. Beurskwartier, 1, vastgesteld op 18 november 2021.
2. Papendorp, vastgesteld op 25 april 2024.
3. Groenewoud, vastgesteld op 25 april 2024.
4. Chw bestemmingsplan Veilingstraat, vastgesteld op 23 januari 2025.

Bijlage lijst projecten sociale huur en middenhuur projecten 2025

Lijst sociale huur projecten 2025

wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Studenten zelfstandig	Studenten onzelfstandig	Sociale huur appartementen	Sociale huur eengezinswoningen	Totaal nieuwe productie sociale huur	Geplande start bouw	Gehele oplevering gereed
Binnenstad	Kruisvaartkade (S5)	MRP/Danube			119		119	2027	2029
Binnenstad	Strosteeg 18-36	Ered BV / Woonin			12		12	2025	2026
Binnenstad	Strosteeg (parkeergarage)	ntb			16		16	2029	2031
Binnenstad	Wolvenplein	AM en Levenslang			12		12	2026	2028
Leidsche Rijn	Grauwaart, Boerderij den Hoet	Allin Real Estate			24		24	2026	2028
Leidsche Rijn	Grauwaart: Dirck Hoetweg 5	Allin Real Estate			10		10	2028	2030
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	44		341	62	447	2026	2036
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord bouwblok Hoogbouwkavel	BPD, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI), Stadswaarde			253		253	2027	2031
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok G15b	ntb			0	20	20	2027	2029
Leidsche Rijn	Papendorp				800		800	2026	2036
Leidsche Rijn	Rijnvliet Oost, bouwveld sociaal 3.4	Bo-ex			0	42	42	2025	2026
Leidsche Rijn	Rijnvliet Oost, sociale woningbouw bouwveld 3.5	Bo-ex			0	15	15	2025	2026
Leidsche Rijn	Terwijde bouwveld E	Bo-Ex			160		160	2026	2028
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren	300		964		1.264	2025	2029
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren			522		522	2029	2032
Noordoost	Christiaan Krammlaan 2 - 10	Stimer B.V.			24		24	2025	2026
Noordoost	Kögllaan 26 en Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin en SGW.nl		132	47		179	2025	2027
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Woonin			192	13	205	2025	2026
Noordoost	Nolenslaan 1 - 31	Portaal			50		50	2026	2027
Noordoost	Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan	Kerckebosch Beleggingsmaatschappij B.V.			40		40	2026	2028
Noordwest	2e Daalsedijk Wisselspoor, deelgebied 2-4 deelgebied 2 en 3	NS (ontwikkelaar nog niet bekend)			89		89	2027	2029
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht			105		105	2027	2029
Noordwest	Van Heukelomlaan / Berlagestraat	Woonin			141		141	2025	2027
Noordwest	Zwanenvechtlaan	Woonin			300		300	2028	2030
Oost	Galgenwaard	Galgenwaard Onroerend Goed B.V., Herculestoren C.V. en gemeente Utrecht			500		500	2027	2031
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Loostad			42		42	2026	2028
Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads			107		107	2026	2028
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum	Gemeente i.s.m. marktpartijen			170		170	2029	2039
Overvecht	Ivoordreef app	Bo-ex			159		159	2025	2027
Stationsgebied	Beurskwartier	Gemeente	72		848		920	2027	2034

Stationsgebied	Hojel I CD Graadt van Roggenweg	Athora			258		258	2030	2033
Stationsgebied	Lombokplein	Gemeente		40	120		160	2028	2031
Stationsgebied	Ondaatje (voorheen De Foreest)	Gemeente			57		57	2026	2027
Stationsgebied	Rabobank/Matserterrein	Rabobank			46		46	2027	2028
USP/Rijnsweerd	Archimedeskwartier	KWP	0	600	344		944	2028	2031
Leidsche Rijn	Burgemeester Verderlaan	ntb			50		50	2028	2031
Vleuten de Meern	Europaweg 2 en 4/Oskam	Synchroon			40		40	2027	2029
Vleuten de Meern	Haarrijn	Cazas Wonen			0	128	128	2026	2028
Vleuten de Meern	Hindersteinlocatie	Gemeente			70		70	2027	2029
Vleuten de Meern	t Hoog 1	Huys te Voorn Vastgoed BV			24		24	2027	2028
Vleuten de Meern	Kloosterweide - fase 1 (Woningbouw Kloosterweide B.V.)	Kloosterweide B.V.			64		64	2027	2029
West	Cartesiusdriehoek	MRP / Ballast Nedam / Portaal/ Woonin			660		660	2024	2031
West	Omgeving Station Zuilen	Gemeente Utrecht en Woonin			58		58	2028	2029
West	Ravellaan Noord	De Waal			140		140	2028	2030
West	Thomas a Kempisplantsoen	Portaal en Woonin			278		278	2025	2027
Zuid	Brennerbaan 106	Portaal/AM			220		220	2027	2029
Zuid	Kop van Smaragd	Midned			16		16	2027	2029
Zuidwest	Europalaan 33 - 45	Jongerius invest / AVM vastgoed			35		35	2025	2027
Zuidwest	Krachtstation en wisselstrook herontwikkeling	Krachtstation Beheer B.V.	225		15		240	2026	2029
Zuidwest	Marco Pololaan 111 - 117	MPL Real Estate B.V.			53		53	2025	2027
Zuidwest	Reitdiepstraat	Bo-Ex			119	35	154	2025	2027
Zuidwest	Veilingstraat 10	Ten Brinke Vastgoedontwikkeling			105		105	2025	2027

Lijst middenhuur projecten MPR 2025

wijk	Projectnaam	Ontwikkelaar	Middenhuur (appartementen	Middenhuur (eengezinswoningen	Totaal nieuwe productie	Geplande start bouw	Gehele oplevering gereed
Leidsche Rijn	Groenewoud	Loostad	173	78	251	2026	2036
Noordwest	Omloop/Laan van Chartroise bouwblok 2b	Woonin		12	12	2025	2026
Vleuten de Meern	Haarrijn bouwveld 7.2, 7.4 en 7.6	ntb		88	88	2027	2029
Binnenstad	Kruisvaartkade	MRP/Danube	75		75	2025	2030
Binnenstad	Strosteeg (parkeergarage)	ntb	14		14	2029	2031
Binnenstad	Wolvenplein	AM en Levenslang	6		6	2026	2028
Leidsche Rijn	Grauwaart: Dirck Hoetweg 5	Allin Real Estate	25		25	2028	2030
Leidsche Rijn	Leeuwesteyn bouwveld 16 (de Wiel)	ntb	66		66	2030	2032
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Noord bouwblok V, X : Hoogbouwkavel	BPD, Koopmans Bouwgroep (TBI) en J.P. van Eesteren (TBI), Stadswaarde	254		254	2027	2031
Leidsche Rijn	Leidsche Rijn Centrum Oost bouwblok I5	SBB	122		122	2025	2027
Leidsche Rijn	Papendorp		420		420	2026	2036

Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 1	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren	666		666	2025	2030
Merwedekanaalzone	Merwede (deelgebied 5), fase 2	Gemeente, ontwikkelaars en eigenaren	270		270	2029	2032
Merwedekanaalzone	Merwedekanaalzone deelgebied 4: voormalig Defensieterrein fase 4, Toren 1	BPD	100		100	2025	2027
Noordoost	Kögllaan 26 en Manegelaan	Explorius Vastgoedontwikkeling i.s.m. Woonin en SGW.nl	14		14	2025	2027
Noordoost	Nieuw Buurland (Lauwerecht : complex 2 en 4)	Woonin	75		75	2025	2026
Noordoost	Nolenslaan 1 - 31	Portaal	20		20	2026	2027
Noordoost	Van Galenstraat/Van Ginnekenlaan/Huizingalaan	Kerckebosch Beleggingsmaatschappij B.V.	31		31	2026	2028
Noordwest	Minister Talmastraat 20-22	Looye Vastgoed en VABO	25		25	2025	2026
Noordwest	Sportpark Zuilense Vecht	Gemeente Utrecht	76		76	2027	2029
Noordwest	Van Heukelomlaan / Berlagestraat	Woonin	48		48	2025	2027
Noordwest	Zwanenvechtlaan	Woonin	100		100	2028	2030
Oost	Herontwikkeling Pieter Baan Centrum	Loostad	35		35	2026	2028
Overvecht	Einsteindreef 101-139	City Pads	35		35	2026	2028
Overvecht	Gebiedsontwikkeling Overvecht Centrum	Gemeente i.s.m. marktpartijen	232		232	2029	2039
Overvecht	Ivoordreef	Bo-ex	74		74	2025	2027
Stationsgebied	Beurskwartier	Gemeente	261		261	2027	2034
Stationsgebied	Hojel I CD Graadt van Roggenweg	Athora	162		162	2030	2033
Stationsgebied	Knoop 2 en 3 (voorheen De Generaal (Westflank-Zuid))	RVB	70		70	2029	2031
Stationsgebied	Lombokplein	Gemeente	130		130	2028	2031
Stationsgebied	Ondaatje (voorheen De Foreest)	Gemeente	3		3	2026	2027
Stationsgebied	Rabobank/Matserterrein	Rabobank	37		37	2027	2028
USP/Rijnsweerd	Archimedeskwartier	KWP	92		92	2028	2031
Vleuten de Meern	Europaweg 2 en 4/Oskam	Synchroon	35		35	2027	2029
Vleuten de Meern	Haarrijn	VABO - Looye	12		12	2026	2027
Vleuten de Meern	Kloosterweide - fase 1 (Woningbouw Kloosterweide B.V.)	Kloosterweide B.V.	88		88	2027	2029
West	Ravellaan Noord	De Waal	100		100	2028	2030
West	Thomas a Kempisplantsoen	Portaal en Woonin	71		71	2025	2027
Zuid	Briljantlaan 11-15	VORM Ontwikkeling bv en DVP Planontwikkeling bv	75		75	2027	2029
Zuid	Helling 12-14	Coltavast BV	22		22	2025	2027
Zuidwest	Marco Pololaan 111 - 117	MPL Real Estate B.V.	79		79	2025	2027

Gemeenteraad

Dossiernummer	4686
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	3.3
Titel	Meerjaren Investeringsprogramma beheer openbare ruimte (MJIP) 2026-2035
ID	4908
Behandelend ambtenaar	Armand Dekker (030 2863698), Pim Buijs (0648156981)
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Openbare ruimte
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	5 juni 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Armand Dekker, Pim Buijs	**Datum**	15 mei 2025
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	30274199
E-mail	armand.dekker@utrecht.nl, pim.buijs@utrecht.nl	**Onderwerp**	Meerjaren investeringsprogramma beheer openbare ruimte 2026-2035
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Openbare Ruimte

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren we u over het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP) 2026-2035. Dit programma is een actualisatie van het MJIP 2024-2029. Middels het MJIP houden we de openbare ruimte op het gewenste kwaliteitsniveau, werken we het achterstallig onderhoud weg en geven we vorm aan een integrale aanpak van de openbare ruimte.

Met het informeren geven we invulling aan onze toezegging bij het vaststellen van de Nota Beheer Openbare Ruimte (Nota BOR) ‘De basis in beeld en ontwikkelend beheer als toekomstperspectief’ op 18 februari 2021, om jaarlijks bij de Voorjaarsnota een geactualiseerde versie van het MJIP aan te bieden. Het MJIP is een uitvoeringsinstrument van de Nota BOR, waarmee we uitwerking geven aan de filosofie van ‘ontwikkelend beheer’. Dit is de vijfde versie van het MJIP. De belangrijkste ontwikkeling ten opzichte van de vorige versie van het MJIP, is dat we nieuwe inzichten in de kwaliteit van ons rioleringsstelsel verwerkt hebben in de programmering van het MJIP. Deze nieuwe inzichten in de kwaliteit van ons rioleringsstelsel, in combinatie met nieuwe inzichten uit de herijkingsprogramma’s bruggen en kademuren (raadsbrief volgt begin Q2 2025), geven aan dat we steeds beter weten wat er moet gebeuren om de openbare ruimte op het gewenste kwaliteitsniveau te houden. Dit zorgt ervoor dat we scherpere keuzes kunnen maken in het beheren van de openbare ruimte. Het verankeren van deze keuzes, gebaseerd op deze nieuwe inzichten, vraagt om herijking van de Nota Beheer Openbare Ruimte en de visie Water en Riolering.

Om beter aan te sluiten bij de programmabegroting is voor de begrotingsdoelstellingen “Beheer Openbare Ruimte” en “Water en rioleringssysteem" de financiële vertaling van de programmering op dezelfde manier weergegeven. Verder is er in het MJIP rekening gehouden met planningsoptimisme in de kredietaanvragen van de vervangingsinvesteringen uit het MJIP. Beide aanpassingen zijn in lijn met de motie M409 grip op investeringen (raadsbehandeling Programmabegroting 2024). Verder is de leesbaarheid van het MJIP verbeterd ten opzichte van vorig jaar.

Bij de Voorjaarsnota van 2026 ontvangt u van ons wederom een geactualiseerde versie van het MJIP.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP) 2026-2035

1. Inleiding

Voor u ligt het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP) 2026-2035. Dit programma is een actualisatie van het MJIP 2025-2034, de eerste versie van het MJIP waarbij we tien jaar vooruitkeken in de programmering van onze projecten. Ook dit jaar kijken we tien jaar vooruit, waarbij we de laatste jaarschijven hebben aangescherpt ten opzichte van vorig jaar. Nieuwe inzichten in de kwaliteit van het rioolstelsel hebben bijvoorbeeld geleid tot aanpassingen in het MJIP in de latere jaarschijven (toegelicht op pagina 4).

Het MJIP is het uitvoeringsprogramma van de investeringen uit de Nota Beheer Openbare Ruimte (BOR) en Visie water en riolering, waarmee we uitwerking geven aan de filosofie van ‘ontwikkelend beheer’: bij de realisatie van de beheeropgave kijken we hoe we uitvoering kunnen geven aan andere gemeentebrede opgaven zoals circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij de vervanging van een asfaltweg wordt verkend of er middelen zijn om het asfalt te vervangen door hergebruikte klinkers en daarbij verkeersveiligheidsmaatregelen of vergroening meegenomen kan worden. Het MJIP biedt inzicht in het meerjarenprogramma voor het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen die we in de komende tien jaar willen uitvoeren. Met dit programma houden we de openbare ruimte op het gewenste kwaliteitsniveau, werken we het achterstallig onderhoud weg en bieden we een basis voor een integrale aanpak van de openbare ruimte.

Het MJIP wordt ‘gevoed’ vanuit drie programma’s uit het fysiek domein; de projecten groot onderhoud en vervanging die in het MJIP zijn opgenomen komen voort uit zowel de Nota Beheer Openbare Ruimte als het uitvoeringsprogramma van de Visie Water en Riolering (Programma Water en Riolering 2026-2030 (PWR)). Daarnaast leggen we in het MJIP de inhoudelijke verbinding met projecten uit het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR). Deze integrale projecten in de openbare ruimte komen dan ook terug in het MJIP.

Het Meerjaren Investeringsprogramma wordt vastgesteld door het college als meelopend stuk bij de Voorjaarsnota 2025. Hiermee geven we de raad inzicht in de geprogrammeerde projecten, de ontwikkeling van het programma en in de benodigde middelen. Bij de Programmabegroting 2026 wordt de investeringsstaat van de voor 2026 geprogrammeerde projecten geautoriseerd en vastgesteld door de raad. Het programma in de daaropvolgende jaarschijven gebruiken we om in gesprek te gaan met meewerkende partijen over koppelkansen. Dit kan leiden tot aanpassingen in het programma om deze kansen te kunnen benutten.

Disclaimer: het MJIP wordt als meelopend stuk aangeboden bij de Voorjaarsnota 2025 samen met alle andere meelopende stukken, waaronder het MPR. Aangezien er een nauwe samenwerking is tussen het MJIP en het MPR zullen financiële keuzes binnen het MPR ook gevolgen hebben voor de programmering van het MJIP. Zo kan het zijn dat door het wegvallen van financiering vanuit het MPR, geplande integrale projecten naar achter worden geschoven of doorgaan als multidisciplinaire beheerprojecten. Vanwege de nauwe samenwerking tussen het MJIP en het MPR kan er na besluitvorming bij de voorjaarsnota snel gehandeld worden om eventuele nieuwe inzichten snel te verwerken in de programmering van het MJIP. Naast financiële dekking speelt beschikbare uitvoeringscapaciteit in de uitvoering een belangrijke rol in de realisatie van het MJIP. Volledige en tijdige realisatie van het MJIP kan pas worden bewerkstelligd als er genoeg uitvoeringscapaciteit beschikbaar is. Dit wordt verder toegelicht in hoofdstuk 4: middelen.

2. Totstandkoming MJIP

Het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP) 2026-2035 geeft inzicht in de groot onderhouds- en vervangingsprojecten die we de komende tien jaar willen uitvoeren in de stad. Het programmeren gebeurt onder de verantwoordelijkheid van het college en geeft uitwerking aan de kaders uit de Nota Beheer Openbare Ruimte, de Visie Water en Riolering en het in de programmabegroting vastgelegde programma.

Om tot het MJIP te komen hanteren we de volgende lijn:

1. **Veiligheid en functionaliteit:** de programmering vindt in eerste instantie plaats op basis van veiligheid en functionaliteit. We gebruiken informatie over de levensduur van het areaal en inspectiegegevens om te bepalen of en welke werkzaamheden noodzakelijk zijn om de openbare ruimte en de onderliggende infrastructuur zoals de riolering heel en functioneel te houden. Recent onderzoek heeft bijvoorbeeld geleid tot nieuwe inzichten over de kwaliteit en levensduur van ons rioolstelsel, wat impact heeft op de frequentie van vervangings- en onderhoudswerkzaamheden. Dit wordt verder toegelicht op pagina 4. Onveilige situaties worden altijd direct aangepakt en de benodigde werkzaamheden zo snel mogelijk uitgevoerd om calamiteiten te voorkomen.
2. **Kwaliteitsniveaus beheer openbare ruimte:** De raad heeft met de Nota Beheer Openbare ruimte (2021) de kwaliteitsniveaus voor het beheer van de openbare ruimte vastgesteld, die invulling geven aan de ambities uit de Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte (2016). De kaders voor de kwaliteit van de riolering en oppervlaktewater zijn vastgelegd in de Visie Water en Riolering. Indien we op basis van areaal en inspectiegegevens constateren dat areaal binnen 10 jaar niet meer voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau, dan programmeren we de werkzaamheden die nodig zijn om het kwaliteitsniveau te halen. Hiermee geven we invulling aan onze gemeentelijke zorgplicht.
3. **Achterstallig onderhoud:** achterstallig onderhoud van objecten in de openbare ruimte krijgt zoveel mogelijk prioriteit in de programmering, rekening houdend met de lopende projecten en mogelijke koppelkansen. Onderhoud wordt aangemerkt als achterstallig wanneer het niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden. Hierdoor voldoet de asset niet (meer) aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Dit kan leiden tot een grotere kans op schade en/of onveilige situaties. Zoals eerder aangegeven, worden onveilige situaties te allen tijde direct aangepakt en verholpen.
4. **Specifieke ambities op het gebied van water en riolering:** de Kaderrichtlijn Water schrijft ons specifieke ambities voor op het gebied van de waterkwaliteit, waar we samen met de waterschappen aan werken. Vanuit de Visie Klimaatadaptatie liggen er ambities om wateroverlast bij extreme buien en schade door droogte te voorkomen. Om hier invulling aan te geven is het streven om elke rioolvervanging en de daarbij behorende ingreep in de openbare ruimte klimaatadaptief uit te voeren. Deze ambities zijn verwerkt in het programma Water en Riolering en daarmee ook in het MJIP.
5. **Integrale afweging:** de programmering van de projecten groot onderhoud en vervanging wordt afgestemd met andere organisatieonderdelen en externe partners, om zoveel mogelijk werkzaamheden integraal en bij voorkeur gebiedsgericht uit te voeren. Daarbij wordt gekeken of opgaven en werkzaamheden en de bijbehorende budgetten te combineren zijn. Hierbij wordt rekening gehouden met de ambitie uit het coalitieakkoord om in te zetten op kwaliteit en leefbaarheid van de bestaande en nieuwe stad. De principes ‘groei in balans’ en ‘ongelijk investeren in gelijke kansen’ zijn leidend bij de prioritering van werkzaamheden die een gelijke urgentie hebben vanuit veiligheid en functionaliteit. De projecten die integraal worden aangepakt, zijn weergegeven in het MJIP en het MPR. Deze integrale afweging is gevisualiseerd en nader toegelicht op pagina 4

Nadat in de programmering is bepaald welke projecten er nodig zijn om de openbare ruimte op het vastgestelde kwaliteitsniveau te houden, worden de projecten voor uitvoering geprioriteerd. Deze prioritering wordt gedaan door de projecten te scoren op de criteria waarmee de programmering tot stand komt: wettelijke plicht, achterstalligheid en veiligheid, gemeentelijk beleid en wensen en ambities. Veiligheid en wettelijke plicht wegen het zwaarst mee in de scoringssystematiek. Projecten met de hoogste prioriteit worden als eerste uitgevoerd. Dit zorgt dat de beperkte uitvoeringscapaciteit als eerste gaat naar de belangrijkste werkzaamheden.

Categorieën projecten

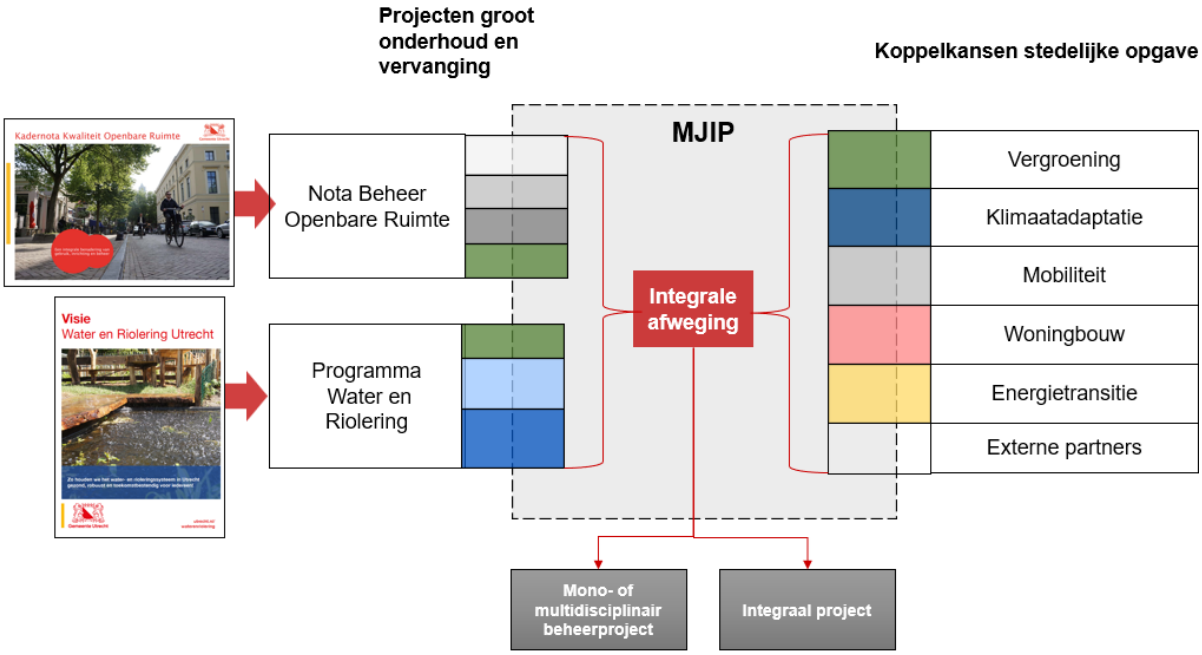
In het MJIP onderscheiden we drie categorieën groot onderhouds- en vervangingsprojecten voor het beheer van de openbare ruimte: integrale projecten, multidisciplinaire beheerprojecten en monodisciplinaire beheerprojecten. Bij alle drie de categorieën kijken we hoe we breder ambities van de gemeente kunnen realiseren binnen de kaders van de projecten. Denk hierbij aan koppelkansen op het vlak van een gezonde leefomgeving, een toegankelijke openbare ruimte, een diervriendelijke openbare ruimte en in het gebruik van duurzame materialen.

Categorie	Beschrijving	Financiering
Integraal	Projecten waarbij de groot onderhouds- en/of vervangingsopgave wordt gekoppeld aan werkzaamheden voor gemeentebrede opgaven zoals mobiliteit, woningbouw of energietransitie. Dit soort projecten betreffen vaak een complete herinrichting van de openbare ruimte. Bij rioolvervangingen is het uitgangspunt om dit zoveel mogelijk integraal uit te voeren.	Nota BOR, PWR en MPR
Multidisciplinair	Projecten waarbij beheerwerkzaamheden op het vlak van water en riolering, wegverharding, infrastructuur en groen worden gecombineerd in één project. Bij dit soort projecten blijft het inrichtingsprofiel gelijk. Vanuit ontwikkelend beheer wordt er wel gekeken naar maatregelen ten behoeve van de gemeentebrede opgaven die binnen het bestaande profiel passen. Bijvoorbeeld maatregelen voor verkeersveiligheid of verharding omvormen naar groen.	Nota BOR en PWR
Monodisciplinair	Projecten waarbij werkzaamheden gericht zijn op het groot onderhoud of vervanging van een object(soort), zoals een brug, speelplaats of een rij lantaarnpalen in een straat. Bij deze werkzaamheden is het vaak doelmatiger om de werkzaamheden te beperken tot een objectsoort vanwege de omvang van het project en de zeer beperkte koppelkansen. In deze categorie van projecten gaat het ook om jaarlijks terugkerende projecten zoals versnelde verledding, baggeren en het onderhoud van landgoederen en bosplantsoenen. Ook hierbij wordt vanuit ontwikkelend beheer gekeken naar kleine aanpassingen of ingrepen die bijdragen aan andere gemeentebrede opgaven.	Nota BOR of PWR

Tabel 1: type beheerprojecten

Integrale afweging projecten in de openbare ruimte

Voor een integrale afweging van projecten in de openbare ruimte, zoals op pagina 2 beschreven in stap 5, is het noodzakelijk dat de verschillende programmeringen bij elkaar komen. Hierdoor kan je afwegen welke projecten gezamenlijk uitgevoerd kunnen worden in de vorm van een integraal project. Zo geven we invulling aan de ambitie in het coalitieakkoord om ingrepen in de openbare ruimte 'in een keer goed' te doen via de integrale aanpak van werkzaamheden. Dit wordt niet alleen gedaan waar mogelijk met het MPR, maar ook met projecten van partners in de stad. Deze samenhang van programmeringen en gemeentebrede opgaven is geïllustreerd in figuur 1. Het illustreert hoe bij de totstandkoming van projecten in het MJIP invulling wordt gegeven aan de filosofie van ontwikkelend beheer. Vanuit dezelfde gedachte worden ambities op het gebied van circulariteit en duurzaamheid in lijn met gemeentelijk beleid mede gerealiseerd via de uitvoering van projecten in het MJIP.

Figuur 1: Schematische weergave samenhang programmeringen met gemeentebrede opgaven

Zoals figuur 1 weergeeft, spreken we van een integraal project als de werkzaamheden van meerdere gemeentebrede opgaven uit de RSU in een project opgepakt kunnen worden en hier ook voldoende uitvoeringscapaciteit en financiële middelen voor zijn. Dit betekent dat financiële keuzes voor één of meerdere opgaves in de openbare ruimte effect hebben op de integrale aanpak van de openbare ruimte. Zoals ook weergegeven in de disclaimer op pagina 1, kan het zijn dat door het wegvallen van financiering vanuit het MPR geplande integrale projecten naar achter worden geschoven. Vanwege veiligheids- of functionaliteitsredenen kan het ook zijn dat deze projecten doorgaan als multidisciplinaire beheerprojecten.

Invloed van nieuwe inzichten kwaliteit riolering op het MJIP

We gaan zorgvuldig om met het beheer van onze objecten in de openbare ruimte en blijven daarom constant monitoren in welke staat ze verkeren. Recent onderzoek naar de kwaliteit van het rioolstelsel van Utrecht laat zien dat de riolering in betere staat is dan verwacht. Het onderzoek is gebaseerd op een nadere analyse van rioolinspecties van 1/3e deel van ons areaal. Op basis van deze inspecties is een inschatting gemaakt van de snelheid waarmee het rioolstelsel verouderd, daaraan verbonden wanneer het vervangen zou moeten worden en wat daarvan afgeleid de gemiddelde levensduur van de riolering zou moeten zijn. Deze technische levensduur is naar verwachting tussen de 80 en 120 jaar in plaats van 70 jaar zoals vastgelegd in de Visie Water en Riolering. De daadwerkelijke levensduur is afhankelijk van de lokale functie en bijbehorende veiligheidsrisico's.

Er is nog niet met volledige zekerheid te zeggen wat de precieze technische levensduur van het gehele rioolstelsel in heel Utrecht is. Wat uit dit onderzoek duidelijk naar voren komt, is dat de kwaliteit van onze riolering beter is dan verwacht en daardoor langer mee kan gaan. Hierdoor hoeft het riool minder vaak vervangen te worden. Daarom is besloten om voorlopig een levensduur van 100 jaar te hanteren voor de riolering, om te voorkomen dat kwalitatief goede delen van het riool onnodig vervangen worden. Dit verlaagt het tempo waarmee we het riool in Utrecht vervangen. Meer informatie hierover is te vinden in het Programma Water en Riolering 2026-2030. We voeren de komende jaren extra inspecties en onderzoek uit om de levensduur nader te onderbouwen.

Gevolgen levensduur riolering voor onderhouds- en vervangingswerkzaamheden wegverharding
De verlaging van het vervangingstempo van de riolering heeft ook effect op onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van wegverharding. Bij het vervangen van het riool wordt werk met werk gemaakt, waarbij logischerwijs ook de wegverharding wordt vervangen. Minder frequente rioolvervanging betekent dus ook minder frequente vervanging van de wegverharding. Om de kwaliteit van wegen in Utrecht te waarborgen is het vanuit technisch perspectief nodig om langer groot of levensduurverlengend onderhoud uit te voeren aan de wegverharding.

Gevolgen voor het MJIP en realisatie gemeentelijke ambities
De rioleringsvervangingsprojecten op korte termijn waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden, blijven plaatsvinden zoals besloten. Voor de lange termijn hebben de nieuwe inzichten effect op het MJIP. Door de langere levensduur zullen er minder vaak vervangingswerkzaamheden van het riool plaatsvinden, waardoor de daaraan gekoppelde vervanging van de wegverharding ook minder vaak zal plaatsvinden. Om de kwaliteit van wegverharding te waarborgen zullen er frequenter onderhoudswerkzaamheden plaatsvinden. Doordat er vanuit riolering minder frequent vervangingsprojecten plaats zullen vinden, zijn er minder koppelkansen om integrale projecten te vormen. Ook zal de uitvoering van ambities die gekoppeld zijn aan de rioolvervanging zoals de realisatie van klimaatadaptieve maatregelen of het omvormen van asfalt naar elementverharding vertraging oplopen ten opzichte van de ambities in de Visie Klimaatadaptatie of de Visie Circulair.

Verankering nieuwe inzichten
Deze nieuwe inzichten in de kwaliteit van ons rioolstelsel, in combinatie met de inzichten uit het herijkingsprogramma's bruggen en kademuren (raadsbrief volgt begin Q2 2025), geven aan dat we steeds beter inzicht krijgen in de staat van de openbare ruimte en wat er moet gebeuren om deze op het gewenste kwaliteitsniveau te houden. Deze nieuwe inzichten zorgen ervoor dat we scherpere keuzes kunnen maken in het beheren van de openbare ruimte. Het verankeren van deze keuzes, gebaseerd op deze nieuwe inzichten, vraagt om een herijking van de Nota Beheer Openbare Ruimte en de visie Water en Riolering.

3. Ontwikkelagenda

Het MJIP is een instrument dat we elk jaar verder doorontwikkelen. In onderstaande ontwikkelagenda beschrijven we waar we met het MJIP de komende jaren naar toe willen ontwikkelen en welke progressie er al is geboekt.

Aanscherping programmeringsproces
In het MJIP jaar kijken we 10 jaar vooruit. De eerste vier jaarschijven geven een meer concrete planning dan de jaarschijven erna, omdat er meer informatie beschikbaar is en daardoor projecten beter te plannen zijn. De latere jaarschijven geven een indicatieve planning voor het beter afstemmen met de andere gemeentebrede opgaven en programma's. Door tot 2035 in beeld te brengen welke projecten we op welk moment willen uitvoeren kunnen we onze groot onderhoud en vervangingsprojecten ook aan andere gemeentebrede opgaven en programma's in de stad koppelen.

Ook dit jaar blijven wij ons focussen op het aanscherpen van de latere jaarschijven, rekening houdend met de nieuwe inzichten zoals over de kwaliteit en levensduur van ons rioolstelsel (zie pagina 3). Dit doen we door in de programmering verder vooruit te kijken om zo eerder koppelkansen te signaleren. De komende jaren willen we in het MJIP scherper onderscheid maken in de toekomstig geplande projecten (de programmering) en de reeds lopende projecten. Hier willen we meer inzicht geven in de lopende, afgeronde en nog op te starten projecten.

Verder is dit jaar een nieuwe koppelkans toegevoegd aan het MJIP: ondergrondse afvalcontainers. Groot onderhoud- en vervangingswerkzaamheden zijn ingrijpende activiteiten in de openbare ruimte, daarom biedt het mogelijkheden om deze werkzaamheden te koppelen aan het (ver)plaatsen van ondergrondse afvalcontainers. Zo dragen we verder bij aan de ‘in-een-keer-goed’ aanpak in de openbare ruimte. In de overzichten van de integrale en multidisciplinaire projecten (op pagina 13 t/m 18) is dit bij de realisatie van de koppelkansen meegenomen.

Van integrale projecten naar integraal en stedelijk programmeren
Integraal en stedelijk programmeren is een benadering waarbij vanuit een stedelijke perspectief gekeken wordt welke opgaven in welk gebied gerealiseerd kunnen worden, wat vervolgens wordt uitgewerkt in een gebiedsgerichte programmering met integrale projecten. Zo kan beter gestuurd worden op de impact in een gebied. Vanuit dit oogpunt is het belangrijk dat de doorontwikkeling van het MJIP aansluit bij dit gedachtengoed.

Vorig jaar is er een ambtelijke verkenning gestart om in beeld te brengen hoe integraal en stedelijk programmeren op termijn vormgegeven kan worden inclusief hiervoor benodigde randvoorwaarden. De eerste fase hiervan is afgerond, waarbij inzichtelijk is gemaakt hoe een integraal en stedelijk programmeerproces er idealiter uitziet. Momenteel wordt gewerkt aan de tweede fase van de verkenning, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt wat nodig is om dit proces in de gemeentelijke organisatie te implementeren. Bij deze verkenning wordt kennis benut uit de City Deal Openbare Ruimte en het daaruit voortgekomen samenwerkingsverband Platform Integraal Samenwerken in de Openbare Ruimte (ISOR). In dit samenwerkingsverband bundelt Utrecht de krachten met andere gemeenten, ministeries en kennisinstellingen om een integrale aanpak van de openbare ruimte mogelijk te maken.

In de samenwerking tussen de ontwikkel- en beheerorganisatie hebben we in de afgelopen jaren forse stappen gezet richting een integrale en stedelijke programmering. Bijvoorbeeld via vroegtijdige en betere afstemming van de programmering van het MPR en het MJIP, om zo vanuit een gebiedsbenadering tot integrale projecten te komen. Voorbeelden hiervan zijn de integrale projecten die onderdeel zijn van de gebiedsaanpak Kanaleneiland en Overvecht: Bernadottelaan, Afrikalaan en de Vasco da Gamalaan.

Gezamenlijk projectsturingssysteem
Een van de randvoorwaarden voor het implementeren van integrale stedelijke programmering is het goed kunnen monitoren van en sturen op projecten. Mede vanuit het fysieke domein wordt daarom gewerkt aan de implementatie van een gezamenlijk projectsturingssysteem. Hierdoor worden projecten in een systeem gemonitord vanaf initiatief (programmering) tot en met de uitvoering. Hiermee is het makkelijker om op basis van data de voortgang te bewaken en waar nodig bij te sturen. De implementatie van onder andere dit systeem zal ook helpen om een andere ontwikkelambitie van het MJIP te realiseren de komende jaren: een interactieve kaart die visualiseert welke projecten nu plaatsvinden in de stad en waar projecten gepland zijn.

4. Middelen

De uitvoering van het MJIP en met name de integrale aanpak van de openbare ruimte is sterk afhankelijk van de beschikbare middelen. In dit hoofdstuk staan we stil bij de belangrijkste middelen: uitvoeringscapaciteit en financiën

Uitvoeringscapaciteit

In de Nota Beheer Openbare Ruimte en in de Visie Water en Riolering staat dat de toenemende onderhouds- en vervangingsopgave, samen met de ambitie om vanuit het beheer van de openbare ruimte bij te dragen aan de gemeentebrede opgaven van Utrecht, investeringen in de beheerorganisatie vereist. In de afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in zowel de strategische als de uitvoerende capaciteit. Daarnaast wordt geïnvesteerd in het instrumentarium om ontwikkelend beheer mogelijk te maken, zoals het projectsturingssysteem (zie hoofdstuk 3). Deze investeringen zijn nodig om de openbare ruimte goed te kunnen beheren. Om onderhouds- en vervangingswerkzaamheden uit te kunnen voeren zoals gepland, is het ook belangrijk dat er voldoende kennis en uitvoeringscapaciteit beschikbaar is bij het ingenieursbureau van de gemeente, Stadsingenieurs. Ook hiervoor zijn investeringen nodig om de gemeentelijke ambities in de openbare ruimte te realiseren.

Ontwikkelingen in uitvoeringscapaciteit

Stadsingenieurs heeft naast ingenieursdiensten een belangrijke rol in het controleren van de kwaliteit van de uitvoering van projecten en daarbij van de openbare ruimte. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de uitvoeringscapaciteit van Stadsingenieurs. De groei in uitvoeringscapaciteit in de vorm van declarabele uren is weergegeven in tabel 2. De tabel geeft weer dat er meer uitvoeringscapaciteit wordt ingezet op alle type projecten in de openbare ruimte (beheerprojecten, ontwikkelprojecten en het programma wervengebied). De beschikbare capaciteit wordt verdeeld over beheerprojecten, ontwikkelprojecten en het programma wervengebied. De procentuele verdeling is in de rechterkolom van tabel 2 weergegeven voor 2024. In deze capaciteitsverdeling is geen onderscheid weergegeven conform de indeling van de beheerprojecten zoals toegelicht op pagina 3.

Soort project	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**Verdeling 2024 in percentage**
Beheerprojecten	44.670	52.707	46.441	56.735	63.625	86.039	35%
Programma wervengebied	12.827	15.427	33.611	31.156	49.586	50.464	21%
Ontwikkelprojecten	67.625	67.219	69.479	82.931	88.528	99.134	41%
Overige projecten	6.267	5.547	2.898	4.738	5.934	6.737	3%
Totaal	**131.390**	**140.900**	**152.429**	**175.560**	**207.672**	**242.374**	**100%**

Tabel 2: ontwikkeling en verdeling declarabele uren stadsingenieurs

Hoewel de uitvoeringscapaciteit de laatste jaren is toegenomen, leidt dit niet tot een evenredige stijging in het aantal projecten dat wordt gerealiseerd. Een van de oorzaken is dat projecten een bepaalde looptijd hebben, waardoor een stijging in uitvoeringscapaciteit vertraagd terug te zien is in de afronding van projecten. Eén van de belangrijkste oorzaken hiervan is het feit dat de uitvoering van veel gemeentelijke ambities samenkomen in projecten in de openbare ruimte. Door deze stapeling van ambities, in combinatie met de wens uit het coalitieakkoord om werkzaamheden in de openbare ruimte ‘in een keer goed’ te doen, hebben projecten meer voorbereidingstijd nodig. Deze toename in voorbereidingstijd bestaat uit meer planvorming, participatie, afstemming en risicobeheersing. Dit leidt ertoe dat het langer duurt om projecten tot uitvoering te brengen en vragen ze meer capaciteit De stapeling van ambities, in combinatie met het uitgangspunt ‘in een keer goed’, heeft dus gevolgen

voor de uitvoeringscapaciteit die nodig is. Ondanks de toename in uitvoeringscapaciteit van Stadsingenieurs is de huidige beschikbare capaciteit voor projecten in de openbare ruimte onvoldoende om alle geprogrammeerde projecten uit te voeren en daarbij de vastgestelde ambities te realiseren.

Stappen naar voldoende uitvoeringscapaciteit
De volgende maatregelen worden genomen om de beschikbare uitvoeringscapaciteit in lijn proberen te brengen met de benodigde uitvoeringscapaciteit:

- Het vervullen van openstaande vacatures: door openstaande vacatures te vervullen, zorgen we voor meer beschikbare uitvoeringscapaciteit met de juiste kennisachtergrond. Vanwege de krapte in de arbeidsmarkt, vooral voor technische functies, blijft het vervullen van vacatures een uitdaging. Specifieke recruitmentinzet op deze doelgroep kan helpen om meer vacatures te vervullen. Lastig te vervullen vacatures en de behoefte aan meer uitvoeringscapaciteit noodzaakt om in sommige gevallen over te gaan tot inhuur om belangrijke werkzaamheden uit te kunnen voeren. De mate van inhuur is ingeperkt door het inhuurplafond, de beperking die dit oplegt leidt in sommige gevallen tot de vertraging van werkzaamheden door gebrek aan voldoende capaciteit of de juiste kennis;
- Effectiever inzetten van uitvoeringscapaciteit: door scherper vooraf te prioriteren in de programmering van het MJIP wordt bepaald welke werkzaamheden het meest noodzakelijk zijn. Zo kunnen we ook scherper bepalen waar de beperkte uitvoeringscapaciteit het meest effectief ingezet kan worden;
- Efficiënter inzetten van uitvoeringscapaciteit met behulp van ondersteunende middelen: door middel van de implementatie van ondersteunende middelen zoals het gezamenlijke projectsturingssysteem (zie hoofdstuk 3) kunnen we beter sturen op projecten en de bijbehorende uitvoeringscapaciteit. Door dit soort middelen kunnen we beter datagedreven werken en zo uitvoeringscapaciteit efficiënter inzetten;
- Het slim inzetten van marktcapaciteit: bij gebrek aan interne uitvoeringscapaciteit of noodzaak voor specifieke kennis die we niet in huis hebben schakelen we de markt in. Hiervoor hebben we een marktbenaderingsstrategie opgesteld. De marktbenaderingsstrategie is een kader dat beschrijft hoe de gemeente samen wil werken met de markt om haar doelstellingen te bereiken. Met behulp van dit kader wordt op een eenduidige manier ingenieurscapaciteit ingekocht voor de uitvoering van projecten in de openbare ruimte. Stadsingenieurs speelt hierbij een belangrijke rol en controleert de kwaliteit van ingekochte ingenieursdiensten.

Deze maatregelen hebben invloed op de beschikbare uitvoeringscapaciteit. Hoewel er wordt gewerkt aan het vergroten van de capaciteit van het gemeentelijke ingenieursbureau, is snellere groei van de capaciteit niet wenselijk gezien het absorptievermogen van de organisatie. Een snellere groei leidt tot kwaliteitsverlies en een toename van verloop. Zoals eerder in dit hoofdstuk aangegeven, hebben de vastgestelde ambities invloed op de benodigde hoeveelheid uitvoeringscapaciteit. Scherpere keuzes maken tussen ambities op beleidsniveau zorgt voor minder ambitiestapeling in de openbare ruimte en dus minder benodigde uitvoeringscapaciteit per project.

Financiën
Voor de projecten groot onderhoud en vervanging is vanuit de financiële kaders van de Nota Beheer Openbare Ruimte en de Visie Water en Riolering voor 2026 circa €62 miljoen beschikbaar. Dit zijn de bedragen voor de beheeropgave, exclusief personele lasten. Door de nieuwe inzichten in de levensduur van de riolering en het toepassen van planningsoptimisme op de vervangingsprojecten van de riolering lopen de beschikbare middelen minder hard op dan in het vorige MJIP. Dit zijn de bedragen voor de beheeropgave, exclusief personele lasten.

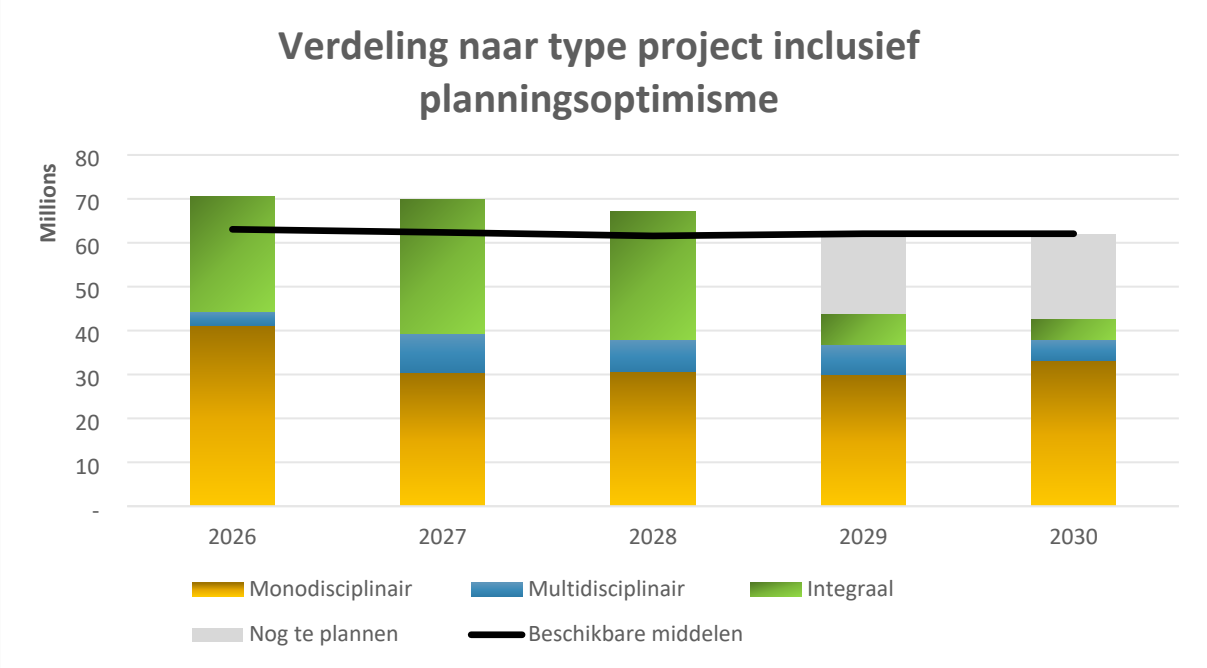
Het financiële kader is hierdoor lager dan in het MJIP 2025-2034. Zoals uitgebreid toegelicht op pagina 4 en 5 hebben nieuwe inzichten in de kwaliteit van het rioolstelsel ertoe geleid dat we een langere levensduur voor de riolering hanteren en dus minder frequent rioleringsvervangingswerkzaamheden uitvoeren. Dit betekent dat er minder middelen in de voorziening voor deze werkzaamheden hoeft worden gestort. Dit gecombineerd met de achterlopende vervangingen in de afgelopen jaren waardoor de voorziening oploopt, heeft geleid tot de keuze in het PWR 2026-2030 voor een lagere storting. Deze lagere storting leidt dus tot lagere financiële kaders dan in het MJIP 2025-2034.

Financiële verdeling type projecten

Figuur 2 toont de verdeling van de programmering in het MJIP per type project en geeft daarmee een beeld van de ontwikkeling van de programmering. De eerste jaarschijven in de programmering zijn scherper dan de latere jaarschijven. Elk jaar worden stappen gezet om de latere jaarschijven verder aan te scherpen, waarbij we proberen enige mate van flexibiliteit in de planning te behouden om mee te bewegen met ontwikkelingen in de stad. Bijvoorbeeld door projecten in de planning te verschuiven of te combineren met andere projecten tot een integraal project. Het financieel kader is hier met een zwarte lijn overheen gelegd. In de eerste jaren is er sprake van een overprogrammering, zodat ingespeeld kan worden op externe omstandigheden waardoor projecten worden doorgeschoven. Bijvoorbeeld in het geval van lastige weersomstandigheden, problemen met levering van materialen of beperkingen in (markt)capaciteit. De geprogrammeerde werkzaamheden worden geprioriteerd zoals aangegeven op pagina 3, middels deze prioritering wordt bepaald werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de beschikbare financiële kaders en de beschikbare uitvoeringscapaciteit. De programmering laat zien welke werkzaamheden op de planning staan, om zo ook in te kunnen spelen op koppelkansen en externe ontwikkelingen.

Het aandeel monodisciplinaire beheerprojecten neemt iets af in de komende jaren, terwijl het aandeel multidisciplinaire en integrale projecten juist toeneemt. Het aandeel multidisciplinaire projecten neemt toe door toenemende beheerurgentie, in combinatie met financiële keuzes die zijn gemaakt in het MPR. Doordat er bij de Utrechtse Bezuinigingsalternatieven is gekozen om budgetten in het MPR te korten, is financiering voor een deel van de integrale projecten weggevallen. Deze financiële afhankelijkheid is verder toegelicht op pagina 4.

Figuur 2: Verdeling programmering MJIP naar type project

Planningsoptimisme

Er is sprake van planningsoptimisme in de investeringsbegroting, als ervan uit wordt gegaan dat investeringen eerder gerealiseerd kunnen worden dan in werkelijkheid het geval is. Dit leidt jaarlijks tot onderbesteding op kapitaallasten en investeringsbandbreedtes. In de afgelopen jaren is gebleken dat voor de programmering van het MJIP jaarlijks circa 30% minder gerealiseerd wordt dan vooraf geprogrammeerd. Hier wordt rekening mee gehouden door, in lijn met het realisatiepercentage, een correctie van 30% planningsoptimisme toe te passen bij de kredieten die worden aangevraagd voor vervangingsinvesteringen uit het MJIP. Met het verwerken van planningsoptimisme in het MJIP wordt eveneens invulling gegeven aan de wens van de raad om bij de voorjaarsnota 2025 aandacht te besteden aan planningsoptimisme. Deze wens is geformuleerd in de motie grip op investeringen (M409 Grip op investeringen).

Vaststelling financiële middelen

Bij de Programmabegroting wordt de investeringsstaat voor het programma “aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed” geautoriseerd en vastgesteld door de raad. Hieronder vallen de begrotingsdoelstellingen “Beheer Openbare Ruimte” en “Water en rioleringssysteem[1]”. Deze begrotingsdoelstellingen worden gevoed door de Meerjaren Investeringsprogramma’s zoals beschreven in hoofdstuk 2. Om beter aan te sluiten bij de programmabegroting is voor deze begrotingsdoelstellingen de verwachte financiële vertaling van de programmering op dezelfde manier weergegeven in onderstaande tabel 3. Deze verwachte programmering kan nog wijzigen in de periode tussen de Voorjaarsnota en vaststelling van de begroting 2026.

[1] Programma Water en Riolering kent een eigen methodiek voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen die wordt betrokken bij de Voorjaarsnota/1e Berap 2025.

Tabel verwachte investeringen in MJIP 2025	Programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed									
x 1.000 euro										
Begrotings-doelstelling	Geautoriseerd t/m Begroting 2025	Af te sluiten investeringen Jaarstukken 2024	Bijstelling bestaande investeringen in Begroting 2026*	Verwacht te autoriseren in Begroting 2026 - Nieuwe investeringen	Realisatie t/m 2024	Jaarlijkse raming o.b.v. het te autoriseren bedrag				
						2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Beheer Openbare Ruimte	164.754	0	0	59.311	61.124	28.670	20.503	14.587	4.732	41.674
Water- en Rioleringssysteem	66.927	0	0	17.433	13.121	21.763	24.621	23.297	1.557	pm

Tabel 3: Overzicht vaststelling financiële middelen.
** bijstelling van bestaande reservering wordt reeds bij de 1e bestuursrapportage 2025 uitgevoerd.*

De verdere gevolgen van financiële keuzes bij de voorjaarsnota worden meegenomen bij de daadwerkelijke kredietaanvragen bij de Programmabegroting 2025 en in de aanbieding van het MJIP bij de Voorjaarsnota 2026.

Marktontwikkelingen
Ontwikkelingen op de markt hebben financiële gevolgen voor de uitvoering van het MJIP.
Zo zijn de lonen voor personeel in de infrastructuur- en bouwsector de afgelopen jaren flink gestegen. Hierdoor kan je minder personeel inzetten met dezelfde hoeveelheid geld, en dus minder uitvoeren voor hetzelfde bedrag. Ook stijgt de prijs van bepaalde materialen als gevolg van mondiale ontwikkelingen.

Naast ontwikkelingen op de markt hebben de eisen die wij stellen aan onze opdrachtnemers ook invloed op de prijs van projecten. Denk hierbij aan eisen zoals het inzetten van emissieloos materieel en maatregelen rondom bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie. Deze eisen zijn in lijn met gemeentelijk beleid, de gevolgen hiervan zijn dat de kosten van een project of contract toenemen. Het kan ook zijn dat er vertraging wordt opgelopen omdat er maar een beperkte groep aan opdrachtnemers is die aan onze eisen kan voldoen en de inschrijvingen voor aanbestedingen beperkt zijn. Daar tegenover staan ook marktontwikkelingen die een positief effect hebben, zoals ontwikkelingen in datagedreven werken en technische oplossingen.

In onze reguliere begrotingssystematiek houden we rekening met onvoorziene omstandigheden. Per project werken we al met de systematiek van risicobeheersing, om binnen het project tijdig te kunnen bijsturen. Het is nu nog mogelijk de extra kosten als gevolg van prijsstijgingen op te vangen binnen de compensatie voor loon en prijsstijgingen en het financieel kader van de Nota BOR, omdat de volledige versnelling van de beheeropgave nog niet is gerealiseerd. Op lange termijn, als de versnelling volledig wordt gerealiseerd, kan de toename van groot onderhoud en vervanging niet meer financieel gedekt worden vanwege deze prijsstijgingen omdat het beschikbare budget niet evenredig meestijgt met de prijsstijgingen in de markt. Dit betekent dat er op de lange termijn extra middelen noodzakelijk zijn om te blijven voldoen aan onze zorgplicht.

MJIP 2026-2035 Integrale projecten

In onderstaande lijst zijn de projecten opgenomen waarbij gemeentebrede maatschappelijke opgaven integraal worden meegekoppeld met groot onderhouds- of vervangingsopgaven in een bepaald gebied. Het gaat om projecten op een grotere schaal, waarbij de openbare ruimte integraal wordt vernieuwd. In deze lijst tonen we de koppelkansen die in combinatie met een beheeropgave worden gerealiseerd of waar dit nog in onderzoek is. Hierbij kijken we naar koppelkansen t.a.v. klimaatadaptatie, vergroening, mobiliteit, woningbouw, energietransitie en ondergrondse afvalcontainers. Tevens wordt per project aangegeven of er een bijdrage wordt geleverd aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud. In veel gevallen is er voor deze projecten al een project webpagina beschikbaar, voor meer informatie over die projecten kunt u klikken op de link in de projectnaam. Om een betere weergave van de projecten over de stad te geven is in figuur 3 op pagina 19 het aantal integrale projecten samen met het aantal multidisciplinaire beheerprojecten per wijk weergegeven op de kaart van Utrecht.

Project	Groot onderhoud en vervangingswerkzaamheden	Realisatie koppelkansen stedelijke opgaven	Wijk	Bijdrage wegwerken achterstallig onderhoud	2026 en/of lopend	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 e.v.
Julianaparklaan e.o.	Reconstructie verharding.	Uitbreiding warmtenet.	West	x	x									
Kanaalstraat/Damstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, herinrichting verharding Kanaalstraat, vervangen van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	West		x									
Lombokplein	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen kademuur, onderhoud tunnel, vervangen openbare verlichting.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, energietransitie, klimaatadaptie, ondergrondse afvalcontainers.	West	x		x	x	x						
Makassarstraat	Vervangen speeltoestellen en ondergrond.	Sport spelen en bewegen.	West		x									
Rutherfordweg	Reconstructie verharding.	Mobiliteit.	West	x			x							
Welgelegen en den Hommel	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen openbare verlichting, vervangen van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	West	x	x	x	x							
Westelijke Stadsboulevard	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, vervangen verkeersregelinstallatie, reconstructie verharding, vervangen openbare verlichting.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	West		x									
Amsterdamsestraatweg	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, vervangen verkeersregelinstallatie, vervangen openbare verlichting, reconstructie verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Noordwest	x	x									
Noordwest samen groener maken	Vervangen van bomen, groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Noordwest		x	x								
Speelplaats De Kameleon herinrichten	Vervangen speeltoestellen en ondergrond.	Sport spelen en bewegen.	Noordwest		x									
Vergroenen Boerhaavelaan	Vervangen van bomen, groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Noordwest		x									
Amazonekwartier	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen & saneren van bomen, vervangen kabels openbare verlichting, renoveren speeltoestellen en ondergrond.	Mobiliteit, vergroenen, energietransitie, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Overvecht	x	x	x	x							
Camera Obscuradreeef	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Woningbouw, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Overvecht		x									
Donaudreef e.o.	Reconstructie verharding.	Mobiliteit, ondergrondse afvalcontainers.	Overvecht	x	x									
Gageldijk	Reconstructie verharding.	Mobiliteit.	Overvecht		x									
Ivoordreef e.o.	Reconstructie verharding.	Mobiliteit, woningbouw, ondergrondse afvalcontainers.	Overvecht	x	x									

Natuurgebied Zuilen	Aanleggen en verbeteren oppervlakte water.	Klimaatadaptatie.	Overvecht			x								
Neckardreef Noord	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Overvecht	x		x	x	x						
Overvecht woningbouw	Reconstructie verharding bij woningbouwprojecten.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen.	Overvecht	x	x									
Scharlakendreef	Vervangen speeltoestellen en ondergrond.	Sport spelen en bewegen.	Overvecht		x									
Taagdreef e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervanging en relinen riolering, vervangen openbare verlichting, reconstructie verharding, vervangen van bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Overvecht	x	x	x								
Watertoren: opnieuw ontwikkelen	Vervangen openbare verlichting.	Woningbouw, vergroenen.	Overvecht		x									
Adelaarstraat: Fietsroute om de Noord	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaagvervanging verharding, vervangen openbare verlichting, vervangen verkeersregelinstallatie.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Noordoost	x	x									
Blauwkapelseweg & Kapelbrug	Reconstructie verharding en het vervangen van de brug.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Noordoost	x	x									
Busverbinding Overvecht - USP	Deklaagvervanging verharding, vervangen kolken.	Mobiliteit, klimaatadaptatie.	Noordoost	x	x									
Doorfietsroute Utrecht - Amersfoort	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, vervangen openbare verlichting.	Mobiliteit, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Noordoost		x									
Nieuw-Buurland	Vervangen openbare verlichting.	Ondergrondse afvalcontainers.	Noordoost		x									
Nimeto	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Vergroenen, klimaatadaptie, ondergrondse afvalcontainers.	Noordoost	x	x									
Tuinwijkroute	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen openbare verlichting, groeiplaatsverbetering bomen.	Vergroenen, klimaatadapatie, mobiliteit.	Noordoost	x	x	x	x							
Aanpak Ledig Erf e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, herstel kademuur, groot onderhoud fietspaden, groeiplaatsverbetering en vervangen bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Oost	x	x	x	x	x						
Archimedeslaan	Deklaagvervanging verharding, onderhoud fietspaden.	Mobiliteit.	Oost	x	x									
Cambridgelaan	Verleggen persleiding.	Onderwijs.	Oost		x									
Koningsweg	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen openbare verlichting, groeiplaats verbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Oost		x	x								
Maliebaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, herinrichting verharding, vervangen openbare verlichting, vervangen verkeersregelinstallatie.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Oost	x	x	x								
Terugbrengen historische Damsluisbrug	Oppervlakte water verbeteren.	Klimaatadaptatie.	Oost		x									
Janskerkhof	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen bomen, groeiplaats verbetering bomen.	Vergroenen, klimaatadapatie, ondergrondse afvalcontainers.	Binnenstad	x	x	x	x							
Moreelsepark	Vervangen verharding.	Vergroenen, klimaatadapatie, ondergrondse afvalcontainers.	Binnenstad	x		x	x							
Wervengebied	Groot onderhoud rioolkoffer, vervangen grachtenriolering, reconstructie verharding, snoei en standplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, energietransitie, klimaatadaptie.	Binnenstad		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Wolvenplein	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Vergroenen, klimaatadapatie, ondergrondse afvalcontainers.	Binnenstad			x	x	x	x					
Linschotensingel	Vervangen riolering, vervangen verkeerlichten.	Vergroenen, klimaatadapatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuid		x									
Oudegeinlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, verledden en vervangen kabels openbare verlichting, groeiplaatsverbetering bomen.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuid	x	x									
Rotsoord e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuid	x	x									
Afrikalaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaagvervanging verharding, vervangen bomen en groeiplaatsverbetering.	Vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest	x	x	x	x							
Bernadottelaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervanging openbare verlichting, vervangen verkeersregelinstallatie, vervangen bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest	x	x	x								
Geinplantsoen	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering.	Vergroenen, klimaatadaptatie.	Zuidwest		x	x								
Jutfaseweg: opnieuw inrichten	Afkoppelen hemelwater, relinen riolering, deklaagvervanging verharding, vervangen openbare verlichting, vervangen verkeersregelinstallatie.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x									
Kanaleneiland Zuid-Midden	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaagvervanging verharding, vervangen bomen en groeiplaatsverbetering.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x	x	x	x	x	x				
Lanslaan/Lomanlaan	Afkoppelen hemelwater, relinen riolering, deklaagvervanging verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x	x								
Merwedekanaalzone	Afkoppelen hemelwater, reconstructie verharding.	Woningbouw, mobiliteit, vergroenen, energietransitie, klimaatadaptie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest	x		x	x	x						
Reitdiepstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, vervangen van bomen.	Woningbouw, vergroenen, klimaatadaptie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x									
Rijnlaan noord	Deklaagvervanging verharding, vervangen bomen en groeiplaatsverbetering.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x	x								
Rivierenwijk samen groener maken	Vervangen en onderhoud kunstwerk, vervangen kabels openbare verlichting, vervangen bomen en groeiplaatsverbetering.	Vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest	x	x									
Socrateslaan: nieuwe inrichting	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, vervangen verkeersregelinstallatie en groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Zuidwest		x									
Sportplek Eysingalaan	Vervangen sporttoestellen en ondergrond.	Sport spelen en bewegen.	Zuidwest		x									
van Heuven Goedhartlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding en groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest	x	x	x	x	x	x					

Vasco da Gamalaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen duikers en groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest	x	x	x	x	x						
Waalstraat	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen en groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x									
Doorfietsroute Utrecht Lage Weide-Houten	Groot onderhoud en vervangen bruggen.	Mobiliteit.	Leidsche Rijn		x									
Doorfietsroute Utrecht-IJsselstein	Deklaagvervanging verharding.	Mobiliteit.	Leidsche Rijn		x									
Langerakbaan	Deklaagvervanging verharding, vervangen bomen, groeiplaatsverbetering, vervangen kabels en armaturen verkeersregelinstallatie.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Leidsche Rijn		x									
Brug Maximapark	Waterkwaliteit oppervlakte water verbeteren.	Vergroenen, klimaatadaptatie.	Vleuten - de Meern		x									
Merveldlaanbrug	Vervangen brug.	Mobiliteit.	Vleuten - de Meern		x									
Odenveltlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Vleuten - de Meern	x	x	x	x							

MJIP 2026-2035 multidisciplinaire beheerprojecten

In onderstaande lijst zijn de projecten opgenomen waar we beheerwerkzaamheden op het gebied van water en riolering, infrastructuur en/of groen samenbrengen in één project. In deze multidisciplinaire beheerprojecten nemen we in ieder geval klimaatadaptieve maatregelen en passen we vanuit vergroening zoveel mogelijk het principe groen tenzij toe die binnen het bestaande profiel uitgevoerd kunnen worden. Het combineren van werkzaamheden vanuit verschillende beheerdisciplines levert direct voordeel op vanuit kosteneffectiviteit en beperkt in de uitvoering de overlast voor bewoners. Verder doen we in veel gevallen in de projectvoorbereidingsfase van de multidisciplinaire beheerprojecten nader onderzoek naar bredere koppelkansen. Zo kan zo'n project op termijn nog uitgroeien tot een integraal project.

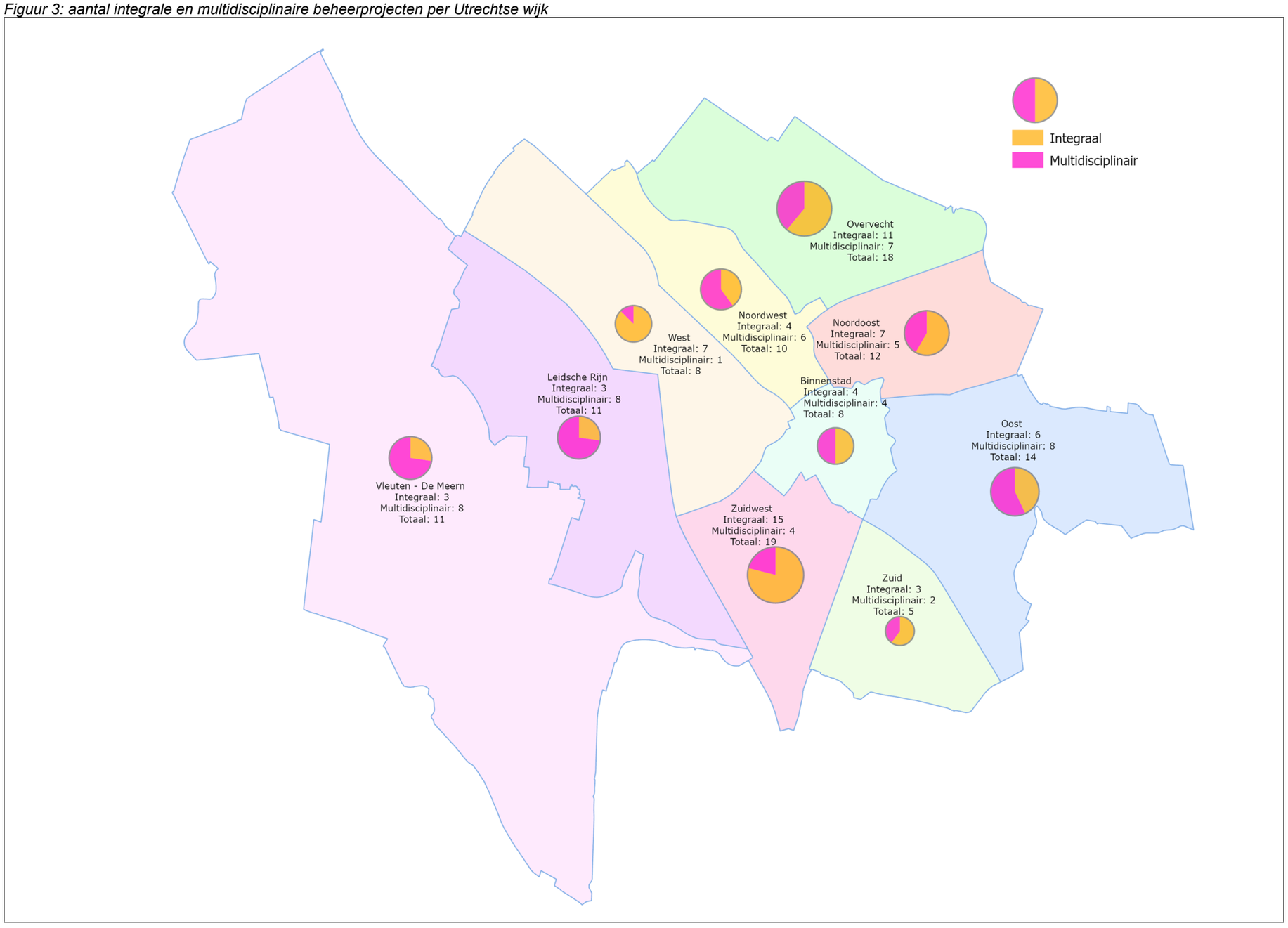
In deze lijst tonen we welke werkzaamheden zijn samengebracht in één project en welke koppelkansen worden gerealiseerd. Dit gaat om de meekoppelkansen vanuit woningbouw, mobiliteit, energietransitie en ondergrondse afvalcontainers. Tevens wordt per project aangegeven of er een bijdrage wordt geleverd aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud. Om een betere weergave van de projecten over de stad te geven is in figuur 3 op pagina 19 het aantal multidisciplinaire beheerprojecten samen met het aantal integrale projecten per wijk weergegeven op de kaart van Utrecht.

Project	Groot onderhoud en vervangingswerkzaamheden	Realisatie Koppelkansen stedelijke opgaven	Wijk	Bijdrage wegwerken achterstallig onderhoud	2026 en/of lopend	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 e.v.
Schimmelplein	Vervanging kunstwerk, snoei & groeiplaatsverbetering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	West		x									
Ahornstraat e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Noordwest	x	x	x								
Amsterdamsestraatweg (ten noorden van de Marnixlaan)	Deklaag vervangen verharding, vervangen verkeersregelinstallatie.	Mobiliteit, ondergrondse afvalcontainers.	Noordwest	x	x									
Laan van Chartroise	Deklaag vervangen verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Noordwest		x									
Prins Bernhardplein	Deklaag vervangen verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Noordwest		x									
Van der Marckstraat	Revitalisering kunstwerk, snoei & groeiplaatsverbetering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Noordwest	x	x									
Vliegermonument	Revitalisering kunstwerk, snoei & groeiplaatsverbetering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Noordwest		x									
Acapulcodreef	Deklaag vervangen verharding, extra groen, vervangen bomen, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Overvecht			x								
Brailledreef	Deklaag vervangen verharding, vervangen kabels en armaturen verkeerslichten.	Mobiliteit.	Overvecht		x									
Klopdijk	Deklaag vervangen verharding, vervangen beschoeiing.		Overvecht		x									
Makkink/Detroitdreef	Revitalisering kunstwerk, snoei & groeiplaatsverbetering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Overvecht	x	x									
Moezeldreef /Rubicondreef	vervangen riolering, deklaag vervangen verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Overvecht											x
NRU: korte termijn maatregelen	Reconstructie verharding, vervangen openbare verlichting en kabels, vervangen verkeersregelinstallatie, saneren en vervangen bomen.		Overvecht	x	x									
Ossewagendreef	Deklaag vervangen verharding, extra groen, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Overvecht			x								
De Blieckstraat/Hekmeijerstraat	Deklaag vervangen verharding, extra groen, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Noordoost		x									

Gerard Noodtstraat	Deklaag vervangen verharding, vervangen bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Noordoost		x									
Huizingalaan	Vervangen beschoeiing, waterkwaliteit oppervlakte water verbeteren.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Noordoost		x									
Lauwerecht Noord	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, deklaag verharding en openbare verlichting.	Vergroenen, klimaatadaptie.	Noordoost	x	x	x								
Tuinwijkroute omgeving	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Noordoost			x	x	x	x					
Breitnerlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Oost		x	x	x							
Burg. Fockema Andrealaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Oost	x	x	x	x							
Euclideslaan	Revitalisering kunstwerk, snoei & groeiplaatsverbetering.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Oost	x	x									
Gabriël Metsustraat	Reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Oost			x								
Homeruslaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Oost	x	x	x								
Jan van Scorelstraat	Deklaag vervangen verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, Klimaatadaptatie, vergroenen.	Oost		x									
Lodewijk Napoleonplantsoen	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Oost				x	x	x	x				
Wolter Heukelslaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Oost		x									
Feest der Muzen/Lucasbolwerk	Revitalisering kunstwerk, vervangen installaties.		Binnenstad		x									
Fentener van Vlissingenkade	Reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Binnenstad		x									
Arthur van Schendelstraat/Herman Gorterstraat	Reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Binnenstad		x	x								
Lange Jufferstraat	Relinen riolering, vervangen kabels openbare verlichting, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Binnenstad		x									
Diamantweg/Aquamarijnlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, extra groen, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Zuid						x					
Rioolvervanging Hoograven	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Zuid	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
24 Oktoberplein/Weg der Verenigde Naties	Deklaag vervangen verharding, groot onderhoud viaduct.		Zuidwest		x	x								
Croeselaan	Deklaag vervangen verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Zuidwest		x									
Giessenplein	Vervangen speeltoestellen en ondergrond, vervangen bomen, groeiplaatsverbetering bomen.	Sport spelen en bewegen	Zuidwest		x									

Rijnlaan Zuid	Reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Zuidwest		x	x	x								
Fietspad Orteliuslaan	Reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Leidsche Rijn			x									
Monarchvlinderlaan	Vlonder vervangen voor verharding.		Leidsche Rijn		x										
Parkzichtlaan	Reconstructie verharding, groeiplaatsverbetering bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Leidsche Rijn		x										
Terwijdesingel	Deklaag vervanging verharding en vervangen verkeersregelinstallatie.	Mobiliteit.	Leidsche Rijn		x										
Zeelandschap	Renovatie kunstwerk, snoei & groeiplaatsverbetering, vervangen bomen.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Leidsche Rijn		x										
Bijleveldweg	Reconstructie verharding, beschoeiing vervangen voor verharding.		Vleuten – De Meern	x	x										
Buurt Hinderstein	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen en groeiplaatsverbetering bomen.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Vleuten – De Meern							x	x	x	x	x	
Castellumlaan	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding, vervangen en groeiplaatsverbetering bomen	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie, ondergrondse afvalcontainers.	Vleuten - de Meern		x	x	x								
de Gaag e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, verbeteren oppervlakte water, reconstructie verharding.	Mobiliteit, vergroenen, klimaatadaptatie.	Vleuten - de Meern		x										
Haarrijnserading	Groot onderhoud viaduct en vervangen verkeersregelinstallatie.		Vleuten – De Meern		x	x	x								
Meerndijk e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen.	Vleuten – de Meern	x		x	x	x	x						
Mereveldlaan e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Vleuten - de Meern		x	x	x	x							
Nijevelt e.o.	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering, reconstructie verharding.	Klimaatadaptatie, vergroenen, ondergrondse afvalcontainers.	Vleuten – de Meern	x	x										

Figuur 3: aantal integrale en multidisciplinaire beheerprojecten per Utrechtse wijk

MJIP 2026-2035 monodisciplinaire beheerprojecten

In onderstaande tabel is het aantal projecten weergegeven waarbij de werkzaamheden zich beperken tot het groot onderhoud aan of de vervanging van één object(soort), zoals een brug, een speelplaats of een rij lantaarnpalen in een straat. Bij veel van deze werkzaamheden is het logisch en noodzakelijk om ze vanuit één beheerdiscipline uit te voeren. Bijvoorbeeld omdat het vanwege veiligheidsoverwegingen nodig is, of omdat het vanwege de omvang van het werk doelmatiger in de uitvoering is en de koppelkansen gering zijn. Bij de uitvoering van monodisciplinaire beheerprojecten is de voorbereidingstijd korter, omdat het werk minder complex is en minder participatie vraagt. In deze categorie gaat het ook om jaarlijks terugkerende projecten als o.a. versnelde verledding, onderhoud landgoederen, onderhoud bosplantsoenen en baggeren.

Bij monodisciplinaire beheerprojecten wordt in de voorbereiding onderzocht in hoeverre het mogelijk is om invulling te geven aan ontwikkelend beheer. Voor zowel oppervlaktewater als riolering (behalve bij het relinen van riolering) wordt altijd zoveel mogelijk klimaatadaptief gewerkt zoals beschreven in het Programma Water en Riolering 2026-2030. Hetzelfde geldt voor de beschoeiing van civiele constructies en voor bomen en groen die vanuit de aard van de werkzaamheden al zoveel mogelijk bijdragen aan de opgaven klimaatadaptie en vergroenen van de stad.

In onderstaande tabel zijn per planjaar het aantal unieke monodisciplinaire beheerprojecten opgenomen, terugkerende projecten zijn alleen meegeteld in het eerste planjaar om dubbeltellingen te voorkomen. Ook voor deze projecten is aangegeven of er een bijdrage wordt geleverd aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud (AO).

Objectsoort	Werkzaamheden	2026 en/of lopend		2027		2028		2029		2030		2031		2032		2033		2034		2035		Totaal	*Totaal*
		Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*	Aantal	*AO*
Baggeren	Baggeren van de watergangen	**3**																				**3**	
Beeldende Kunst	Het restaureren en de reconstructie van kunstwerken	**12**	***7***			**1**	***1***															**13**	***8***
Bomen en Groen	Snoei & standplaatsverbetering bomen, vervangen & saneren van bomen, onderhoud bosplantsoenen & landgoederen	**36**	***6***	**1**																		**37**	***6***
Civiele constructies	Het restaureren en de reconstructie van civiele constructies	**58**	***2***	**2**				**1**								**1**						**62**	***2***
Mechanische Riolering	Renovatie rioolgemalen en drukriolering	**13**		**1**																		**14**	
Openbare verlichting	Vervangen van armaturen, voedingskasten, kabels en versnelde verledding	**13**		**1**		**2**																**16**	
Oppervlaktewater	Vervanging of vergroten duikers, vervangen duikers door brug	**9**						**1**														**10**	
Riolering	Afkoppelen hemelwater, vervangen riolering en relinen van riolering	**13**																				**13**	
Speelobjecten	Vervangen speeltoestellen en vervangen ondergrond	**45**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**54**	
Verharding	Deklaag vervangingen, reconstructie wegen, element vervangingen	**81**	***23***	**14**	***1***	**11**	***1***	**17**		**50**		**2**		**4**								**179**	***25***
VRI	Vervangen verkeersregelinstallaties en kabels	**60**	***1***					**14**		**14**		**14**		**15**		**14**		**12**				**143**	***1***
Eindtotaal		**342**	***39***	**20**	**1**	**15**	**2**	**34**	**0**	**65**	**0**	**17**	**0**	**20**	**0**	**16**	**0**	**13**	**0**	**1**	**0**	**544**	**42**

Gemeenteraad

Dossiernummer	4664
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	3.4
Titel	Programma Water en Riolering Utrecht 2026-2030
ID	4886
Behandelend ambtenaar	Margot Leicher
Telefoon	0642239440
E-mail	margot.leicher@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Openbare ruimte
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Marjolein Friele/Cie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	5 juni 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Margot Leicher	**Datum**	13 mei 2025
E-mail	margot.leicher@utrecht.nl	**Kenmerk**	30252773
Type brief	Aanbiedingsbrief	**Onderwerp**	Programma Water en Riolering 2026-2030
Bijlage(n)	Programma Water en Riolering 2026-2030	**Beleidsveld**	Openbare ruimte

Geachte leden van de raad,

De ontwikkelingen op het gebied van water en riolering staan niet stil. Klimaatverandering zorgt ervoor dat we enerzijds meer water moeten vasthouden voor periodes van droogte en anderzijds moeten zorgen voor meer waterberging om wateroverlast door extreme neerslag te voorkomen. Ook vraagt klimaatverandering een extra inspanning om onze waterkwaliteitsdoelen te halen en te zorgen dat we in de toekomst nog voldoende drinkwater hebben. Verder breidt de stad uit en neemt het aantal inwoners, en daarmee de hoeveelheid afvalwater, toe en zetten we ons in om van afvalwater weer grondstoffen te kunnen maken die we kunnen hergebruiken. Dit alles vraagt dat we ons water- en rioleringssysteem steeds moeten aanpassen.

Voor de kostendekking betalen we een aparte belasting, de rioolheffing. We zijn verheugd u te kunnen meedelen dat ondanks alle voorziene maatregelen, we verwachten bij de Programmabegroting 2026 te kunnen voorstellen dat de rioolheffing in 2026 behoudens grote onvoorziene ontwikkelingen omlaag kan. Hiervoor zijn twee belangrijke oorzaken. De eerste is positief. Uit nieuw onderzoek blijkt onze riolering over het algemeen in een dusdanig goede staat dat deze langer mee lijkt te kunnen, dan dat we tot nu toe voorzagen. Dit is financieel en vanuit duurzaamheid grote winst. De tweede reden stemt ons minder tevreden, maar noopt ons wel tot ingrijpen. We zien namelijk dat het ons vanwege allerlei oorzaken gemeente breed niet lukt om elk jaar net zoveel investeringen te realiseren als we programmeren. Dit geldt ook voor onze openbare ruimte projecten waar de rioolvervangingen onderdeel van zijn. We hebben besloten hier vanaf 2026 rekening mee te houden in de begroting van het Programma Water en Riolering en hebben daarom in de begroting een veel lager investeringsbedrag opgenomen dan dat we aan projecten hebben geprogrammeerd. Hiermee geven we invulling aan uw wens om bij de Voorjaarsnota 2025 aandacht te besteden aan planningsoptimisme. Deze wens is geformuleerd in de motie grip op investeringen (M409 Grip op investeringen). We gaan hier verderop in deze brief nader op in. Hiermee geven we tevens invulling aan de toezegging in de commissie MGOR van 4-7-2024 dat we voor de Voorjaarsnota 2025 in beeld brengen of het verlengen van de levensduur van riolering leidt tot besparingen en welke consequenties dit heeft.

Het overzicht van alle activiteiten die wij de komende jaren ondernemen en de bijbehorende kosten vindt u in het bijgevoegde Uitvoeringsprogramma Water en Riolering (PWR) 2026-2030. In deze brief lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe.

Langere levensduur riolering

De kwaliteit van onze riolering blijkt op basis van uitgebreid onderzoek op basis van actuele inspecties naar te accepteren risico's en schadebeelden beter dan verwacht. Hierdoor kunnen we het riool langer laten liggen dan de 70 jaar waar we in de Visie Water en Riolering nu vanuit gaan. Dit is vanuit duurzaamheid en vanuit financieel oogpunt goed nieuws. Het beeld is gebaseerd op actuele inspecties van ca. 30% van onze riolering. Voordat we met een definitief voorstel voor een nieuwe levensduur voor de riolering komen, voeren we de komende jaren extra inspecties uit in gebieden waar we nog geen actuele inspecties hebben. De beschikbare gegevens geven ons echter al zoveel vertrouwen dat we vanaf nu onze vervangingsinspanning baseren op een gemiddelde levensduur van de riolering van 100 jaar. Met deze levensduur is het voorlopig niet nodig de rioolvervangingsinspanning verder op te voeren naar 18 km per jaar in 2035, zoals we voorzagen in de Visie Water en Riolering. In plaats daarvan houden we de vervangingsinspanning op 8 km per jaar. Positief gevolg is dat de rioolheffing vanwege de gelijkblijvende vervangingsinspanning de komende jaren niet verder omhoog hoeft. Zodra de uitkomsten van de extra inspecties bekend zijn doen we u bij de herziening van de Visie Water en Riolering een definitief voorstel voor een nieuwe levensduur en de daarbij behorende vervangingsinspanning.

Gevolgen langere levensduur voor vernieuwing openbare ruimte, klimaatadaptatie etc.

Het gunstige nieuws van de langere levensduur van de riolering heeft echter ook een nadeel. Omdat we de rioolvervangingsinspanning voorlopig niet verder laten stijgen maar gelijk houden op 8 km per jaar, gaan we de komende jaren op minder plekken aan de slag dan in de Visie Water en Riolering voorzien. Als we de lijn van 8 km per jaar doorzetten tot 2050 vervangen we t/m 2050 nog maar de helft van de riolering ten opzichte van wat we destijds in de Visie hebben voorzien. Daarmee halveert ook het af te koppelen en ontharden oppervlak. Dit heeft gevolgen voor de strategie in Visie Water en Riolering en Visie Klimaatadaptatie waarbij de rioolvervanging de motor is om de openbare ruimte te vernieuwen en gelijktijdig klimaatbestendiger, groener en meer circulair en natuurinclusief te maken. Komend jaar brengen we de consequenties goed in beeld en onderzoeken we met welke aanpak we de stad onverminderd klimaatbestendiger kunnen maken. Vervolgens leggen we u bij de herziening van de Visie Water en Riolering, Visie Klimaatadaptatie en Nota Beheer Openbare Ruimte een nieuwe strategie ter besluitvorming voor. Vooruitlopend verkennen we binnen de huidige kaders van de Visie of we op een andere manier meer klimaatadaptatiemaatregelen kunnen nemen en financieren om het vasthouden en scheiden van regenwater extra te stimuleren. Mogelijk moeten we in specifieke gebieden sneller aan de slag om oppervlak los te koppelen, te ontharden en te vergroenen om zo versneld meer regenwater vast te houden en het groeiende afvalwater aanbod naar de zuivering en de riooloverstorten terug te dringen. Hierbij kijken we naar wat we extra kunnen doen en financieren vanuit de rioolheffing bij rioolvervangingen, bij niet rioleringsprojecten in de openbare ruimte en bij maatregelen die andere eigenaren in de stad nemen. We zien mogelijkheden om vanuit de rioolheffing meer te gaan bijdragen het vervangen van niet-functionele verharding door bomen en ander groen, waarmee we meteen meer regenwater vasthouden. We hebben vooruitlopend op de uitkomsten voor 2026 hiervoor een bedrag van € 1 miljoen gereserveerd. Voor 2027 en verder hebben we nog geen reservering opgenomen. Die laten we afhangen van de uitkomsten.

Rekening houden met planningsoptimisme

We zien dat de uitvoering van integrale vernieuwingsprojecten van de openbare ruimte, waar een deel van onze rioolvervanging onderdeel van is, achterblijft op de programmering. De afgelopen jaren hebben we maar ongeveer 60% van de geprogrammeerde kilometers riool vervangen.
Bij de integrale uitvoering van projecten in de openbare ruimte komen veel gemeentelijke ambities samen. Dit vraagt afstemming over wat kan binnen de beschikbare ruimte, binnen het beschikbare budget en met de beschikbare personele capaciteit. Hierdoor hebben projecten meer voorbereidingstijd nodig. De langere voorbereidingstijd en beperkte personele capaciteit zorgt voor veel personele wisselingen, wat nog weer extra tot vertraging leidt. We gingen bij het opstellen van de Visie Water en Riolering uit van een gemiddelde doorlooptijd van een integraal project van 4-5 jaar, waardoor het effect van de verhoogde programmering in 2024-2025 in de vervangingscijfers zichtbaar zou worden. De praktijk leert dat door allerlei factoren de doorlooptijd van integrale vernieuwingsprojecten momenteel 6-10 jaar bedraagt. Zie voor meer informatie het Meerjareninvesteringsprogramma Beheer Openbare Ruimte (MJIP) wat u net als het Programma Water en Riolering gelijktijdig bij de Voorjaarsnota wordt aangeboden.

Het achterblijven van de riolering is momenteel nog geen probleem omdat, zoals eerder aangegeven, onze riolering veel langer mee gaat dan voorzien. Wel wordt dit op de langere termijn een probleem als het ons niet lukt om de realisatie omhoog te krijgen. We zijn dan ook meerdere verbeteringsprojecten binnen de gemeente gestart om het gehele traject van programmering tot en met realisatie van openbare ruimte te versnellen. Denk aan het vergroten van de voorbereidingscapaciteit van de organisatie, het al op stedelijk en gebiedsniveau maken van integrale afwegingen in plaats van op projectniveau, het verder vooruit programmeren, het integraal programmeren op gebiedsniveau, het stedelijk implementeren van een projectsturingssysteem en het slimmer inzetten van de capaciteit van de markt. We verwachten echter dat het nog wel enkele jaren gaat duren voordat de vervangingscijfers stijgen tot de doelstelling van 8 kilometer per jaar.

Het budget dat we voor onze investeringen begroten, storten we jaarlijks in een aparte investeringsvoorziening. Omdat de vervangingsdoelstelling de afgelopen jaren is gestegen maar realisatie achterbleef, nam de hoogte van onze voorziening de laatste jaren toe (stand voorziening eind 2024: €32,2 miljoen). Om te voorkomen dat de voorziening verder blijft oplopen nemen we vanaf 2026 40% minder budget voor de vervangingsinvesteringen riolering op in de begroting, oftewel voor maar 4,8 km in plaats van 8 km. Hierbij gaan we ervan uit dat we conform de afgelopen jaren in elk geval 60% van de geprogrammeerde 8 kilometer zullen realiseren. Alles wat we meer realiseren dekken we uit de voorziening. Als de voorziening te snel gaat dalen stellen we het percentage voor het planningsoptimisme in een volgend Programma bij. Hiermee geven we invulling aan uw motie grip op investeringen (M409 Grip op investeringen).

Tariefontwikkeling

We verwachten bij daadwerkelijke vaststelling van de rioolheffingstarieven in de Verordening Rioolheffing bij de Programmabegroting 2026 voor te kunnen stellen het eigenarentarief en het gemiddelde grootgebruikerstarief te verlagen met 2,7%. De correctie voor planningsoptimisme zorgt ervoor dat de kosten van 2025 naar 2026 €0,8 miljoen afnemen, ofwel 1,6% omlaag gaan, ondanks alle maatregelen, inflatiecorrectie en groei van het areaal. Daarnaast verwachten we dat het aantal rioolheffing betalende eigenaren van 2025 naar 2026 met circa 2.800 stijgt, waardoor onze inkomsten met ongeveer € 0,7 miljoen toenemen. Tezamen betekent dit dat het tarief 2,7% omlaag kan. Aangezien de rioolheffing maximaal 100% kostendekkend mag zijn is het nodig de tarieven naar

beneden bij te stellen. Ondanks dat we relatief veel kosten toerekenen aan de rioolheffing komt hiermee het tarief meer in lijn met andere grote gemeenten.

De verwachte kostenontwikkeling voor de periode 2027-2030 hangt af van diverse ontwikkelingen. Zolang de jaarlijkse vervangingsdoelstelling en de correctie voor planningsoptimisme voor de periode 2027-2030 constant blijven ten opzichte van 2026 voorzien we geen of een zeer beperkte kostenstijging exclusief inflatiecorrectie. Mochten extra investeringen nodig zijn om versneld regenwater te scheiden van afvalwater en vast te houden dan is een sterkere tariefstijging nodig. De belangrijkste keuzes werken we uit richting de gemeenteraadsverkiezingen 2026 en het voorbereidende overdrachtsdossier.

Vervolg
Bij de Programmabegroting leggen wij u een nieuwe Verordening rioolheffing met daarin de nieuwe tarieven ter besluitvorming voor. Bij de Voorjaarsnota van 2026 ontvangt u van ons wederom een geactualiseerde versie van het Uitvoeringsprogramma Water en Riolering.

Verder starten we met het herzien van de Visie Water en Riolering (volgens de Utrechtse standaard dan Beleidsnota Water en Riolering), waarin we de nieuwe levensduur en daaruit voortkomende vervangingsstrategie verankeren evenals een eventuele nieuwe grondslag voor de riool- en waterzorgheffing. Ook leggen we in de nieuwe beleidsnota vast of en zo ja welke maatregelen we willen nemen om onze klimaatadaptie en overige water- een maatschappelijke opgaven te realiseren nu we het riool minder snel vervangen. Dit doen we bij voorkeur in combinatie of in nauwe afstemming met het herzien van de Nota Beheer Openbare Ruimte en de Visie Klimaatadaptatie. Over de noodzaak voor het herzien van de Visie hebben we u in 2024 reeds met de brief Programma Water en Riolering 2025-2029 geïnformeerd. We verwachten u in 2027 de nieuwe Beleidsnota Water en Riolering ter besluitvorming te kunnen voorleggen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Programma Water en Riolering Utrecht 2026-2030

Zicht op de Rijnkade vanaf de Marga Klompébrug aan de Catherijnesingel

6 mei 2025
Kenmerk: 30252773

Gemeente Utrecht

Colofon

In opdracht van

Stadsbedrijven-BOR-groep Water, Riolering en Gemalen

Internet

Visie water en riolering | Gemeente Utrecht – Omgevingsvisie

Fotografie

Thomas Duiker

Inhoud

Samenvatting 4

1 Inleiding 7

1.1 Aanleiding 7

1.2 Ambitie 8

1.3 Leidende principes 8

1.4 Proces 9

1.5 Leeswijzer 9

2 Afvalwater 11

2.1 Belangrijkste ontwikkelingen 11

2.2 Financiën 16

3 Hemelwater 18

3.1 Belangrijkste ontwikkelingen 18

3.2 Financiën 22

4 Grondwateroverlast 23

4.1 Belangrijkste ontwikkelingen 23

4.2 Financiën 24

5 Oppervlaktewater 25

5.1 Belangrijkste ontwikkelingen 25

5.2 Financiën 27

6 Middelen 29

6.1 Personeel 29

6.2 Kostenontwikkeling 2026-2030 30

6.3 Ontwikkeling rioolheffing 31

6.4 Overige ontwikkelingen 32

Bijlage I Investeringsplanning riolering t/m 2030 34

Bijlage II Overzicht vaststelling investeringen 36

Samenvatting

De gemeente heeft vanuit de wet een aantal zorgplichten en daarmee taken op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Het jaarlijkse Programma Water en Riolering (PWR) is het uitvoeringsprogramma van de Visie Water en Riolering en beschrijft de voorgenomen activiteiten waarmee we invulling geven aan deze zorgplichten. Ook beschrijft het Programma de activiteiten die wij uitvoeren om het oppervlaktewater dat bij de gemeente in onderhoud is gezond te houden. Tot slot beschrijft het Programma de gevolgen van al deze activiteiten voor de ontwikkeling van de gemeentelijke rioolheffing voor de perceeleigenaren met een aansluiting op de openbare riolering en de grootverbruikers.

Het Programma komt voort uit de Visie Water en Riolering Utrecht, waarin het gemeentelijke beleidskader voor de invulling van deze zorgplichten en onze oppervlaktewater kwaliteitsdoelstellingen is vastgelegd. We streven hierbij naar een gezond, robuust en toekomstbestendig water- en rioleringssysteem in Utrecht voor iedereen. Het Programma wordt jaarlijks bij de Voorjaarsnota geactualiseerd en kijkt daarbij steeds vijf jaar vooruit. Vaststelling van het Programma is met ingang van de Omgevingswet per 1 januari 2024 een bevoegdheid van het college. Het Programma wordt ter informatie aangeboden aan de raad. De geraamde kosten en kostendekkende tarieven in het PWR zijn richtinggevend. De rioolheffing wordt jaarlijks door de gemeenteraad vastgesteld bij de Programmabegroting.

De kwaliteit van onze riolering blijkt op basis van uitgebreid onderzoek naar te accepteren risico's en schadebeelden op basis van inspecties beter dan verwacht. Hierdoor lijkt de technische levensduur langer dan de 70 jaar waar we in de Visie Water en Riolering nu vanuit gaan. Dit beeld is gebaseerd op actuele inspecties van ca. 30% van onze riolering. Voordat we met een definitief voorstel voor een nieuwe levensduur voor de riolering komen, voeren we de komende jaren extra inspecties uit in gebieden waar we nog niet voldoende schadebeelden hebben. De beschikbare gegevens geven ons echter al zoveel vertrouwen dat we vooruitlopend onze vervangingsinspanning gaan baseren op een gemiddelde levensduur van de riolering van 100 jaar. Met deze levensduur is het voorlopig niet nodig de rioolvervangingsinspanning verder op te voeren, zoals we voorzagen in de Visie Water en Riolering, waarin we een groei van de vervangingsinspanning voor riolering naar 18 km per jaar in 2035 voorstelden. In plaats daarvan houden we de vervangingsinspanning de komende jaren op 8 km per jaar.

Het verlengen van de levensduur heeft echter ook nadelen. Als we de lijn van 8 km rioolvervanging per jaar doorzetten tot 2050 vervangen we nog maar de helft van de riolering ten opzichte van de oude vervangingsstrategie. Als gevolg hiervan halveert bij ongewijzigd beleid ook het af te koppelen en ontharden oppervlak ten opzichte van wat we in de Visie Water en Riolering hebben voorzien. Dat betekent dat we minder snel klimaatbestendig worden en dat we de afvoer van regenwater naar de rioolwaterzuivering minder snel terugdringen. We werken de komende jaren de gevolgen voor onze ambities uit en op basis daarvan stellen we onze strategie bij voor de Visie Water en Riolering en de

Visie Klimaatadaptatie. Ook maken we nieuwe bindende afspraken met waterschap HDSR over de ontwikkeling van de afvoer naar de zuiveringen in de vorm van een nieuw afvalwaterakkoord.

Als eerste stap verkennen we bij drie type projecten wat er voor nodig is om binnen deze projecten nog meer regenwater vast te houden en te ontkoppelen:

1. Bij rioolvervangingsprojecten onderzoeken waar we mogelijk meer particulier terrein (de voorzijde van aangrenzende woningen) af kunnen koppelen én in de openbare ruimte meer niet-functionele verharding kunnen vervangen door bomen en ander groen.
2. We verkennen of we onze bijdrageregeling aan overige openbare ruimteprojecten voor het vasthouden van regenwater effectiever kunnen inzetten en kunnen verruimen.
3. In onze aanpak van particulier terrein onderzoeken we of we de subsidieregeling groenblauwe daken kunnen verbreden voor het gehele particulier terrein.

We zien dat de uitvoering van integrale vernieuwingsprojecten, waar een deel van onze rioolvervanging onderdeel van is, achterblijft op de programmering. De afgelopen jaren hebben we maar ongeveer 60% van de geprogrammeerde kilometers riool vervangen. Daarom passen we, in lijn met het nieuwe gemeentelijke beleid met ingang van 2026 een correctie voor planningsoptimisme toe op het budget van de vervangingsinvesteringen riolering. Het budget dat we voor onze investeringen begroten storten we jaarlijks in een aparte investeringsvoorziening. Omdat de vervangingsdoelstelling de afgelopen jaren is gestegen maar de realisatie achterblijft, neemt de hoogte van onze voorziening de laatste jaren toe (stand voorziening eind 2024: €32,2 miljoen). Om te voorkomen dat de voorziening verder blijft oplopen hebben we 40% minder budget voor de vervangingsinvesteringen riolering opgenomen in de begroting, oftewel voor maar 4,8 km in plaats van 8 km. Hierbij gaan we ervan uit dat we conform de afgelopen jaren in elk geval 60% van de geprogrammeerde kilometers zullen realiseren. Alles wat we meer realiseren dekken we uit de voorziening. Als de voorziening te snel gaat dalen stellen we het percentage voor het planningsoptimisme bij de jaarlijkse actualisatie van het PWR bij.

We zijn helaas genoodzaakt in de meerjarenraming de gemiddelde eenheidsprijs voor de vervangingsinvesteringen riolering van €2.000,- naar €2.400,- per strekkende meter riolering te verhogen. Deze stijging is het gevolg van hogere engineeringkosten vanwege toenemende complexiteit en afstemming binnen projecten, een post voor risicoreservering en nader te bepalen bouwkosten en inflatiecorrectie voor 2025 en 2026. De posten risicoreservering en nader te bepalen bouwkosten werden voorheen niet in de eenheidsprijs meegenomen, maar blijken nodig om o.a. kosten voor archeologie en verkeersmaatregelen te dekken. We corrigeren voor twee jaar op inflatie omdat de eenheidsprijs vorig jaar niet is geïndexeerd, maar we nu zien dat dit alsnog nodig is.

Ongeveer 60% van de grond in de gemeente is niet in handen van de gemeente, maar van bewoners, instellingen en bedrijven. Om hen te stimuleren zo veel mogelijk hemelwater te scheiden van afvalwater en te verwerken op eigen terrein breiden we de activiteiten van het Programma Waterproof030 uit. We intensiveren onder andere onze communicatiecampagne, halen meer tegels op, organiseren extra geveltuinenburendagen en verbeteren de samenwerking met de belangrijkste stakeholders zoals woningbouwcorporaties. We verwachten hiermee ook een impuls te geven aan het gebruik van de

vernieuwde subsidies groenblauwe daken, groenblauw maatschappelijk vastgoed en groenblauwe schoolpleinen.

Samen met het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) werken we aan het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater. In 2024 hebben we met HDSR een samenwerkingsovereenkomst voor het Programma Gezond Water getekend. Het doel van het Programma is de waterkwaliteit in de gemeente Utrecht zodanig te verbeteren dat hiermee de vastgestelde waterkwaliteitsdoelen voor de zogenaamde ‘overige wateren’ uit het beleid van het waterschap en de gemeente worden behaald. Hiervoor hebben we in 2024 het uitvoeringsplan Gezond Water opgesteld, waarmee we tot en met 2028 meer dan 100 maatregelen uitvoeren. De totale financiële omvang van het Programma Gezond Water is geraamd op €14 miljoen, waarvan beide partijen de helft betalen. De dekking van €7 miljoen is opgenomen in de begroting in de periode 2025-2028.

De totale verwachte kostenontwikkeling van 2025 naar 2026 bedraagt inclusief inflatiecorrectie voor 2025 en 2026 een daling van €0,8 miljoen ofwel een daling van 1,6%. Exclusief inflatiecorrectie bedraagt de kostendaling 5,5%. De kostendaling wordt met name veroorzaakt door de correctie voor planningsoptimisme vanaf 2026. Als gevolg hiervan kan het gemiddelde tarief van de rioolheffing in 2026 met 2,7% omlaag ten opzichte van 2025. Doordat het aantal rioolaansluitingen van 2025 naar 2026 naar verwachting met circa 2.800 stijgt, is de tariefdaling hoger dan de kostendaling. De verwachte kostenontwikkeling voor de periode 2027-2030 hangt af van de jaarlijkse correctie voor planningsoptimisme. Zolang de vervangingsinspanning en de correctie voor planningsoptimisme voor de periode 2026-2030 gelijk blijven voorzien we een beperkte kostenstijging excl. inflatiecorrectie. Hoe dit in de toekomst in de praktijk uitpakt hangt af van de realisatie van rioolvervangingsprojecten de komende jaren en de daarmee gemoeide correctie voor planningsoptimisme in de begroting.

Bij vaststelling van het Programma Water en Riolering 2024-2028 heeft de raad besloten voortaan een maximumbedrag van € 4 miljoen in de egalisatiereserve riolering aan te houden en jaarlijks bij de Voorjaarsnota voor te stellen hoe het bedrag boven het maximumbedrag wordt ingezet. Inzet van de egalisatiereserve riolering is dit keer niet meegenomen in de uitwerking van het Programma. De voorziene stand van de egalisatiereserve bedraagt met ingang van 2026 €3,7 miljoen en ligt daarmee onder het maximumbedrag van €4 miljoen. We schatten in dat een egalisatiereserve van € 3,7 miljoen nog voldoende is om twee opeenvolgende jaren aan tegenvallende uitgaven en inkomsten op te vangen. Daarom is het niet nodig de reserve aan te vullen tot het maximumbedrag.

1 Inleiding

Het Programma Water en Riolering Utrecht 2026-2030 beschrijft welke activiteiten gepland staan in de periode 2026-2030 om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten en het beleid zoals verwoord in de Visie Water en Riolering Utrecht. Ook geeft het programma aan welke budgetten hiervoor nodig zijn en wat de verwachte gevolgen zijn voor de ontwikkeling van de rioolheffing.

1.1 Aanleiding

De gemeente heeft vanuit de wet[1] een aantal specifieke zorgplichten en daarmee taken op het gebied van stedelijk waterbeheer namelijk, de inzameling en het transport van afvalwater, de doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater en het beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Voorliggend Programma Water en Riolering (PWR) Utrecht bevat de voorgenomen activiteiten voor de periode 2026-2030 om invulling te geven aan deze zorgplichten. Ook beschrijft het PWR de activiteiten die wij uitvoeren om het oppervlaktewater dat bij de gemeente in onderhoud is gezond te houden. Tot slot beschrijven we in het PWR welke budgetten hiervoor nodig zijn en wat de verwachte gevolgen zijn van al deze activiteiten voor de ontwikkeling van de rioolheffing.

Het Programma Water en Riolering is het uitvoeringsprogramma van de Visie Water en Riolering Utrecht, waarin het gemeentelijke beleidskader voor deze zorgplichten en onze oppervlaktewaterkwaliteitsdoelstellingen is vastgelegd. Conform de systematiek van de Omgevingswet bevat dit programma de maatregelen en middelen om uitvoering te geven aan dit beleid. De visie is als thematisch beleid onderdeel van de gemeentelijke omgevingsvisie Utrecht. Voorheen vormden de visie en het PWR samen het wettelijk verplichtte Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), dat gold voor de invoering van de Omgevingswet sinds 1 januari 2024.

Gemeenten blijven onder de Omgevingswet wél verplicht hun zorgplichten op het gebied van stedelijk waterbeheer te vervullen en de financiën te verantwoorden. Het PWR geeft voor de komende vijf jaar inzicht in de besteding van de gelden uit de rioolheffing en de verwachte ontwikkeling van de rioolheffing. De jaarlijkse Programmabegroting geeft alleen inzicht in de totale inkomsten uit de rioolheffing en de kosten die daaruit gedekt worden voor het betreffende jaar. De verdeling van het budget is niet inzichtelijk. Ook is het lastig zicht te krijgen op de verwachte meerjarige kostenontwikkeling en de gevolgen daarvan voor de rioolheffing. Het PWR geeft deze informatie wel en voorziet daarmee in een behoefte, zeker nu de rioolvervangingsinvesteringen steeds bepalender worden voor de mogelijkheden om de openbare ruimte te vernieuwen en te verduurzamen.

[1] De gemeentelijke zorgplichten op het gebied van stedelijk waterbeheer zijn verankerd in Artikel 2.16 lid 1 van de Omgevingswet.

1.2 Ambitie

Het is onze ambitie om het water- en rioleringssysteem in Utrecht gezond, robuust en toekomstbestendig te houden voor iedereen én de natuur. Dit betekent dat we streven naar:

- De basis op orde, door het borgen van een robuust water- en rioleringssysteem.
- Het realiseren van een toekomstbestendige stad via een klimaatbestendig en circulair water- en rioleringssysteem.
- Het realiseren van een gezonde leefomgeving, door het realiseren van een gezond water- en rioleringssysteem voor zowel mens, plant als dier.

Daarbij willen we dat iedereen (bewoners, bedrijven, gebruikers) hiervan profiteert en aan bijdraagt.

Voor de verdere uitwerking van onze ambitie en de bijbehorende beleidskeuzes verwijzen we naar de Visie Water en Riolering Utrecht.

1.3 Leidende principes

Voor dit programma hanteren we de leidende principes uit de Visie Water en Riolering, de Visie Klimaatadaptatie en de Nota Beheer Openbare Ruimte. Dit betekent dat we bij ingrepen in de openbare ruimte de volgende principes hanteren:

- We houden stromen apart, ofwel we ontvlechten het afval- en hemelwatersysteem waar het kan.
- We vergroten de sponswerking van de stad door hemelwater te verwerken waar het valt. Dit doen we bij voorkeur via het principe “Groen tenzij”, ofwel inzet op bovengrondse verwerking van hemelwater door zo min mogelijk verharding en zo veel mogelijk groene maatregelen. We volgen hierbij de voorkeursvolgorde voor de verwerking van hemelwater.
- We benutten alle ruimte. We streven ernaar zoveel mogelijk functies te combineren om de beschikbare ruimte zo goed mogelijk te benutten. Denk hierbij aan het combineren van groen, isolatie en waterberging op een groen dak, waterinfiltratie en parkeerplekken via waterpasserende verharding, waterinfiltratie en groen via wadi’s, waterberging, natuur en recreatie via de aanleg van vijvers en andere waterpartijen.
- We respecteren het natuurlijke systeem en zorgen conform de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water ervoor dat bij ingrepen het natuurlijke systeem niet verslechtert en bij voorkeur verbetert.

Om de door ons gewenste situatie te bereiken hanteren we de volgende leidende principes voor de realisatie;

- We geven als gemeente het goede voorbeeld, ofwel we beginnen met de openbare ruimte.
- We gebruiken zoveel mogelijk de natuurlijke momenten van nieuwbouw, grootschalige renovatie, herinrichting en vervanging om de gewenste systeemwijzigingen door te voeren.
- We gebruiken het moment van rioolvervanging zoveel mogelijk om de openbare ruimte klimaatbestendig in te richten en via werk met werk maken andere maatschappelijke ambities te realiseren (integraal tenzij; principe van ontwikkelend beheer).

- We stimuleren bestaande bouw en openbare ruimte door voorlichting, facilitering en subsidiering om de gewenste transities te realiseren. Verplichting is alleen aan de orde bij nieuwbouw en ingrijpende verbouwingen.

1.4 Proces

Het PWR wordt jaarlijks geactualiseerd bij de Voorjaarsnota en kijkt daarbij steeds vijf jaar vooruit. Het PWR wordt opgesteld door de groep Water, Riolering en Gemalen, afdeling Beheer Openbare Ruimte van organisatieonderdeel Stadsbedrijven. Voor het bepalen van de investeringsprojecten wordt nauw samengewerkt en afgestemd met de andere belangrijke gemeentelijke programma's die invloed hebben op de openbare ruimte, zoals het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) en het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP). Daar waar het gaat om het beïnvloeden van de andere eigenaren in Utrecht werken we vooral samen met de programma's klimaatadaptatie, energie, circulair en groen. Daarnaast wordt bij diverse activiteiten uit het programma samengewerkt of afgestemd met de zuiveringsbeheerder (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) en de waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheerders (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Rijkswaterstaat).

Vaststelling van het Programma Water en Riolering is met ingang van de Omgevingswet per 1 januari 2024 een bevoegdheid van het college. Het PWR wordt gelijktijdig met de Voorjaarsnota ter informatie aan de gemeenteraad aangeboden. In de jaarlijkse Verantwoording en het Duurzaamheidsverslag blikken we terug op het afgelopen jaar. De geraamde kosten en kostendekkende tarieven in het PWR zijn richtinggevend. De hoogte van de rioolheffing wordt jaarlijks in de Verordening Rioolheffing gemeente Utrecht vastgelegd, welke gelijktijdig met de Programmabegroting door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

Conform de gemeentelijke Participatie- en inspraak Verordening 2019 is de Visie Water en Riolering ter inzage gelegd, waarbij tevens voldaan is aan de procedure voor vaststelling Omgevingsvisie onder de Omgevingswet (3.4 Awb). Omdat het Programma Water en Riolering het uitvoeringsprogramma is van de Visie Water en Riolering en geen grote eigen beleidskeuzes bevat wordt het Programma niet ter inzage gelegd.

1.5 Leeswijzer

Het PWR is evenals de visie thematisch ingedeeld volgens de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater. In de hoofdstukken 2 t/m 5 worden achtereenvolgens de belangrijkste activiteiten en daarvoor benodigde middelen op afvalwater, hemelwater, grondwateroverlast en oppervlaktewater beschreven. Per thema wordt ingegaan op de activiteiten dagelijks onderhoud, groot onderhoud, investeringen en beleid & onderzoek. Daar waar deze onderdelen meerdere thema's betreffen zijn ze beschreven bij het thema waar de activiteit de meeste aansluiting heeft. Hoofdstuk 6 gaat in op de benodigde middelen (personeel en financieel) en de

gevolgen voor het rioolheffingstarief. De bijlage bevat een overzicht van de geplande rioleringsinvesteringen en de renovatieplanning gemalen.

2 Afvalwater

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om afvalwater in te zamelen en te transporteren naar de zuivering. Onder afvalwater verstaan we huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater. In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende vijf jaar en de financiële gevolgen daarvan.

2.1 Belangrijkste ontwikkelingen

De basis op orde

We blijven ons beleid voortzetten om het beheer en onderhoud van onze riolen en rioolgemalen te verbeteren via kwaliteitsgestuurd beheer en het gebruik van data. Hiertoe hebben we in 2020 het Water- en rioleringsinformatiesysteem (WRIS) in gebruik genomen en sindsdien doorontwikkeld. Hiermee kunnen we het beheer en onderhoud baseren op alle beschikbare data en daarmee ons assetmanagement beter vormgeven. Momenteel stellen we voor alle assets nieuwe beheerplannen op die de basis vormen voor het onderhoudswerk wat moet worden uitgevoerd. Het beheerplan afvalwater is gereed sinds 2024. Het nieuwe beheerplan hemelwater ronden we naar verwachting in 2025 af. Ook reinigen en inspecteren we ons rioolstelsel meer als onderdeel van de invoering van kwaliteitsgestuurd beheer.

Er wordt gewerkt aan de implementatie van een nieuwe applicatie voor het monitoren en besturen van onze gemalen op afstand. Een onderdeel van deze applicatie is een onderhoudsmanagement systeem waar onze aannemers het preventief en correctief onderhoud in kunnen registreren. We verwachtten dat dit systeem medio 2025 operationeel is. Tegelijkertijd vervangen we de modems, zodat de gemalen kunnen blijven communiceren als het 2G en 3G netwerk wordt uitgeschakeld.

Voor verdere professionalisering zijn we gestart met het invoeren van een kwaliteitsmanagementsysteem. Met het introduceren van kwaliteitsmanagement zetten we in op continu proces verbeteringen en maximale transparantie. Ook investeren we samen met onze aannemers in data- en systeemanalyse, zodat we nog meer inzicht krijgen in het functioneren van het systeem, de oorzaak van storingen en het effect van onderhoudsmaatregelen. Het in gebruik nemen van het vernieuwde rioleringsmeetnet, om beter inzicht te krijgen in het functioneren van het rioolstelsel in de gemeente Utrecht, is vertraagd en wordt naar verwachting in 2026 in gebruik genomen in plaats van in 2025.

Inspelen op de groei van de stad

Naar verwachting groeit de stad in de periode 2020-2040 met ongeveer 60.000 woningen, dat is gemiddeld circa 3.000 woningen per jaar[2]. De groei van de stad betekent dat het aanbod aan huishoudelijk afvalwater vanaf 2020 tot 2040 met circa 30% toeneemt, wat voornamelijk moet worden getransporteerd door het bestaande rioleringssysteem. Hoewel we in de Visie Water en Riolering hebben besloten om deze groei zoveel mogelijk op te vangen door hemelwater los te koppelen en lokaal te verwerken, moeten we bij elk groot onderhoud en vervanging de afweging maken in hoeverre we rekening moeten houden met toekomstige toename van afvalwater. Dit is met name bij groot onderhoud aan de grote rioolgemalen van belang, omdat er een grotere pompcapaciteit nodig kan zijn om in de toekomst veel meer afvalwater te verpompen. Gevolg kan zijn dat we in plaats van renoveren een gemaal beter volledig kunnen vervangen, om meer capaciteit te creëren en de toename in het aanbod in afvalwater op te vangen.

Twee van de 18 hoofdgemalen zijn toe aan renovatie. Momenteel worden deze voorbereid. Volgens planning is de renovatie van gemaal Kanaalweg, waarbij we rekening houden met de groei van de stad en het aanbod van afvalwater, uiterlijk in 2026 gereed. Het gemaal op de Rio Brancodreef is naar verwachting in 2027 gereed. Voor de overige hoofdgemalen is t/m 2027 onderzocht welke ingrepen er nodig zijn. Deze zijn opgenomen in de programmering tot en met 2028. Voor de jaren daarna moet opnieuw gekeken worden welke maatregelen er nodig zijn.

Verder zetten we de aanpak voort om tien midi gemalen aan de Oudegracht te renoveren en toekomstbestendig te maken. In 2022 zijn we begonnen met het renoveren van de minigemalen, leidingwerk en besturingskasten. Ook deze aanpak zetten we voort. De verwachting is dat in 2029 alle 443 minigemalen aan de gewenste kwaliteit voldoen, zodat ons afvalwater op efficiënte wijze naar de zuivering wordt verpompt. Een overzicht van de programmering t/m 2029 is opgenomen op kaart in bijlage 1.

In 2024 zijn we gestart met het opstellen van het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW), de vervanger van het Basis Rioleringsplan (BRP) Het SSW geeft een overzicht van alle watersystemen die de gemeente Utrecht beheert, inclusief de bijbehorende assets. Het biedt inzicht in het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van deze water- en rioleringssystemen en laat zien waar de kwetsbaarheden zitten. Daarnaast worden de hydraulische effecten van zowel de verwachte demografische ontwikkeling (groei van de stad) als extreme neerslag op het bestaande systeem inzichtelijk gemaakt. Op basis van dit inzicht besluiten we welke verbeteringsmaatregelen aan het water- en rioleringssysteem we de komende jaren moeten nemen. Deze informatie draagt bij aan het realiseren van een stad met een toekomstbestendig, robuust en veerkrachtig watersysteem. Het SSW wordt naar verwachting eind 2025 opgeleverd.

Bij vaststelling van de Visie Water en Riolering is besloten om de groei van het afvalwateraanbod op de zuiveringen zoveel mogelijk te compenseren door vermindering van het aanbod aan hemelwater. In het SSW onderzoeken we hoeveel we minimaal moeten afkoppelen om de groei in het afvalwateraanbod op

[2] Het gemiddelde van 3.000 nieuwe woningen per jaar is de afgelopen jaren (2023 en 2024) niet is gehaald. We hebben de prognose voor de periode 2026-2030 daarom iets naar beneden bijgesteld. Tegelijkertijd is de verwachting dat productie van woningen vanaf of na 2026 weer wat toeneemt (MPR, 2024).

te vangen. Mocht door de groei van het afvalwater tot aan de volgende renovatie van de zuivering toch uitbreiding van de zuiveringscapaciteit nodig zijn, dan bekijken we samen met HDSR of we afvalwater tijdelijk elders of via tijdelijke verwerkingscapaciteitsuitbreiding kunnen opvangen. Specifiek voor de zuivering in Utrecht geldt dat het bij de volgende noodzakelijke renovatie van de zuivering onze intentie is de zuivering te verplaatsen naar een locatie die niet grenst aan woongebied. We zijn hiervoor samen met HDSR een locatieonderzoek gestart. Tot die tijd doen we geen investeringen in ons rioleringssysteem die volledige verplaatsing onmogelijk maken.

Gemiddelde levensduur riolering

We gaan zorgvuldig om met het beheer van onze assets in de openbare ruimte en monitoren daarom constant in welke staat ze verkeren. De kwaliteit van onze riolering blijkt op basis van uitgebreid onderzoek naar te accepteren risico's en schadebeelden op basis van inspecties beter dan verwacht. Hierdoor lijkt de technische levensduur langer dan de 70 jaar waar we in de Visie Water en Riolering nu vanuit gaan. Dit is vanuit duurzaamheid en vanuit financieel oogpunt goed nieuws. Dit beeld is gebaseerd op actuele inspecties van ca. 30% van onze riolering. Deze inspecties geven ons ook een betere inschatting van de urgente rioolvervangingen die moeten plaatsvinden. Hierdoor kunnen we gerichter preventief vervangen voordat het riool bezwijkt en er een onveilige situatie ontstaat. Voordat we met een definitief voorstel voor een nieuwe levensduur voor de riolering komen, voeren we de komende jaren extra inspecties uit in gebieden waar we nog onvoldoende schadebeelden hebben. De beschikbare gegevens geven ons echter al zoveel vertrouwen dat we vooruitlopend onze vervangingsinspanning gaan baseren op een gemiddelde levensduur van de riolering van 100 jaar.

Om te voorkomen dat we vooruitlopend op het definitief vaststellen van een nieuwe gemiddelde levensduur de komende jaren onnodig onze vervangingsinspanning opvoeren, hanteren we in het Programma Water en Riolering 2026-2030 voorlopig een gemiddelde levensduur van de riolering van 100 jaar. Met deze levensduur is het de komende jaren niet nodig de rioolvervangingsinspanning verder op te voeren. We houden daarom de vervangingsinspanning de komende jaren op 8 km per jaar. Dit in afwijking van de Visie Water en Riolering, waarin een groei van de vervangingsinspanning voor riolering naar 18 km per jaar in 2035 was voorzien. In het nieuwe PWR is gepland om totaal 40 km te vervangen in een periode van 5 jaar, dit is 13 km minder dan beoogd op basis van de vervangingsstrategie uit de Visie Water en Riolering.

De nieuwe vervangingsdoelstelling is weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Geprogrammeerde lengte te vervangen riolering periode 2026-2030

	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Geprogrammeerde lengte te vervangen riolering (km)	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	40,0

Vervangingsstrategie

Het borgen van de veiligheid en functionaliteit heeft in de prioritering altijd voorrang. Bij hoge urgentie worden deze vervangings- of onderhoudsprojecten solo of alleen in combinatie met wegverharding opgepakt, omdat een bredere integrale aanpak te veel tijd kost waardoor de veiligheid en/of functionaliteit in het geding komt. Onveilige situaties worden te allen tijde met prioriteit aangepakt en

verholpen. Als vervanging vanwege veiligheid of functionaliteit minder urgent is, prioriteren we op basis van het principe “ongelijk investeren voor gelijke kansen”. Dit betekent dat gebieden met een lage SES-score prioriteit krijgen boven andere gebieden. Concreet betekent dit dat de focus voor het programmeren van rioolvervangingen inclusief wegverhardingen de komende jaren hoofdzakelijk in Kanaleneiland, Overvecht, Hoograven en Zuilen ligt.

We hebben in de Visie Water en Riolering de strategie gekozen rioolvervanging te zien als een kans om het rioleringssysteem toekomstbestendiger te maken en tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan andere maatschappelijke opgaven, zoals klimaatbestendigheid, circulariteit en het groener en meer natuurinclusief maken van de openbare ruimte. Omdat we de rioolvervangingsinspanning voorlopig niet verder laten stijgen, gaan we de komende jaren op minder plekken aan de slag dan in de visie voorzien. Als we de lijn van 8 km per jaar doorzetten tot 2050 vervangen we t/m 2050 nog maar de helft van de riolering (200 in plaats van 400 km) en daarmee halveert ook het af te koppelen en te ontharden oppervlak ten opzichte van wat we destijds in de Visie hebben voorzien. Dit betekent dat we minder hemelwater vasthouden en afkoppelen van de zuivering, we de stad minder snel klimaatbestendig maken en het langer duurt voor ons watersysteem circulair is. We onderzoeken onder andere binnen het SSW wat nodig is om het effect van de lagere rioolvervangingsinspanning zoveel mogelijk te compenseren.

Voor de vertaling van het vervangingsprogramma in concrete projecten stemmen we vanuit het principe van ontwikkelend beheer uitgebreid af met de programma’s stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, groen en beheer openbare ruimte. Een overzicht van al onze investeringsprojecten is opgenomen op de kaart en in de tabel in bijlage I. Ook zijn de rioolvervangingsplanning en mechanische rioolvervangingsplanning digitaal te raadplegen en presenteren we onze investeringsprojecten in het Meerjaren Investeringsprogramma voor het beheer van de openbare ruimte (MJIP) 2026-2035. Zie bijlage II voor de investeringstabel overeenkomstig met de Programmabegroting.

Planningsoptimisme

We zien dat de uitvoering van integrale vernieuwingsprojecten, waar een deel van onze rioolvervanging onderdeel van is, achterblijft op de programmering. De afgelopen jaren hebben we maar ongeveer 60% van de geprogrammeerde kilometers riool vervangen. We hebben in de Visie Water en Riolering voor de uitdagende strategie gekozen om rioolvervanging enerzijds als onderdeel van integrale vernieuwingsprojecten uit te voeren en anderzijds het tempo van de vervangingen jaarlijks op te voeren. We gingen destijds uit van een gemiddelde doorlooptijd van een integraal project van 4-5 jaar, waardoor het effect van de verhoogde programmering in 2024-2025 in de vervangingscijfers zichtbaar zou worden. De praktijk leert dat door allerlei factoren de doorlooptijd van integrale vernieuwingsprojecten momenteel 6-10 jaar bedraagt, waardoor het nog enkele jaren gaat duren voordat de vervangingscijfers stijgen tot de doelstelling van 8 kilometer per jaar.

We zijn meerdere verbeteringsprojecten binnen de gemeente gestart om het gehele traject van programmering tot en met realisatie van openbare ruimte te versnellen.

Omdat we zien dat de realisatie van rioolvervangingsprojecten achterblijft op de programmering, passen we in lijn met het nieuwe gemeentelijke beleid met ingang van 2026 een correctie voor planningsoptimisme toe op het budget van de vervangingsinvesteringen riolering. Het budget dat we voor onze investeringen begroten, storten we jaarlijks in een aparte investeringsvoorziening. Omdat de vervangingsdoelstelling de afgelopen jaren is gestegen maar de realisatie achterblijft, neemt de hoogte van onze voorziening de laatste jaren toe (stand voorziening eind 2024: €32.2 miljoen). Om te voorkomen dat de voorziening verder blijft oplopen hebben we 40% minder budget voor de vervangingsinvesteringen riolering opgenomen in de begroting, oftewel voor maar 4,8 km in plaats van 8 km. Hierbij gaan we ervan uit dat we conform de afgelopen jaren in elk geval 60% van de geprogrammeerde kilometers zullen realiseren. Alles wat we meer realiseren dekken we uit de voorziening. Als de voorziening te snel gaat dalen stellen we het percentage voor het planningsoptimisme bij.

Aanpassing eenheidsprijs rioolvervanging

Daarnaast zijn we helaas genoodzaakt in de meerjarenraming de gemiddelde eenheidsprijs voor de vervangingsinvesteringen riolering van €2.000,- naar €2.400,- per strekkende meter riolering te verhogen. Deze stijging is het gevolg van 5% hogere engineeringkosten (30% i.p.v. 25%) vanwege de integrale uitvoering, een post van 10% voor risicoreservering en nader te bepalen bouwkosten samen en inflatiecorrectie voor 2025 en 2026. De posten risicoreservering en nader te bepalen bouwkosten werden voorheen niet in de eenheidsprijs meegenomen, maar blijken nodig om o.a. kosten voor archeologie en verkeersmaatregelen te dekken. We corrigeren voor twee jaar op inflatie omdat de eenheidsprijs vorig jaar niet is geïndexeerd, maar we nu zien dat dit alsnog nodig is. Het geprogrammeerde budget voor de rioolvervangingen is weergegeven in tabel 2.2.

Inspelen op maatschappelijke opgaven

Zowel in ons dagelijks beheer en onderhoud als het groot onderhoud en de investeringen blijven we waar mogelijk inspelen op maatschappelijke opgaven als klimaatadaptatie, de energietransitie, de circulaire opgave en de vergroeningsopgave. De belangrijkste activiteiten die we hiervoor ondernemen zijn:

- We volgen het gemeentelijke energie- en inkoopbeleid t.a.v. de energievoorziening voor ons wagenpark en onze rioolgemalen.
- We streven naar het volledig ontvlechten van de afvalwater- en hemelwaterstroom bij de vervanging van onze rioolbuizen bij herinrichtingsprojecten (zie hoofdstuk 3 over hemelwater).
- We streven ernaar om op termijn alleen nog maar huishoudelijk afvalwater (of afvalwater wat qua samenstelling hiermee vergelijkbaar is) via het riool naar de zuivering af te voeren. Hemelwater houden we zoveel mogelijk vast op de plek waar het valt én gebruiken we daar nuttig. Hiermee sluiten we zowel de afvalwater als hemelwaterkringloop. Dit doen we vooral door zoveel mogelijk niet functionele verharding te vervangen door groen (zie hoofdstuk 3).
- We volgen het gemeentelijke inkoopbeleid op het gebied van circulariteit en biodiversiteit en sluiten hiervoor aan bij het traject Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.
- Om een duurzamer (meer circulair en fossielarm) water- en rioleringssysteem te realiseren bepalen we onze huidige milieu impact en brengen we maatregelen in kaart om deze te verlagen. Ook

verkennen we bij rioolvervanging welke objecten we kunnen hergebruiken en voeren onze aannemers werkzaamheden steeds vaker (gedeeltelijk) emissieloos uit. We streven ernaar in 2025, uiterlijk 2026, een nieuw afwegingskader te hebben voor het materiaalgebruik van onder andere rioolbuizen en kolken. Circulariteit is hierbij een belangrijk criterium.

- In 2024 zijn we gestart met het amfibievriendelijk maken van nieuwe kolken. Deze standaard nemen we in de eerstvolgende actualisatie op in het Handboek Openbare Ruimte (HOR) waardoor nieuwe kolken standaard amfibievriendelijk worden uitgevoerd. Daarnaast treffen we in bestaande kolken maatregelen op locaties waar amfibieën voorkomen (zie onderstaande foto's). Om deze locaties in beeld te brengen en de best beschikbare oplossingen toe te passen zonder de water afvoerende functie van kolken te verminderen werken we nauw samen met de paddengroep in Utrecht (vrijwilligers).

Figuur 1.1 Bestaande kolken in Lunetten worden amfibievriendelijk gemaakt met hoekprofielen (Bron: Willemsen Infra BV)

2.2 Financiën

De begroting voor het thema afvalwater is opgenomen in tabel 2.2.

Tabel 2.2 Kosten thema afvalwater 2026-2030 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2026 met uitzondering van 2025)

Afvalwater

Activiteit	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud afvalwater	7,2	8,2	8,3	8,4	8,6	8,7
Vervangingsinvesteringen riolering	16,4	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5
Vervangingsinvesteringen gemalen	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Totaal	**25,1**	**21,2**	**21,3**	**21,4**	**21,6**	**21,7**

De stijging van 2025 naar 2026 in de post dagelijks onderhoud wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door inflatiecorrectie, areaalmutatie en meer reiniging & inspectie van onze riolen. Hoewel de eenheidsprijs voor rioolvervanging is verhoogd, is de post vervangingsinvesteringen riolering in 2026 fors lager ten opzichte van 2025 doordat we de rioolvervangingsinspanning niet verder laten groeien en we voor deze post een correctie van 40% voor planningsoptimisme doorvoeren. Dit geldt ook voor de jaren 2027-2030.

3 Hemelwater

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater. Hiertoe richten we ons zowel op het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag als het vasthouden van hemelwater waar het valt om schade door droogte te voorkomen. In dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

3.1 Belangrijkste ontwikkelingen

Voorkomen wateroverlast

De uitgevoerde klimaatstresstest wateroverlast toont aan dat de openbare ruimte en het onderliggende hemelwatersysteem nog niet overal voldoen aan de doelstellingen voor wateroverlast zoals geformuleerd in de Visie Water en Riolering en de Visie Klimaatadaptatie. In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (2018) is de afspraak gemaakt dat alle gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk 6-jaarlijks een DPRA-stresstest uitvoeren. De tweede DPRA-cyclus start in 2025 en volgt op de nieuwe KNMI-klimaatscenario's van 2023 en op de uitvoering van de bovenregionale stresstesten (uitgevoerd onder regie van het Rijk en de provincies) voor wateroverlast. Als onderdeel van het SSW is het rioolmodel geactualiseerd en verbeterd. Zodra dit is afgerond actualiseren we de stresstest wateroverlast en nemen we de aangewezen prioriteitsgebieden in de Visie Klimaatadaptatie opnieuw onder de loep. Door onvoldoende validatiegegevens is het lastig om te bepalen of de modelmatig aangetoonde kwetsbaarheid ook in praktijk ervaren wordt en de modellering dus representatief is. Indien we aanvullend op modelresultaten zien dat een prioriteitsgebied in de praktijk kwetsbaar is, onderzoeken we of doelmatige maatregelen mogelijk zijn om het risico op wateroverlast sterk te verminderen. Zo lossen we bijvoorbeeld met de herinrichting van de Amsterdamsestraatweg in 2025 een wateroverlastknelpunt op door de aanleg van een hemelwaterriool en een ondergrondse hemelwaterberging.

Daarnaast beoordelen we bij elke rioolvervanging en andere ingrepen in de openbare ruimte of de kans op wateroverlast niet toeneemt en kijken we of we door een andere inrichting of het verminderen van verharding de kans op wateroverlast kunnen verkleinen en tegelijkertijd het regenwater kunnen vasthouden. Sinds 2021 nemen onze wateradviseurs actief deel aan alle gebiedsteams namens de groep water en riolering. Dit doen we om ervoor te zorgen dat er bij gebiedsontwikkelingen o.a. voldoende ruimte wordt vrijgemaakt om wateroverlast door zware buien te voorkomen. We sluiten hierbij aan op het nationale uitgangspunt, water- en bodemsturend gebiedsgericht werken.

Om de doelstellingen uit de Visie Water en Riolering en de Visie Klimaatadaptatie bij nieuwbouw te verplichten werken we bindende omgevingsplanregels uit. We streven ernaar deze in 2025, uiterlijk 2026, in het gemeentelijk omgevingsplan op te nemen.

Hemelwater vasthouden waar het valt

Conform de doelstellingen in de Visie Water en Riolering en de Visie Klimaatadaptatie zetten we in op het vasthouden van minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag op de plaats waar het valt. Dit doen we door zoveel mogelijk hemelwater te laten infiltreren in de bodem, in plaats van af te voeren via het riool. Hiermee ontlasten we het bestaande rioleringssysteem, en verminderen we de hoeveelheid rioolwater uit het gemengde riool dat overstort in ons oppervlaktewater, wat goed is voor de waterkwaliteit. Hiermee creëren we ook meer ruimte in de riolering en op de zuivering voor het opvangen van de toename in het aanbod van afvalwater, ten gevolge van de groei van de stad. Ook voorkomen we dat er relatief schoon water naar de zuivering wordt afgevoerd. Daarnaast vergroten we de sponswerking van de bodem door meer water vast te houden waar het valt, en voorkomen we schade tijdens drogere periodes.

Gebiedsplannen

In de openbare ruimte willen we het vasthouden van minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag op de plaats waar het valt bereiken door bij alle rioolvervangingen het volledig ontvlechten van het afvalwater- en hemelwatersysteem als uitgangspunt te nemen. We werken gebiedsplannen uit waarin we in beeld brengen hoe het toekomstige rioleringssysteem er in elk gebied idealiter uit komt te zien. Hierbij onderzoeken we waar we 90% van de jaarlijkse neerslag kunnen vasthouden waar het valt zonder grondwateroverlast te verergeren of te veroorzaken, nu en in de toekomst. Ook beoordelen we of het rioleringssysteem voldoende robuust en klimaatbestendig is in de nieuwe situatie en of het toekomstige afvalwateraanbod van de verwachte groei van de stad past op locatie. We stemmen deze plannen af met de waterschappen. Het gebiedsplan Overvecht is gereed. Momenteel werken we aan gebiedsplannen voor Zuidwest, Hoograven en Lage Weide. Door rioolvervanging waar mogelijk integraal en buurtgewijs te doen kunnen we gelijk de openbare ruimte hemelwaterbestendig inrichten.

Particulier terrein

60% van het grondgebied binnen de gemeente Utrecht is in eigendom van derden. De opgave om in 2050 de stad klimaatadaptief te hebben ingericht, geldt ook hier. We verwachten daarom dat particulieren, bedrijven en maatschappelijke organisaties e.d. een bijdrage leveren aan het vasthouden en verwerken van hemelwater. Zoals in de Visie Water en Riolering beschreven is verplichting alleen aan de orde bij nieuwbouw en vervanging van gebouwen. We stellen omgevingsplanregels op om bij nieuwbouw en grootschalige renovatie voortaan niet alleen te kunnen verplichten dat de inzameling van afval- en hemelwater wordt gescheiden, maar ook dat het hemelwater wordt afgevoerd via de voorkeursvolgorde[3], waarbij minimaal 90% van de neerslag wordt vastgehouden en nuttig wordt gebruikt op het perceel of binnen de planlocatie.

Bij bestaande gebouwen stimuleren we particulieren door voorlichting, facilitering en subsidiering om het hemelwater voortaan lokaal op eigen terrein te verwerken. We geven subsidie voor de aanleg van groenblauwe daken via de subsidieregeling groenblauwe daken, die in 2024 is vastgesteld ter vervanging van de oude subsidieregeling groene daken. Voor het ontharden, vergroenen en het

[3] Zoals in de Visie Water en Riolering beschreven verwerken we het hemelwater dat we loskoppelen via de voorkeursvolgorde: 1) vasthouden op daken en in regentonnen en nuttig gebruiken, 2) op maaiveld infiltreren, 3) ondergronds infiltreren, 4) afvoeren naar oppervlaktewater en 5) afvoeren naar de rioolwaterzuivering.

vasthouden van hemelwater op percelen van maatschappelijke voorzieningen is er de subsidieregeling groenblauw maatschappelijk vastgoed (voorheen subsidieregeling watervriendelijk maatschappelijk vastgoed). Daarnaast is in 2025 de nieuwe subsidieregeling groenblauwe schoolpleinen vastgesteld. Schoolpleinen kwamen voorheen al in aanmerking voor de subsidieregeling watervriendelijk maatschappelijk vastgoed, maar deze regeling bleek niet door alle scholen te worden gevonden. De nieuwe subsidieregeling groenblauwe schoolpleinen wordt uit de huidige financiële middelen voor de subsidieregelingen gedekt.

Daarnaast geven we voorlichting en faciliteren we klimaatadaptief handelen met ons bewustwordingsprogramma Waterproof030 (o.a. onze eigen invulling van operatie Steenbreek). Eén van de doelen van Waterproof030 is eigenaren bereiken, bewustwording realiseren, handelingsperspectief bieden en faciliteren in het watervriendelijk inrichten van de directe omgeving met als doel het hemelwater nuttig te gebruiken en te verwerken op de plek waar het valt. Hierbij richten we ons op gebouwen, bedrijventerreinen, tuinen en openbare ruimte. Daarnaast willen we op plekken waar afvalwater en hemelwater nog via dezelfde leiding worden ingezameld het regenwater apart gaan inzamelen, het zogenaamde afkoppelen.

Als we dit laatste alleen doen bij rioolvervanging dan duurt het nog tot wel 100 jaar voordat we alle percelen hebben afgekoppeld. Een intensivering van het programma Waterproof030 is nodig om de overige percelen af te koppelen en eigenaren voorzieningen te (laten) treffen. Dit doen we door o.a. de tegeltaxi en de geveltuinburendag uit te bereiden, meer aandacht aan het NK-tegelwippen te besteden en de communicatie rond de subsidieregelingen voor groenblauwe daken, groenblauw maatschappelijk vastgoed en groenblauwe schoolpleinen te intensiveren. Hiervoor hebben we in de begroting vanaf 2025 structureel meer budget opgenomen voor Waterproof030. We werken momenteel een aanpak uit voor het afkoppelen van particulier terrein, waarmee we bij rioolvervangingsprojecten waar mogelijk de regenpijp van de voorzijde van aansluitende woningen afkoppelen.

Extra inzet op het vasthouden en afkoppelen van regenwater
Zoals in hoofdstuk 2 beschreven gaan we in de komende jaren minder kilometers riool vervangen dan in de Visie Water en Riolering is voorzien omdat de kwaliteit van de reeds geïnspecteerde riolering beter blijkt te zijn dan verwacht en hierdoor langer meegaat. Hierbij moeten we in acht nemen dat we pas zo'n 30% van ons rioolareaal hebben kunnen inspecteren. Als we de lijn van 8 km rioolvervanging per jaar doorzetten tot 2050 vervangen we nog maar de helft van de riolering ten opzichte van de oude vervangingsstrategie. Als gevolg hiervan halveert bij ongewijzigd beleid ook het af te koppelen en ontharden oppervlak ten opzichte van wat we in de Visie Water en Riolering hebben voorzien. Dat betekent dat we minder snel klimaatbestendig worden en dat we de afvoer van regenwater naar de rioolwaterzuivering minder snel terugdringen. We werken de komende jaren de gevolgen voor onze ambities uit en op basis daarvan stellen we in overleg met het waterschap onze strategie en ambities bij voor de Visie Water en Riolering en Klimaatadaptatie Ook maken we nieuwe bindende afspraken met waterschap HDSR over de ontwikkeling van de afvoer naar de zuiveringen in de vorm van een nieuw afvalwaterakkoord.

Als eerste stap verkennen we bij drie type lopende projecten wat er voor nodig is om binnen deze projecten nog meer regenwater vast te houden en te ontkoppelen:

1. Bij rioolvervangingsprojecten onderzoeken waar we mogelijk meer particulier terrein (de voorzijde van aangrenzende woningen) af kunnen koppelen én in de openbare ruimte meer niet-functionele verharding kunnen vervangen door bomen en ander groen. Op basis van analyse van 8 lopende integrale projecten ontharden en vergroenen we nu per 100 meter rioolvervanging 340 m2. Daarnaast voegen we per 100 meter rioolvervanging gemiddeld 6 bomen toe. We zien dat het beschikbare budget in sommige projecten een belemmering is om meer te ontharden en te vergroenen. Om die reden nemen we in 2026 hiervoor wel eenmalig €1 miljoen op in de begroting (opgenomen onder de kostenpost reservering extra inspanning vasthouden hemelwater). Omdat een deel van de projecten die in 2026 in uitvoering gaan al voldoende budget heeft en omdat de verhoging van de eenheidsprijs voor rioolvervanging ook al een deel van de tekorten in de integrale projecten zal wegnemen, verwachten we dat €1 miljoen voldoende is. Op basis van de ervaringen in 2026 kunnen we de voorwaarden en gevolgen van deze financiering beter in beeld brengen en meenemen in keuzes met betrekking tot de kaders voor deze mogelijke financiering voor de lange termijn.
2. We verkennen of we onze bijdrageregeling aan overige openbare ruimteprojecten voor het vasthouden van regenwater effectiever kunnen inzetten en kunnen verruimen. Voor de huidige bijdrageregeling is momenteel €1 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt nog niet volledig benut, daarom vinden we het niet nodig om hier voor 2026 al extra geld te reserveren. We streven ernaar om in 2025 nog een nieuwe regeling te laten vaststellen.
3. In onze aanpak van particulier terrein onderzoeken we of we de subsidieregeling groenblauwe daken kunnen verbreden voor het gehele particulier terrein. Hierin kijken we ook naar het stimuleren van ontharden/het planten van bomen en ander groen mee. Bij vaststelling van de nieuwe subsidieregeling groenblauwe daken in 2024 hebben we besloten om de regeling, na verder onderzoek, te verbreden door meer groen/blauwe maatregelen hierin mee te nemen en te kijken naar het gehele particuliere terrein. In 2025 werken we een voorstel voor deze verbreding uit. Inzet is om de verbreding van de regeling te realiseren binnen het bestaande budget voor de huidige groenblauwe subsidies.

Doelstelling afkoppelen

We streven ernaar via de inzet van Waterproof030, de bijdrageregeling niet-rioleringsprojecten en de subsidieregelingen jaarlijks 5 ha te kunnen afkoppelen, bij voorkeur via vergroening. Daarnaast streven we ernaar om per meter rioolvervanging minimaal 12,5 m^2 (voorheen 10 m^2) verharding af te koppelen. Op basis van 8 km rioolvervanging per jaar is het streven dan 10 ha verhard oppervlak per jaar af te koppelen. Zolang we de 8 km per jaar nog niet realiseren zullen we de doelstelling nog niet halen, zoals ook de afgelopen jaren geval was. Voor het afkoppelen via sloop-nieuwbouw hebben we geen concrete doelstelling opgenomen, omdat momenteel het inzicht en de data ontbreekt om hiervoor een goede inschatting te maken. Dit leidt tot de jaarlijkse afkoppeldoelstelling zoals weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.2 Doelstelling af te koppelen oppervlak 2026-2030

	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal
Via rioolvervangingen (ha)	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	**50,0**
Via bijdrageregeling en subsidieregelingen (ha)	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	**25,0**
Totaal (ha)	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**15,0**	**75,0**

3.2 Financiën

De begroting voor het thema hemelwater is opgenomen in tabel 3.2.

Tabel 3.2 Kosten thema hemelwater 2026-2030 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2026 met uitzondering van 2025)

Hemelwater

Activiteit	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Waterproof030	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Groenblauw subsidies (daken, maatschappelijk vastgoed en schoolpleinen)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Bijdrageregeling niet rioleringsprojecten openbare ruimte	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Bijdrage terugbrengen Leidsche Rijn	1,0	0	0	0	0	0
Reservering extra inspanning vasthouden hemelwater	0	1,0	0	0	0	0
Totaal	**3,5**	**3,6**	**2,7**	**2,7**	**2,7**	**2,7**

De kosten voor het dagelijks onderhoud van de hemelwatervoorzieningen zijn dermate beperkt dat ze niet apart zijn toegedeeld. Ze zijn onderdeel van de begroting voor dagelijks onderhoud bij het thema Afvalwater. De kosten voor de genoemde onderzoeken worden gedekt uit het budget voor beleid & onderzoek. Voor intensivering van het Programma Waterproof030 hebben we vanaf 2025 structureel meer budget opgenomen in onze begroting. De kostenpost groenblauwe subsidies houden we gelijk, omdat we verwachten dat de €0,9 miljoen voldoende is om aan de vraag naar de subsidie te voldoen. Het subsidieplafond voor de subsidie groenblauwe daken en groenblauw maatschappelijk vastgoed blijft gelijk aan eerdere jaren, namelijk €0,7 miljoen voor groenblauwe daken en €0,3 miljoen voor maatschappelijk vastgoed. Het subsidieplafond voor de nieuwe subsidieregeling groenblauwe schoolpleinen is €0,45 miljoen. Op de kostenpost reservering extra inspanning vasthouden hemelwater is in 2026 eenmalig €1 miljoen begroot om bij rioolvervanging extra particulier terrein af te koppelen en in de openbare ruimte meer niet-functionele verharding te vervangen door groen.

4 Grondwateroverlast

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om structurele grondwateroverlast te voorkomen. Onder structurele grondwateroverlast verstaan we zowel grondwateroverlast door te hoge als door te lage grondwaterstanden. In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste activiteiten voor de komende 5 jaar.

4.1 Belangrijkste ontwikkelingen

Grondwateroverlast door te hoge grondwaterstanden

Het optreden van grondwateroverlast wordt sterk bepaald door het weer. De grondwaterstanden komen het hoogst in winters met veel neerslag, zoals in de eerste maanden van 2024 evenals januari en het najaar van 2023. Volgens het KNMI was de periode 2 juni 2023 tot en met 31 mei 2024 de natste periode van 365 dagen ooit gemeten. Als gevolg van de vele neerslag ontvingen we in 2024 54 meldingen over grondwateroverlast. Het grootste deel van de meldingen betrof water in de kruipruimte door hevige neerslag begin januari. Een klein deel van de meldingen betrof bouwkundige gebreken in de vorm van kelders of souterrains die onvoldoende waterdicht zijn. Van de 54 meldingen was bij 29 meldingen het functioneren van de ontwatering in de openbare ruimte onvoldoende ten tijde van de melding. Het aantal meldingen waarbij de grondwateroverlast veroorzaakt wordt door te hoge grondwaterstanden in de openbare ruimte lag de afgelopen drie jaar een stuk hoger dan de jaren ervoor. Op de overlastlocatie Cremerstraat intensiveren we het beheer en onderhoud van het drainagesysteem en zetten we het onderzoek naar de overlast voort. Omdat de klimaatscenario's van het KNMI aangeven dat de winters natter worden is dit thema een speerpunt voor de komende jaren en evalueren we ons grondwaterbeleid in aanloop naar de herziening van de visie. We zullen als onderdeel van het Systeemoverzicht Stedelijk Water onderzoek doen en in kaart brengen of er eventuele investeringsmaatregelen genomen moeten worden.

De invoering van de Omgevingswet maakt het mogelijk om de criteria voor grondwateroverlast ook vast te leggen in omgevingsplanregels. We gaan na of het zinnig is ten behoeve van nieuwbouwontwikkelingen om regels vast te leggen die ervoor zorgen dat bij nieuwbouw zodanig gebouwd en bouwrijp gemaakt wordt dat de kans op grondwateroverlast in de toekomst minimaal wordt. Bij het uitwerken van de gebiedsplannen kijken naar de effecten van extra infiltratie op de grondwaterstand, ook houden we rekening met de gevolgen van klimaatverandering op de grondwaterstand.

Grondwateroverlast door te lage grondwaterstanden

Grondwateronderlast ofwel schade en overlast door te lage grondwaterstanden is in Utrecht tot op heden geen groot probleem. De droge zomers van 2018 en 2022 hebben duidelijk gemaakt dat vooral het groen schade kan oplopen als de grondwaterstanden te ver uitzakken en de toplaag van de bodem

uitdroogt. Daarnaast zijn bij de gemeente de afgelopen jaren een handvol meldingen binnen gekomen over scheurvorming in panden als gevolg van de extreme droogte.

Via het beleid om hemelwater vast te houden waar het gevallen is en het afkoppelen en ontharden door bijvoorbeeld de aanleg van infiltratieriolen en wadi's stimuleren we de sponswerking van de stad. Hiermee bouwen we meer buffer op voor droge periodes. Het uitgebreide grondwatermeetnet helpt ons om dit te kunnen onderzoeken. We onderzoeken in de gebiedsplannen waar en hoe we in Utrecht hemelwater het beste kunnen infiltreren zo dat het vasthouden van hemelwater niet tot grondwateroverlast leidt. Waar nodig voor uitwerking van deze vraag in de gebiedsplannen breiden we het grondwatermeetnet verder uit.

Omgaan met functies die invloed hebben op de grondwaterstand

Functies die invloed hebben op de grondwaterstand zijn bemalingen, warmte koude opslag (wko) systemen, infiltratievoorzieningen en ondergrondse bouwwerken. Het beleid ten aanzien van de gevolgen van bemalingen en wko ligt bij respectievelijk de waterschappen en de provincie. De provincie is de vergunningverlenende instantie voor de wko systemen, de waterschappen voor bemalingen. Dit maakt het ingewikkeld om invulling te geven aan onze zorgplicht om structurele grondwateroverlast te voorkomen.

We werken daarom actief mee aan de beleidsnota Ondergrond, waarin beleid wordt opgenomen waarbij de belangen van alle functies in de ondergrond ten opzichte van elkaar worden gewogen. Met name het belang van infiltratie van hemelwater en het tijdelijk kunnen bemalen om riolering te kunnen vervangen versus het functioneren van ondiep geplaatste wko systemen zijn hierbij van groot belang.

4.2 Financiën

Voor het thema grondwateroverlast zijn de kosten voor dagelijks onderhoud en investeringen dermate beperkt dat ze niet apart worden toegedeeld. Ze zijn onderdeel van de begroting voor dagelijks onderhoud en investeringen bij het thema Afvalwater. Naar aanleiding van alle grondwateroverlastmeldingen in 2023 en 2024 brengen we de knelpunten in beeld en onderzoeken we of en waar investeringen gewenst zijn. Indien nodig nemen we hier bij de volgende actualisatie van het PWR in de toekomst investeringsbudget voor op. De kosten voor de genoemde onderzoeken worden gedekt uit het budget voor beheer en onderzoek.

5 Oppervlaktewater

De gemeente heeft circa 250 km aan watergangen en 42 km aan duikers in onderhoud. We ondernemen een aantal activiteiten om de toestand van deze watergangen op orde te houden, te weten dagelijks beheer en onderhoud, groot onderhoud (baggeren), vervanging en verbetering van duikers en het verbeteren van de waterkwaliteit. In dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

5.1 Belangrijkste ontwikkelingen

Dagelijks onderhoud, maaien en schonen

Het maaionderhoud is in 2020 opnieuw voor meerdere jaren aanbesteed. Dit contract loopt tot en met 2026 door. Financieel is er alleen sprake van een inflatiecorrectie. Het gemeentelijke maaibeleid richt zich op het in stand houden en verbeteren van de biodiversiteit en het meer betrekken van de bewoners bij het maaibeleid. Deze ambitie geldt ook voor de oevers van watergangen en de watergangen zelf. Met name bij rietoevers zien we dat de wensen van bewoners en gebruikers sterk kunnen verschillen en om maatwerk vragen. Vooralsnog kunnen we hierop inspelen binnen de financiële kaders. Op de langere termijn willen we nog steeds samen met HDSR komen tot één aannemer in een wijk voor het maaionderhoud van alle watergangen. Dit verhoogt de kwaliteit en uniformiteit van het onderhoud, vermindert de overlast voor bewoners en zorgt naar verwachting voor lagere kosten.

Groot onderhoud: baggeren

De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor het onderhoud (baggeren) van ongeveer 250 kilometer aan watergangen. Deze watergangen worden in de regel iedere acht jaar gebaggerd met jaarlijks gemiddeld 31.000 m^3 aan bagger. De meerjaren baggerplanning voorziet in de planning tot en met 2031. Het verwerken van bagger is steeds duurder door de strengere regelgeving en het beperkte aantal verwerkingslocaties, waardoor de eenheidsprijs voor het baggeren van een kubieke meter slib in 2023 is verhoogd. Dit bedrag lijkt nu nog toereikend, daarom hebben we voor 2026 alleen een inflatiecorrectie toegepast.

Waar mogelijk verwerken we bagger zo veel mogelijk ter plaatse. Lokaal verwerken van de baggerspecie kan alleen als deze niet vervuild is en het gebied geschikt is voor het ontvangen van bagger, waardoor we geen langdurige negatieve effecten verwachten. Het lokaal verwerken van bagger in plaats van de bagger afvoeren is de meest kostenefficiënte oplossing met zo min mogelijk koolstofdioxide (CO^2) uitstoot. Voor het afvoeren van bagger zijn veel zware verkeersbewegingen nodig en dat zorgt voor een hogere CO^2 uitstoot en de nodige overlast in een wijk.

De gemeente Utrecht heeft de ambitie een circulaire stad te zijn in 2050. Daarom onderzoeken we hoe we bagger zo circulair mogelijk kunnen verwerken. Momenteel verwerken we bagger ongeveer als volgt:

1) Verwerken op de kant waar mogelijk (dus zoveel mogelijk op zijn plek houden): circa 20%;

2) Verwerken binnen een straal van 10 km (waar mogelijk in de buurt): circa 34%;
3) Afvoeren naar een verantwoorde afzetlocatie en gebruiken om te verondiepen: circa 34%;
4) Afvoeren naar Wilnis voor hergebruik als klasse industriegrond: circa 10%;
5) Afvoeren naar baggerdepot Slufter: circa 2%.

Duikervervanging

We brengen de toestand van de duikers in beeld door extra inspectie. Als vervolgstap werken we daarna een duikervervangingsprogramma uit waarin we vervanging vanuit technisch en hydraulisch oogpunt prioriteren. We proberen hier conform het principe van ontwikkelend beheer bij vervanging zoveel mogelijk aan te sluiten op andere initiatieven en die te versterken. Bij duikervervanging proberen we het oppervlaktewatersysteem meteen robuuster en natuurvriendelijker te maken en de waterkwaliteit te verbeteren, door bijvoorbeeld duikers te vergroten of zelfs te vervangen door een brug. Budget voor duikervervanging is onderdeel van de oppervlaktewaterinvesteringen.

Verbeteren oppervlaktewaterkwaliteit

Samen met het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) werken we aan het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater. In 2024 hebben we met HDSR een samenwerkingsovereenkomst voor het Programma Gezond Water getekend. Hiervoor hebben we in 2024 het Uitvoeringsplan Gezond Water opgesteld, waarmee we tot en met 2028 meer dan 100 maatregelen uitvoeren om de ecologische waterkwaliteit van het ‘overig water’ te verbeteren. Het overig water bestaat uit de kleinere wateren in de stad, zoals sloten, vijvers en grachten en beslaat meer dan 90% van het Utrechtse oppervlaktewater. Ecologisch gezien bieden deze wateren de meeste potentie om de waterkwaliteit en de leefomgeving voor waterplanten en -dieren te verbeteren.

Uit het onderzoek in 2023 van Waardeburg Ecology bleek dat het ontbreken van voldoende en gevarieerde waterplanten in onze watergangen het grootste knelpunt is in het bereiken van een goede waterkwaliteit. Om dit te veranderen voeren we onder andere inrichtingsmaatregelen, beheer- en onderhoudsmaatregelen en watersysteemmaatregelen uit. Zo verbeteren we onder meer de groeiplaatsen voor waterplanten door het aanbrengen van meer onderwaterstructuur en flauwere taluds onder en boven water. Meer onderwaterstructuur zorgt ook voor meer schuilmogelijkheden voor onder andere vissen en vestigingsplekken voor onderwaterdieren en -planten.

Het doel van het Uitvoeringsplan Gezond Water is de ecologische waterkwaliteit in de gemeente Utrecht zodanig te verbeteren dat we hiermee de vastgestelde waterkwaliteitsdoelen voor ‘overig water’ behalen. Dit is conform het beleid van HDSR (Waterbeheerprogramma) en de gemeente Utrecht (Visie Water en Riolering) en op deze wijze voldoen we aan de inspanningsverplichting zoals opgenomen in het Programma Water en Bodem van de Provincie Utrecht. Zoals vastgelegd in de Visie Water en Riolering, streven we ernaar dat het water in de stad tenminste voldoet aan het streefbeeld zichtbaar, wat inhoudt dat minimaal 10% van de kade/oever natuurlijk is ingericht. Bij kansrijke locaties willen we dat de watergang voldoet aan het streefbeeld levendig, waarbij minimaal 25% natuurlijk is ingericht.

De totale financiële omvang van het Programma Gezond Water is geraamd op € 14 miljoen, waarvan beide partijen de helft betalen. De dekking van 7 miljoen is opgenomen in de begroting in de periode

2025-2028 (zie tabel 5.1). In overleg met het waterschap is besloten dit bedrag niet te indexeren.

Tabel 5.1 Kosten programma Gezond Water 2025-2028 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2023)

	2025	2026	2027	2028	Totaal
Gemeente Utrecht	1,25	2,25	2,25	1,25	**7**
Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden	1,25	2,25	2,25	1,25	**7**
Totaal	**2,5**	**4,5**	**4,5**	**2,5**	**14**

Voor het toetsen van de ecologische waterkwaliteit van het 'overig water' gebruiken we voor sinds 2015 de Ecoscan-methode. Hiermee toetsen we eenmaal per drie jaar of we het gewenste streefbeeld, minimaal zichtbaar, hebben bereikt. De Ecoscan-meting betreft een beoordeling op kroos, doorzicht, waterplanten en zwerfvuil. In 2019 hebben we de metingen samen met HDSR uitgebreid met een participatief burgermeetnet (schoon water experiment). Bewoners meten hierbij de kwaliteit van het water. We rapporteren op de Ecoscan-resultaten in het jaarlijkse duurzaamheidsverslag. In 2024 zijn de nieuwe Ecoscan-metingen uitgevoerd. Daarnaast blijven we op deze locaties de oppervlaktewatertemperatuur meten om meer inzicht te krijgen in de mate en snelheid van opwarming van het oppervlaktewater als gevolg hete periodes. Hiermee krijgen we meer inzicht welke wateren gevoelig zijn voor opwarming als gevolg van klimaatverandering.

5.2 Financiën

De begroting voor het thema oppervlaktewater is opgenomen in tabel 5.2.

Tabel 5.2 Kosten thema oppervlaktewater 2026-2030 (bedragen in miljoenen euro's, prijspeil 2025)

Oppervlaktewater

Activiteit	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud oppervlaktewater (maaien en schonen)	0,9	1,4	1,4	1,4	1,1	1,1
Groot onderhoud (baggeren)	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Vervangings- en verbeteringsinvesteringen oppervlaktewater	1,5	2,4	2,7	1,9	1,5	1,5
Totaal	**4**	**5,5**	**5,8**	**5**	**4,3**	**4,3**

De kosten voor het dagelijks onderhoud nemen toe doordat een deel van de kosten van het Programma Gezond Water vanaf 2026 onder de exploitatie valt, in plaats van de investeringen. Ook neemt ons onderhoudsareaal toe door de aanleg van natuurvriendelijke oevers, drijvende eilanden, het aanplanten van water- en oeverplanten en het plaatsen van wilgenteenbollen en kokosrollen waar waterplanten op kunnen groeien. De investeringskosten vallen lager uit dan vorig jaar voorzien, nu een deel van de kosten voor Gezond Water per 2026 onder het dagelijks onderhoud valt. De overige investeringskosten in de begroting zijn t.b.v. duikervervanging. Op de kosten voor groot onderhoud is voor 2026 een inflatiecorrectie toegepast.

De financiering van de maatregelen uit het programma Gezond Water zijn uitgewerkt in het

Uitvoeringsplan Gezond Water, dat we jaarlijks actualiseren. De gemeente zal het jaarlijkse uitvoeringsplan als onderbouwing nemen bij de actualisatie van het PWR.

6 Middelen

De uitvoering van het Programma Water en Riolering is afhankelijk van de beschikbare middelen. De belangrijkste zijn ons personeel en de benodigde en beschikbare financiële middelen. Dit hoofdstuk gaat hier nader op in.

6.1 Personeel

De komende jaren voorzien we een beperkte stijging van de personeelsformatie van de groep Water, Riolering en Gemalen. De extra formatie wordt ingezet voor het initiëren, voorbereiden en aansturen van alle rioolvervangingen en het borgen van de inbreng vanuit water en riolering in gebiedsontwikkelingen als Rijnenburg en Merwedekanaalzone. De activiteiten richting particulieren zoals omschreven in het programma Waterproof030 zijn van belang om ook op particulier terrein te zorgen voor hergebruik en opvangen van regenwater. Naast het reguliere beheer en onderhoud moet het water- en rioleringssysteem gezond, robuust en toekomstbestendig worden ingericht zodat we kunnen inspelen op de klimaatveranderingen en de groei van de stad. De groei van de stad leidt tot een uitbreiding van het te beheren en onderhouden areaal. De verbreding van het taakgebied vraagt om extra beleidscapaciteit, bijvoorbeeld met betrekking tot drinkwaterverbruik, de kwaliteit van het zwemwater en regie op de ondergrond t.b.v. onder andere de warmtetransitie opgave.

De extra personeelskosten zijn onderdeel van de post ‘personeelskosten en overhead' (zie tabel 6.1). De personeelskosten voor de uitvoering van de investeringsprojecten (voorbereiding, directie voering en toezicht) zijn niet apart zichtbaar in de begroting. Deze kosten zijn onderdeel van de investeringskosten.

Ook voor het vakgebied Water & Riolering geldt dat het lastig is om geschikte mensen te vinden vanwege de krapte op de (arbeids)markt. Momenteel hebben we al diverse vacatures die moeizaam in te vullen zijn. Het vinden van voldoende en geschikt personeel is dan ook een belangrijke voorwaarde om invulling te kunnen geven aan alle ambities uit de Visie Water en Riolering. Het streven is om in 2026 48 fulltime formatieplaatsen (fte) bij de groep Water, Riolering en Gemalen, bij voorkeur via vaste formatie in te vullen, en in 2027 door te groeien tot 50 fte.

Gedurende de doorontwikkeling van de afdeling Beheer Openbare Ruimte (BOR) is de formatie gegroeid om voldoende grip te krijgen op onze assets. Vanwege openstaande vacatures is destijds BOR breed besloten om maar 90% van de personeelskosten te begroten. Inmiddels is de formatie van de groep Water, Riolering en Gemalen nagenoeg op orde. Gevolg is dat we in 2024 een tekort hadden op de begroting van onze personele lasten. Ook voor 2025 verwachten we een tekort. In overleg met de andere BOR-groepen gaan we vanaf 2026 weer 100% van de personele lasten WRG in de begroting opnemen.

6.2 Kostenontwikkeling 2026-2030

De verwachte kostenontwikkeling in de periode 2026-2030 is weergegeven in tabel 6.1. Ter vergelijking is ook het jaar 2025 toegevoegd.

Tabel 6.1 Verwachte kostenontwikkeling in de periode 2026-2030. Bedragen x € 1 miljoen in prijspeil 2026, met uitzondering van 2025.

Activiteit	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud afvalwater (inl. hemelwater en grondwateroverlast)	7,2	8,2	8,3	8,4	8,6	8,7
Dagelijks onderhoud oppervlaktewater	0,9	1,4	1,4	1,4	1,1	1,1
Personeelskosten en overhead	7,5	8,7	9,0	9,0	9,0	9,0
Waterproof030	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Groenblauw subsidies (daken, maatschappelijk vastgoed en scholen)	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Groot onderhoud (baggeren)	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Vervangingsinvesteringen riolering	16,4	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5
Vervangingsinvesteringen mechanische riolering	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Vervangingsinvesteringen oppervlaktewater	1,5	2,4	2,7	1,9	1,5	1,5
Bijdrageregeling overige openbare ruimte projecten	1	1	1	1	1	1
Bijdrage terugbrengen Leidsche Rijn	1	0	0	0	0	0
Reservering extra inspanning vasthouden regenwater	0	1	0	0	0	0
Beleid & onderzoek	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Compensabele BTW	4,4	4,3	4,3	4,3	4,2	4,2
Bijdrage overhead gemeente	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Bijdrage straatreiniging	4,9	5,1	5,1	5,2	5,3	5,4
Totaal	**51,2**	**50,4**	**50,2**	**49,6**	**49,1**	**49,3**

Voor de vervangingsinvesteringen riolering gaan we voor 2026-2030 uit van 8 km rioolvervanging per jaar, is de eenheidsprijs verhoogd en hebben we vanaf 2026 40% minder aan budget opgenomen om te corrigeren voor planningsoptimisme (zie nadere toelichting blz. 14). In 2026 nemen we eenmalig €1 miljoen extra dekking voor klimaatadaptatiemaatregelen op in de begroting om het afkoppelen én het vasthouden van hemelwater op de plek waar het valt extra te stimuleren. Deze bijdrage is opgenomen onder de nieuwe post reservering extra inspanning vasthouden hemelwater (tabel 6.1). De overige kostenstijging exclusief inflatiecorrectie zit hoofdzakelijk op de posten oppervlaktewater (zowel dagelijks onderhoud als investeringen) als gevolg van het Programma Gezond Water, dagelijks onderhoud afvalwater, Waterproof030 en personeelskosten en overhead. Omdat er nog geen centrale inflatiecijfers bekend zijn hebben we voorlopig een eigen inschatting van inflatiecorrectie voor het jaar 2026 doorgevoerd (4,8% GWW en 3,1% loonkosten). Daarnaast hebben we een correctie op de inflatiecijfers van 2025 meegenomen in de begroting van 2026.

Door alle kostenontwikkelingen, en met name de correctie voor planningsoptimisme in de begroting, verwachten we van 2025 naar 2026 een kostendaling van €0,8 miljoen ofwel -1,6%. Exclusief inflatiecorrectie bedraagt de kostendaling zelfs -5,5%.

De verwachte kostenontwikkeling voor de periode 2027-2030 hangt af van de jaarlijkse correctie voor planningsoptimisme. Zolang de jaarlijkse vervangingsdoelstelling en de correctie voor planningsoptimisme voor de periode 2026-2030 gelijk blijven, voorzien we een beperkte tot geen kostenstijging (excl. inflatiecorrectie) vanaf 2027. Hoe dit in de toekomst in de praktijk uitpakt hangt af van de realisatie van rioolvervangingsprojecten de komende jaren en de daarmee gemoeide correctie voor planningsoptimisme in de begroting. Daarnaast is de ontwikkeling afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning naar noodzakelijke extra klimaatadaptatiemaatregelen om de doelstellingen te realiseren. Indien nodig zullen we hierop bijsturen bij een volgende actualisatie van het Programma en/of bij herziening van de Visie Water en Riolering.

6.3 Ontwikkeling rioolheffing

Ontwikkeling eigenaren en grootverbruik

De rioolheffing is in Utrecht opgebouwd uit een heffing voor eigenaren en een heffing voor gebruikers. De eigenarenheffing betreft een vast bedrag per jaar per aangesloten perceel (in 2025 € 254,13). De gebruikersheffing betreft een bedrag per kubieke meter water en wordt aanvullend op de eigenarenheffing gestaffeld opgelegd aan grootverbruikers die jaarlijks meer dan 250 m3 afvalwater op de riolering lozen (in 2025 gemiddeld € 1,86 per m3).

De huidige toedeling van de kosten tussen eigenaren- en grootverbruikersheffing is gebaseerd op de jaarlijkse verdeling in hoeveelheid afgevoerd afvalwater door eigenaren en grootverbruikers. Daarbij worden alleen de kostenposten waarbij de kosten daadwerkelijk afhankelijk zijn van de hoeveelheid afgevoerd afvalwater naar rato toegerekend aan de grootverbruikersheffing. Dit zijn de posten dagelijks onderhoud, vervangingsinvesteringen riolering en de BTW. Kosten die geen relatie hebben met de hoeveelheid afvalwater, zoals de posten beleid & onderzoek, personeelskosten, bijdrage straatreiniging en bijdrage bedrijfsvoering gemeente worden volledig toegerekend aan de eigenarenheffing. De verdeelsleutel wordt jaarlijks aangepast op basis van het aantal inwoners, het gemiddelde jaarlijkse drinkwaterverbruik per inwoner en het verwachte grootverbruik. De verwachte ontwikkeling van het aantal aangesloten eigenaren en het verwachte grootverbruik is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 6.2 Verwachte ontwikkeling lozingen in de periode 2026-2030

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Aansluitingen	178.800	181.200	183.900	186.700	189.500	192.500
Lozing bewoners (m³)	16.680.000	16.750.000	17.010.000	17.260.000	17.520.000	17.790.000
Lozing grootverbruik (m³)	3.100.000	3.100.000	3.100.000	3.100.000	3.100.000	3.100.000
Lozing totaal (m³)	**19.780.000**	**19.850.000**	**20.110.000**	**20.360.000**	**20.620.000**	**20.890.000**

De groei van het aantal aansluitingen is naar beneden bijgesteld op basis van de laatst beschikbare woningbouwplanning. Voor 2026-2029 zijn we uitgegaan van 2.767 extra aansluitingen per jaar op basis van de woningbouwplanning. Vanaf 2030 hebben we deze weer constant gehouden op 3.000 extra aansluitingen per jaar op basis van de langjarige bouwprognoses. De omvang van het grootverbruik is constant gehouden op 3,1 miljoen m³ per jaar.

Indicatie ontwikkeling eigenaren en gebruikersheffing

Bij volledige dekking van de kosten in tabel 6.1 en bij toepassing van de huidige verdeelsleutel tussen klein- en grootverbruik ontwikkelen de eigenaren- en gebruikersheffing zich conform tabel 6.3.

Tabel 6.3 Indicatie ontwikkeling eigenaren- en grootverbruikerstarief in de periode 2026-2030 (2027 en verder zijn exclusief inflatiecorrectie)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Eigenarentarief	€ 254,13	€ 247,27	€ 245,47	€ 239,91	€ 233,91	€ 231,70
Verschil t.o.v. vorig jaar (in %)	3,4%	-2,7%	-0,7%	-2,3%	-2,5%	-0,9%
Grootverbruikstarief	€ 1,86	€ 1,81	€ 1,61	€ 1,56	€ 1,50	€ 1,49
Verschil t.o.v. vorig jaar (in %)	3,4%	-2,7%	-11,1%	-3,2%	-3,5%	-0,8%

Uit de tabel blijkt dat het lastig is om met de huidige systematiek van toedeling de tarieven van het grootverbruikerstarief en eigenarentarief met dezelfde percentages te laten stijgen. Dit lukt in de praktijk alleen door elk jaar verschillen op te vangen via de egalisatiereserve. Dit leidt voor 2026 voor beide tarieven tot een voorgestelde tariefdaling van 2,7% (incl. inflatiecorrectie). De verwachte tariefontwikkeling voor de periode 2027-2030 hangt af van de jaarlijkse correctie voor planningsoptimisme. Doordat de jaarlijkse vervangingsdoelstelling en de correctie voor planningsoptimisme voor de periode 2026-2030 gelijk zijn gehouden en het aantal aansluitingen jaarlijks toeneemt door de groei van de stad wordt er vooralsnog jaarlijks een tariefdaling (excl. inflatiecorrectie) voorzien.

Conform besluit in de Visie Water & Riolering hebben we samen met de BghU onderzoek gedaan naar een nieuwe systematiek voor de kostentoerekening van de rioolheffing die robuuster en toekomstbestendiger is dan het huidige systeem, en meer recht doet aan het principe van ‘de vervuiler betaalt’. Op basis van dit onderzoek werken we momenteel een voorstel voor een nieuwe grondslag uit, zodat een eventuele nieuwe grondslag in 2027 ingevoerd kan worden.

6.4 Overige ontwikkelingen

Egalisatiereserve riolering

Bij vaststelling van het Programma Water en Riolering 2024-2028 heeft de raad besloten voortaan een maximumbedrag van € 4 miljoen in de egalisatiereserve riolering aan te houden en jaarlijks bij de Voorjaarsnota voor te stellen hoe het bedrag boven het maximumbedrag wordt ingezet.

De voorziene stand van de egalisatiereserve bedraagt met ingang van 2026 €3,7 miljoen en ligt daarmee onder het maximumbedrag van €4 miljoen. De stand van de egalisatiereserve was op 31 december 2024 €5,2 miljoen. Bij vaststelling van de VJN2024 is besloten dat er totaal nog €1,45 miljoen uit de reserve onttrokken wordt (€1,25 miljoen in 2025 en €0,2 miljoen in 2026; beslispunten 2.c.iii en 2.c.vii). Wij schatten in dat de resterende 3,7 miljoen in de egalisatiereserve nog voldoende is om twee opeenvolgende jaren aan tegenvallende uitgaven en inkomsten op te vangen. Daarom maken we nu geen geld vrij om de reserve aan te vullen tot het maximumbedrag.

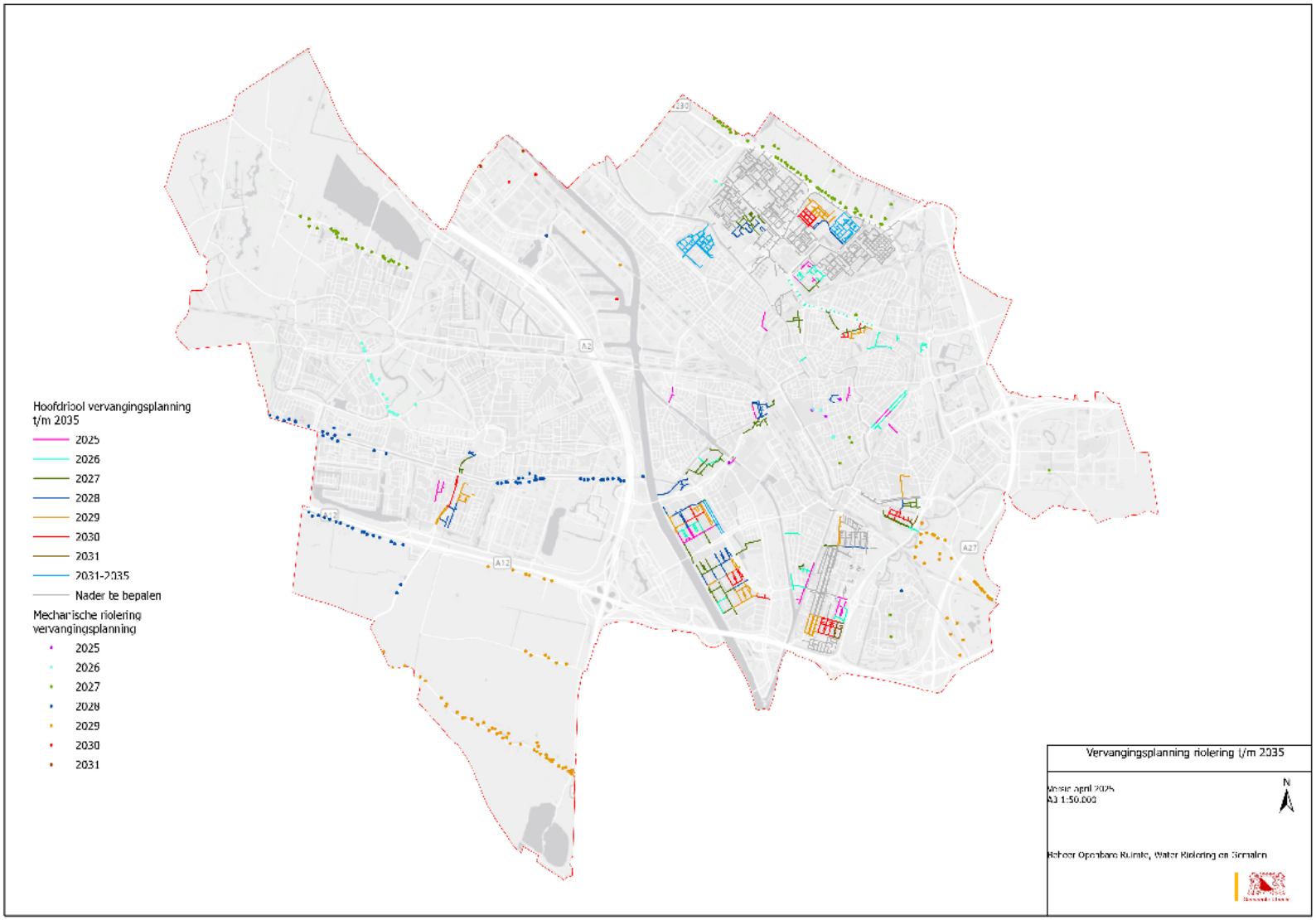
Voorziening GRP investeringen

Het budget dat we voor onze investeringen begroten, storten we jaarlijks in een aparte investeringsvoorziening. Sinds vaststelling van de Visie Water & Riolering in 2022 nam onze rioolvervangingsdoelstelling jaarlijks toe. In de praktijk zien we dat de realisatie hierop achterblijft. De afgelopen jaren hebben we ca 60% van onze investeringen gerealiseerd. Als gevolg neemt de hoogte van onze voorziening de laatste jaren toe (stand voorziening eind 2024: €32,2 miljoen). Om te voorkomen dat de voorziening alsmaar verder blijft oplopen houden we vanaf 2026 in de begroting rekening met planningsoptimisme. Daarom hebben we 40% minder aan budget voor de vervangingsinvesteringen riolering opgenomen, oftewel voor maar 4,8 km in plaats van 8 km. Voor nu is voor de periode 2026-2030 uitgegaan van een correctie van 40%. We stellen het percentage voor planningsoptimisme bij zodra we zien dat we meer realiseren.

Bijlage I Investeringsplanning riolering t/m 2030

Tabel I.1 Overzicht van alle investeringsprojecten.

Gebied	Wijk	Aantal km te vervangen riolering in totaal	Waarvan 2026 t/m 2030	Start planvorming	Start uitvoering
Lombokplein	West	2,3	2,3	2017	2026
Welgelegen	West	2,8	2,8	2020	2026
Amazonekwartier	Overvecht	2,8	2,8	2020	2027
Taagdreef e.o.	Overvecht	2,1	1,6	2017	2025
Neckardreef noord	Overvecht	4,9	4,9	2025	2028
Tuinwijkroute	Noordoost	1,9	1,9	2023	2027
Lauwerecht noord	Noordoost	0,7	0,7	2022	2027
Overige projecten Noordoost	Noordoost	1,6	1,6	2022	2026
Breitnerlaan e.o.	Oost	0,9	0,9	2024	2027
Koningsweg	Oost	1,3	1,3	2023	2025
Maliebaan / Snellenlaan	Oost	1,7	1,2	2019	2025
Overige projecten Oost	Oost	1,5	1,5	2024	2029
Janskerkhof	Binnenstad	0,3	0,3	2024	2028
Oudegeinlaan e.o.	Zuid	1,3	0,5	2020	2025
Hoograven zuid-midden	Zuid	4,9	4,1	2023	2027
Aanpak Zuidpoort en raakvlak	Zuid	1,6	1,6	2023	2027
Afrikalaan e.o.	Zuidwest	2,4	2,4	2023	2027
Bernadottelaan e.o	Zuidwest	2,6	1,3	2019	2025
Van Heuven Goedartlaan e.o.	Zuidwest	3,7	3,7	2023	2028
Vasco da Gamalaan e.o.	Zuidwest	2,1	2,1	2021	2026
Kanaleneiland Zuid-midden	Zuidwest	4,2	4,2	2024	2028
Overige projecten Zuidwest	Zuidwest	1,7	1,7	2023	2026
Castellumlaan e.o.	Vleuten - De Meern	0,7	0,7	2022	2027
Meerndijk e.o.	Vleuten - De Meern	1,4	1,4	2027	2029
Mereveldlaan e.o.	Vleuten - De Meern	1,9	1,9	2026	2028
Totaal		**53,3**	**49,4**		

Figuur I.1: kaart met de investeringsplanning riolering t/m 2035.

Bijlage II Overzicht vaststelling investeringen

Bij de Programmabegroting wordt de investeringsstaat voor het programma ‘aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed’ geautoriseerd en vastgesteld door de raad. Hieronder valt de begrotingsdoelstelling ‘Water en rioleringssysteem’, waaronder enkel het PWR valt. Om beter aan te sluiten bij de programmabegroting is voor deze begrotingsdoelstelling de verwachte financiële vertaling van de programmering (investeringen) op dezelfde manier weergegeven in onderstaande tabel. Deze verwachte programmering kan nog wijzigen in de periode tussen de Voorjaarsnota en vaststelling van de begroting 2026.

Tabel II.1 verwachte investeringen in PWR in 2026	**Programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed**									
x 1.000 euro										
Begrotingsdoelstelling	Geautoriseerd t/m Begroting 2025	Af te sluiten investeringen Jaarstukken 2024	Bijstelling bestaande investeringen in Begroting 2026*	Verwacht te autoriseren in Begroting 2026 - Nieuwe investeringen	Realisatie t/m 2024	Verwacht te autoriseren in Begroting				
						2026	2027	2028	2029	2030 e.v.
Water- en Rioleringssysteem	66.927	0	0	17.433	13.121	17.433	16.685	15.953	15.520	15.520

Gemeenteraad

Dossiernummer	4621
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	3.5
Titel	Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025
ID	4843
Behandelend ambtenaar	Niek Tijhuis
Telefoon	030 - 28 60342
E-mail	n.tijhuis@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Vastgoed
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	5 juni 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Niek Tijhuis	**Datum**	13 mei 2025
Doorkiesnummer	0302860342	**Kenmerk**	30176151
E-mail	n.tijhuis@utrecht.nl	**Onderwerp**	Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025
Bijlage(n)	5	**Beleidsveld**	Vastgoed

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025 aan.

In de afgelopen jaren was deze rapportage een onderdeel van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV). De projecten in de Nota Kapitaalgoederen betreffen investeringsprojecten nieuwbouw en grootschalige vernieuwing/ renovatie. De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025 geeft inzicht in de stand van zaken van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed van de gemeente.

Vorig jaar hebben we aangegeven dat we ervoor hadden gekozen om de investeringsplanning uit de Nota Kapitaalgoederen 2019-2023 nog éénmaal te actualiseren zodat we bij de Voorjaarsnota een actualisatie aan konden bieden van de investeringsprojecten vastgoed. Doordat vaststelling van de beleidsnota vastgoed en het uitvoeringsprogramma wat naar achteren is opgeschoven en we naadloos willen meelopen met de Voorjaarsnota hebben we ervoor gekozen om voor de laatste keer de investeringsplanning uit de Nota Kapitaalgoederen 2019-2023 te actualiseren.

Geheimhouding
We hebben op de bijlagen ‘IHP 2025 Vastgoed en Toegankelijke sportvoorzieningen’ permanente geheimhouding opgelegd op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 b en i van de Woo. Openbaarmaking kan de economisch en financiële belangen van de gemeente schaden doordat derden inzicht krijgen in de geplande investeringsbedragen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Voortgangsrapportage
Nota Kapitaalgoederen 2025

Colofon

Vastgoedorganisatie Utrecht
Gemeente Utrecht

Stadskantoor Utrecht
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Telefoonnummer: 14 030

www.utrecht.nl

Kenmerk 30176151

Inhoud

Inleiding 3
Doelstelling Vastgoed 4
Overzicht investeringen 4
Cultuur 4
Erfgoed 6
Gemeentelijke huisvesting 8
Openbare orde en Veiligheid 8
Wonen 9
MFA's 9
Welzijn 11
Zorg 13
Divers 13
Doelstelling Mobiliteitsgedrag 14
Inleiding 14
Auto 14
Fiets 15
Doelstelling Toegankelijke Sportvoorzieningen 17
Overzicht investeringen 17
Buitensportaccomodaties 17
Binnensportaccomodaties 19
Zwembaden 20

Inleiding

Het was onze bedoeling om in 2024 de laatste voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen op te stellen. Doordat de beleidsnota vastgoed iets vertraagd is, schuift ook het uitvoeringsprogramma wat naar achteren waardoor deze niet mee kan lopen met de voorjaarsnota.

Daarom actualiseren we dit jaar in dit document nog eenmaal de investeringsplanning uit de Nota Kapitaalgoederen 2020-2023, inclusief de cijfers en de tekstuele toelichting op de projecten. De projecten in de Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025 zijn de investeringsprojecten nieuwbouw en grootschalige vernieuwing/ renovatie en zijn opgenomen in het overzicht als het project concreet richting uitvoering gaat. De onderwijsgebouwen exclusief de MFA's maken geen deel uit van deze voortgangsrapportage.

Hiermee komen wij tot het volgende totaaloverzicht:

x € 1.000

Doelstelling	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmeldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Autorisaties t/m 2025	Start in: 2026	2027	2028	2029
Vastgoed	319.612	-17.552	20.523	322.583	-	35.124	2.827	4.461
Mobiliteitsgedrag	-	-	-	-	-	-	-	-
Toegankelijke Sportvoorzieningen	174.620	-6.565	-5.608	162.447	2.844	4.223	-	-
Totaal	**494.232**	**-24.117**	**14.915**	**485.030**	**2.844**	**39.347**	**2.827**	**4.461**

Figuur1: Overzicht geplande investeringen

Dit overzicht geeft het totaal van alle investeringen per programma. De kolom 'Totaal geautoriseerde uitgaven' geeft de actuele stand weer op basis van de programmabegroting 2025, gecorrigeerd voor de gereed meldingen bij de Jaarstukken 2024 en de wijzigingen die bij de eerste bestuursrapportage 2025 worden voorgesteld.

In bovengenoemde figuur zijn de bedragen van de vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen gecombineerd. Hieronder volgt per programma een nader overzicht en toelichting van de lopende investeringen. De geplande vervangings- en uitbreidingsinvesteringen met een start in de periode 2026-2028 staan in de geheime bijlage.

Voor een overzicht van de onderliggende projecten en een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij naar genoemde geheime bijlage. Voor deze bijlage is autorisatie nodig.

Jaarlijks indexeren we alle budgetten van de gemeente, waarbij we onderscheid maken in lonen en materiële kosten. Vanaf 2025 wordt een andere manier van indexeren gehanteerd, waarbij de indexering is gemaximeerd op de prijscompensatie in het gemeentefonds. Hierdoor zijn de budgetten in 2025 geïndexeerd met 2%. Op dit moment is nog niet bekend wat de prijscompensatie over 2026 gaat worden.

Afwijkingen brengen we op de rapportagemomenten van ~~volgens de financiële spelregels~~ de planning-en-controlcyclus in beeld ~~bij een volgende Voorjaarsnota~~.

Doelstelling Vastgoed

In dit onderdeel geven we een korte toelichting over de voortgang bij investeringsprojecten die wij hebben benoemd in de Nota Kapitaalgoederen 2020-2023.

Overzicht investeringen

x € 1.000

	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmeldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Autorisaties t/m 2025	Start in: 2026	2027	2028	2029
Vervangingsinvesteringen	198.300	-17.552	8.603	189.351	-	35.124	2.827	4.461
Uitbreidingsinvesteringen	114.981	-	18.251	133.232	-	-	-	-
Uitbreidingsinvesteringen B*	6.331	-	-6.331	-	-	-	-	-
Totaal	**319.612**	**-17.552**	**20.523**	**322.583**	**-**	**35.124**	**2.827**	**4.461**

x € 1.000

	LOPENDE VERVANGINGSINVESTERINGEN				LOPENDE UITBREIDINGSINVESTERINGEN			
	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmeldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Totaal geautoriseerde uitgaven	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereed-meldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Totaal geautoriseerde uitgaven
Uitgaven per portefeuille								
Cultuur	18.755	-	4.745	23.500	103.737	-	4.390	108.127
Erfgoed	58.150	-	73	58.223	-	-	-	-
Gemeentelijke huisvesting	3.494	-	-	3.494	934	-	-	934
MFA's	56.952	-14.952	782	42.782	-	-	-	-
Welzijn	29.424	-2.600	3.003	29.827	10.310	-	1.200	11.510
Zorg	920	-	-	920	-	-	12.661	12.661
Overig/Overig beleid	30.605	-	-	30.605	-	-	-	-
Subtotaal uitgaven	198.300	-17.552	8.603	189.351	114.981	-	18.251	133.232
Dekking incl. subsidies								
Reeds geactiveerd				15.565				-
Kapitaallasten budget				81.173				1.450
Huurverhoging				42.996				78.231
Groei van de stad				2.240				14.598
Duurzaamheid onrendabel				4.648				18
Duurzaamheid rendabel				10.250				26
Vaste activa reserve				18.558				38.909
Bijdragen derden (extern)				13.921				-
Stedenbouwkundige eisen				-				-
Subtotaal dekking				189.351				133.232
SALDO				**-**				**-**

Figuur 2: Overzicht lopende vervangings- en uitbreidingsinvesteringen doelstelling Vastgoed.
In het startjaar wordt autorisatie gevraagd voor de totale verwachte uitgaven van de investeringen. Uitgangspunt bij bovenstaande tabel is de geautoriseerde uitgaven t/m de programmabegroting 2025. De investeringen die gereed gemeld zijn bij de jaarstukken 2024 en de wijzigingsvoorstellen van de eerste bestuursrapportage 2025 zijn separaat weergegeven. Er vindt één verschuiving plaats van uitbreidingsinvesteringen categorie B naar uitbreidingsinvestering categorie A binnen de portefeuille Zorg.

Hieronder geven we per portefeuille een toelichting op de voortgang van de investeringsprojecten.

Cultuur

Pauwstraat 13 A

Dit pand is ten behoeve van het gebruik door onderhuurder BAK als kunstencentrum met daarbij behorende kantoren verbouwd. Hierbij is onder andere de expositieruimte verbeterd. Aanvullend op deze verbouwing zouden enkele werkzaamheden, zoals onder andere het vervangen van kozijnen, later worden uitgevoerd. De laatste verbouwwerkzaamheden worden in 2025 afgerond. Het project is duurder uitgevallen door onder andere uitloop en onvoorziene werkzaamheden.

Tivoli Vredenburg – Hallo Plein

Bij dit gebouw is onder andere met een DUMAVA subsidie de gevel verduurzaamd en de entree aan het Vredenburgplein op de hoek van de Vlaamse en Hollandse Toren van TivoliVredenburg aangepast en geopend naar de stad. Deze werkzaamheden zijn uitgelopen, dit heeft geleid tot een hogere investering. Op 8 februari 2025 heeft de feestelijke opening van het project “Hallo Plein” plaatsgevonden en hiermee is dit project afgerond.

Isotopenweg Depot Centraal Museum

Sinds 2017 wordt gewerkt aan het ontwerp voor het realiseren van een nieuw Depot voor het opslaan en beheren van de kunst- en erfgoedcollecties van verschillende partijen, zijnde Centraal Museum, Provincie Utrecht, Universiteit Utrecht en de Gemeente Utrecht. In december 2020 heeft de gemeenteraad steun gegeven aan de inhoudelijke en financiële kaders van de ontwikkeling van een nieuw centraal depot aan de Isotopenweg. Inmiddels maakt het Universiteitsmuseum ook deel uit van de voorbereiding. We werken nauw met alle gebruikers samen aan de voorbereiding. Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen is vastgesteld, het technisch ontwerp afgerond en de aanvraag voor de omgevingsvergunning ingediend. Daarnaast is ook de aanbesteding gestart. We hebben extra krediet moeten aanvragen voor aanvullende advies en investeringskosten in verband met langere doorlooptijd vanwege het zoeken naar een oplossing voor de netcongestie en als gevolg daarvan het aanpassen van het ontwerp. De verwachte oplevering van het depot is begin 2028.

Vlampijpstraat 50 – DePlaatsmaker

We willen het gebouw grootschalig renoveren en daarbij tegelijk verduurzamen. Afgelopen jaar hebben we onderzoeken naar de staat van bouwdeel B van het gebouw uitgevoerd. Hieruit bleek dat de staat van het te renoveren bouwdeel slechter is dan verwacht. In de raadsbrief van 20 november 2024 hebben wij u geïnformeerd dat renovatie nog steeds technisch mogelijk is, duurzaam is, en ook op het gebied van financiën en planning de beste optie is ten opzichte van nieuwbouw. We kunnen voor de renovatie de goedgekeurde DUMAVA subsidie voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed gebruiken. In de eerste helft van 2025 wordt de aanbesteding voor het ontwerpteam gedaan. Parallel aan de verbouwing zal een nieuwe huurdersselectie plaatsvinden. We verwachten het gebouw begin 2027 weer in gebruik te nemen als mooie inspirerende culturele broedplaats.

Domplein 4-5

In het Domplein 4-5 willen we een aantal ingrepen doen om de functionaliteit van het gebouw op korte termijn te verbeteren, waardoor onder andere amateurkunsteducatiepartijen hier voor de lange termijn hun werkzaamheden kunnen uitvoeren. Het doel is om van het gebouw aan het Domplein 4-5 een plek voor én van de stad, waar cultuur en erfgoed samen komen, te maken. Hiervoor werken we aan een Uitgangspuntennotitie uitgewerkt.

Culturele voorziening Merwedekanaalzone

In de nieuw te ontwikkelen stadswijk Merwede is een wijkcultuurhuis gepland voor 2028. Vanuit de gebiedsontwikkeling is het van belang dat hier maatschappelijke en culturele voorzieningen hun plek krijgen waartussen synergie ontstaat.

Hof van Monaco 1A De Vrijstaat Zomerhuis

Het zomerhuis is een rijksmonument en onderdeel van een ensemble met o.a. een boerderij die inmiddels gerenoveerd is voor de huisvesting van de Vrijstaat. Het Zomerhuis ligt in de cultuuras van het Berlijnplein. Oorspronkelijk wilden we het gebouw eind 2022 renoveren. We hadden een huurder gevonden die voldeed aan de gewenste conceptuele invulling. Deze heeft uiteindelijk geen subsidie ontvangen en is daardoor afgehaakt. Als eigenaar hebben wij hier een onderhoudsverplichting en de huidige staat van het gebouw vraagt om een investering, onafhankelijk van het type gebruik.

In het tweede kwartaal van 2025 publiceren we een huurdersselectie voor het vinden van een nieuwe culturele huurder.

Berlijnplein Leidsche Rijn Centrum

Samen met een groot aantal Berlijnpleinpartners ontwikkelen we de kavel aan het Berlijnplein stapsgewijs tot een plek met een divers cultureel programma voor een breed publiek rond het thema 'De toekomst van de stad'. Uitgangspunt hierbij is: vorm volgt ambitie. Het creatieve karakter van deze plek is nu al terug te zien in de tijdelijke bebouwing van de kavel. Door zoveel mogelijk (bouw)producten en grondstoffen te hergebruiken heven we invulling aan het overkoepelende thema 'De toekomst van de stad'. Deze circulaire ambities gelden zeker voor het ontwerp van de permanente bebouwing. In juni 2019 heeft de raad een besluit genomen over het Ontwikkelkader Berlijnplein 'De toekomst van de stad' en leidende principes vastgesteld voor het Cultuurcluster, en in mei 2021 over het investeringskrediet. Het cultuurcluster Berlijnplein is onderdeel van Regeling Risicovolle Projecten (RRP) waarvan de raad twee keer per jaar een voortgangsrapportage ontvangt.

Waterstraat 27 – 29

Dit gebouw huisvest het Volksbuurtenmuseum. In het gebouw zijn werkzaamheden ten behoeve van groot onderhoud gepland, daarnaast zijn er verduurzamingsambities en gebruikerswensen. De voorbereidingen voor de werkzaamheden zijn gestart. Voor dit project is een DUMAVA subsidie toegekend.

Attleeplantsoen

In de voormalige Rafaëlschool aan het Attleeplantsoen in Kanaleneiland hebben we onderzocht of het gebouw geschikt kan worden gemaakt voor een culturele broedplaats. Uit deze studie bleek dat dat mogelijk was. Voor de herontwikkeling van het Attleeplantsoen tot tijdelijke culturele broedplaats is inmiddels een investeringskrediet toegekend. In 2025/ 2026 gaan we het gebouw renoveren en geschikt maken, zodat in 2026 de deuren van het gebouw open kunnen. Hierover is uw raad in de raadsbrief van 24 juni 2024 geïnformeerd.

Rhônedreef 40

BOKS jongerencultuurhuis Overvecht is momenteel tijdelijk gehuisvest aan Scharlakendreef 3. Er is een nieuwe locatie gevonden voor een jongerencultuurhuis aan de Rhônedreef 40. Momenteel ronden we een haalbaarheidsonderzoek voor renoveren af. Sloop/ nieuwbouw voor deze doelgroep eventueel in combinatie met een culturele broedplaats bleek niet realistisch. In 2025 werken we de plannen voor renovatie verder uit.

Verduurzaming van culturele gebouwen

Voor de gebouwen Biltstraat 166 (Stichting De Berenkuil), Bouwstraat 55 (Zimihc), Hoefijzerstraat 10 (Theater Utrecht), Agnietenstraat 1-3 (Centraal Museum) en Bemuurde Weerd W.Z. 3 (Ekko) onderzoeken we in 2025 of het technisch en financieel haalbaar is om deze gebouwen te verduurzamen.

Erfgoed

Restauratie de Vier Lunetten

In 2024 hebben we de restauratiewerkzaamheden aan de bekledingsmuren en de verschillende flankkazematten aan de Vier Lunetten afgerond. In de raadsbrief van 15 oktober 2024 is de raad hierover geïnformeerd. De werkzaamheden gericht op het toekomstige gebruik (zoals het aanbrengen van installaties) ronden we in 2025 af.

Herbestemming forteilanden Vier Lunetten
In het Ontwikkelperspectief Maarschalkerweerd hebben de Vier Lunetten, onderdeel van het Unesco werelderfgoed Hollandse Waterlinies, een belangrijke plek. Doel is om ze beter zichtbaar en toegankelijk te maken en het gebruik aan te laten sluiten bij de doelstellingen van het gebied. Het zichtbaar maken van erfgoedwaarden van de forten hebben we uitgevoerd als onderdeel van de restauratiewerkzaamheden aan de Vier Lunetten en met Hollandse-Waterliniessubsidie van de Provincie Utrecht. Met herbestemmingssubsidie van het Rijk is in 2024 de verhuurtender voorbereid. In 2025 vindt de huurdersselectie plaats voor de nieuwe invulling van de objecten op Lunet I, Lunet II en Lunet III.

Magazijn de Zon
Vanaf januari 2025 zijn we gestart met de uitvoering van de verbouwingswerkzaamheden. Naar verwachting opent het Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum haar deuren in 2028.

Oude Liesbosweg 52 (Lunet IV)
Aan de Oude Liesbosweg 52 huurt Zomo dagbesteding grond en een gebouw van de gemeente. In 2024 is het sterk verouderde gebouw gesloopt en een nieuw, duurzaam gebouw teruggebouwd. Renovatie van het oude gebouw woog niet op tegen de kosten. De oplevering van het nieuwe gebouw heeft in het eerste kwartaal van 2025 plaatsgevonden.

Fort aan de Klop 1e Polderweg
De verduurzaming van Fort aan de Klop is in maart 2025 afgerond. Oplevering door de aannemer is gedaan. De formele overdracht naar de opdrachtgever heeft nog niet plaatsgevonden. De verwachting is dat het Fort eind 2025 van het gas af gaat.

Restauratie Domtoren
Op 9 november 2024 is de oplevering van het restauratieproject feestelijk gevierd.

Julianaparklaan 1000 – Antje Drijverpaviljoen
De verbouwing om het pand te verbeteren, het aanbrengen van een klimaatinstallatie, is in 2024 afgerond. Deze werkzaamheden zijn duurder uitgevallen dan begroot.

Utrecht Natuurlijk
Er zijn in het coalitieakkoord middelen vrijgemaakt voor de steedes van Utrecht Natuurlijk. Dit is daarna bijgesteld in de programmabegroting. Voor het goed onderhouden van de steedes zijn de meerjarenonderhoudsplannen opgesteld. In 2025 leggen we de nieuwe afspraken vast in nieuwe huurcontracten met de steedes en stadstuinen.

Molen Rijn en Zon
In 2025 voeren we de renovatie van de stelling van de molen uit. Ook kijken we naar een andere manier van eigendomsorganisatie waarmee ruimte ontstaat voor nieuwe ontwikkelingen, waardoor de molen meer erfgoedbeleving krijgt (een draaiende, toegankelijke molen) en zodoende ook meer betekenis voor de buurt en de stad. Naast overdracht aan een stichting onderzoeken we ook andere vormen van eigenaarschap.

Servetstraat 7
Dit monumentale gebouw, gelegen direct tegen de Domtoren aan, wordt op dit moment tijdelijk verhuurd. In 2025 onderzoeken we of een exploitatie mogelijk is met een permanente invulling die bijdraagt aan gemeentelijke beleidsdoelen.

Verduurzaming van gebouwen in de erfgoedportefeuille
Voor de gebouwen op Rhijnauwselaan 7-14, onderzoeken we in 2025 of het technisch en financieel haalbaar is om de gebouwen te verduurzamen.

Gemeentelijke huisvesting

Het vastgoed in deze portefeuille zetten we in om de eigen gemeentelijke organisatie te huisvesten. Het gaat onder andere om het stadskantoor, het stadhuis, de wijkbureaus en de Centra voor Jeugd en Gezin.

Stadsplateau 1- Stadskantoor
Voor het stadskantoor worden onderhouds- en verduurzamingswerkzaamheden voor zover mogelijk gezamenlijk uitgevoerd met de beleidslijn Werken 3.0.

Dorpsplein 001
Het gebouw wordt momenteel heringericht en verduurzaamd. Oplevering is naar verwachting in de eerste helft van 2025.

Mostperenlaan 2 - De Stits
De gebiedspost De Stits maken we aardgasvrij en gaan we verder verduurzamen. Oplevering is naar verwachting in de eerste helft van 2025.

Maansteenweg 1
Op begraafplaats Tolsteeg willen we een nieuwe duurzame opslagloods en schaftlocatie realiseren. Het eerdere budget bleek niet meer toereikend. We kijken naar mogelijkheden om toch de gewenste nieuwbouw te realiseren. Er zijn tijdens de omgevingsvergunningprocedure bezwaren geuit vanuit de omgeving. Momenteel onderzoeken we hoe het ontwerp kan worden aangepast op basis van die inspraak. Daarna hervatten we weer de vergunningsprocedure. Realisatie van de uitvoering staat nu gepland voor begin/medio 2026.

Ventilatie Koningsweg
Het gebouw op locatie Kovelswade voldoet niet aan de Ventilatie eisen van het Bouwbesluit 2012. Daarom passen we het ventilatiesystemen aan zodat het voldoet aan de normen van het Bouwbesluit en de ARBO-eisen van de gemeente. Naar verwachting leveren we dit project in het vierde kwartaal van 2025 op.

F.C. Donderstraat 1
De verhuurder heeft ventilatiemaatregelen in voorbereiding. Medio 2025 zijn de werkzaamheden afgerond.

Openbare orde en Veiligheid

Belcampostraat 10 - VRU
Op deze locatie gaan we het gebouw verduurzamen door te investeren in een duurzaam warmteopslag systeem. Het definitief ontwerp is vastgesteld en naar verwachting starten we medio 2025 met de uitvoering. In 2026 staat de oplevering gepland.

Wonen

Haalbaarheidsstudies naar wonen

De vraag naar betaalbare huisvesting in Utrecht is onder alle woningzoekenden al jaren hoog: zowel onder reguliere woningzoekenden (starters, gezinnen, doorstromers, studenten, etc.) als onder kwetsbare en bijzondere doelgroepen (bijvoorbeeld personen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, statushouders, etc.). Ondanks alle inspanningen, de duurzaam hoge bouwproductie en de schaalsprong die de stad maakt, neemt de druk de komend jaren steeds verder toe. Daarom wordt onder andere de inzet van eigen vastgoed en/of de potentie van het aankopen van vastgoed komend jaar verder onderzocht, samen met onze partners.

MFA's

In onderstaand overzicht geven we aan welke projecten binnen de portefeuille MFA's worden opgepakt. Het gebruik van multifunctionele gebouwen vraagt in veel gevallen om extra en verder uitgewerkte afspraken rondom de organisatie van het beheer en de exploitatie van het gebouw. Daarom zullen bij deze projecten de investeringen samen oplopen met nieuwe afspraken over het beheer en de organisatie van het gebouw.

MFA Weide Wereld

In mei 2023 zijn we gestart met de uitvoering van de renovatie van Weide Wereld. Het eerste deel van de renovatie is uitgevoerd waarmee het buurtcentrum inmiddels gebruik maakt van de nieuwe huisvesting. Vanwege uitdagingen in het installatie-ontwerp vertraagt het tweede deel van de renovatie. Er is gewerkt aan een aangepast installatieontwerp. Verder hebben we te maken met een onvoorziene tegenvaller. De reden is de brandwerendheid van het pand. Hiervoor is extra krediet aangevraagd. Oplevering vindt uiterlijk in de zomer van 2026 plaats.

MFA Sportcampus

In 2023 is het sportgedeelte verbouwd en zijn de grote warmtebuffers aangebracht in het aangrenzende terrein. Het buitenterrein is opnieuw aangelegd en voorzien van slimme buitenverlichting. Beheer en organisatietraject is afgerond. Er zijn nog enkele hardnekkige storingen en werktuigbouwkundige aspecten die verder ingeregeld moeten worden.

MFA Cultuurcampus

In 2021 is het binnenklimaat van de school verbeterd en afgerond. In 2023/24 is het beheerplan gemaakt. Dit leggen we binnenkort vast in de huurovereenkomsten.

Alle werkzaamheden vanuit het project in gebouw zijn afgerond. De bibliotheek is ook bijna klaar met haar eigen verbouwingsproject. In overleg met de bibliotheek is een beperkt budget beschikbaar gesteld voor vloerherstelwerkzaamheden. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd.

MFA Musketon

De bijna 40-jarige Musketon gaan we de komende jaren renoveren. Zowel technisch als functioneel pakken we het gebouw aan zodat we het weer vele jaren kunnen gebruiken.

Het haalbaarheidsonderzoek is afgerond. Hiervoor hebben gesprekken plaatsgevonden met de huidige en nieuwe potentiële huurders. Bij de renovatie zal de verduurzaming beperkt zijn in verband met beperkingen, onder andere door netcongestie. Vanwege de samenloop van de Gemeentelijke monumentenstatus en wens om te verduurzamen heeft dit haalbaarheidsonderzoek geruime tijd in beslag genomen. In 2025 maken we een doorstart met het project en werken we aan de realisatie van de plannen. Inmiddels hebben het Buurtcentrum, Buurtteam, de Bibliotheek Lunetten en ook Cultuur, in

de vorm van een Wijkcultuurhuis, laten weten interesse te hebben om in de Musketon te blijven of zich er te gaan vestigen.

MFA Hart van Noord

Gezien het gebruik en de leeftijd van het gebouw gaan we het deels renoveren en verduurzamen. Om het gebouw langjarig in te kunnen blijven zetten, gaan we het ook functioneel aanpassen. In 2024 is besloten dat de drie huidige scholen gaan fuseren tot één samenwerkingsschool. Daarnaast wordt Hart van Noord gebruikt door de Taalschool, Sport, Kinderopvang en Welzijn (buurtcentrum). Aanpassing aan de huisvesting wordt onderdeel van de renovatie en verduurzaming. Hierbij komt ruimte vrij in het gebouw, voor een extra huurder, gebruiker. In 2025 werken we aan de voorbereiding en haalbaarheid van het project. Aanpassingen aan het beheer en onderhoud nemen we mee in de vormgeving en uitvoering van het project.

MFA Nieuw Welgelegen

Het St-Gregorius College is in de zomer 2024 verhuisd naar Nieuw Welgelegen en heet nu Descart. Omdat de school een eigen ingang heeft gekregen en fysiek is gescheiden vormt de dekking van het beheer en onderhoud van de gezamenlijke ruimtes in de entree een financiële uitdaging. Hiervoor stellen we met gebruikers, huurders een nieuw beheerplan op.
De afgelopen jaren is het deel waar Descart is gehuisvest verduurzaamd en gerenoveerd. In de komende jaren zal worden gewerkt naar verduurzaming van het overige deel van Nieuw Welgelegen.

Los van het project is recent een aantal gevelplaten aan het gebouw gedeeltelijk los komen te zitten. Dit zorgde niet voor een onveilige situatie maar gaf wel aanleiding tot vervolgonderzoek. Na afronding van het onderzoek is geconcludeerd dat onderhoudstechnisch alle platen opnieuw bevestigd moeten worden. Om deze onderhoudswerkzaamheden uit te voeren staat het gehele gebouw momenteel in de steigers.

MFA Laan van Puntenburg

Grootschalige renovatie en verduurzaming vormen een uitdaging bij dit monumentale gebouw. Na het vertrek van de basisschool in de zomer van 2024 is gezocht naar een nieuwe bestemming. Deze is gevonden in tijdelijke huisvesting van een school, waarmee de invulling de komende jaren is voorzien. Renovatie en verduurzaming komen weer in beeld als de tijdelijke huisvesting ten einde komt.

MFA Vorstelijk Complex

De huurder van het Vorstelijk Complex heeft een verzoek ingediend om een verdiepingsvloer toe te voegen, een eigen ingang te realiseren en de foyer uit te breiden. Door de COVID-19 pandemie is dit project geheel stil komen te liggen. In 2023 is onderzocht of deze wens nog steeds bestaat en daar is positief op geantwoord. We zijn met de huurder theater ZIMIHC in overleg om de wensen verder vorm te geven, vast te leggen in een intentieovereenkomst en te starten met een project. Het ontwerp voor de aanpassing is gereed. De huurder heeft tot op heden nog geen besluit genomen over de doorgang van het project

St. Pietersberg 12A en 40A

St. Pietersberg 12A en 40A zijn onderdeel van een vereniging van eigenaren (VvE). Binnenkort is er een natuurlijk moment om te renoveren, moderniseren en waar mogelijk te verduurzamen. Omdat deze adressen onderdeel zijn van een VvE, betekent dit dat wij in overleg met de mede-eigenaren tot uitvoering moeten komen. Vanwege einde levensduur moeten diverse onderdelen aangepakt worden. We kijken of we een deel kunnen oppakken bij het regulier onderhoud. Overige werkzaamheden willen we projectmatig uitvoeren.

Gloriantdreef 1

De Bibliotheek Overvecht is gehuisvest in het gebouw aan de Gloriantdreef. Vanwege de leeftijd van het gebouw is er op korte termijn een natuurlijk moment om naast de benodigde renovatie/ modernisatie een verduurzamingsslag toe te passen. Het gebouw is onderdeel van een vereniging van eigenaren (VvE) wat betekent dat wij in overleg met de mede-eigenaren tot hetzelfde ambitieniveau moeten komen. In de praktijk blijkt het lastig om gezamenlijk tot een geschikt moment te komen voor uitvoering van de werkzaamheden.

Er zijn werkzaamheden uitgevoerd binnen ons eigen appartementsrecht. En ook de bibliotheek heeft een aantal zaken opgepakt. De laatste werkzaamheden dienen nog projectmatig opgepakt te worden. Met de capaciteit die we hebben, krijgt dit echter te weinig prioriteit.

Kortland 21

Kinderopvang Hotoldebotol is gehuisvest in het gebouw aan Kortland 21. Naast de kinderopvang is de OBS Kees Valkenstein gevestigd. Het gebouw is inmiddels ouder dan 20 jaar, waarmee er een natuurlijk moment ontstaat om naast de benodigde renovatie en modernisatie een verduurzamingsslag toe te passen. Het gebouw is onderdeel van een vereniging van eigenaren, dit betekent dat wij in overleg met de mede-eigenaren tot hetzelfde ambitieniveau moeten komen. Met de capaciteit die we hebben, krijgt dit echter te weinig prioriteit.

Oranjelaan 12 en 14

In dit gebouw zijn de Bibliotheek en de stichting kunstzinnige vorming (Welzijn) gevestigd. Installatietechnisch zijn veel onderdelen aan het einde van hun levensduur. Dit valt niet onder het reguliere onderhoud en gaan we projectmatig aanpakken.

Stroyenborghdreef 12

Ook in dit gebouw zijn installatietechnisch veel onderdelen aan het einde van hun levensduur. Dit valt niet onder het reguliere onderhoud en gaan we eveneens projectmatig aanpakken.

Welzijn

Jagerskade 4

Hierin zit het Buurthuis Stella Maris. Op verzoek van de huurder onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn om de 1ste verdieping te verbeteren. De huurder wil heel graag deze verdieping beter inzetten voor welzijnsactiviteiten.

Cartesiusweg 11

In dit gebouw is Buurtcentrum Oase gevestigd. Door de herontwikkeling van station Zuilen kijken we of we het buurtcentrum Oase kunnen verplaatsen.

Keerkringplein 40

Buurtcentrum Sterrenzicht is naast Podium-Oost het tweede buurtcentrum in de wijk Oost en richt zich sterk op de bewoners en jongeren in de wijken Abstede, Sterrenwijk en Watervogelenbuurt. Beide buurtcentra zijn door de programmaring en ligging aanvullend aan elkaar. De gevel van het buurtcentrum Sterrenzicht maken we meer uitnodigend en transparanter. Dit geldt ook voor de entrees van het buurtcentrum en de jongerenhuiskamer. Tegelijk maken we voor dit buurtcentrum ook een verduurzamingsslag naar een energieneutraal gebouw. Het definitief ontwerp is in 2024 afgerond en de buurt is geconsulteerd. De aanbesteding voor de aannemer is gestart en wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2025 afgerond. Uitvoering start medio 2025. Oplevering is dan voorzien medio 2026.

St.-Ludgerusstraat 251
We gaan het Buurtcentrum Zuilen volledig nieuw (om)bouwen tot een energieneutraal buurtcentrum. Naast het buurtcentrum gaan we ook het Buurtteam en een buitenschoolse opvang huisvesten. In 2024 is gestart met de sloop en vervolgens de bouw. Volgens de huidige planning leveren we het vernieuwde buurtcentrum eind 2025 op. Hiermee beschikt Zuilen over een nieuw volwaardig en energieneutraal buurtcentrum.

Samuel van Houtenstraat 1
Het Buurtcentrum De Leeuw aan de Samuel van Houtenstraat gaan we renoveren en verduurzamen tot een bijna energieneutraal gebouw. In 2024 is het ontwerpteam (bestaande uit de architect en technische adviseurs) aanbesteed en is gestart met het uitwerken van het definitief ontwerp. Het definitief ontwerp ronden we in 2025 af waarna we de aanbesteding van een aannemer starten. Naar verwachting starten we medio 2026 met de werkzaamheden en vindt medio 2027 de oplevering plaats.

Peltlaan 172
In dit gebouw, gelegen in Kanaleneiland zijn Stichting JOU en het jongerencultuurhuis BOKS gehuisvest. Het gebouw is gedateerd en sterk verouderd. We gaan daarom het gebouw slopen en vervangende nieuwbouw realiseren. De nieuwe voorziening wordt bijna energieneutraal gebouwd. De wijk waarin het gebouw Peltlaan 172 ligt wordt de komende jaren gerevitaliseerd. Dit gaat bijvoorbeeld over de aanleg van de groenstructuur ‘Rondje Stadseiland’ en herinrichting van de openbare ruimte aangrenzend aan de Peltlaan. De verschillende plannen zijn naast elkaar gelegd, en er is een schetsontwerp opgesteld voor de locatie en de nieuwbouw van het gebouw. In 2025 ronden we het ontwerp voor het nieuwe gebouw af. Door een stijging van de bouwkosten moeten we extra krediet aanvragen. De oplevering verwachten we eind 2026.

Gambiadreef 100, naast buurtcentrum de Boog
De jongerenhuiskamer is nu gehuisvest in verouderde portocabins. De portocabins gaan we vervangen door een nieuw permanent gebouw. Dit gebouw maken we bijna energieneutraal. Er is een massastudie gemaakt voor de nieuwe jongerenhuiskamer. De voorkeur is om de jongerenhuiskamer fysiek te verbinden aan het bestaande buurtcentrum De Boog zodat ruimte onderling gebruikt kan worden. Begin 2025 zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding van een architect gestart. In 2025 ronden we het ontwerptraject af. We verwachten de oplevering van de nieuwe jongerenhuiskamer in 2027, afhankelijk van de te doorlopen ruimtelijke procedures.

Schoolstraat 11 Buurtcentrum De Schakel
Voor dit buurtcentrum onderzoeken we in 2025 of het technisch en financieel haalbaar is om het gebouw te verduurzamen. Netcongestie kan mogelijk belemmerend werken.

Buurtkamers Kruisvaartkade en Lombokplein
De ontwikkeling van deze locatie bevindt zich nog steeds in de opstartfase. Pas als er voldoende budget is, kunnen we deze ontwikkeling daadwerkelijk realiseren.

Buurtcentrum Merwedekanaalzone en Lombokplein
De realisatie van het nieuwe buurtcentrum en jongerenhuiskamer in blok 9 in de Merwedekanaalzone verwachten we op zijn vroegst eind 2027 afhankelijk van de planning van en de fasering van de oplevering door de ontwikkelaar. Het buurtcentrum en jongerenhuiskamer Merwedekanaalzone komen in een gecombineerd bouwblok met woningen. In de directe omgeving van blok 9 komen diverse andere maatschappelijke functies, zoals een gezondheidscentrum in blok 8, zodat extra meerwaarde voor de buurtbewoners ontstaat.

Buurtcentrum Burezina

Buurtcentrum Burezina gelegen aan de Jeanne D'Arcdreef is een van de zes locaties in de vastgestelde visie 'Doorontwikkeling Maatschappelijk Vastgoed Overvecht'. Op deze locatie is de vervangende nieuwbouw voor buurtcentrum Burezina voorzien. Dit in een gewenste mogelijke combinatie met een ondernemershuis. Het haalbaarheidsonderzoek voor deze gecombineerde voorziening is medio 2024 gestart. In 2025 wordt duidelijk of deze combinatie haalbaar is. Afhankelijk van de uitkomst kan een definitief programma en een eerste planning worden opgesteld.

Zorg

Vogelvlinderweg 54-58

Op deze locatie is een gezondheidscentrum gehuisvest waaronder een Centrum voor Jeugd en Gezin. Het Centrum voor Jeugd en Gezin heeft al lange tijd last van lekkages. Het project om deze lekkages te verhelpen is gestart en ronden we in 2025 af. Er is een onderzoek uitgevoerd om het klimaat en indeling van het gebouw te verbeteren en de maatregelen zijn inmiddels uitgevoerd.

Maatschappelijke opvang Merwedekanaalzone

De realisatie van de maatschappelijke opvang WIJ 3.0 (gecombineerd in een bouwblok met woningen) in de Merwedekanaalzone staat gepland voor medio 2028, afhankelijk van voortgang realisatie en fasering van de oplevering door de projectontwikkelaar. Het ontwerp is afgerond, de bouwvergunning is eind 2024 door de projectontwikkelaar aangevraagd en afspraken over de koopprijs zijn gemaakt. Volgens huidige planning zal de bouw starten in 2025.

Gezondheidscentrum en kinderdagverblijf (Welzijn) Merwedekanaalzone

Zowel het Gezondheidscentrum als het kinderdagverblijf worden in blok 8 gerealiseerd (gecombineerd bouwblok met woningen). De verwachte oplevering van dit hele blok staat gepland vanaf medio 2028 en kan doorlopen in 2029. Planning is afhankelijk van de voortgang realisatie en fasering van de oplevering door de projectontwikkelaar. De ontwerpfase voor blok 8 is lopende. Voor dit bouwblok geldt dat de financiële haalbaarheid in relatie tot de gestegen bouwkosten punt van aandacht blijft.

Divers

Ondiep zuidzijde 6

Er is een pandverkenning opgesteld. We gaan kijken of daar vanuit Cultuur een invulling aan het gebouw gegeven kan worden.

Park Oog en Al 1A

De renovatie aan het pand, welke oorspronkelijk in 2023 zou starten maar vertraagd was door omstandigheden bij de aannemer, is in 2024 afgerond. Het pand is opgeleverd aan huurder.

Doelstelling Mobiliteitsgedrag

Inleiding

In deze voortgangsrapportage vragen we geen autorisatie voor de kredieten die vallen onder de doelstelling Mobiliteitsgedrag. Deze autorisatie loopt namelijk via het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR).

We werken aan de volgende investeringsprojecten:

Auto

Mobiliteitshub XL

Dit is een mobiliteitsvoorziening in Papendorp Noord om onder andere parkeren op afstand te faciliteren voor Papendorp Noord, Groenewoud, Beurskwartier en Merwede Kanaalzone. De Mobiliteitshub XL heeft als scope: ca 2.000 autoparkeerplaatsen, ca 1.700 fietsparkeerplaatsen, E-Laden, een sportschool en een fietsreparatiewinkel met gereedschapsuitleen. 12 december 2024 heeft uw raad de kredietaanvraag voor de realisatie behandeld. In 2025 bereiden we de aanbesteding voor het Definitief Ontwerp, de realisatie en het onderhoud voor en voeren we deze uit. In de voorbereiding pakken we ook de wens van de raad voor een verdere vergroening van het ontwerp op. Na de aanbesteding starten we naar verwachting medio 2026 met de realisatie.

Inbeheername Springweg parkeergarage

De erfpachtovereenkomst van de parkeergarage Springweg verliep per 15 mei 2022. In overeenstemming met erfpachter Klépierre hebben we de parkeergarage hierna nog voor een periode van twee jaar geëxploiteerd. In 2023 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor een soepele overname. Zo waren er nog enkele aanpassingen nodig, waaronder aan de parkeerapparatuur en verlichting. Op 2 september 2024 is de parkeergarage officieel overgedragen en in eigen beheer in exploitatie genomen. Ondertussen is na deze overname de eigen huisstijl toegepast, het gebouw geverfd en opgeschoond, hebben we nieuwe apparatuur en verlichting geplaatst en zijn de eerste abonnementen uitgedeeld. Daarnaast zijn ook de voorbereidingen voor het realiseren van de gewenste buurtstalling met 150 stallingplaatsen en een pop-up stalling van 300 plaatsen per 27 januari 2025 officieel van start gegaan.

Parkeervoorzieningen Merwedekanaalzone deelgebied 5

In 2024 is er voortgang geboekt om de start van de bouw, ondanks de ongunstige economische omstandigheden en de netcongestie, haalbaar te krijgen in Merwede. Inmiddels zijn de eerste omgevingsvergunningaanvragen onherroepelijk. In totaal realiseren we conform de laatste ontwerpen verdeeld over vier parkeervoorzieningen 1.181 parkeerplekken in fase 1 van Merwede. Om daadwerkelijk te kunnen starten met de bouw is het nodig voorafgaand koopovereenkomsten te sluiten voor de garages. We verwachten dat deze begin 2025 worden getekend.

Verbetermaatregelen P+R Berlijnplein

Parkeergebouw Berlijnplein is begin 2021 opgeleverd. Sinds de oplevering zijn er terugkerende problemen met wateroverlast in het gebouw. De gebreken hebben effect op de levensduur en de exploitatie van het gebouw. In 2023 zijn er onderzoeken uitgevoerd in samenwerking met de architect en aannemer om de oorzaak te achterhalen. De definitieve resultaten zijn begin 2024 bekend gemaakt. De meest ingrijpende verbetermaatregel is het op afschot brengen van de parkeerlagen. Er is eind 2024 gestart met de voorbereiding van de aanbesteding. De uitvoering start in 2025 en loopt door in 2025. Het resultaat is dat de structurele problemen daarmee verholpen zijn.

P+R Westraven

Om de huidige P+R Westraven ook geschikt te maken voor gebruik door bewoners van de gebiedsontwikkeling Merwede Kanaalzone zijn aanpassingen aan het gebouw nodig. Hierbij moet gedacht worden aan de realisatie van een bewaakte fietsenstalling, extra laadpalen en een upgrade van de beheerdersruimte. In 2025 werken we het ontwerp uit. Als er voldoende budget voor is, kunnen we in de tweede helft van 2025 de werkzaamheden aanbesteden en in 2026 realiseren.

Fiets

Vlampijpstraat 87-89

Dit is de beoogde toekomst bestendige locatie voor het fietsdepot. Momenteel is op deze locatie het museumdepot gevestigd, dat in 2028 naar een nieuwe locatie verhuist. Deze verhuizing is vertraagd vanwege netcongestie. Hiervoor is nu een oplossing gevonden.
Het nieuwe fietsdepot kunnen we op deze locatie toekomstbestendig wat betreft capaciteit en eigendom realiseren. Ook is de locatie beter bereikbaar per OV. Naast de functie van het fietsdepot verkennen we of de locatie ook ruimte kan bieden aan plekken voor creatieve werkers en 'upcycle' functies. Hiermee maken we het gebouw multifunctioneler en aantrekkelijker voor de omgeving.

In 2024 is een variantenstudie uitgevoerd en in 2025 gaan we enkele varianten verder uitwerken.
De huur van het gebouw, waar momenteel het fietsdepot gevestigd is, wordt verlengd met opties om zeker tot 2030 verzekerd te zijn huisvesting.

P1-P4

Dit zijn de locaties binnen het winkelcentrum Hoog Catharijne waarvoor wordt verkend of bestaande autoparkeergarages kunnen worden getransformeerd naar fietsparkeren. Hiermee wordt een verplichting van Klépierre (eigenaar winkelcentrum HC) ingevuld. Wij gaan mogelijk de stalling in exploitatie nemen en investeren daarbij in aanvullende kwaliteit, openingstijden en bemensing. Het ontwerp en de kostenraming wordt momenteel in opdracht van Klépierre uitgewerkt. In 2025 dient de onderhandeling met Klépierre over kostenverdeling van realisatie en exploitatiekosten én overeenstemming over rollen en verantwoordelijkheden te worden afgerond. Dit resulteert in een go/no go beslissing voor betrokkenheid van gemeente in deze voorziening.

OVT-stalling Jaarbeurspleingebouw OOPEN

De ontwikkeling van het Jaarbeurspleingebouw is april 2023 gegund aan de ontwikkelaar Edge. Het gebouw heeft de naam OOPEN gekregen. In dit gebouw is op een deel van de begane grond en in de kelder op -1 een OVT-fietsenstalling voorzien (Openbaar Vervoers Terminal). De uitwerking van de ontwerpfase is in september 2023 gestart, de afronding voor deze fase staat voor 2026 gepland. Beoogde startbouw per 2027 met een oplevering in 2029.

Vaartsche Rijn Uitbreiding fietsenstalling

Wij hebben in samenwerking met ProRail een alternatievenstudie uitgevoerd voor uitbreiding van de fietsparkeercapaciteit bij station Vaartsche Rijn. Het voorkeursalternatief is het in 2 fases uitbreiden van de capaciteit van de bestaande stalling aan de Oosterkade door gebruik te maken van een deel van de ruimte van de autoparkeergarage die grenst aan de bestaande stalling.
Het beoogd resultaat is een functionele, overzichtelijke, hoogwaardige, openbare fietsenstalling met ruimte voor een beheerder en de daarbij behorende ruimtes. Het ontwerp dient wendbaar te zijn ten aanzien van alternatieve beheerconcepten, zoals bijvoorbeeld bike lanes. In de huidige situatie zijn er 722 fietsparkeerplekken. Dit wordt met 540 plekken uitgebreid. In totaal krijgt de stalling dus 1262 fietsplekken, waarbij we ook rekening houden met buitenmodelfietsen. De reguliere fietsen staan in

etagerekken. De entree bevindt zich net als in de huidige situatie aan de Baden-Powellweg. De entree wordt opgeschoven zodat hij beter past in de nieuwe indeling. Dit gaat ten koste van één speedgate van de parkeergarage. De openbare ruimte rond zowel de fietsentree, als de auto entree wordt aangepakt. In 2025 stellen we samen met ProRail het definitief ontwerp op.

Doelstelling Toegankelijke Sportvoorzieningen

Overzicht investeringen

x € 1.000

	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmeldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Autorisaties t/m 2025	Start in: 2026	2027	2028	2029
Vervangingsinvesteringen	73.041	-6.062	1.385	68.364	1.147	4.223	-	-
Uitbreidingsinvesteringen	101.579	-503	-6.993	94.083	1.697	-	-	-
Uitbreidingsinvesteringen B*	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**174.620**	**-6.565**	**-5.608**	**162.447**	**2.844**	**4.223**	**-**	**-**

x € 1.000

	LOPENDE VERVANGINGSINVESTERINGEN				LOPENDE UITBREIDINGSINVESTERINGEN			
	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereedmeldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Totaal geautoriseerde uitgaven	Geautoriseerde uitgaven t/m PB 2025	Gereed-meldingen Jaarstukken 2024	Wijzigingen 1e berap 2025	Totaal geautoriseerde uitgaven
Uitgaven per categorie								
Binnensportaccommodaties (gebouwen en installaties)	48.283	-3.173	2.868	47.978	49.065	-	86	49.151
Buitensportaccommodaties (gebouwen en installaties)	9.992	-1.230	1.217	9.980	4.135	-	-	4.135
Buitensportaccommodaties (velden/sportconstructies)	13.366	-600	-2.651	10.115	19.629	-503	-7.350	11.776
Volkstuinen (gebouwen)	50	-	-50	-	-	-	-	-
Zwembaden (gebouwen en installaties)	1.349	-1.059	0	291	28.749	-	271	29.020
Subtotaal uitgaven	73.041	-6.062	1.385	68.364	101.579	-503	-6.993	94.083
Dekking incl. subsidies								
Reeds geactiveerd				-				-
Kapitaallasten budget				49.718				72.878
Huurverhoging				2.005				-
Groei van de stad				1.056				6.463
Duurzaamheid onrendabel				182				-
Duurzaamheid rendabel				2.211				-
Vaste activa reserve				2.269				895
Bijdragen derden (extern)				10.922				13.847
Stedenbouwkundige eisen				-				-
Subtotaal dekking				68.364				94.083
SALDO				**-**				**-**

Figuur 3: Overzicht lopende vervangings- en uitbreidingsinvesteringen doelstelling Toegankelijke Sportvoorzieningen.
In het startjaar wordt autorisatie gevraagd voor de totale verwachte uitgaven van de investeringen. Uitgangspunt bij bovenstaande tabel is de geautoriseerde uitgaven t/m de programmabegroting 2025. De investeringen die gereed gemeld zijn bij de jaarstukken 2024 en de wijzigingsvoorstellen van de eerste bestuursrapportage 2025 zijn separaat weergegeven.

Hieronder geven we een nadere toelichting op de voortgang van de projecten.

Buitensportaccomodaties

Burgemeester Norbruislaan 680 (Sportpark Zuilen)

Het nieuwe natuurgras hoofdveld wordt in 2025 opgeleverd. Ook het nieuwe clubhuis van USV Elinkwijk wordt in 2025 opgeleverd (de bouw vindt plaats onder opdrachtgeverschap van Elinkwijk zelf). Rond het nieuwe clubgebouw en tussen de sportvelden wordt het terrein bouw- en woonrijp gemaakt en wordt een nieuwe toegangsroute aangelegd. Verder worden voorbereidingen getroffen om een natuurgrasveld te vervangen door kunstgras en het nieuw aan te leggen sportieve lint.

Koningsweg 137 - 139 (Sportpark Koningsweg)

Op sportpark Koningsweg wordt het kleedkamergebouw duurzaam herbouwd. Ook vindt een herinrichting op een deel van het sportpark plaats zodat een 7 bij 7 kunstgras voetbalveld en een nieuwe beheerdersruimte gerealiseerd kan worden. Het haalbaarheidsonderzoek is in 2024 afgerond

en de voorbereiding voor de aanbesteding van de architect voor de ontwerpfase is inmiddels gestart en wordt in 2025 uitgewerkt. In de ontwerpfase houden we rekening met de aanleg van het wandelpad over het sportpark dat onderdeel is van het project Lunettenpark. Het gehele project leveren we volgens huidige planning eind 2027 op. Wel hebben we extra krediet aangevraagd naar aanleiding van een nadere uitwerking van het plan.

Rijnvliet 3-5 (Sportpark Rijnvliet)
In overleg met de Rugby vereniging wordt onderzocht of uitbreiding met één rugbyveld mogelijk is op het bestaande rugby terrein door herschikking van de bestaande velden. De uitwerking van dit project is gestart, realisatie van het rugbyveld vindt plaats in 2026.

Voor de aanleg van het vijfde hockeyveld zijn gesprekken gestart met de tennisvereniging over de mogelijkheid tot verwerving van een deel van de parkeerplaatsen in combinatie met de maatschappelijke kavel. Een inpassingsstudie is bijna afgerond. Als het mogelijk is kunnen we vervolgens een extra rugbyveld ten zuiden van het sportpark inpassen.

Er is een project opgestart voor de realisatie van extra kleedkamers voor de hockeyvelden. De vereniging werkt hierbij samen met de accommodatiecommissie om een combinatie te ontwerpen met het clubgebouw. Realisatie is voorzien in 2026.

Arienslaan 2 (sportpark de Berekuil)
Op dit sportpark wordt gewerkt aan de vervangende nieuwbouw van het kleedkamergebouw in combinatie met de realisatie van een 7 tegen 7 kunstgras wedstrijdveld. In 2024 is gestart met de ontwerpfase van de kleedkamers en het daaraan gekoppelde ontwerp voor de herinrichting van het sportpark. Volgens huidige planning leveren we de kleedkamers en het 7 bij 7 kunstgrasveld in 2026 op. Vanwege gestegen bouwkosten is extra budget nodig.

Manitobadreef 8 (sportpark Overvecht)
Het initiatief voor de renovatie en verduurzaming van twee kleedkamergebouwen naar een minimaal BENG gebouw is in 2024 opgestart. Een verzwaring voor de elektra aansluiting is begin 2025 toegekend. In 2025 wordt de projectdefinitie nader uitgewerkt. Naar verwachting wordt het project in 2027 opgeleverd.

De verhuizing van de URV van dit sportpark naar Manitobadreef 4 zetten we voort. De businesscase van de scenario's daarvoor ronden we begin 2025. Het voorkeurscenario wordt, na goedkeuring raad, uitgevoerd.

Manitobadreef 4
Zoals hierboven genoemd neemt de URV intrede op dit sportpark. De businesscase met een kantinegebouw, parkeerplaats, veld en overige werkzaamheden voeren we, na goedkeuring raad, uit.

Verlengde Hoogravenseweg 2 (sportpark Hoograven)
We onderzoeken of we de renovatie van de kleedgebouwen kunnen inbrengen in de mogelijke herontwikkeling.

Loevenhoutsedijk 2-6 (sportpark Loevenhoutsedijk).
In 2024 is gestart met de voorbereiding voor de realisatie van twee extra korfbalvelden. Uitbreiding van korfbal capaciteit is nodig vanuit de groei van de stad. Volgens huidige planning zal uitvoering starten in 2026.

Uitbreiding buitensportcapaciteit groei van de stad
Voor sportparken Rijnvliet, Nieuw Welgelegen en Maarschalkerweerd Noord stellen we diverse varianten op voor het inpassen van extra buitensportvelden die nodig zijn vanuit de groei van de stad.
Op sportpark Nieuw Welgelegen is in 2024 een zandveld hockeyveld omgezet naar een dry hockeyveld. Ook zijn in 2024 de voorbereidingen gestart voor het omzetten van een natuurgrasveld naar kunstgrasveld voetbalveld op zowel sportpark Nieuw Welgelegen als sportpark Vryheit. Beide omzettingen leveren we in 2025 op.

Diverse renovaties van sportveldconstructies
Op basis van de actuele sportveldconditie staan er meerder sportveldconstructies op de planning. De jaarplanning wordt een half jaar voor renovatie definitief vastgesteld en met betrokken sportvereniging gecommuniceerd voor uitvoering. In 2024 is het retoppen van atletiekbaan Overvecht afgerond. Teven is op sportpark Voordorp een toplaag van een kunstgrasveld vervangen.

Binnensportaccomodaties

Burgemeester Norbruislaan 680 (sporthal Zuilen)
In 2023 is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor het huisvesten van MBO Utrecht Sportacademie in sporthal Zuilen. In 2024 is de inpandige verbouwing verder voorbereid. De verbouw en oplevering vindt plaats in 2025.

Parkzichtlaan 203 (sporthal de Paperclip)
Groot investeringsonderhoud in combinatie met verduurzaming is in uitvoering en wordt in 2025 afgerond.

Zwarte Woud 201 (Sporthal Lunetten)
Voor het project vervangende nieuwbouw van de bestaande sporthal hebben we in 2024 het haalbaarheidsonderzoek afgerond. De voortgang van het project is mede afhankelijk van de oplossing voor de beperking van netcongestie.

Verlengde Hoogravenseweg 203 (Sporthal Hoograven)
De vervangende nieuwbouw sporthal Hoograven is afhankelijk van de Herontwikkeling van de Romal locatie en de directe omgeving. De herontwikkeling van deze locatie gaan we in 2025 nog nader onderzoeken.

Sint Willibrordusstraat 45 (gymzaal)
Renovatie en verduurzamen van gymzaal (onderwijs financiering). De haalbaarheidsstudie is in 2024 afgerond om zo mogelijk gelijktijdig met de naastgelegen school en buurthuis te renoveren om de overlast voor de buurt en de gebruikers te beperken. Oplevering staat gepland voor het derde kwartaal van 2025.

Sporthal Merwedekanaalzone
Het schetsontwerp voor de gezamenlijke ontwikkeling van de sporthal en de VO school is in 2024 afgerond. In 2025 wordt het ontwerpteam aanbesteed en maken we een start met het voorlopig ontwerp.

Sporthal Cartesiusdriehoek
In 2023 is het definitief ontwerp afgerond. De voorbereiding voor de aanbesteding is eind 2023 tijdelijk stopgezet als gevolg van de beperkingen van netcongestie. Op dit moment is er nog geen

definitieve oplossing voorhanden. Zodra deze er is, starten we de voorbereiding voor de aanbesteding opnieuw op.

~~**Sporthal initiatief Vleuten de Meern**~~~~;~~
~~Bij de nieuw te bouwen VO-school aan de Hindersteinlaan komen drie gymzalen waarmee de mogelijkheid ontstaat een sporthal te realiseren. In de VJN 2024 zijn de investeringsmiddelen als gevolg van de bezuinigingen geschrapt. Door recente ontwikkelingen en nieuwe inzichten (mogelijke verlies van Oudenrijnhal en forse kostenefficiënte) hebben we alsnog de investeringsmiddelen voor deze sporthal kunnen opvoeren voor de VJN2025. De drie gymzalen worden, bij akkoord van de raad, weer vervangen door een sporthal.~~

Sporthal initiatief Overvecht
In 2024 is het IDOC/IPOK en SPvE opgesteld voor de kavel. Deze ontwikkeling gaat gepaard met een VO-locatie en mogelijk met een welzijnsfunctie. Eveneens in 2024 is de Rosendael locatie in Overvecht vastgesteld als definitieve locatie voor de sporthal en VO school. In 2025 starten we met de planuitwerking voor deze locatie.

Sportzaal Fletiomare- Albert Schweitzerlaan 10 B
Voor deze sportzaal onderzoeken we in 2025 of het technisch en financieel haalbaar is om het gebouw te verduurzamen.

Loevenhoutsedijk 4 (Tijdelijke sporthal sportpark Loevenhoutsedijk)
De tijdelijk sporthal is medio 2024 opgeleverd en bij het begin van seizoen 2024/2025 officieel geopend.

Zwembaden

Componistenlaan (zwembad Maximapark)
Voor de uitbreidingsinvestering is gestart met de projectdefinitiefase. We stellen het Programma van Eisen (PvE) op, waarbij we tevens scenario's uitwerken worden voor een technische oplossing van het netcongestieprobleem. Omdat de benodigde energieaansluiting de komende jaren niet beschikbaar zal zijn, is tijdelijk op gas blijven ook één van de scenario's. Na afronding van het PvE, keuze voor de technische oplossing en goedkeuring van de financiële middelen, starten we de ontwerpfase. We hebben een nieuwe raming uitgewerkt van de stichtingskosten. Door de gestegen bouwkosten vragen we extra geld aan.

Zwembad Fletiomare
Plaatsing PV-panelen op het dak van zwembad Fletiomare staat gepland voor 2025. We voeren een haalbaarheidsstudie uit naar het plaatsen van solar-carports op de parkeerplaats van het zwembad.

Zwembad Krommerijn
Plaatsing PV-panelen op het dak van zwembad Krommerijn hebben we gepland voor 2025.

Gemeenteraad

Dossiernummer	4601
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 juni 2025
Agendapunt	3.6
Titel	Grondprijzenbrief 2025
ID	4823
Behandelend ambtenaar	Bieshaar, Paulien
Telefoon	06 - 18 59 74 38
E-mail	p.bieshaar@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Voortman
Beleidsveld	Grondzaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	5 juni 2025

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	P. Bieshaar	**Datum**	6 mei 2025
E-mail	p.bieshaar@utrecht.nl	**Kenmerk**	30226578
Type brief	Aanbiedingsbrief	**Onderwerp**	Grondprijzenbrief 2025
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Grondzaken

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u ter informatie de Grondprijzenbrief 2025 aan. De grondprijzen die de gemeente hanteert bij uitgifte van gronden in erfpacht worden jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de economische ontwikkelingen en ontwikkelingen op de vastgoedmarkt (zowel landelijk als regionaal) en biedt particulieren en bedrijven per functie inzicht in de door de gemeente Utrecht gehanteerde (bandbreedtes in) grondprijzen.

Relatie met Beleidsnota Grondbeleid 2024 Gemeente Utrecht en aanstaande Beleidsnota Wonen in Utrecht
De Beleidsnota Grondbeleid 2024 Gemeente Utrecht legt de hoofdlijnen van het door de gemeente Utrecht gevoerde grondbeleid vast en hierin worden onder meer het uitgiftebeleid en de methoden om tot een grondprijsbepaling te komen nader toegelicht. De Beleidsnota Grondbeleid schept de voorwaarden voor de jaarlijks vast te stellen Grondprijzenbrief. In de Grondprijzenbrief 2025 worden geen beleidsmatige keuzes ten aanzien van het te voeren grondbeleid gemaakt. Wel worden er keuzes gemaakt in het te voeren prijsbeleid ten aanzien van de onderdelen sociale woningbouw en bijzondere doeleinden. Voor het overige worden de bewegingen in de markt gevolgd.

Verder is op 25 maart de beleidsnota Wonen in Utrecht aangeboden aan uw raad voor besluitvorming. Vooruitlopend op de vaststelling van deze nota zijn er een aantal aanpassingen gedaan in de Grondprijzenbrief. Zo zijn er nieuwe grondprijscategorieën toegevoegd in aanloop naar het nieuwe woonbeleid, zoals de categorie jongerenwoning en middenhuur conform het rijksbeleid. Na vaststelling van de beleidsnota door uw raad kan vervolgens direct uitvoering worden gegeven aan de categorieën jongerenwoning en middenhuur conform het rijksbeleid.

Prijsbeleid met betrekking tot sociale woningbouw
Bij de grondprijzen voor sociale woningbouw zijn wij uitgegaan van een beperkte stijging, namelijk 3,42%.
De betaalbaarheid van sociale huurwoningen staat – mede door de sterk gestegen bouwkosten –

onder druk. Normaal gesproken stijgen de grondprijzen voor sociale woningbouw met het gemiddelde van de consumenten-prijs-index (CPI) van het CBS en de BDB-index woningbouw nieuwbouw. Sinds 2022 is er – vanwege betaalbaarheidsredenen - gekozen om niet aan te sluiten bij de reguliere CPI/BdB-index, maar bij de huurprijsstijging van de toeslaggrenzen. Laatstgenoemde stijging pakte in de jaren 2022, 2023 en 2024 namelijk lager uit dan de stijging van de reguliere CPI/BdB-index. Dit jaar zou het aansluiten bij de huurprijsstijging van de toeslaggrenzen leiden tot een stijging van 5,00%. Omdat de gecombineerde CPI/BdB-index lager uitkomt, is ervoor gekozen om weer hierbij aan te sluiten, d.w.z. een stijging met 3,42% i.p.v. een stijging van 5,00%. Zo matigen we de stijging van de grondprijzen voor sociale huurwoningen en sturen we op betaalbaarheid van dit type woningen.

Grondprijzen voor studentenwoningen zijn verhoogd met dezelfde index als bij sociale huurwoningen.
Twee jaar geleden had SSH voor ogen dat er bij studenten behoefte zou zijn voor de categorie onzelfstandige studentenwoning, waarbij het gebruik van toilet en wasgelegenheid is gedeeld met meerdere studenten. De gemeente heeft daarom voor die categorie studentenwoningen een aparte grondprijscategorie in het leven geroepen. SSH is van dat standpunt teruggekomen en daarom is in overleg met SSH besloten om binnen de hoofdcategorie studentenwoningen terug te gaan naar twee subcategorieën, te weten (i) de vorig jaar geïntroduceerde onzelfstandige studentenwoning met een eigen toilet en wasgelegenheid, welke wordt gerealiseerd door of in opdracht van een toegelaten instelling die voldoet aan het Actieplan Studentenhuisvesting (grondprijs in 2025 is minimaal € 5.175,- per eenheid) en (ii) de zelfstandige studentenwoning (grondprijs in 2025 is minimaal € 7.750, -- per eenheid). De locatie en het type studentenwoning (onzelfstandig of zelfstandig) bepalen mede de residuele grondwaarde.

Prijsbeleid met betrekking tot maatschappelijke voorzieningen
Bij de grondprijs voor bijzondere doeleinden (maatschappelijke voorzieningen) zijn wij eveneens uitgegaan van een beperkte stijging, namelijk 3,42%.
Ook voor de bestemming “bijzondere doeleinden” wordt de grondwaarde niet residueel bepaald, maar gelden vaste (normatieve) grondwaarden. Bij de aanpassing van de vaste grondprijs met de bestemming “bijzondere doeleinden” is weer aangesloten bij het gemiddelde van de consumenten-prijs-index (CPI) van het CBS en de BDB-index woningbouw nieuwbouw. Omdat het hier gaat over maatschappelijk vastgoed (althans bestemmingen zonder winstoogmerk) wordt voorgesteld uit te gaan van de beperkte stijging die ook is toegepast bij de categorie sociale huur, namelijk 3,42%.

Overige uitgangspunten Grondprijzenbrief
Als hoofdregel worden op basis van de Beleidsnota Grondbeleid 2024 Gemeente Utrecht in de Grondprijzenbrief marktconforme prijzen gehanteerd. Deze prijzen worden veelal residueel (als restwaarde van het verschil tussen beleggingswaarde enerzijds en bouwkosten en bijkomende kosten anderzijds) bepaald. Dat is anders bij de bestemming “sociale huurwoningen” deze prijzen worden genormeerd (vaste grondprijzen).

De grondprijzen voor vrije sector koop- en huurwoningen zijn in de meergezinscategorie licht gestegen als gevolg van oplopende VON-prijzen.

Per 1 juli 2024 is de Wet betaalbare huur van kracht. Dat betekent dat de middenhuur d.m.v. het WWS-puntensysteem landelijk gereguleerd wordt. In de concept beleidsnota Wonen wordt voorgesteld om het huidige actieplan middenhuur te laten vervallen. In het in de beleidsnota voorgestelde nieuwe middenhuurbeleid wordt aangesloten bij het Rijksbeleid voor wat betreft de

huurprijzen en wordt een koppeling tussen huurprijzen en de woonoppervlakte (gbo) van de woning losgelaten. Wel is het voorstel om aanvullende eisen te stellen, onder meer ten aanzien van de (minimale) grootte van de woningen. De WWS-puntentelling is in dit verband leidend. Voor Utrecht betekent dit onder andere dat hogere huurprijzen mogelijk zijn bij kleinere woningen, hetgeen leidt tot hogere residuele grondprijzen. De minimale grondwaarde voor meergezinswoningen bedraagt daardoor € 33.900,-- en voor eengezinswoningen geldt een minimum grondwaarde van € 75.000,--

De minimale grondprijzen c.q. bandbreedtes van de grondprijzen van het commercieel vastgoed zijn grotendeels gehandhaafd op de niveaus van 2024. Voor de grondprijzen van kantoor is er een aparte categorie voor locaties die buiten de grondexploitatie gebieden vallen.

De vaste grondprijs voor snippergroen is geïndexeerd met de CPI-index (Alle Huishoudens), aangepast voor inflatie.

M381 Passende grondprijzen voor wooncoöperaties
Bij de raadsbehandeling van de Beleidsnota Grondbeleid is motie M381 Passende grondprijzen voor wooncoöperaties aangenomen. Deze motie draagt op om bij gronduitgifte in erfpacht aan een wooncoöperatie een lager canonpercentage te hanteren en af te wijken van het standpunt dat de canon in één keer moet worden afgekocht. We moeten hiervoor de Algemene Voorwaarden uitgifte in erfpacht 1989 (AV1989) aanpassen. Op dit moment wordt dit verder uitgewerkt en we streven ernaar om medio 2026 met een voorstel komen voor de wijziging van de AV1989.

Tot slot
Voor meer informatie over de grondprijzen die in 2025 worden gehanteerd verwijzen wij u graag naar de bijlage: Grondprijzenbrief 2025.

Om de transparantie van het gemeentelijk handelen te bevorderen en om meer duidelijkheid te bieden aan de afnemers van de grond, particulieren en bedrijven, publiceren wij de Grondprijzenbrief 2025 op de gemeentelijke website.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Grondprijzen 2025

Functie	*Prijzen (per eenheid)*
Wonen, huur	
Wonen, sociale huur	vaste grondprijs, afhankelijk van woonoppervlak en huurcategorie, zie tabel hiernaast

			Eengezins-woning	Meergezinswoningen: kale huurprijs per m² woonoppervlakte (gbo), per maand			
Huurcategorie/ huur per maand	Woon-laag	Hoogte-factor		< € 10,29	€ 10,29 - € 12,58	€ 12,58 - € 14,85	> € 14,85
SH2	1	1	€ 24.522	€ 21.231	€ 22.293	€ 23.407	€ 24.522
SH2	2	0,9		€ 19.108	€ 20.063	€ 21.066	€ 22.070
SH2	3	0,8		€ 16.985	€ 17.834	€ 18.726	€ 19.617
SH2	4	0,75		€ 15.923	€ 16.719	€ 17.555	€ 18.391
SH2	5	0,725		€ 15.392	€ 16.162	€ 16.970	€ 17.778
SH2	6	0,7		€ 14.862	€ 15.605	€ 16.385	€ 17.165
SH2	7	0,675		€ 14.331	€ 15.047	€ 15.800	€ 16.552
SH2	8	0,65		€ 13.800	€ 14.490	€ 15.215	€ 15.939
SH2	9	0,625		€ 13.269	€ 13.933	€ 14.629	€ 15.326
SH2	10	0,6		€ 12.739	€ 13.376	€ 14.044	€ 14.713
SH2	11	0,55		€ 11.677	€ 12.261	€ 12.874	€ 13.487
SH2	12 of meer	0,5		€ 10.616	€ 11.146	€ 11.704	€ 12.261
SH3	1	1	€ 36.138	€ 31.288	€ 32.852	€ 34.495	€ 36.138
SH3	2	0,9		€ 28.159	€ 29.567	€ 31.046	€ 32.524
SH3	3	0,8		€ 25.030	€ 26.282	€ 27.596	€ 28.910
SH3	4	0,75		€ 23.466	€ 24.639	€ 25.871	€ 27.103
SH3	5	0,725		€ 22.684	€ 23.818	€ 25.009	€ 26.200
SH3	6	0,7		€ 21.902	€ 22.997	€ 24.147	€ 25.296
SH3	7	0,675		€ 21.119	€ 22.175	€ 23.284	€ 24.393
SH3	8	0,65		€ 20.337	€ 21.354	€ 22.422	€ 23.490
SH3	9	0,625		€ 19.555	€ 20.533	€ 21.559	€ 22.586
SH3	10	0,6		€ 18.773	€ 19.711	€ 20.697	€ 21.683
SH3	11	0,55		€ 17.208	€ 18.069	€ 18.972	€ 19.876
SH3	12 of meer	0,5		€ 15.644	€ 16.426	€ 17.248	€ 18.069
Huurliberalisatiegrens 2024:		€ 879,66		2e aftoppingsgrens 2024			€ 697,07
DAEB huurgrens 2025:		€ 900,07		2e aftoppingsgrens 2025			€ 731,93
Stijging DAEB huurgrens		2,32%		stijging aftoppingsgrens			5,00%
				Combi CPI/ BdB-index			3,42%

Wonen, studenten-/ jongerenwoningen		
Onzelfstandige eenheid	residueel, met minimum van EUR 5.175,-- per eenheid	Huur conform puntenstelsel onzelfstandige woningen
Zelfstandige eenheid	residueel, met minimum van EUR 7.750,-- per eenheid	Huur conform puntenstelsel zelfstandige woningen
Wonen, middenhuur (op basis van Actieplan Middenhuur)		
Wonen, middenhuur (meergezinswoning)	residueel, met minimum van EUR 17.500,-- per woning	Huurprijs tussen EUR 900,07 en EUR 1.214,12 per maand
Wonen, middenhuur (eengezinswoning)	residueel, met minimum van EUR 83.800,-- per woning	Huurprijs tussen EUR 900,07 en EUR 1.214,12 per maand
Wonen, middenhuur (conform rijksbeleid)		
Wonen, middenhuur (meergezinswoning)	residueel, met een minimum van EUR 33.900,-- per woning	Huurprijs tussen EUR 900,07 en EUR 1.184,82 per maand
Wonen, middenhuur (eengezinswoning)	residueel, met een minimum van EUR 75.000,-- per woning	Huurprijs tussen EUR 900,07 en EUR 1.184,82 per maand
Wonen, vrije sector huur		
Wonen, vrije sector huur (meergezinswoning)	residueel, met minimum van EUR 45.000,-- per woning	Huurprijs vanaf EUR 1.214,12 per maand
Wonen, vrije sector huur- (eengezinswoning)	residueel, met minimum van EUR 90.000,-- per woning	Huurprijs vanaf EUR 1.214,12 per maand
Wonen, koop		
Wonen, vrije sector koop (meergezinswoning)	residueel, met minimum van EUR 50.000,-- per woning	
Wonen, vrije sector koop (eengezinswoning)	residueel, met minimum van EUR 105.000,-- per woning	

Wonen, particulier opdrachtgeverschap		
Wonen, particulier opdrachtgeverschap, rijwoning	residueel, met minimum van EUR 105.000,-- per woning/kavel	
Wonen, particulier opdrachtgeverschap, t-o-1- kapwoning	residueel, met minimum van EUR 165.000,-- per woning/kavel	
Wonen, particulier opdrachtgeverschap, vrijstaande woning	residueel, met minimum van EUR 220.000,-- per woning/ kavel	
Wonen, standplaatsen		
standplaats, huur	EUR 33.105,-- (grondprijs sociale huur EGW (SH2) * 1,35)	
Wonen, waterkavel		
waterkavel	residueel, met minimum van EUR 40.000,--	
Kantoren		
Kantoren (grondexploitatiegebieden)	taxatie, met bandbreedte van EUR 500,-- tot EUR 1.500,-- per m2 bvo	In incidentele gevallen kan de grondprijs voor kantoren hoger uitvallen dan bovenkant band.
Kantoren (overige locaties)	taxatie, vanaf EUR 250,-- per m2 bvo	
Bedrijven		
Bedrijven, regulier	taxatie, met minimum van EUR 235,-- per m2 bvo/ m2 grondoppervlak	
Bedrijven, logistiek vastgoed	taxatie, met minimum van EUR 280,-- per m2 bvo/ m2 grondoppervlak	
Detailhandel		
Detailhandel, stadsdeelcentrum	taxatie, met minimum van EUR 700,-- per m2 bvo	
Detailhandel, stadscentrum	taxatie, met minimum van EUR 1.100,-- per m2 bvo	
Detailhandel, buurt-/wijkwinkelcentrum	taxatie, met minimum van EUR 235,-- per m2 bvo	
Detailhandel, Perifere locatie/ GDV / PDV	taxatie, met minimum van EUR 235,-- per m2 bvo	
Horeca, leisure, short Stay, hotel		
Horeca, leisure, short Stay, hotel	taxatie, met minimum van EUR 235,-- per m2 bvo	
Parkeren		
Parkeren, regulier	taxatie, meestal inbegrepen bij taxatie hoofdfunctie (bijvoorbeeld wonen, kantoren)	Indien de residuele waardeberekening van het parkeerdeel negatief is, wordt de grondprijs voor dit deel op nul vastgesteld.
Parkeren, transferia	EUR 233,93 per m2 bvo	
Maatschappelijke functies		
Maatschappelijke functies (zonder winstoogmerk) bebouwd	vaste grondprijs, EUR 233,93 per m2 bvo/ m2 grondoppervlak	
Maatschappelijke functies (zonder winstoogmerk) onbebouwd	vaste grondprijs, EUR 55,92 per m2 grondoppervlak	
Kinderdagverblijf	taxatie, met bandbreedte van EUR 235,-- tot EUR 500,-- per m2 bvo	
Fysiotherapiepraktijk	taxatie, met bandbreedte van EUR 235,-- tot EUR 350,-- per m2 bvo	
Tandarts/ apotheek	taxatie, met minimum van EUR 450,-- per m2 bvo	
Snippergroen		
restpercelen groen (in beginsel tot 50 m2)	EUR 183,25 per m2 grondoppervlak, tenzij taxatie anders uitwijst	Als minimum geldt het bedrag aan normkosten.
Normkosten		
Door gemeente gemaakte minimale kosten bij uitgifte perceel	EUR 4.136,--	
Nutsvoorzieningen		
Nutsvoorzieningen algemeen	EUR 233,93 per m2 grondoppervlak	Als minimum geldt het bedrag aan normkosten.
WKO in gemeentegrond	retributie op basis van EUR 233,92 per te belasten m2 grondoppervlak	Als minimum geldt het bedrag aan normkosten.
Windmolens, zonnevelden	retributie op basis van taxatie	Retributie is afhankelijkj van de op te wekken capaciteit.
Zendmasten		
Zendmasten en zendapparatuur	EUR 9.875,-- per mast per jaar	Bij elke extra netwerkaanbieder die medegebruik maakt van de zendmast, geldt een extra retributie van 50% van het genoemde bedrag per mast per jaar. Retributie kan eenmaal per 5 jaar worden herzien.
Omzetten van erfpachtrechten naar vol eigendom		
Reguliere omzetting	EUR 950,-- per woning/ appartementsrecht (en per complex)	
Omzetting in combinatie met voorafgaande conversie	EUR 850,-- per woning/ appartementsrecht (en per complex)	
Reserverings-/ optievergoeding		
Vergoeding voor exclusiviteitsrecht op de grond	minimum van 5% per jaar over de grondwaarde	
Vergoeding voor exclusiviteitsrecht op vrije kavel (particulier)	vast bedrag van EUR 3.500,-- (inclusief BTW)	
Waarborgsom		
waarborgsom nakoning verplichtingen uit overeenkomst	10% van de grondwaarde	
waarborgsom bij particuliere ontwikkeling van openbaar gebied	EUR 125,-- per m², exclusief BTW (EUR 25,-- per m² exclusief BTW voor het bouwrijp maken en EUR 100,-- per m² exclusief BTW voor het woonrijp maken)	
Boeterente bij vertraging		

Zakelijke transacties	wettelijke rente voor handelstransacties, met een minimum van 8% van de afkoopsom	
Transacties met particulieren (vrije kavels)	5% op jaarbasis, gerekend over de afkoopsom/grondwaarde	
Indexering grondprijs (bij afsluiten uitgifteovereenkomst)		
vast percentage	tussen 1% t/m 3%	vanaf de prijspeildatum van de grondprijs
in specifieke gevallen	BDB-index, eengezinswoningen nieuwbouw, en/of CPI (alle huishoudens)	vanaf het moment van taxatie/ prijspeilmoment van de overeenkomst
Aktetekening		
Uitgifte van grond (met opstal) aan particulieren	EUR 100,--	
Uitgifte van grond aan ontwikkelaars en/of (nuts-)bedrijven	EUR 600,--	
Tijdelijke functies		
	Grond voor tijdelijke functies (bijvoorbeeld flex-woningen) wordt doorgaans verhuurd op basis van een eventueel huurafhankelijk recht van opstal (HARVO) of in erfpacht uitgegeven tegen betaling van een jaarlijkse canon. De huurprijs/ canon wordt bepaald op basis van een percentage van de grondwaarde voor een betreffende functie. Voor 2025 bedraagt dit percentage 5%.	

Alle prijzen exclusief btw (tenzij anders vermeld) en prijspeil 1-1-2025

Algemene opmerkingen:

a) De grondprijs wordt berekend over de m2 grondoppervlakte of m2 bruto vloeroppervlakte, indien floor space index >1
b) De categorie “bijzondere doeleinden” omvat gronduitgiften die maatschappelijke functies zonder winstoogmerk dienen en welke commercieel geen bestaansrecht hebben.
Voor niet-commercieel geëxploiteerde (grootschalige) buitensportaccommodaties zonder winstoogmerk (bijvoorbeeld voetbalvelden en tennisvelden), scoutinggroepen, maar ook speeltuinen en kinderboerderijen wordt bij de hoogte van de grondprijs “bijzondere doeleinden” een onderscheid gemaakt tussen bebouwd terrein en onbebouwd terrein. Bij bebouwd terrein betreft het grond met daarop een bouwwerk.
c) Hoofdregel is dat marktconforme prijzen worden gehanteerd die residueel tot stand komen. Kort gezegd wordt voor alle functies, behoudens een aantal specifieke functies, uitgegaan van een marktconforme grondprijs. Dat wil zeggen dat bij de betreffende functie en voor de betreffende locatie onder de gegeven marktomstandigheden wordt uitgegaan van de maximaal haalbare, veelal residueel bepaalde, grondprijs. Voor “sociale huurwoningen” en “bijzondere doeleinden” gelden in beginsel vaste, jaarlijks te indexeren, grondprijzen. Daarnaast wordt voor alle vastgoedsegmenten een minimale grondwaarde bepaald. Het gebruik van de grond is niet gratis. De gemeente hanteert per definitie geen negatieve grondwaarde.
d) Met normkosten wordt gedoeld op de behandelingskosten die de gemeente moet maken voor ondermeer het vestigen van opstalrechten, erfdienstbaarheden en andere zakelijke rechten.
e) Bij studenten c.q. jongerenwoningen gaat het om onzelfstandige dan wel zelfstandige woningen die volgens een campus- en of jongerencontract worden verhuurd.
f) Betaalbare koopwoningen vallen onder de categorie vrije sector koopwoningen.